

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Ы.АЛТЫНСАРИН АТЫНДАҒЫ ҰЛТТЫҚ БІЛІМ АКАДЕМИЯСЫ**

**ОРТА БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ КӨПТІЛДІ БІЛІМ БЕРУДІҢ
ДАМУЫНА ЖҮРГІЗІЛГЕН МОНИТОРИНГ ҚОРЫТЫНДЫСЫ
БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР ӘЗІРЛЕУ**

Нұр-Сұлтан
2021

Ұлттық білім академиясының Ғылыми кеңесімен баспаға ұсынылды.
(2021 жылғы «10» желтоқсан № 22 хаттама)

Орта білімде көптілді білім берудің дамуына жүргізілген мониторинг қорытындысы бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу – Нұр-Сұлтан: Б.Алтынсарин атындағы ҰБА, 2021. – 1064 б.

Жұмыста жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуды жетілдіру жөніндегі мониторинг нәтижелері, жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде толық енгізу режимінде оқыту сапасы туралы материалдар жинақталған. Мониторинг құралы, әдіснамасы, мониторингілеу механизмі ұсынылған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту мониторингі нәтижесі бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірленген.

Әдістемелік ұсыныстар облыстық (аудандық) әдістемелік орталықтардың/кабинеттердің басшылары мен әдіскерлеріне, білім беру жүйесі ұйымдарының басшыларына, орта білім беру ұйымдарының педагогтеріне арналған.

КІРІСПЕ

Көптілділік біздің қоғам үшін 2006 жылғы Елбасының «Тілдердің үштұғырлылығы» баяндамасынан бастау алғаны мәлім. Тұңғыш Президент Н.Ә. Назарбаев «Қазақстан-2050» Стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Жолдауында: «Үш тілді меңгеру – біздің еліміздің әрбір азаматына өмірдегі шексіз жаңа мүмкіндіктерді ашады [1]. Қазақстанды әлем халқы үш тілді бірдей пайдаланатын жоғары білімді мемлекет ретінде тануы керек», - деп, Қазақстанның білім беру жүйесінде үштілді оқыту мәселесі заман талабынан туындап отырғанын нұсқады. Үш тұғырлы тілдер идеясында қазақ тілі – мемлекеттік тіл ретінде, мемлекет өмірінің бар саласында біріктіруші қызметін атқарса, орыс тілі – ұлттар арасындағы қарым-қатынастарға қызмет етеді, ал ағылшын тілі – әлемдік экономикаға, әлемдік қауымдастыққа кірігуімізге қызмет етеді деп қарастыруға болады деп түйінделген. Дей тұрғанмен, бүгінгі күнде жас ұрпақтың санасында туған халқына деген құрмет пен мақтаныш сезімін ана тіліміз – қазақ тілінде ұялатып, ұлттық рухты сіңіру, сондай-ақ, ана тілі мен әдебиетін, тарихы мен өнерін қастерлеп, халықтық салт-дәстүрлерді ойлай, ардақтай білуге тәрбиелеу – басты әрі маңызды міндеттердің бірі. Ендеше, білім алушыларға шетел тілдерін ұлттық құндылықтар арқылы үйрету үшін оқу мазмұнына түбегейлі өзгеріс енгізу күн тәртібінде тұрған негізгі мәселелердің бірі болуы тиіс.

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді оқыту контекстінде еліміздегі ең маңызды тіл – ағылшын тілі болып саналады, ағылшын тілін оқыту үрдісіне кіріктіруді енгізу – ең алдымен, білім алушының сабақ үстінде дамуы мен оның психологиялық жағдайын ескере отырып, оқытуды нығайту мүмкіндіктеріне бағытталған [2]. Жалпы білім беретін жаратылыстану-математика бағытындағы орта білім беру ұйымдарының педагогтері үшін, орта білім беру мазмұнын жаңарту негіздерінің бірі, үштілді білім беруде заманауи CLIL әдісін белсенді қолдану ұсынылған. «CLIL әдісі: арнайы пәндерді ағылшын тілінде оқыту процесінде пән мен тілді кіріктіре оқыту».

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытуда белсенді әдіс-тәсілдерді қолдану білім алушылардың сөздік қорын кеңейте отырып, жаңалық ашуға, әртүрлі бақылаулар, тәжірибелер жүргізуге құлшындырады. Қарапайым көрсетулер, тәжірибелер білім алушыны өз бетімен ізденуге, танымдық және шығармашылық икемділіктерін дамытуға бағыттайды. Сонымен қатар, алған білімі өмірге деген қажеттілігін қанағаттандыру мақсатында меңгерілуі қажет екендігі білім алушының санасына сіңіріледі. Ең бастысы, білім алушының ағылшын тілін меңгерудегі сөздік қоры толығады, сөйлеу дағдысы қалыптасады деп күтіледі.

Үштілділік – бәсекеге қабілетті елдер қатарына апарар жол десек, үштұғырлы тіл – бәсекеге қабілетті ұлт болудың игі бастамасы болмақ. Үштілді меңгерген жас ұрпақтың болашағы жарқын, алар асуы мен бағындырар белесі мол болары хақ. Үш тілді оқыту – бұл заман талабы. Үштілділік – бәсекеге қабілетті елдер қатарына апарар басты баспалдақтардың бірі. Елімізде қазақ,

орыс, ағылшын тілдерінің орындары, атқарар қызметтері бар. Қазақ тілі – мемлекеттік тіл; орыс тілі – ұлтаралық қатынас тілі; ағылшын тілі – жаһандану тілі.

Тілдердің үштұғырлығын дамытуға «Қазақстан Республикасында тілдерді дамыту мен қолданудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылға 29 маусымдағы № 110 жарлығы бағытталған.

Бірқатар нормативтік-құқықтық құжаттар ҚР Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556, ҚР Мәдениет және спорт министрлігінің 2015 жылғы 09 қарашадағы №344, ҚР Инвестициялар және даму министрлігінің 2015 жылғы 13 қарашадағы №1066 бірлескен бұйрықтар негізінде «жоғары сыныптарда оқыту тіліне қарамастан білім беру ұйымдарына ағылшын тілінде «Информатика», «Физика», «Химия» және «Биология» пәндерін енгізу (таңдау бойынша білім беру ұйымының алқалық шешімі негізінде)», «ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытуды енгізуге көшу кестесін әзірлеу және бекіту (кестені аймақ әкімінің орынбасары бекітеді)», «білім берудің жаңартылған білім мазмұнындағы үш тілде оқыту және критериалды бағалау жүйесі мәселелерімен жұмыс істейтін педагогтарға әдістемелік және курстан кейінгі қолдау көрсету» туралы нақты көрсетілген Үш тілді білім беруді дамытуға арналған 2015-2020 жылдарға Жол картасы әзірленген.

Жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының мониторингін ағылшын тілінде және оқу тілдерінде (қазақ және орыс тілдерінде) жүргізу үшін жоғарыда көрсетілген нормативтік құқықтық құжаттар негіз болып табылады.

Бұл мониторингтің өзектілігі Тұңғыш Президент Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауларында айтылған тапсырмаларды, ағылшын тілінде оқытылатын жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерін енгізу бойынша Жол картасының бағыттарын іске асыру болып табылады.

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылды (1-кесте)

1-кесте. 2017-2018 оқу жылында толық енгізілген мектептер саны

Облыстардың атауы	Толық енгізу
Нұр-Сұлтан қаласы	14
Алматы қаласы	22
Ақмола облысы	7
Ақтөбе облысы	0

Алматы облысы	8
Атырау облысы	5
Шығыс Қазақстан облысы	14
Жамбыл облысы	3
Батыс Қазақстан облысы	6
Қарағанды облысы	10
Қостанай облысы	6
Қызылорда облысы	16
Маңғыстау облысы	3
Павлодар облысы	25
Солтүстік Қазақстан облысы	11
Түркістан облысы	3
Барлығы	153

Жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқыту ата-аналарының пікірін ескере отырып, білім алушылардың, педагогтардың және білім беру ұйымдарының дайындығына қарай мектептің Педагогикалық кеңесінің шешімі негізінде жүзеге асырылады.

7-10 сыныптарда ағылшын тілінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқыту білім берудің жаңартылған мазмұнының оқу бағдарламалары бойынша жүзеге асырылады. Ағымдағы оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытуға 3864 мектеп көшті, оның ішінде 439 мектеп толық енгізілген, 3425 мектеп ішінара енгізілген. Онда 12542 педагог жұмыс істейді, 243324 білім алушы оқиды.

Толық енгізу тәртібі сабақтың барлық кезеңдерін ағылшын тілінде өткізуді білдіреді, бұл нақты мектеп жағдайын, педагогтердің, білім алушылардың және ресурстардың дайындық деңгейін ескере отырып негізделген.

Білім алушылардың білім сапасының мониторингі ғылыми тұрғыдан басқару шешімдерін қабылдау, іс-әрекет тәсілдерін түзету және т.б. үшін негіз болады, бұл білім беру процесінің әрбір қатысушысы үшін қолайлы және маңызды болуы тиіс.

Мониторинг – жүйенің өзгермейтін тұрақты күйден даму күйіне өту жағдайында қажет, өйткені жағдайға саналы түрде әсер ету қажеттілігі туындайды, бұл ағымдағы жағдайды қадағалауды талап етеді.

Педагогикадағы мониторинг – педагогикалық жүйенің қызметі туралы ақпаратты жинау, сақтау, өңдеу және таратуды ұйымдастыру формасы ретінде әрекет етеді. Оның жағдайы мен педагогикалық жүйелердің дамуын болжауды үздіксіз зерттеуді қамтамасыз етеді, оның міндеттерінің бірі процесті сипаттай алатын көрсеткіштерді бөлу және пайымдау болып табылады, сонымен бірге мониторингтің педагогикалық бақылау және педагогикалық талдау функцияларымен өзара байланысын көруге болады, олар оның әдіснамалық тамыры болып табылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндер бойынша білім алушылардың ағылшын тілінде және оқыту тілдерінде(қазақ және орыс тілдерінде) білім сапасының мониторингі тұтас дербес ғылыми-практикалық феномен ретінде сипатталады.

Жүргізілген мониторинг шеңберінде барлық педагогикалық іс-әрекеттерді анықтау және бағалау жүргізіледі.Бұл ретте педагогикалық жүйе қызметінің нақты нәтижелері оның түпкі мақсаттарына сәйкестігі туралы хабардар ететін кері байланыс қамтамасыз етіледі.

Мониторинг жүргізудің мақсаты проблемаларды және мақсатты түзету жұмыстарын анықтау арқылы білім алушылардың жалпы оқу дайындығының жағдайын талдау болып табылады.

Мониторинг кері байланыс қағидатын сақтауды қамтамасыз етеді және жалпы үлгерім сапасын арттыру бойынша әдістемелік ұсынымдарды іске асыруды көздейді.

Жұмыс барысында жоғарыда аталған пилоттық мектептердің 2017-2018 оқу жылынан бері ЖМБ пәндерін оқыудың сапасы саралапну көзделуде.

I. МОНИТОРИНГТИҢ ӘДІСНАМАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ

Қазақстанды әлем халқы үш тілді бірдей пайдаланатын жоғары білімді мемлекет ретінде тануы үшін «100 қадам Ұлт жоспарының» 79-қадамда «Білім беру жүйесінде – жоғары мектеп пен ЖОО ағылшын тіліне кезең-кезеңмен көшу» мақсатына сәйкес жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқыту көзделген. Осыған орай ҚР БҒМ 31.10.2017 ж. №556 бұйрығына сәйкес республиканың 153 орта білім беру ұйымдары пилоттық режимде оқытуға көшті. Осыған орай, жалпы білім беретін мектептерде қолдаудың кең түрлерін (жаратылыстану-математикалық бағыттағы оқу пәндерінің ағылшын тілінде жүргізілуді ұйымдастыруды, білім беру процесі мен жоспарын және т.б.) қамти отырып, интервью, сауалнама жүргізу, бақылау, құжаттарды зерттеу, жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың сабақтарына қатысу арқылы жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуды жүзеге асырудың нәтижелігіне мониторинг жүргізу қажеттілігі туындап отыр.

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Ә. Назарбаев Қазақстан халқы Ассамблеясының XII сессиясында «Үштұғырлы тіл саясаты» мәдени жобасының маңызын және үш тілді білудің ел келешегі үшін аса қажетті екендігін атай отырып, әр жылдардағы халыққа Жолдауларында осы ойды дамыту жөнінде мына міндеттерді жүзеге асыру үнемі айтылып келеді:

- 2006 жылы Қазақстан халқы Ассамблеясының XII сессиясында Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті үш тілді білудің ел болашағы үшін маңыздылығын атап өткен.

- 2007 жылы «Жаңа әлемдегі жаңа Қазақстан» атты Елбасы Жолдауында «Тілдердің үштұғырлығы» мәдени жобасын кезең-кезеңмен жүзеге асыру және мектептерге шетелдік ағылшын тілі педагогтерін тарту жөнінде ұсыныс берілген.

- 2008 жылғы Жолдауда Үкіметке «Тілдердің үштұғырлығы» мәдени жобасын іске асыруды жеделдету, мемлекеттік тіл ретінде қазақ тілін оқыту сапасын арттыру, оны оқытуда ең үздік инновациялық әдістеме, аудио-бейнематериалдарды әзірлеу жөнінде айтылған.

- 2012 жылғы Жолдауда қазақ тілін жаңа сипатта жаңарту, орыс тілін сақтап қалу және ағылшын тілін оқытудың жаңа әдістемесін жасау туралы ұсыныс жасалған.

- 2013 жылғы Жолдауда алдағы уақыттарда мемлекеттік тілді дамыту жөнінде түрлі шараларды жүзеге асыру, қазақ тілімен қатар орыс және ағылшын тілдерін белсенді меңгеру үшін жағдай жасалып, үштілділік мемлекеттік деңгейде ынталандырылуы керек екендігін тапсырған.

- 2014 жылғы Жолдауда мектеп түлектерінің қазақ халқының ана тілі – қазақ тілін, орыс және ағылшын тілін білу керектігін атап көрсеткен.

- 2017 жылғы Жолдауда Үкіметке үштілді оқуға кезең-кезеңмен өту мәселесі бойынша тиісті ұсыныстар әзірлеуді тапсырған. Сондай-ақ 2019

жылдан бастап 10-11 сыныптарда кейбір пәндерді ағылшын тілінде оқыту мәселесі жөнінде айтылған.

- 2018 жылғы Жолдауда «Педагог мәртебесі» туралы заңды әзірлеуді қарастыру жөнінде тапсырма берген.

- 2019 жылғы Жолдауда Қазақстан Республикасының Президенті Қ.Тоқаевтың «бала алдымен қазақ және орыс тілдерін меңгеріп алуы керек. Содан кейін ғана ағылшынша үйренсе болады» деген пікірі бар.

Қазақстан Президенті «Сындарлы қоғамдық диалог – Қазақстанның тұрақтылығы мен өркендеуінің негізі» деген халыққа Жолдауында: «Қазақ тілінің мемлекеттік тіл ретіндегі рөлі күшейіп, ұлтаралық қатынас тіліне айналатын кезеңі келеді деп есептеймін» деген сөзі ана тіліміздің тұғырының берік болуының бастауы деп түсінуге болады [3].

Қазақстан Республикасы Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев педагогтердің тамыз конференциясында «Қазақ тілі үш тілдің біреуі болып қалмайды. Үш тілдің біріншісі, негізгісі, бастысы, маңыздысы бола беретіндігін және ағылшын тілін оқытуды 2-інші және 5-інші сыныптан бастау керек» екенін айтқан.

Қазақстан өз тәуелсіздігін алған жылдардан бастап әлемдік өркениет көшіне ілесу, олармен жақынырақ мәмлелерлік қарым-қатынас құру және ықпалдасудағы даму жолдарын айқындады. Осыған орай еліміздегі білім беру жүйесінің негізгі даму бағыттары да әлемдік білім беру кеңестігіне енуіне, оқу үдерісін модернизациялауға бет бұрғызып отыр. Сондай-ақ, жас мемлекетіміздің білім беру жүйесін барынша жақсарту, жас ұрпақтың ертеңін, болашағын ойлауға, басқа дамыған елдермен тығыз қарым-қатынасқа еркін түсе алатындай жағдайға жету жолы – көптілді тұлғаны даярлаумен байланысты екені айқын. Ал бұл тұрғыда білім алушылардың ана тілінен алынатын білімі терең функционалды сауаттылыққа жеткізетіндей, соның негізінде екінші (Т2) және үшінші (Т3) шет тілдерді сапалы игеруге, сондай-ақ тілді оқытатын педагогтердің біліктілігін арттыруға, яғни бірнеше тілді меңгерген мамандарды дайындауға мүмкіндік тұғызу қажет.

Елбасының 2001 жылғы 7 ақпанында №550 Жарлығымен бекітілген «Тілдерді қолдану мен дамытудың 2001-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасына» сәйкес 2010 жылы Абылайхан атындағы халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінің ұжымы «Қазақстан Республикасында шет тілдік білім беруді дамыту тұжырымдамасын» әзірлеген. Тұжырымдамада еліміздегі тіл саясатының негізгі талаптарына орай «Үштұғырлы тіл» мәдени жобасын жүзеге асырудың теориялық және технологиялық жағынан қамтамасыз етуге байланысты үш тілді оқытудың ұлттық деңгейлік өрнегін жасау, көптілді білім берудің ғылыми-әдістемелік тұрғыдан жүзеге асырудың себеп-салдары қарастырылған. Сондай-ақ бұл құжатта, біріншіден, қазақ тілінің мемлекеттік тіл ретінде дамуы; екіншіден, орыс тілін ұлтаралық тіл ретінде сақтау; үшіншіден, жаһандық экономикалы табысты интеграциялау тілі тұрғысында ағылшын тілін үйрену мақсатындағы практикалық тұрғыда шешу жолдары белгіленген.

Тұжырымдамада «үштілділік» ұғымына теориялық тұрғыда түсініктеме берілген. Тілдердің әлемдік тәжірибедегі қолданысын ескере отырып, білім беру жүйесін ұйымдастыру мен құрылымдық интеграциялауға, білім беру процесін басқарудың озық технологияларын игеруге, оның икемділігін әртараптандыруға және өзгеруге бейімделуіне мүмкіндік беретін жалпыға бірдей стандарттарды енгізуді көздейтін нормативтік-құқықтық база елдің әлеуметтік-экономикалық дамуының шарттары мен даму қарқыны екендігін сипаттаған.

Бұл құжат – әмбебап, заманауи, нормативті-құқықтық базаның өзектілігін және білім беру процесін басқарудың озық технологияларын игеру болып түсіндіріледі.

Тұжырымдамадағы қойылған негізгі мақсат – біртұтас ғылыми-теориялық тұғырнама негізінде барлық үштұғырлы тілдерде тілдік білім беруді әмбебаптандыруды және отандық, қазіргі заманғы халықаралық білім беру үлгілерін үйлестіруді қамтамасыз ету жөнінде үш тілде білім беруге қатысты теориялық идеяны жүзеге асыру жөніндегі ойды айқындайды.

Аталған құжатта елімізде көптілді тұлғаны қалыптастыруға қатысты міндеттерді шешу жолдары былайша қарастырылған:

- көптілділік жағдайында көптілді тұлғаның қалыптасуы мен дамуы ерекшеліктерін анықтау;
- көптілді білім берудің заман талабына сәйкес келетін әдістемесін айқындау;
- тілдік құзіреттерді қалыптастыру, үштұғырлықты бақылау мен бағалау тетіктерін енгізу;
- үштілділікті меңгерудің білім беру модельдерінің мақсаттарына сәйкес келетін инновациялық әдістер мен технологияларды қолдану.

Сонымен бірге тұжырымдамада тілдердің даралығын саралаудың негізінде ана тілі және екінші тіл, шет тілін игерудің негізгі ерекшеліктерін анықтау бағыттары көрсетілген. Олар:

- 1) әлеуметтік-мәдени орта;
- 2) тілдік және мәдени негіз;
- 3) тілдік сана формасы;
- 4) білім беру нәтижесіне қол жеткізудегі қалыптастыру нысаны.

Құжатта осы бағыттарға қатысты ғалымдар тілдік және шет тілдерін оқыту заңдылықтарына сәйкес, біріншіден, егер ана тілі бастапқы әлеуметтік-мәдени орта, бастапқы лингвистикалық және мәдени негіз, тілдік сананың бастапқы формасы сияқты шарттарға сәйкес келсе; екіншіден, екінші тіл екінші деңгейге, яғни екінші әлеуметтік-мәдени ортаның, екінші деңгейлі лингвистикалық және мәдени негіздердің, тілдік сананың екінші формасының болуына бағытталса, үшіншіден, шет тілін меңгеруге келгенде, онда басқа ел мәдениетінің осы тілдің мәдени және лингвистикалық негізіне қарамай, әлеуметтік мәдени орта жоқ жерде жүзеге асырылады деп ғылыми тұрғыда түсіндірген.

Сондай-ақ, құжатта тілдік білім беруді ұйымдастыру мен оның деңгейлік меңгеру өрнегі ұсынылған. Бұл «Шетел тілін меңгерудің жалпы еуропалық тілдік құзіреттілігі» деп аталады (онда тілдерді оқытудың 6 деңгейі мен бағалау формасының негіздері сипатталған).

Авторлар осы деңгейлерді ұлттық білім беру жүйесіне үйлесімді етіп енгізуді ұсынған.

Тұжырымдама мазмұны былайша өрнектелген:

- қазақ және орыс тілдері ана тілі ретінде А1 деңгейден С2 деңгейіне дейінгі аралық;

- қазақ және орыс тілдерін екінші тіл ретінде оқытатын орта мектептің төменгі сыныптарында В2 деңгейіне дейін жеткізу, ал ЖОО-да С2 деңгейіне дейін меңгерілуі тиіс;

- кәсіптік білім беру В2 деңгейінен бастау керек.

Сонымен бірге деңгейлік білім беру жүйесі кестесінің өрнегі былайша түзілген:

А1 – мектепке дейінгі білім беру.

А2 – В1 – төменгі бастауыш (1-4 сынып). В2 – негізгі білім (5-10 сынып).

С1 – С2 – (орта техникалық кәсіби білім мен жоғарғы кәсіби білім).

Тұжырымдама құрылымына талдама жасай отырып, үш тілде білім беруді жүзеге асыру, ондағы ұсынымдарды ұтымды және тиімді пайдалану арқылы үштілді білім беру жүйесінің қазақстандық моделін құрып, көптілді маман даярлаудың сапасы жоғары деңгейіне қол жеткізуді іске асыру мәселесі жуық арада реттелуі керектігі ұғынылады.

Сонымен бірге үш тілде білім беруді дамытудың 2015-2020 жылдарға арналған Жол картасы әзірленген. Бұл құжат Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі мен Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің 2015 жылы 9 желтоқсан айында бірлескен отырысында бекітілген. Онда бәсекеге қабілетті тілдік тұлғаны қалыптастыру және адам капиталын дамытуды жалпы білім беру салаларында үш тілді оқытып және меңгеруді қамтамасыз ету іс-шараларын кезең-кезеңмен жүзеге асырудың негізгі бағыттары сипатталған.

Аталған Жол картасында 7 негізгі стратегиялық бағыттар қарастырылған. Олар:

1. Нормативті құқықтық базаны жетілдіру тармағында үш тілді оқытудың бірыңғай тіл стандартын әзірлеу, тіл пәндерінің оқу бағдармаларына өзгерістер мен толықтырулар енгізу, CEFR – тіл оқытудың халықаралық стандарты негізінде деңгейлеп оқытудың бағдарламасын әзірлеу, екінші оқу тілі ретінде орыс тілін деңгейлік оқытудың моделі және іс-шаралар жөніндегі жоспарлары белгіленген.

2. Ғылыми-зерттеу қызметі тармағында үш тілде білім беру зерттеулерін жүргізу, гранттық қаржыландыруға қатысты ғылыми-зерттеу жобаларының жыл сайынғы конкурсын өткізу, үш тілде білім беру практикасын жақсарту үшін зерттеулер нәтижелерін енгізудің мониторингін жүргізу және т.б. жоспарларды іске асыру көрсетілген.

3. Әдіснамалық және оқу-әдістемелік қамтамасыз ету тармағында мектепке дейінгі балалар үшін жаратылыстану пәндерін және ағылшын тілін біріктіріп оқытудың оқу-әдістемелік құралдарын әзірлеу, сөздіктер дайындау, мектептер мен ЖОО-лар үшін үш тілді оқыту бағдарламасы мен оқулықтар дайындау және т.б. жауапты істер жоспарланған.

4. Үш тілде білім беруді тарату бойынша іс-шаралар тармағында «Болашақ» бағдарламасымен маманданған түлектердің білім беру саласында сабақ беруін міндеттеу, оқыту қазақ немесе орыс тілінде емес орта білім беру ұйымдарында қазақ тілінде, орыс тілінде және ағылшын тілінде үйірме ұйымдастыру бағыттары белгіленген.

5. Кадрларды даярлау және біліктілікті арттыру тармағында білім беру ұйымдарын педагог кадрлармен қамтамасыз ету, үш тілде білім беретін мамандарды даярлау, біліктілікті арттыру жұмыстарын қолға алу, онлайн курстарын ұйымдастыру, түрлі жобаларды іске асыру сипатталған.

6. Институционалдық қолдау тармағында үш тілде білім беру орталығын ашу, оның ережесі мен бағдарламасын әзірлеу, жазғы тіл мектебін ұйымдастыру сияқты жұмыстар түрі көрсетілген.

7. Ақпараттық сүйемелдеу тармағында үш тілде оқытатын медиалық өнімдерді жасау, үш тілде білім беру жүйесінің жай-күйін аталған мәселелер бойынша баяндама жасау жөніндегі іс-шаралар жоспарланған.

Жол картасында көптілді білім беруді жүзеге асыруда халықаралық тәжірибелерге сүйену, оны зерттеуді жоспарлау, ағылшын тілін тілдік пән ретінде оқыту, ЖОО-да көптілді маман-педагогтарды даярлау мәселелері жоспарланып, оны орындау мерзімі нақты көрсетілген. Сонымен бірге биология, химия физика және информатика пәндерін ағылшын тілінде оқытуды жоспарлап, пән мұғалімдеріне ағылшын тілін үйрену курстарын ұйымдастыру және 2015-2020 жылдарға арналған Жол картасында білім беру ұйымдарында кезең-кезеңмен іс-шараларды орындау міндеттері жоспарланып, көптілді білім беру мақсатында орындалуға тиіс тармақтарында басты стратегиялық бағыттар көрсетілген.

Тағы бір ресми құжат Е.А. Букетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінде «Қазақстан Республикасында көптілді білім беруді дамытудың тұжырымдамасы» дайындалған [4].

Қарастырылып отырған тұжырымдамада:

- көптілді білім берудің бағыт-бағдары көрсетілген;
- үш тілде білім беруді енгізудің нормативтік-құқықтық, ғылыми-әдістемелік бағыты ретінде және оны жүзеге асырудың негіздері белгіленген орындау кезеңдері қарастырылған;
- қазақ, орыс және ағылшын тілдерін тиімді меңгеруге арналған академиялық база құрылып, мұғалімдердің тілдік дайындығын жетілдіру мәселесі айтылған;
- отандық және шетелдік ғалымдардың тәжірибелеріне сүйене отырып қазақ, орыс және ағылшын тілдерін тиімді оқыту, көптілді тұлғаны қалыптастырудың ғылыми негіздерін енгізу мәселесі айқындалған.

Осы аталған тұжырымдаманың белгіленген барлық бағыттары бойынша көптілдік білім жүйесі кезең-кезеңімен іске асырылуда. Осы мақсатта Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы үш тілді оқытудың бірыңғай тілдік стандартын дайындады.

Тілдік стандарт – барлық типтік мектептерде білім алушыларға мақсатты пән ретінде үш тілді оқыту мен меңгертудің (қазақ тілі Т2, орыс тілі Т2 және ағылшын тілі Т3) негізгі қағидалары мен әдістерін, оқу материалдарын сөйлеу әрекеті түрлерінде коммуникативтік дағдыны қалыптастыру бағыт-бағдарын қамтыған құжат.

Үштұғырлы тіл мәдени жобасы бағытында Е.А. Букетов атындағы ҚарМУ (2008) мен ҚазХжӘТУ (2010) тұжырымдамалары мен Жол картасының аясында үш тілді оқытудың талаптарына сәйкес жобалар, іргелі және қолданбалы зерттеулер жүргізілген (тақырып жетекшісі п.ғ.д. Кабдолова К.Л., Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2009-2011 жж.), «Көптілді білімді орта және жоғары мектеп жүйесінде ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету» (тақырып жетекшісі п.ғ.д. Булатбаева К.Н., Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2012- 2014 жж.).

Осы зерттеу еңбектерінде көптілді білім берудің сабақтастығының дидактикалық негіздері, мектеп және ЖОО-да деңгейлік оқыту жобасы, шет тілдерді оқытудың ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету тұғыры, мектептерде тілдік пәндерді және тілдік емес пәндерді оқытудың коммуникативтік әдістері анықталған. Сонымен бірге қазақ тілді емес мектептерде қазақ тілді деңгейлік оқыту бойынша әдістемелік ұсынымдар сипатталған.

Құжатта қазақ тілді емес мектептерде жаңартылған білім беру мақсатына орай қазақ тілін екінші тіл ретінде деңгейлік оқытудың (A1 – A2, B1 – B2, C1) лингводидактикалық және әдістемелік қағидаларын ескеріп, білім алушылардың қатысымдық талаптарына сәйкес білімін нақтылайтын және әр деңгейде меңгерілетін білігі мен дағдысын қалыптастыру мүмкіндігін айқындайтын құжаттарға сүйене отырып, тілді деңгейлік оқытуға қатысты нақты ұсыныстар берілген. Сондай-ақ жаңартылған білім мазмұнындағы қазақ тілін екінші тіл ретінде (Т2) оқыту және игеру деңгейінің мазмұны бойынша білім алушыларға қойылатын талаптар, деңгейлік оқыту процесін ұйымдастыру ұстанымдары және стратегиялары көрсетілген.

Тілдік және тілдік емес пән мұғалімдерінің бірлескен жұмысы көптеген формаларда өткізілуі мүмкін. Шетел тілі мұғалімдері өз сабақтарында тілдік емес ЖМБ пәндерінде оқылған лексиканы пысықтай алады. Білім беру ұйымдарында, мүмкіндігінше, тілдік және тілдік емес пән мұғалімдері бір уақытта бір сабақта жұмыс жасай алады. Сонымен қатар, сабақтың қойылған мақсаттарын, білім алушылардың оқу жетістіктерін және оларға ЖМБ оқу пәндерін ағылшын тілінде оқуды жалғастырулары үшін мүмкіндігінше қажетті қолдау көрсету мақсатында педагогтер сабаққа дейін және одан кейін бірлесіп жұмыс жасай алады.

«Шетел тілі» пәнінің мұғалімі пән мұғалімімен оқу тапсырмаларын әзірлеу, оқу материалын іздеу және іріктеу, оның тіл тұрғысынан күрделілігін

бағалау, сонымен қатар сұрақтар мен тапсырмаларды құрастыру бойынша бірлесіп жұмыс жасай алады. «Шетел тілі» пәнінің мұғалімі пән мұғалімі дайындаған оқу тапсырмаларының дұрыс құрастырылуын тексере алады.

«Шетел тілі» пәнінің мұғалімі білім алушылардың тілдік емес оқу пәні сабағында жұмыс жасайтын тілдік материалды анықтауға (грамматика, мәтін жанры, терминология, айтылуы қиын лексика және т.б.) көмектеседі және шетел тілі сабағында сол тілдік материалды пысықтайды.

Пән мұғалімдері мен «Ағылшын тілі» пәні мұғалімдеріне 10-сыныпта ЖМБ оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуды жоспарлау барысында Орта мерзімді жоспарды (ОМЖ) бірлесіп жоспарлауға болады, бұл олардың оқыту тәжірибесін жақсартуға мүмкіндік береді. ОМЖ-ны бірлесіп құру барысында білім алушылардың да, педагогтердің де тілдік құзыреттіліктерін дамытуға, қосымша ресурстарды іздеуге және қолдануға, сонымен қатар бағалау рәсімін ұйымдастыруға мүмкіндіктер көбейеді. Педагогикалық ұжымдар пәндер бойынша мектеп мұғалімдерінің әдістемелік бірлестіктерінің дәстүрлі формаларынан бас тарта отырып, әр түрлі пәндер, соның ішінде тілдік және тілдік емес пән мұғалімдері бірлестігіне біріге алады. Бұл үш тілде оқыту аясында сабақ өткізуде жаңа формалар, әдістер мен технологияларды енгізуге және оқыту тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Мұғалімдердің кәсіби ынтымақтастық формалары:

- әдістемелік секциялар, мұғалімдер қауымдастығы;
- бір сынып мұғалімдерінің командалық жұмысы;
- параллель сынып мұғалімдерінің ынтымақтастығы;
- тіл пәндері мұғалімдерінің ынтымақтастығы;
- тіл пәндері мұғалімдерінің және тілдік емес пәндер мұғалімдерінің ынтымақтастығы;
- мұғалімдер мен мектеп әкімшілігінің ынтымақтастығы.

Командалық жұмыс:

• бірлескен жоспарлау бойынша жүйелі жұмыс (ортақ тақырыптарды жоспарлауды, ҚМЖ, оқу тапсырмаларын және бағалау критерийлерін әзірлеуді және жұмысты талдауды (оқу жетістіктері, оқу процесіндегі білім алушылардың қиындықтары және т.б.);

• ерекше білім беру қажеттілігі бар білім алушыларды анықтауды, осы категориядағы білім алушыларға қолдау көрсету стратегиясын белгілеуді;

- мұғалімдердің табысты тәжірибелерін таратуды;
- өзара сабаққа қатысуды;
- бейнежазба жасауды және сабақты талдауды;
- оқу материалдарын әзірлеуді;
- сыныптан тыс және мектептен тыс іс-шаралар ұйымдастыруды;
- ата-аналармен жұмысты ұйымдастыруды;
- менторлықты іске асыруды, ЖМБ оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалімдерді қолдауды көздейді.

Менторлық қолдау түріндегі командалық ынтымақтастық құнды болып табылады. Менторлық немесе менторинг (ағылшын тілінде mentoring) – оқу пәндерін оқытуда озық тәжірибесі бар, тәжірибелі адамның, сарапшының (жұмыс өтілі маңызды емес) тәжірибесі аз, жұмысты жаңа бастаған педагогпен өзара іс-қимылы.

Ментор – тәлімгер. Физика, химия, биология, информатика пәндерінің мұғалімдеріне ағылшын тілі мұғалімі, сондай-ақ, ағылшын тілінен кем дегенде В2 деңгейі бар ЖМБ оқу пәндерінің мұғалімі ментор бола алады.

Сонымен қатар, кәсіби желілік қоғамдастық арқылы кәсіби даму саласында басқа педагогке қолдау көрсететін және көмектесетін аудандық, қалалық немесе облыстық әдістемелік кабинетінің әдіскері, тәжірибелі педагог ментор бола алады.

Менторлық қолдау көрсету ЖМБ оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуды жаңа бастаған педагогтің кәсіби іс-әрекетін тексеруші, оған баға беруші, бақылаушы функцияларын атқаруды көздемейді.

Менторлық қолдау көрсетудің бірінші жылынан кейін өзара командалық іс-әрекеттесу тәжірибесін талдау және ары қарай кәсіби өсу үшін бағыттарды анықтау маңызды.

Білім алушылардың тілдік және пәндік құзыреттілігін бағалау ерекшеліктері

Пән мен тілді кіріктіріп оқыту аясында білім алушылардың жетістіктерін бағалаудың келесі ерекшеліктері бар:

1. Пән бойынша білім алушылардың оқу жетістіктері пәнді оқыту мақсаттары жүйесіне сәйкес бағалау критерийлері негізінде қалыптастырушы және жиынтық бағалау барысында бағаланады.

2. Тілдік дағдылар жиынтық бағалау кезінде бағаланбайды, бірақ мұғалім тілдік дағдылардың даму барысын бақылап, пәнді оқу кезінде қалыптастырушы бағалау үдерісінде көмектеседі, қолдайды, бағалайды.

3. Пәндік және тілдік құзыреттіліктерді кешенді түрде бағалауды жүргізу үшін шетел (ағылшын) тілінде оқытылатын пәндерге қатысты пән мазмұны мен тілдік ерекшеліктерге сәйкес тіл пәндері мұғалімдерімен бірлесіп дескрипторлар әзірлеу қажет.

Әрбір мектеп өзіндік ресурстық базасын дамыту үшін ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша тапсырмалар, жаттығулар, мәтіндер, бағалау жұмыстарының электронды «Банкін» жинай алады.

2019-2020 оқу жылында мұғалімдер ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін желілік кәсіби қауымдастықтарға тіркеліп, сандық платформаларды пайдалана алады:

1. <https://www.khanacademy.org/>
2. <https://bilimland.kz>
3. <https://www.stem.org.uk/>
4. <https://www.pinterest.com/>

Мониторинг нәтижелерінің негізінде орта білімде көптілді білім берудің дамуына ықпал ететін әдістемелік ұсынымдар әзірленеді.

Зерттеудің мақсаты: Орта білім беру ұйымдарында 9-11 сыныптарда жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытудың жүзеге асырылуын зерделеу

Зерттеу нысаны: жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқытуды жүргізу процесі

Зерттеу бағыты: жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқытудың тиімділігі

Зерттеу пәні – жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндер бойынша білім алушылардың білім сапасын ағылшын тілінде оқуын зерттеу және талдау.

Зерттеудің міндеттері:

1) орта білім беру ұйымдарының 9-11 сыныптарда жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуды жүргізуді қамтамасыз етуінің (педагог, материалдық база) жағдайын анықтау;

2) 9-11 сыныптарда жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді пәндерін ағылшын тілінде оқытудың жағдайын зерттеу (ҚМЖ, сабақ барысы, бағалау, сауалнама жүргізу);

3) жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқу барысында білім алушылардың білім сапасының көрсеткіштерін анықтау;

4) жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқытудың тиімділігін анықтау.

Сонымен қатар, мақсатқа жету үшін мониторингтік зерттеудің қосымша тағы төмендегідей міндеттері анықталды:

- ✓ ақпарат жинау;
- ✓ мәліметтер, жалпылау, жіктеу және ақпаратты бастапқы талдау үшін компьютерлік негізді әзірлеу;
- ✓ деректер базасына ақпаратты өңдеу, түзету және енгізу.

Әзірлеу: Орта білімде көптілді білім берудің дамуына жүргізілген мониторинг қорытындысы бойынша әдістемелік ұсынымдар

Зерттеудің болжамы: Егер жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқыту барысында білім алушылардың ынтасы, педагогтердің деңгейі, мектептің материалдық жағдайы сәйкес болса, онда білім алушылардың көптілді білім алуы тиімді болады.

Зерттеудің теориялық маңызы: Білім алушылардың жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқу және көптілді меңгеруін қамтамасыз ету бойынша әдістемелік ұсынымдардың әзірленуі.

Зерттеу әдістері:

- 1) сұрақ-жауап әдістері: онлайн сауалнама;

- 2) талдау жасау;
- 3) статистикалық әдістер: график, диаграмма, кесте;
- 4) қорытындылау.

Үлестірмелі сауалнама – сауалнама өз бетінше толтыру түрінде өтеді: респондент өз бетінше сауалнама сұрақтарымен танысып, оны өзінің тәжірибесіне сүйене отырып толтырады. Бұл әдіс респондентпен тікелей байланысты қамтиды. Сауалнаманың міндеттері:

- ✓ Респондентпен байланыс орнату;
- ✓ Зерттеу мақсатын түсіндіру;
- ✓ Қатысуға келісім алу;
- ✓ Сауалнаманы ұсыну және толтыру шарттарын түсіндіру;
- ✓ Сауалнаманы қайтару кепілдігін алу, сауалнаманы қайтаруды және оны дұрыс толтыруды бақылау.

Осы әдіс *педагогтер, білім алушылар мен ата-аналарға* қатысты зерттеу жұмысына қолданылады.

Зерттеудің практикалық маңызы: Білім алушылардың жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқу және көптілді меңгеруін қамтамасыз етуде әдістемелік ұсынымдар бойынша әрбір пән педагогінің тәжірибесінде жүзеге асырылуы.

Зерттеу іріктемесі: сауалнамаға 3 000-ға жуық респондент қатысады (оның ішінде: 360 ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пән педагогтері, 1320 ата-ана және 1320 білім алушы, 153 мектеп басшысы).

Зерттеу географиясы: Нұр-Сұлтан қаласы, Алматы қаласы, Ақмола облысы, Алматы облысы, Атырау облысы, БҚО, Жамбыл облысы, ШҚО, Қарағанды облысы, Қостанай облысы, Қызылорда облысы, Маңғыстау облысы, Павлодар облысы, Оңтүстік облысы, Солтүстік облысы.

Сауалнама аймақтарын іріктеу:

1. Зерттеу жүргізілетін 153 мектептің орналасуына қарай 15 аймақ іріктелді: Нұр-Сұлтан қаласы; Алматы қаласы; Шығыс Қазақстан облысы; Атырау облысы; Маңғыстау облысы; Батыс Қазақстан облысы; Алматы облысы; Жамбыл облысы; Түркістан облысы; Қызылорда облысы; Солтүстік Қазақстан облысы; Ақмола облысы; Қостанай облысы; Павлодар облысы; Қарағанды облысы.

2. Барлық мектептердің іріктеуге қатысуға мүмкіндігін қамтамасыз ету үшін мектептерде онлайн-сауалнама жүргізу жолы қолданылады. Барлығы 15 аймақтан 153 мектеп, оның ішінде 15 аймақ бойынша қалалық және ауылдық мектептермен қатар, Алматы мен Нұр-Сұлтан қалаларынан 36 мектеп іріктелді.

Білім алушылар қатарынан респонденттерді іріктеу

Зерттеу тобымен 9-11-сыныптары білім алушыларын зерттеуге қатыстыру шешімі қабылданды.

Ата-аналар (заңды өкілдері) санынан респонденттерді іріктеу

Әр мектепте сауалнамаға зерттеу іріктемесіне таңдалған жаратылыстану-математика бағытындағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика»)

пәндерді ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың ата-аналары (заңды өкілдері) қатысады.

Педагогтер арасынан респонденттерді іріктеу

Зерттеуге әр мектепте жаратылыстару-математика бағытындағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша сабақ беретін педагогтер қатысады.

Зерттеу құралы жаратылыстару-математика бағытындағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерді ағылшын тілінде оқытуды зерттеу бойынша «Ақпараттық-аналитикалық орталық» АҚ мен Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының қолданған зерттеу құралдарына сүйене отырып (2017-2020 ж.ж.), сонымен қатар білім беру сапасын бағалау SACERS шкаласын ескере отырып құрастырылды.

Әзірленген сауалнама сұрақтары қазақ және орыс тілдерінде электронды және қағаз формасында ұсынылған. Сауалнама сұрақтары респонденттердің әрбір категориясы үшін әзірленген.

Бастапқы деректерді жинауды және педагогикалық зерттеу кезеңінің сапасын қамтамасыз ету процедурасын бастау

- зерттеуді жүргізу үшін сауалнамаларды толтыру бойынша ережелер мен талаптарды талдайды;
- респонденттерді іріктеу, құжаттарды толтыру бойынша ережелер мен талаптарды талдайды;
- сауалнамаларды және өзге де құжаттарды толтыру бойынша практикалық тапсырмаларды орындайды;
- сауалнаманың анонимділігін 100% қамтамасыз ету;
- сауалнамаларды толтыру дұрыстығына және логикалық жүйелілігін 100% тексеру;

Сауалнама нәтижелері бойынша қорытынды аналитикалық есеп төмендегілерді қамтиды:

- зерттеу әдіснамасын сипаттау;
- іріктемелі жиынтықты сипаттау;
- статистикалық мәні бар айырмашылықтарды сипаттаумен сауалнаманың барлық сұрақтары бойынша деректерді талдау;
- зерттеу нәтижелері бойынша шешімдер мен ұсынымдар.

Көптілділік – жеке сөйлеуші немесе сөйлеушілер қауымдастығының үш немесе одан да көп тілде тиімді сөйлесу қабілеті. Бірнеше тілде сөйлейтін адамды полиглот немесе көптілді деп атайды. Көптілділік тек қана жалпы тіл репертуарларын ғана емес, көптеген тілдерде қолданылатын тілдік жағдайлардың ауқымы да кеңінен қолданылатындығын атап өтуге болады.

Көптілділік, мультилингвизм, полилингвизм деген – нақтылы коммуникативтік жағдайдың әсер етуімен белгілі бір әлеуметтік ортада, мемлекетте бірден үш, одан да көп тілде сөйлей білушілік. Мұның өзі жеке адамның көптілділігі және ұлт пен ұлыстың көптілділігі болып бөлінеді. Көптілділіктің үш тілді меңгеру дәрежесі сол адамның немесе бүтіндей халықтың өмір сүрген тілдік ортасы, әлеуметтік, экономикалық, мәдени өмірі,

тұрмыс-тіршілігі секілді көптеген факторларға байланысты. Ұлттық құрамы бірыңғай, бір ғана этнос мекендейтін мемлекетте көптілділік сирек. Мысалы, Жапония, Корея, Германия, Исландияда жеке адамның ғана көптілділігі кездеседі.

Көптілділік – АҚШ, Ресей Федерациясы, Үндістан, Нигерия сияқты жүздеген ұлт пен ұлыс мекендейтін мемлекеттерге тән құбылыс. Көптілділік: толық және ішінара көптілділік болып бөлінеді. Қазіргі Қазақстан Республикасындағы қалыптасқан жағдай да осыған ұқсас. Көп тіл білу біздің мемлекетіміздің халықаралық байланыстарын дамытуға мүмкіндік беретін тұлғааралық және мәдениаралық қарым-қатынастардың аса маңызды құралы болып табылады. Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасының шетел елдермен халықаралық байланыстары күннен-күнге артып жатқаны баршаға мәлім. Одан бөлек әлеммен әдеби-мәдени, экономикалық, экологиялық байланысқа түсу үшін күннен күнге шетелтілін білудің маңызы артуда. Ел үшін қазақ тілін – мемлекеттік тілді жоғары деңгейде білумен қатар, шетел тілін жетік білетін жас ұрпақ тәрбиелеу бізге міндет. Көптілді меңгеру деген ұғым – қазақ дүниетанымында бұрыннан бар түсінік. Кезінде халқымыздың «Жеті жұрттың тілін біл, жеті түрлі білім біл» деген аталы сөзі дәл бүгінгі дәуірге сәйкес айтылғандай. Көптілді меңгерген адам әуелі өз тілінде ой қорытып, туған халқына өнеге болып, сосын өзге жұртпен бәсекеге сай тұлға болып жетілері анық.

Әлемнің көптеген елдерінде тіл саясаты екі немесе бірнеше тілді меңгеру қажеттілігіне негізделген. Әлем халқының едәуір бөлігі (шамамен 70%) белгілі бір дәрежеде билингваларға немесе полилингваларға жатады. Әлем мемлекеттерінің төрттен бір бөлігі билингвистикалық елдер. Еуропа тұрғындарының 56%-ы екі тілде, 28%-ы үш тілде сөйлейді. Бұл ретте Еуропада оқудың басымдылығында екінші тілі ағылшын тілі болып есептеледі. Сонымен қатар, Еуропада әр 5 жыл сайын екі тілді меңгерген адамдар саны 9%-ға артып келеді. Бұл, шын мәнінде, әлем халықтарын бөлетін тілдік, мәдени және басқа да шекаралар жойылған кезде қазіргі жаһандану дәуірінің тенденцияларын көрсетеді.

Осыған байланысты, АҚШ-та билингвизмнің таралу фактісі қызықты. Бұл елде билингвизм мемлекеттік тіл саясатының арнайы бағдарламаларының салдары емес. Америка Құрама Штаттарында пәндер американдықтардың этникалық тілдерінде оқытылатын мектептер жоқ. АҚШ-та миноритарлық тілдердің ассимиляциясына бағытталған «англо-конфоризм» тіл саясаты жүзеге асырылуда. Барлық деңгейдегі оқу орындарында оқытудың жалғыз тілі тек ағылшын тілі болып саналады. Ағылшын тілінде оқытуды қоғамдық пәндерді оқытумен (азаматтану және т.б.) үйлестіріледі. Американдық мектептердің кез келген түлегі ағылшын тілін білмеуіне қарамастан, ағылшын тілінде сөйлейтін американдыққа айналады [5].

Қазіргі Американың келбетін жасаған иммигранттар екінші ұрпақта американдық мәдениетке бейімделуден өтіп, өздерінің ана тілдерін, этникалық дәстүрлерін ұмыта бастады. Бірақ, соған қарамастан, АҚШ-та көптілділіктің

даму фактілері бар, онда ағылшын тілімен қатар қытай, орыс, Мексика, Куба (Латын Америкасы диаспоралары) және т.б. нақты қалыптасқан диаспоралардың тілдері қолданылады. Кубалықтардың, мексикалықтардың АҚШ-тың Оңтүстік Штаттарына көшіп келуінің жаппай толқынынан кейін испан тілі екінші тіл ретінде берік орныға бастады. АҚШ-тың оңтүстік-батысында ағылшын және испан тілдерінің өзара алмасуы нәтижесінде Spanglish ' a (ағылшын және испан тілдерінің қоспасы) құбылысы пайда болды, оның тасымалдаушысы ағылшын тілді жастардың едәуір бөлігі болды. Дәл осындай құбылыстар (ағылшын және иммигранттардың ұлттық тілдерінің өзара алмасу құбылысын АҚШ-тың басқа аудандарында (Нью-Йорк және т.б.) байқауға болады).

Біздің ойымызша, АҚШ-та испан тілінің кең таралуының негізі, ең алдымен, испан тілді иммигранттардың көптігі емес, Латын Америкасы мәдениетінің танымалдылығының өсу факторы болды. Бұл тұжырым иммигранттардың белсенді «ағылшын тілі» (АҚШ иммигранттарының күнделікті тәжірибесінде тек ағылшын тілін қолдануға ауысуы) негізінен ағылшын тілінің жоғары мәдени, әлеуметтік-саяси және әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне байланысты болатындығына негізделген. Көптеген мамандар көптілділіктің пайдасын жоюды аккредитация процесі ретінде қарастыратыны кездейсоқ емес, яғни бұл адам өзі таңдаған тілдің мәдениетіне еліктеу негізінде монолингвизмге көшкенде пайда болады.

Билингвизмнің мәдени факторлары АҚШ-қа жақын Канадада айқын көрінді. Бұл ел ресми түрде билингвистикалық елге жатады. Канадалықтардың шамамен 18%-ы екі тілді, ал 1971 жылы олар 13%-ды құрады. Бұл елде 1969 жылдың 7-шілдесінен бастап ресми тілдер екі тіл – ағылшын және француз тілдері болып бекітілді. Бұл екі тіл де, «Ресми тілдер туралы» Заңға сәйкес, мемлекеттік мекемелерде тең мәртебеге ие болды. 1982 жылы Канада Конституциясы тұрғылықты жеріне қарамастан, ағылшын және француз тілдерінің теңдігі және франкоканадалықтардың ана тілінде білім алу құқығы туралы ережені енгізді.

Француз тілі көбінесе Квебек, Нью-Брансуик және Онтарио провинцияларында кең таралған, өйткені ондағы тұрғындардың көпшілігі этникалық француздар және олардың мәдениеті де француздық мәдениет болып табылады. Сонымен қатар, Квебекте француз тілінің жақсы дамуының негізі Канаданың осы провинциясында жүзеге асырылатын тіл саясаты болып саналады. Квебекте «Француз тілін қорғау туралы» Хартия, оған сәйкес бірқатар бағдарламалар, қаулылар қабылданды, олардың іске асырылуын 4 мамандандырылған мемлекеттік орган бақылайды. Осы хартия бойынша француз тіліндегі жазулар ағылшын тіліне қарағанда үлкенірек болуы керек. Бір кездері Канадаға украин тектес иммигранттардың едәуір саны келді. Сондықтан бірнеше онжылдық бұрын украин тіліне үшінші мемлекеттік тіл мәртебесін беруге талпыныс жасалды. Бірақ украиндықтардың үшінші немесе төртінші буыны тек ағылшын тілінде сөйлей бастады, осылайша мұндай жоспарлар іске аспады. Бұл жағдай көршілес АҚШ-тың, Канаданың басты

экономикалық серіктесі болып табылатындығына байланысты канадалық қоғамда берік экономикалық негізі бар ағылшын тілінің функционалдығына байланысты болады.

Қазірде тұрақты полилингвизмнің бір мысалы ретінде Швейцарияны атауға болады. Онда неміс, француз, итальян тілдері мемлекеттік тіл ретінде және ретороман тілі өзінің ана тілдерімен ресми қарым-қатынас тілі ретінде танылады (Әлемдік тәжірибеде «ресми тіл» және «мемлекеттік тіл» деген заң терминдері синоним ретінде қолданылады.) Германия – Швейцария, немістер мен Австриялықтар – Швейцарияның барлық халқының 64%; франко-Швейцария мен француздар – 18%, итало-Швейцария мен итальяндықтар – 10%, реторомандықтар – 0,8%-ды құрайды. Елдегі полилингвизмнің дамуындағы басты рөлді білім беру жүйесі атқарады, оған сәйкес бастауыш мектептен бастап екінші ұлттық тілде оқыту міндетті. Бұл елдің тілдік кеңістігінің жағдайы Федералды Конституция деңгейінде бекітілген.

Сонымен бірге, әлемдік тәжірибеге сәйкес тілдердің құқықтық теңдігі олардың тепе-теңдігінің жеткілікті шарты болып табылмайды. Мысалы, Швейцарияда халықтың 1%-дан азы (50 мыңнан астам адам) ресми түрде танылған ретороман тілінде сөйлейді. Көрші Италияда бұл тіл ресми түрде танылмаған, дегенмен мұнда 700 мыңнан астам адам сол тілде сөйлейді. Швейцарияда ретороманнан басқа, француз, неміс және итальян тілдері ресми түрде мойындалған, олар Еуропаның негізгі тілдерінің бірі. Тиісінше, Швейцариядағы ретороман тілінің әлеуметтік мәртебесі осы тілдердің әлеуметтік мәртебесінен төмен.

Финляндияда 1922 жылы қабылданған арнайы заң негізінде екі тіл мемлекеттік деп танылды. Олар: фин және швед тілдері. Осы уақытта бұл елдің тұрғындарының көпшілігі фин тілінде сөйлейтін. Швед халқының 5,5%-ы швед тілінде сөйледі. Бірақ 1809 жылға дейін швед тілі швед Финляндиясының жалғыз ресми тілі болды. Содан кейін, 1917 жылға дейін сол кезде Ресей империясының құрамына кірген Финляндияның ресми тілдері швед, фин және орыс тілдері болды. Кейіннен, тәуелсіздік алғаннан кейін Финляндияда он жылдан астам уақыт бойы заңнамалық шаралар арқылы фин тілінің ұстанымдары нығайтылды. Алайда, Швед тілін дамыту бойынша шаралар қатар жүргізілді. Сонымен, 1968 жылдан бастап швед тілі міндетті түрде бастауыш мектепте оқытыла бастады.

Кейіннен 2000 жылдардан бастап швед тілі біртіндеп Финляндияның мемлекеттік өмірінен ығыстырылып, осы жылдары ел Үкіметі мектепте швед тілінде бітіру емтиханын міндетті түрде тапсыру туралы қаулының күшін жойды. Қазіргі уақытта Финляндияда Швед тілін міндетті түрде үйренудің орнына бастауыш мектептердің білім беру бағдарламасында басқа шетел тілдерін үйренуге басымдық беру жоспарлары енгізілуде. Осылайша, би - және полилингвизмді дамытудың әлемдік практикасындағы көптеген жағдайларды талдау бұл үдерісте негізгі құралдар саяси шешімдер және белгілі бір саяси-құқықтық базаны жасау болғанын көрсетеді.

Адамзат, ғылым мен техника дамығаннан бері бірнеше тілді меңгерген полиглоттер қатары да көбейе түсті. Жалпы әлемдік полиглоттер жайлы сөз қозғамастан бұрын, «полиглот» терминіне тағы да тоқталып өтсек. Полиглоттер басқа тілдің сөздері мен грамматикасын есте сақтау арқылы бірнеше тілдерді меңгерген тұлға. Бұндай қасиет кез келген адамға берілмейтіні де белгілі. Кейбір адамдар үшін шетел тілдерінің сөздері мен грамматикасын жаттау қиынға соқтырса, ал кейбіреулер үшін тілді меңгеру оңайға түсіп жататындығы да белгілі. Бұндай құбылыстан кейін бірнеше сұрақтар туындауы мүмкін. Соның бірі – адам қанша тілге дейін білуі және оны әрдайым еркін қолданыста пайдалануы мүмкін деген сауал.

Аңызға сүйенсек, Мұхаммед пайғамбарымыз әлемнің барлық тілдерінде сөйлеген дейді-мыс. Ал Будда болса, шамамен 150 тілді білген-мыс. Тарихқа сүйенсек, осы күнге дейін бірнеше полиглоттердің болғаны анық. Әрине, олар мақсатты түрде тілді меңгерумен, зерттеумен, аударма жасаумен айналыспаған.

Тарихқа сүйенсек, ондаған атақты полиглоттен артық тілші, әдебиетші, ғалым болмаған. Мәселен, Иоанн Павел II папасы он тілде еркін сөйлеп, бірнеше тілдерді түсіне білген. Сол секілді, Дольф Лундгрэн тоғыз тілді меңгерген. Соның ішінде орыс, жапон, фин тілі және т.б. Сондай-ақ, шешеннің инженер-архитекторы Юсуф-Хаджи Сафаров он екі тілде сөйлей алған. Орыстың әннен сабақ беруші театр сыншысы Иван Солертинский жиырма алты тілде сөйлеген және жүзге тарта диалектіні білген. Ал, Фридрих Энгельс болса он жеті тілде сөйлеген.

Атақты полиглот лингвисттердің бірі – неміс лингвисті Расмус Христиан Раск (ол 200-ден аса тілде сөйлеген – тілді меңгеруге оған не бар болғаны алты-ақ апта кететін болған екен).

Венгрлік аудармашы Вильгельм Гумбольдт пен жазушы Иштван Даби болса жүзден аса тілде сөйлесе, неміс лингвисті Людвиг Шютц 270 тілде сөйлеген.

Жалпы, «Полигlossия» құбылысы әлі зерттеуін таппаған ғылым. Дегенмен, полиглоттердің пайымдауына сүйенсек, бір тілді меңгерген сайын келесі бір тілді меңгеру оңайға түседі екен. Еуропалық дәрігерлер ғалымдардың ғылыми деректеріне сүйенер болсақ, шетел тілін меңгеретін адамдардың жасы ұлғайған сайын есте сақтау қабілеттері дамып, қартаю үдерісі кенжелей түседі екен. Одан басқа, шетел тілін үйренушілердің миы 15 жасқа жасаруы мүмкін деп тұжырым жасаған. Сол себепті шетел тілін үйренуші егде жастағы адамдардың есте сақтау қабілеті артса, жастар үшін алдынан жарқын болашақтар ашылуы мүмкін.

Әбу Наср Әл-Фараби – түркі ойшылдарының ең атақтысы, ең мәшһүрі, «Әлемнің 2-ұстазы» [6] атанған ғұлама. Оның заманы «Жібек жолы» бойындағы қалалардың, оның ішінде Отырардың экономикасы мен мәдениетінің дамыған кезіне дәл келеді. Әбу Насыр Әл-Фараби Орта Азия, Парсы, Ирак, араб елдері қалаларына жиһанкездік сапарлар жасап, тез есейді. Ол жерлерде көптеген ғұламалар, ойшыл-ақындар, қайраткерлермен танысып, сұхбаттасты. Тарихи деректер бойынша 70-ке жуық тіл білген. Өздігінен көп

оқып, көп ізденген ойшыл философия, логика, этика, метафизика, тіл білімі, жаратылыстану, география, математика, медицина, музыка салаларынан 150-ге тарта трактат жазып қалдырды. Отырар медресесінде, Шаш, Самарқан, Бұхара, кейін Харран, Мысыр, Халеб (Алеппо), Бағдад шаһарларында білім алған. Әбу Наср Әл-Фараби дүниеге келгенге дейін 126 жыл бұрын түркілердің үлкен мәдени орталығы болған Фараб қаласы бейбіт жолмен ислам дінін қабылдаған. Ол кез санасы ашық әрбір мұсылманға ислам діні ғылымымен шұғылдануды парыз еткен. Осыдан бастап Әбу Насыр Әл-Фараби араб тілді ғалым болып есептеле бастады. Әл Фараби заманында бүкіл Орта Азия мен Түркістан Араб халифатының ықпалында болған. Соған байланысты қала халқы сауда-саттық мәселесінде исламның қалыптасып, дамуына зор үлес қосқан араб, парсы, түркі тілдерін қатар қолданған. Соның ішінде рухани, ғылыми тіл – араб тілі болған. Сондықтан осы қалада сауат ашып, бұл қалада білімге, ғылымға деген құмарлығы оянған Әл Фарабидің осы үш тілді жетік білуі заңдылық еді. Ол кейін білім-ғылым іздеп көп жерді аралайды. Ақыры сол кезде әлемнің ғылым дүниесінің орталығы болған Бағдадқа келіп, сонда тұрақтап қалады. Сол кездің әйгілі ғалымдарымен кездесіп, олармен сырлас болады. Бұнда грек, латын, санскрит және басқа тілдерді үйренеді.

Сол секілді қазақтан шыққан ғалым-лингвист, полиглоттің қатарына Құдайберген Қуанұлы Жұбановты жатқызуға болады. Ғалым 1899 жылдың 19-желтоқсанында Ақтөбе облысы, Темір ауданы, Ақжар ауылында дүниеге келген. Кеңестік филолог, түркітанушы, профессор. Қазақ тіл білімінің ғылыми негізін қалаушылардың бірі болған. Алғашқы білім жолын өз әкесі Қуан Жұбанов ашқан ауылдық мектептен бастап, Орынбор қаласындағы «Хусейн» медресесінде 1914-1916 жылдары жалғастырған. 1928 жылы Ленинград тірі шығыс тілдері институтында білім алып, 1929-1932 жылдары Шығыс тілдері институтындағы аспирантурада және КСРО ғылым академиясының тіл және ойлау институттарында түрік тілдері және жалпы тіл білімі мамандығы бойынша білім алған. Ғалымның сауалнамалық парағында: парсы, араб, неміс, түрік, монғол, грузин, чуваш, коми, орыс және түркі тілдерінде еркін білгендігі жазылған.

Бүгінгі таңда өзге ұлт өкілдеріне тілдерді меңгерту әдістерінің бірі – «билингвалды әдіс». Жалпы «билингвизм» – терминіне тоқталар болсақ, бұл – қостілділік, дербес екі тілде бірдей ойлап, жаза білетін өнер адамдардың психологиясын зерттейтін тіл білімінің әлеуметтік саласы. Әсіресе, екі тілді қатар пайдаланатын өнер қайраткерлерінің шығармашылығына ерекше назар аударатын ғылыми бағыт [7].

«Билингвизм» дегеніміздің сөзбе-сөз мағынасы – бір қоғам шегіндегі екі немесе одан да көп тілдердің өмір сүруі мен қызмет етуі. Билингвизмнің қазақша баламасы – «қостілілік». Қостілілік қазақтың «қос» («екі» сөзімен мәндес) және «тіл» (адамдардың қарым-қатынас құралы) деген ұғымын білдіреді.

Сол секілді тіл динамикасын бейнелейтін заңды үрдістердің бірі – «вариативтілік». Вариативтілік ұғымы – бір нәрсенің бір немесе бірнеше

нұсқаларының болуы. Бұл сөздің этимологиясы латын тілінен аударғанда «*variativus*» – «өзгермелі», «*variatus*» – «әртүрлі», одан әрі «*variare*» – «өзгерту» – «әртүрлілік» деген мағыналарды білдіреді.

Қорыта айтқанда вариативтілік өзгермелі деген сөз.

Сондай-ақ, тілдік вариативтіліктің әлеуметтік лингвистика интерпритациясы дегендегі «интерпритация» сөзіне түсінік бере кетсек, «Интерпретация» (*interpretation*) – 1) нақты тілде ұсынылған кейбір синтаксистік аяқталған мәтіннің мағынасына түсініктеме беру; 2) мәліметтерді, әдетте, программада немесе оның қандай да бір үзіндісінде (операторда) агрегациялаудың, алгоритмдік мәнін автоматты түрде табу мен талдауды орындау дегенді білдіреді. Сондай-ақ, «Интерпретация» (лат. *interpretatio* – түсіндірме, түсіндіру) – гуманитарлық білім ретін» де ауызша сөйлеумен қатар жазбаша түрде де белең алады.

Осы ретті «Интерпритация» түсінігіне нақтырақ тоқтала кетсек. Бүгінгі таңда аталған термин әртүрлі ғылым салаларында да көптеп қолданылып жүргені түсінікті. Тіл білімінде аталған терминді алғаш рет прагалық лингвист ғалымдар енгізген. Бұл дегеніміз байланысқа түсетін тілдің тілдік нормалардан ауытқуы. Дегенмен, «интерпритация» терминіне түсінікті У.Вайнрайх берген. Алғашында «Интерпритация» термині «әрекет», «өзара әсер» ретінде ғылымның нақты саласында көптеп кездесе бастады. Тіл білімінде интерпритация бір тілдің екінші бір тілге әсерінің бірізділігін білдіреді. В.А.Виноградовтың интерпритациясын біз көптілділіктің әсерінен екенін білеміз. Бұл феноменді ауызша және жазбаша тілден байқауға болады.

Интерпритация көбіне тілдер мен халықтар байланысқа түскен кезде екі немесе бірнеше тілдерді меңгергенде қабылдау функциялары пайда болады. Бір тіл екінші бір тілді ығыстырып өзінің тілдік нормаларына бағындыруға тырысады. Бұл үдеріс көбіне көптілділік салдарынан пайда болады.

Ғылыми-техникалық аударма тілін зерттеуші ғалым А.Л.Пумпянскийдің пікірінше, дұрыс дыбыстамаудың негізгі себептеріне мыналар жатады:

- ана тілі мен екінші бір тілдегі дыбыстардың араласуы;
- сәйкестікті дұрыс пайдаланбау;
- орыс және қазақ тілдеріндегі балама аудармалардың лексикалық, грамматикалық мәнін дұрыс пайдаланбау;
- тілдің аударма жасау заңдылығын білмеу және т.б.

Сол секілді басқа да ғалымдардың пікіріне сүйенсек, интерпритацияның бірнеше түрлері бар. Атап айтар болсақ: фонетикалық; семантикалық; лексикалық; грамматикалық; орфографиялық; стилистикалық; лингвоэлементанушылық және әлеуметтік мәдениетаралық болып келеді. Осы арада біз тек фонетикалық интерпритацияға тоқталып өтсек. Байланыстағы тілдердің арасында интерпритация әдісі оң және бұрыс тұстан белең алады. Бұрыс интерпритациялық әдіс ретінде байланыстағы тілдердің фонемалары мен олардың әртүрлі үндестілігі мен фонемалық жүйенің сәйкес келмеуі. Осы ретте интерпритацияның белең алу көрінісі көбіне ұқсастықпен және байланысқа түсетін тілдердің генетикалық жақындастығымен анықталады. Фонетикалық

бұрыс интерпритация дегеніміз, бұл алдымен, үйреніп отырған тілдік жүйенің, атап айтар болсақ, дыбысталып тұрған фонетикалық жүйе түсінігіндегі және екі немесе одан да көп тілдердің есту мен айту машықтары арқылы көрініс беретін өзара әрекеттесу нәтижесінде тілдік нормадағы нормалардың бұзылуы немесе дұрыс дыбысталмауы деп айтсақ та болады. Сонымен қатар тілде фонетикалық интерпритация оң тұстарда да көрініс таба алады. Мәселен, байланыстағы тілдердің дыбыстық фонемалардың артикулярлық-акустикалық ұқсастығына тоқталсақ, айту, жеткізу машықтары тілдің артикулярлық базасымен қатар қалыптасады. Ғалым Л.Р.Зиндердің пікіріне сүйенер болсақ, артикуляциялық база өз алдына артикуляциялық және фонетикалық дағдылардың жиынтығын көрсетеді. Оның қалыптасуы алдымен тілдің фонематикалық жүйесіне байланысты және ерекше назар аударатын жайт. Оның дифференциалдық белгілерінен, сол тілде пайдалануы болып саналады.

Дегенмен, Л.Р.Зиндер: «Артикуляциялық база фонеманың артикуляциясы негізінде дифференциалдық белгінің жиынтығы ретінде емес, тұтас бірлік ретінде қалыптасады», -деп атап айтқан. Осы мағынада, айту бағдарламасы ретінде әлдеқайда маңызды «берілген тілдің белгілерін айыра алуда пайда болатын қандай мүшелер және қаншалықты белсенділік танытатындығын, сондай-ақ, аталған тілде әртүрлі мүшелердің үйлесу мүмкіндігін ескеріле алады», -деген. Ғалым З.Н. Джапаридзе болса, артикуляциялық базаны «айту нұсқасындағы» және сөйлеу мүшесіне бағытталуға «айту бұйрықтары» (жүйке импульстері), әкелетін айту қозғалысына сәйкес орындарды, жадында сақтауды» қарастыруды ұсынады.

Нақтылап айтсақ, ағылшын, орыс тілдерінің фонетикалық ерекшеліктерін меңгергенде, әртүрлі қиындықтар туындап отыратындығы белгілі. Әсіресе, айту, сөйлеу кезінде дыбыстау қателіктерінің жіберіліп жатқандығын да байқаймыз. Бұл ретте ағылшын, орыс және қазақ тілдерінің фонетикалық жүйесінің әртүрлігіне байланысты екендігін де естен шығармаған жөн.

Өзге тілді меңгеруде фонетикалық интерпритациямен қатар интонациялық интерференцияның да әсерін ескерген жөн. Екінші бір тілді меңгеру барысында интонацияның бұзылуы мен екпіннің дұрыс қойылуын байқауға болады. Бұл көбіне ағылшын тілін меңгерген тұста байқалады. Осы ретте интерпритацияның барлық түрлері көп таралған. Дұрыс қойылмаған екпін мен интонация, яғни дауыс ырғағы сөйлеуде шетелдік акцент береді. Сонымен қатар дұрыс қойылмаған екпін мен дауыс ырғағы сөйлемді дұрыс жеткізбегендіктен, тыңдаушы тарапынан түсінбеушілік туындатуы мүмкін. Мысалы: «Мен жүзуді ерекше ұнатымын» деген сөйлемді «Плавание – мой самый любимый вид спорта» деген сөйлемдерге тоқталсақ. Бұл ретте екі тілдегі сөйлемді жеткізуді салыстырар болсақ, қазақ тіліндегі сөйлем орыс тіліндегі сөйлемге қарағанда әлдеқайда жоғары ырғақпен айтылады. Осы ретте қазақ тілінде берілген сөйлем орыс тілінде берілген сөйлемге қарағанда әлдеқайда эмоционалдық тұрғыдан айтылады.

Көптілділік – белгілі бір әлеуметтік қауымдастық (ең алдымен мемлекет) шегінде бірнеше тілді қолдану; жеке тұлғаның (адамдар тобының) әрқайсысы нақты коммуникативтік жағдайға сәйкес таңдалатын бірнеше тілді қолдануы.

Көптілділік–көп мәдениетті тұлғаны қалыптастырудың негізі. Көптілді адамды әртүрлі қарым-қатынас жағдайларында шетел тілдерін қолдана алатын, түсінетін және білетін адам деп атауға болады. Шетел тілін үйрену сол тілде білім алу туралы дегенді айтпайды. Көптілді білім беру туралы оқытылатын шетел тілінде басқа да оқу пәндері, мысалы, Тіл әдебиеті, Елтану және т.б. оқытылатын жағдайларда айтуға болады.

Ю.Н. Карауловтың теориясына сүйене отырып, біз тілдік тұлғаның кейбір деңгейлерін ажыратамыз. Оқытудың шекті деңгейіне арналған көптілді тұлғаның төменде келтірілген жалпыланған дайын моделі біз нақтылаған фонетикалық, лексикалық және грамматикалық минимумдармен байланысты сараланған.

Дайындық моделі. Көптілді тұлғаның вербалды-семантикалық деңгейі.

1. *Француз және орыс тілдерінің дыбыстарын, дыбыстық тіркестерін айтуға, қабылдауға және ажыратуға дайындық:*

- сөздердің шекарасын ажыратуға, француз (соңғы буында) және орыс (ауыспалы) екпінінің ерекшелігін сезінуге және ажыратуға дайын болу;
- меңгерілетін тілдердің интонациялық құрылымдарын ажыратуға дайын болуы.

2. *Үш тілдің белгілік жүйесін қолдана отырып, номинацияларға әзірлік (жеке тұлғаның үш тілдің дыбыс кешендерінің заттары және құбылыстарымен байланысу қабілеті):*

- француз және орыс тілдерінде лексиканы қабылдауға дайындық;
- үш тілде сөздерді таңдауға дайын болу;
- зерттелетін тілдерде лингвистикалық терминологияны қолдануға дайын болу.

Көптілді тұлғаның тезаурустық деңгейі.

3. *Француз және орыс тілдерінің грамматикалық құрылымдарын қабылдауға дайындық:*

- вьетнам, француз және орыс тілдерінде ауызекі сөйлеуге дайындық;
- орфография нормаларын білу;
- үш тілде жазбаша сөйлеуге дайындық;
- сөйлеуде грамматикалық модельдерді түсінуге және көбейтуге дайын болу.

Көптілді тұлғаның мотивациялық деңгейі.

4. *Оқу және қайталау сапасы:*

- күнделікті қолданылатын мәтіндерді шығаруға және қабылдауға дайын болу, яғни «қарапайым тілді» меңгеру;
- риясыз сөйлеу қарқынына ие болу;
- диалогті қолдауға, репликаларды ажыратуға, сұрақтар қоюға дайын болу;
- оқылған мәтінді қайталауға дайын болу;

- бағдарлама көлемінде айтуға және тақырып бойынша өз пікірін білдіруге дайын болу.

Көптілді тұлғаның қалыптасу деңгейлері белгілі бір дәрежеде шартты, өйткені олар әртүрлі комбинацияларға ие болуы мүмкін.

Шетел тілдерін оқытудың негізгі мақсаты ақпараттық, коммуникативтік және зияткерлік қажеттіліктері, қабілеттері мен құзыреттіліктері бар көп мәдениетті көп тілді тұлғаны қалыптастыру. Бұл оған шет тілді таным, шет тілді қарым-қатынас және шет тілді шығармашылық субъектісі рөлінде мәдениетаралық қарым-қатынас және кәсіби-тілдік қызмет жағдайында табысты әрекет етуге мүмкіндік береді.

Көптілді құзыреттілік бірнеше шетел тілдерін меңгеру ғана емес. Көптілді құзыреттілік – бұл лингвистикалық білім жүйесіне ие болу, әртүрлі тілдердің лингвистикалық ұйымдастырылуындағы ұқсас және әртүрлі тілдерді анықтай білу, тілдің жұмыс істеу тетіктерін және сөйлеу әрекеттерінің алгоритмдерін түсіну, метакогнитивті стратегияларды және дамыған танымдық қабілеттерді меңгеру. Көптілді құзыреттілік – бұл белгілі бір тілдерді білудің қосындысы емес, бірақ пайдаланушы сенетін құзыреттіліктің бірыңғай күрделі, жиі асимметриялық конфигурациясы. Ол шетел тілдерін үйренудің әдістері мен процесін түсінуді жақсартады, жаңа жағдайларда қарым-қатынас жасау және әрекет ету қабілетін дамытады. Көптілді құзыреттілік бұрын таныс емес тілдердің негіздерін өздігінен меңгеру бойынша іс-әрекеттерді мүмкін етеді және сәтті етеді, сондықтан көптілділік құзыреттілігін бірнеше шетел тілдерін меңгеру ретінде ғана емес, сонымен қатар шетел тілдерін үйрену қабілеті, «тіл сезімі», шетел тілдерін өздігінен үйренуге деген ықылас пен қабілет ретінде қарастыруға болады.

Екі тілділік пен көптілділік туралы айтқанда, ағылшын тілінің кеңейу тенденциясын атап өтпеуге болмайды. Қазіргі уақытта республикада ағылшын тілі кеңінен дамып келеді. Ағылшын тілін белсенді қолдану аймағы кеңейуде. Әлем халықтары қазірдің өзінде әлемнің барлық дерлік тілдерінің англолизациясында көрінетін ағылшын тілінің кеңейуіне алаңдаушылық білдіруде.

Егемен Қазақстанның даму жылдары қоғамда қостілділік пен көптілділік қазақ тілінің құқықтары мен қадір-қасиетіне нұқсан келтіріп қана қоймай, оның дамуы мен ілгерілеуі үшін барлық қажетті жағдайларды жасайтынын көрсетіп отыр.

Қазақстан Республикасы тіл саясатының тұжырымдамасы орыс тілін ғылым мен техниканың әртүрлі салалары бойынша негізгі ақпарат көзі, жақын және алыс шетелдермен байланыс құралы ретінде анықтайды. Мемлекеттік тілді, қазақ тілін дамыту, орыс тілін сақтау және дамыту, көптілді білім беру саясатын жүзеге асыру – аса маңызды, бірақ қиын міндет. Бұл мәселені қоғамның барлық мүшелерінің күшімен бірлесіп шешуге болады.

Бүгінгі күннің басты талабы құзыретті тұлғаны қалыптастыру болып отырғаны айдан анық. Еліміз білім саласында бәсекеге қабілетті тұлға қалыптастыру үшін алдымен ол тұлға әлемдік білім саласына бет бұрып, өз еңбегінің жемісін паш ету үшін әлемдік аренаға көтерілуі қажет. Сондықтан да

біріше тілді меңгеру күзіретті тұлға үшін басты міндет. Бүгінгі кезең, біріншіден, динамикалық қарқынды даму үстінде. Бұл дегеніміз, қазіргі әлем дамуының негізгі ерекшелігі. Күні кеше әлемдік экономика және саясат тұрақты (статикалық тұрғыда) әрі болжауға тұрарлықтай дамыған.

Біріншіден, қазіргі заманның негізгі ерекшелігі – динамика болғандықтан, яғни бүгінгі жастар өзгерістерге, тұрақсыздыққа, белгісіздікке және болжаусыздыққа дайын болуы керек.

Екіншіден, ақпараттың мейлінше өсуі де үдеп келеді. Бүгінде ақпараттың жетіспеушілігі емес, керісінше, оның адам миы мүмкіншіліктерінен шамадан тыс көптігі проблема болып отыр. Әр саладағы ақпарат әрбір 4 жылда ескіріп отырады. Сол секілді әр салада ақпарат әрбір 4 жылда екі есе ұлғайып отырады. Дамудың мұндай қарқыны сақталатын болса, онда, ғалымдардың пікірі бойынша, жақын болашақта ақпарат әрбір 76 күнде екі еселенетін болады.

Үшіншіден, ақпараттық коммуникациялардың жаңа формалары, яғни коммуникациялық жылдам құралдардың дамуы (интернет, ұялы байланыс және т.б.). Интернет арқылы сауда жасау және оқу, білім алу бүгінде күнделікті өмірдің бір бөлігіне айналып кеткені өтірік емес.

Постиндустриалды заман экономикасының ерекшеліктері. Бұл жерде экономикалық шекаралар жойылған әлем (жаһандану) десек те болады. Сол секілді, әлемдік деңгейде еңбек бөлу процесінің дамуы. Барлық жұмыс жасаушылардың тек 15%-ы тауар өндіру саласында қамтылған болса, қызмет көрсету саласында 85%-ы жұмыс жасайды. Кәсіптер үйреншікті қасиеттерінен айрылып, басқа кәсіптердің ерекшеліктерін иемденуде. Кәсіптер әр 4 жылда 25%-ке өзгеріп отырады.

Төртіншіден, әлеуметтік ерекшеліктер. Адам қоғамының қызмет көрсету қоғамына айналуы. Адамдарда бос уақыттың ұлғаюы және демалу мәдениетінің дамуы. Гендерлік саясат (әйелдер рөлінің өсуі). Қоғамдағы тұлға рөлінің өсуі.

Бесіншіден, интеллектуалдық өзгерістер. Адам миының мүмкіншіліктерін бұрынғыдан тиімді пайдалану. «Өзің жасап ал!» идеясының кең етек алуы. Тұлғаны бағалауда интеллектуалды коэффициенттен (IQ) эмоционалды коэффициентке (EQ) көшу.

Алтыншыдан, білім жүйесіндегі өзгерістер. Репродуктивтік оқытудан конструктивтік оқуға көшу. Білімдік парадигмадан таным процесіне қатысушылардың белсенді әрекеттерін талап ететін әрекеттік парадигмаға көшуі. Бұны оқу процесінің мазмұнын зерттеу жұмыстары құрайды. Мақсаттың өзгеруі: интеллектуалдық тұлғадан рефлексивтік тұлғаға ауысуы.

Жетіншіден, бүгінгі күнгі маманға қойылатын талаптар. Дамыған елдердің экономикасы символикалық аналитиктерді көптеп қажет етуде. Символикалық аналитиктер деп кез келген жағдайда жұмыс жасай алатын, проблеманы айқындай біліп, оны шешу жолдарын белгілеп, стратегиялық бағыттарды айқындай білетін мамандарды атайды. Қазақстан экономикасы да білімін пайдаланып, жұмыс жасай алатын, білімді нақты жұмысқа айналдыра білетін символикалық аналитиктерді қажет етеді.

Сегізіншіден, білім алушылар оқуды аяқтағанда қандай құзіреттіліктерді меңгеруі керек. Проблемаларды шешуге дайын болуы қажет екенін біледі.Өзіндік тұрғыдан танымдық әрекеттерге дайын болуы. Тұлға аралық қарым-қатынасқа дайындық (қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде) тілдерді білуі мен меңгеруі арқылы жүзеге асырылады.

Сондай-ақ, бүгінгі күнде бәсекеге қабілетті құзіреттілігі жоғары маман дайындауда ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тұтынушы деңгейінде тиімді қолдану дайындығын да меңгерген тиімді. Бұл ретте, біріншіден, әлеуметтік өзара әрекеттесуге дайындық; екіншіден, қазақстандық идея мен өзінділікті қалыптастыру негізінде өз Отаны үшін жауапкершілікті өзіне жүктеу дайындығы; сол секілді, үшіншіден, өзін-өзі дамыту, өркендету, жүзеге асыруға дайын болғаны абзал.

Көптілді білім беру арқылы құзіретті тұлғаны қалыптастырудың алғышарттарын дамытуда *интербелсенді әдістемелерді сабақ барысында қолданған тиімді. Яғни*, интербелсенді оқу білім процесінің бұрынғы біржақты түсінігін (*әрекет жасаудың негізгі тұлғасы педагог болып табылатын және «үйрету», «білім беру» секілді етістіктерді қолданатын бағдарламаға бағытталған, бағдарлама центристік*) екіжақты, диалогиялық түсінікке ауыстырады. Интербелсенді оқу таным процесін негізгі әрекетті білім алушы (*білім алушы центристік*), өздігімен атқаратын «білім игеру» деп таниды, мұнда «*үйрену», «тану», «оқу» сияқты етістіктермен: «Үйрету мүмкін емес, тек үйрену ғана ықтимал» қағидасы қолданылады.*

Интербелсенді оқудың негізгі қағидаларына: таным ортасын құрастыру; әрекет арқылы үйрену/үйрету; өзінділік пен дербестікті қалыптастыру; өмірмен байланыстыруларды жатқыза аламыз. Осы ретте, интербелсенді әдістеменің негізгі қағидасына тоқталып кетсек, интербелсенді әдістеме әрекет арқылы және әрекетпен үйретуге негізделеді. Мұнда: адам бірінші кезекте өз қолымен жасағанды есте сақтап, игереді. Яғни: «Маған айтып берсең – ұмытып қаламын, көрсетсең – есте сақтаймын, өзіме жасатсаң – үйренемін!» (Конфуций) деген принципті ұстанған жөн. Осы ретте интербелсенді оқудың әдістеріне тоқталып өтсек, оларға: интербелсенді дәрістер мен семинарлар; пікірталастар; ойындар (оқу, рөлдік, іскерлік, өндірістік, имитациялық және т.б.); кейс-стади; тренингтер; оқытудың компьютерлік технологияларын жатқызуға болады.

Көптілді білім беру арқылы құзіретті тұлғаны қалыптастырудың алғышарттарында интербелсенді әдістеде қолданылатын дидактикалық тәсілдерге тоқталып өтсек. Тілді меңгертуге қатысты әр сабақта келесідей дидактикалық тәсілдерді қолданған тиімді болар еді. Оларға: «Ой қозғау», «Т-кестесі», «Венн диаграммасы», «болжау», «кластерлер», «оңай және қиын» сұрақтар кестесі, «ойлан», «жұптас», «пікірлес», «алдын ала берілген атаулар», «үлкен шеңбер», «қос шеңбер», «атаулар туралы үш сұрақ», «еркін жазу», «білемін», «білгім келеді», «білдім», «Дөңгелек үстел», «Үш қадамды сұхбат», «Топтық зерттеу», «Кең көлемді лекция», «сұрақ қою», «қайтадан сұрақ қою», «қос жазба күнделігі», «үш жазба күнделігі», «белгі қойып оқу (INSERT)»,

«Жигсо», «Жигсо-2», «қайшыланған пікірталас», «аквариум», «Эссе жазу» және басқаларын жатқызуға болады.

Интербелсенді оқуда қолданылатын зерттеу жұмыстарының нысандары мен тәсілдеріне: «жобалау»; «аннотациялау және рецензиялау»; «ғылыми жұмыстарға пікір жазу»; «әдебиет көздерін талдау картасын құрастыру»; «ғылыми пікірталас пен диспуттар ұйымдастыру»; «портфолио құрастыру»; «кейс-стади», «мақала», «реферат», «сценарий жазу»; «идеялар аукционын өткізу»; «презентациялау»; «өз ғылыми-зерттеу жұмыстары бойынша ғылыми аппарат құру»; «сауалнамалар», «тестер», «диагностикалық құралдар», «жоспарлар», «бағдарламалар әзірлеу»; «тәжірибелер жасап, олардың сандық және сапалық көрсеткіштерін айқындау» және т.б. жатқызуға болады.

Бүгінгі таңда көптілді білім беру арқылы күзиретті тұлғаны қалыптастырудың алғышарттарына тоқталғанда білім түрлеріне тоқталмай өту мүмкін емес. Сондықтан, білім түрлеріне тоқталатын болсақ, бүгінгі күні ғалымдар бірауыздан дерлік білімнің негізгі екі түрін көрсетеді. Олар: репродуктивтік және конструктивтік білім.

Философ Джон Дьюи, психологтер Жан Пиаже мен Лев Выготский, математик және логик Алфред Уайтхэд, педагог Т.Лешкевич, философ Владимир Данченко және басқалар білімнің бұл түрлері өз қасиеттері бойынша бір-біріне қарама-қарсы деп есептеген. Бұған қоса білім берудің де екі үрдісін ажыратуға болады. Олар: репродуктивтік тұрғыдан білім беру өткен дәуірдің әдістемесіне жатса, конструктивтік тұрғыдан білім игеру – бүгінгі және ертеңгі күннің білімі деп қараған.

Репродуктивтік білім дегеніміз – бұл ырықсыз, бәсең (пассив түрдегі) түйсінуді (қабылдауды) білдіреді; мұнда үйренушінің субъективтік және өзіндік түсінігіне жол берілмейді. Репродуктивтік білім «түрлендірусіз, еш өзгертусіз қайталау» деген ұғымды меңзейді.

Репродуктивтік білім есте сақтау және қайталауға негізделеді, мұнда қарастырылатын мәлімет білім алушы тұрғысынан аз мөлшерде өзгертіліп, интерпретацияланады. Сондай-ақ, репродуктивтік білімде бағдарлама (оқытудың, пәннің бағдарламасы) негізгі рөл атқарады («бағдарлама центристік» білім), өйткені мұндай білім шәкірттің жеке тұлғасына бағытталмай, жоғары жақтан белгіленген оқытудың бағдарламасына арқа сүйейді: «бағдарламада қалай келтірілсе, солай оқыту керек» деген қағиданы ұстанады. Репродуктивтік білімде басты тұлға – үйретуші («ұстазцентристік» білім), өйткені ол білім алушының мүдделерін ескермей, үйретушіге (ұстазға) бағытталады.

Осы ретте репродуктивтік білімнің түрлеріне келетін болсақ, ең алдымен, бұған сипаттаушы білімді жатқызамыз. Олар, *біріншіден*, қайталауға негізделген сипаттауға бағытталады. Негізгі сипаты: көрнекілік. *Екіншіден*, түсіндіруші білім. Ол объективтік дәлелдемеге ұмтылады. Негізгі сипаты: дәлелділік (өз көзқарасының дұрыстығын дәлелдеу).

Көптілді білім беру арқылы күзиретті тұлғаны қалыптастырудың алғышарттарындағы конструктивтік білім беруге тоқталатын болсақ,

конструктивтік білімде басты назар «пән» немесе «бағдарламаға» емес, үйренуші (білім алушы) тұлғасына аударылады, ал ұсынылған білім тұлғаны өзгерістерге ынталандырады. Бұнда: білім алушы алған білімді (ақпаратты, мәліметті, ұғымды, т.с.с.) өзіндік тұрғыдан өзгертсе, оның үйренген білімі білім алушы тұлғасын да өзгертеді (дамытады, өсіреді).

Сол себепті де конструктивтік білімді кейде түрлендіруші білім деп те атайды. Неліктен «конструктивтік» деп аталатындығына тоқталып өтсек. Білім алушы өздігінен ақпарат, фактілер, ережелер мен қағидалардан дербес (өзіндік) мағына, түсінік, ой, идея, тұжырым құрастырады;

Конструктивтік білім шәкіртті рефлексия (ой-толғаныс) арқылы өзін-өзі «түрлендіруге», өзінің тұлғасын өзгертуге ынталандырады;

Конструктивтік білім тұлғаға өзін-өзі түрлендірудің(өзгертудің) айқын да анық мақсаттары мен құралдарын беріп қана қоймай, сонымен бірге оларды тұлғаның тұла бойына сіңіріп, оны өзін-өзі жетілдіру ісіне жұмылдырады.

Көптілді білім беру арқылы құзыретті тұлғаны қалыптастырудың алғышарттарында *неліктен конструктивтік білім бүгінгі күннің өзекті мәселесі болып табылады?* Сипаттаушы және түсіндіруші білімдер қаншалықты қажетті болса да олар әлемді өзгерте алмайды, өйткені әлем тек адамның түрлендіруші әрекеттері арқылы өзгере алады, яғни оқытуда басты назар тұлғаның жеке қасиеттері мен белсенді әрекеттеріне, оның қолынан келетін істерге аударылуы қажет.

Бұл ретте, түрлендіруші ықпалдың (әрекеттердің) тиімділігі оның адамды өзін-өзі түрлендіру ісіне жұмылдыра білуіне байланысты деуге болады. *Сол себепті де конструктивтік білімнің негізгі сипаты – оның әрбір білім алушыға жағымдылығы мен қызықтылығынан көрінеді.*

Адамның көңілін өзіне тартпайтын, қызықсыз білім табиғатынан конструктивтік бола алмайды. Сондықтан, *«Қалайша қызықты жасауға болады?» деген сұрақ туындары хақ.* Адам өзі үшін мағыналы деп шешкен нәрселер ғана оны өзіне тартып, оның қызығушылығын тудырады. «Қызықты» дегеніміз адамның жеке басының мүддесін ескеретін, «мен» тұрғысынан маңызы бар нәрселер. Сол себепті де конструктивтік білімнің барлық жүйелері әр адам үшін маңызды деген өмірлік проблема немесе проблемалар жиынтығы төңірегінде шоғырланады. *Педагогтің басты мақсаты: білім алушыға сабақтағы әңгіменің (тақырыптың) оған қажетті (ол мағыналы деп есептейтін) нәрселер жайында болатындығын сезіндіру.*

Ойымызды жинақтай келе, көптілді білім беру арқылы құзіретті тұлғаны қалыптастырудың алғышарттарында репродуктивтік білім мен конструктивтік білім беруді салыстыратын болсақ:

1.1-кесте. Репродуктивтік білім мен конструктивтік білім беру туралы

<i>Репродуктивтік білім</i>	<i>Конструктивтік білім</i>
Жоғарғы жақтан күштеу	Тұлғаның өзін-өзі көрсете білуі мен дамуы

Еркіндікке жол бермейтін тәртіп (үйретуші тарапынан белгіленген)	Еркін түрде әрекеттесу, үйренушілердің өздері қабылдаған ережелерді (тәртіпті) ұстану
Кітаптар (оқулықтар) бойынша үйрену	Тәжірибе арқылы үйрену
Қайталау арқылы жүйеленбеген (арасында байланысы жоқ) біліктер мен дағдыларды қалыптастыру	Өмірде қажетті мақсаттарға жету үшін біліктер пен дағдыларды игеру
Бұлыңғыр болашаққа дайындау	Бүгінгі күннің мүмкіншіліктерін мейлінше пайдалану
Статикалық (өзгерістерге ұшырамайтын) мақсаттар мен материалдар	Әлемнің күнделікті өзгерістерге толы динамикасы

Көптілді білім беру арқылы күзиретті тұлғаны қалыптастырудың алғышарттарында репродуктивтік білім мен конструктивтік білім беруді қатар алып жүруде екеуі де тиімді екенін айта кеткен жөн.

Тілдерді оқытудың өзіндік орнын межелеп, шетел тілін ешбір қиындықсыз меңгертуде материалдарды талдау барысында хронологиялық, салыстырмалы-жүйелі зерттеу және ғылыми баяндау әдіс-тәсілдері қолданылды.

Тілдерді екінші тіл ретінде оқытуды зерттеу нәтижесі барысында төмендегідей тұжырымдарды қорғауға ұсынуға болады:

- аудармасыз оқыту ұғым ретінде қабылданады;
- әдіс-тәсілдер көркемдік, философиялық қырынан қаралады;
- аудармасыз оқыту әдісі бұрын арнайы қарастырылмағандықтан да осы мәселе әдістемелік ұсынымдаманың ғылыми ой-пікірлер арнасында бүгінгі егеменді, тәуелсіз ұлттық таным мен ұлттық эстетика тұрғысынан зерттеліп талданады;
- тілдерді оқыту зерттеу мен зерделеудің басты арқауына айналады;
- тілдік, әдістемелік көрініс табуының қыр-сыры ашылады;
- аудармасыз оқыту әдісі басқа тілдермен байланыста зерттелінеді.

Қазақстан Республикасы Призеденті Н.Ә.Назарбаев Қазақстан халқына Жолдауында «Қазақстан халқы дүние жүзінде үш тілді бірдей пайдаланатын ел ретінде көрінуі тиіс. Бұлар – қазақ тілі, яғни, мемлекеттік тіл, орыс тілі – ұлтаралық қатынастар тілі және ағылшын тілі – әлемдік экономиканың сәтті қолданысындағы тілі» делінген [8]. Бүгінгі таңда елімізде «көптілділік» мәселесі көкейкесті мәселелердің бірі болып отыр.

Сондықтан қазақ тілін оқыту, сонымен қатар көптілділікті меңгертуді жолға қою – бүгінгі таңдағы орта білім жүйесінде педагогикалық үрдістің негізгі бағыттарының бірі. Педагогикалық жұмыстың осы бағытындағы мәселелер, оларды шешу жолындағы ұмтылыстар, ізденістер нәтижесінде көптілді және билингвалды білім беру саласында біраз тәжірибе жинақталды.

Көптілді және билингвалды білім беру үлгісін енгізудің идеялық негізіне Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқы Ассамблеясының XII сессиясында: «Бізге кейбір пәндерді оқыту бір мезгілде қазақ тілінде де, орыс тілінде де

жүргізілуі туралы ойласу керек. Бұл – біздің бүкіл білім беру жүйеміз үшін жаңа міндет» деген.

Көптілді білім беруді келесідей жіктеуге болады:

- көптілді білім беру – бұл мектептегі оқу пәндерін екі немесе одан да көп тілдерде оқыту;

- билингвалды білім беру – оқу және оқудан тыс жұмыстардың негізгі бағыттарын екі тілде іске асыру, педагогикалық үрдісте екі тілді оқыту құралы ретінде пайдалану.

Қазақстан Республикасының жалпы білім беретін мектептеріне үш тілді білім беру моделін енгізудің өзектілігі келісідей:

- бүгінгі қазақстандық қоғамда көптілді, көп мәдениетті тұлғаға деген сұраныстың артуы;

- ұлттық мектеп бітірушілерін жалпы қазақстандық және әлемдік білім және ақпарат кеңістігіне кіріктірудегі мәселелерді шешу қажеттілігі;

- болашақ ұрпақты қазақстандық патриотизмге, ұлтаралық қатынас мәдениетіне тәрбиелеудің өзекті мәселеге айналуы;

- аз ұлт өкілдерінің этникалық ерекшеліктерін сақтаумен бірге олардың жалпықазақстандық экономикалық, әлеуметтік-мәдени үрдістерге толыққанды қосылуына жағдай жасау;

- мектеп бітірушілердің коммуникативтік және ақпараттық құзыреттіліктерінің жеткілікті деңгейіне қол жеткізу;

Өзекті мәселелерді жүзеге асыру үшін басты мақсат – Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға міндетті орта білім стандарттары талаптары деңгейінде үш тілде білім меңгерген, көптілді коммуникативтік құзыреттіліктері қалыптасқан, көп мәдениетті, рухани-адамгершілік қасиеттері дамыған тұлғаны тәрбиелеу.

Қазақ тілінің өзге ұлт мектептерінде оқытылуы – мемлекеттік тілдің өркендеп дамуына, келешекте ғылым тіліне айналуына жол ашу деген сөз. Қазақ тілін оқыту бірнеше жылдардан бері төмендегідей арнайы ережелерді басшылыққа ала отырып, кезең-кезеңмен жүзеге асырылып келеді. Бұнда:

- пәннің білім мазмұнын анықтау. Дамытушылық ұстанымдарын басшылыққа алып, оқуға пайдаланатын материалды нақтылау;

- бағдарлама білім алушыға қиындық туғызбау үшін оны шамадан тыс толықтырып, күрделендірмеу;

- білім алушының өздігінен жұмыс істеуіне, ой-өрісін кеңейтуіне мән беру;

- жыл бойы білім сапасын үздіксіз бақылауға алып, диагностикалық талдау жүргізу;

- қазақ тілі пәнінен оқу-әдістемелік оқу құралдарын әзірлеу, оқытудың оқу-материалдық базасын нығайту және т.б.

«Тілі бірдің – тілегі бір», «Тіл тағдыры – ел тағдыр» екендігін, ел бірлігінің негізі – тіл бірлігіне қол жеткізу жолында қызмет ету парыз. Ендеше, жас ұрпақтың қазақ тіліне деген сүйіспеншілігін, өзге тілдерді оқып-білуге деген қызығушылықтары мен ұмтылыстарын арттыру арқылы білім

алушылардың Отанға деген махаббатын оятып, өз тағдырын ел тағдырымен мәңгілікке байланыстыратын ұрпақ болып қалыптасуына қол жеткізу – басты міндет.

Бүгінгі заманның талабына сай ғылым мен техника қарқын алып, алға дамыған кезеңде, ағылшын, орыс тілдерін жетік меңгеру заман талабына айналып отыр. Әлемік мәдениет пен ғылымды меңгерген жастарымыздың тілді жетік біліп, шетелде біліктіліктерін жетілдіру бүгінгі күн тәртібіндегі мәселелердің бірі. Сондықтан жастарымыз тілді жетік меңгерген кезде ғана өзіне-өзі сенімді азамат болып қалыптасып, болашақ ұрпағына өз пайдасын тигізери мәлім. Осы ретте тілдерді оқыту мәселесіне келер болсақ, аталған мәселе біршама ізденісті талап етеді.

Тілді меңгерту барысында жүйелі жұмыстар жасаған жөн. Орыс тілді аудиторияға қазақ тілін меңгерту барысында оқытушыға шығармашылық тұрғыдан жан-жақты ізденісті талап етеді. Сондықтан педагог өзінің алдына: тыңдаушының (білім алушының) ой-өрісін кеңейту, қазақ тілінде өз ойын жүйелі, сауатты жазуға машықтандыру, қазақ халқының тарихы мен әдет-ғұрпын танып талаптануға, сонымен қатар Отанды, табиғатты және т.б. жан-жақты терең танып білуге талпындыру керек.

Тілдерді оқытуда, біріншіден, презентациялар, демонстрациялар, модульді сабақтарды қолданған дұрыс. Екіншіден, сабақ барысында тыңдаушылардың (білім алушының) белсенділігін арттырып отырған орынды. Үшіншіден, уақытты ұтымды пайдаланған жөн және т.б.

Тілдердің қоғамдық қызметін кеңейтіп, оның маңызын, қажеттілігін табиғи түрде арттыру, жан-жақты дамытудың бірден-бір жолы тілді үйретудің сапасына қатаң талап қою, тіл үйренушілердің өздігінен білім алуын ұйымдастырумен бірге оның нәтижесіне тұрақты бақылау жасау. Бақылау жасау дегеніміз адам өз алдына қойған мақсатына қарай жүзеге асыратын әрекеттердің дұрыстығын қадағалауы керек.

Қай тілді болмасын меңгерудің тиімді жолы – заман талабына сай сабақтарды электронды оқу құралдарын, интерактивті тақтаны және т.б. пайдалану арқылы оңтайлы білім беру.

Тілді меңгерушілер мәтіндерді, электронды оқу құралдарын компьютерлік жабдықтардың көмегімен тыңдап, көріп берілген тапсырмаларды орындау арқылы оқыған мәтінін есте сақтап, оны бекіту әрекеттерін жасайды. Сондықтан тыңдаушы электронды оқулықтардағы мәтінді оқып, сол мәтінге тиесілі жаттығуларды орындап отырса, алынған тапсырмадағы жағдаяттар күнделікті өмірмен байланысты болса, тілді меңгеру жеңілдігі туындар еді. Жоғарыда аталғандарды саралай келгенде, мынадай нәтижелерге қол жеткізуге болады. Біріншіден, тыңдаушылар сөздікпен, мәтінмен жұмыс жасауға машықтанады. Екіншіден, сұрақ-жауап әдісін пайдалану арқылы ойын жүйелі жеткізіп, сөйлеуге машықтанады. Сонымен қатар мәтінге қатысты берілген тапсырмаларды орындату, үш тілде глоссарий жазу, топтық және жұптық жұмыстар жасату арқылы да тілді меңгереді.

Заман талабына қарай тілімізге жаңа терминдер мен жаңа сөздер еніп жатқаны жасырын емес. Көптеген сөздер ағылшын тілдерінен кіріп, күнделікті тілідік айналымға да қалыпты еніп жатыр. Сондай терминдердің бірі «CEFR».

CEFR дегеніміз не?

«Адам өлшей алмайтын нәрсені бақылай алмайды» (You can't control what you can't measure) принципімен құрылған – бағдарламалық және техникалық әзірлеу саласына ғана емес, сондай-ақ ағылшын тілін үйренуге де қатысты белгілі америкалық инженер-программист Том Демарконың дәйексөзі. Оқу нәтижелерін қалай өлшеуге болады?

Бұл үшін стандарттардың ресми шкаласы бар, оны шетел тілін үйреніп, өзгелерге үйрететін кез келген адам білуі керек.

Еуропа Кеңесі қабылдаған ағылшын тілін меңгеру деңгейін сипаттауға арналған халықаралық стандарт **the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR)** деп аталады. Бұл шкала алты деңгейге арналған тілдік қабілеттердің сипаттамаларының жиынтығы болып табылады және кез келген тілге қолданылуы мүмкін: **A1 (бастаушы деңгей) - ден C2-ге дейін (тілді жетік меңгеру деңгейі)**. Бұл бөлу, әрине, оқытушылар, білім алушылар, қабылдау комиссиялары үшін де жұмысқа қабылдау кезінде тіл білімін бағалайтын компаниялар үшін де ыңғайлы.

CEFR сипаттамалары бүкіл әлемде оқыту мен білім беруде қолданылады. Тілді үйренуде нақты мақсаттар қоюға, білім мен құзыреттілік деңгейін анықтауға, нәтижелерді салыстыруға және бағалауға сүйенетін стандарт көрсеткіштері.

CEFR – бұл шетел тілінде қаншалықты жақсы сөйлейтіндігіңізді және сол тілді түсінетіндігіңізді сипаттау тәсілі. Ұқсас мақсаттары бар бірнеше ұқсас жүйелер арасында: шетел тілдерін оқыту кеңесі (ACTFL) әзірлеген шетел тілдерін оқыту стандарттары, канадалық тіл деңгейін бағалау критерийлері (CLB) және тілдік дайындық мәселелері бойынша ведомствоаралық дөңгелек үстел (ILR). CEFR жүйесі белгілі бір тілдік тестке байланысты емес. CEFR – кез келген еуропалық тілге қолдану үшін арнайы әзірленген жалпы Еуропалық жүйе, сондықтан оны білім алушылардың ағылшын, неміс тілі және т.б. біліміңізді бағалау үшін пайдалануға болады.

CEFR критерийлерін 1990 жылдары Еуропа Кеңесі барлық Еуропа елдерінің тілдік мектеп оқытушылары арасындағы ынтымақтастықты дамыту жөніндегі ауқымды бастама аясында жасады. Еуропа Кеңесінің тағы бір мақсаты білім беру мекемелерінің басшылары мен қызметкерлеріне үміткерлердің тілді меңгеру деңгейін бағалау үшін қажетті нақты критерийлерді беру болды. Бұл жүйе оқу және бағалау процесінде қолдануға арналған.

CEFR белгілі бір тестке байланысты емес және кез келген деңгейде шетел тілін қолдана отырып, не істей алатыныңыз туралы бірқатар мәлімдемелер. Мысалы, B1 деңгейі бар білім алушы туралы ол «өзіне таныс немесе қызықты тақырыптар бойынша қарапайым, дәйекті мәтін жасай алады» деп айтуға

болады. Кез келген шетел тілінің оқытушылары бұл мәлімдемелерді білім алушының біліміндегі олқылықтарды бағалау және жою үшін қолдана алады.

1970 жылдары шетел тілін меңгерудің ресми стандарттарының қажеттілігі туралы айтылды. Бұған дейін оқытуда «**preliminary**», «**intermediate**» немесе «**advanced**» – дерексіз, бұлыңғыр, субъективті жіктеу «орташа деңгейден төмен», «сіздің орташа деңгейіңіз» **сияқты категориялар қолданылды**. Осы ұғымдарға әркім өз мазмұнын салды.

Сондықтан шетел тілін оқытуға немесе үйренуге қатысы бар кез келген адам түсінетін әмбебап жүйе қажет болды.

Лингвистердің алдында нақты және өлшенетін оқыту стандарттарының жүйесін әзірлеу, білім алушылар, оқытушылар және оқулықтар мен оқу құралдарын шығарушылар үшін ағылшын тілінің білім деңгейлерін қалыптастыру міндеті тұрды. Сондықтан оқытудың нақты және егжей-тегжейлі жолын ұсынатын, шетел тілін білу деңгейін ресми түрде растауға мүмкіндік беретін деңгей тұжырымдамасын құру ұсынылды.

Алғаш рет CEFR шкаласының жобасы 1997 жылы жарық көрді және бірқатар зерттеулер мен нақтылаулардан кейін алты деңгей сипаттамасының (A1-C2) соңғы, ресми нұсқасы 2001 жылы енгізілді және содан бері бүкіл әлемде қолданыла бастады.

CEFR жүйесіне сәйкестік неге маңызды?

Бүгінгі таңда Еуропада CEFR шетел тілін білу деңгейін, атап айтқанда, академиялық ортада сипаттаудың стандартты әдісі ретінде жиі қолданылады. Көптеген еуропалықтар сияқты бірнеше тілді үйренгендер үшін CEFR жүйесі түйіндемеде екі немесе одан да көп тілдерді ұсынудың ыңғайлы стандартталған әдісін ұсынады. Мектептерде немесе университеттерде CEFR бүкіл Еуропа үшін стандартты жүйе ретінде қызмет етеді және оны ешқандай шектеусіз пайдалануға болады.

Алайда, корпоративті ортада CEFR соншалықты кең қолданылмайды. Егер білім алушы өзінің түйіндемесінде CEFR-ды кәсіби мақсаттар үшін қолдануды шешсе, оған деңгей сипаттамасын, стандартталған тест нәтижесін және тілдік дағдыларды қолданған жағдайлардың мысалдарын (шетелде оқу, шетелде жұмыс істеу және т.б.) қосқан дұрыс.

CEFR жүйесі Еуропада мемлекеттік білім беру саласында да, жеке тілдік мектептерде де тілді оқытуда кеңінен қолданылады. Көптеген елдерде ол шетел тілін оқытуда қолданылатын алдыңғы бағалау жүйелерін алмастырды. Еуропадағы Білім министрліктерінің көпшілігі барлық орта мектеп түлектеріне арналған білім беру мақсаттарына, олардың білімінің CEFR жүйесіне сәйкестігін, мысалы, бірінші шетел тілі үшін B2 және екінші шетел тілі үшін B1 деңгейін қамтиды. Жұмысқа орналасатын ересектердің ағылшын тілін білу деңгейін бағалау үшін көптеген еуропалық ұйымдар TOEIC сияқты стандартталған тесттерді қолданады.

Еуропадан тыс жерлерде CEFR жүйесі аз қолданылады, дегенмен Азия мен Латын Америкасының кейбір жекелеген елдері оны білім беру жүйелеріне қосқан.

CEFR деңгейін қалай білуге болады?

CEFR деңгейін білудің ең жақсы тәсілі – дұрыс құрастырылған стандартталған тест тапсыру. Ағылшын тілінде EF SET – бұл ағылшын тілінің деңгейін анықтаудың ең жақсы нұсқасы, өйткені бұл CEFR жүйесіне сәйкес келетін ақысыз онлайн мәтін. Тест тапсыру және CEFR деңгейін білу үшін білім алушыға 50 минут қажет болады.

CEFR жүйесіндегі басқа еуропалық тілдердің білім деңгейлерін бағалаудың барлық кең таралған тестілері CEFR жүйесіне сәйкес келеді. Тест нақты тілге байланысты таңдалады. Мұндай сынақтар туралы ақпаратты Еуропаның ресми білім беру тілдік қауымдастықтарынан, мысалы, француз тіліне арналған Франсез Альянсы, испан тіліне арналған Сервантес институты немесе неміс тіліне арналған Гете Институтынан алуға болады. Еуропалық емес тілдердегі деңгейді анықтау үшін CEFR жүйесі әдетте қолданылмайды.

Көптеген педагогтер алдымен CEFR-ды деңгейлердің кеңдігі үшін сынға алды. Алты деңгейдің әрқайсысында дағдылар мен қабілеттердің сипаттамасы бар. B1 деңгейіне жеткен білім алушының білімі B2 деңгейін игерген білім алушының білімінен мүлдем өзгеше, бірақ оның деңгейі B1 деңгейі ретінде анықталады. Практикалық тұрғыдан алғанда, сабақтарды әзірлеу және білім алушыларды бағалау үшін педагогтер алты деңгейдің әрқайсысын кіші деңгейлерге бөлуі керек.

Еуропадан тыс көптеген елдерде мұндай кең таралған сынақтар бар. Бұл сынақтарды жалпы стандартталған жүйеге сәйкестендіру іс жүзінде мүмкін емес деп саналады, сондықтан қолда бар тесттер бастапқы түрінде қолданылады. Ағылшын тілі үшін, атап айтқанда, стандартты деңгейді бағалауға арналған ең кең таралған тесттер CEFR жүйесінен өзгеше.

CEFR бойынша ағылшын тілін білу деңгейлері

Үш деңгей (А, В, С) негізге алынған, олардың әрқайсысында 1 және 2 сандарымен тиісінше белгіленетін екі-екіден бөлінеді.

CEFR сипаттамасы көптеген құжаттарды қамтиды және онда **үш негізгі кесте бар. Олар:**

1. **Global scale** – деңгейлер арасындағы негізгі айырмашылықтардың жалпы сипаттамасы;

2. **Self-assessment grid** – бұл өз дағдыларын өзін-өзі бағалауға арналған кеңейтілген кесте, онда әр деңгей үшін стандарттар келесі критерийлер бойынша берілген: оқу, тыңдау, дыбыс интерфейсі, дыбыс өндірісі, жазу және т.б.

3. **Spoken language use – Qualitative aspects** – бұл кесте бес негізгі өлшем бойынша сөйлеу дағдыларын сипаттайды. Олар:

Range (спектр, әртүрлі сөздер мен сөз тіркестерін қолдану ауқымы);

Accuracy (дұрыс сөйлеу);

Fluency (еркін сөйлеу);

Interaction (тиімді өзара әңгімелесу үшін ауызша және вербальды емес өлшемдерді бағалау);

Coherence (сөз байланысы);

Біріншіден, Еуропалық Одақта қолданыс тапқан CEFR шетел тілдерін меңгеру деңгейлерінің жүйесі негізінде әзірленген мақсатты тілдерді деңгейлік оқыту болып саналады. Аталған шкаланың басты ерекшелігі, ол сөздердің немесе грамматикалық құрылымдардың қандай да бір жиынтығын білуге негізделмей, оқылып жатқан тілді белгілі бір деңгейге жеткізе алатындығы. Сондықтан, CEFR шкаласы әмбебап болып есептеліп, оны кез келген тілге қолдануға болады.

CEFR жүйесінде білім алушылардың білімі мен біліктілігі ішінара алты деңгейден тұратын ірі үш санатқа (категорияға) бөлінеді:

A Қарапайым меңгеру

A1 Күнкөріс деңгейі

A2 Бастапқы деңгей

B Жеткілікті меңгеру

B1 Бастапқы деңгей

B2 Бастапқы ілгеріңкі деңгей

C Еркін меңгеру

C1 Кәсіби меңгеру деңгейі

C2 Жоғары деңгейде меңгеру

Білім алушылар оқылым, есту арқылы қабылдау, ауызша және жазбаша сөйлеу барысында меңгеруі тиіс білімдер мен біліктер сипатталады.

Қазақстанның үш тілде оқыту моделі CEFR аналогі емес, бірақ, аталған құжатты негізге ала отырып, оның идеяларымен негізгі ережелерін ұлттық білім беру жүйесінің нақты жағдайларына бейімдейді.

Мақсаттыбағдарларорыс-қазақжәнеқазақ-орыстілдерітәнҚазақстандағы тілдік жағдайды есепке ала отырып анықталады, соңғысы бірте-бірте өзінің ауқымын кеңейтеді. Бұнда ағылшын тілі бір қадам артта, себебі, қазақжәнеорыстілдерітабиғилингвистикалықортадаоқытылады.«С» деңгейіне келетін болсақ, ол аталған кестеге кірмейді, себебі, ол тілдік білім берудің мектеп сатысына арналмаған.

Үш мақсатты тілді оқытудағы келесі әдістемелік тәсіл – грамматикалық-аударма әдістеріне негізделген тәсілдерге балама ретіндегі **коммуникативтік тәсіл**.

Грамматика мен аударма әдістерінің негізгі кемшіліктері – тілдерді оқыту барысында барлық басымдықтар грамматикаға, лексиканы механикалық меңгеруге, оқылым мен әдебиеттік аудармаларға беріліп, біртекті тапсырмалар ұсынылуында: ережелер жаттау, мәтінді оқу, аударма, жаңа сөздерді есте сақтау, мазмұнын айту, мәтін бойынша жаттығулар. Нәтижесінде, жылдар бойы беске оқыған бала грамматиканың барлық ережелерін біледі және жақсы сөздік қорға ие болса да, Қазақстанда өмір сүріп отырғандықтан, шетелелдіктермен ағылшын тілінде сөйлесе алмайтындығы байқалды.

Аталған жағдайлар неге орын алуда? Біріншіден, білім алушының бойында тілді үйренуге деген үрей мен қорқыныштың барлығы, себебімәтіндердіжүгіртпеліоқып,сауаттыәңгімелесу– бұлекітүрлінерсе. Екіншіден, егер білім алушы сөздерді нақты жағдай барысында орынды және сауатты пайдалана алмаса, сөздік қор ауқымдылығы, оның көптігі білім алушыға көмектеспейді. Сол себепті, сөйлесу және коммуникативтік дағдыларды дамыту маңызды.

Коммуникативті тәсілдің негізгі талаптары коммуникациялық процесті оқу үдерісімен үйлестіру, дәлірек айтқанда, оқу үдерісі негізгі параметрлері бойынша нақты қарым-қатынас процесіне сәйкес болуы.

Қарым-қатынас қажеттілігі мен ынтасына қатысты жағдайда туындайтынын есте сақтаған жөн, сондай-ақ, қарым-қатынас формасымен байланыс мазмұны – аталмыш жағдайдың жауабы болып отыр. Тілді қолданудың әрбір әрекеті әлеуметтік қызмет салаларының біріне жататын нақты жағдай контекстінде жүзеге асырылады. Білім алушылардың әрекет етуі, қажет салаларды таңдау қызметі оқыту үдерісіндегі жағдайларды, мақсаттарды, міндеттерді, тақырыптарды және мәтіндерді таңдауда, тестілеуді құрастыруда және білім беру қызметін жоспарлауда маңызды рөл атқарады.

Коммуникативтік көзқарас ұстанымынан педагогтерге, бағдарламалар, оқулықтар, оқу құралдарын әзірлеушілерге келесі сұрақтарға жауап беру ұсынылады:

- Білім алушылардың коммуникациялардың қандай салаларында қарым-қатынас жасауларына тура келеді?
- Білім алушы қандай жағдайларға тап болуы мүмкін?
- Білім алушылар қарым-қатынастың нақты салаларында қандай тақырыптарды/тақырыпшаларды қозғауы қажет?
- Орынға, қарым-қатынас қатысушыларына, заттарға, оқиғалар мен іс-әрекеттерге қатысты қандай арнайы түсініктерді әр тақырып шеңберінде қозғай алады/қажет/қозғайды?
- Оқыту тілі қандай коммуникативтік тапсырмаларды орындайды?
- Тілді меңгерушіге коммуникативтік міндеттерді табысты орындау үшін қандай дағдылар және қаншалықты деңгейде қажет?

Үш мақсатты тілдерді оқытудағы келесі әдістемелік тәсіл – **мәдениетаралық-коммуникативтік тәсіл**. Аталған тәсіл – тілдерді оқыту барысында мәдениетаралық қарым-қатынасқа талап етілетін жеке тұлға қасиеттерін дамытуға назар аударылатындығын білдіреді. Аталған тәсіл тұрғысынан келесі сұрақтарға жауап беру ұсынылады:

- Білім алушының тіл үйренуіне қандай әлеуметтік-мәдени білім мен тәжірибе қажет?
- Оқып жатқан тілінде коммуникацияны жүзеге асыру үшін өз елі және тілін оқып жатқан ел туралы қандай жаңа әлеуметтік-мәдени білімді игеруі қажет?
- Тиісті мәдениетаралық құзыреттілікті дамыту үшін білім алушы отандық және шетелдік мәдениеттер арасындағы қарым-қатынас туралы нені

білуі қажет?

Үш тілде оқытуда қолданылатын негізгі тәсілдерді ұсынғаннан кейін:

- Тіл мен мәдениетті қоса зерттеу принципін;
- Білім беру мазмұнындағы қазақ (мемлекеттік) және орыс тілдері арасындағы теңгерімдік принципін;
- «Қосарлы білім» принципін ұстанған дұрыс.

Ауызекі тілді қолданудың сапалық аспектілері

1.2-кесте – Жалпы базалық деңгейлер

	ДИАПАЗОН Ы	Дәлдік	ЖЫЛДАМ ОҚУ	Өзара әрекеттесу	Сәйкестік
C2	Мағынаның неғұрлым нәзік реңктерін дәл жеткізу, түсініксіздікті баса көрсету, саралау және жою үшін әртүрлі тілдік формаларда идеяларды қайта құру арқылы икемділікті көрсетеді. Сондай-ақ идиомалық өрнектер мен сөз тіркестерін жақсы біледі	Күрделі тілді дәйекті грамматикалық бақылауды қолдайды, тіпті егер назар аударылмас ада (мысалы, перспектив алық жоспарлау, басқалардың реакциясын бақылау).	Ол өздігінен және ұзақ уақыт бойы табиғи сөйлесу ағынымен өзін білдіре алады, кез келген қиындықтарда н аулақ бола алады немесе айналып өте алады, сондықтан әңгімелесуші оны әрең түсінеді.	Вербалды емес және интонациялық сигналдарды қабылдау және қолдану арқылы оңай және шеберлікпен өзара әрекеттесе алады, шамасы, көп күш жұмсамайды. Бірлескен дискурсқа өз үлесін толығымен табиғи бұрылыспен, сілтемелермен, кеңестермен және т.б. қосыла алады	Әртүрлі ұйымдастыр ушылық модельдермен қосқыштармен басқа да өзара байланысты құрылғылардың кең спектрін толық және дұрыс қолдана отырып, дәйекті және тұтас дискурс жасай алады.
C1	Көптеген тілдерді жақсы біледі, бұл оның айтқысы келетін нәрсені шектемей, жалпы, академиялық,	Грамматикалық дәлдіктің жоғары дәрежесін дәйекті түрде қолдайды; қателер сирек	Өзін еркін және өздігінен, күш-жігерсіз білдіре алады. Тек концептуалды күрделі тақырып тілдің табиғи,	Сөзді алу немесе сақтау үшін түсініктемелерден бұрын қол жетімді дискурсивті функциялар жиынтығынан тиісті	Ұйымдастыр ушылық шаблондардың, коннекторлардың және өзара байланысты құрылғылардың

	кәсіби немесе бос уақытты тақырыптардың кең ауқымында өзін тиісті стильде нақты көрсетуге мүмкіндік береді	кездеседі, оларды анықтау қиын және олар пайда болған кезде түзетіледі	тегіс ағымына кедергі келтіруі мүмкін	сөйлемді таңдай алады және өз ойын басқа спикерлердің ойымен шебер байланыстыра алады	бақыланатын қолданылуы н көрсететін айқын, тегіс, жақсы құрылымдалған сөйлеуді жасай алады
B2	Нақты сипаттамаларды бере алатын, көптеген жалпы тақырыптар бойынша көзқарастарды білдіре алатын, сөздерді көп іздемей, сөйлемдердің кейбір күрделі формаларын қолдана алатын тілдің жеткілікті ауқымына ие	Грамматикалық бақылаудың салыстырмалы түрде жоғары дәрежесін көрсетеді. Түсінбеушілікті тудыратын қателіктерге жол бермейді және көптеген қателіктерін түзете алады	Сөйлеу үзінділерін біркелкі қарқынмен ойната алады; ол шаблондармен өрнектерді іздегенде тартынуы мүмкін, бірақ біршама ұзақ үзілістер болады	Сөйлесуді бастай алады, қажет болған кезде өз кезегін алады және қажет болған кезде сөйлесуді аяқтай алады, дегенмен ол әрдайым талғампаз бола бермейді. Таныс негіздегі талқылауға көмектесе алады, түсінуді растайды, басқаларды қатысуға шақырады және т.б.	Ол өзінің мәлімдемелерін анық, дәйекті дискурсқа байланыстыру үшін шектеулі құрылғыларды қолдана алады, дегенмен ұзақ мерзімді хабарламада шыдамды болуы мүмкін
B1	Қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті тілді, отбасы, хобби және қызығушылық, жұмыс, саяхат және ағымдағы оқиғалар сияқты тақырыптар бойынша	Жиі қолданылатын «процедуралардың» репертуарын және алдан болжанатын жағдайларға байланысты	Грамматикалық және лексикалық жоспарлаумен жөндеудің кідірісі өте айқын болса да, әсіресе еркін өндірістің ұзақ кезеңдерінде жұмыс істей	Таныс немесе жеке қызығушылық тудыратын тақырыптар бойынша қарапайым жеке сөйлесулерді бастай, қолдай және аяқтай алады. Өзара түсіністікті	Қысқа дискретті қарапайым элементтер сериясын нүктелердің сызықтық тізбегіне байланыстыра алады

	кейбір ауытқулар мен ескертулермен өзін білдіру үшін жеткілікті лексиканы біледі	ы шаблондарды дәл қолданады	алады.	растау үшін біреудің айтқанының бір бөлігін қайталай алады	
A2	Күнделікті қарапайым жағдайларда шектеулі ақпаратты беру үшін жатталған фразалармен, бірнеше сөз топтарымен және формулалармен сөйлемдердің негізгі үлгілерін қолданады	Ол кейбір қарапайым құрылымдарды дұрыс қолданады, бірақ негізгі қателіктерді жүйелі түрде қабылдайды	Оны кідірістер, жалған бастамалар және қайта құру өте айқын болса да, оны өте қысқа мәлімдемелерде түсінуге болады	Сұрақтарға жауап бере алады және қарапайым мәлімдемелерге жауап бере алады. Ол сізді қашан қадағалайтынын көрсете алады, бірақ сөйлесуді өз қалауы бойынша жүргізу үшін жеткілікті түсінуге сирек қабілетті	Сөз топтарын «және», «бірақ» және «себебі» сияқты қарапайым сөздермен байланыстыра алады
A1	Жеке мәліметтер мен нақты жағдайларға байланысты өте қарапайым сөздер мен қарапайым тіркестер бар	Есте сақталған репертуардағы бірнеше қарапайым грамматикалық құрылымдармен сөйлем үлгілерін тек шектеулі бақылауды көрсетеді.	Өте қысқа, оқшауланған, негізінен алдынала оралған сөздерді, өрнектерді іздеуге, аз білетін сөздерді артикуляциялауға және қарым-қатынасты қалпына келтіруге үлкен кідірістермен басқара алады	Жеке деректер туралы сұрақтар қойып, оларға жауап бере алады. Ол қарапайым түрде өзара сөйлесе, тілдесе алады, бірақ байланыс толығымен қайталауға, парафразға және түзетуге байланысты болуы мүмкін	Сөздерді немесе сөз топтарын «және» немесе «содан кейін» сияқты өте қарапайым байланыстырушы қосқыштармен байланыстыра алады

Осы кестедегі диаграмма ауызша сөйлеуді бағалау үшін жасалды. Онда тілді қолданудың әртүрлі сапалық аспектілеріне назар аударады.

Үш тілде білім беретін ұйымдарының жетекшілері үшін төмендегі мәселелерге көңіл бөлу ұсынылады:

- Үш тілде сөйлей білу немесе тілдерді оқыту үдерісінде болу;
- Үш тілді теңгерімді пайдалануға ұмтылу;
- Үш тілде оқытуға оң көзқарас таныту және өз ұжымыңызды ынталандыру;
- Үш тілдікті табысты жүзеге асыру үшін мамандарды іріктеуге басым көңіл бөлу;
- Үш тілді оқытуды жүзеге асыру барысында педагогтерге және олардың кәсіби дамуына қолдау көрсету;
- Үш тілді білім беруді жүзеге асыру барысында педагог, ата-ана мен білім алушылар арасындағы ынтымақтастықты қолдау.

Үш тілде білім беретін мектептің педагогдері үшін:

- Үш тілді меңгеруге және оларды түрлі жағдайларда пайдалануға талпыну;
- Екінші немесе үшінші тілді оқыту әдістерін, оның ішінде CLIL технологиясын зерттеу және қолдану;
- Екінші немесе үшінші тілді оқыту әдістері бойынша біліктілікті тұрақты түрде арттыру;
- Мақсатты тілде тілдік және тілдік емес пәндерді оқыту барысында білім алушыларды ынталандыруға көңіл бөлінуі керек.

Үш тілде білім алатын мектептің ата-аналары үшін:

– Ата-аналар Т2 және/немесе Т3 тілдерін жетік меңгермегендігіне қарамастан, олар балаларға оң көзқарас және тіл үйренудің артықшылықтарын танытулары қажет. Балалармен бірге теледидар (бағдарламаларды, мультфильмдерді, бастапқы кезеңде субтитрмен фильмдерді) көру және Т2/Т3 тілдерінде кітаптар оқу ұсынылады.

– Үш тілді білім беруді жүзеге асыру барысында білім беру ұйымдарының жетекшілерімен, педагог және білім алушылармен ынтымақтастықты қолдау қажет.

Үш тілде оқыту үдерісін ұйымдастыру үшін дайын формаларды күтуге болмайды. Әрбір білім беру ұйымы өз мүмкіндіктері мен ресурстарынан шығулары қажет.

Аймақтық ерекшеліктерін, өз әлеуеті мен ресурстарын ескере отырып, үштілді оқытуға ауысу туралы шешім қабылдаған мектеп, үштілді оқытуды жүзеге асырудың ең қолайлы үлгісін тандайды. Олар:

– Орыс тілі басымдыққа ие аймақтарда орыс тілінде сөйлейтін балаларға арналған қазақ тіліне көшу бағдарламасы енгізілуі қажет. Қазақ тілінде сыныптан тыс іс-шаралар өткізуге болады.

– Оқыту аралас тілде өтетін мектептерде бір немесе екі сыныпта тілді екі жақты үйретудің эксперименттік моделін енгізу ұсынылуда. Аталған үлгі барысында қазақ және орыс сыныптарындағы білім алушылардың тең саны бір сыныпта оқытылады. Білім алушылар қазақ тілінде «Қазақстан тарихы», орыс тілінде «Дүниежүзі тарихы» пәндерін бірге оқи алады. Бұл екі тілдің

параллельді оқытуды жеңілдетеді және өзге тілдерге құрметпен қарауды қалыптастырады.

– Үш тілде білім беруді енгізуге дайын мектептерде ағылшын тілі мамандары болмаған жағдайда әлеуметтік-гуманитарлық цикл пәндерін және қысқа модульдерді, сабақ элементтерін, факультативтік сабақтарды ағылшын тілінде оқытуға болады.

– ЖМЦ барлық пәндері бойынша білікті мамандар болмаған жағдайда, бір пәнді даярлығы бар педагог оқыта алады.

– Сондай-ақ, кішкене модульді немесе пән терминологиясын ағылшын тілінде оқытуға немесе ағылшын тіліндегі материалдарды ішінара пайдалануға болады.

– Қажетті ресурстары жоқ ауылдық мектептерде ағылшын тілін оқыту әдісі ретінде қашықтан интерактивті оқытуды пайдалануға болады.

– Оқулықтар болмаған жағдайда дербес оқу материалдарын әзірлеу ұсынылады.

– Оқу тілі мақсатты тілдермен (оқыту өзбек, ұйғыр және тәжік тілдерінде) сәйкес келмейтін мектептер үшін білім алушылар оқу материалдарын оқыту тілінде (Т1) оқыған және Т2 және Т3 (қазақ, орыс, ағылшын тілінде) талқылаған уақытта «Translanguaging» стратегиясын қолдануға болады.

Үш тілде білім беруге көшу үшін шешілуі тиіс мәселетілдерді оқытуды және мақсатты тілдерде оқытуды қамтамасыз етуге дайын **білікті мамандардың болуы** қажет. Осы мақсатта білім беру ұйымы педагогикалық мамандарды жүйелі түрде оқытуды жүзеге асыруы қажет, оның ішінде:

– үш тілде білім беруді енгізу үшін педагогикалық мамандар қажеттілігін бақылау;

– пән педагогдерін қайта даярлау курстары мен тағылымдамаларға жіберу;

– ағылшын тілінде сабақ жүргізуге дайын, оның ішінде жоғары оқу орындарының педагогикалық мамандықтарының көп тілді топтарын бітірген пән педагогдерін іздеу және тарту;

– ағылшын тілінде сабақ өткізу үшін екінші мамандықтың қысқартылған білім беру бағдарламалары бойынша педагогдерді оқыту.

Үш тілде білім беру міндеттерін табысты жүзеге асыруға, педагогдердің кәсіби деңгейін жоғарылатуға тілдік пәндер педагогтерінің және мақсатты тілдерде сабақ жүргізетін пән педагогдерінің командалық жұмысы мүмкіндік береді. Педагогтердің командалық жұмысы үш тілді оқытудың тәсілдерін, принциптерін, оқу стратегияларын зерттеу және талқылау, бірлескен жоспар құру және жұмыстарды талдау (оның ішінде кесілген тақырыптарды) мақсатындағы жүйелі кездесулер сынды түрлі іс-шаралар ретінде (оның ішінде білім алушылардың жетістіктері мен қиындықтарын талдау) жүзеге асырылуы мүмкін; арнайы білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды анықтау, аталған білім алушыларға қолдау көрсету бойынша жоспар әзірлеу; педагогдер тәжірибелерін тарату; тәлімгерлік; сабақтарға өзара қатысу; бейнежазба және

сабақты талдау; оқу материалдарын жасау; ата-аналар мен жұмысты ұйымдастыру; сыныптан тыс және мектептен тыс іс-шаралар.

Педагогдердің командалық жұмыстары үштілді білім беруді **оқу-әдістемелік қамтамасыз ету** мақсатында құрылған **шығармашылық топтардың** форматы бойынша жүргізілуі мүмкін. Үштілді білім беретін педагогдердің аталған шығармашылық бірлестігі оқулықтарды, ОӘЖ, терминологиялық сөздіктерді, әдістемелік нұсқауларды, тілді және пәнді кіріктіріп оқыту бойынша ұсынымдамаларды, бағалау және мониторинг материалдарын, ағылшын тілі пәндері бойынша сыныптан тыс сабақтарға арналған бағдарламаларды әзірлеумен және сараптаумен айналысуы мүмкін.

Үш тілді білім беруді **әдістемелік қамтамасыз ету**, оны табысты жүзеге асырудың шарты ретінде мақсатты тілдерді оқытудың технологиялары мен әдістерін енгізу мен меңгеруге, пәндерді мақсатты тілдерде оқытуға, бағалау технологиялары мен мониторингке байланысты. Негізгі технологиялар мен әдістерге, деңгейлік және коммуникативтік тәсілдерге, «білімнің қосарлы кіруі» принципіне негізделген технологиялар, CLIL технологиялары, сабақтан тыс жұмыстар жатады.

Тілді оқытуға деген **деңгейлік тәсіл** тиісті әдістер мен технологияларды таңдауды анықтайды. Тілді деңгейлеп оқыту барысында алдыңғы қатарға тілдік даярлықты бірегейлендіру, тілдерді оқытудың түрлі кезеңдеріндегі процестердің сабақтастығы, тілдерді оқу үдерісінің үздіксіздігі жатады.

Жоғарыда айтылғандай, тілдерді оқыту Еуропа Кеңесінің «Тілдерді меңгерудегі жалпыеуропалық құзыреттіліктер: оқу, оқыту, бағалау» атты CEFR құжатының негізінде жүзеге асырылады. Мақсатты тілдердің педагогтеріне педагогдеріне аталған құжатты практикалық қызметінде: тіл біліктілігін бағалау барысында оқу бағдарламаларын, оқу-әдістемелік әдебиеттерді, бақылау – өлшеу материалдарын құрастыру және т.б. пайдалану ұсынылады. Мысалы, белгілі бір оқыту мақсаттарын таңдау үшін деңгейдің егжей-тегжейлі сипаттамасы талап етілуі мүмкін. Ол деңгейлер бойынша тіл біліктілігінің негізгі аспектілерін көрсететін жеке кесте ретінде ұсынылған (1.3-кесте).

1.3-кесте - А1 деңгейіне арналған аспектілер бойынша білім мен біліктілікті анықтау үшін өзін-өзі бағалау параметрлері мен критерийлері:

Түсіну	Тыңдалым	Күнделікті қарым-қатынас жағдайындағы, мен туралы, менің отбасым және жақын адамдарым туралы сөйлескенде, баяу және анық сөйлесу барысында жеке таныс сөздер мен өте қарапайым тіркестерді түсінемін
	Оқылым	Жарнамалардағы, плакаттардағы немесе каталогтердегі танысатуларды, сөздерді және өте қарапайым сөйлемдерді түсінемін

Айтылым	Диалог	Егер, менімен әңгімелесуші менің сұрағым бойынша өз сөзін қайталаса немесе оны түсіндірсе, айтқым келген сөйлемді құрастыруға көмек берген жағдайда диалогқа қатыса аламын. Мен, өзіме қызықты және білетін тақырыптар шеңберінде қарапайым сұрақтар қойып және оларға жауап бере аламын
	Монолог	Қарапайым сөздерді және сөйлемдерді пайдалана отырып, тұрғылықты жерім мен білетін адамдарым туралы айтып бере аламын
Жазылым	Хат	Мен қарапайым ашық хаттарды жаза аламын (мысалы, мерекемен құттықтау), формулярларды толтыруды, өзі аты-жөнімді, азаматтығымды енгізуді, қонақ үйдегі тіркеу парақшасына мекен-жайымды жаза аламын

Тәжірибелік қызметте белгілі бір мақсаттарға байланысты анықталған деңгейлер және санаттар жиынтығына назар аударуға болады. Аталған талдау оқыту модульдерін бір-бірімен және жалпы еуропалық құзыреттіліктер жүйесімен салыстыруға мүмкіндік береді. Сөйлеу әрекеттерінің негізінде жатқан, санаттарды бөліп алудың орнына, коммуникативтік құзыреттіліктің белгілі бір аспектілері негізінде тілдік мінез-құлықты бағалау қажеттілігі пайда болуы мүмкін. Мысалы, 1.4-кесте айтылымды бағалауға арналған, сондықтан, ол тілді қолданудың түрлі сапалы аспектілеріне бағытталған.

1.4-кесте - А1 деңгейі үшін айтылымды бағалау параметрлері мен критерийлері

ДИАПАЗОН	Өзіңіз туралы ақпаратты ашуға және белгілі бір нақты жағдайларды баяндауға қызмет ететін сөздердің және сөз тіркесінің өте шектеулі қоры бар
НАҚТЫЛЫҚ	Жаттап алынған бірнеше қарапайым грамматикалық және синтаксистік конструкцияларды есте сақтауды шектеулі бақылайды
ШАПШАҢДЫҒЫ	Жаттап алынған бірліктер арасынан жекелеген пікірлерді және қысқаша өз ойын айта алады. Орынды сөйлемді іздеу, бейтаныс сөздерді айту, қателерді түзеу мақсатында көптеген үзілістер жасайды
ӨЗАРА-ІС-ӘРЕКЕТ	Жеке мәндегі сұрақтарды қойып, өзі туралы айта алады. Әңгімелесушінің сөзіне қарапайым түрде жауап қайтара алады, бірақ, тұтастай алғанда, қарым-қатынас қайталауға, өз сөзімен айтуға және қателерді түзетуге байланысты болады
БАЙЛАНЫСТЫЛЫҒЫ	Сөздерді және сөздер тобын сызықтық реттілігін білдіретін «және» «кейін» жалғаулықтарымен байланыстыруға болады.

Оқытудағы **коммуникативтік тәсілдер** оқыту материалдарын іріктеуді және ұйымдастыруды, яғни, тақырыпты, қарым-қатынас салаларын, жағдайларын айқындайды. Бұл принцип тек айтылымға ғана таралып қоймай, сонымен қатар, айтылымға, оқылымға және жазылымға оқыту барысында тілдің лексикалық, грамматикалық, фонетикалық құралдарымен жұмыс жасауда жүзеге асырылады. Мысалы, оқылым кезінде басты назар мазмұнды-мәндік жағына аударылады, ол үшін коммуникативтік мәндегі тапсырмалар кеңінен қолданылады.

Педагог қарым-қатынас жасау өнерін үйретеді, қарым-қатынас стратегиясына баулиды. Бұнда: әңгімеге қалай араласуға, әңгімені қалай аяқтауға, үзілістер орнын толтыра алуға, әңгімені тоқтатуға немесе жалғастыруға, бір нәрсені түсінбеген жағдайда абыржымауға және анықтауға; серіктестің әсерін алдын ала анықтауға, қалай ұнауға, әңгімелесушіге нені айтпау және көрсетпеу керектігі сияқтыны ескеруі керек. Қарым-қатынас процесінде басты назар тілдік форманы түсінуге емес, мазмұнға аударылады. Тілдік қарым-қатынастың мазмұнды аспектісі (не туралы айтылуда, хабардар етілуде) тілдік аспектіге қатысы бойынша басым болып табылады. Тілдік аспект, білім алушылар мүдделерінің төңірегінде қалады, себебі қарым-қатынас барысында тілдік әдептілік емес, тілдік өзара әрекеттестік маңызды. Тілдің жекелеген ішкі жүйелерін меңгеру (лексика, грамматика, фонетика) бағынышты рөл атқарады және тілді мәдениетаралық қарым-қатынас құралы ретінде пайдалану мүмкіндігін қалыптастыруға шектеулі үлес қосады.

Оқытуды пәндік-тілдік кіріктіру технологиялары

Мақсатты тілде сабақ жүргізетін пән педагогдері осы технологияларды меңгеру бойынша оқытудан өтулері қажет. Оқыту бағдарламасына келесі тақырыптарды енгізу ұсынылады (1.5-кесте):

1.5-кесте – Оқытуды пәндік-тілдік кіріктіру технологияларының бағдарламасы

Тақырып	Тақырып мазмұны
Оқытуды пәндік-тілдік кіріктіру технологияларының теориялық негізі	Оқытуды пәндік-тілдік кіріктіру технологияларының қалыптасуы және дамуы. Кәсіби проблеманы шешу құралы ретінде пайдалану жағдайының моделі. «Тілдерді сіңіру» әдісі. Контекстік оқыту.
	CLIL принциптері мен базалық элементтері: Content and Language Integrated Learning: content (мазмұн: кәсіби білім, зерттелуші сала қызметімен байланысты дағдылар мен түсініктер); communication (қарым-қатынас: тілді бір уақытта меңгеруді үйрену үшін тілді пайдалану); cognition (таным: тіл мен мамандықтың абстрактілі және нақты түсініктерін қалыптастыруды қамтамасыз ететін ойлау дағдыларын дамыту); culture (баламалы көзқарастарды құрметтеу мен бөтен және өз мәдениетін қабылдау және түсіну)

	CLIL тәсіліне сәйкес оқыту түрлері: soft CLIL (арнайы пәндер мазмұнындағы жекелеген тақырыптар бойынша сабақтарда оқыту); hard CLIL (жартысынан көбі оқытылатын жартылай енгізу бағдарламалары); modular CLIL (белгілілен сағаттарда пән оқытылады)
	CLIL модельдері: theme-based courses, adjunct/linked courses, sheltered subject matter instruction, second language medium courses
Оқытуды пәндік-тілдік кіріктіру технологияларын тәжірибеде қолдану	Түрлі типтегі білім беру ұйымдарында CLIL технологияларын пайдалану арқылы сабақты жоспарлау
	Интеграцияланған оқыту процесінде CLIL технологияларын жүзеге асыру. Аудио және бейне подкастар. Флеш-анимациялар. Веб-квестер. Пікірталас клубтары. Тақырыптық және жобалық «Тілдік енгізу»
	CLIL технологияларын қолдану нәтижелерін бақылау және бағалау

Тілдерді оқытудың заманауи процесін тілдік ортаны ұйымдастыруға мүмкіндік беретін арнайы кабинеттерсіз және тілдік лабораторияларсыз елестету мүмкін емес. Лингафондық жабдықтарды, компьютерлік ОҚ және ақпараттық-коммуникациялық оқу құралдарын пайдалану үшін техникалық жағдай жасау ерекше рөл атқарады. Тілдік лабораториялар мен кабинеттердің ерекшелігі – олар оқу құралдарын, сонымен қатар, техникалық оқу құралдарын кешенді пайдалануды қамтамасыз етеді.

Оқу үдерісін материалдық-техникалық қамтамасыз етуге қойылатын заманауи талаптар:

1) кітап баспа өнімдерінің (кітапханақоры) тізімі;
 2) демонстрациялық баспа нұсқаулықтарының тізімі: түрлі пәндік, сюжеттік, тақырыптық суреттер, алфавит (қабырға кестесі), грамматикалық материалдардың негізгі бөлімдеріне арналған грамматикалық кестелер, аса көрнекті мәдениет қайраткерлерінің, ОТЕ (оқу тілінің елі) жазушылардың портреттері, шетел тіліндегі географиялық карталар, ОТЕ жалаушалары, ландшафт, қала, ОТЕ жекелеген көрікті жерлерінің суреттері бейнеленген суреттер жиынтығы;

3) техникалық ОҚ тізімі: а) мультимедиялық компьютер (компакт-дискілерді оқу-жазу, дыбыс, бейне кіріс/шығыс, ғаламторға кіру мүмкіндігі). Компьютер акустикалық колонкалармен, микрофон және құлаққаптармен, қолданбалы бағдарламалар пакетімен жарақтандырылған; б) лазерлі принтер; в) көшіру құрылғысы; г) сканер; д) телекоммуникация құралдары, оның ішінде электрондық пошта, теле-конференция, жергілікті және аймақтық желілер. Олар қажетті қаржылық және техникалық жағдайлар болған жағдайда, білім беру ұйымдарын материалдық-техникалық қамтамасыз ету шеңберінде құрылады; е) бейнемагнитофон, дыбыс жазғыш; ж) теледидар; з) лингафондық құрылғылар;

4) компьютерлік және ақпараттық-коммуникациялық құралдар тізімі: электрондық оқулықтар, мультимедиялық оқыту бағдарламалары және

оқулықтар. Олар тілдік материалмен жұмыс, сондай-ақ, тілдік қызметтің негізгі түрлерін дамыту үшін де пайдаланылуы мүмкін. Олар білім алушыларды даярлаудың ағымдағы және қорытынды бақылау жүйесін құруға техникалық мүмкіндік беруі қажет. Ойын компьютерлік бағдарламаларын сыныпта және үйде жұмыс істеу үшін пайдалануға болады;

5) экранды және дыбыстық құралдардың тізімі: стандартта көрсетілген пәнге сәйкес келетін аудиожазбалар, бейнефильмдер; слайдтар (диапозитивтер); грамматикалық материалдың негізгі бөлімдеріне сәйкес келетін фольга-кестелер.

Оқыту құралдарын педагог тек біліп және ие болып қана қоймай, сонымен қатар, оларды жұмыс тәртібінде ұстап тұру, тиімді пайдалануы қажет.

Қазақ халқының тарихында балаға тіл үйрету әдісіне көңіл бөлу ұлы ағартушы Ы. Алтынсариннен басталғаны белгілі. Сол заманнан бүгінге дейін қазақ тілін меңгерудің қазіргі деңгейіне жету жолында бірқатар ғалымдар әртүрлі мәселелерді қарастырып, «Қазақ тілі» оқыту саласының дамып, жетілуіне елеулі үлес қосқаны анық.

Әрине, қазақ тілін оқытудың жаңа жолдарын іздеу қоғамдағы әлеуметтік өзгерістерге байланысты әр кезеңде өз дәрежесіне сай сұраныста болғандықтан, қазақ тілін меңгертуде қолданылатын әдіс-тәсілдер жүйесі де уақыт талабына сай өзгертіліп, қарқынды дамытылып отырған.

Өзге ұлт өкілдеріне қазақ тілін үйрету мәселесі ХХ ғасырдың 30 жылдарында қолға алынып, түрлі оқулықтар, оқу құралдары, бағдарламалар шығарыла бастады.

Қазақ тілді емес аудиторияға мемлекеттік тілді үйрету мәселесімен айналысқан және айналысып жүрген ұстаздар, тілшілер, ғалымдар көптеп саналады. Кеңес заманында қазақ тілін екінші тіл ретінде оқытудың әдістемелік аспектілері ғалымдар Ш.Х. Сарыбаев, Т.Шонанов, С.Жиенбаев, И.В. Маманов, Ғ.Бегалиев, Р.Әміров, Н.Оралбаева, Р.Сыздық, Қ.Қадашева, Т.Аяпова, Ж.Адамбаева, Ш.Бектуров, К.Сариева, Ф.Ахметжанова, М.Жанпейісова, Ф.Оразбаева, Қ.Бітібаева, Ж.Н. Сүлейменова, Б.Катембаеваның және т.б. еңбектерінде және т.б. ғалымдардың зерттеулерінде көрініс тапқан.

Қазақ тілін оқыту әдістемесі саласына айрықша көп еңбек сіңірген көрнекті ғалым, өзге ұлт өкілдеріне қазақ тілін оқыту жолдарын зерттеген – Шамғали Харесұлы Сарыбаев еді. Ол 1933 жылдан бастап қазақ тілін орыс мектептерінде оқыту мәселесін арнайы қарастыра бастады. Ш.Сарыбаев өзінің бірнеше жылдық зерттеу жұмысының нәтижесінде 1941 жылы жарық көрген «Орыс мектебінде қазақ тілін оқыту тәжірибесінен» атты еңбегінде сұрақ-жауап, сандық әдіс, аударма, сұрақ-жауап, анализ-синтез, көрнекілік және т.б. әдістерін ұсына отырып, тіл үйретудің тиімділігін тәжірибе жүзінде дәлелдейді. Артынша 1943 жылы «Методика преподавания казахского языка в русской школе» атты тақырыпта кандидаттық диссертация қорғады. Аталған диссертация қазақ тілін оқыту әдістемесінен арнайы қорғалған тұңғыш ғылыми жұмыс болды. Ғалым орыс мектебінде қазақ тілін оқытудың ғылыми негізін салумен қатар, осы еңбегі арқылы оқытудың тәжірибесіне де көңіл бөледі. Өз

еңбегінде ғалым сандық әдісті қолданып, оқу материалдарын білім алушының сапалы, жүйелі, тиянақты түрде меңгеруіне жол ашты.

Сонымен қатар, оқыту қазақ тілінде жүргізілмейтін мектептерде қазақ тілін үйрету жолдарын қарастырған ғалым, оқу-ағарту, тіл мен әдебиет, білім салаларына елеулі үлес қосқан талантты әдіскерлердің бірі – Телжан Шонанов болды. Т.Шонановтың еңбектерінде мектептегі білім беру жүйесі, әдістеме, тіл мәселелері қаралады. 1933 жылы ғалымның қазақ тілін орыс мектептерінде оқытуға байланысты «Учебник казахского языка для русской школы» деп аталатын еңбегі жарық көрді.

Оқыту қазақ тілінде жүргізілмейтін мектептерде қазақ тілін оқыту мәселелеріне, әсіресе тіл дамыту, арнайы тақырыппен жұмыс жүргізу, сабақ өткізу әдісі, сөйлеуге үйрету, кітап оқу, жазу жұмыстары туралы мағлұматтар бере отырып, қазақ әдістемесі мәселелерін зерттеп, ғылыми еңбек жазған тілші-ғалым – Сейіл Жиенбаев. Ол – бірнеше оқулықтар мен әдістемелік оқу құралдарының авторы.

1930 жылдары оқулықтармен қатар қазақ тілін өзге ұлт өкілдеріне меңгертуге арналған бағдарламалар да шығарыла бастады. Ол жөнінде әдіскер-ғалым К.Жақсылықова нақтылы дерек береді: «Выявлено, что первые программы и разработки уроков по казахскому языку были составлены в 1930 году видными учеными-языковедами С.Аманжоловым, Ш.Сарыбаевым, Т.Шонановым, и многими другими». Сол кезеңнен бастап қазақ тілін оқыту әдістемесінің мәселелеріне қатысты ғылыми мақалалар да жазыла бастаған.

Сондай-ақ, қазақ тілін қазақ тілді мектептерде оқыту әдістемесінің қалыптасуына әсерін тигізген алғашқы тілші-ғалымдардың бірі – М.С. Лапатухин. Ғалымның көптеген жылдардағы жүргізген зерттеу еңбегінің нәтижесі 1940 жылы шыққан «Очерки по методике казахского языка в русской школе» деген еңбегінде жарық көрді. Аталған еңбек орыс мектептеріндегі қазақ тілінің рөлі, қазақ тілі сабағына қойылатын талаптар, сабақтың құрылымы, орфоэпияға, ауызша сөйлеуге, жазуға үйрету, лексика және грамматика, қазақ тілінен сыныптан тыс жұмыстар т.с.с. бөлімдерді қамтиды. М.С. Лапатухинның еңбегі орыс мектептерінде қазақ тілін оқыту әдістемесінің тұңғыш үлгісі болды.

1958-1960 жылдары Ы.Маманов пен С.Жиенбаев, Г.Бегалиев, И.Ұйықбаевтың дәстүрлі әдістемені ұсынған ғылыми еңбектері жарық көреді. Осы еңбектердің жалғасы ретінде профессор Ә.Жүнісбектің балабақша балалары мен бастауыш сынып білім алушыларына арналып жазылған еңбегін айтуға болады. Бұл – мектеп жасына дейінгі балалардың тіл үйренуге қызығушылығын, танымын, қабілетін арттыруға көмектесетін, ересектер дәрісханасында пайдалануға өте тиімді ойын құралы.

1987 жылы Республикамызда қазақ тілін оқытуды жақсарту туралы Үкімет қаулысы қабылданып, қазақ тілін оқытуға арналған оқулықтар мен оқу құралдарын, тілашарлар мен сөздіктерді, бағдарламалар шығару мәселесіне көп көңіл бөліне бастады. Қазақ тілін дамытуға үлкен бағыт-бағдар жасалып, жұмыстар жүргізілді.

Оқыту қазақ тілінде жүргізілмейтін мектептердегі қазақ тілі оқытудың зерттелу тарихы 30-жылдардан басталып, ғалымдар бірнеше жылдар бойы өз үлесін қосты. Алайда, әр уақыттың өз талабы болғандықтан, қазақ тілін меңгерту ісі қашан да өзекті мәселелердің бірі болып қала берді.

1990 жылы қазақ тілі мемлекеттік тіл дәрежесін алғаннан кейін қазақ тілін оқытуға көзқарас өзгерді. Қазақ тілін үйренуге көңіл бөлініп, бағдарламалар, оқулықтар, оқу құралдарын жазу, оқу орындарының барлығында қазақ тілін оқыту мәселесі қолға алынды.

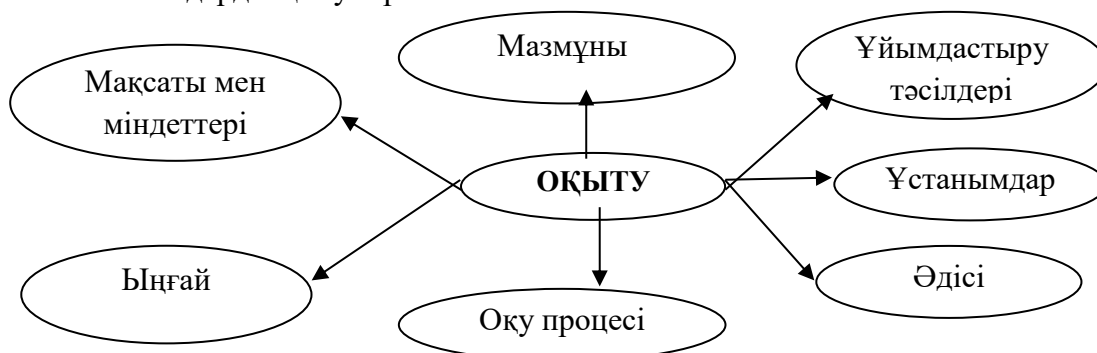
1996 жылы «Ана тілі» баспасынан Н.Оралбаева және К.Жақсылықованың авторлығымен қазақ тілін оқытудың жаңа жолдары қарастырылған. «Орыс тіліндегі мектептерде қазақ тілін оқыту әдістемесі» атты еңбегі басылып шықты. Бұл еңбекте тілдік материалды ғылыми принцип негізінде таңдау және сұрыптауда: 1) сөздердің қолдану жиілігі; 2) сөздердің жеңіл-қиындығы; 3) сөздердің синонимдік қасиеті; 4) сөздердің тақырып қажеттігіне сәйкестігі; 5) екі тілге ортақ сөздерді санатқа кіргізбеу; 6) сөздердің сөзжасамдық қабілеті; 7) сөздің, тілдің дыбыстық ерекшелігін қамтуы; 8) сөздің білім алушының психологиялық ерекшелігіне сәйкестігі; 9) сөздің оқулықта қайталану жиілігі қасиеттеріне ерекше көңіл бөлінген. Сонымен қатар аталған еңбекте қазақ тілін орыс мектептерінде оқытудың лингвистикалық, психологиялық, дидактикалық негіздері, тарихи дамуы қарастырылған. Қазақ тілі әдістемесі пәні, оның міндеттері, мақсаттары, қазақ тілін басқа ұлттарға оқыту әдістері, сабақтың құрылысы мен түрлері жүйелі, анық, нақты түрде берілген.

1998 жылы басылып шыққан Т.Аяпованың «Қазақ тілі» атты үш кітаптан тұратын еңбегінде: 1) мақсаттары (не үшін оқыту керек?); 2) мазмұны (нені оқыту керек?); 3) ұйымдастырылуы (қалай оқыту керек?); 4) құралдары (ненің көмегімен оқыту керек?); 5) оқыту кезінде білім алушылардың білімді меңгеру деңгейі, ақыл-ойының дамуы мен тәрбиеленуі арасындағы ұштастық мәселелері қарастырылған. Сондай-ақ, автордың пікірі бойынша, оқу құралы АҚШ-та басылған «70 қадам арқылы қазақ тілін үйреніңіз» атты оқу құралының жалғасы болып саналады және бұл кешенді оқулықтың мақсаты – бүкіләлемдік ең өзекті және ұтымды оқыту әдістерін қолдана отырып, білім алушы білімін тереңдетуге көмектесу және сөйлеуге үйрету болып табылады.

Әрине, әрбір тіл үйренуші өзінің тілді үйренуге деген сұранысын қанағаттандыру үшін тілдік білімінің жиынтығы негізінде тілдік құралдарды дұрыс және адекватты пайдалана білуі керек. Осы орайда А.Алдаштың «Қазақ тілі» атты еңбегінде әртүрлі сөйлеу жағдаяттарында қолданылатын тілдік білім етістік формалары арқылы жинақталып берілген. Аталған оқу құралын тілді үйретудің барлық деңгейлерінде пайдалануға болады [9].

Қазақ тілді емес аудиториясында қазақ тілін үйретудің әдістемесі туралы айтар болсақ, ең алдымен, тілдерді оқыту жүйесінің құрылымына тоқтала кетейік (1.6-кесте).

1.6-кесте – Тілдерді оқыту жүйесі

Жоғарыда келтірілген кесте тіл үйрету әдістемесінің ең негізгі категориясына жатады, өйткені оны жүзеге асыру оқу үдерісінің ұтымдылығын арттырады. Оқытудың ұстанымдары дегеніміз – оқу үдерісіне қойылатын талаптарды және оқыту жүйесін (мақсатын, міндетін, әдісін, құралын, ұйымдастыру тәсілдерін, оқу үдерісін) анықтайтын қалыпты жағдай. Қазіргі әдістемеде әдіскер-ғалымдар тілді неғұрлым белсенді үйретуге қажетті түрлі ұстанымдарды ұсынады. Бүгінгі таңда қандай тіл үйрету ұстанымдары бар дегенге, зерттеуші-ғалымдар тарапынан 40-қа жуық түрі бар деген де пікірлер айтылып жүр.

Шетелел тілдерін үйретудің әдістемесін зерттеуші ғалым А.Н.Щукин оқытудың ұстанымдарын төмендегіше үлкен төрт топқа бөліп жіктеуді ұсынады және осылардың әрқайсын одан әрі ішінара жіктейді (1.7-кесте).

1.7-кесте – Ғалым А.Н.Щукиннің оқытудың ұстанымдарын төрт топқа бөліп жіктеуі

Тіл үйрету барысында *дидактикалық ұстанымдардың* ішінде *саналылық ұстанымының* алатын орны зор. Тіл үйренуші, алдымен, тілдік бірліктер мен олардың қолданылуы туралы ережелерді үйренеді. Артынан жаттыға келе оларды автоматты түрде жүйелі қолдануға ұласады. *Белсенділік ұстанымы* бойынша оқытушының аз, тіл үйренушінің көбірек сөйлегені басты назарда болады. Тындаушы белсенділігін жетілдіру үшін үйретудің ойын, жарыс, көрнекілік түрлері қолданылады. *Көрнекілік ұстанымы* – кең тараған ұстанымдардың бірі. Сезім мүшелері арқылы нені қабылдауға болады – соның бәрі көрнекілік қызметіне жұмсалады. Аталған ұстанымның тілдік және тілдік емес деп аталатын екі түрі бар.

Тіл үйрету сабақтарында көрнекілік ұстанымының төмендегі қызметтері бар: 1) Үйретушілік; 2) Бақылаушылық; 3) Ұйымдастырушылық. *Беріктік (тұрақтылық) ұстанымы* тіл үйренушілердің оқу материалын қаншалықты түсініп, түрлі жағдаяттарда қолдануынан көрінеді. *Түсініктілік ұстанымы*

материалдардың қаншалықты деңгейде игерілгенінен көрінеді, әрі бұл ұстаным берілетін материалды нақтылы жоспарлап, әркез толықтырып, өңдеп отыруды қажет етеді. Оқытушының кәсіби құзыреттілігі оқытушы бойында төрт түрлі қабілеттіліктің болуын көздейді. Олар: қатысымдық, ұйымдастырушылық, бағалаушылық, гностикалық (тіл үйренушінің үйрену қабілетіне талдау жасап, жұмыс істеуге қолайлы ахуал туғыза білуі).

Лингвистикалық ұстанымдардың ішінен тіл үйретудің жүйелілік және функционалдық ұстанымдарының маңызы зор.

Психологиялық ұстанымдарда ынталандыруға көбірек назар аударылады. Бұл ұстанымдарды қоғамдық қажеттілік тудырып отыр.

Жеке әдістемелік ұстаным бойынша қатысымдық, тіл үйренушінің ана тілін ескеру, оқытудың кәсіби бағытталуы, оқытудың жағдаяттық-тақырыптық тұрғыдан ұйымдастырылуына баса мән беріледі. Соңғысында шетелел тілінің бай тәжірибесінде тілді қарапайым деңгейде үйрену үшін тұрмыстық және әлеуметтік-мәдени деңгейде білу үшін негізгі бес тақырып: өзі туралы, достары мен таныстары туралы, отбасы туралы, өз жұмысы туралы және бос уақытта немен айналысатыны туралы айта білу ескеріледі.

Әдіскер-ғалым Рая Әбдісүлейменова «Қазақ тілін техникалық жоғары оқу орындарында оқыту әдістемесі» еңбегінде тіл үйретуде мақсатқа жеткізетін бірден-бір ұстанымдар ретінде төмендегі түрлерін атап өтеді:

1. Мақсаттылық ұстанымы. Оның негізі сабақтың, үйрететін сөздердің, тапсырмалардың нақты мақсатқа негізделуінен туындайды.

2. Жүйелілік ұстанымы бойынша тіл үйрену үшін сөздерді жаттаудың маңыздылығын ескертеді.

3. Белсенділік ұстанымында тілдесім әрекетінің маңызы зор болады.

4. Түсініктілік ұстанымында материалдың сандық та, сапалық жағы да қадағаланады.

5. Саналылық ұстанымы бойынша тіл үйренуші сөз мәнін сезім арқылы түсінеді.

6. Теорияның практикамен байланысы ұстанымы.

7. Көрнекілік ұстанымы.

8. Ғылымилық ұстанымы.

9. Қатысымдық ұстанымы бойынша сөйлеу әрекетінің барлық түрі: тыңдалым, жазылым, оқылым, айтылым, сөйленім жүзеге асады.

Әдіскер педагогикалық принциптерге баса ден қояды. Оның өзін былайша саралайды:

1) Оқытушының білімі жоғары болуы;

2) Оның дайындығының жоғары болуы;

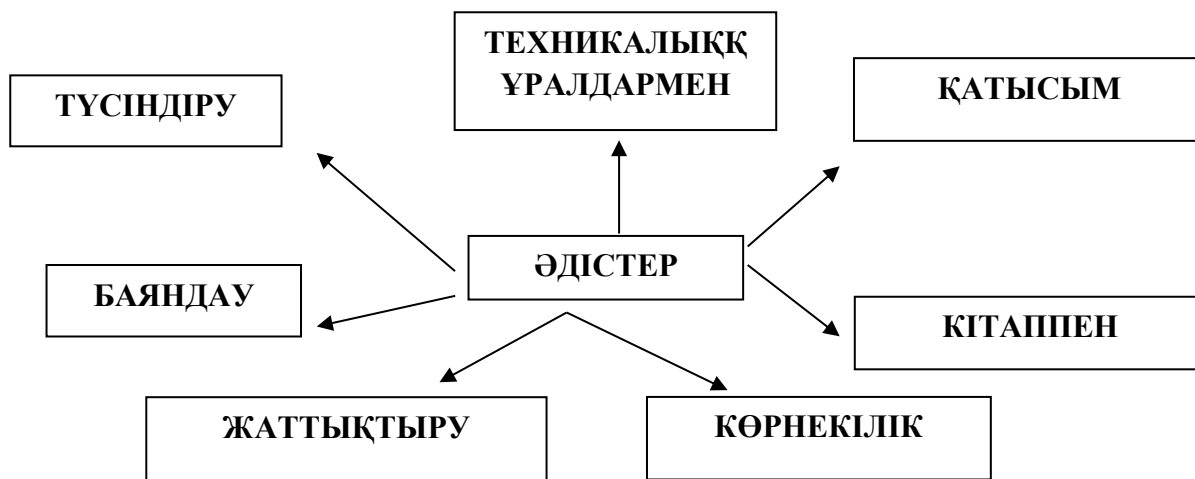
3) Қажет құралдардың жеткілікті болуы;

4) Оқытушы-тыңдаушы арасындағы түсінушіліктің болуы;

5) Оқытушының кәсіби жетілген, әдістемені жетік меңгерген маман болуы.

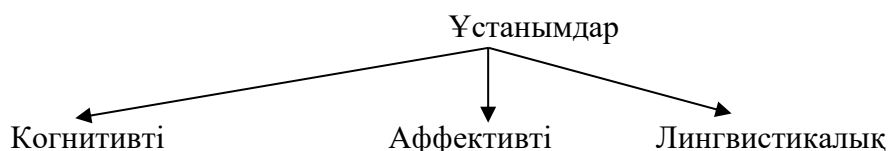
Педагогикалық ұстанымдарға қоса өзге тілді аудиторияда аталған әдістерді қолдану арқылы нәтижеге жету жолының жақындай түсетінін ескертеді (1.8-кесте):

1.8-кесте – Педагогикалық ұстанымдарға қоса өзге тілді аудиторияда қазақ тілін меңгертуде нәтижеге жету жолы

Белгілі ғалым Қарлығаш Қадашева «Қазақ тілін оқыту әдістемесі» атты еңбегінде жаңаша жаңғыртып оқытудың тәсілдерін өзгертіп, әдістемелік түрлері мен ұстанымдарын жетілдіру қажеттігін алға тартады. Ғалым ұстанымның негізгі үш түрін ұсынады (1.9-кесте):

1.9-кесте – Қ.Қадашева ұсынған ұстанымның негізгі үш түрі:

Когнитивті ұстаным – танымдық оқыту теориясы, жеке адамның интеллектуалдық қызметін дамытады. Ең көңілге қонымдысы: автор тіл үйретуде ережелер мен грамматикалық тұлғаларды тереңдете меңгерту маңызды емес екеніне тоқталады. Жалпы, әдіскер-ғалым әр ұстанымды бөлшектеп көрсетеді.

Когнитивті ұстанымдар: 1) өзінен-өзі пайда болатын әсер; 2) контекске үйрету; 3) қошаметтеу; 4) стратегиялық қуаттылық.

Аффективті ұстанымдар (автор эмоция, ішкі және сыртқы сезім әсерінен есіне сақтау деп түсіндіреді): 1) тілдік «Мен»; 2) өзіне-өзі сену және тәуекел жасау.

Лингвистикалық ұстанымдар: 1) мәдениет пен тілді байланыстырып оқыту; 2) тіл аралығы; 3) коммуникативтік құзырет [56].

Жоғарыда саралап кеткеніміздей, қазіргі уақытта қазақ тілін екінші тіл ретінде үйрету әдістемесінде тіл үйрету ұстанымдарының нақты мақсатқа жетуге бағытталған амал-әрекеттің жиынтығы екені аңғарылады.

Мемлекеттік тілді деңгейлеп меңгертудің негізгі шарттары

Тіл үйрету әдістемесі – жаңа мәселе емес. Бұл сұрақ сан ғасырлар бойы ұстаздар мен ғалымдарды, тілшілерді толғандырып жүр. Ұлы ағартушы Ыбырай Алтынсариннің қазақ балаларына орыс тілін үйрету әдістемесін құрастыруға кіріскені және ағартушының бұл еңбегі орыс тілін үйретуге бағытталғанымен, неше жылдар бойы ғалымдардың назарында жүргені де белгілі. «Қалай оқытамын? Неден бастаймын?» – деген Ы.Алтынсариннің алдына қойған сұрақтары әлі де өзекті екендігінде дау жоқ.

Қазақ халқының тарихында балаға тіл үйрету әдісіне көңіл бөлу ұлы ағартушы Ы. Алтынсариннен басталды десек, бүгінгі деңгейге жету жолында басқа да бірқатар ғалымдар әртүрлі мәселелерді қарастыра келіп, қазақ тілін оқыту саласының дамып, жетілуіне елеулі үлес қосуда. Қазақ тілін дамыту жолындағы ғалымдардан Ш.Х. Сарыбаев, И.В. Маманов, Ғ.Бегалиев, С.Жиенбаев, Т.Аяпова, Ш.Бектуров, К.Сариева, А.Жүнісбеков, Ф.Р. Ахметжанова, М.Жанпейісова, Ф.Оразбаева, Қ.Бітібаеваны және т.б. атауға болады. Осындай ғалымдардың еңбек етуінің арқасында бүгінгі күні тілді оқытудың мемлекеттік тұжырымдамасына, стандартына, типтік бағдарламасына сай белгілі бір жүйеге құрылған, нәтижеге бағытталған, мақсатты жұмыстар атқарылып жатыр.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілін оқыту жүйесінде теориялық білім мен практикалық дағдыны тең ұстау, сөйлеу қызметіне баса назар аудару бағыты күн санап өсіп келеді. Тілдерді меңгертуде қолданылатын әдіс-тәсілдер жүйесі де уақыт талабына сай өзгертіліп, дамытылып, тереңдетіліп отырылады. Жалпы тілдерді меңгеруде берілетін білім мазмұны білім алушының ғылыми-теориялық ойлауын, сөйлеу дағдыларын, коммуникативтік құзіретін дамытуға қызмет етіп, оның қазақ тілінде белгілі бір тақырыпқа байланысты топтастырылған ұғымдар мен айқын сөйлем түріндегі байламдар жасау қабілетін қалыптастыруы тиіс. Бұл мақсатқа жету және алға қойылған міндеттер дұрыс шешілуі үшін арнайы зерттелген оқыту технологиялары жасалып, оларды жасау мен қолданудың әдіснамалық негіздері кең арнада анықталуы қажет.

Ф. Оразбаева: «Қазақ тілін мемлекеттік тіл ретінде оқытылуының құқықтық жақтарын мемлекеттік реттеу ұстанымдары айқындаса, ғылыми-әдістемелік бағытын «ҚР Жалпы білім беретін мектептердің даму тұжырымдамасы» мен «Жалпы білім беретін мектептердегі білім мазмұны тұжырымдамасы» дәйектейді. Осындай тұғырнамалық құжаттардан бастау алған қазақ тілінің мемлекеттік мәртебесін бекітетін бірнеше факторлар бар. Бірінші фактор – қазақ тілін үйренуге қажеттілік тудыратын тиімді жолдарды анықтай отырып, оған ықпал ететін мотивтерді толық және жан-жақты іске асырумен байланысты. Тілді меңгерудегі мотивация соңғы нәтижеге бағытталғанда ғана алға қойылған мақсатқа жетуге болады, яғни білім алушы тіл үйренген соң қандай жетістіктерге қолы жеткендігін білгені абзал. Білім алушы тілді үйренерде өзінің болашақ өміріне: әлеуметтік мәртебесіне, бәсекеге қабілетті болуына, мансабының өсуіне және кәсіби деңгейде білікті

маман иесі болатындығына сенім артуы шарт. Екінші фактор – мектептерде тілдерді үйрету әдістемесіне қажет технологиялар мен қазіргі уақыт сұранысына орай жаңа бағыттарды дұрыс жолға қоюмен байланысты болады. Осындай себептердің барлығы білім жүйесінде «Қазақ тілі» пәнінің әлеуетін арттырып, тілді меңгерту әдістемесін жаңартып, жаңғыртып отыруды қалайды. Бұл осы саладағы жетістіктер мен жетіспеушіліктерді қайта қарап, бүгінгі күнге сай мәселені дұрыс таңдап, іске қосуды қажет етеді. Осы бағытта республиканың тілші-ғалымдарының қатысуымен қазақ тілін үйрету әдістемесін жетілдіру мақсатында дүние жүзіндегі өркениетті елдердің екінші тілдерді меңгерту әдістемесіндегі озық үлгілер сараланып, мемлекеттік тілдің қоғамдық, әлеуметтік қызметі мен орнына сәйкес жаңа бағыттар айқындалды. 1991 жылы Швейцарияның Рюшликон қаласында өткізілген тілді меңгерудің жалпы европалық компетенцияларын жасау мәселелері қарастырылған Үкіметаралық симпозиумда бастау алып, Еуропаның барлық елдерімен Ресейде тестіден өткізілген «Жалпы европалық тілдік қоржын» (European Language Portfolio) бағдарламасына назар аударылды. «Жалпы европалық тілдік қоржын» - тілдік дамудың деңгейін бағалауға қойылатын келісілген ортақ талаптарды сипаттайды», – деп көрсетеді.

Қазіргі кезде тілді оқытудың білім мен коммуникативтік біліктілік деңгейін анықтайтын өлшемдер әлемдік әдістемеде ұсынылып, деңгейлер өлшемі талданды. Олардың әрқайсысының өзіндік ерекшеліктері бар. Яғни, Еуропалық деңгей жүйесін дайындау барысында көптеген мемлекеттерде түрлі зерттеулер жүргізіліп, әдістемесі іс жүзінде байқаудан өткізілді де, нәтижесінде тілді үйренгені және меңгерілгендігі туралы деңгейлер белгіленді. Бұл жүйе үш – А, В, С деңгейінен тұрады және әрбір ірі деңгейі кіші деңгейге бөлінеді. Деңгейлердің осылай бөлінуі әрбір адамның тілді қандай деңгейде үйренгенін көрсетеді.

Жоғарыда айтылып отырған Еуропалық деңгейлер жүйесіне сәйкес қазақстандық әдістемеші-ғалымдар да өзге ұлттарға қазақ тілін үйрету үшін алты деңгейді ұстанады. Ол деңгейлер жүйесі А1, А2, В1, В2, С1, С2 деп аталатын үш ірі деңгейден тұрады. Деңгейлердің жіктелуін 1.10-кестеден көруге болады.

1.10-кесте – Тілді білу деңгейлерінің жіктелуі

Қарапайым деңгей	A1 Бастапқы игерім
Негізгі деңгей	A2 Қалыптасу қарсаңындағы игерім
Орта деңгей	B1 Қалыптасқан игерім
Ортадан жоғары деңгей	B1 +тереңдетіле қалыптасқан игерім
Жоғары деңгей	B2 Ілгерілей қалыптасқан игерім
Жетік деңгей	B2 +Тереңдетіле, ілгерілей қалыптасқан игерім, C1 Кәсіби игерім

Деңгейлердің жіктелуі мемлекеттік тілді бастауыш сыныптарындағы білім алушылардың А1 деңгейінде, орта буындағы білім алушылардың А2 деңгейінде, мектептің жоғары сынып, сондай-ақ техникалық және кәсіптік білім беру мекемелері білім алушыларының В1 деңгейінде, жоғары оқу орны студенттерінің В2 деңгейінде, жоғары оқу орнынан кейін білім алатындардың С1 деңгейінде игеруін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Бұл деңгейлердің сипаттамасы 1.11-кестеде көрсетілген.

1.11-кесте – Еуростандарт деңгейлерінің қысқаша сипаттамасы

Тәжірибелі қолданушы	C2	Оқығанын, не естігенін ешбір қиындықсыз бәрін түсіне алады. Түрлі жазба және ауызша мәліметтерден нақты деректерді іріктеп алып, тыңдаушыға түсінікті етіп жеткізе алады. Кез келген тақырып бойынша дайындықсыз және жылдам күрделі тұрақты сөз тіркестері арқылы өз ойын жүйелі жеткізіп береді
	C1	Күрделі және көлемді мәтіндерді түсінеді. Ойлана отырып жылдам сөз тауып, ешбір дайындықсыз өз ойын жеткізе алады. Әлеуметтік, кәсіби және білімдік қызметінің шеңберінде тілді тиімді қолдана алады. Күрделі тақырыптар бойынша да өз ойын жүйелі жеткізе алады
Дербес қолданушы	B2	Нақты немесе абстрактілі тақырыптар бойынша, сондай-ақ кәсіби қызығушылығына байланысты берілген көлемді, күрделі мәтіндердің негізгі мазмұнын түсіне алады. Тілді жақсы білетін адамдармен емін-еркін сөйлесе алады. Түрлі тақырыптар бойынша өз ойын нақты жеткізе алады. Мамандығы бойынша пікірталасқа қатыса алады. Мемлекеттік тілдегі газеттердегі ақпараттар жөнінде қысқаша түсінік бере алады
	B1	Нақты, әдеби тілінде және рет-ретімен, сонымен қатар жұмысы немесе оқуына, т.б. сондай таныс тақырыптарға байланысты жазылған мәтіннің негізгі мазмұнын түсінуі мүмкін. Өзіне қызықты таныс тақырыптар бойынша немесе арманы, тәжірибесі және де болған оқиғалар туралы күнделікті қолданылатын сөздер арқылы айтып бере алады. Мемлекеттік тілде жазылған іс-қағаздарды толтыра алады
Тіл үйренуді жаңа бастап келе жатқан қолданушы	A2	Жеке тіркестер мен күнделікті жиі қолданылатын (өзі немесе отбасына, жұмысына байланысты қарапайым ақпарат) сөздерді түсінеді. Күнделікті кездесетін тақырыптарға байланысты жай сөйлемдер арқылы қиын емес мәселелерді шеше алады. Өз ойын қысқа сөйлемдер арқылы жеткізеді. Жай сөйлем түрінде қысқаша айтылған сөйлемдерді, хабарландыруларды түсінеді
	A1	Қысқа, таныс сөздер мен жай сөйлемдерді түсініп, күнделікті тұрмыста қолдана алады. Өзін немесе өзгені таныстыра алады және адамның жеке өзіне байланысты (мекен жайы, отбасы туралы т.б.) сұрақтар қоя алады, дәл сондай сұрақтар арқылы өзіне қатысты мәліметтерді бере алады. Егер сөйлеушісі асықпай және анық сөйлеп, қиындық туған жағдайда көмектесе алатын болса, бұл деңгейде сөйлейтін адам жай сөйлемдер арқылы диалогке түсе алады

Алдымызға нақты мақсат қою үшін жоғарыда аталып кеткен деңгейлердің толық сипаттамасы қажет болуы мүмкін. Осы 6 деңгей бойынша тілді үйренудің негізгі аспектілерін төмендегі кестелерден көруге болады.

1.12-кесте-А1 (Бастапқы игерім)

Түсіну	Тыңдалым	Мен күнделікті өзіме, отбасыма немесе қасымдағы адамдарға асықпай және анық айтылған жеке таныс сөздер мен өте шағын сөйлемдерді түсінемін
	Оқылым	Мен хабарландыру және плакаттарға немесе түрлі каталогтарға жазылған таныс атаулар, сөздер, сондай-ақ таныс сөздері бар жай сөйлемдерді оқығанда мағынасын толық түсінемін
Сөйлесу	Диалог	Егер менімен сөйлесіп отырған адам түсінбей қалған сөздерімді асықпай, баяу қайталап немесе басқа сөзбен түсіндіріп, маған ойымды жеткізуге көмектесе, мен ол адаммен сұхбаттаса аламын. Өзіме таныс және өзімді қызықтыратын тақырыптар бойынша сұрақтар қойып, дәл сондай сұрақтарға жауап бере аламын
	Монолог	Жай сөйлемдер арқылы өзімнің тұратын жерім, таныстарым туралы айтып бере аламын
Жазу	Жазылым	Мен шағын (мысалы, мейраммен, туған күнімен құттықтау) ашық хаттар жаза аламын, формуляр толтыра аламын, өзімнің тегімді, ұлтымды, мекен-жайымды қонақ үйдің тіркеу парағына енгізе аламын

1.13-кесте – А2 (Қалыптасу қарсаңындағы игерім)

Түсіну	Тыңдалым	Өзіме қатысы бар (өзім туралы, отбасым, сатып алынған заттар, тұратын жерім, жұмысым туралы) жеке тіркестермен шағын сөйлемдерді түсінемін. Көлемі жағынан шағын, анық айтылған хабарландыруларда не туралы баяндалғанын түсінемін
	Оқылым	Мен көлемі жағынан шағын, жай сөйлемдермен жазылған мәтіндерді түсінемін. Жарнама, мәзір, кесте сияқты күнделікті кездесетін сөз және сөйлемдерден қажетті ақпараттарды таба аламын. Жеке тұлғаға қатысты хаттардың мағынасын түсінемін
Сөйлесу	Диалог	Өзіме таныс және қызметіме байланысты тақырыптар бойынша ақпаратпен алмаса аламын. Тұрмыстық тақырыптарға қатысты шағын сөйлемдер арқылы диалогке түсе аламын, бірақ көмексіз, өз бетімен әңгімелесе алмаймын, өйткені барлық сөздерді түсіне бермеймін
	Монолог	Жай тіркестер мен сөйлемдер арқылы өзімнің отбасым және басқа адамдар туралы, өмірім жайлы, оқуым, бұрынғы не қазіргі жұмысым туралы әңгімелерге қатыса аламын
Жазу	Жазылым	Шағын хаттар мен хабарламаларды жаза аламын. Өзіме қатысы бар (біреуге алғыс білдіру сияқты) шағын хаттар жаза аламын

1.14-кесте – В1 (Қалыптасқан игерім)

Түсіну	Тыңдалым	Жұмыста, мектепте, демалыс орындарында, т.б жерлерде күнделікті естіп жүрген таныс, әдеби тілде айтылған сөздерді түсінемін. Радио, телебағдарламаларда көрсетілген оқиғалардың не туралы және менің жеке немесе кәсіби қызығушылығымға байланысты айтылған әңгімелерді түсінемін. Бірақ ол үшін сөйлеушінің тілі нақты және баяу болуы қажет.
	Оқылым	Күнделікті және кәсіби қатынастарда жиі қолданылатын тілдік материалындағы мәтіндерді түсінемін. Жеке бір тұлғаға арналып жазылған оқиға туралы, сезім, ниет білдірілген хаттарды түсінемін
Сөйлесу	Диалог	Мен күнделікті естіп жүрген және мені қызықтыратын (мысалы, «отбасы», «хобби», «жұмысым», «саяхат», т.б.) тақырыптар бойынша алдын ала дайындалмай, емін-еркін сөйлесе аламын
	Монолог	Бір нәрседен алған әсерім, басымнан өткен оқиғалар, арманым, тілегім туралы жай сөйлемдер арқылы шағын мәтіндер құрастыра аламын. Өзімнің көзқарасымды және тілегімді шағын түрде негіздей аламын. Болған оқиға туралы немесе кітап, көркемфильмнің желісі туралы оған өз ойымды қосып айта аламын
Жазу	Жазылым	Мен өзіме таныс немесе өзімді қызықтыратын тақырыптар бойынша жай сөйлемдер арқылы мәтіндер құрастыра аламын Өзіме қатысты, тебірену, әсер алу сияқты сезімдерді білдіретін хат жаза аламын

1.15- кесте – B2 (Тереңдетіле қалыптасқан игерім)

Түсіну	Тыңдалым	Тақырыбы өте таныс, күрделі аргументациямен оқылған көлемді баяндамалар мен лекцияларды түсінемін. Болған оқиғаларға байланысты көрсетілген барлық жаңалықтармен репортаждарды түсінемін. Кейіпкерлері тек әдеби тілде сөйлеген көптеген фильмдердің не туралы екенін түсінемін.
	Оқылым	Мен қазіргі проблемаларға байланысты жазылған, авторлары атақты немесе ерекше ойды білдіретін мақалалар мен мәліметтерді, қазіргі қарасөзбен жазылған шығармаларды түсінемін
Сөйлеу	Диалог	Дайындықсыз, сол тілде сөйлейтін адамдармен емін-еркін сөйлесе аламын. Өзіме таныс мәселе бойынша өткізілетін пікір таластарға қатысып, өз ойымды білдіре аламын
	Монолог	Мені қызықтыратын көптеген мәселелер бойынша өз ойымды түсінікті және нақты жеткізе аламын. Өзекті кестенің жалғасы мәселелер бойынша «дұрыс» және «бұрыстығын» анықтай отырып, өз ойымды білдіре аламын
Жазу	Жазылым	Мені қызықтыратын көптеген мәселелер бойынша түсінікті толық мәлімдемелер жаза аламын. Кез келген мәселелерді нақтылай немесе «дұрыс» және «бұрыстығын» көрсете отырып, эссе немесе баяндамалар жаза аламын. Хат жаза отырып, өзіме өте маңызды оқиғалар мен алған әсерлерімді ерекше көрсете аламын

1.16-кесте – С1 (Кәсіби деңгейде білу)

Түсіну	Тыңдалым	Логикалық құрылымы мен мағыналық байланысы нақты көрсетілмеген ашық түрде жазылған мәліметтерді тыңдап, мағынасын түсінемін. Теледидардан көрсетілетін барлық бағдарламалар мен фильмдерді емін-еркін көре отырып, фильмнің немесе бағдарламаның не туралы екенін айтып бере аламын
	Оқылым	Көркем әдеби шығармалардың мағынасын түсінемін және олардың стилистикалық ерекшеліктерін ажырата аламын. Менің жұмысыма ешбір қатысы жоқ көлемді, арнайы мақалалар мен техникалық нұсқаулықтарды оқығанда мағынасын түсінемін
Сөйлеу	Диалог	Мен дайындықсыз және қажетті сөздерді іздеп отырмай, жылдам өз ойымды білдіре аламын. Өз ойымды жеткізе аламын және кез келген әңгімеге кірісіп кете аламын
	Монолог	Күрделі тақырыптарды түсінікті жеткізіп, құрамдық бөліктерін бір тұтас етіп, қажетті бөлімдерін жалғастыра отырып, қорытынды жасай аламын
Жазу	Жазылым	Мен өз ойымды жазбаша түрде білдіре отырып, көзқарасымды толық жеткізе аламын. Хаттарда, шығармалар мен баяндамаларда күрделі мәселелерді, маңызды деп есептейтін мәселелерді жіктеп толық түсіндіре аламын. Мен қажетті тілдік стильді қолдана аламын

1.17-кесте – С2 (Жетік білу деңгейі)

Түсіну	Тыңдалым	Өзіме қатысы бар немесе басқа біреулердің кез келген әңгімелерін өте жақсы түсінемін. Тіл иеленуші адамның жылдам айтқан сөзін, оның сөйлеген сөзіндегі жеке ерекшеліктеріне дағдыланған жағдайда, ол адамды жақсы түсінемін
	Оқылым	Кез келген мәтіндерді, сондай-ақ абстракт түрінде жазылған, композиция не тілдік жағынан күрделенген (нұсқаулар, арнайы мақалалар көркем әдебиеттер) мәтіндерді емін-еркін түсінемін
Сөйлесу	Диалог	Кез келген әңгімеге не пікірталасқа емін-еркін қатыса аламын, түрлі сөз тіркестерін қолдана аламын. Өз ойымды тез жеткіземін және кез келген сөздің мағынасын түсіндіре аламын. Егер тілдік құралды қолдануда қиындықтар кездесетін болса, ешкімге білдірмей өз ойымды басқа сөздермен жеткізе аламын
	Монолог	Кез келген жағдаятқа байланысты қажетті тілдік құралдарды қолдана отырып, өз ойымды емін-еркін тез және дәлелді етіп жеткізе аламын. Өзімнің мәлімдемемді тыңдаушы назарын аудара отырып, маңызды мәліметтер жазып немесе есте сақтауға мүмкіндік жасайтындай етіп дайындай аламын
Жазу	Жазылым	Қажетті тілдік құралдарды қолдану арқылы көңілге қонымды етіп және ретімен жазбаша түрде өз ойымды жеткізе аламын. Мен күрделі хаттар, есептер, баяндамалар немесе мақалалар, сондай-ақ резюме және кәсіби жұмыстармен көркем әдеби шығармаларға пікір жаза аламын

Кестеде көрсетілгендей, бұл жүйе бойынша үйренуші құрылымы мен мазмұны жағынан түрлі мәтіндерді оқып түсінеді, әр түрлі сөйлеу жағдаяттарында еркін сұхбаттасып, теле, радио арқылы берілген хабарларды еркін қабылдап, өз ойын жазбаша эссе, түйін, сын, пікір түрінде бере алады, тілдің әртүрлі стилінде сөз саптай алады. Оқытудың түпкі нәтижесінде үйренуші «тіл иесі» деңгейіне дейін көтеріледі.

Әрбір деңгейде тіл үйренуші: тыңдалым, оқылым, айтылым, сөйлесім, жазылым сияқты сөйлеу әрекетінен өтеді. Бұл сөйлеу әрекеттеріне төмендегідей анықтама беруге болады:

Тыңдалым – дыбысталып жатқан сөйлеуді бір сәтте қабылдау қызметі. Тыңдалым білім алушының сөйлеу әрекетінің дамуына стимул бере отырып, оқыту үдеріс дұрыс басқаруды қамтамасыз етеді. Білім алушы тыңдалым арқылы жаңа тілдік, сөйлеу және елтанымдық материалдармен танысып, сөйлеу әрекетінің барлық түрлеріне қатысты дағдысы мен шеберлігін дамытады.

Оқылым – мәтіндегі жазылған ақпаратты алуға бағытталады, яғни жаттығуды оқи отырып, тапсырманы түсіну үшін қажет. Сондай-ақ мәтіннің мазмұнын айту үшін ең алдымен, оны оқу керектігі белгілі. Жалпы алғанда, оқылым – тілді меңгерудің бір тәсілі, сөздік қорды көбейтудің құралы; оқылым – грамматикалық құрылымдарды есте сақтауға мүмкіндік береді; сол тілде сөйлеуге, айтылымды жетілдіруді қамтамасыз етеді.

Айтылым – қабылдау және сөйлеудің пайда болу үдерісімен байланысты. Барлық адамның сөйлеу ағзалары бірдей болғанымен, артикуляциялық базасы түрліше. Мұнда орфоэпияға көп көңіл бөлген жөн, өйткені қазақ тіліндегі сөздердің барлығы жазылуына қарай айтыла бермейді.

Сөйлесім (тілдесім) – сөйлеу әрекетінің түрі. Тыңдалымға кері үдеріс. Бұл ретте коммуникативтік дағдыға үлкен назар аударылуы керек, яғни қарым-қатынасты бастау, өз серіктесіне қарым-қатынастың жалғасын табу үшін стимул беру.

Жазылым – айтылған мәтіндегі сөздер мен сөйлемдерді сауатты жазуға бағытталады. Жазылым арқылы білім алушылардың сөздік қорын көбейтуге болады. Сондай-ақ, білім алушылар өзінің жеке басына қатысты хат жаза білуге; құжаттарды толтыруға үйренеді; ұсынылған тақырып көлеміндегі мәселелер бойынша өз ойын қысқаша жазбаша білдіре алады.

Осындай сөйлеу әрекеттері арқылы қазақ тілін өзге ұлттарға үйрету барысында балалардың психологиясына да назар аудару қажет, өйткені тіл дамыту мәселесі психологиямен тығыз байланысты. Тілді қатысымдық тұрғыдан меңгерту бірнеше психологиялық факторлар арқылы жүзеге асады.

Тілдік қатынастың психологиялық негізі тіл арқылы ойды айту, жеткізу, қабылдау, сезіну құбылыстарымен байланысты болғандықтан, сыртқы объективтік шындықтың әсерінен адамның есту, көру сезімдері дамып, адамның ойлау қабілеті артады. Ойлау тіл арқылы сыртқа шығып, тіл адамның ойын екінші бір адамға жеткізеді. Белгілі бір тілде сөйлеу үшін сол тілдің тілдік құралдарын саналы дұрыс қолдана білуі керек. Оны дұрыс қолданудың басты ережесі көзбен көру, құлақпен есту, мимен ойлау арқылы іске асады. Тілдік

коммуникацияның психологиялық негізі күрделі, себебі ол адамның ойлау жүйесімен байланысты.

Тілдік және қатысымдық тұлғалар ойлау жүйесінің нәтижесінде дұрыс қолданылып, тілдегі сөйлесім әрекеті арқылы жүзеге асады. Сондықтан тілді үйрету барысында әрбір баланың жеке қабілетін, саналығы еске алынып, жандүниесі ескеріледі. Тіл үйретуші оның ойлау дағдысын бекітуге күш салуы қажет. Тілдік қатынастың психологиялық негізі – тілді оқыту барысында тіл үйренушінің сана-сезіміне әсер етіп, оның қажеттігі мен маңызын түсіндіріп, пәнге деген дұрыс көзқарас қалыптастырады.

Психологтердің ойынша, тіл дамыту әрекетінің барлық сатысында қарым-қатынас жасау, пікір алысу болу керек. Қарым-қатынастың түпкі негізі – адамдардың бір-бірімен пікір алысуында. Адамдардың арасындағы қарым-қатынасты қамтамасыз ету ең алдымен тілге байланысты. Яғни, тіл – адамдар арасындағы қарым-қатынастың негізі болуымен қатар пікіралысатын құралы.

Жалпы білім беретін мектептерде мемлекеттік тілді оқытудың ерекшеліктері

«Тіл туралы», «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарымен «Қазақстан-2050» Стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауында белгіленген міндеттер еліміздің білім беру жүйесінде көп тілді меңгерген дара тұлға қалыптастыру мақсатын жүзеге асырудың ұтымды жолдарын анықтауды талап етіп отыр. Бұл үш тілді қатар білуге арналған тіл саясатына сәйкес мемлекеттік тілдің доминанттық рөлін күшейтуге келіп саяды. Республиканың әдіскер-ғалымдарының қатысуымен тілді меңгерту бойынша өркениетті елдердің тәжірибесі мен отандық озық дәстүрлер үйлестіріле отырып, өзге тілді мектептің негізгі орта деңгейінде қазақ тілін оқытудың жаңа бағыттары белгіленді.

Әлемдік білім кеңістігінде орныққан «Шетелел тілдерін деңгейлеп меңгерудің еуропалық жүйесінде» белгіленген тілді игерудің 6 деңгейі мен олардың сипаттарының негізінде, Қазақстан Республикасының өзге тілді жалпы білім беретін орта мектебінің 1-11-сыныптарында қазақ тілін үйретудің 5 деңгейлік құрылымы (1.18-кесте) айқындалды.

1.18-кесте – Жалпы білім беретін мектептерде қазақ тілін үйретудің деңгейлері

Қарапайым деңгей	Бастапқы қарапайым игерім А1	А1-1-сынып
Бастапқы деңгей	Бастапқы орта игерім А1.1 Бастапқы толық игерім А1.2 Бастапқы жетік игерім А1+	А1.1-2-сынып А1.2-3-сынып А1+-4-сынып
Негізгі деңгей	Қалыптасу қарсаңындағы бастапқы игерім А2.1 Қалыптасу қарсаңындағы толық игерім А2.1.1 Қалыптасқан игерім А3.1.2	А2.1-5-сынып А2.1.1- 6-сынып А3.1.2-7-сынып

Орта деңгей	Қалыптасқан орта игерім A2.2 Қалыптасқан толық игерім A2+	A2.2-8-сынып A2+-9-сынып
Ортадан жоғары деңгей	Тереңдетіле қалыптасқан игерім B1.1	B1.1-10-сынып
	Тереңдетіле қалыптасқан игерім B1.2	B1.2-11-сынып

Орыс тілді мектептерде қазақ тілін деңгейлеп оқыту жүйесінің мақсаты – қарапайым және бастапқы, негізгі, орта және ортадан жоғары деңгей бойынша базалық және пәндік құзыреттерді жүзеге асыра отырып, қазақ тілін қатысымдық тұрғыдан меңгерту; сөйлесім әрекетінің түрлеріне сай білім алушының тілдік білім негізінде әдеби тілде сөйлеуге, сауатты жазуға үйрету арқылы даратұлғаның тілдік қабілетін дамыту; бір-бірімен сабақтас, жүйелі тақырыптарды коммуникативтік тұрғыдан ұсына отырып, білім алушыларға қазақша тілдік қатынасты игерту.

Шетел тілін деңгейлеп оқытудың мақсатына орай мынадай міндеттер іс жүзіне асырылуы қажет:

- шетел тілін коммуникативтік тұрғыдан меңгерту: білім алушының өз ойын, пікірін, көзқарасын еркін, дұрыс, нақты (ауызша және жазбаша) жеткізе білуін іске асыру;

- білім алушылардың шетел тілінде дұрыс, түсінікті сөйлеуі мен сауатты жазуын жүзеге асыру;

- өзге тілді мектеп білім алушыларының білімін тілдік, танымдық, лингво-мәдениеттанымдық, ұлттық-әлеуметтік, өркениеттік-әлемдік тұрғыдан тереңдетіп, шетел тілін ұтымды игерудің, коммуникативтік бағытын жүзеге асыру;

- жеке, қоғамдық-әлеуметтік, бағдарлы бағыттағы жағдаяттарды жан-жақты ескере отырып, шетел тілінде тілдік қатынасты бағдарлы түрде жүзеге асыру.

Тілді деңгейлеп меңгерудің білім мазмұнын айқындауда басшылыққа алынатын басты ұстанымдары төмендегіше:

1. Білім мазмұнының оқыту мақсаттарына сай келуі;
2. Білім мазмұнының аутенттілігі, шынайы өміргес әйкестілігі;
3. Ұсынылатын материалдың тіл үйренуші деңгейіне сай келуі;
4. Сөйлесім әрекетінің барлық түрінің өзара бірлікте жүзеге асырылуы;
5. Жаттығу жұмыстарының жүйелі түрде берілуі;
6. Тілдік материалдың кешенді түрде ұсынылуы;
7. Білім мазмұнымен әдістемені даратұлғаны қалыптастыруға бағыттау.

Бұл ұстанымдар тіл үйренудің барлық деңгейінде жүйелі түрде дамытылып отырылатындықтан, әрбілім алушының алғашқы қадамынан бастап, оның білім, білік, дағдысын жетілдіреді және бекітеді.

Осы деңгейлергесәйкес шетел тілінің күтілетін нәтижелері ақпараттық, коммуникативтік, проблеманың шешімін табу секілді түйінді құзыреттіліктердің

қалыптасуына мүмкіндік тудыратын қарапайым, бастапқы, негізгі, орта және ортадан жоғары деңгейлердің өзара сабақтасатылары бойынша анықталады.

Шетел тілінің қатысымдық тұрғыдан деңгейлік меңгерту тіл үйренушінің төмендегідей коммуникативтік біліктіліктерін дамытуға мүмкіндік береді.

1. Лингвистикалық біліктілік.
2. Тілдік-элеуметтік біліктілік.
3. Дискурстық біліктілік.
4. Стратегиялық біліктілік.
5. Мәдени-элеуметтік біліктілік.

Аталған біліктіліктер тіл үйренушінің өз деңгейінен сәйкес әрекеттер менізденістерді көрсетеді. Нақтылап айтсақ, тіл үйренушінің:

- *Лингвистикалық біліктілігі* лексика-грамматикалық, фонетикалық синтаксистік, стилистикалық нормаларға сай еркін сөйлей, жаза білуі арқылы бағаланады.

- *Тілдік-элеуметтік біліктілігі* тілді қолданушылардың басқа адамдармен, топтармен кәсіби түсінікті және қарым-қатынас жасау деңгейі арқылы аңғарылады.

- *Дискурстық біліктілігі* мәтіндерді, тілдік материалдарды, сөйлемдер мен тілдік бірліктерді өзара байланыстыра дұрыс, жүйелі қолдана білуінен көрінеді.

- *Стратегиялық біліктілігі* бағалаушының тілді білудегі, қолданудағы кемшіліктері мен қателіктерін, білмейтін тұстарын айқындай отырып, оларды жетілдіруге бағытталған өзіндік ізденісімен, әрекетімен өлшенеді.

- *Мәдени-элеуметтік біліктілігі* мәдени ұлттық ерекшеліктерді сол тіл арқылы бейнелей білуінен көрінеді.

- *Шетел тілін меңгертудегі деңгейлердің нәтижесі мына мәселелерді қамтиды:*

- *Қарапайым және бастапқы деңгейде* күтілетін нәтиже: күнделікті жағдаяттарда қарапайым тілдік дағдыларды өз мүмкінінше пайдаланып, шетел тілінде қатысымға түседі.

- *Негізгі деңгейде* күтілетін нәтиже: ауызша және жазбаша ақпараттар алмасу да тілдік бірліктерді дұрыс, орынды, сауатты жазады және пайдаланады.

- *Орта деңгейде* күтілетін нәтиже: өз ойын әдеби тілде түсінікті әрі еркін жеткізеді, сауатты және дұрыс жазады.

- *Ортадан жоғары деңгейде* күтілетін нәтиже: қоғамдық ортада, әртүрлі элеуметтік жағдайларда өз көзқарасын білдіріп, оны қысқаша дәлелдеп, шетел тілінде қатынасты жан-жақты игереді».

Тілді меңгерудің халықаралық стандарты негізіндегі мемлекеттік тілді «балабақша-мектеп-колледж-жоғары оқу орны» үздіксіз оқыту жүйесі орыс тілді мектептерге 2010-2011 оқу жылынан енгізіле бастады.

Еуропалық жүйеге сәйкестендірілген тілдік деңгейлер жалпы білім беретін орта мектептің 1-11-сыныптары бойынша сараланды. Негізгі және орта деңгейлердің тіл игеру игерімдері айқындалды. Негізгі және орта деңгейлердегі

базалық білім мазмұны тілдік деңгейлер бойынша түзілді. Білім алушының білім, білік, дағдыларына қойылатын талаптар негізгі және орта деңгейлердің ерекшеліктерін ескере отырып, сөйлесім әрекетінің бес түрі бойынша сараланды. Әр сыныптағы бағдарлама материалдары тілдік бөлім, қатысымдық-сөйлесімдік бөлім және мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімі бойынша нақтыланып ұсынылды.

Негізгі мектепте бала бастауыштан алған білімін жалғастырып, білім мазмұнын «қоршаған орта» тақырыптары арқылы толықтырып, грамматикадан алған білімдерін тәжірибеде дұрыс қолдануға дағдыланады. Жоғары сыныптарда тілдік конструкцияларды сөйлеу әрекетінде еркін қолдану, тілдің фонетикалық, лексикалық, морфологиялық, синтаксистік құрылымын, стилистикалық ерекшеліктерін танып, оны теориялық жүйелеу мен өздігінен сөздік қорын байыту әрекетін қамтамасыз етуі қарастырылады.

Шетел тілін оқытудың мақсаты – негізгі және орта деңгейлер бойынша шетел тілін қатысымдық тұрғыдан меңгерту; білім алушыны өз ойын айқын, түсінікті жеткізуге үйрету, коммуникативтік қабілеті дамыған дара тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау.

Шетел тілін оқытуда білім алушының қатысымдық құзыреттілігін (компетенттілігін) қалыптастыру мәселесін шешудің алғышарты – қатысымдық құзырет минимумын (ауқымын) анықтау.

Осы мақсатты жүзеге асырудағы оқу пәнінің міндеттері:

- білім алушыларды сөйлесім әрекетінің түрлерін әлеуметтік ортада қолдана білуге үйрету;
- білім алушылардың тілдік дағдысы мен ойлау қабілетін дамыту;
- қарым-қатынас әдеп нормаларын меңгерту;
- күнделікті өмір жағдаяттарында шетел тілін орынды қолдана білуге дағдыландыру;
- білім алушыны шетел халқының мәдениетімен, әдебиетімен, ұлттық салт-дәстүрімен таныстырып, мәдени ортада пайдалануға баулу;
- білім алушылардың шығармашылық қабілетін дамытып, іскерлік дағдыларын жетілдіру;
- білім алушылардың шетел тіліне қызығушылығын дамыту, шетел еліне, мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін тәрбиелеу;
- шетел тілінде еркін қарым-қатынас жасауға дағдыландыру;
- өздігінен ізденуге, шетелша тыңдаған ақпарат бойынша ой қорытып, мәдени, ресми қатынасқа бейімдеу;
- сөздіктің көмегімен көркем шығармалардан үзінділерді оқу;
- публицистикалық және ғылыми лексиканың дұрыс қолданылуын тануға үйрету.

Мектептің негізгі орта деңгейінде меңгерілетін тілдік және қатысымдық бірліктер 2 деңгейге жіктеліп берілген. Білім деңгейлерін ішкі кезеңдерге бөлу білім беруді тұлғаға бағдарлау ұстанымына сай іске асады. Бір деңгейдің алғашқы сатысында білім мазмұнын игере алмаған білім алушы бейімдеу,

дамыту, психологиялық үйлесімділік ұстанымдары негізінде келесі сатыда тиісті мазмұнды меңгеруге мүмкіндік алады.

Шетел тілді емес мектептердегі «Шетел тілі» пәнінің білім мазмұны қатысымдық-әрекеттік, қатысымдық-функционалдық, функционалдық сауаттылықты қалыптастыру, ұлттық ерекшеліктерді ескеру, оқу материалдары мазмұнының аутенттілігі, шындық өмірге сәйкестігі; білім алушының тілді білу деңгейіне сай келуі; білім мазмұнының жеке тұлғаның өзін-өзі дамытуға, оның өзіндік және шығармашылық қабілетін арттыруға, қажетті іскерліктері мен дағдыларын қалыптастыруға бағытталған оқыту ұстанымдарын басшылыққа алып іріктелген. Яғни:

- үздіксіздік ұстанымы оқытудың барлық сатыларының арасындағы жалғастықты әдіснама, мазмұн, әдістеме және технология сабақтастығы тұрғысынан оқытуды қамтамасыз етеді;

- оқытудың әрекетшілдік негіздегі ұстанымы білім алушыларды оқу-танымдық әрекетке белсенді қатыстыру арқылы жаңа білімдерді ашуын, өзін-өзі бағалау мен өз әрекетін өзі бақылай алу дағдыларының қалыптасуын қамтамасыз етеді;

- пәнаралық байланыс ұстанымы мәтіннен ақпаратты тауып алу тәсілі, мәтінді мағыналық бөліктерге бөлу, негізгі және қосалқы ойды ажырата алу (әдебиетпен байланыс) және т.б.; өзектілік тәсілі, салыстыру, жүйелілік, қарсы қою, себеп-салдарлық байланысты анықтау және т.б. (ана тілімен байланыс) жұмыстар арқылы жүзеге асырылады;

- түсіністік ұстанымы шетел тілін оқыту барысында білім алушылардың психологиялық-физиологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, психологиялық үйлесімді жағдай тудыратын мүмкіндік жасайды. Білім алушылардың қарым-қатынас жасауына және олардың өз жетістігін сезінуіне мүмкіндік беретін тілектестік ниетті ұстану оқу үдерісі тиімділігінің маңызды шарты болып табылады;

- білім алушылардың тұлғалық жетістіктерін ескеру ұстанымы түрлі деңгейдегі күрделі тапсырмаларды шешуге, өздік жұмыстарды орындауға, оқыту мотивінің тұлғалық-мәнділігін қалыптастыруға, оқытудың ұтымды технологиясы мен оқу материалдарын тандауға және бейімдеуге, білім деңгейлері әртүрлі білім алушылардың жоспарланған нәтижелерге жетуіне мүмкіндік береді;

- шығармашылық ұстанымы білім алушылардың түрлі шынайы жағдаяттарда жаңа типтегі міндеттерді өздігінен шешу қабілетін, құзыреттілікке бағытталған тапсырмаларды орындау білігін қалыптастыруға мүмкіндік тудырады.

Бастауыш білім беру деңгейінде мемлекеттік тілді оқытудың **мақсаты** – тілді меңгерудің халықаралық стандарттары негізінде қарапайым және негізгі (негізгі деңгейдің алғашқы игерімі) деңгей бойынша шетел тілін қатысымдық тұрғыдан меңгерту; сөйлесім әрекетінің түрлеріне сай білім алушыны тілдік білім негізінде түсінікті сөйлеуге, сауатты жазуға үйрету арқылы дара тұлғаның тілдік қабілетін дамыту.

Бұл мақсаттан төмендегідей міндеттер туындайды:

- білім алушыларға сөйлесім әрекетінің түрлерін күнделікті қарым-қатынас деңгейінде меңгерту;
- білім алушылардың тілдік дағдысы мен білігін дамыту;
- қарым-қатынас әдебінің қарапайым нормаларын меңгерту;
- ойын жағдаяттарында шетел тілін қолдану арқылы білім алушыларды жаңа әлеуметтік тәжірибеге қатыстыру;
- білім алушыны сөйлесімдік қарым-қатынастың жаңа тәсілдеріне (шетел тіліндегі), шетел халқының мәдениетіне, ұлттық-мәдени сөйлесім ерекшелігіне баулу;
- білім алушылардың оқу білігін, шынайы өмірлік жағдаяттарда алған тілдік білімдерін шығармашылықпен пайдалануға дайын болу білігін қалыптастыру;
- білім алушыларды шетел халқының балаларға арналған әндері, тақпақтары және ертегілері, фольклоры, көркем әдебиеті, ойындарымен таныстыру;
- білім алушылардың шетел тіліне деген қызығушылығын дамыту, шетел еліне, мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін тәрбиелеу.

Жалпы білім беретін ұйымдардың бастауыш білім беру деңгейінде мемлекеттік тілді меңгерту мақсатында айқындалған бұл міндеттер «Тіл туралы», «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңдары мен «Қазақстан-2050» Стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауында белгіленген міндеттерден туындап отыр. Елбасы жүктеген тапсырма тілді оқытудың ұтымды әдістері мен тәсілдерін, тиімді жолдарын анықтауды талап етеді. Осыған байланысты Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының базасында республиканың әдіскер-ғалымдарының қатысуымен шетел тілін мемлекеттік тіл ретінде меңгерту, яғни шетел тілді емес жалпы білім беретін ұйымдарда жүретін «Шетел тілі» пәнін оқыту бағдарламалары дайындалды. Бұл бағдарламалар тілді меңгертудің халықаралық стандарттарына негізделіп, өркениетті елдердің тәжірибесі мен отандық озық дәстүрлерді үйлестіре отырып әзірленді.

Тілді меңгертуді деңгейлерге және игерімдерге бөлу білім беруді дара тұлғаға бағдарлау ұстанымына сай іске асады, яғни әрбір игерім бойынша білім мазмұнын анықтағанда білім алушылардың жас және психо-физиологиялық ерекшеліктері есепке алынады.

Тілдік бөлім шетел тілінің фонетика, лексика, грамматика салаларынан білім беріп, тілдік деректермен, заңдармен және ережелермен таныстырады. Тілді меңгеруде фонетика, лексика, грамматиканың орны ерекше, өйткені онсыз ойды жинақтап сөйлемге айналдыру, байланыстырып жеткізу мүмкін емес. Ол білім алушылардың өзге тілде сөйлесімді дұрыс құрастыра алуына; айтылған сөзді бақылап, талап етілген грамматикалық форма мен құрылымды саналы түрде құра алуы үшін керек. Сондықтан тілдік бөлім толыққанды тілдесімге жетудің құралы ретінде қарастырылады. Бірақ үйренетін тілдің ауқымындағы грамматикалық жүйе туралы ережелер, категориялар, ұғымдар

туралы білімдер сол тілді меңгергендіктің көрсеткіші бола алмайды. Үйреніп отырған тілде шынайы коммуникациялық тілдесімге түскенде ғана сол тілде сөйлеу сауаттылығына қол жеткізіледі. Сол себепті қатысымдық-сөйлесімдік бөлімнің атқарар қызметі зор. Бұл бөлімде сөйлесім әрекетінің бес түрі бойынша меңгерілетін білік-дағдылар, әрекет түрлері айқындалған. Мәдениетаралық қарым-қатынас бөлімінде өтілетін тақырыпқа қатысты шетел балалар әдебиетінің қарапайым үлгілері (санамақтар, тақпақтар, әндер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер), қазіргі балалар әдебиетінің үлгілері, мәтіндер берілген.

Жалпы, айта кетерлік мәселе – мемлекеттік тіл ретіндегі «Шетел тілі» пәнінің білім мазмұнын іріктеуде қатысымдық-әрекетшілдік; қатысымдық-функционалдық; тілдік білімді функционалдық тұрғыдан сұрыптау; ұлттық ерекшеліктерді ескеру; оқу әдебиеті мазмұнының аутенттілігі, шындық өмірге сәйкестігі; білім алушы деңгейіне сай келуі; білім мазмұнының жеке тұлғаның өзін-өзі дамытуға, оның өзіндік және шығармашылық қабілетін арттыруға, қажетті іскерліктері мен дағдыларын қалыптастыруға бағыттау **ұстанымдары** басшылыққа алынды.

Орыс тілді мектептердегі шетел тілі пәнінің оқу бағдарламасының жоғарыда анықталған құрылымы мен құрамына қарай әр игерім бойынша білім мазмұнына ұсыныс жасауға болады.

Мемлекеттік тілді меңгеруде пәннің білім мазмұнын және білім алушыларда қалыптасуы тиіс білік, дағдыларды анықтаумен қатар, оқытудың ұстанымдары мен әдістерін нақтылаудың да маңызы ерекше.

Өзге тілді мектеп білім алушыларына мемлекеттік тілді меңгеруде негізге алынатын дидактикалық ұстанымдар екі бағытта белгіленді.

1. Мемлекеттік тілді меңгерудің дәстүрлі ұстанымдары.
2. Мемлекеттік тілді меңгерудің арнайы ұстанымдары.

Мемлекеттік тілді меңгерудің дәстүрлі ұстанымдарына дидактика ғылымында негізін Я.А. Коменский, Ж.Ж. Руссо, И.Г. Песталоцци және К.Д. Ушинский қалаған, қаншама жылдық тарихы бар жалпы дидактикалық ұстанымдар жатады.

Оқыту үдерісінде кез келген пән бойынша білім алушылардың білім, білік, дағдыларын қалыптастыруда, ең бастысы, білім алушыларды ғылыми білім мен қаруландыру міндеті аса маңызды. Осы орайда *оқытудың ғылымилығы* ұстанымы жетекші рөл атқарады. Бұл ұстаным бойынша білім алушыларға берілетін білімнің мазмұнының ғылымның қазіргі даму деңгейіне сәйкестігі, оларға заттар мен құбылыстардың заңдылықтарын ұғындыру және олардың арасындағы себеп-салдарлық байланысты ашу ескеріледі. Бастауыш мектепте кез келген пәнді оқытуда білім алушылардың қарапайым ғылыми зерттеу дағдыларын қалыптастыру, заттар мен құбылыстардың негізгі және жанама белгілерін ажырату, қоршаған әлемде және табиғатта болып жатқан құбылыстарды түсіну, салыстыру, талдау, жіктеу, жүйелеу, жалпылау білік, дағдыларын меңгерту мақсаттары көзделеді.

Білім алушыларды ғылыми біліммен қаруландыруды көздесек, оның жүйелілігімен сабақтастығы, бірізділігі де ескерілуі міндетті. Бұл орайда дидактиканың *оқытудың жүйелілігі мен бірізділігі* ұстанымы жүзеге асырылады. Аталған ұстаным оқытудың ғылымилығы ұстанымымен тығыз байланыста жүреді. Оқытудың жүйелілігі мен сабақтастығын, бірізділігін қамтамасыз ету үшін әрбір пән бойынша берілетін білімнің мазмұны мен көлемін анықтағанда ұғымдық-ақпараттық материалдардың белгілі бір жүйемен берілуін, сабақтастығын, біртіндеп тереңдетілуін және кеңейтілуін, сондай-ақ білім алушылардың білімді меңгеру әрекеті белгілі бір сатымен (мысалы: ынталандыру, алғаш көру – байқау, қабылдау – түсіну, ұғым құру, есте сақтау, қорытынды шығару немесе тұжырым жасау, т.б.) іске асырылуын ескеріп отыру керек.

Бастауыш сынып білім алушыларының тілдік білік, дағдыларын қалыптастыруда басты рөл атқаратын, басты орында тұратын ұстаным – *теория мен практиканың байланыста болуы* ұстанымы. Оның мәні – білім алушыларға теориялық білім беріп қана қоймай, сол білім, білік, дағдыларын күнделікті жаңарып, өзгеріп жатқан өмірде, кез келген жағдаятта емін-еркін қолдана білуін қамтамасыз ету. Ол үшін күнделікті оқыту үдерісінде әрбір пәннен берілетін теориялық білімді өмірдегі жағдайлармен байланыстырып, практикалық жағына бағыттап отыру керек. Сондықтан теория мен практиканың байланыста болуын қамтамасыз ету үшін әрбір пән бойынша берілетін білімнің мазмұны мен көлемін анықтағанда теориялық қағидалардың, заңдылықтар мен ережелердің, яғни ұғымдық-ақпараттық материалдардың бала өмірінде кездесетін түрлі проблемалық мәселелерді шешуге көмегі тиетіндей, бала оны қолдана алатындай практикалық маңызы ескерілуі тиіс. Сондай-ақ білім алушылардың оқу материалын тек жаттап қана алмай, оның мән-мағынасын терең түсінуін қамтамасыз ету міндетті боп саналады.

Психологиялық зерттеулерде анықталғандай, балаларға берілетін білімнің көлемі мен мазмұны олардың өмірден жинаған тәжірибесіне, таным деңгейіне және психикалық тұрғыдан дамуына лайық болуы тиіс. Сондай-ақ олардың сұраныстары мен қабілеттері де ескерілуі керек. Өйткені бала ақпараттар ағынынан өзіне қажеттісін әрі түсініктісін ғана қабылдай алады. Сондықтан бастауыш сынып үшін білім алушылардың *жас ерекшеліктерін ескеру* ұстанымы басшылыққа алынуы қажет. Бұл ұстанымның мәні – бастауыш сынып білім алушыларының ұғымына жеңіл, психологиялық ерекшеліктеріне сай келетін, білім деңгейлеріне лайықталған және олардың өмір тәжірибесін есепке алатын материалдардың қамтылуы.

Білім беруді білім алушылардың жас ерекшеліктеріне бағдарлау ұстанымы мен үндес келетін *білімнің жеңілден ауырға, қарапайымнан күрделіге, нақтыдан белгісізге қарай берілуі* ұстанымын да ескерудің маңызы зор. Осы орайда ұлы ұстаз Абайдың: «Адам ата-анадан туғанда есті болып тумайды: естіп, көріп, ұстап, татып ескерсе, дүниедегі жақсы, жаманды таниды да, сондайдан білгені, көргені көп болған адам білімді болады» деген дана сөздерінен адам табиғатының, болмысы мен танымының қалыптасуының өзі

осы ізбен жүретінін байқауға болады. Егер оқу үдерісі, балаларға білім, білік, дағдыларды игерту осы ұстанымға негізделсе, нәтижелі болатыны анық. Бұл білім алушылардың келешекте негізгі білім беру сатысында ғылым негіздерін (жаратылыстану, математика, физика, химия пәндерін) меңгеруге дайындық жасауға да септігін тигізеді.

Оқытудың нәтижелілігін арттырып, білім алушылардың тілдік сауаттылығын (тыңдау, сөйлеу, оқу және жазу, т.б.) қалыптастыруда басшылыққа алынатын негізгі ұстанымның бірі – *білімнің беріктігі* ұстанымы. Бұл ұстанымның мәні –білім алушылардың меңгерген білімдерінің берік әрі тиянақты болуы. Ол жоғарыда аталған ұстанымдардың өзара байланысын қамтамасыз еткен жағдайда ғана іске асады, яғни аталған ұстанымдардың барлығына тәуелді болып келеді. Білім алушылардың алған білімі жүйелі, берік, тиянақты, терең болуы үшін мынадай мәселелер ескерілуі тиіс:

– өтілген тарауларды, тақырыптарды үнемі қайталап отыру:

а) күнделікті сабақ барысында;

ә) белгілі бір тақырыпты немесе тарауды, бөлімді аяқтаған уақытта;

б) тоқсан аяғында;

в) оқу жылының басында және соңында;

– өтілген тақырыпты практикалық жаттығулармен (ауызша, жазбаша тапсырмалар, жаттығулар, тәжірибелік-бақылау жұмыстары, т.б.) байланыстырып отыру;

– білім алушылардың білім сапасын есепке алып отыру (тексеру және бағалау), кемшіліктерін анықтап, тиісті жұмыс жүргізу;

– өтілген оқу материалындағы өзекті мәселелерді, негізгі ережелер мен ұғымдарды есте сақтауларын қамтамасыз ету.

Мектептегі оқу-тәрбие үдерісінде *мәдениеттендіру және ізгілендіру* ұстанымының алар орны айрықша. Бүгінгі білім алушы – оқу-тәрбие үдерісіндегі орталық тұлға, ертеңгі Қазақстан Республикасының азаматы, еліміздің саяси, экономикалық, әлеуметтік дамуына өз үлесін қосатын қызметкер немесе жұмысшы. Сондықтан да олардың тілдік сауаттылығын қалыптастырумен қатар, мәдени-рухани дамуына, яғни білім алушылардың жалпы мәдениетін көтеруге баса көңіл бөлініп, жеке бас гигиенасынан бастап, жалпы халықтық мәдениет туралы мәліметтер беруге дейін мән берілуі керек. Сондықтан әрбір пән бойынша берілетін білімнің мазмұны мен көлемін анықтағанда ұғымдық-ақпараттық материалдар мен шектелмей, әдебиет, сәулет, өнер, ғылым салаларынан да белгілі бір деңгейде мағлұматтардың енгізілуін ескеру қажет.

Мемлекеттік тілді меңгертудің арнайы ұстанымдарына тұлғалық-бағдарлы оқыту ұстанымы, қатысымдық (коммуникативтік) тұрғыдан оқыту ұстанымы, қатысымдық (коммуникативтік) тұрғыдан оқыту ұстанымы, тұтастық ұстанымы, әрекеттік ұстанымы, аутентикалық тұрғыдан оқыту ұстанымы, шығармашылық ұстанымы жәнет.б.жатады.

Тұлғалық-бағдарлы оқыту ұстанымы. Бұл ұстанымының мәні – білім алушылардың өмірлік іс-әрекет тәжірибесіне жүгіну, әр білім алушының

өзіндік ерекшелігі мен қабілетін және даралығын мойындау (И.С.Якиманская). Бұл ұстаным бойынша барлық оқыту жүйесі оқу әрекетінің субъектісі – білім алушының даралық сипатына, мотивіне, шынайы өмірлік қажеттілігіне, мүмкіндігіне, бейімділігіне, әлеуметтік-мәдени дамуына орай құрылуы тиіс.

Қатысымдық (коммуникативтік) тұрғыдан оқыту ұстанымы. Бұл ұстанымның негізіне И.И.Бим, Ф.Ш.Оразбаева, Е.И.Пассов, В.Л.Ляховицкий және т.с.с. ғалымдардың еңбектері басшылыққа алынды. Қатысымдық тұрғыдан оқыту ұстанымының мәні – қоғамда, күнделікті өмірде түрлі әлеуметтік рөлдерді атқару, кез келген өмірлік жағдаяттар мен проблемалық мәселелерді шешу үшін коммуникацияның түрлі нысандарын, әдістерін қолдануға үйрету, қарым-қатынас жасауда мемлекеттік тіл ретінде шетел тілін, ұлтаралық қатынас тілін және шетелел тілін меңгерту болып табылады. Бұл ұстаным білім беру үдерісінде басшылыққа алынатын барлық ұстанымдардың негізіне алынады. Себебі, тілді меңгертуде грамматизациядан арылуға бірден-бір мүмкіндік беретін жүйе – тілді сөйлеу мәдениетімен, тіл мәдениетімен бірлікте қарастыру.

Тұтастық ұстанымы. Тұтастық ұстанымының білім алушылардың оқу және жазудағы сауаттылығын қалыптастыруда атқаратын рөлі зор. Білім алушыны оқуға және жазуға үйрету сөйлесім әрекетінің барлық түрлерін бір тұтастықта, өзара бірлікте қарастырғанда ғана күтілетіндей нәтиже береді. Сол себепті бұл ұстаным «сөйлесім әрекетіне қатысты бірнеше жұмысты қатар қамтиды. Олар: оқу, жазу, ауызша сөйлеу, тыңдау, қайталау, жауап беру. Бұл ұстанымның ерекшелігі: бір сабақтың үстінде осы жұмыстардың барлығын жүйелі түрде қолдана отырып, олардың арасынан ең басты біреуін таңдап алу және қалған жұмыстың түрлерін осыған бағындыра білуден көрінеді. Сонда бір сабақтың өзінде ортақ (өзек) пайда болады да, қалған бағыттар сол басты орталыққа жұмыс істеу мақсатында жүргізіледі, сөйтіп, білім алушының алған білім, білік, дағдыларында тұтастық, бүтіндік пайда болады».

Шығармашылық ұстанымы. Шығармашылық ұстанымы пәндік білім, білік, дағдыларды меңгертуде сабақты шығармашылық үдеріс ретінде құруды мақсат етеді. Оқыту үдерісінде жұптық, топтық жұмыс түрлеріне, біріккен шығармашылық тапсырмалар мен жобаларды орындауға үлкен мән беріледі. Белгілі бір қатысымдық міндеттерді шешу барысында білім алушылардың өз тілектерін іске асыруға мүмкіндігі болады. Оқу үдерісінде білім алушылардың алдыңғы сабақтарда алған білім, дағды, біліктерін жаңа жағдаятта қолдана алуына қажетті дағдылары дамытылады. Пәнді интеллектуалдық және шығармашылық тұрғыда меңгертуге ден қойылады.

Әрекеттік ұстанымы. Сөйлесімдік қарым-қатынас, өз кезегінде, қарым-қатынас жасаушы адамдардың «әлеуметтік әрекеттесуі» жағдайында адамдардың өз міндеттерін шығармашылық әрекетпен шешуіне қызмет етіп, «сөйлесім әрекеті» арқылы іске асатындықтан, тілді қатысымдық тұрғыдан меңгерту әрекетшілдік сипатқа ие болады. Жұмыс барысында шетел тілін қатысымға бағыттап оқытудың әрекеттік мәні «әрекетке негізделген тапсырмалар» арқылы іске асырылады. «Әрекетке негізделген тапсырмалар»

жүйесі ойын, имитациялық (еліктеу) және еркін қарым-қатынасқа негізделіп құрастырылады және «осы жерде және дәл қазір» жағдайында жүзеге асырылады. Олар тілдік сауаттылықты қалыптастыруға, тілді меңгеруге мүмкіндік береді.

Коммуникативтік құзіреттерінің қалыптасуы ұстанымы. Білім алушылардың коммуникативтік құзіреттерін қалыптастыру бірнеше құзіреттермен сабақтастықта жүзеге асырылады. Мәселен, лингвистикалық құзірет тілді сөйлесім әрекетінің құралы ретінде пайдалануға дайын болуы арқылы қалыптасады. Прагматикалық құзірет қарым-қатынас жағдаятындағы коммуникативтік мазмұнды жеткізуге дайын болуды білдіреді. Когнитивтік құзірет коммуникативтік-танымдық әрекетке дайын болуды білдіреді. Ақпараттық құзірет қарым-қатынастың мазмұндық пәнін меңгеруді білдіреді. Коммуникативтік құзірет, оның іске асуын қамтамасыз ететін сөйлесім әрекетінің барлық түрлерінде – тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым, тілдесім де қалыптасып, тілді қажетті деңгейде меңгертуге ықпал етеді.

Аутентикалық тұрғыдан оқыту ұстанымы. Бұл жерде тек өмірден алынған оқу материалы ғана емес, табиғи қарым-қатынас тудырудың әдістемелік мақсатына орай оқу жағдаяттары маңызды саналады. Олар білім алушылардың сөйлесім әрекеттерін қалыптастыруға бағытталып беріледі. Ол үшін сабақ үдерісінде «тілді шынайы қолдануға» дайындық жасалады. Жұмыс барысында қатысымға бағытталған аутентикалық оқыту сөйлесім арқылы білім алушылардың өзара әрекеттесуіне арналған тапсырмалар негізінде жүзеге асырылады. Олар жұптық немесе топтық жұмыс түрінде орындалады. Қатысымға бағытталған аутентикалық оқыту білім алушылардағы «ақпараттың теңсіздігі» жағдайында құрастырылған тапсырмаларды пайдалану арқылы жүзеге асады.

Интерактивтік оқыту ұстанымы. Интерактивті (inter – өзара, akt – әрекеттесу) оқыту ұстанымы оқыту үдерісінің барлық білім алушылардың тұрақты, белсенді, өзара қарым-қатынас арқылы әрекет етуін жүзеге асырады. Білім алушы мен педагог оқытудың тең құқылы субъектісі болып табылады. Мұнда жұмыстың нәтижесінен оны шешу үдерісі маңызды саналады. Себебі интерактивті оқыту ұстанымының мақсаты – білім алушылардың өздігінен жауап іздеуге бейімделуі. Шетел тілін орыс тілді білім алушыларға меңгертуде қатысымдық-әрекеттік бағыт әдіснамалық тұжырым ретінде ұсынылатындықтан, интерактивті оқыту ұстанымы ұсынылып отырған әдістемелік жүйенің барлық деңгейінде көрініс тауып отырады. Себебі жағдаяттық тапсырмалар, рөлдік ойын тапсырмалары, сұқбаттық тапсырмалар, құзіреттіліктерді қалыптастыратын тапсырмалардың барлығы интерактивті түрде орындалады. Бастауыш мектепте білім мазмұнын жетілдіруде, оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруда жоғарыда аталған ұстанымдардың қай-қайсысының да қызметі ерекше. Себебі, бұл ұстанымдардың негізінде анықталған білім мазмұны білім алушылардың берілген білімді жүйелі, терең, берік, сабақтастықта және біртұтастықта, ғылыми білімдер жүйесін практикамен байланыста, жеңілден ауырға, қарапайымнан күрделіге, нақтыдан белгісізге

қарай жүретін бағытта белсенді түрде әрі қызығушылықпен меңгеруін қамтамасыз ете алады және ең бастысы, олардың функционалдық сауаттылығының қалыптасуына жағдай жасайды.

Көптілділік біздің қоғам үшін 2006 жылғы Тұңғыш Президент Н.Ә. Назарбаевтың «Тілдердің үштұғырлылығы» тұжырымдамасынан бастау алғаны мәлім. Елбасымыз «Қазақстан-2050» Стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Жолдауында: «Үш тілді меңгеру – біздің еліміздің әрбір азаматына өмірдегі шексіз жаңа мүмкіндіктерді ашады. Қазақстанды әлем халқы үш тілді бірдей пайдаланатын жоғары білімді мемлекет ретінде тануы керек», - деген болатын. Елбасының тілдердің үш тұғырлылығы идеясына берген анықтамасындашәтел тілі - мемлекеттік дәрежесінде бүкіл қоғамымызды біріктіруші қызметін атқарады, орыс тілі - ұлттар арасындағы қарым-қатынастарға қызмет етеді, ал ағылшын тілі - әлемдік экономикаға, әлемдік қауымдастыққа кірігуімізге қызмет етеді деген. Содан бері Қазақстанның білім беру жүйесінде үштілді оқыту мәселелерінің көтерулі де заман талабынан туындап отырғаны айқын болды.

Осыған сай «Жаңартылған білім беру мазмұнын пилоттық енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы №455 бұйрығына толықтырулар енгізіліп, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы пайда болды. Осы бұйрық негізінде еліміздің 15 өңірінде орта білім беру ұйымдарында «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытуды жүргізу үшін алғашқы пилоттық 153 мектептің тізімі айқындалды. Қазіргі таңда Академия ғалымдарымен осы №556 бұйрыққа сәйкес 153 мектептің бүгінгі жағдайы, жетістігі мен туындаған мәселелері зерделенуде. Аталған бұйрыққа сәйкес 2017 жылы елімізде пилоттық мектептің ТЕ 153, ІЕ 376 мектеп болса, ағымдағы жылы олардың саны ТЕ 439, ІЕ 3425 мектепке өскен.

Жаһандық білім беру қауымдастығының пікірінше, бүгінгі таңда ақпараттық және коммуникативтік құзыреттілікпен қатар, көпмәдениеттілік те білім беру саласының негізгі құзыретті әрі жаһандық білім кеңістігін қалыптастырудағы басты бағыттарының бірі болып саналады. 90 жылдары Еуропада көптілді дамыту саясатының аясында CLIL әдісі әзірленген. Содан бері әлемде ақпараттық және коммуникациялық технологиялардың рөлі тоқтаусыз артып келеді. Қазақстанның білім беру жүйесіне де пәнді ағылшын тілінде оқытуға осы әдіс кіріктірілді. Себебі, расында, негізгі құзыреттілікті қалыптастыруға CLIL әдісімен (Content Language Integrated Learning) пәнді ағылшын тілінде оқыту тиімді. Бұл әдіспен оқытудың ерекшелігі, мұнда түрлі оқыту жағдайларда сабақ және оқу мақсаттарының берілген кезеңіне тиісті тілді пайдаланып, сабақты өткізу екі тілде (отандық және шетелелдік) жүзеге асырылады.

CLIL әдісінің негізгі мақсаты: педагогтың сөйлеуін азайтып, білім алушылардың бір бірімен сөйлесу дағдысын қалыптастыру болып табылады.

Осылайша, CLIL әдісі бойынша пәнді ағылшын тілінде жүргізу метапәндік байланыстарды қамтамасыз етеді және жаңа білім беру стандарты принциптерін дамытуда практикалық нәтижелерге жетуге мүмкіндік береді. Атап айтсақ, тілдік құзыретін дамытады, тек оқуға ғана даярлығын емес, сонымен қатар жаңа білімін өмірде қолдана білуге және басты мақсатқа қол жеткізуге – болашақ түлектердің кәсіби құзыреттілігін қалыптастыруға, олардың ұтқырлығы мен тез өзгертін өмірлік жағдайларға бейімделу қабілетін арттыруға әкеледі. Мұндағы мақсат деп отырғанымыз, белгілі бір пәндерді ағылшын тілінде оқыта отырып, үштілділікті дамыту. Нақтырақ, білім алушыларға шетелел тілін ұлттық құндылық, төл мәдениет арқылы үйрету. Осылайша тиімді технологияларды қолдану педагогтердің кәсіби құзыреттілігін дамытады. Ол – білім сапасын көтеру құралы болмақ. Қазіргі ғылым мен техника дамыған қоғамда білім беру жүйесінде кәсіби құзыреттілігі дамыған, бәсекеге қабілетті мамандарды қажет етіп отыр. Білікті де білімді маман болу үшін әр ұстаз өз білімін үздіксіз жетілдіріп, заман талабына сәйкес кәсіби біліктілігін үнемі жетілдіріп отыруы тиіс. Педагог оқытудың жаңа әдістерін барынша жетік меңгеріп, неғұрлым шығармашылығы жоғары болса, педагогтың кәсіби құзыреттілігі де соғұрлым кең болмақ. Қазіргі заманауи талапқа сай, өзіндік көзқарасы бар, жан-жақты дамыған жеке тұлғаны қалыптастыру педагогтың алдына қойған маңызды мәселесі болып отыр. Осы мақсатта болашақ мамандарды заман талабына сай даярлауда оқыту үдерісінде пәндік – кіріктіру қажеттілігі туындап тұр. Яғни, жоғарыда атап өткен CLIL технологиясы – бұл мәселені шешудің негізгі тәсілдерінің бірі.

Жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде пилоттық оқыту екі режимде жүзеге асырылады: ішінара және толық енгізу.

Толық енгізу – сабақтың барлық кезеңдерін ағылшын тілінде өткізуді білдіреді. Орта білім беру ұйымдары педагогтер мен білім алушылардың дайындық деңгейін және ресурстарын ескере отырып, ата-аналардың келісімімен белгілі бір пәндерді толық енгізе отырып, ағылшын тілінде оқытады.

Ішінара енгізу – бұл сабақтың жеке кезеңдерін, терминологияны, элективті курстардың жеке бөлімдерін, пәндік үйірмелерді және басқа да іс-шараларды ағылшын тілінде өткізу. Жыл сайын еліміздің орта білім беру ұйымдарында жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуда ішінара және толық енгізу бойынша мектептердің саны қарқынды артып келеді. Десек те, Елбасының: «Шетел тілі үш тілдің біреуі болып қалмайды. Үш тілдің біріншісі, негізгісі, бастысы, маңыздысы бола береді» деп ескерткен. Сәйкесінше, еліміздің қазіргі заман талабына сай ҚР «Білім туралы» Заңының 5-бабында: «Барлық оқу орындары мемлекеттік жалпы міндетті стандартқа сәйкес мемлекеттік тіл ретінде шетел тілін білу мен дамытуды, орыс тілі және бір шетелел тілін оқып үйренуді қамтамасыз етуге тиіс», - деп көрсетілген.

Ендеше бұл әрбір педагогтың күн тәртібінен түспеуі тиіс әрі жауапкершілікті қажет ететін мәселе.

1.19 кесте. «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектептердің тізімі

№	Өңірдің атауы	Пилоттық мектептің атауы
1.	Нұр-Сұлтан қаласы	Ж. Жабаев атындағы № 4 мектеп-гимназия
2.	Нұр-Сұлтан қаласы	№ 5 гимназия
3.	Нұр-Сұлтан қаласы	№ 9 «Зерде» мектебі
4.	Нұр-Сұлтан қаласы	№ 10 мектеп-гимназиясы
5.	Нұр-Сұлтан қаласы	№ 56 мектеп-лицейі
6.	Нұр-Сұлтан қаласы	№ 58 мектеп-гимназиясы
7.	Нұр-Сұлтан қаласы	№ 63 мектеп
8.	Нұр-Сұлтан қаласы	№ 69 мектеп-гимназия
9.	Нұр-Сұлтан қаласы	№ 72 мектеп-лицейі
10.	Нұр-Сұлтан қаласы	№ 73 мектеп-лицейі
11.	Нұр-Сұлтан қаласы	№ 77 мектеп-лицейі
12.	Нұр-Сұлтан қаласы	Дарынды балаларға арналған «Astana English School» № 81 мектебі
13.	Нұр-Сұлтан қаласы	Дарынды ұл балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты
14.	Нұр-Сұлтан қаласы	Дарынды қыздарға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты
15.	Алматы қаласы	№ 152 мектеп-гимназиясы
16.	Алматы қаласы	№ 160 жалпы білім беретін мектебі
17.	Алматы қаласы	№ 67 жалпы білім беретін мектебі
18.	Алматы қаласы	№ 132 гимназия
19.	Алматы қаласы	А. Розыбакиев атындағы № 153 мектеп-гимназиясы
20.	Алматы қаласы	№ 27 гимназия
21.	Алматы қаласы	«Жаңағасыр» № 175 гимназиясы
22.	Алматы қаласы	Б. Базарбаев атындағы № 138 гимназия
23.	Алматы қаласы	О. Жандосов атындағы № 105 гимназия
24.	Алматы қаласы	Махатма Ганди атындағы № 92 мамандырылған лицей
25.	Алматы қаласы	№ 101 мектеп-гимназиясы
26.	Алматы қаласы	№ 148 мектеп-гимназия
27.	Алматы қаласы	Ш. Уәлиханов атындағы № 12 мамандырылған лицей
28.	Алматы қаласы	№ 35 гимназия
29.	Алматы қаласы	Қ. Сатпаев атындағы № 56 гимназия
30.	Алматы қаласы	Ы. Алтынсарин атындағы № 159 гимназия
31.	Алматы қаласы	Ж. Жабаев атындағы № 161 лицей
32.	Алматы қаласы	№ 59 мектеп-гимназия
33.	Алматы қаласы	№ 83 гимназия
34.	Алматы қаласы	№ 107 лицей
35.	Алматы қаласы	№ 84 жалпы білім беретін мектебі
36.	Алматы қаласы	№ 85 жалпы білім беретін мектебі

37.	Ақмола облысы, Егіндікөл ауданы	№ 2 орта мектебі
38.	Ақмола облысы, Ерейментау аудан	№ 2 орта мектеп-лицейі
39.	Ақмола облысы	«Білім-инновация» лицей-интернаты»
40.	Ақмола облысы, Көкшетелау қаласы	№ 1 орта мектеп-гимназиясы
41.	Ақмола облысы, Көкшетелау қаласы	№ 6 орта мектеп-лицейі
42.	Ақмола облысы, Көкшетелау қаласы	№ 17 орта мектеп-гимназиясы
43.	Ақмола облысы, Астана қаласы	Астана қаласының дарынды балаларға арналған № 2 облыстық мамандандырылған мектеп-интернаты
44.	Алматы облысы, Қапшағай қаласы	Д.А. Қонаев атындағы № 1 шетел орта мектебі
45.	Алматы облысы, Райымбек ауданы	Албан Асан Барманбекұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы
46.	Алматы облысы, Талғар ауданы	Мектепке жасына дейінгі шағын орталығы бар № 19 жалпы білім беретін орта мектебі
47.	Алматы облысы, Еңбекшішетел ауданы	Абылай хан атындағы № 4 орта мектебі
48.	Алматы облысы	№ 4 Қарғалы орта мектебі
49.	Алматы облысы	Ш. Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған физика-математика мектеп интернаты
50.	Алматы облысы, Талдықорған қаласы	Білім-инновация лицей интернаты
51.	Алматы облысы, Іле ауданы	№ 14 орта мектебі
52.	Атырау облысы	Үш тілде оқытатын дарынды балаларға арналған мамандандырылған № 30 мектеп-гимназиясы
53.	Атырау облысы	«Білім-инновация» лицей-интернаты
54.	Атырау облысы	Дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп-лицей интернаты
55.	Атырау облысы	Дарынды балаларға арналған Жылыой лицей интернаты
56.	Атырау облысы	Г. Мәсәлімов атындағы орта мектебі
57.	Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы	Шәкәрім атындағы № 1 орта мектебі
58.	Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы	№ 2 жалпы орта білім беретін мектебі
59.	Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы	Ш. Уалиханов атындағы № 3 мектеп-лицейі
60.	Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы	№ 9 орта мектебі
61.	Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы	№ 11 мектеп-лицейі
62.	Шығыс Қазақстан облысы,	№ 18 орта мектебі

	Өскемен қаласы	
63.	Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы	№ 19 қосымша білім беру мектеп-орталығы
64.	Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы	№ 26 орта мектебі
65.	Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы	Қ. Нұрғалиев атындағы № 43 мектеп-гимназиясы
66.	Шығыс Қазақстан облысы, Семей қаласы	№ 37 гимназия
67.	Шығыс Қазақстан облысы	Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған математика, физика, информатика бағытындағы мектеп-лицейі
68.	Шығыс Қазақстан облысы	Облыстық Жамбыл атындағы мамандандырылған мектеп-гимназия-интернаты
69.	Шығыс Қазақстан облысы, Семей қаласы	Облыстық дарынды балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицейі
70.	Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы	Облыстық дарынды балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицейі
71.	Жамбыл облысы, Тараз қаласы	Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» мектеп-интернаты
72.	Жамбыл облысы, Тараз қаласы	Айша-бibi атындағы дарынды қыз балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» мектеп-интернаты
73.	Жамбыл облысы, Тараз қаласы	Үш тілде оқытатын мамандандырылған дарынды балаларға арналған мектебі
74.	Батыс Қазақстан облысы, Зеленов ауданы	Махамбет жалпы орта білім беретін «мектеп-балабақша» кешені
75.	Батыс Қазақстан облысы, Зеленов ауданы	Асан жалпы орта білім беретін «мектеп-балабақша» кешені
76.	Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы	№ 25 жалпы орта білім беретін мектебі
77.	Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы	Жаратылыстану-математика бағытындағы № 28 мектеп-лицейі
78.	Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы	Дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп-интернаты
79.	Батыс Қазақстан облысы, Орал қаласы	Дарынды балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» мектеп-лицей-интернаты
80.	Қарағанды облысы, Қарағанды қаласы	№ 1 «Білім-инновация» лицей-интернаты
81.	Қарағанды облысы, Қарағанды қаласы	№ 2 «Білім-инновация» лицей-интернаты
82.	Қарағанды облысы, Қарағанды қаласы	№ 3 «Білім-инновация» лицей-интернаты
83.	Қарағанды облысы, Қарағанды қаласы	Н. Нұрмақов атындағы мамандандырылған мектеп-интернаты
84.	Қарағанды облысы, Қарағанды қаласы	«Мұрагер» мамандандырылған мектеп-интернаты

85.	Қарағанды облысы, Қарағанды қаласы	«Дарын» мамандандырылған мектеп-интернаты
86.	Қарағанды облысы, Қарағанды қаласы	Жамбыл атындағы мамандандырылған мектеп-интернаты
87.	Қарағанды облысы, Қарағанды қаласы	№ 93 гимназия
88.	Қарағанды облысы, Теміртау қаласы	№ 14 мектеп-лицейі
89.	Қарағанды облысы, Теміртау қаласы	№ 15 шетел мектеп-гимназиясы
90.	Қостанай облысы, Жітіқара қаласы	№ 10 орта мектебі
91.	Қостанай облысы, Қостанай ауданы	Затобол мектеп-гимназиясы
92.	Қостанай облысы, Федоров ауданы	Пешковская орта мектебі
93.	Қостанай облысы, Рудный қаласы	№ 10 мектеп-гимназиясы
94.	Қостанай облысы, Қостанай қаласы	Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған мектеп-интернаты
95.	Қостанай облысы, Қостанай қаласы	Дарынды балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты
96.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 9 дарынды балаларға арналған облыстық «Білім-инновация» лицей-интернаты
97.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 10 дарынды балаларға арналған облыстық «Білім-инновация» лицей-интернаты
98.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 4 облыстық дарынды балаларға арналған мектеп-интернаты
99.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	С. Толыбеков атындағы № 3 мектеп-лицейі
100.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	М. Дүйсенов атындағы мемлекеттік жалпы білім беретін № 15 мектеп-лицейі
101.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 10 Ы. Алтынсарин атындағы мектеп-лицейі
102.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 5 И.В. Панфилов атындағы мектеп-лицейі
103.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 11 мектеп-лицейі
104.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 264 мектеп-лицейі
105.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	Т. Жүргенов атындағы № 136 мектеп-лицейі
106.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	Нағи Ильясов атындағы № 9 мектеп-гимназия
107.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	Үш тілде оқытатын дарынды балаларға арналған мамандандырылған сыныптары бар «Мұрагер» мектебі
108.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	Ә. Мүсілімов атындағы № 101 мектеп-лицейі
	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	Қ. Мұхамеджанов атындағы № 1 мектеп-

109.	қаласы	гимназиясы
110.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 212 мектеп-гимназиясы
111.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 23 Ж. Қизатов атындағы мектеп-лицейі
112.	Маңғыстау облысы, Түпқараған ауданы	Жекелеген пәндерді тереңдетіп оқытатын мамандандырылған Форт-Шевченко мектеп-интернаты
113.	Маңғыстау облысы, Ақтау қаласы	«Білім-инновация» лицей-интернаты
114.	Маңғыстау облысы, Жаңаөзен қаласы	«Жаңаөзен «Білім-инновация» лицей-интернаты
115.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	№ 37 жалпы орта білім беру мектебі
116.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	№ 16 мектеп-лицейі
117.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	№ 34 инновациялық үлгідегі жалпы орта білім беру мектебі
118.	Павлодар облысы, Ақтоғай ауданы	Нығманов атындағы орта мектебі
119.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	№ 38 жалпы негізгі білім беру мектебі
120.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	№ 25 жалпы орта білім беру мектебі
121.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	№ 1 жалпы орта білім беру мектебі
122.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	К. Макпалеев атындағы № 4 жалпы орта білім беру мектебі
123.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Мемлекеттік тілде оқытатын дарынды балаларға арналған «Зерде» мамандандырылған жалпы білім беру мектебі
124.	Павлодар облысы, Ақсу қаласы	Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиясы
125.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей
126.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	«Дарынды ер балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты
127.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Дарынды қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты
128.	Павлодар облысы, Екібастұз қаласы	№ 14 жалпы орта білім беретін мектеп
129.	Павлодар облысы, Ақтоғай ауданы	Қараоба жалпы білім беретін орта мектебі
130.	Павлодар облысы, Ақсу қаласы	№ 4 орта мектебі
131.	Павлодар облысы, Ақсу қаласы	Алғабас селолық округі Жолқұдық ауылының Қ. Қамзин атындағы орта мектебі
132.	Павлодар облысы, Ақсу қаласы	Достық селолық округі Пограничник ауылының Бауыржан Момышұлы атындағы орта мектебі

133.	Павлодар облысы, Ақсу қаласы	Мәміт Омаров атындағы селолық округінің Жамбыл орта мектебі
134.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Дарынды балаларға арналған № 8 лицей-мектебі
135.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	«Жас дарын» мамандандырылған мектебі
136.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық шетел гимназия-интернаты
137.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған лицей-интернаты
138.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Жамбыл жалпы орта білім беретін мектебі
139.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Тілектес жалпы орта білім беретін мектебі
140.	Түркістан облысы, Шымкент қаласы	№ 3 «Білім-инновация» ер балалар лицей-интернаты
141.	Түркістан Қазақстан облысы, Шымкент қаласы	№ 1 «Білім-инновация» ер балалар лицей-интернаты
142.	Түркістан Қазақстан облысы, Шымкент қаласы	№ 2 «Білім-инновация» қыз балалар лицей-интернаты
143.	Солтүстік Қазақстан облысы, Мамлют ауданы	Покровка орта мектебі
144.	Солтүстік Қазақстан облысы, Қызылжар ауданы	Бескөл орта мектеп-гимназиясы
145.	Солтүстік Қазақстан облысы, Уалихан ауданы	Кішкенекөл № 2 орта мектебі
146.	Солтүстік Қазақстан облысы	Әл-Фараби мектеп-лицейі
147.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	№ 8 жалпы білім беретін эстетикалық тәрбие орта мектеп-кешені
148.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	«БЭСТ» гимназиясы
149.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	№ 21 орта мектебі
150.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	Бірінші қалалық жалпы білім беретін лицейі
151.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	Бірінші гимназия
152.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	№ 44 орта мектебі
153.	Солтүстік Қазақстан облысы	«Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты

Мониторингтің онлайн-сұрауына 2017-2018 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін оқытуға көшу процесін бастаған 153 мектеп қатысты. Мониторинг ағылшын тілінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика»)

пәндерін оқытуға толық енгізілген мектептердің 100%-ын қамтыды. Бүгінгі күнге дейін жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндер бойынша білім алушылардың білім сапасына ағылшын тілінде ғана оқыту бойынша мониторинг жүргізілмеген.

Білім алушылардың білім сапасының мониторингі педагогтар мен білім алушыларға сауалнама жүргізу арқылы жүзеге асырылды.

Мониторинг білім беру процесінің негізгі қатысушыларына: білім алушыларға, педагогтарға, жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыту мәселелеріне жетекшілік ететін жалпы білім беретін мектеп директорларының орынбасарларына бағытталған.

Оқу процесіне байланысты **мониторингтің негізгі түрлері:**

- білім алушылардың білім сапасының мониторингі;
- ағылшын тілінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін оқытуға көшуіне білім алушылардың қанағаттану мониторингі;
- педагогтардың сапалық құрамының мониторингі.

Білім алушылардың білім сапасының мониторингі 2 жыл ішінде ағылшын тілінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндері бойынша білім алушылардың білім сапасын: 2019-2020, 2020-2021 оқу жылдары білім алушылардың білім сапасын талдау арқылы бағалауды болжайды.

Білім алушылар білім сапасының мониторингі келесі критерийлер бойынша жүзеге асырылады:

- білім алушылардың үлгерім көрсеткіші;
 - білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші;
- ағылшын тілінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндері бойынша сапалық көрсеткіші;
 - төмен сапалы көрсеткіштері бар пәндердің болуы;
 - төмен сапалы көрсеткіштердің пайда болуына себеп болатын факторлар.

Оқу процесін ұйымдастыру сапасының мониторингі мемлекеттік білім беру стандарттарының, үлгілік оқу жоспарларының, үлгілік оқу бағдарламаларының талаптарын ескере отырып, білім беру бағдарламаларын іске асыру тетіктерін бағалауды болжайды.

Оқу үдерісін ұйымдастыру сапасының мониторингі оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттарын іске асыруды, оқу процесінде оқытудың инновациялық әдістерін қолдану деңгейін; білім алушылардың өзіндік, топтық жұмысын ұйымдастыру сапасын, сабақта көрнекі және дидактикалық материалмен қамтамасыз ету деңгейінің сәйкестігін, білім алушылардың практикалық дағдыларының деңгейін, кері байланыс жүргізу деңгейін болжайтын сабақты өзіндік талдау, сабақты сыртқы талдау барысында жүзеге асырылады.

Білім алушылардың ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытуға көшуіне қанағаттану мониторингі білім алушылардың жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытуға сауалнама жүргізу арқылы көшу қажеттілігі туралы пікірін зерделеуді көздейді. Сауалнама нәтижелері анықталған проблемаларды шешу жөніндегі ұсыныстармен сүйемелденуі тиіс.

Білім алушылардың қанағаттануын бағалау келесі критерийлер бойынша жүзеге асырылады:

- ағылшын тілінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін таңдаумен қанағаттану көрсеткіші;

- оқыту жағдайларымен қанағаттану көрсеткіші;

- оқыту сапасына қанағаттану көрсеткіші;

- оқыту нәтижелерімен қанағаттанушылық көрсеткіші.

Педагогтердің сапалық құрамының мониторингі сауалнама жүргізу арқылы келесі критерийлерді зерделеу және талдауды болжайды:

- жоғары педагогикалық білімінің болуы,

- педагогикалық өтілінің болуы,

- біліктілік санатының болуы,

- біліктілікті арттыру курстарының болуы,

- кәсіби даму болашағын анықтау үшін оның кәсіби қызметінің проблемалық аспектілерін анықтау.

Қызметтің негізгі түрлері:

➤ ақпаратты өңдеу, талдау, жүйелеу;

➤ алынған нәтижелерді қойылған мақсаттармен салыстыру;

➤ талдау материалдарын дайындау;

➤ жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндер бойынша білім алушылардың білім сапасының мониторингі бойынша ағылшын тілінде ақпараттық банк құру;

➤ білім алушылардың білім сапасын бағалау нәтижелері бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу.

Осы схемаға сәйкес кезең-кезеңімен жаратылыстану-математикалық бағыттағы («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндері бойынша білім алушылардың ағылшын тілінде білім сапасына мониторинг жүргізілді, онда жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде толық енгізу режимінде оқыту жүргізіледі.

Адами капитал сапасын арттыру бойынша «100 нақты қадам» Ұлт Жоспарындағы 79-қадамдағы негізгі міндеттердің бірі орта мектептің жоғары сыныптарында және ЖОО-да ағылшын тілінде білім беруге өту болып табылады. Орта мектептің жоғарғы сыныптарында үш тілде білім беруге көшу жаратылыстану-математика бағытындағы кейбір оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуды көздейді.

Осы іс-шараларды жүзеге асыру үшін мектептердің дайындығын, ата-аналардың және білім алушылардың қалауын ескере отырып, мектептерде

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту жүзеге асуда.

«Толық енгізу режимінде ағылшын тілінде оқытылатын «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндері бойынша оқыту сапасы» әдістемелік ұсынымдарыүш бөлімнен тұрады.

«Толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту ерекшеліктер» бөлімінде оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытудың халықаралық және отандық тәжірибесін зерттеп, оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту Халықаралық білім беру классификациясының стандарты негізінде қарастырылды.

Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясында әзірленген «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін әзірленген әдістемелік құралдардың негізі әдістемелік ұсынымдарда ескерілді.

Назарбаев зияткерлік мектебіндегі және Білім инновация лицейіндегі тілдік оқытудың ерекшеліктеріанықталыпоқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін қарастырылды.

Жоғарыда зерттелген зерттеулер негізінде Толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытудың ерекшеліктері анықталып ұсынылды.

«Толық енгізу режимінде жаратылыстану- математикалық бағыттағы оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту сапасын зерделеу және талдау» бөліміндеРеспубликаның «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» оқу пәндері бойынша ағылшын тілінде сабақ беретін педагогдерге жүргізілген сауалнаманың нәтижесі берілді.

«Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту, педагогтар, білім алушылар мен ата-аналар арасында түсіндіру жұмыстарын жүргізгенен кейіннен олардың оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуға көз-қарасы, білім беру ұйымдарының оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуға көшуге дайындығы: материалдық-техникалық ресурстардың болуы, ағылшын тілінде жаратылыстану математика бағытыпәндерін оқыту бойынша тілдік курстардан өткен педагогикалық кадрлар туралы аймақтар бойынша мәліметтер топтастырылды.

«Толық енгізу режимінде жаратылыстану- математикалық бағыттағы оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту сапасын арттыру бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу»бөлімінде оқытудың принциптері, әдістері және педагогикалық технологиялары қарастырылады, үлгі ретінде ұсыныстар берілді.

«Толық енгізу режимінде ағылшын тілінде оқытылатын «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндері бойынша оқыту сапасы» әдістемелік ұсынымдарында оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін төмендегі ұсыныстар ұсынылады:

- Оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін оқушыларды ағылшын тілінде білім алуға ұзақ уақыт дайындау;

- Пәндерді ағылшын тілінде оқытуды ішін-ара енгізуді 7-сыныптан бастау;

- «Толық енгізу режимінде ағылшын тілінде оқытылатын «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндері бойынша оқытуды 10 сыныптан енгізу;

- Тілді жетік білетін педагогдердің оқу пәндерден сабақ беруі яғни ағылшын тілін еркін (C1-C2) меңгеруі тиіс (Сабақты өткізуге 9 шкаласы бойынша B2 - C1 төмен емес деңгейде шет тілін білетін маман өткізеді).

- «Физика», «Химия», «Биология» и «Информатика» оқу пәндері немесе оқу пәні бойынша элективті курстар жыл бойы толық ағылшын тілінде өтуі (оқу пәнінің бойынша сабақтың барлық кезеңі) қажет.

- Пәндік терминологияның сөйлеуде қолдану дағдыларына назар аударылады.

- «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытын оқушының деңгейі B2 - C1 төмен емес деңгейде болу керек.

Қазақстан Республикасында білім беру жүйесін, оның ішінде жалпы орта білім беруді жетілдіру бойынша кең көлемді іс-шаралар жүзеге асырылуда. Осы шаралардың бірі «Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2016 - 2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы». Бағдарламаның мақсаттарының бірі жалпы орта білім берудің мазмұнын жаңарту, толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту.

Бүгінгі күні Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қарашадағы №556 бұйрығына сәйкес «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндері ағылшын тілінде оқыту 153 пилоттық мектепте жүргізіліп жатыр.

Атап айтқанда, «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндері ағылшын тілінде оқыту толық енгізу және ішінара енгізу режимдері арқылы жүзеге асырылуда.

Сондықтан Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарында «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту ерекшеліктерін анықтауды қажет етеді.

Толық енгізу режимінде ағылшын тілінде оқытылатын «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндері бойынша оқыту сапасы» әдістемелік ұсынымдарында Халықаралық білім беру классификациясының стандарты негізінде оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту ескеріледі.

Сонымен Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясында басылымға шыққан оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуға арналған оқу-әдістемелік құралдар сараланды.

Білім берудің халықаралық және отандық тәжірибесін зерттеу арқылы көптілді білім беру әдістемесінің негізі – пән мен тілді кіріктіріп оқыту (CLIL)

әдістерін қолданып яғни «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытудың ерекшеліктеріне негізделген әдістемелік ұсынымдар берілген.

«Толық енгізу режимінде ағылшын тілінде оқытылатын «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндері бойынша оқыту сапасы» әдістемелік ұсынымдарында оқытудың принциптері, әдістері және педагогикалық технологиялары қарастырылады.

Аталған мақсат келесі міндеттердің шешімін табуды қарастырады:

- Толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту ерекшеліктері.

- Толық енгізу режимінде жаратылыстану- математикалық бағыттағы оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту сапасын зерделеу және талдау.

- Толық енгізу режимінде жаратылыстану- математикалық бағыттағы оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту сапасын арттыру бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу.

Әдістемелік ұсынымдар «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде беретін педагогтерге, б білім беру ұйымдарының басшыларына, республикалық, облыстық (қалалық) біліктілікті арттыру және педагог кадрларды қайта даярлау институттарының әдіскерлеріне, көптілді білім беру саласының мамандарына ұсынылады.

II. ОРТА БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ КӨПТІЛДІ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУ МОНИТОРИНГІНІҢ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫН ТАЛДАУ

Атап өткендей, көптілділік біздің қоғам үшін 2006 жылғы Елбасының «Тілдердің үштұғырлылығы» тұжырымдамасынан бастау алғаны мәлім. Тұңғыш Президент Н.Ә. Назарбаев «Қазақстан-2050» Стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Жолдауында: *«Үш тілді меңгеру – біздің еліміздің әрбір азаматына өмірдегі шексіз жаңа мүмкіндіктерді ашады. Қазақстанды әлем халқы үш тілді бірдей пайдаланатын жоғары білімді мемлекет ретінде тануы керек»*, - деп Қазақстанның білім беру жүйесінде үштілді оқыту мәселесі заман талабынан туындап отырғанын нұсқады. Үш тұғырлы тілдер идеясында қазақ тілі - мемлекеттік тіл ретінде, мемлекет өмірінің бар саласында біріктіруші қызметін атқарса, орыс тілі - ұлттар арасындағы қарым-қатынастарға қызмет етеді, ал ағылшын тілі - әлемдік экономикаға, әлемдік қауымдастыққа кірігуімізге қызмет етеді деп қарастыруға болады деп түйінделген. Дейтұрғанмен, бүгінгі күнде жас ұрпақтың санасында туған халқына деген құрмет пен мақтаныш сезімін ана тіліміз – қазақ тілінде ұялатып, ұлттық рухты сіңіру, сондай-ақ, ана тілі мен әдебиетін, тарихы мен өнерін қастерлеп, халықтық салт-дәстүрлерді ойлай, ардақтай білуге тәрбиелеу – басты әрі маңызды міндеттердің бірі. Ендеше, білім алушыларға шетел тілдерін ұлттық құндылықтар арқылы үйрету үшін оқу мазмұнына түбегейлі өзгеріс енгізу күн тәртібінде тұрған негізгі мәселелердің бірі болуы тиіс.

Жас ұрпақтың ұлттық дүниетанымын қалыптастыруда қазақ халқының бай әдебиетінің орны ерекше екені анық. Өйткені төл әдебиетіміз бен тарихымызда халықтың ғасырлар бойы жинақтаған терең тәжірибесі сақталған, ұлттық рухани байлықтың қайнар көзі мен мүкіндігі көрініс тапқан. Осыған сай, шетел тілін оқытуға арналған кешенді оқу-әдістемелік құралдарды дайындау үшін олардың мазмұны мен құрылымын анықтап, типтік бағдарламаға негіз болып табылатын тетікті ұсынуымыз керек. Ол үшін Қазақстан Республикасының үздіксіз білім беру жүйесінде қоғамдық-әлеуметтік, ғылыми-практикалық бағытта Қазақстан азаматтарына шетел тілін деңгейлік меңгертуді көздейтін; тілді игеру деңгейлері мен нормаларын анықтайтын; оқу-әдістемелік кешеннің нормативтік белгілерін, басты мақсаты мен міндеттерін айқындайтын; әр деңгейге қатысты лексика-грамматикалық минимумдар мен білім мазмұнын, оның өлшемдері мен талаптарын қамтитын; шетел тілін меңгеруде оның мазмұнын ұлттық құндылықтар мен ұлттық мәдениет арқылы меңгертудің басты ұсынымдарын белгілейтін мемлекеттік ауқымдағы маңызы зор оқу-әдістемелік кешеннің жасалуы үшін бірлесуімізді қажет етеді.

Шетел тілін оқу, шет тілінде толық білім алғандық болып есептелмегендіктен, басқа тілдерді мектептің пәндерін оқыту тіліне кіріктіре оқытқан жағдайда білім алушы көптілді білім алады. Мысалы, мемлекеттік тілде немесе орыс тілінде білім беретін мектептерде білім берудің жаңа әдіс-

тәсілдерін, технологияларын қолдану арқылы жаратылыстану- математикалық бағыттағы пәндерді көптілде оқыту қазіргі көптілді қоғамға бейімделе алатын, қоғамда сұранысқа ие болатын тұлғаны дамытуға мүмкіндік береді.

Бүгінгі күніорта білім беру ұйымдарында пәндерді көптілде оқыту мәселесі маңызды болып отыр. Тілдерді оқыту, үйрету ана тіліне сүйене отырып жүзеге асырылуы, шетел тіліне оқыту оқытылатын тілде ойлауға, ойын сол тілде ауызша да, жазбаша да жеткізе алуға бағытталуы тиіс.

2. Алматы қаласы

№	Орта білім беру ұйымдарының мекен жайы	Орта білім беру ұйымдары
2.1.	Алматы қаласы	№ 27 гимназия
2.2.	Алматы қаласы	№ 83 гимназия
2.3.	Алматы қаласы	О. Жандосов атындағы № 105 гимназия
2.4.	Алматы қаласы	№ 107 лицей
2.5.	Алматы қаласы	№ 132 гимназия
2.6.	Алматы қаласы	Б. Базарбаев атындағы № 138 гимназия
2.7.	Алматы қаласы	Ж. Жабаяев атындағы № 161 лицей
2.8.	Алматы қаласы	№ 175 гимназия

2.1 №27 гимназия

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ішінара ағылшын тілінде оқытатын «№27 гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Алматы қаласы, Әуезов ауданында орналасқан.

Әуезов ауданының 2020 жылға жасаған рейтингісі бойынша №27 гимназия 3-орынды алған. 1689 оқушы білім алушының 604-і үздік оқушылар.

Білім беру ұйымының оқыту тілі - орыс тілі. Гимназияда 5-сыныптан бастап білім алушылар екінші шет тілін (неміс/француз) оқиды. 8-сыныптан бастап жаратылыстану-ғылыми бағыты пәндерін ағылшын тілінде оқыту жүргізіледі. Жоғары сыныптарда білім алушылар физика-математик, география-математика және лингвистикалық бағыттар бойынша бейінді сыныптарда оқиды.

Білім беру ұйымында 8,9,10,11 сыныптарда жаратылыстану-математика бағытындағы пәндер ішінара ағылшын тілінде жүргізіледі.

Сынып комплектілері бойынша гимназияда 8-сынып бойынша - 3, -сынып бойынша -2, 10-сынып бойынша – 1, 11 сынып бойынша – 3 сынып комплектісінде жаратылыстану-математика бағытындағы пәндер ішінара ағылшын тілінде жүргізіледі. Оның ішінде «Физика» пәнін 8 сыныпта – 83, 9-сыныпта – 47, 10 сыныпта – 16, 11 сыныпта 27 білім алушы ағылшын тілінде оқиды.

«Химия» пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар саны: 8 сыныпта – 83, 9-сыныпта – 47, 10 сыныпта – 16, 11 сыныпта 27 оқушы.

«Биология» пәні бойынша 8 сыныпта – 83, 9-сыныпта – 47, 10 сыныпта – 16, 11 сыныпта 49 білім алушы ағылшын тілінде оқиды.

«Информатика» пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны: 8 сыныпта – 41, 9-сыныпта – 23, 10 сыныпта – 16, 11 сыныпта 38 оқушы.

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ішінара ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 2.1.1 кестеде берілген.

2.1.1. –кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
8	3	0	3	83	83	83	41	83
9	2	0	2	47	47	47	23	47
10	1	0	1	16	16	16	16	16
11	3	0	3	27	27	49	38	76

Кестедегі мәліметке сүйенсек, №27 гимназияның 8-сынып білім алушыларының 83-і, 9-сынып білім алушыларының 47-сі, 10-сынып білім алушыларының 16-сы, 11-сынып білім алушыларының 76-сы жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ішінара ағылшын тілінде оқиды.

Педагогтер туралы мәліметке сәйкес, №27 гимназияда ағылшын тілінде сабақ беретін 5 педагогтің 2-еуі жоғары санатты, 1-еуі 1-санатты, 2-екеуі екінші санатты мұғалімдер. Оның ішінде «Физика» пәнінен бір мұғалім, «Химия» пәнінен бір мұғалім, «Биология» пәнінен екі мұғалім және «Информатика» пәнінен бір мұғалім сабақты аталған пәндер бойынша ағылшын тілінде жүргізеді. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 2.1.2 кестеде берілген.

2.1.2-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты				Оқыту тілі		Педагог саны				
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары						каз	орыс	физика	химия	биология	информатика

5	0	3	0	0	2	2	1	2			0	5	1	1	2	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	--	---	---	---	---	---	---

Білім беру ұйымының ЖМБ пәндері жүргізілетін оқу кабинеттерінің талапқа сай жабдықталуы да өте маңызды роль атқарады. Сондықтан білім беру ұйымдарынан оқу кабинеттері туралы мәліметтер алынды. Алынған мәліметтерге сәйкес, жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ішінара ағылшын тілінде оқытатын №27 гимназияда жабдықталған физика кабинеті екеу, химия кабинеті біреу, биология кабинеті екеу, информатика кабинеті үшеу. Оқу кабинеттерінің барлығы интернет желісіне қосылған, интерактивті тақталары бар. Білім беру ұйымының оқу кабинеттерімен, техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәлімет 2.1.3 кестеде берілген.

2.1.3. кестеде – Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	2	2		+	+
Химия	1	1		+	+
Биология	2	2		+	+
Информатика	3	0		+	+

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер турал мәліметке сүйенсек, 2021 жылы 51 түлек мектеп бітірген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 2.1.4 кестеде берілген.

2.1.4. кестеде – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	-	-	-	-	-	-	51	-

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың олимпиадаларға, әр түрлі жобаларға қатысуы туралы мәліметтер алынды. 2019-

2020 оқу жылында №27 гимназияның екі оқушысы халықаралық олимпиададан жүлделі орындарды иеленген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.1.5 кестеде берілген.

2.1.5-кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	51	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын				2						
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020-2021 оқу жылында халықаралық олимпиададан 3 оқушы 1-орын, 3 оқушы 2-орын, 3 оқушы 3-орынды иемденген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.1.6 кестеде берілген.

2.1.6-кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2020-2021		
	олимпиада	жобалар	Басқа да

Сыныптар және жүлделі орындар							жарыстар			
	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	77		1	9					4	
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при				3						
1-орын				3						
2-орын			1	3				1		
3-орын								3		
11-сынып	51			4						
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын				2						
2-орын				2						
3-орын										

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет бойынша 2021 жылы гимназияны бітірген 51 түлектің ішінен 34 түлек отандық ЖОО-на, 17 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына түскен. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 2.1.7 кестеде берілген.

2.1.7-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі	51	Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО					34	
Шетелдік ЖОО					17	
Отандық колледж					0	
Шетелдік колледж					0	

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын №27 гимназияның оқулықтармен және оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз етілуі туралы мәліметтерге сүйенсек, 8,9,10,11 сыныптарда «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» пәндерін жүргізуде «Астанакітап» баспасының оқулықтары қолданылады. Білім беру ұйымының оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 2.1.8 кестеде берілген.

2.1.8. –кесте . Оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	Физика	2018	Астанакітап	Қазақ
	8	Химия	2018	Астанакітап	Қазақ/орыс
	8	Биология	2018	Астанакітап	Қазақ/орыс
	8	Информатика	2018	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	9	Физика	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	9	Химия	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	9	Биология	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	9	Информатика	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	9	Biology	2019	Express Publishing	ағылшын
	9	Physics	2019	Express Publishing	ағылшын
	9	Chemistry	2019	Express Publishing	ағылшын
	9	Informatica	2019	Express Publishing	ағылшын
	10	Физика	2018	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	10	Химия	2018	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	10	Биология	2018	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	10	Информатика	2018	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	11	Физика	2020	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	11	Химия	2020	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	11	Биология	2020	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	11	Информатика	2020	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	8	Физика	2018	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	8	Химия	2018	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	8	Биология	2018	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	8	Информатика	2018	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	9	Физика	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	9	Химия	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	9	Биология	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	9	Информатика	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	9	Biology	2019	Express Publishing	ағылшын
	9	Physics	2019	Express Publishing	ағылшын
	9	Chemistry	2019	Express Publishing	ағылшын
	9	Informatica	2019	Express Publishing	ағылшын
	10	Физика	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	10	Химия	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	10	Биология	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	10	Информатика	2019	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	11	Физика	2020	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	11	Химия	2020	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	11	Биология	2020	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын
	11	Информатика	2020	Астанакітап	Қазақ/орыс/ағылшын

2.2 №83 гимназия

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ішінара ағылшын тілінде оқытатын №83 гимназия Алматы қаласы, Түркісіб ауданы Шолохов көшесінде орналасқан. Гимназияда жалпыға міндетті білім берумен қоса, бейінді өнер сабақтары оқытылады. 2001 жылы мектеп «гимназия» статусын алған. 2002 жылы қала әкімінің «Шығармашыл ұжым» премиясын иеленген. 2004 жылдан бастап Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім беру академиясының тәжірибелік базалық алаңы болып табылады.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) физика, химия, биология, информатика пәндерін 9-сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады. Бейінді мектепте ЖМБ-да бір сынып комплектісі, оның ішінде оқыту қазақ тілінде бір сынып, оқыту орыс тілінде оқытылатын сынып - жоқ. Ал физика пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушы саны - 0, химия пәнін - 0, биология пәнін - 0, информатика пәнін - 0, барлығы 0 білім алушы білім алады. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 2.2.1 кестеде ұсынылады.

2.2.1. –кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
9	2	2	0	0	0	48	0	48

Білім беру ұйымында «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін бір мұғалім. Еңбек тәжірибесі 5-10 жылы аралығында. Оқыту тілі – қазақ тілінде.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 2.2.2 кестеде берілген.

2.2.2 –кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі	Педагог саны					
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары							каз	орыс	физика	химия	биология	информатика
1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1		0	0	1	0	

№83 гимназияда зертханасы жабдықталған «Биология» оқу кабинеті бар. Оқу кабинеті интернет желісіне қосылған және интерактивті тақтасы бар. Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәлімет 2.2.3 кестеде берілген.

2.2.3 –кестеде -Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	зертхана	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	1	+	+

Гимназияны бітіруші түлектер арасында Ұлттық бірыңғай тестілеуді ағылшын тілінде тапсыруды таңдаған оқушылар болмаған. Мұндай мәліметті білім беру ұйымынан алынған 2.2.4-кестеден байқауға болады.

2.2.4. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны		0		0		0		0

Гимназияда ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың ЖМБ пәндері бойынша олимпиадаларға, жобаларға және т.б. пәндік сайыстарға қатысуы туралы мәліметке сүйенсек, №83 гимназияның білім алушылары 2018-2019 оқу жылында ешқандай нәтиже көрсетпеген. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет 2.2.5 кестеде берілген.

2.2.5-кесте. 2018-2019 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2018-2019		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс			Республикалық			Халықаралық		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
9-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0

2019-2020 оқу жылында да гимназия білім алушыларының арасынан облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, жетістіктерге жеткені туралы ақпарат жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.2.6 кестеде берілген.

2.2.6-кесте. 2019-2020 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
9-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
10-сынып	24							1		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0
---	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Қарастырылып отырған білім беру ұйымы ұсынған мәліметке қарасақ, 2020-2021 оқу жылында да гимназия оқушылары арасында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалар, жобалар мен басқа да жарыстардан жүлделі орындар алмаған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2020-2021 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.2.7 кестеде берілген.

2.2.7-кесте. 2020-2021 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
9-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-сынып	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Бітіруші түлектер арасында ҰБТ-да «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерінің бірін ағылшын тілінде тапсыруды таңдаған оқушы болмаған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 2.2.8 кестеде берілген.

2.2.8-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО		0		0		0
Шетелдік ЖОО		0		0		0
Отандық колледж		0		0		0
Шетелдік колледж		0		0		0

Гимназия «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде әзірленген оқулықтармен, оқу-әдістемелік құралдармен қамтамасыз етілген. Білім беру ұйымының оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы мәлімет 2.2.9 кестеде берілген.

2.2.9 -кесте. Оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	Физика	Астана кітап	2017	ағылшын
Оқулық	8	Информатика	Астана кітап	2017	ағылшын
Оқулық	8	Информатика	Астана кітап	2017	қос тілде
Оқулық	9	Химия	Астан кітап	2018	ағылшын
Оқулық	9	Биология	Express Publishing	2018	ағылшын
Оқулық	10	Биология	Express Publishing	2018	ағылшын
Оқулық	11	Биология	Астана кітап	2020	ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	0	0	0	0	0
Дидактикалық материалдар	0	0	0	0	0
тағы басқа	0	0	0	0	0

2.3 №105 гимназия

О. Жандосов атындағы №105 гимназия Алматы қаласы Абай даңғылында орналасқан.

Ораз Жандосов атындағы № 105 гимназия өз есігін алғаш рет 1963 жылы ашты. Гимназия республикадағы лингвистикалық бағыттағы жетекші мектептердің бірі болып табылады. Мұнда білім алушылар ағылшын тілімен қоса француз, қытай тілдерін де оқиды.

Гимназия оқушылары жыл сайын қалалық, республикалық және халықаралық пәндік олимпиадалар мен оқушылардың ғылыми жарыстарынан жүлделі орындарды алып жүр. Гимназия түлектері Қазақстанның, жақын және алыс шетелдердің жетекші жоғары оқу орындарына түсіп, білім аруды жалғастыруда.

2019 жылы гимназия қала басшылығынан сыйлық ретінде 300 орындық ғимарат алды.

2021 жылы гимназияның физика пәні мұғалімі Алматы қаласы бойынша «Жыл мұғалімі» байқауында 1-орынды иеленген.

Гимназия әрқашан озық инновациялық педагогикалық технологияларды енгізу саласындағы көшбасшы болып келеді. 2009 жылы жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуды табысты бастаған алғашқы мектептердің бірі болды. Балалар терминологияны ағылшын тілінде оқып қана қоймай, ғылыми және табиғи құбылыстарды түсіндіруде тілді белсенді қолдана алады. Бүгінгі таңда мұғалімдер осы бағыттағы өз тәжірибелерімен қалалық, республикалық және халықаралық конференцияларда бөлісіп келеді.

Жаратылыстану-математика бағытындағы (бұдан әрі - ЖМБ) физика, химия, биология, информатика пәндері 8-сыныптан бастап ішінара ағылшын тілінде оқытылады. Бейінді мектепте ЖМБ-да 8-сыныптардан 6 сынып комплектісі, оның алтауы да орыс тілінде білім береді, қазақ тілінде оқытылатын сынып жоқ. Ал 9-сыныптар бойынша 175 оқушысы бар 5 сынып-комплект ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқиды. 10-сынып бойынша 5 сынып, 11-сынып бойынша 4 сынып-комплект «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» пәндерін ішінара ағылшын тілінде оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 2.3.1 кестеде ұсынылады.

2.3.1–кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қаз	орыс					

8	6	0	6	249	249	249	249	249
9	5	0	5	175	175	175	175	175
10	5	0	5	186	186	186	186	186
11	4	0	4	156	156	156	156	156

Кестеден көрініп тұрғандай, 8-сынып бойынша 249, 9-сынып бойынша 175, 10-сынып бойынша 186, 11-сынып бойынша 156 оқушы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқиды.

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді оқытуды 6 педагог ағылшын тілінде жүргізеді. Оның ішінде бір мұғалімнің еңбек тәжірибесі 10 жылға жетпейді, ал бір мұғалімнің еңбек тәжірибесі 15-20 жыл аралығын құраса, төрт мұғалімнің 20 жылдан артық тәжірибесі бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 2.3.2 кестеде берілген.

2.3.2 –кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары								қаз	орыс	физика	химия
6	0	1	0	1	4	2	2	1	1		0	6	2	2	1	1

Білім беру ұйымында интербелсенді тақта, зертханалық және басқа техникалық жабдықтармен қамтылған физика, химия, биология, информатика кабинеттері бар. Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықтылуы туралы мәлімет 2.3.3 кестеде берілген.

2.3.3-кесте. Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықтылуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	1	+	
Химия	1	1	1	+	
Биология	1	1	1	+	
Информатика	1	1	1	+	

Қарастырылып отырған білім беру ұйымын 2018 жылы 117 түлек, 2019 жылы 90 түлек, 2020 жылы 126 түлек, 2021 жылы 172 түлек бітіріп шыққан. Алайда бірде бір түлек Ұлттық бірыңғай тестілеуде ағылшын тілін таңдамаған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 2.3.4 кестеде берілген.

2.3.4-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	117	0	90	0	126	0	172	0

Пәндер бойынша облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалардан немесе ғылыми, тақырыптық жобалардан ағылшын тілінде қатысып, жүлде алған оқушы жоқ. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер бойынша олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет 2.3.5 кестеде берілген.

2.3.5-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0
---	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---

2019-2020 оқу жылында да аталған білім беру ұйымының оқушылары арасынан облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, нәтиже көрсетпеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.3.6 кестеде берілген.

2.3.6-кесте. 2019-2020 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	24	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Гимназияның ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын оқушылары 2020-2021 оқу жылында да облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалар, жобалар мен басқа да жарыста жақсы нәтижелерге қол жеткізген. Атап айтқанда 10-сыныптың бір оқушысы республикалық олимпиадада 1-орын иеленсе, 11-сыныптың 7 оқушысы халықаралық сайыстарда

жүлделі орындар алған. Алматы қаласындағы О.Жандосов атындағы №105 гимназияның ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2020-2021 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.3.7 кестеде берілген.

2.3.7-кесте. 2020-2021 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	126		1	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын			1							
11-сынып	7	0	0	0			7	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын							7			

Түлектер арасында ҰБТ-да «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерінің бірін ағылшын тілінде тапсыруды таңдаған оқушы болмаған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 2.3.8 кестеде берілген.

2.3.8-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО		0		0		0
Шетелдік ЖОО		0		0		0

Отандық колледж		0		0		0
Шетелдік колледж		0		0		0

Гимназия «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде әзірленген оқулықтармен, оқу-әдістемелік құралдармен қамтамасыз етілген. Білім беру ұйымының оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы мәлімет 2.3.9 кестеде берілген.

2.3.9 - кесте. Оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8,9,10	Физика, химия, биология, информатика	Алматыкітап, Express Publishing	2018-2019	Ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	8	Физика, химия, биология, информатика	Express Publishing	2018	Ағылшын
Дидактикалық материалдар	8	Физика, химия, биология, информатика	Express Publishing	2018	Ағылшын
тағы басқа	0	0	0	0	0

2.4 №107 лицей

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ішінара ағылшын тілінде оқытатын «№107 лицей» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Алматы қаласы, Александров көшесінде орналасқан.

2010 жылы негізі қаланған білім ұйымында 511 оқушы білім алса, 48 педагог қызмет етеді.

Жаратылыстану математика бағытындағы физика, химия, биология, информатика пәндерін 9-сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады. Бейінді мектепте 10-11 сыныптар «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқиды. Екі сыныптың да оқу тілі – қазақ тілі. 10-сыныпта – 18 оқушы, 11-сыныпта -16 оқушы оқиды. физика пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушы саны - 0, химия пәнін. Ал 9-сыныпта 48 оқушы «Химия» пәнін, 25 оқушы «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 2.4.1-кестеде ұсынылады.

2.4.1–кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
11	1	1	0	18	0	0	0	18
10	1	1	0	16	0	0	0	16
9	3	3	0	0	48	0	25	73

Білім беру ұйымында «Физика» пәнінен екі мұғалім, «Химия» пәнінен бір мұғалім, «Информатика» пәнінен бір мұғалім осы пәндерді ағылшын тілінде жүргізеді. Осы төрт мұғалімнің біреуі педагог-зерттеуші, біреуі педагог-сарапшы, біреуі педагог-модератор, ал бір мұғалімнің санаты жоқ. Гимназияда ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 2.4.2 кестеде берілген.

2.4.2. кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары						каз	орыс	физика	химия	биология	информатика
4	0	2	2	0	0	0	1	1	1	1	4	0	2	1	0	1

Білім беру ұйымында интербелсенді тақта, зертханалық және басқа техникалық жабдықтармен қамтылған физика, химия, биология, информатика кабинеттері бар. Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәлімет 2.4.3 кестеде берілген.

2.4.3-кесте. Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	2	2	-	+	+

Химия	1	1	-	+	+
Информатика	2	1	-	+	+

Гимназияда бірде бір түлек Ұлттық бірыңғай тестілеуде ағылшын тілін таңдамаған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 2.4.4 кестеде берілген.

2.4.4-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0	79	1

Пәндер бойынша облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалардан немесе ғылыми, тақырыптық жобалардан ағылшын тілінде қатысып, жүлде алған оқушы жоқ. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер бойынша олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет 2.4.5 кестеде берілген.

2.4.5-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0
---	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Білім беру ұйымының оқушылары арасынан 2019-2020 оқу жылында да облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, нәтиже көрсеткен оқушы жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.4.6 кестеде берілген.

2.4.6-кесте. 2019-2020 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	24	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын оқушылар 2020-2021 оқу жылында да облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалар, жобалар мен басқа да жарыста жақсы нәтижелерге қол жеткізбеген. Лицейдің ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2020-2021 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.4.7 кестеде берілген.

2.4.7-кесте. 2020-2021 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

Лицейді бітірушілер арасынан ағылшын тілінде білім беретін отандық және шетелдік ЖОО-на оқуға түскен түлектер баршылық. Атап айтқанда, 5 түлек еліміздегі жоғары оқу орындарына түсіп, білім алуды ағылшын тілінде жалғастырса, 1 оқушы шетелге жоғары оқу орнына түскен. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер ағылшын тілінде білімін жалғасыруы туралы 2.4.8 кестеде берілген.

2.4.8-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0		0		0	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0	0	0	0	14	5
Шетелдік ЖОО	0	0	0	0	1	1
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

Лицейде «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде әзірленген оқулықтармен, оқу-әдістемелік құралдармен қамтамасыз етілген. Білім беру ұйымының оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы мәлімет 2.4.9 кестеде берілген.

2.4.9 - кесте. Оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10-	Физика	2000	Алматыкітап	Қазақша-ағылшынша
Оқулық	11	Физика	2019	Oxford	қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	физика	2018	Астана	Ағылшын тілінде
Дидактикалық материалдар	10	Физика	2018	Oxford	Ағылшын тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	9	химия		Oxford	Ағылшын тілінде
Дидактикалық материалдар	9	химия			

2.5 №132 гимназия

Алматы қаласының Әуезов ауданна қарасты «Ақсай» шағын ауданында орналасқан №132 гимназия 1988 жылы ағылшын тілін тереңдетіп оқытатын мамандандырылған мектеп ретінде ашылған. 1996 жылы эксперименталды алаң ретінде лингвистикалық гимназия атауын алған. 1998 жылы Алматы қаласы әкімінің №817 бұйрығымен «гимназия» статусын алған.

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ішінара ағылшын тілінде оқытатын «№132 гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Алматы қаласы, Әуезов ауданында орналасқан.

№132 гимназия Әуезов ауданының 2020 жылға жасаған рейтингінде 1-орынды иеленген.

Білім беру ұйымында 2020 жылғы мәлімет бойынша 1832 оқушы білім алып, оның 509-ы үздік бағаға оқиды.

Жаратылыстану математика бағытындағы физика, химия, биология, информатика пәндері 8-сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады. Гимназияда ЖМБ-да 8-сыныптан екі сынып комплектісі, 9-сыныптан екі сынып-комплектісі, 10-11 сыныптардан бір бірден сынып-комплектілері ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқиды. Бұл сыныптардың барлығының да оқу тілі – орыс тілі. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 2.5.1. кестеде ұсынылды.

2.5.1-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қаз	орыс					

11А	1		1	21			21	21
10А	1		1	25	25	25	25	25
9Б,Д	2		2	57	57	57	57	57
8Б,8Д	2		2	53	53	53	-	53

Сабақты ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны төртеу, төртеуі де 20 жылдан аса тәжірибесі бар мұғалімдер. Гимназияда «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» пәндері ішінара ағылшын тілінде жүргізіледі. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын сыныптардың барлығының да оқу тілі-орыс тілі. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 2.5.2 кестеде берілген.

2.5.2 –кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты				Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары					каз	орыс	физика	химия	биология	информатика
4	-	-	-	-	4				4		4	1	1	1	1

Аталмыш гимназияда интербелсенді тақта, зертханалық және басқа техникалық жабдықтармен қамтылған физика, химия, биология, информатика кабинеттері бар. Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәлімет 2.5.3 кестеде берілген.

2.5.3-кесте. Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингфон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	1	+	+
Химия	1	1	1	+	+
Биология	1	1	1	+	+
Информатика	1	1	1	+	+

№132 гимназияны бітірген түлектер арасынан бірде бір түлек Ұлттық бірыңғай тестілеуде ағылшын тілін таңдамаған. ЖМБ пәндерін ағылшын

тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 2.5.4 кестеде берілген.

2.5.4-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0	0	0

ЖМБ пәндері бойынша облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалардан немесе ғылыми, тақырыптық жобалардан ағылшын тілінде қатысып, жүлде алған оқушы жоқ. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер бойынша олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет 2.5.5 кестеде берілген.

2.5.5-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0

2019-2020 оқу жылында да №132 гимназия оқушылары арасынан облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, нәтиже көрсеткен оқушы жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.5.6 кестеде берілген.

2.5.6-кесте. 2019-2020 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Гимназияда ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын оқушылар арасынан 2020-2021 оқу жылында халықаралық пәндік олимпиададан 10-сынып оқушысы 3-орын алған. Гимназияның ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2020-2021 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.5.7 кестеде берілген.

2.5.7-кесте. 2020-2021 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2020-2021		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын				3-орын						
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Білім беру ұйымын бітірген түлектер арасынан 2021 жылы 26 түлек отандық ЖОО-на түсіп, өз білімдерін жалғастырып жатыр, оның ішінде екі оқушы ағылшын тілінде оқытатын оқу орнына түскен. Гимназияның ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 2.5.8 кестеде берілген.

2.5.8 -кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны					28	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО		0		0	26	2
Шетелдік ЖОО		0		0		0
Отандық колледж		0		0		0
Шетелдік колледж		0		0		0

Гимназияда «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде әзірленген оқулықтармен, оқу-әдістемелік

құралдармен қамтамасыз етілген. Білім беру ұйымының оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы мәлімет 2.5.9 кестеде берілген.

2.5.9 - кесте. Оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	11	Физика	2020	Астанакітап	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-		
Дидактикалық материалдар	-	-	-		
Курста берілген ақпарат	+				
Оқулық	10	Физика	2019	Астанакітап	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
тағы басқа	-				
Оқулық	9	Физика	2018	Астанакітап	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
Курста берілген ақпарат	+				
Оқулық	8	Физика	2017	Астанакітап	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
Курста берілген ақпарат	+				
Оқулық	8	Химия	2017	Астанакітап	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
Курста берілген ақпарат	+				
Оқулық	9	Химия	2018	Астанакітап	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
Курста берілген ақпарат	+				
Оқулық	8	Биология	2017	Астанакітап	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
Курста берілген ақпарат	+				
Оқулық	9	Биология	2018	Астанакітап	орысша
Мұғалімге арналған	-				

әдістмелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар	-				
Курста берілген ақпарат	+				
Оқулық	8	Информатика	2017	Астанакітап	орысша
Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
Курста берілген ақпарат	+				
Оқулық	9	Информатика	2018	Астанакітап	орысша
Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
Курста берілген ақпарат	+				
Оқулық	10	Информатика	2019	Астанакітап	орысша
Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
Курста берілген ақпарат	+				
Оқулық	11	Информатика	2020	Алматыкітап	орысша
Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар					
Курста берілген ақпарат	+				

2.6. №138 гимназия

Бостандық ауданына қарасты «Мүсілім Базарбаев атындағы №138 гимназия» КММ-сі білім беру қызметін 1989 жылдан бері жүргізіп келеді.

Білім беру ұйымында 800-ден аса оқушы білім алып, 80-нен аса педагог қызмет етеді.

Гимназияның ҰБТ бойынша жетістіктерінің тарихына қысқаша шолу жасасақ, орташа балы 2009 жылы 77,1 балл, 2013 жылы 91,9 балл, 2019 жылы орташа балы 117,4-ті құрап аудан бойынша 3-орынды, қала бойынша 5-орынды иеленген.

Мүсілім Базарбаев атындағы №138 гимназия Бостандық аудандық білім бөлімінің жасаған рейтингі бойынша 3-орынды алған.

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ішінара ағылшын тілінде оқытатын Мүсілім Базарбаев атындағы №138 гимназияда «Физика» пәні 8,9-сыныптарда ішінара ағылшын тілінде оқытылады. Гимназияда оқыту қазақ тілінде жүргізілетін 8-сынып бойынша екі сынып комплектісі, 9-сынып бойынша екі сынып-комплектісі «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқиды. Білім алушы саны 8-сыныптарда - 44, 9-сыныптарда – 48 оқушы. «Физика» пәнін

ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 2.6.1. –ұсынылады.

2.6.1 –кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
8	2	2		44	0	0	0	44
9	2	2		48	0	0	0	48

Гимназияда 8,9-сыныптарға «Физика» пәнін ағылшын тілінде бір мұғалім жүргізеді. Оқыту тілі – қазақ тілі, санаты-педагог-модератор. Еңбек өтілі бес жылға толмаған жас маман. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 2.6.2 кестеде берілген.

2.6.2. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты				Оқыту тілі	Педагог саны				
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-модератор						физика	химия	биология	информатика
1	1	-	-	-	-	1					1	-	-	-	

Қарастырылып отырған білім беру ұйымында интербелсенді тақтамен, тағы басқа жабдықтармен қамтылған физика кабинеті бар. Гимназияның оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәлімет 2.6.3 кестеде берілген.

2.6.3-кесте. Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	0	-	+	+

№138 гимназияны бітірген түлектер арасынан бірде бір түлек Ұлттық бірыңғай тестілеуде ағылшын тілін таңдамаған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 2.6.4 кестеде берілген.

2.6.4. кестеде – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	48	0	43	0	47	0	57	0

Білім беру ұйымының оқушылары арасында ЖМБ пәндері бойынша облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалардан немесе ғылыми, тақырыптық жобалардан ағылшын тілінде қатысып, жүлде алған оқушы жоқ. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер бойынша олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет 2.6.5 кестеде берілген.

2.6.5-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
8-сынып	67	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9-сынып	65	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

№138 гимназия оқушылары арасынан 2019-2020 оқу жылында да облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, нәтиже көрсеткен оқушы жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.6.6 кестеде берілген.

2.6.6-кесте. 2019-2020 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
8-сынып	63	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
9-сынып	70	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

Гимназия оқушылары арасынан 2020-2021 оқу жылында да облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, нәтиже көрсеткен оқушы жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2020-2021 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.6.7 кестеде берілген.

2.6.7-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі	2020-2021		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
8-сынып	68	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
9-сынып	62	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

№138 гимназияны бітірген түлектер арасынан бірде бір түлек Ұлттық бірыңғай тестілеуде ағылшын тілін таңдамаған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 2.6.8 кестеде берілген.

2.6.8-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	43		47		57	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	40	0	44	0	52	0
Шетелдік ЖОО	3	0		0		0
Отандық колледж		0		0		0
Шетелдік колледж		0		0		0

Гимназияда «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде әзірленген оқулықтармен, оқу-әдістемелік құралдармен қамтамасыз етілген. Білім беру ұйымының оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы мәлімет 2.6.9 кестеде берілген.

2.6.9 - кесте. Оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

Мектеп		сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Г №138	Оқулық	8,9	Физика	2019	Астанакітап	қазақша

	Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық			-	-	-
	Дидактикалық материалдар			-	-	-
	тағы басқа			-	-	-

2.7 №161 лицей

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ішінара ағылшын тілінде оқытатын «Ж.Жабаев атындағы №161 лицей» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Алматы қаласы, Назарбаев көшесінде орналасқан.

Медеу ауданына қарасты білім беру ұйымының негізі 1944 жылы қаланған. Мектеп ғимараты 1934 жылы салынып, әскери госпиталь болған. 1944 жылы госпитальға жыр алыбы Жамбыл Жабаев келіп, сарбаздарды жырларымен қанаттандырған екен. Ұлы Отан соғысы аяқталғаннан кейін №18 ерлерге арналған гимназиясын ашып, ғимарат білім беру саласына берілген. 1993 жылдың қыркүйегінен бастап Жамбыл Жабаев атындағы №161 лицей аталған.

Ж.Жабаев атындағы №161 лицей Медеу аудандық білім бөлімінің 2020 жылғы жасаған рейтингі бойынша ауданда 4-орынды алған.

Ж.Жабаев атындағы №161 лицейде бір сынып-комплект 8-сынып «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқиды. Сыныптың оқыту тілі қазақ тілі. Сыныптағы білім алушылар саны-28. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 2.7.1. ұсынылады.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагог туралы мәліметке сүйенсек, еңбек өтілі 20 жылдан асатын тәжірибелі педагог.

2.7.1-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	Химия	биология	информатика	барлығы
8	1	+		0	0	28	0	28

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагог туралы мәліметке сүйенсек, еңбек өтілі 20 жылдан асатын тәжірибелі мұғалім. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 2.7.2 кестеде берілген.

2.7.2-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары			П.з ерттеуші					қазақ	Орыс	физика	химия
											1	2				
1	-	-	-	-	1						1		-	-	1	-

Лицейдің «Биология» кабинеті қажетті техникалық құрал-жабдықтармен қамтамасыз етілген. Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәлімет 2.7.3 кестеде берілген.

2.7.3-кесте. Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	-	-	+	+

№161лицейді бітірген түлектер арасынан бірде бір түлек Ұлттық бірыңғай тестілеуде ағылшын тілін таңдамаған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 2.7.4 кестеде берілген.

2.7.4 – кестеде - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0	0	0

Білім беру ұйымының оқушылары арасында ЖМБ пәндері бойынша облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалардан немесе ғылыми, тақырыптық жобалардан ағылшын тілінде қатысып, жүлде алған оқушы жоқ. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер бойынша олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет 2.7.5 кестеде берілген.

2.7.5-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	41	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-сынып	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0

№161лицей оқушылары арасынан 2019-2020 оқу жылында да облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, нәтиже көрсеткен оқушы жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.7.6 кестеде берілген.

2.7.6-кесте. 2019-2020 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	61	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар										

Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
9-сынып	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020-2021 оқу жылында 11-сыныптың бір оқушысы облыстық олимпиададан 2-орын алған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2020-2021 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.7.7 кестеде берілген.

2.7.7-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	70	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	63	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					1					

Ж.Жабаев атындағы №161лицейді бітірген түлектер арасынан 2021 жылы 58 түлек отандық ЖОО-да білім алуды жалғастырса, бір түлек шетелдің жоғары оқу орнына түскен. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 2.7.8 кестеде көрсетілген.

2.7.8-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019	2020	2021
Түлектер саны	43	43	63

Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	42	0	43	0	58	0
Шетелдік ЖОО	3	0	0	0	5	1
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

Лицейде «Биология» пәні бойынша ағылшын тілінде әзірленген оқулықтармен, оқу-әдістемелік құралдармен қамтамасыз етілген кабинет бар. Білім беру ұйымының оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы мәлімет 2.7.9 кестеде берілген.

2.7.9 –кесте . Оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	Biology	Астанакітап	2017	Қостілді
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар тағы басқа					

2.8 №175 гимназия

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ішінара ағылшын тілінде оқытатын «№175 гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Алматы қаласы, «Таугүл» шағын ауданында, Шаймерденов көшесінде орналасқан.

Гимназияның негізі 2006 қаланып, қазақ тілінде білім беру қызметін жүзеге асырып келеді. Білім беру ұйымында 1699 оқушы білім алады, 114 педагог қызмет етеді.

Жаратылыстану математика бағытында «Информатика» пәні 10-сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады. Бейінді мектепте 10-сынып бойынша бір сынып комплектісі, 11-сынып бойынша бір сынып-комплектсі «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқиды. Бұл сыныптардың оқыту тілі - қазақ тілі. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 2.8.1 кестеде ұсынылады.

2.8.1-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

		Оқыту тілі	Оқушылар саны
--	--	------------	---------------

Сынып	Сынып саны			физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қаз	орыс					
10	1	1	-	-	-	-	25	25
11	1	1	-	-	-	-	25	25

Ағылшын тілінде сабақ жүргізетін информатика мұғалімінің санат – педагог-сарапшы, еңбек өтілі 10 жыл.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 2.8.2 кестеде берілген.

2.8.2-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты				Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	П.сарапшы						физика	химия	биология	информатика
										каз	орыс				
1	-	-	-	-	1					1		-	-	-	1

Гимназияда жабдықталған физика, химия, биология, информатика кабинеттері қажетті техникалық құрал-жабдықтармен қамтамасыз етілген. Білім беру бөлімінің оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәлімет 2.8.3 кестеде берілген.

2.8.3-кесте. Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингфон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	2	1	0	+	интербелсенді тақта компьютер
Химия	2	1	0	+	интербелсенді тақта компьютер
Биология	2	0	0	+	интербелсенді тақта компьютер-1
Информатика	2	0	0	+	интербелсенді тақта компьютер

№175 гимназияны бітірген түлектер арасынан бірде бір түлек Ұлттық бірыңғай тестілеуде ағылшын тілін таңдамаған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 2.8.4 кестеде берілген.

2.8.4 – кестеде – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

Түлектер саны	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
		0		0		0		0

Білім беру ұйымының оқушылары арасында ЖМБ пәндері бойынша облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалардан немесе ғылыми, тақырыптық жобалардан ағылшын тілінде қатысып, жүлде алған оқушы жоқ. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер бойынша олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет 2.8.5 кестеде берілген.

2.8.5-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		0	0	0	0	0	0	0	0	0

№175 гимназия оқушылары арасынан 2019-2020 оқу жылында да облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, нәтиже көрсеткен оқушы жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.8.6 кестеде берілген.

2.8.6-кесте. 2019-2020 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
9-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

Білім алушылар арасынан 2020-2021 оқу жылында да облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, нәтиже көрсеткен оқушы жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2020-2021 оқу жылындағы облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 2.8.7 кестеде берілген.

2.8.7-кесте. 2020-2021 оқу жылы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі	2020-2021		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып		0	0	0	1	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					1					

Соңғы үш жыл бойына гимназияны бітіруші түлектер арасынан білімін ағылшын тілінде жалғастырып жатқан оқушы жоқ. Яғни гимназия түлектері ағылшын тілінде білім беретін оқу орындарына оқуға түспеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 2.8.8 кестеде берілген.

2.8.8-кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО		0		0		0
Шетелдік ЖОО		0		0		0
Отандық колледж		0		0		0
Шетелдік колледж		0		0		0

Лицейде «Биология» пәні бойынша ағылшын тілінде әзірленген оқулықтармен, оқу-әдістемелік құралдармен қамтамасыз етілген кабинет бар. Білім беру ұйымының оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы мәлімет 2.8.9 кестеде берілген.

2.8.9-кесте . Оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	Biology	Астанакітап	2017	Қазақ,орыс
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар					

тағы басқа					
------------	--	--	--	--	--

3. Жамбыл облысы, 7-11 сыныптар

№	Орта білім беру ұйымдарының мекен жайы	Орта білім беру ұйымдары
3.1.	Жамбыл облысы, Тараз қаласы	Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» мектеп-интернаты
3.2.	Жамбыл облысы, Тараз қаласы	Айша-бیبі атындағы дарынды қыз балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» мектеп-интернаты
3.3.	Жамбыл облысы, Тараз қаласы	Үш тілде оқытатын мамандандырылған дарынды балаларға арналған мектебі

3.1. «Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернаты» КММ

Жамбыл облысы әкімдігі білім басқармасының «Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Тараз қаласындағы Сүлейменов 19-үй мекенжайы бойынша орналасқан.

Лицей-интернаттың 4 ғимараты бар. Олар: оқу корпусы, жатақхана, асхана, спорт кешені.

Лицей-интернаттың оқу корпусы 1968 жылы салынған, 2014 жылы күрделі жөндеуден өткен. 2 қабаттан тұрады. Сыйымдылығы – 370 оқушы. Оқу кабинеттері –23, жаңа модефикациялық кабинет – 4, кітапхана – 21 орындық, акт залы – 175 орындық, мәжіліс залы – 40 орындық, 2 бөлмеден тұратын медициналық пункт. Жатақхана корпусы 1968 жыл салынған, 2020 жылы күрделі жөндеуден өтті. 3 қабаттан тұрады. Асхана – 150 орындық. Спорт кешені – қажетті құралдармен жабдықталған.

Лицей-интернатта негізгі бағыттар:

- ✓ 1994 жылдан бері жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізіп келеді;
- ✓ 4 тілде білім беру жүйесі қалыптасқан: қазақ тілінде, орыс тілінде, ағылшын тілінде, түрік тілінде;

Халықаралық білім беретін құрылымдармен және университеттермен тікелей байланыстар орнатқан. «Білім-инновация» лицей-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі қазақ-түрік лицейі болып ашылған, 1993 жылдан бері төрт тілде: қазақ, орыс, ағылшын және түрік тілдерінде білім беруде. Бұл үдеріс Қазақстандағы барлық «Білім-инновация» лицей-интернатында жүйелі жолға қойылуда. Жаратылыстану-математика

бағытындағы пәндер: алгебра, геометрия, биология, химия, физика, информатика пәндері тек ағылшын тілінде жүргізіліп, пән мұғалімдері арнайы біліктілікті арттыру курстарынан өтіп, С1 деңгейіне дейінгі сертификатқа ие болады, сабақтың деңгейі мен өтілу барысы ерекше бақылауға алынған. Лицей-интернаттың шығармашылық тақырыбы: «Дарынды балаға білім берудегі тұлғалық бағыттылық және жаратылыстану пәндерін оқытуда ақпараттық технологияларды жетілдіру»

Лицей-интернаттың оқу-тәрбие үдерісіндегі жетістіктері:

2009-2018 жылдар аралығында жалпы білім беретін пәндерден республикалық олимпиаданың қорытындысы нәтижесінде Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің «Үздік олимпиада мектебі» атағына ие болды. 2013 жылы лицей-интернаттың білім және тәрбие саласындағы жетістіктері үшін «Қыран» аймақтық тұтынушылар лигасының «Алтын қыран» халықтық сапа белгісімен марапатталды. 2014 жылы лицей-интернат 2013-2014 оқу жылындағы оқу және тәрбие жұмысындағы жетістіктері үшін «Орта білім беретін үздік ұйым» байқауында 15973000 теңгенің сертификатына ие болды. 2017 жылдың 24 қарашасында Алматы қаласында өткен Қазақстандық Ұлттық ЮНЕСКО Клубтары Федерациясының Республикалық есеп беру және сайлау Конференциясында Қазақстандық Ұлттық ЮНЕСКО Клубтары Федерациясы мен «Білім-инновация» Халықаралық қоғамдық қоры арасындағы ынтымақтастық меморандумына қол қойылып, мектеп-интернат «ЮНЕСКО Клубы» атанды.

Бітіруші түлектердің мемлекеттік грантпен иелену пайызы: 2017 жылы – 76%, 2018 жылы – 79,6%, 2019 жылы – 70,7%, 2020 жылы – 81,7%, 2021 жылы – 77,5%.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) физика, химия, биология, информатика пәндері және математика пәні де 7-сыныптан бастап 11-сыныпқа дейін тек ағылшын тілінде оқытылады. Барлығы 15 сынып комплектісі, 369 оқушылар да ағылшын тілінде дәріс алуда. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 3.1.1-де ұсынылады.

3.1.1. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	3	3	-	78	78	78	78	78

8	3	3	-	79	79	79	79	79
9	3	3	-	69	69	69	69	69
10	3	3	-	75	75	75	75	75
11	3	3	-	68	68	68	68	68

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - , еңбек өтілі 5 жылға дейін дейін - 3, 5-тен 10 жылға дейін - 3, 10 - нан 15 жылға дейін - 1, 15-тен 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтер – 1 педагог жұмыс істейді.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагог саны - 2, «Педагог-модератор» - 3, «Педагог-сарапшы»- 1, «Зерттеуші-педагог» - 2, «Педагог-шебер» - жоқ.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 3.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет - 3.1.2. –кестеде ұсынылады.

3.1.2. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Санаты жоқ	каз	орыс	физика	химия	биология	информатика
8	3	3	1	1	-	-	2	1	3	2	1	-	2	1	2	3

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 7-11-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделесек, «Физика» пәнінен дидактикалық материалдар саны - 1, оқу-әдістемелік кешен саны- 1, есептер жинағы – 4-еу, «Химия» пәнінен дидактикалық материалдар саны - 2, оқу-әдістемелік кешен саны- 5, есептер жинағы – 2-еу, «Биология» пәнінен дидактикалық материалдар саны - 1, оқу-әдістемелік кешен саны- 2, есептер жинағы – 1-еу, «Информатика» пәнінен дидактикалық материалдар саны - 1,

оқу-әдістемелік кешен саны- 1, есептер жинағы –1-еу. Кітапханада электрондық оқулықтар мен әдістемелік нұсқаулықтар кешені талапқа сай.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 3.1.3. –кестеде ұсынылады.

3.1.3. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	7-11	Физика	«Oxford University Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	Ағылшын тілі
	7-11	Химия	«Oxford University Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	Ағылшын тілі
	7-11	Биология	«Oxford University Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	Ағылшын тілі
	7-11	Информатика	«Oxford University Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	Ағылшын тілі
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық		Физика Химия Биология Информат	«Oxford University Press» «Macmillan Publishers»	2017-2020 ж.,	Ағылшын тілі

		ика			
Дидактикалық материалдар		Физика	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	Ағылшын тілі
		Химия	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	Ағылшын тілі
		Биология	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	Ағылшын тілі
		Информатика	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	Ағылшын тілі
тағы басқа		Электив курс	Физика, Химия, Биология, Информатика пәндері бойынша «PVL» зерттеу негізінде білім беру, «Физика кіріспесі», «Биология кіріспесі», «IT технологиясы»,	2020 ж. 2021 ж.	Ағылшын тілі

			«Робототехника» »элективті курстары бар.		
--	--	--	--	--	--

Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, физика кабинетінің саны - 1, зертхана саны - 1, химия кабинетінің саны - 1, зертхана саны – 1, биология кабинетінің саны - 1, зертхана саны – 1, информатика кабинетінің саны - 1, мультимедия – 1, кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтар интербелсенді тақта – барлық кабинетте бар, планшет саны – 30 , компьютер саны - 55.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 3.1.4.–кестеде ұсынылады.

7.1.4. – кестеде - Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингфон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1		+	+
Химия	1	1		+	+
Биология	1	1		+	+
Информатика	2	-		+	+

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар бойынша дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернатын 2017 жылы - 50 түлек аяқтаған. 2018 жылы - 49 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны- 10. 2019 жылы - 58 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны- 5. 2020 жылы - 71 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны- 8. 2021 жылы - 71 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны- 9.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 3.1.5. –кестеде ұсынылады.

3.1.5. – кестеде - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	49	10	58	5	71	8	71	90

Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия, «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға мен басқа да жарыстарға қатысып, жүлделі орындарға ие болып келуде.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия, «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 3.1.6. кестеде ұсынылған.

3.1.6. кестеде – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019										
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар			
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Дүниежүзілік	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
9-сынып	73										
Алынған жүлделі орындар		11	8						7	3	
Гран-при			1								
1-орын		3							2		
2-орын		4	2		2				3	1	
3-орын		4	5		3				2	2	

10-сынып	71										
Алынған жүлделі орындар		14	6	3	1	2			7	4	
Гран-при											
1-орын		4	3						2	1	
2-орын		6	1	1					3	1	
3-орын		4	2	2	1	2			2	2	
11-сынып	58										
Алынған жүлделі орындар		11	5	2		1	1	1	8	4	
Гран-при											
1-орын		5				1	1	1	2	2	
2-орын		5	2	1					4	2	
3-орын		1	3	1					2	4	

Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты бойынша 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия, «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, жүлделі орындарға ие болған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия, «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 3.1.7. кестеде ұсынылған.

3.1.7. кестеде – ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2019-2020		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар									
	Білім саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
9-сынып	71									
Алынған жүлделі орындар		9	4						4	3
Гран-при										
1-орын		3	1						2	
2-орын		4	1						1	1
3-орын		2	2						1	2
10-сынып	72									
Алынған жүлделі орындар		10	3	3					26	2
Гран-при										
1-орын		4	1						4	2
2-орын		3	1	1					6	
3-орын		3	1	2					16	
11-сынып	71									
Алынған жүлделі орындар		11	4							
Гран-при										
1-орын		5	1							
2-орын		4	2							
3-орын		2	1							

Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ Білім-инновация» лицей-интернаты бойынша 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалараға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, жүлделі орындарға ие болған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 3.1.8. –кестеде ұсынылған.

3.1.8. кестеде – ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
9-сынып	76									
Алынған жүлделі орындар		8	9							2
Гран-при										
1-орын		3	2							1
2-орын		4	1							
3-орын			6							1
10-сынып	68									
Алынған жүлделі орындар		7	4							2
Гран-при										
1-орын		3	1							
2-орын		3	1							1
3-орын		1	2							1
11-сынып	71									
Алынған жүлделі орындар		9	4	1						1
Гран-при										
1-орын		5	2							

2-орын		1	1	1						
3-орын		3	1							1

2019, 2020, 2021 жылдары оқыту тілі – ағылшын тіліндегі отандық, шетелдік жоғары оқу орындарына оқуға түскен түлектер бар.

Ағылшын тілінде оқытылатын шетелдік жоғары оқу орындарына түскен түлек саны: 2019 жылы -5-еу, 2020 жылы – 1-еу, 2021 жылы – 3-еу. Ал Отандық жоғары оқу орындарына оқуға түскен түлек санына тоқталсақ, 2019 жылы 53, 2020 жылы – 69, 2021 жылы – 62 түлек түсіп отыр.

Лицей-интернатта ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 3.1.9. кестеде ұсынылған.

3.1.9. кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	58		71		71	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	53		69		62	
Шетелдік ЖОО	5	5	2	1	9	3

3.1.10. –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Білім алушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша
2017-2018 оқу жылы Барлығы – 322 оқушы	7-сыныптар	физика	72	Е. Қойшыбеков	76%	
	8-сыныптар	физика	72	Д. Мухибаев Е. Қойшыбеков	92%	
	9-сыныптар	физика	72	Е. Жұмадилов Е. Қойшыбеков	88%	
	10-сыныптар	физика	57	Е. Жұмадилов	91%	
	11-сыныптар	физика	49	Е. Жұмадилов	100%	
	7-сыныптар	химия	72	Рысқұлов Нурсұлтан	88%	
	8-сыныптар	химия	72	Рысқұлов Нурсұлтан	97%	

	9-сыныптар	химия	72	Рыскулов Нурсултан	100%	
	10-сыныптар	химия	56	Рыскулов Нурсултан	100%	
	11-сыныптар	химия	49	Рыскулов Нурсултан	100%	
	7-сыныптар	биология	72	Ербен Өзкан	61%	
	8-сыныптар	биология	72	Ербен Өзкан	72%	
	9-сыныптар	биология	72	Ербен Өзкан	82%	
	10-сыныптар	биология	57	Ербен Өзкан	93%	
	11-сыныптар	биология	49	Ербен Өзкан	100%	
	7-сыныптар	информатика	72	Жумадилаев Ельдар	100%	
	8-сыныптар	информатика	72	Жумадилаев Ельдар	100%	
	9-сыныптар	информатика	72	Жумадилаев Ельдар	100%	
	10-сыныптар	информатика	57	Жумадилаев Ельдар	96%	
	11-сыныптар	информатика	49	Жумадилаев Ельдар	100%	
2018-2019 жылы Барлығы – 296 оқушы	7-сыныптар	физика	78	Қойшыбеков Ержан	100%	
	8-сыныптар	физика	72	Жумадилов Ержан	99%	
	9-сыныптар	физика	73	Мухибаев Даулет	100%	
	10-сыныптар	физика	71	Жумадилов Ержан Мухибаев Даулет	100%	
	11-сыныптар	физика	58	Жумадилов Ержан	100%	
	7-сыныптар	химия	78	Динчер Тунджай	98%	
	8-сыныптар	химия	72	Динчер Тунджай	93%	
	9-сыныптар	химия	73	Динчер Тунджай	92%	
	10-сыныптар	химия	71	Динчер Тунджай	99%	
	11-сыныптар	химия	58	Динчер Тунджай	100%	
	7-сыныптар	биология	78	Акимбаев Бауыржан	100%	
	8-сыныптар	биология	72	Ербен Өзкан	97%	
	9-сыныптар	биология	73	Акимбаев Бауыржан	100%	
	10-сыныптар	биология	71	Ербен Өзкан	99%	
	11-сыныптар	биология	58	Ербен Өзкан Акимбаев Бауыржан	100%	
	7-сыныптар	информатика	78	Жумадилов	100%	

				Ельдар		
	8-сыныптар	информатика	72	Жумадилов Ельдар	99%	
	9-сыныптар	информатика	73	Жумадилов Ельдар	100%	
	10-сыныптар	информатика	71	Жумадилов Ельдар	100%	
	11-сыныптар	информатика	58	Жумадилов Ельдар	100%	
2019-2020 оқу жылы Барлығы – 299 оқушы Арасында бағыт бойынша пәндерде өзгешелік бар	7-сыныптар	Физика	75	Мухибаев Даулет	87%	
	8-сыныптар	Физика	77	Мухибаев Даулет	100%	
	9-сыныптар	Физика	71	Мухибаев Даулет	96%	
	10-сыныптар	Физика	55	Мухибаев Даулет Жумадилов Ержан	100%	
	11-сыныптар	Физика	71	Жумадилов Ержан	99%	
	7-сыныптар	химия	75	Динчер Тунджай	88%	
	8-сыныптар	химия	77	Динчер Тунджай	93,5%	
	9-сыныптар	химия	71	Динчер Тунджай	90%	
	10-сыныптар	химия	17	Динчер Тунджай	100%	
	11-сыныптар	химия	71	Динчер Тунджай	99%	
	7-сыныптар	биология	75	Абдимуратов Ербулан	84%	
	8-сыныптар	Биология	77	Абдимуратов Ербулан	90%	
	9-сыныптар	Биология	71	Абдимуратов Ербулан	85%	
	10-сыныптар	Биология	17	Абдимуратов Ербулан	100%	

	11-сыныптар	Биология	71	Абдимуратов Ербулан	99%	
	7-сыныптар	Информатика	75	Жумадилаев Ельдар Тыныш Алмас	100%	
	8-сыныптар	Информатика	77	Жумадилаев Ельдар Тыныш Алмас	100%	
	9-сыныптар	Информатика	71	Жумадилаев Ельдар Тыныш Алмас	96%	
	10-сыныптар	Информатика	72	Жумадилаев Ельдар Тыныш Алмас	99%	
	11-сыныптар	Информатика	71	Жумадилаев Ельдар Тыныш Алмас	99%	
2020-2021 оқу жылы Барлығы -326 оқушы Бағыттар бойынша оқушы санында өзгешелік бар	7-сыныптар	Физика	77	Шаяхметов Эльнар	97%	
	8-сыныптар	Физика	75	Шаяхметов Эльнар	80%	
	9-сыныптар	Физика	76	Шаяхметов Эльнар	95%	
	10-сыныптар	Физика	58	Картав Мухаррем	91%	
	11-сыныптар	Физика	54	Картав Мухаррем	100%	
	7-сыныптар	химия	77	Динчер Тунджай	78%	
	8-сыныптар	химия	75	Динчер Тунджай	95%	
	9-сыныптар	химия	76	Динчер Тунджай	88%	
	10-сыныптар	химия	12	Динчер Тунджай	100%	
	11-сыныптар	химия	17	Динчер Тунджай	100%	
	7-сыныптар	Биология	77	Абдимуратов Ербулан	100%	

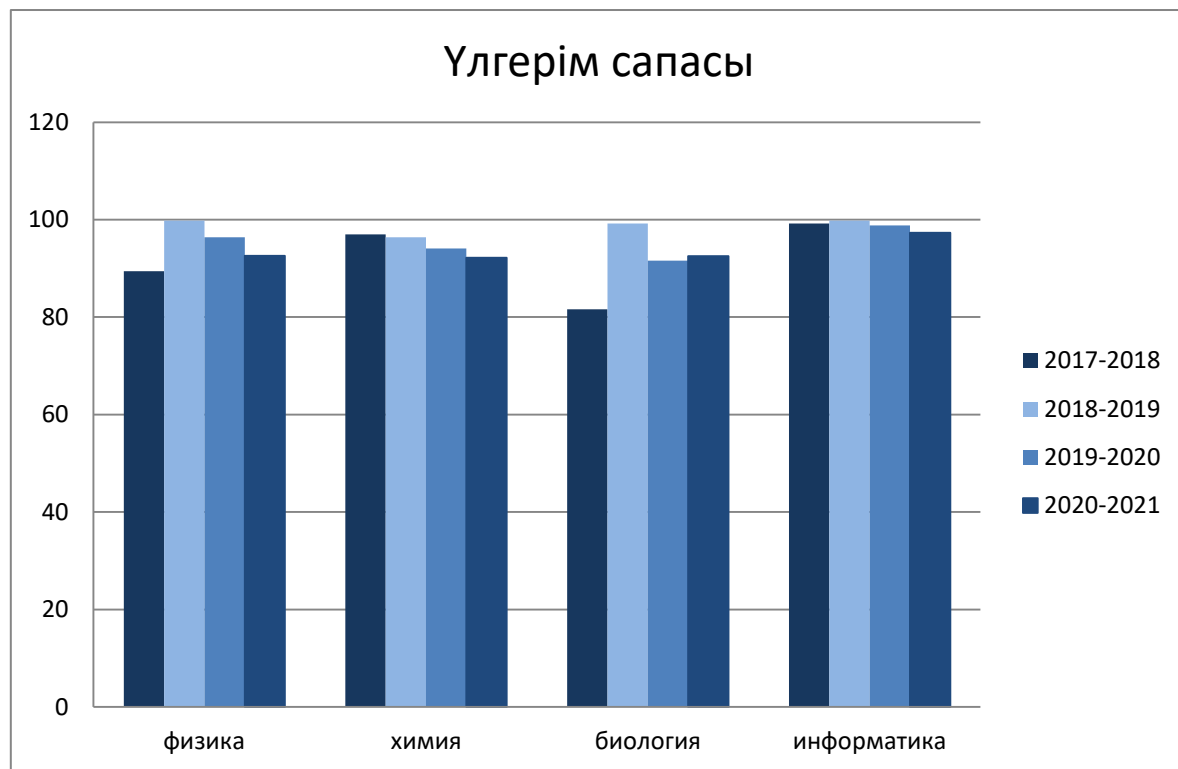
	8-сыныптар	Биология	75	Абдимуратов Ербулан	71%	
	9-сыныптар	Биология	76	Абдимуратов Ербулан	88%	
	10-сыныптар	Биология	12	Абдимуратов Ербулан	100%	
	11-сыныптар	Биология	17	Абдимуратов Ербулан	100%	
	7-сыныптар	Информатика	77	Насырбек Ақтөре Тыныш Алмас	96%	
	8-сыныптар	Информатика	75	Тыныш Алмас Насырбек Ақтөре	92%	
	9-сыныптар	Информатика	76	Тыныш Алмас Насырбек Ақтөре	100%	
	10-сыныптар	Информатика	68	Жумадиллаев Ельдар Насырбек Ақтөре	100%	
	11-сыныптар	Информатика	71	Жумадиллаев Ельдар Насырбек Ақтөре	100%	
2021-2022 жылы I тоқсан Барлығы – 369 оқушы 7-сыныптар -78 оқушы	7-сыныптар	Физика				I ж.ж\та бұл пән оқу жоспарына сай тек 7-сыныптарда оқытылмайды, сондықтан қорытылмайды. II ж.ж\та оқытылады
	8-сыныптар	Физика	80	А. Мырзахметов	60%	
	9-сыныптар	Физика	72	А. Мырзахметов	55%	
	10-сыныптар	Физика	75	М. Картав	71%	
	11-сыныптар	Физика	68	М. Картав	100%	
	7-сыныптар	химия				I ж.ж\та бұл пән оқу жоспарына сай тек 7-сыныптарда оқытылмайды,

						сондықтан қорытылмайды. II ж.ж\та оқытылады
	8-сыныптар	химия	80	Т. Динчер	63%	
	9-сыныптар	химия	72	Т. Динчер	55%	
	10-сыныптар	химия	75	Т. Динчер		1-тоқсан қорытылмайды
	11-сыныптар	химия	68	Т. Динчер		1-тоқсан қорытылмайды
	7-сыныптар	Биология				I ж.ж\та бұл пән оқу жоспарына сай тек 7-сыныптарда оқытылмайды, сондықтан қорытылмайды. II ж.ж\та оқытылады
	8-сыныптар	Биология	80	Е. Абдимуратов С. Анарбаев	64%	
	9-сыныптар	Биология	72	Е. Абдимуратов	56%	
	10-сыныптар	Биология	75	Е. Абдимуратов		1-тоқсан қорытылмайды
	11-сыныптар	Биология	68	Е. Абдимуратов		1-тоқсан қорытылмайды
	7-сыныптар	Информатика		Е. Жұмабек А. Тыныш		1-тоқсан қорытылмайды
	8-сыныптар	Информатика		Е. Жұмабек А. Тыныш		1-тоқсан қорытылмайды
	9-сыныптар	информатика		Е. Жұмабек А. Тыныш		1-тоқсан қорытылмайды
	10-сыныптар	Информатика	75	Е. Жұмабек А. Тыныш	63%	
	11-сыныптар	Информатика	68	Е. Жұмабек А. Тыныш	83%	

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылынан бастап «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін

ағылшын тілінде оқытып келеді. Әр пән бойынша білім алушы саны орта есеппен – 68 баланы құрайды. Білім сапасының 2017-2018 оқу жылында орташа көрсеткіші – 90,6 % болса, 2020-2021 оқу жылында орташа пайыздық көрсеткіші – 90,1 % көрсеткен. 2021-2022 оқу жылынан жалғасын тауып келеді. (3.1.1. – сурет).

Сурет 3.1.1.

3.2. «Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты» КММ

Жамбыл облысы әкімдігі білім басқармасының «Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Тараз қаласындағы Сыпатай батыр 31 үй мекенжайы бойынша орналасқан.

Лицей-интернаттың оқу корпусы 2013 жылы салынған, Жалпы ауданы: 2632,8 шаршы метр. Сыйымдылығы – 350 оқушы. Жатақхана корпусы 1975 жыл салынған. Жалпы ауданы - 2772,8 шаршы метр, 2 қабаттан тұрады. Бөлме саны – 44. Лицей-интернатта негізгі бағыттар:

- ✓ 1994 жылдан бері жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізіп келеді;
- ✓ 4 тілде білім беру жүйесі қалыптасқан: қазақ тілінде, орыс тілінде, ағылшын тілінде, түрік тілінде;

Халықаралық білім беретін құрылымдармен және университеттермен тікелей байланыстар орнатқан. «Білім-инновация» лицей-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі қазақ-түрік лицейі болып ашылған 1994 жылдан бері төрт тілде: қазақ, орыс, ағылшын және түрік тілдерінде білім беруде. Бұл үдеріс Қазақстандағы барлық «Білім-инновация» лицей-интернатында жүйелі жолға қойылуда. Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндер: алгебра, геометрия, биология, химия, физика, информатика пәндері тек ағылшын тілінде жүргізіліп, пән мұғалімдері арнайы біліктілікті арттыру курстарынан өтіп, С1 деңгейіне дейінгі сертификатқа ие болады, сабақтың деңгейі мен өтілу барысы ерекше бақылауға алынған.

Лицей-интернаттың шығармашылық тақырыбы: «Дарынды балаға білім берудегі тұлғалық бағыттылық және жаратылыстану пәндерін оқытуда ақпараттық технологияларды жетілдіру»

Лицей-интернаттың оқу-тәрбие үдерісіндегі жетістіктері

2018 жылы «ЕҢ ҮЗДІК БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМЫ» номинациясын иеленіп, 22 627 200 теңге сыйақы берілді. ҰБТ нәтижесі бойынша соңғы 10 жылда «Республикадағы 100 үздік мектептердің» қатарында көрінуде. Атап айтқанда, орта балл 2017 жылы-115, 2018 жылы-113, 2019 жылы-107, 2020 жылы-102,5, 2021 жылы-102,4 ұпай санын көрсетті. Бітіруші түлектердің мемлекеттік грантпен иелену пайызы : 2017 жылы-75,5%, 2018 жылы-77,2 %, 2019 жылы-79%, 2020 жылы-94,3%, 2021 жылы-82,6%.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) физика, химия, биология, информатика пәндері және математика пәні де 7-сыныптан бастап 11-сыныпқа дейін тек ағылшын тілінде оқытылады. Барлығы 14 сынып комплектісі, 350 оқушылар да ағылшын тілінде дәріс алуда. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 3.2.1-де ұсынылады.

3.2.1. кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		Қаз	орыс	физика	Химия	биология	информатика	барлығы
7	3	3	-	72	72	72	72	72
8	3	3	-	80	80	80	80	80
9	2	2	-	50	50	50	50	50
10	3	3	-	76	76	76	76	76
11	3	3	-	72	72	72	72	72

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 11, еңбек өтілі 5 жылға дейін дейін - 5, 5-тен 10 жылға дейін - 4, 10 - нан 15 жылға дейін - 2 педагог жұмыс істейді. 15-тен 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтер - жоқ.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагог саны - 3, «Педагог-шебер» - 1, «Зерттеуші-педагог» - 3, «Педагог-сарапшы»- 2, «Педагог-модератор» - 2.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -3, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 2, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 3, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 3.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет - 3.2.2. –кестеде ұсынылады.

3.2.2. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Санаты жоқ			каз	орыс	физика	химия
											Педагог саны	Педагог саны				
11	5	4	2	-	-	1	3	2	2	3	1	-	3	2	3	3

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 7-11-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделесек, «Физика» пәнінен дидактикалық материалдар саны - 1, оқу-әдістемелік кешен саны- 1, есептер жинағы – 4-еу, «Химия» пәнінен дидактикалық материалдар саны - 2, оқу-әдістемелік кешен саны- 5, есептер жинағы – 2-еу, «Биология» пәнінен дидактикалық материалдар саны - 1, оқу-әдістемелік кешен саны- 2, есептер жинағы – 1-еу, «Информатика» пәнінен дидактикалық материалдар саны - 1, оқу-әдістемелік кешен саны- 1, есептер жинағы –1-еу. Кітапханада электрондық оқулықтар мен әдістемелік нұсқаулықтар кешені талапқа сай.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 3.2.3. кестеде ұсынылады.

3.2.3. кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі

Оқулық	7-11	Физика	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
	7-11	Химия	«Oxford University Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
	7-11	Биология	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
	7-11	Информатика	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық		Физика Химия Биология Информатика	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
Дидактикалық материалдар		Физика	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
		Химия	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
		Биология	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
		Информатика	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
тағы басқа		Электив курс	Физика, Химия, Биология	2020 ж. 2021 ж.	АҒЫЛШЫН ТІЛІ

			пәндері бойынша «PVL» зерттеу негізінде білім беру элективті курсы бар		
--	--	--	--	--	--

Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, физика кабинетінің саны - 1, зертхана саны - 1, химия кабинетінің саны - 1, зертхана саны – 1, биология кабинетінің саны - 1, зертхана саны – 1, информатика кабинетінің саны - 1, зертхана саны – 1, кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтар интербелсенді тақта – 19, планшет саны – 15, компьютер саны - 65.

Зертханалардың ауданына тоқталсақ:

- Физика- 17,90 кв2
- Химия-19,10 кв2
- Информатика -19,80 кв2
- Биология-17,90 кв2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 3.2.4. кестеде ұсынылады.

3.2.4. кестеде - Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингфон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1		+	+
Химия	1	1		+	+
Биология	1	1		+	+
Информатика	2	-		+	+

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар бойынша Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернатын 2018 жылы - 44 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны- 7. 2019 жылы - 43 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны-10. 2020 жылы - 54 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны- 10. 2021 жылы - 46 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны- 10.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 3.2.5. кестеде ұсынылады.

3.2.5. кестеде – МБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	44	7	43	10	54	10	46	10

Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға мен басқа да жарыстарға қатысып, жүлделі орындарға ие болып келуде.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 3.2.6. кестеде ұсынылған.

3.2.6. кестеде – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
9-сынып	73									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		5 7 8	2 1		2 3			2 3 9	2 4	
10-сынып	53									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын		3 2	1		2			5 2	1	

3-орын		6	1		3			3	1	
11-сынып	43									
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		3	1					2		
2-орын		2	1		4			3	1	
3-орын		3	3		2			4	2	

Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты бойынша 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, жүлделі орындарға ие болған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 3.2.7. кестеде ұсынылған.

3.2.7. кесте – ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
9-сынып	72									
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		1						1	1	
2-орын		3							1	
3-орын		7							1	1
10-сынып	73									
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		2			1				1	
2-орын		3						2	1	
3-орын		5							1	

11-сынып	53									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2 2 4			1 1					

Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты бойынша 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалараға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, жүлделі орындарға ие болған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 3.2.8. кестеде ұсынылған.

3.2.8. кестеде – ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
9-сынып	79									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2 2 8						2 1 1	1 1 1	
10-сынып	72									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2 2 9	1 1		1 2			1 2	1 1 1	
11-сынып	46									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		5 5	1 1		1 1					

2019, 2020, 2021 жылдары оқыту тілі – ағылшын тіліндегі отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге оқуға түскен түлектер бар.

Ағылшын тілінде оқытылатын шетелдік жоғары оқу орындарына түскен түлек саны: 2019 жылы -1-еу, 2020 жылы – 1-еу, 2021 жылы – 4-еу. Ал Отандық жоғары оқу орындарына оқуға түскен түлек санына тоқталсақ, 2019 жылы 42, 2020 жылы – 52, 2021 жылы – 42 түлек түсіп отыр.

Лицейде ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 3.2.9. кестеде ұсынылған.

3.2.9. кесте - Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	43		53		46	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	42		52		42	
Шетелдік ЖОО	1	1	1	1	4	4
Отандық колледж	0		0			
Шетелдік колледж	0		0			

3.2.10. кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Білім алушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылы Барлығы – 277 оқушы	7-сыныптар	физика	78	Е.Койшыбеков К.Ауелбаева	93,5%
	8-сыныптар	физика	54	Е.Койшыбеков К.Ауелбаева	83,3%
	9-сыныптар	физика	55	Е.Койшыбеков К.Ауелбаева	94,5%
	10-сыныптар	физика	46	Е.Койшыбеков К.Ауелбаева	89,1%
	11-сыныптар	физика	44	Е.Койшыбеков К.Ауелбаева	100%
	7-сыныптар	химия	78	С.Гаджиева Г.Нуримова	98,7%
	8-сыныптар	химия	54	С.Гаджиева Г.Нуримова	98,1%
	9-сыныптар	химия	55	С.Гаджиева Г.Нуримова	98,1%
	10-сыныптар	химия	46	С.Гаджиева Г.Нуримова	95,3%
	11-сыныптар	химия	44	С.Гаджиева Г.Нуримова	100%

	7-сыныптар	биология	78	Т.Ахметжанова	79,4%
	8-сыныптар	биология	54	Т.Ахметжанова	90,7%
	9-сыныптар	биология	55	Т.Ахметжанова	100%
	10-сыныптар	биология	46	Т.Ахметжанова	93,4%
	11-сыныптар	биология	44	Т.Ахметжанова	100%
	7-сыныптар	информатика	78	Ж.Тұрсыналиев	98,7%
	8-сыныптар	информатика	54	Ж.Тұрсыналиев	98%
	9-сыныптар	информатика	55	Ж.Тұрсыналиев	98%
	10-сыныптар	информатика	46	Ж.Тұрсыналиев	100%
	11-сыныптар	информатика	44	Ж.Тұрсыналиев	100%
2018-2019 оқу жылы Барлығы – 296 оқушы	7-сыныптар	физика	78	К.Ауелбаева	51,3%
	8-сыныптар	физика	74	К.Ауелбаева	52,7%
	9-сыныптар	физика	48	К.Ауелбаева	85,4%
	10-сыныптар	физика	53	К.Ауелбаева	92,4%
	11-сыныптар	физика	43	К.Ауелбаева	98%
	7-сыныптар	химия	78	С.Гаджиева	55,1%
	8-сыныптар	химия	74	С.Гаджиева	55,4%
	9-сыныптар	химия	48	С.Гаджиева	73%
	10-сыныптар	химия	53	С.Гаджиева	88,7%
	11-сыныптар	химия	43	С.Гаджиева	100%
	7-сыныптар	биология	78	Г.Бекбаева	68%
	8-сыныптар	биология	74	Г.Бекбаева	63,5%
	9-сыныптар	биология	48	Г.Бекбаева	100%
	10-сыныптар	биология	53	Г.Бекбаева	100%
	11-сыныптар	биология	43	Г.Бекбаева	100%
	7-сыныптар	информатика	78	М.Егембердиева, Ж.Тұрсыналиев	62,8%
	8-сыныптар	информатика	74	М.Егембердиева, Ж.Тұрсыналиев	73%
	9-сыныптар	информатика	48	М.Егембердиева, Ж.Тұрсыналиев	100%

	10-сыныптар	информатика	53	М.Егембердиева, Ж.Турсыналиев	100%
	11-сыныптар	информатика	43	М.Егембердиева, Ж.Турсыналиев	100%
2019-2020 оқу жылы Барлығы – 299 оқушы Арасында бағыт бойынша пәндерде өзгешелік бар	7-сыныптар	физика	52	Д.Чижевская	96,2%
	8-сыныптар	физика	76	Д.Чижевская	97,4%
	9-сыныптар	физика	73	Д.Чижевская	97%
	10-сыныптар	физика	25	Д.Чижевская	100%
	11-сыныптар	физика	53	Д.Чижевская	100%
	7-сыныптар	химия	52	С.Гаджиева	92,3%
	8-сыныптар	химия	76	С.Гаджиева	85,5%
	9-сыныптар	химия	73	С.Гаджиева	93%
	10-сыныптар	химия	25	С.Гаджиева	88%
	11-сыныптар	химия	53	С.Гаджиева	100%
	7-сыныптар	биология	52	Г.Бекбаева	100%
	8-сыныптар	биология	76	Г.Бекбаева	90%
	9-сыныптар	биология	73	Г.Бекбаева	98%
	10-сыныптар	биология	20	Г.Бекбаева	90%
	11-сыныптар	биология	53	Г.Бекбаева	100%
	7-сыныптар	информатика	52	Ж.Турсыналиев Қ.Өнел	98%
	8-сыныптар	информатика	76	Ж.Турсыналиев Қ.Өнел	98%
	9-сыныптар	информатика	73	Ж.Турсыналиев Қ.Өнел	97%
	10-сыныптар	информатика	45	Ж.Турсыналиев Қ.Өнел	98%
	11-сыныптар	информатика	53	Ж.Турсыналиев Қ.Өнел	100%
2020-2021 оқу жылы Барлығы - 326 оқушы Бағыттар бойынша оқушы санында	7-сыныптар	физика	77	Д.Чижевская А.Тілеубекова	87%

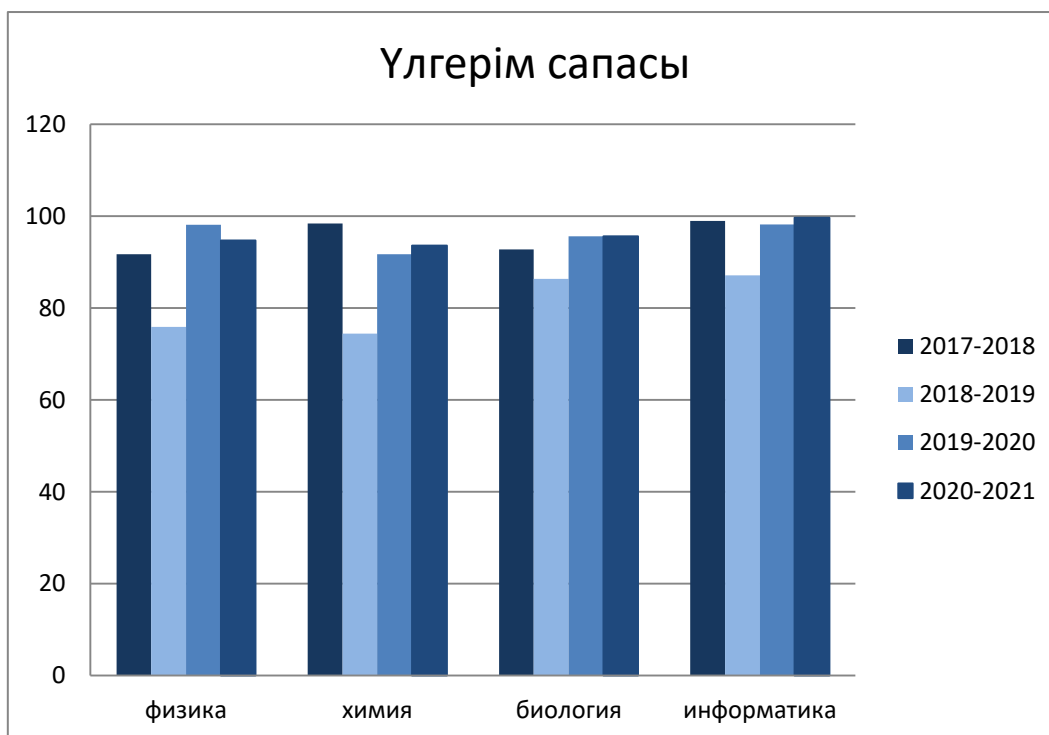
өзгешелік бар					
	8-сыныптар	физика	52	Д.Чижевская А.Тілеубекова	86%
	9-сыныптар	физика	79	Д.Чижевская А.Тілеубекова	92%
	10-сыныптар	физика	25	Д.Чижевская	100%
	11-сыныптар	физика	26	Д.Чижевская	100%
	7-сыныптар	химия	77	С.Гаджиева Г.Нуримова	92%
	8-сыныптар	химия	52	С.Гаджиева Г.Нуримова	100%
	9-сыныптар	химия	79	С.Гаджиева Г.Нуримова	98%
	10-сыныптар	химия	23	С.Гаджиева	78%
	11-сыныптар	химия	26	С.Гаджиева	100%
	7-сыныптар	биология	77	Г.Бекбаева Г.Естайбекова	100%
	8-сыныптар	биология	52	Г.Бекбаева Г.Естайбекова	94%
	9-сыныптар	биология	79	Г.Бекбаева	97%
	10-сыныптар	биология	47	Г.Бекбаева	87%
	11-сыныптар	биология	20	Г.Бекбаева	100%
	7-сыныптар	информатика	77	Ж.Турсыналиев М.Егембердиева	100%
	8-сыныптар	информатика	52	М.Егембердиева Қ.Өнел	98%
	9-сыныптар	информатика	79	М.Егембердиева Қ.Өнел	100%
	10-сыныптар	информатика	72	М.Егембердиева Қ.Өнел	100%
	11-сыныптар	информатика	46	М.Егембердиева Қ.Өнел	100%
2021-2022 оқу жылы I тоқсан Барлығы – 350 оқушы 7-сыныптар -72 оқушы 10-сыныпта 1 оқушы АҚШ-та білім алууда	7-сыныптар	физика			

	8-сыныптар	физика	80	Н.Игенбаев	97%
	9-сыныптар	физика	50	М.Абдимажитова Д.Эшназарова	92%
	10-сыныптар	физика	76	М.Абдимажитова Д.Эшназарова	96%
	11-сыныптар	физика	72	М.Абдимажитова	100%
	7-сыныптар	химия			
	8-сыныптар	химия	80	Ә.Жиенбаева	92%
	9-сыныптар	химия	50	Ә.Жиенбаева	94%
	10-сыныптар	химия	76\50	С.Гаджиева	98%
	11-сыныптар	химия	72\23	С.Гаджиева	100%
	7-сыныптар	биология	72		
	8-сыныптар	биология	80	Г.Бекбаева Д.Оңдасынова Г.Естайбекова	92%
	9-сыныптар	биология	50	Г.Бекбаева Д.Оңдасынова Г.Естайбекова	94%
	10-сыныптар	биология	76\50	Г.Бекбаева Д.Оңдасынова	100%
	11-сыныптар	биология	72\47	Г.Бекбаева Д.Оңдасынова	100%
	7-сыныптар	информатика	72	М.Егембердиева Ж.Турсыналиев Қ.Өнел	%
	8-сыныптар	информатика	80	М.Егембердиева Ж.Турсыналиев Қ.Өнел	%
	9-сыныптар	информатика	50	М.Егембердиева Ж.Турсыналиев Қ.Өнел	%
	10-сыныптар	информатика	76	М.Егембердиева Қ.Өнел	86%
	11-сыныптар	информатика	72	М.Егембердиева Қ.Өнел	89%

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылынан бастап «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытып келеді. Әр пән бойынша білім алушы саны орта есеппен – 50 баланы құрайды. Білім сапасының 2017-2018 оқу жылында орташа көрсеткіші – 95,4 % болса, 2020-2021 оқу жылында орташа пайыздық

көрсеткіші – 95,8 % көрсеткен. 2021-2022 оқу жылынан жалғасын тауып келеді. (3.2.1. – сурет).

Сурет 3.2.1.

3.3. Үш тілде оқытатын мамандандырылған дарынды балаларға арналған мектеп

Жамбыл облысы әкімдігі білім басқармасының «Үш тілде оқытатын мамандандырылған дарынды балаларға арналған мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің Тараз қаласында, Төле би көшесі 22 А мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 570 оқушы; сынып - комплектілер – 21; мектеп оқушылары- 445. Оқыту қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде жүргізіледі. Биология ағылшын тілінде оқыту 8-11 сыныпта (387 оқушы) жүзеге асырылады.

Жалпы білім берудің үшінші сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асыру болып табылады. Бейінді мектепте білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндері 8-сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады. Бейінді мектепте ЖМБ-да екі топқа бөлініп оқытылады. Жоғарыда аталған пәндер «Астана» баспасы бойынша, қос тілді оқулықпен оқытылады. Физика пәнінен ағылшын тілінде оқитын білім алушы саны – 387, химия пәнін - 387, биология пәнін - 387, информатика пәнін - 387 барлығы 387 білім алушы білім алады. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 3.3.1. –ұсынылады.

3.3.1. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
8	2	1	1	50	50	50	50	50
9	7	4	3	168	168	168	168	168
10	5	3	2	93	93	93	93	93
11	4	2	2	77	77	77	77	77

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 11, еңбек өтілі 5 жылға дейін дейін - 2, 5-тен 10 жылға дейін - 5, 10-тен 15 жылға дейін - 2 педагог жұмыс істейді. 15-тен 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтер - 2.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагог саны - 2, «Педагог-шебер» -2, «Зерттеуші-педагог» - 4, «Педагог-сарапшы»-2, «Педагог-модератор» - 1.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -3, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 2, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 4, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет - 3.3.2. кестеде ұсынылады.

3.3.2. кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Педагог саны					
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	шебер	зерттеуші	сарапшы	модератор	Санаты жоқ	Оқыту тілі		физика	химия	биология	информатика
											каз	ор				

												ыс				
11	2	5	2	0	2	2	4	2	1	1	3	8	3	2	4	2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделесек, тек «Информатика» пәнінен дидактикалық материалдар саны – 8, элективті курс саны-10, әзірлену тілі – қазақ тілінде, басқа оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген. Басқа ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың пәндері оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 3.3.3. кестеде ұсынылады.

3.3.3. кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8 9 10 11	химия	Мектеп	2018 2019 2019 2020	Қостілді
	8 9 10 11	биология	Астана	2018 2019 2019 2020	
	8 9 10 11	физика	Астана	2018 2019 2019 2020	Қостілді
	8 9 10 11	информатика	Астана	2018 2019 2019 2020	Қостілді
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	8	Cytology Human biology Genetics Zoology	Zambak		ағылшын

МДБА мектебінде ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, физика кабинетінің саны-1, зертхана саны -1, химия кабинетінің саны -1, зертханасы -1, информатика кабинеті – 1, лингофон кабинеті -0, кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта бар).

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 3.3.4. кестеде ұсынылады.

3.3.4. кесте – Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	-	+	1
Химия	1	1	-	+	1
Физика	1	1	-	+	-
Информатика	1	-	-	+	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар бойынша МДБАМ2018 жылы - 488 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны - 0. 2019 жылы – 488 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған – 0, 2020 жылы – 489 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған – 1, 2021 жылы – 486 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 3.3.5. кестеде ұсынылады.

3.3.5. кестеде – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	488	0	488	-	489	1	486	-

МДБА мектебі бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға мен басқа да жарыстарға қатыспаған. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 3.3.6. кестеде ұсынылған.

3.3.6. кестеде – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	олимпиада				жобалар			Басқа да жарыстар		
	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
9 сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

МДБА мектебі бойынша 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, жүлделі орындарға ие болған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 3.3.7. кестеде ұсынылған.

3.3.7. кестеде – ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2019-2020		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар		Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
	Білім саны	Облыс								
8 сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын						2				
9 сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1			2					
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

МДБА мектебі бойынша 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, жүлделі орындарға ие болған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 3.3.8. кестеде ұсынылған.

3.3.8. кестеде – ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық,

халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
8 сынып	-		-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2 1	3		1			1		
9 сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					1				1 6 3	
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					1 3 2 2				2 7	1 4 3
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					2 1	2				

2019 жылы оқыту тілі – ағылшын тіліндегі шетелдік жоғары оқу орынына оқуға түскен түлектер саны – 4, оның ішінде – 1 түлек ағылшын тілінде оқиды. Ал 2020 жылы ағылшын тілінде оқытылатын шетелдік жоғары оқу орындарына түскен түлек саны – 6, оның екеуі ағылшын тілінде оқиды. 2021 жылы – 6 түлек шетелдік жоғары оқу орнына түсіп, оның 2-і ағылшын тілінде оқиды. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 3.3.9. кестеде ұсынылған.

7.3.9. кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	15		37		67	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	11		31		61	
Шетелдік ЖОО	4	1	6	2	6	2
Отандық колледж	-					
Шетелдік колледж	-					

3.3.10. кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

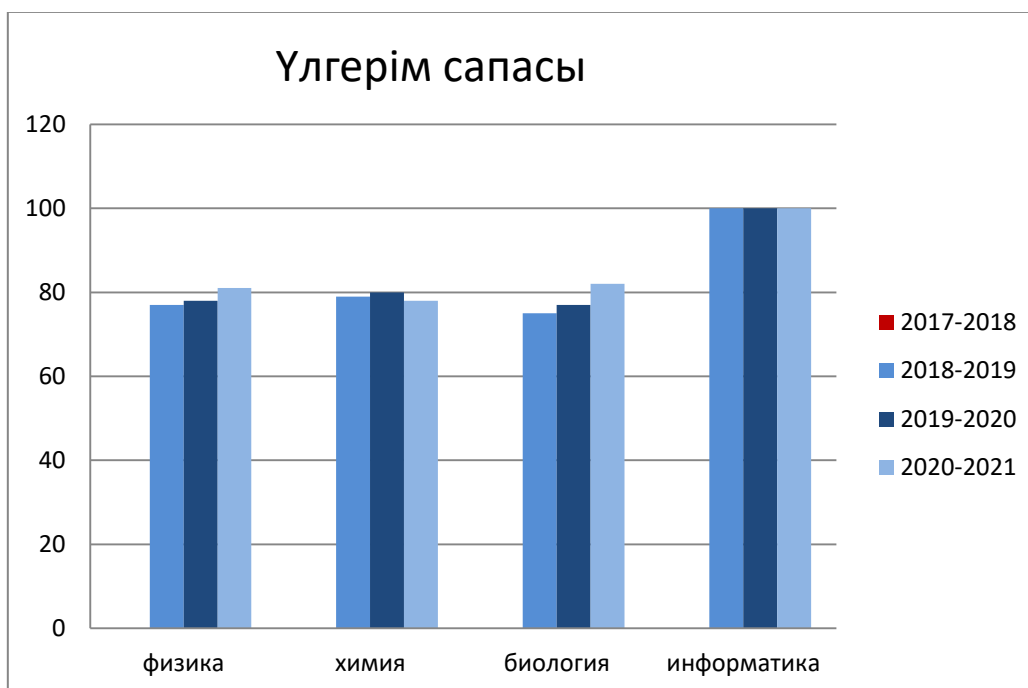
Оқу жылы	Сыныптар	Пәні	Білім алушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2018-2019 оқу жылы	8 сынып	биология	89	Жайнакова Л.Ж Бекібаева М.Ә. Шабров П.П.	75%
	8 сынып	химия	89	Дәулет Ә.Б.	79%
	8 сынып	физика	89	Маткеримова З.Ә.	77 %
	8 сынып	информатика	89	Орынбаева М.Б	100%
2019-2020 оқу жылы	8-9 сыныптар	биология	180	Жайнакова Л.Ж Бекібаева М.Ә. Шабров П.П.	77%
	8-9 сынып	химия	180	Мырзаш Ж	80%
	8-9 сынып	физика	180	Маткеримова З.Ә.	78 %
	8-9 сынып	информатика	180	Сердалиева Т.Б	100%
2019-2020 оқу жылы	8-10 сынып	биология	336	Жайнакова Л.Ж Бекібаева М.Ә. Шабров П.П	80 %
	8-10 сынып	Химия	336	Даулет А Капар Н	78%
	8-10 сынып	Физика	336	Маткеримова З.Ә. Сыйхымбаева	84%
	8-10 сынып	Информатика	336	Сердалиева Т.	100 %
2020-2021 оқу жылы	8- 11 сынып	биология	387	Жайнакова Л.Ж Бекібаева М.Ә. Шабров П.П	82%
	8- 11 сынып	Химия	387	Даулет А Капар Н	78%

	8-11 сынып	Физика	387	Маткеримова З.Ә. Сыйхымбаева	81%
	8-11 сынып	информатика	387	Сердалиева Т.	100%

Зерттеу нәтижесінде алынған нәтижелерді тәжірибеге енгізудің маңызды тәсілі адресаты, мақсаты және олардың өзектілігі мен қажеттілігінің негізделуі көрсетілген оларды қолдану бойынша ұсыныстар болып табылады. Сондықтан да бұл мониторингтің тағы бір өлшемшарты болып табылады. Педагогика үшін «үштілді білім беру» түсінігі біршама жаңа түсінік болуына байланысты осындай нақтылық қажет болды. Мысалға, үштілді білім берудің қостілді оқытудан және көптілді білім беруден айырмашылығы. Сондықтан ол түсінік беруді қажет етеді. Жаңа түсінікті енгізу бірқатар принциптерді енгізуге негізделді, соның бірі қарап тексеруді қажет етеді.

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылынан бастап «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытып келеді. Әр пән бойынша білім алушы саны орта есеппен – 68 баланы құрайды. Білім сапасының 2018-2019 оқу жылында орташа көрсеткіші – 82,7 % болса, 2020-2021 оқу жылында орташа пайыздық көрсеткіші – 85,2 % көрсеткен. 2021-2022 оқу жылынан жалғасын тауып келеді. (3.3.1. – сурет).

Сурет 3.3.1.

Жамбыл облысы бойынша орта білім беру ұйымдарындағы жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша жалпы ақпарат

Жамбыл облысы бойынша орта білім беру ұйымдарының берген мәліметтеріне сүйенсек, 7-сыныпта 6 комплект, 8-сыныпта 8 комплект, 9-сыныпта да 13 комплект, 10-сыныпта 11 комплект, 11-сыныпта 10 комплект ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқып жатыр (3.1- кесте) .

3.1-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	6	6	-	150	150	150	150	150
8	8	7	1	209	209	209	209	209
9	13	9	3	287	287	287	287	287
10	11	9	2	244	244	244	244	244
11	10	8	2	217	217	217	217	217

Жамбыл облысы бойынша орта білім беру ұйымдарында жалпы 30 педагог қызмет етеді. Оның ішінде, «педагог» санатында – 5, «педагог-модератор» санатында – 6, «педагог-сарапшы» санатында – 5, «педагог-зерттеуші» санатында - 9 адам және «педагог-шебер» санатында – 3 адам ЖМБ пәндері бойынша сабақ береді. Жамбыл облысында педагогтердің «Лауазымдағы еңбек өтілі» өлшемі бойынша мектептерден алынған ақпараттарға сәйкес 5 жылға дейінгі өтілі бар ағылшын тілінде ЖМБ пәндерін оқытатын педагог саны 10 адамды құрайды, ал 5-10 жылға дейінгі педагогтердің саны-14 адам, 10-15 жылға дейінгі педагогтердің саны -5 адам, 15-20 жылға дейінгі педагогтер – 1, 20 жылдан жоғары қызмет етіп келетін – 3 педагог бар (3.2-кесте).

3.2-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

	Еңбек өтілі	санаты		Педагог саны
--	-------------	--------	--	--------------

Педагог саны	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Санағы жоқ	Оқыту тілі		физика	химия	биология	информатика
											қаз	орыс				
30	10	14	5	1	2	3	9	5	6	5	22	8	8	6	10	6

ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені бойынша аталған аймақтың орта білім беретін ұйымдарында отандық және шетелдік оқу материалдары қолданады.

3.3-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	7-11	Физика	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	Ағылшын тілі
	8 9 10 11	химия	Мектеп	2018 2019 2019 2020	Қостілді
	8 9 10 11	биология	Астана	2018 2019 2019 2020	Қостілді
	8 9 10 11	физика	Астана	2018 2019 2019 2020	Қостілді
	8 9 10	информатика	Астана	2018 2019 2019	Қостілді

	11			2020	
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық		Физика Химия Биология Информатика	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
Дидактикалық материалдар		Физика	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
	8	Cytology Human biology Genetics Zoology	Zambak		АҒЫЛШЫН
		Химия	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
		Биология	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
		Информатика	«OxfordUniversity Press» «Macmillan Publishers» «Астана Кітап баспасы»	2017-2020 ж.,	АҒЫЛШЫН ТІЛІ
тағы басқа		Электив курс	Физика, Химия,	2020 ж. 2021 ж.	АҒЫЛШЫН ТІЛІ

			Биология, Информатика пәндері бойынша «PVL» зерттеу негізінде білім беру, «Физика кіріспесі», «Биология кіріспесі», «IT технологиясы», «Робототехника »элективті курстары бар.		
--	--	--	---	--	--

Жамбыл облысы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, химия кабинеттерінің саны-3, зертханалар саны-3, физика кабинеттерінің саны - 3, зертханалар саны-3, биология кабинеттерінің саны-3, зертханалар саны-3, информатика кабинеттерінің саны-5, зертханалар саны-0, лингофон кабинеті-0, кабинет интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) қамтылған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 3.4-кестеде көрсетілген.

3.4-кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	3	3		+	+
Химия	3	3		+	+
Биология	3	3		+	+
Информатика	5	-		+	+

Жамбыл облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған 2018 жылғы 581 түлек, 2019

жылғы 589 түлек, 2020 жылғы 614 түлек, 2021 жылғы 603 түлектің 151 адам ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған (3.5-кесте).

3.5-кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	581	17	589	15	614	19	603	100

Аталған аймақ бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға барылық сыныптар бойынша білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (3.6-кесте).

3.6-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019										
	Білім алушылар саны	олимпиада				жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Дүниежүзілік	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
8-9 сынып	73										
Алынған жүлделі орындар		11	8						7	3	
Гран-при			1								
1-орын		3							2		
2-орын		4	2		2				3	1	

3-орын		4	5			3			2	2	
10-сынып	71										
Алынған жүлделі орындар		14	6	3	1	2			7	4	
Гран-при											
1-орын		4	3						2	1	
2-орын		6	1	1					3	1	
3-орын		4	2	2	1	2			2	2	
11-сынып	58										
Алынған жүлделі орындар		11	5	2		1	1	1	8	4	
Гран-при											
1-орын		5				1	1	1	2	2	
2-орын		5	2	1					4	2	
3-орын		1	3	1					2	4	

Жамбыл облысы бойынша 2019-2020 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 9-11 сыныптар бойынша бірнеше білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (3.7-кесте).

3.7-кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық

8-9 сынып	76								
Алынған жүлделі орындар		9	4					4	3
Гран-при									
1-орын		3	1					2	
2-орын		4	1					1	1
3-орын		2	2			2		1	2
10-сынып	72								
Алынған жүлделі орындар		10	3	3				26	2
Гран-при									
1-орын		4	1					4	2
2-орын		3	1	1	2			6	
3-орын		4	1	2				16	
11-сынып	71								
Алынған жүлделі орындар		11	4						
Гран-при									
1-орын		5	1						
2-орын		4	2						
3-орын		2	1						

Жамбыл облысы бойынша 2020-2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 8-11 сыныптар бойынша 264 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (3.8-кесте).

3.8-кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2020-2021		
	олимпиада	жобалар	Басқа да

Сыныптар және жүлделі орындар								жарыстар		
	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
8-9 сынып	95									
Алынған жүлделі орындар		8	9							2
Гран-при								1		
1-орын		3	2						1	1
2-орын		6	1		2				6	
3-орын		1	9		1				3	1
10-сынып	93									
Алынған жүлделі орындар		7	4							2
Гран-при					1					
1-орын		3	1		3					1
2-орын		3	1		2				2	5
3-орын		1	2		2				7	4
11-сынып	76									
Алынған жүлделі орындар		9	4	1						1
Гран-при										
1-орын		5	2							
2-орын		1	1	1	2					
3-орын		3	1		1	2				1

Жамбыл облысы бойынша 2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер саны – 116 болған. Олардан 106 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылдана, 10 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Ақпаратқа сүйенсек, 2020 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика»)

пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер саны – 161 болған. Олардың 149 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 12 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Дәл солай 2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер саны – 184 болған. Олардың 165 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 19 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған (3.9-кесте).

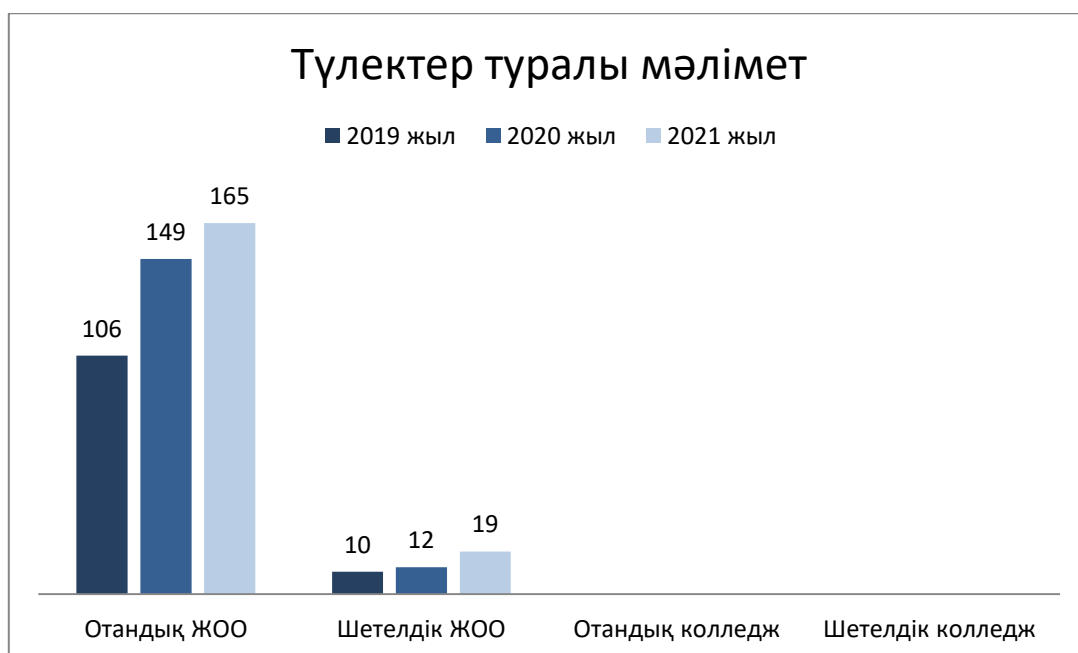
3.9-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	116		161		184	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	106		149		165	
Шетелдік ЖОО	10	7	12	4	19	9

Мектеп бітіруші түлектердің мемлекеттік емтихан мен ҰБТ сынағынан бөлек бас ауырттары – мамандық пен университет таңдау. Мұндайда Қазақстанның білімін азсынғандар немесе сапалы білім алуға ұмтылғандар шетелдік оқу орындарын таңдай алады. Шетелдік оқу гранттарын ұсынатын елдердің өз талаптары мен өлшемшарттары бар. Мысалы, орта білім туралы аттестаттың орташа балы 4,5-5 ұпайдан кем болмауы керек. Оқитын елдің тілін аз да болса білу қажет. Ағылшын тілін біліп жатса, өзіңе тиімді. Шетелдік оқу орындарын жарнамалаған ақпараттар қатары да көп. Алайда түлектерге дұрыс жол сілтеп, болашақта өз орындарын табуға мүмкіндік жасауда педагогтердің рөлі зор.

Диаграммадан байқағанымыздай, шетелдік оқу орнын таңдаған түлектер саны 2019 жылға қарағанда 2020, 2021 жылдары едәуір көбейгенін байқауға болады.(3.1-сурет).

3.1-сурет. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы көрсеткіш.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 3 пилоттық мектептен 3 мектепте де оқытылатынын атап өткен жөн. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 75,9% дан 99,8% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылы Айша бибі атындағы білім инновация лицейі көрсетті, онда білім сапасының пайызы 91,7 % құрады, ал Ұл балаларға арналған білім инновация лицейі 2017-2018 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-86,4%.

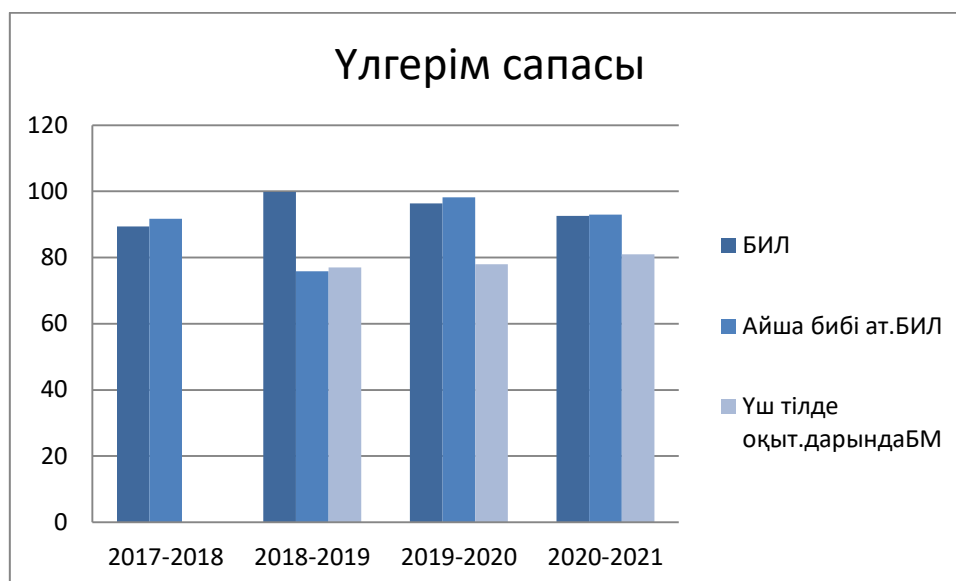
Кестеге сәйкес 2018-2019 оқу жылынан бастап Үш тілде оқытылатын дарынды балаларға арналған мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыта бастады. Үлгерім сапасы – 78%. Жамбыл облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Физика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 89,4% және 93% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 3,6% - ға жоғарылағаны байқалады (3.10-кесте).

3.10 кесте – Мектепте ЖМБ («Физика») пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Ұл балаларға арналған БИЛ	Айша бибі атындағы БИЛ	Үш тілде оқытылатын дарынды балаларға арналған мектеп
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	89,4%	91,7%	-
2018-2019 оқу жылы	99,8%	75,9%	77%
2019-2020 оқу жылы	96,4%	98,2%	78%
2020-2021 оқу жылы	92,6%	93%	81%

Жамбыл облысында «Физика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (3.2-сурет):

3.2-сурет

«Химия» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 3 пилоттық мектептен 3 мектепте оқытылады. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 74,4% дан 98,4% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылында Айша бибі атындағы білім инновация лицейі көрсетті. Сапалық құрамы – 98,4. 2020-2021 оқу жылында Үш тілде оқытылатын дарынды балаларға арналған мектепте ең төмен нәтижені көрсетті-78 %. Үш тілде оқытылатын дарынды балаларға арналған мектебінде «Химия» оқу пәні ағылшын тілінде 2017-2018 оқу жылында жүргізілмеген.

Жамбыл облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Химия» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішіндегі көрсеткіштің айырмасы 24% - ға жоғарылағаны байқалады (3.11-кесте).

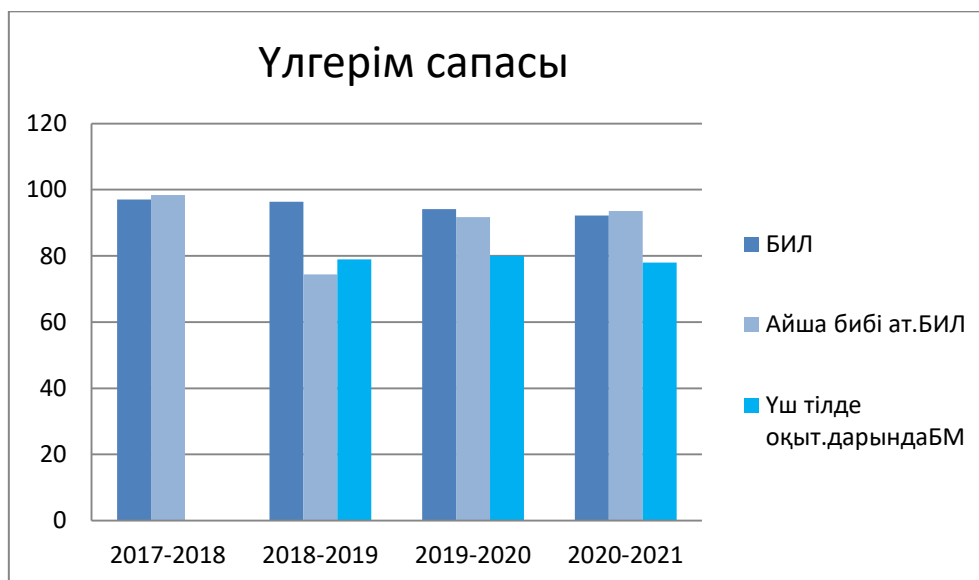
3.11 кесте. Мектепте ЖМБ («Химия») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Ұл балаларға арналған БИЛ	Айша бибі атындағы БИЛ	Үш тілде оқытылатын дарынды балаларға арналған мектеп
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	97%	98,4%	-
2018-2019 оқу жылы	96,4%	74,4%	79%
2019-2020 оқу жылы	94,1%	91,7%	80%

2020-2021 оқу жылы	92,2%	93,6%	78%
--------------------	-------	-------	-----

Жамбыл облысында «Химия» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (3.3-сурет):

3.3-сурет

Жамбыл облысы «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 3 пилоттық мектептен 3 мектепте де оқытылатынына тоқталғанмыз дұрыс. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 75% дан 99,2% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылы Айша бибі атындағы Білім инновация лицейі көрсетті.

Кестеге сәйкес 2017-2018 оқу жылында Үш тілде оқытылатын дарынды балаларға арналған мектебінде «Биология» пәні оқытылмағанын байқауға болады. Жамбыл облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Биология» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл көрсеткіштердің айырмасы 24,7% - ға жоғарылағаны байқалады (3.12-кесте).

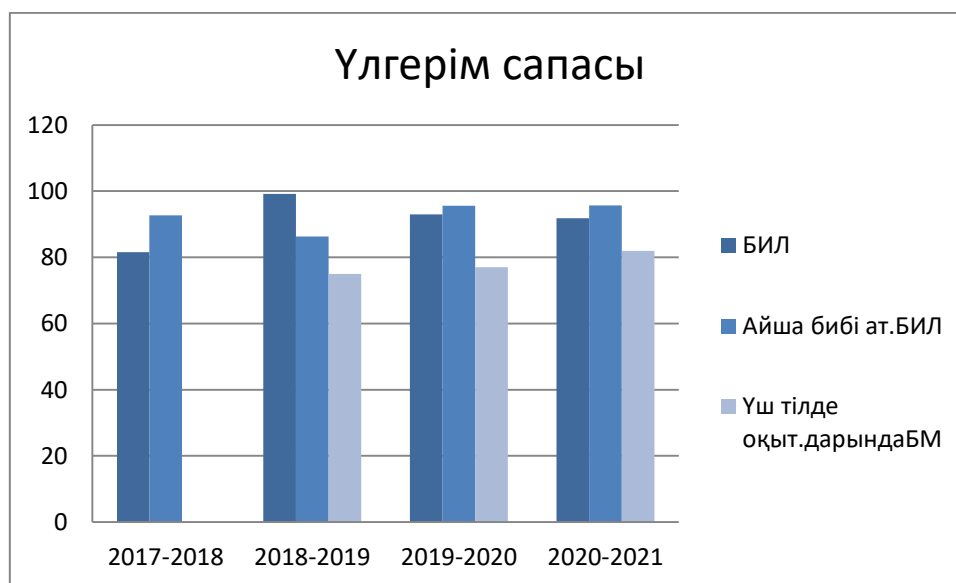
3.12 –кесте. Мектепте ЖМБ («Биология») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Ұл балаларға арналған БИЛ	Айша бибі атындағы БИЛ	Үш тілде оқытылатын дарынды балаларға арналған мектеп
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	81,6%	92,7%	-
2018-2019 оқу жылы	99,2%	86,3%	75%

ЖЫЛЫ			
2019-2020 оқу жылы	93%	95,6%	77%
2020-2021 оқу жылы	91,8%	95,7%	82%

Жамбыл облысында «Биология» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (3.3-сурет):

3.3-сурет

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 3 пилоттық мектептен 3 мектепте де оқытылатынын атап өткен жөн. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 100% дан 87,1% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2018-2019 оқу жылы мен 2020-2021 оқу жылы аралығында Үш тілде оқытылатын дарынды балаларға арналған мектебі көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады. Ал Айша бибі атындағы Білім инновация лицейі 2018-2019 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті- 87,1 %.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында үлгерім сапасының қайта көтерілуі байқалады. Жамбыл облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Информатика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішіндегі көрсеткіштердің айырмасы 12,9% - ға жоғарылағаны байқалады (3.13-кесте).

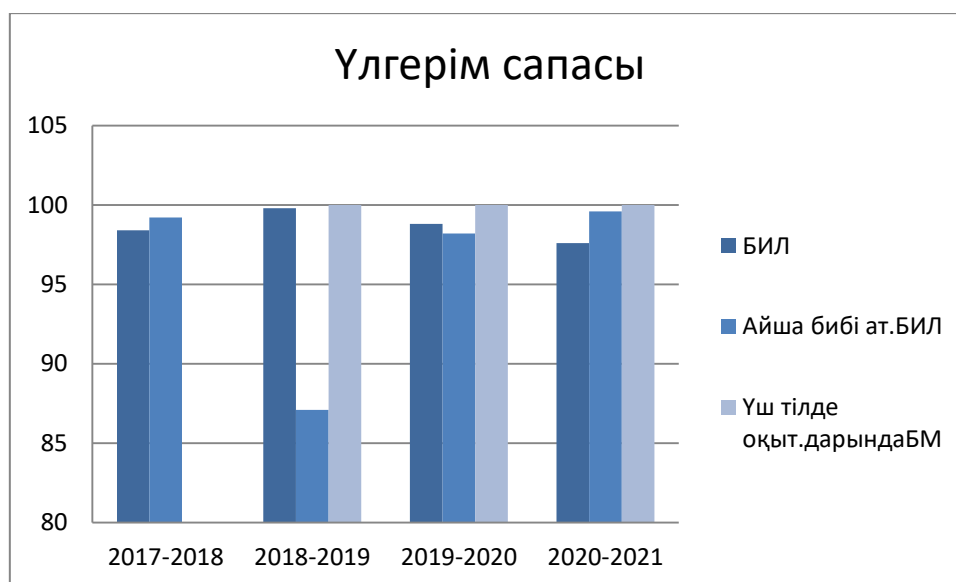
3.13 кесте. Мектепте ЖМБ («Информатика») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

	Ұл балаларға	Айша бибі	Үш тілде оқытылатын
--	--------------	-----------	---------------------

Оқу жылы	арналған БИЛ	атындағы БИЛ	дарынды балаларға арналған мектеп
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	98,4%	99,2%	-
2018-2019 оқу жылы	99,8%	87,1%	100%
2019-2020 оқу жылы	98,8%	98,2%	100%
2020-2021 оқу жылы	97,6%	99,6%	100%

Жамбыл облысында «Информатика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (3.5-сурет):

3.5-сурет

Жамбыл облысы бойынша 2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы № 556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Жамбыл облысы бойынша 6 орта білім беру ұйымдары тіркелген.

Жамбыл облысында 3 орта білім беру ұйымының 3 мекемесіндегі ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша білім беру ұйымдарындағы барлық пәндердің үлгерімнің сапасы әр түрлі (3.14-кесте).

3.14-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша үлгерім сапасы

ЖМБ пәндері	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Физика	90%	84,2%	90,8%	88,8%
Химия	97,7%	83,2%	88,6%	87,9%
Биология	87,1%	86,8%	88,5%	89,8%
Информатика	98,8%	95,6%	99%	99%

«Физика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 90% болып, 2018-2019 оқу жылында 5,8 % - ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 90,8% болып, білім сапасы алдыңғы оқу жылына қарағанда 6,6 % - ға өскен. 2020-2021 оқу жылында 88,8% болып, 2 % сапа нәтижесі төмендегінін байқауға болады.

«Химия» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 97,7% болып, 2018-2019 оқу жылында 83,2% - ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 88,6% , 2020-2021 оқу жылында 87,9% болып, жалпы 0,7% сапа нәтижесі төмендеген.

«Биология» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 87,1% болып, 2018-2019 оқу жылында 0,3% - ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 88,5% - дан 2020-2021 оқу жылында 89,8% - ға дейін көтеріліп, 1,3 % сапа нәтижесі өскенін байқауға болады.

«Информатика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 98% болып, 2018-2019 оқу жылында 3,2% - ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 99% және 2020-2021 оқу жылында да 99% көрсеткіш сақталған. Осы жылдар ішінде жалпы 3,4 % сапа нәтижесі артқанын байқауға болады.

Жамбыл облысында «ЖМБ» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептердегі білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (3.6-сурет):

3.6-сурет

ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытуды қарастырса, онда бұл пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша мектептер саны әртүрлі, яғни жекелеген пәндерді оқыту бойынша мектептер бірдей емес:

- «Физика» оқу пәні 3 мектепте ағылшын тілінде оқытылады;
- «Химия» оқу пәні-3 білім беру ұйымдарында;
- «Биология» оқу пәні-3 мектепте;
- «Информатика» оқу пәні-3 мектепте.

Жалпы осы мектептердегі үлгерім сапасы барлық төрт пән бойынша 2017-2018 оқу жылынан 2020-2021 оқу жылына дейін 98,8% - дан 99% - ға ауытқыған.

Пәндер бөлінісінде көрсетілген төрт оқу жылының салыстырмалы деректері қалыптасты:

- ✓ «Физика» оқу пәні: 2 % төмендеу байқалады;
- ✓ «Химия» оқу пәні: 0,7 % төмендеген;
- ✓ «Биология» оқу пәні: 1,3% көтерілген;
- ✓ «Информатика» оқу пәні: 3,4 % көтерілгенін байқауға болады.

Ағылшын тілінде ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша барлық сапалық көрсеткіштерді талдай отырып, білім алушылардың білім сапасы бір-бірінен айтарлықтай ерекшеленбейтіні, білім алушылардың үлгерімі сапасының артуы немесе төмендеуі туралы көрсетілген пәндер бойынша білім алушылардың білім сапасының көрсеткіштері 60 %-дан асатыны туралы қорытынды жасауға болады.

Мониторингке енгізілген барлық ЖМБ пәндері («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») бойынша және олардың ағылшын тілінде оқытылуы бойынша жалпы қорытынды осы пәндер бойынша жалпы өсу динамикасы әртүрлі екенін байқауға болады.

4. Қостанай облысы, 7-11 сыныптар

№	Орта білім беру ұйымдарының мекен жайы	Орта білім беру ұйымдары
4.1.	Қостанай облысы, Жітіқара қаласы	№ 10 орта мектебі
4.2.	Қостанай облысы, Қостанай ауданы	Затобол мектеп-гимназиясы
4.3.	Қостанай облысы, Федоров ауданы	Пешковская орта мектебі
4.4.	Қостанай облысы, Рудный қаласы	№ 10 мектеп-гимназиясы
4.5.	Қостанай облысы, Қостанай қаласы	Б. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған мектеп-интернаты
4.6.	Қостанай облысы, Қостанай қаласы	Дарынды балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты

4.1. «Қостанай қаласы білім бөлімінің жалпы білім беретін №10 орта мектеп», 10-11 сыныптар

Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Жітіқара ауданының білім бөлімінің № 10 жалпы білім беретін мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің Жітіқара қаласында, 3-шағын ауданда, 10-Құрылыс мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты-581 білім алушы; сынып - комплектілер – 30; мектеп білім алушылары-539. Оқыту орыс тілінде жүргізіледі. Биологияны оқыту 10-11 сыныпта (37 білім алушы) жүзеге асырылады.

«Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына және «Жітіқара ауданының білім беру бөлімінің № 10 жалпы білім беретін мектебі» КММ «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасының 2017 жылғы 02 қарашадағы № 578 бұйрығына сәйкес «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жалпы білім берудің үшінші сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асыру болып табылады. Бейінді мектепте білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндерін қамтиды, тек 10-сыныптан бастап биология ағылшын тілінде оқытылады. «Жітіқара ауданының білім беру бөлімінің № 10 жалпы білім беретін мектебі» КММ пилоттық мектебінде екі сынып жиынтығы - 10-11 сыныптар, орыс тілінде оқыту. Ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны - 0, химиядан - 0, биологиядан-2, информатикадан - 0, барлығы 37 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.1.1-де ұсынылады.

4.1.1. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы

10	1	0	1	0	0	1	0	1
11	1	0	1	0	0	1	0	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін - 1, 10 жылдан 15 жылға дейін - жоқ, 15 жылдан 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтердің саны-1.

Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны - 8, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - 6, «педагог-сарапшы» - 24, «педагог-модератор» -14. «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 0, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - жоқ, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 4.1.2 кестеде ұсынылады.

4.1.2. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог			қазақ	орыс	физика	химия
											Педагог	Педагог				
2	0	1	0	0	1	0	0	2	0	0	0	2	0	0	2	0

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, тек «Биология» пәні бойынша оқулықтар саны - 45 (10 – сынып), 24 (11 – сынып), дидактикалық материалдар саны – 0, элективті курстар саны-0, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 4.1.3 кестеде берілген.

4.1.3. кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Biology	2019	Астана – кітап	ағылшын
	11	Biology	2020	Астана кітап	ағылшын

Педагогге арналған әдістмелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

«Жітіқара ауданының білім беру бөлімінің № 10 жалпы білім беретін мектебі» КММ - де оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биология кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті - 0, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 4.1.4 кестеде ұсынылған.

4.1.4. кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	0	+	+

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 10 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2019 жылы – 34, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2020 жылы – 16, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2021 жылы – 14, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 4.1.5-кестеде ұсынылады.

4.1.5. кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	10	0	31	0	16	0	14	0

2018-2019 оқу жылында «Жітіқара ауданының білім бөлімінің № 10 жалпы білім беретін мектебі» КММ бойынша ЖМБ («Биология») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және

оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 4.1.6 кестеде берілген.

4.1.6. кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
	1	-	-	1						
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019-2020 оқу жылында «Жітіқара ауданының білім бөлімінің № 10 жалпы білім беретін мектебі» КММ бойынша ЖМБ («Биология») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 4.1.7 кестеде берілген.

4.1.7. кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2019-2020		
	Олимпиада	Жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020-2021 оқу жылында Жітіқара ауданының білім беру бөлімінің № 10 жалпы білім беретін мектебі КММ бойынша ағылшын тілінде білім алушылар ("Биология") мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан жоқ. ЖМН ("Биология") пәндері бойынша ағылшын тілінде білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 4.1.8 кестеде келтірілген.

4.1.8. кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

2019 – 2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 4.1.9 кестеде келтірілген.

4.1.9. кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	34		16		14	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	9	0	6	0	4	0
Шетелдік ЖОО	11	0	3	0	4	0
Отандық колледж	9	0	5	0	4	0
Шетелдік колледж	3	0	0	0	0	0

2017-2022 оқу жылдары аралығында Жітіқара ауданының білім беру бөлімінің № 10 жалпы білім беретін мектебі КММ бойынша «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқып, 42,9 % - 90 % аралығындағы нәтиже көрсеткен. «Биология» оқу пәні бойынша 8-10 сынып білім алушыларының орташа оқу сапасы - 29,16% – ды құраса, 9-11 сыныптар бойынша - 41,12 % – ды құрайды. Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 4.1.10-кестеде келтірілген.

4.1.10. кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Білім алушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	8 А	биология	22	Стоббе Н. И.	50%
	8 Б	биология	20	Стоббе Н. И.	65%
2018-2019 оқу жылы	9 А	биология	24	Стоббе Н. И.	45,8%
	9 Б	биология	22	Стоббе Н. И.	63,6%
2019-2020 оқу жылы	8 А сыны	биология	20	Стоббе Н. И.	85%
	8 Б сынып	биология	14	Демесенова Т. Т.	42,9%
	9 А сынып	биология	25	Стоббе Н. И.	73,9%
	9 Б сынып	биология	20	Демесенова Т. Т.	55%
	10 сынып	биология	18	Стоббе Н. И.	50%

2020-2021 оқу жылы	9 А сынып	биология	20	Стоббе Н. И.	90%
	9 Б сынып	биология	13	Демесенова Т. Т.	46,2%
	10 сынып	биология	25	Стоббе Н. И.	66,7%
	11 сынып				
2021-2022 оқу жылы	10 А сынып	биология	15	Демесенова Т. Т.	60%
	11 сынып	биология	20	Стоббе Н. И.	65%

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқуды бастаған сынып 2020-2021 оқу жылында 11-сыныпта оқуды жалғастырмаған. «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқуды 2019-2020 оқу жылынан бастаған 9-сынып 10-11 сыныпқа өткен сайын оқу сапасы төмендеген. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 18 баланы құрайды. Пән иесі 2017 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. 2019-2020 оқу жылынан бастап, жаңа пән иесі қосылып, «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқу сыныбы еселенген. (4.1.1. – сурет).

Сурет 4.1.1.

4.2. Тобыл қаласының мектеп-гимназиясы» КММ, 10-11 сыныптар

Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Қостанай ауданының білім бөлімінің Тобыл қаласының мектеп-гимназиясы» КММ Қалабаев көшесі, 3 «а» мекенжайы бойынша Тобыл қаласында орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты – 1296 білім алушы; 44 сынып-комплектісі; 1044 білім алушы. оқыту орыс тілінде жүргізіледі. Физиканы гимназиялық компонентте оқыту 10 «Г» сыныпта (12 білім алушы) жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы № 556 «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» бұйрығына және Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының Қостанай ауданының білім бөлімінің «Тобыл қаласының мектеп-гимназиясы» КММ-де толықтырулар енгізу туралы бұйрығына сәйкес «Информатика»,

«Химия», «Физика» пәндерін оқытатын пилоттық мектеп болып табылады., «Биология» Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының 2017 жылғы 02 қарашадағы №578 «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» бұйрығына сәйкес ағылшын тілінде.

Жалпы білім беру деңгейінде жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытуды іске асыру. Бейіндік мектептегі білім мазмұнын саралау, кіріктіру және осы бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге дайындығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім алушының тұлғалық негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі жүзеге асыру және кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі - ЖМБ) физика, химия, биология, информатика пәндерін қамтиды, тек физика гимназиялық компонентте 10 «Г» сыныпта ағылшын тілінде оқытылады. Профильдік мектепте екі сынып жиынтығы бар, оның ішінде 10-11 сыныптар орыс тілінде оқытылады. Физика (гимназиялық компонент) бойынша ағылшын тілінде білім алушылар саны - 12, химия - 0, биология-2, информатика-0, барлығы 12 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 4.2.1. кестеде ұсынылады.

4.2.1. кесте. – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
10	1	0	1	1	0	0	0	1
11	0	0	0	0	0	0	0	0

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін - 1, 10 жылдан 15 жылға дейін-0. 15 жастан 20 жасқа дейінгі және одан жоғары педагогдер-жоқ. Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны - 8, «педагог - шебер» - жоқ, «педагог - зерттеуші» - 6, «педагог - сарапшы» - 24, «педагог - модератор» - 14.

«Физика» (гимназиялық компонент) пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер – жоқ, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер – жоқ, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер – жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 4.2.2. кестеде ұсынылады.

4.2.2. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-саралшы	Педагог-модератор	Педагог			қазақ	орыс	физика	химия
											0	1				
1	0	1	0	0	0						0	1	1	0	0	0

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10 - сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуін зерттей отырып, тек «Физика», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде оқулықтар бар. Басқа оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 11-ші сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуін зерттей отырып, тек «Химия» пәні бойынша ағылшын тіліндегі оқулықтар бар. Басқа оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 4.2.3. кестеде берілген.

4.2.3. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	2020	Астана	ағылшынша
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
тағы басқа	-				
Оқулық	8,9, 11	Химия	2020	Астана кітап	ағылшынша
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар					
тағы басқа					
Оқулық	9,10	Биология	2020	Астана	ағылшынша
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
тағы басқа	-				
Оқулық	9	Информатика	2020	Астана кітап	ағылшынша
	8	Информатика	2021	Астана	ағылшынша

				кітап	
	10	Информатика	2019	Астана кітап	ағылшынша
Педагогге арналған әдістмелік нұсқаулық	-				
Дидактикалық материалдар	-				
тағы басқа	-				

Тобыл қаласының мектеп-гимназиясында оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, физика кабинеттерінің саны – 1, зертханалар саны – 1, химия – 1, зертханалар саны – 1, биология – 1, зертханалар саны – 1, информатика – 2, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) - барлық кабинеттерде. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 4.1.4. кестеде ұсынылған.

4.2.4. кесте – Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	Кабинет	Лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1		+	+
Химия	1	1		+	+
Биология	1	1		+	+
Информатика	2	-		+	+

2021 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқыту сыныптары бойынша 33 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ – ны ағылшын тілінде-0 тапсырды. Мектеп 2018, 2019, 2020 жылдары ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын түлектерді бітірген жоқ, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде – 0 тапсырды. ЖБУ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушыларға ҰТТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 4.2.5. кестеде ұсынылады.

4.2.5. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	

Түлектер саны	21	0	28	0	22	0	33	0
---------------	----	---	----	---	----	---	----	---

2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Тобыл қаласының мектеп-гимназиясында білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысты. Даниил «Биология» пәні бойынша республикалық ғылыми жобалар байқауында 2 орын алды. Даниил облыстық ғылыми жобалар байқауында «Биология» пәні бойынша 3 орын алды. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 4.2.6. кестеде берілген.

4.2.6. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Білім саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып					1	1				
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					3 орын 1 білім алушы	2 орын 1 білім алушы				

2019-2020 оқу жылында ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Тобыл қаласының мектеп-гимназиясында білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысты. Папенко Полина биология бойынша ғылыми жобалардың облыстық конкурсында - 1 орын, Иманбекова Аружан биология бойынша ғылыми

жобалардың облыстық конкурсында-2 орын. Папенко Полина биология бойынша республикалық ғылыми жобалар конкурсында – 2 орын, Иманбекова Аружан биология бойынша республикалық ғылыми жобалар конкурсында-3 орын. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 4.2.7. кестеде берілген.

4.2.7. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып					2	2				
Алынған жүлделі орындар Гран-при					1 орын	2 орын				
1-орын					-1	-1				
2-орын					2 орын	3 орын				
3-орын					-1	-1				
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

2020 – 2021 оқу жылында ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Тобыл қаласының мектеп-гимназиясында білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысты. Папенко Полина биология бойынша ғылыми жобалардың облыстық конкурсында-1 орын, Иманбекова Аружан биология бойынша ғылыми жобалардың облыстық конкурсында-1 орын. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 4.2.8. кестеде берілген.

4.2.8. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып					2					
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					1 орын - 1 білім алушы 1 орын - 1 білім алушы					

2019, 2020, 2021 жылдары оқу тілі – ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер – жоқ.

4.2.9. кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	28		22		33	
Оның ішінде:	0	Оқыту тілі - ағылшын тілі	0	Оқыту тілі - ағылшын тілі	0	Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0		0		0	
Шетелдік ЖОО	0		0		0	
Отандық колледж	0		0		0	
Шетелдік колледж	0		0		0	

2018-2022 оқу жылдары аралығында Тобыл мектеп - гимназиясы КММ бойынша «Химия», «Физика», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқуда

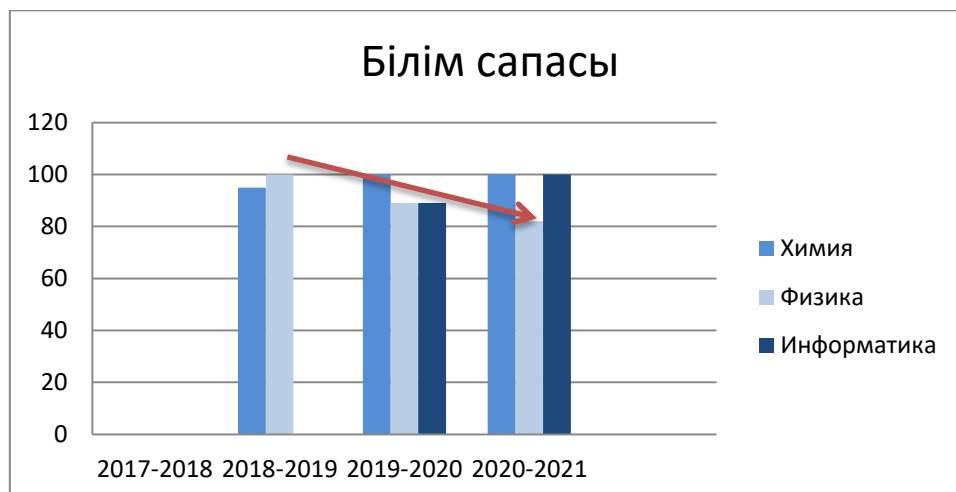
82 % - 100 % аралғындағы көрсеткіш көрсеткен. «Химия» оқу пәні бойынша 9-11 сыныптардағы оқу сапасының орташа көрсеткіші - 98,3% – ды құраса, 7-9 сыныптарда «Физика» оқу пәні бойынша - 90,3 % – ды құрайды. Ал осы 7-9 сыныптарда «Информатика» оқу пәнін ағылшын тілінде оқу бойынша орташа көрсеткіш – 94,5 % – ды құрап отыр. Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 4.2.10. кестеде келтірілген.

4.2.10. кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Білім алушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	-	-	-	-	-
2018-2019 оқу жылы	9 Г сынып	химия	20	Войтышина Е.С.	95%
	7 Г сынып	физика	21	Кульгускина Е.О.	100%
2019-2020 оқу жылы	7 Г сынып	информатика	19	Кульгускина Е.О.	89%
	8 Г сынып	физика	18	Кульгускина Е.О.	89%
	10 М сынып	химия	20	Войтышина Е.С.	100%
2020-2021 оқу жылы	8 Г сынып	информатика	21	Кравченко К.А.	100%
	9 Г сынып	физика	17	Кульгускина Е.О.	82%
	11 М сынып	химия	18	Войтышина Е.С.	100%
2021-2022 оқу жылы	9 Г сынып	информатика	21	Кравченко К.А.	Оценивание за полугодие

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Химия» пәнін 2018-2019 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде оқуды бастаған сынып 2020-2021 оқу жылында 11-сыныпты 100% білім сапасын көрсетіп, негізгі орта білім деңгейін аяқтаған. «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқуды 2018-2019 оқу жылынан бастаған 7-сынып 100% білім сапасын көрсетіп, 2020-2021 оқу жылында 9 – сыныпта 82% оқу сапасын көрсеткен. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 19 баланы құрайды. Пән иесі 2018-2019 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. «Физика» оқу пәні бойынша 2018-2019 оқу жылында 7-сыныпта – 100 %, 2019-2020 оқу жылында 8-сыныпқа өткенде – 89 %, 2020-2021 оқу жылында 9-сыныпқа өткенде – 82 % ды көрсетіп, оқу сапасының жыл өткен сайын төмендегенін байқауға болады. (4.2.1. – сурет).

Сурет 4.2.1.

4.3. «Пешков жалпы білім беретін мектебі» КММ

Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының Федоров ауданы білім бөлімінің «Пешков жалпы білім беретін мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Қостанай облысы Федоров ауданы, Пешков ауылы, Киров көшесі, 78/1 орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 692 білім алушы; жиынтық сыныптар - 20 білім алушы; білім алушылар - 352. оқыту орыс тілінде жүргізіледі. «Физика», «Информатика» пәндері 10 - 11 сыныптарда (36 білім алушы) ағылшын тілінде оқытылады.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы № 556 «Жаңартылған білім беру мазмұнын пилоттық енгізу туралы» бұйрығына және Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасы Федоров ауданы білім бөлімінің «Пешков жалпы білім беретін мектебі «КММ-не толықтырулар енгізу туралы» бұйрығына сәйкес, Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының 2017 жылғы 02 қарашадағы № 578» жаңартылған білім беру мазмұнын пилоттық енгізу туралы» бұйрығына сәйкес, «физика» пәнін ағылшын тілінде білім беру.

Жалпы білім беру деңгейінде жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытуды іске асыру. Бейіндік мектептегі білім мазмұнын саралау, кіріктіру және осы бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге дайындығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім алушының тұлғалық негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі жүзеге асыру және кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі - ЖМБ) биология, информатика, химия, физика қамтиды, тек «Физика», «Информатика» 10-сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады. Бейін мектебінде бір жиынтық

сыныптан, оның ішінде орыс тілін оқыту. Физика пәні бойынша ағылшын тілінде оқитындар саны - 2, химия - 0, биология - 0, информатика - 2, барлығы 36 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 4.3.1. кестеде ұсынылады.

4.3.1. кесте –ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
10	1	0	1	18	0	0	18	36
11	1	0	1	18	0	0	18	36

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, жұмыс өтілі 5 жылға дейін-жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін - 0, 10 жылдан 15 жылға дейін - 1 педагог. 15 жастан 20 жасқа дейінгі және одан жоғары педагогтер - 1 педагог. Сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагогтер саны - 0, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - жоқ, «педагог-сарапшы» - 2, «педагог-модератор» - жоқ. «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - жоқ, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны-жоқ, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.3.2-кестеде ұсынылады.

4.3.2. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог	қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика
2	0	0	1	1	0						0	2	1	0	0	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10, 11 - сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, дидактикалық

материалдардың саны - 2, 11 – сыныптағы элективті курстардың саны - жоқ, әзірлеу оқулығы – ағылшын тілінде, басқа оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз етілмеген. 2017, 2019 жылдары «Астана-кітап» баспасында басылып шыққан «Информатика», «Физика» пәндері ағылшын тіліндегі оқулықпен оқу процесін жүзеге асырады. Мектепте 2019, 2020 жылдары «Астана-кітап» баспасы шығарған 10, 11 сыныптарға арналған «Информатика», «Физика» пәндері бойынша ағылшын тіліндегі оқулықтар қоры бар. 11 сыныпта «Физика» - 10, «Информатика» - 10, 10 сыныпта «Физика» - 30, «Информатика»- 16 оқулықтары.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 4.3.3. кестеде берілген.

4.3.3. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
	11	Physics. Grade11Textbook	2020	Астана	Ағылшын тілі
	11	Informatics. Grade11Textbook	2020	Астана	Ағылшын тілі
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Oxford-comlete physics TG	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
Дидактикалық материалдар	10	Comlete ICT for Cambridge teacher Pack	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
тағы басқа	-	-	-	-	-

Пешков жалпы білім беретін мектебінде оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, физика кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны - 0, лингофон кабинеті - 0, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) - бар.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 4.3.4. кестеде ұсынылған.

4.3.4. – кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	Кабинет	Лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	0	0	+	+

Информатика	1	-	-	+	+
-------------	---	---	---	---	---

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша-40 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0, 2019 жылы аяқтады-29 түлек, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0, 2020 жылы аяқтады-30 түлек, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0, 2021 жылы аяқтады-22 түлек, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды-0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰТТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 4.3.5. кестеде ұсынылады.

4.3.5. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	40	0	29	0	30	0	22	0

2018-2019 оқу жылында Пешков жалпы білім беретін мектебінде ЖМБ («Физика», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатыспады.

Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Физика», «Информатика») жіберілуі туралы мәліметтер 4.3.6. кестеде берілген.

4.3.6. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при										

1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019-2020 оқу жылында Пешков жалпы білім беретін мектебінде ағылшын тілінде білім алушылар («Физика», «Информатика») мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатыспады.

ЖМБ пәндері бойынша («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 4.3.7. кестеде келтірілген.

4.3.7. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020-2021 оқу жылында Пешков жалпы білім беретін мектебі бойынша ағылшын тілінде білім алушылар («Физика», «Информатика») мектепшілік,

облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатыспады.

ЖМБ пәндері бойынша («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 4.3.8. кестеде келтірілген.

4.3.8. кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

2019, 2021 жылдары оқу тілі – ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер - жоқ.

2020 жылы ағылшын тілінде оқытатын шетелдік жоғары оқу орындарына түскен түлектердің саны-жоқ, отандық колледждерге – жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 4.3.9. кестеде.

4.3.9. кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	26		27		22	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	2	0	1	0	6	0

Шетелдік ЖОО	9	0	7	0	3	0
Отандық колледж	10	0	17	0	10	0
Шетелдік колледж	5	0	2	0	3	0

2017-2022 оқу жылдары аралығында Пешков жалпы білім беретін мектебіндегі білім алушылар «Физика», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқуда 16,67 % - 83,33 % аралығындағы көрсеткіш көрсеткен. Оқу сапасының «Физика» оқу пәні бойынша орташа көрсеткіш - 73,6 % – ды құраса, «Информатика» оқу пәні бойынша орташа көрсеткіш - 77,2 % – ды құрап отыр. Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 4.3.10. кестеде келтірілген.

4.3.10. кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Білім алушылар саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылы	7А сынып	физика	17	Перепада С.Н.	64,71%
2018-2019 оқу жылы	8 А сынып	физика	17	Перепада С.Н.	70,59%
	7 А сынып	физика	17	Перепада С.Н.	47,06%
2019-2020 оқу жылы	10 сынып	физика	22	Перепада С.Н.	Вариативный курс
	8 А сынып	физика	17	Перепада С.Н.	41,18%
	9А	физика	16	Перепада С.Н.	80,0%
	10 сынып	информатика	22	Нетесов П.Ю.	82,5%
	9 А сынып	информатика	16	Нетесов П.Ю.	73,3%
2020-2021 оқу жылы	10 сынып	информатика	21	Нетесов П.Ю.	75%
	11 сынып	информатика	22	Нетесов П.Ю.	86,36
	10 сынып	физика	21	Перепада С.Н.	75,0%
	9 А сынып	физика	17	Перепада С.Н.	58,82%
	9 А сынып	информация	17	Нетесов П.Ю.	64%
	11 сынып	физика	22	Перепада С. Н.	Вариативный курс
2021-2022 оқу жылы 1- тоқсан	10 сынып	физика	18	Перепада С.Н.	16,67%
	10 сынып	информатика	18	Нетесов П.Ю.	38,89
	11 сынып	информатика	18	Нетесов П.Ю.	83,33
	11 сынып	физика	18	Перепада С.Н.	77,78%

Жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде пилоттық оқыту екі режимде жүзеге асырылады: ішінара және толық енгізу.

Толық енгізу - сабақтың барлық кезеңдерін ағылшын тілінде өткізуді білдіреді. Орта білім беру ұйымдары педагогтер мен білім алушылардың дайындық деңгейін және ресурстарын ескере отырып, ата-аналардың

келісімімен белгілі бір пәндерді толық енгізе отырып, ағылшын тілінде оқытады.

Ішінара енгізу - бұл сабақтың жеке кезеңдерін, терминологияны, элективті курстардың жеке бөлімдерін, пәндік үйірмелерді және басқа да іс-шараларды ағылшын тілінде өткізу. Жыл сайын еліміздің орта білім беру ұйымдарында жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуда ішінара және толық енгізу бойынша мектептердің саны қарқынды артып келеді.

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Физика» пәнін 2017-2018 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде оқытып келсе, «Информатика» пәнін 2019-2020 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде оқып келеді. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 17 баланы құрайды. Пән иелері 2017 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. Сәйкесінше, білім сапасыда көтерілуде (4.3.1. – сурет).

Сурет 4.3.1.

4.4. «Рудный қаласы білім бөлімінің №10 мектеп-гимназиясы» КММ, 8-9 сыныптар

Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Рудный қаласы білім бөлімінің №10 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Рудный қаласында, Ивано-Франко көшесі, 32 құрылыс мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 1296; жиынтық сыныптар - 47; білім алушылар - 1148. оқыту орыс тілінде жүргізіледі. Химияның гиназикалық компонентін оқыту 8, 9 сыныптарда (91 білім алушы) жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» бұйрығына сәйкес және «Рудный қаласы білім бөлімінің № 10 мектеп-гимназиясы» КММ Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының 2017 жылғы 02 қарашадағы №578 «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» бұйрығына сәйкес ағылшын тілінде «Химия» пәнін оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жалпы білім беру деңгейінде жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытуды іске асыру. Бейіндік мектептегі білім мазмұнын саралау, кіріктіру және осы бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге дайындығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім алушының тұлғалық негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі жүзеге асыру және кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі - ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндерін қамтиды, тек химия (гимназиялық компонент) 8-сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады. Ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны - 0, химиядан - 91, биологиядан-0, информатикадан-0, барлығы 91 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 4.4.1-де ұсынылады.

4.4.1. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
8	2	0	2	0	49	0	0	0
9	2	0	2	0	42	1	0	0

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, жұмыс өтілі 5 жылға дейін-жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін -1 педагог, 10 жылдан 15 жылға дейін-жоқ. 15 жастан 20 жасқа дейінгі және одан жоғары педагогдер - жоқ. «Педагог-шебер» - 4 (бастауыш мектеп), «педагог - зерттеуші» -21, «педагог - сарапшы» -16, «педагог – модератор» - 17, жоғары санатты – 2, бірінші санатты – 8, екінші санатты – 2, сапалы құрамы бойынша санатсыз-15. «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 0, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны-жоқ, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 0. ЖМБ пәндерін ағылшын

тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 4.4.2-кестеде ұсынылады.

4.4.2. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-молелатон	Педагог			қазақ	орыс	физика	химия
											0	1				
1	0	1	0	0	0						0	1	0	1	0	0

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 8 - ші, 9 - шы сыныптардың оқу - әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуін зерттей отырып, тек «Химия» пәні бойынша дидактикалық материалдардың саны – 0, элективті курстардың саны - 0, әзірлеу тілі – орыс тілінде, басқа оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген. Ағылшын тілін жүргізетін басқа сыныптардың пәндері оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 4.4.3 - кестеде берілген.

4.4.3. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Пән атауы	Баспа	Баспа жылы	Баспа тілі
Оқулық	8	Химия	Астана кітап, 2017	ағылшын/орыс	Астана кітап, 2017
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

«Рудный қаласының білім бөлімінің № 10 мектеп-гимназиясы» КММ-де оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, химия кабинеттерінің саны-1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті-0, кабинет интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) -1.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 4.4.4-кестеде ұсынылған.

4.4.4. – кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	Кабинет	Лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Химия	1	1	-	+	+

Химия ағылшын тілінде таңдау курсы түрінде жүргізілді. 2018 және 2019 жылғы түлектер химияны ағылшын тілінде оқыған жоқ. 2020 жылы бітірушілердің саны - 50, ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар-0. 2021 жылы ағылшын химиясын 8 және 9 сынып білім алушылары оқиды ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 4.4.5 - кестеде ұсынылады.

4.4.5. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	-	0	-	-	50	-	-	-

2018 - 2019 оқу жылында «Рудный қаласының білім бөлімінің №10 мектеп-гимназиясы» КММ бойынша ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

Білім алушылардың ағылшын тілінде оқытатын білім алушылардың пәндік олимпиадаларына, жобаларына және басқа да жарыстарына («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») жіберілуі туралы мәліметтер 4.4.6-кестеде берілген.

4.4.6. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2018-2019		
	Олимпиада	Жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019-2020 оқу жылында «Рудный қаласының білім бөлімінің №10 мектеп-гимназиясы» КММ бойынша ағылшын тілінде білім алушылар («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

ЖМБ пәндері бойынша («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») ағылшын тілінде білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 4.4.7-кестеде берілген.

4.4.7. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020-2021 оқу жылында «Рудный қаласының білім бөлімінің №10 мектеп-гимназиясы» КММ бойынша ағылшын тілінде білім алушылар («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

ЖМБ пәндері бойынша («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») ағылшын тілінде білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 4.4.8-кестеде берілген.

4.4.8. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019, 2021 жылдары оқу тілі – ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. 2020 жылы ағылшын тілінде оқытатын шетелдік жоғары оқу орындарына түскен түлектердің саны-2, отандық колледждерге – 3. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 4.4.9-кестеде келтірілген.

4.4.9. – кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0		0		50	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО			0			
Шетелдік ЖОО			2			
Отандық колледж			3			
Шетелдік колледж			0			

2017-2022 оқу жылдары аралығында «Рудный қаласының білім бөлімінің №10 мектеп-гимназиясы» КММ бойынша білім алушылар «Химия» пәндерін ағылшын тілінде оқып, 67% - 88% аралығындағы көрсеткіш көрсеткен. Оқу сапасының «Химия» оқу пәні бойынша орташа балл 74,7 % – ды құрап отыр. Әрбір оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 4.4.10-кестеде келтірілген.

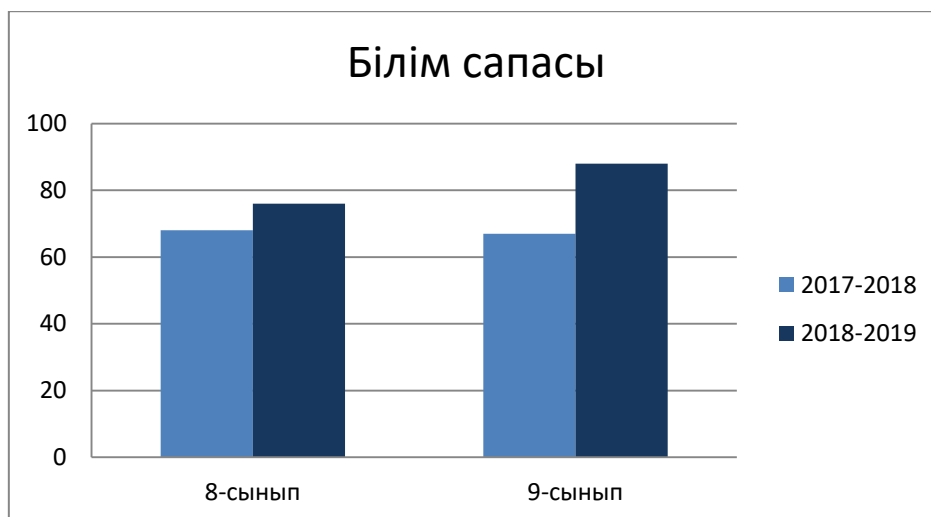
4.4.10. – кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сынып	Пән	Білім алушы саны	Пән иесі	Білім сапасы %	Қосымша
2017-2018 оқу жылы	8 А класс	Химия	25	Дёмин И.С	68%	
	8 Б класс	Химия	25	Дёмин И.С	76%	
2018-2019 оқу жылы	9 А класс	Химия	24	Дёмин И.С	67%	
	9 Б класс	Химия	25	Дёмин И.С	88%	
2019-2020 оқу жылы	10 А	Химия	26	Дёмин И.С	0	Элективті курс
	10 Б	Химия	25	Дёмин И.С	0	Элективті курс
2020-2021 оқу жылы	11 А	Химия	26	Дёмин И.С	0	Элективті курс
	11 Б	Химия	26	Дёмин И.С	0	Элективті курс
2021-2022 оқу жылы	8 А	Химия	23	Дёмин И.С	1 тоқсан	Жарты жылдық баға

	8 Б	Химия	26	Дёмин И.С	1 тоқсан	Жарты жылдық баға
	9 А	Химия	19	Дёмин И.С	1 тоқсан	Жарты жылдық баға
	9 В	Химия	23	Дёмин И.С	1 тоқсан	Жарты жылдық баға

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Химия» пәнін 2017-2018 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде тек бір пән иесімен оқып келеді. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 24 баланы құрайды. Білім сапасы 2017-2018 оқу жылы мен 2018-2019 оқу жылында орташа пайыздық көрсеткішпен 74 % көрсеткен. 2019-2020 оқу жылынан бастап, «Химия» пәнін ағылшын тілінде элективті курста оқыта бастаған. (4.4.1. – сурет).

Сурет 4.4.1.

4.5. Ы.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған мектеп-интернаты

Көптілділік - жеке сөйлеуші немесе сөйлеушілер қауымдастығының үш немесе одан да көп тілде тиімді сөйлесу қабілеті.

Бірнеше тілде сөйлейтін адамды полиглот немесе көптілді деп атайды.

Көптілділік тек қана жалпы тіл репертуарларын ғана емес, көптеген тілдерде қолданылатын тілдік жағдайлардың ауқымы да кеңінен қолданылатындығын атап өтуге болады.

Көптілділік, мультилингвизм, полилингвизм деген – нақтылы коммуникативтік жағдайдың әсер етуімен белгілі бір әлеуметтік ортада, мемлекетте бірден үш, одан да көп тілде сөйлей білушілік.

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Қостанай облысы бойынша 6 орта білім беру ұйымдары тіркелген. Бүгінгі таңда Ы.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған мектеп-интернаты 2017-2018 оқу жылында 25 білім алушыдан тұратын 8-сыныпта «Биология» пәні ағылшын тілінде оқып, 2020-2021 оқу жылында аяқтап, жоғары оқу орындарының студенттері атанды.

Қазіргі таңда маман тапшылығына орай, аталған мектепте ЖМБ пәндері ағылшын тілінде оқытуын тоқтатты. Дәлдеме хат тіркелді.

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ
БІЛІМ БАСҚАРМАСЫНЫҢ
«Ы.АЛТЫНСАРИН АТЫНДАҒЫ
МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН
МЕКТЕП-ИНТЕРНАТЫ»
КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК
МЕКЕМЕСІ

110000, Қостанай қаласы,
Алтынсарин көшесі, 118
тел/факс: (714-2) 54-56-94,
e-mail: ibrayshod@mail.ru

КОММУНАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«СПЕЦИАЛИЗИРОВАННАЯ
ШКОЛА-ИНТЕРНАТ ИМЕНИ
ИБРАЯ АЛТЫНСАРИНА»
УПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ
АКИМАТА
КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ
110000, город Костанай,
улица Алтынсарина, 118
тел/факс: (714-2) 54-56-94,
e-mail: ibrayshod@mail.ru

Шығ. № 329
11.11.2021

«Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы» ММ

Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Ы. Алтынсарин атындағы мамандандырылған мектеп-интернаты» КММ 2017-2018 оқу жылында 8 сынып оқушылары (25 бала) биология пәнін ағылшын тілінде оқи бастады. 2020-2021 оқу жылында аталған оқушылардың мектеп бітіруіне байланысты биология пәнін ағылшын тілінде оқыту аяқталды.

Осы оқу жылында мұғалімнің бала декрет демалыста болуына байланысты биология пәнін ағылшын тілінде оқыту жүргізілмейді.

Директор

Ы. Келинбердиева

*Орын.: Г.Токтамысова,
тел.: 54-62-06*

4.6. «Дарынды балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты» КММ, 7-11 сыныптар

Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Дарынды балаларға арналған «Білім-инновация лицей-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Қостанай қаласында, Қобыланды батыр даңғылы 31 мекенжайы бойынша орналасқан. Мектептің жобалық қуаты - 320 білім алушы; сынып - комплектілер – 14; мектеп білім алушылары - 280. Оқыту аралас тілде жүргізіледі.

Республика бойынша Білім – Инновация лицейлерінің оқу жұмыс жоспары Білім және ғылым министрлігімен келісіледі және «Білім - Инновация» халықаралық қоғамдық қорымен бекітіледі.

Лицейдің оқу жоспары 5 жылға негізделген (7-ші сыныптан 11 сыныпқа дейін). Лицейде пәндер төрт тілде (қазақ, ағылшын, орыс, түрік) оқытылады.

Лицейде оқу жоспарының құрылымында мыналар белгіленген:

1. Лицейдегі базалық білім мазмұнының өзегін көрсететін инварианттық оқу жүктемесі;
2. Білім алушылардың мүдделігі мен қабілеттеріне сәйкес олардың жеке тұлғасын дамытуға бағытталған вариативтік оқу жүктемесі. Білім беру салаларында белгіленген пәндерді оқытуға жаңа оқу курстарын, факультативтерін енгізуге, дара және топтық сабақтар жүргізуге пайдаланылады.

Оқу жоспарының икемділігіне сай жаратылыстану – математикалық бағытындағы пәндер толығымен 1994 жылдан бері ағылшын тілінде оқытылады. Икемді оқу жоспары арқылы бұл пәндерді ағылшын тілінде оқыту сапалы жүзеге асырылады. Оқу жылының 1-ші жартыжылдығында 7 – ші сыныптарда ағылшын тілі пәні тереңдетілген сағатпен оқытылады да, 2-ші жартыжылдықтан бастап жаратылыстану пәндері енгізіледі. Мектеп пилоттық жүйеде емес.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндері 7-11 сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады. 10 - 11 сыныптар, ЖМБ-да бес сынып комплектісі, оның ішінде оқыту орыс тілінде - 2 сынып. Оқыту қазақ тілінде – 5 сынып.

Физика пәнінен ағылшын тілінде оқытын білім алушы саны – 280 , химия пәнін – 280 , биология пәнін - 280, информатика пәнін -280, барлығы 280 білім алушы білім алады. Ал ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 4.6.1. –ұсынылады.

4.6.1. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

			Білім алушылар саны
--	--	--	---------------------

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қазақ	орыс					
7	3	2	1	64	64	64	64	64
8	3	2	1	59	59	59	59	59
9	3	2	1	58	58	58	58	58
10	3	2	1	54	54	54	54	54
11	2	1	1	45	45	45	45	45

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -10, еңбек өтілі 5 жылға дейін дейін - 7, 5-тен 10 жылға дейін -2, 10-тен 15 жылға дейін – 1 педагог жұмыс істейді. 15-тен 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтер - жоқ.

Педагогдердің сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагог саны - 2, «Педагог-шебер» - 1, «Педагог-зерттеуші» - 2, «Педагог-сарапшы» - 0, «Педагог-модератор» - 5. «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 3, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -3, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 3. Барлығы он адамның ішінен үш адам жоғары оқу орнынан келген жас маман болып табылады. Сапалық құрам – 30% құрайды. Биология, информатика, физика пәндері бойынша үш педагог CLIL тренері болып табылады. Жаратылыстану бағытындағы пәндерді толығымен ағылшын тілінде оқыту бойынша жылдар бойы жинақтаған тәжірибемен ұстаздарымыз үнемі облыстық, республикалық деңгейде тәжірибе алмасып отырады («Үштілділік заман талабы» мамандандырылған мектеп басшыларына арналған әдістемелік кеңес жиыны, 2017 жыл. «CLIL элементтерін сабақта қолдану» пән педагогдеріне арналған облыстық семинар, 2018 жыл. «Үштілділік заман талабы» республикалық семинар, 2019.). ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 4.6.2. кестеде ұсынылады.

4.6.2. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі	Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-	Педагог-	Педагог-	Педагог		физика	химия	биология	информатика

											қазақ	орыс				
10	7	2	1	0	0	1	2	0	5	2			3	1	3	3

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен жабдықталуы туралы ақпарат 4.6.3-кестеде ұсынылады.

4.6.3. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	7	Физика	Алматыкітап	2000	қазақша
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	7	Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
Дидактикалық материалдар	7	Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
тағы басқа					
Оқулық	7	химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	7	Химия	Атамұра	2017	қазақша
Дидактикалық материалдар	7	Химия	Атамұра	2017	қазақша
Оқулық	7	Биология	Атамұра	2017	Қаз/рус
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	7	Биология	Атамұра	2017	Қаз/рус
Оқулық		Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық		Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
Оқулық	8/	химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	8	Химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
Оқулық	9	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	9	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
Оқулық	9	химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	9	Химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
Оқулық	10	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
Оқулық	10	химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
Оқулық	11	Физика	Мектеп	2020	Қазақша/рус
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	11	Физика	Мектеп	2020	Қазақша/рус
Оқулық	11	химия	Мектеп	2020	Қаз/рус
Педагогге арналған	11	Химия	Мектеп	2020	Қаз/рус

әдістемелік нұсқаулық					
-----------------------	--	--	--	--	--

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, физика кабинетінің саны - 1, лаборант кабинеті - 1, химия кабинетінің саны -1, лаборант кабинеті – 1, информатика кабинеті – 1, гидропоника/биология кабинеті -1. Кабинеттер компьютермен, смарт панельмен, проекторлармен жабдықталған. Барлық кабинеттер интернет желісіне қосылған.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 4.6.4-кестеде ұсынылады.

4.6.4. – кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	Кабинет	Лаборант кабинеті	STEM	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	1	+	Смарт панель
Химия	1	1		+	Смарт панель
Гидропоника/Биология	1			+	Проектор
Информатика	1			+	Проектор

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар бойынша 2018 жылы – 42 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны - 0.

2019 жылы ағылшын тілінде оқыған және шет елдік жоғары оқу орындарына түскен түлектер саны - 14, оның ішінде: Ресей Федерациясы- 9, Польша - 2, Қытай - 2, Корея -1.

2020 жылы ағылшын тілінде оқыған және шет елдік жоғары оқу орындарына түскен түлектер саны -7, оның ішінде: Ресей Федерациясы - 4, Венгрия - 1, Гонконг - 1, Малайзия - 1.

2021 жылы ағылшын тілінде оқыған және шет елдік жоғары оқу орындарына түскен түлектер саны - 8, оның ішінде: Ресей Федерациясы - 9, Қытай -1, Венгрия -1, Эстония -1, Канада -1.

Сондай-ақ, әр жыл бойынша еліміздің алдыңғы қатарлы университеттері Сүлейман Демирел университеті мен Назарбаев Университетіне түскен түлектер саны:

2019 жыл	2020 жыл	2021 жыл
НУ -7	НУ-7	НУ-6
СДУ-10	СДУ-1	СДУ-1

4.6.5–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	42	0	75	1	46	-	42	-

Мектеп түлектері Назарбаев Университетіне немесе шет елге түсуді көздеген жағдайда мектеп бітірмес бұрын кемінде бір жыл бұрын алғашқы дайындықтарын бастайды. Ол үшін ең алдымен, халықаралық деңгейдегі шет тілін меңгеруі туралы IELTS емтиханын, ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде тапсыру үшін SAT сынағын тапсырады. Соның нәтижесіне қарай, ҰБТ ға қатысу шешімін қабылдайды. Аталған емтиханға дайындық пен нәтижесі мектеп бітірушіге орасан зор септігін тигізеді.

Көп жағдайда мектеп бітірушінің көздеген ЖОО ға түсуі ҰБТ өткенге дейін белгілі болғандықтан ҰБТ сынағына кірмейді.

Білім алушылардың 2018 – 2019 оқу жылындағы ағылшын тілінде оқытатын білім алушылардың пәндік олимпиадаларына, жобаларына және басқа да жарыстарына («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») жіберілуі туралы мәліметтер 4.6.6-кестеде берілген.

4.6.6. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	13	7	1	2	3					
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	1	4 3	1 1	1 1	3					
11-сынып	22	8	2	5	5		2			
Алынған жүлделі орындар										

Гран-при		3							
1-орын		2	1	5	1				
2-орын		3	1		4		3		
3-орын									

Білім алушылардың 2019 – 2020 оқу жылындағы ағылшын тілінде оқытатын білім алушылардың пәндік олимпиадаларына, жобаларына және басқа да жарыстарына («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») жіберілуі туралы мәліметтер 4.6.7-кестеде берілген.

4.6.7. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	16	10	4	2						
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		6	1	2						
2-орын		3	2							
3-орын		1	1							
11-сынып	8	5	2	1						
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		1	1	1						
2-орын		2								
3-орын		2	1							

Білім алушылардың 2020 – 2021 оқу жылындағы ағылшын тілінде оқытатын білім алушылардың пәндік олимпиадаларына, жобаларына және басқа да жарыстарына («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») жіберілуі туралы мәліметтер 4.6.8-кестеде берілген.

4.6.8. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2020-2021		
	Олимпиада	Жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	7	5	1		3					
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1 2 2	1		3					
11-сынып	7	5	2							
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1 2 2	2							

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 4.6.9. – кестеде ұсынылған.

4.6.9. – кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	75	75	46	46	42	42
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	61	61	39	39	34	34
Шетелдік ЖОО	14	14	7	7	8	8
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

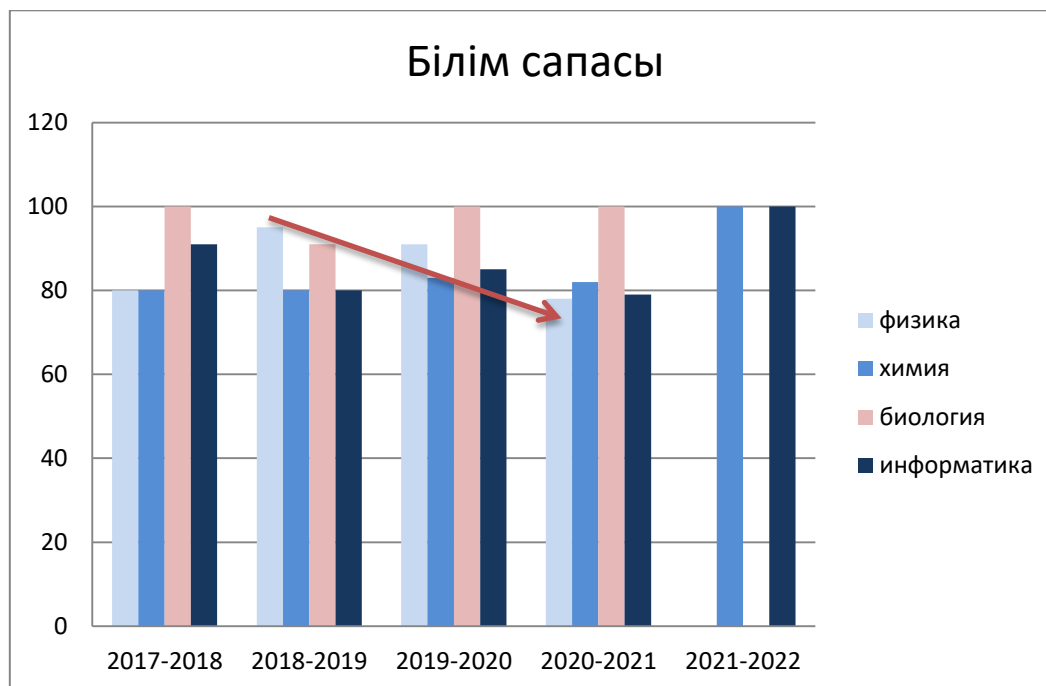
2017-2022 оқу жылдары аралығында «Дарынды балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты» КММ, 7-11 сыныптар бойынша білім алушылар «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқып, 78 % - 100% аралығындағы көрсеткіш көрсеткен. Әрбір оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 4.6.10-кестеде келтірілген.

4.6.10.– кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Білім алушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	7 сынып	биология	45	Жаксылыков Е	100%
		информатика	45	Жакенов А	91 %
		химия	45	Серикулы Н	80 %
		физика	45	Ерназар	80%
2018-2019 оқу жылы	8 сынып	биология	45	Жакенов А	91%
		информатика	45	Серикулы Н	80%
		химия	45	Ерназар А	80%
		физика	45	Моминов Д	95%
2019-2020 оқу жылы	9 сынып	биология	45	Әуесхан Р	100%
		информатика	45	Юсупов О	85%
		химия	45	Әшкен Д	83%
		физика	45	Моминов Д	91%
2020-2021 оқу жылы	10 сынып	биология	45	Моминов Д	100%
		информатика	45	Алиаскар Б	79%
		химия	45	Ахметов С	82%
		физика	45	Кенжекей Ж	78%
2021-2022 оқу жылы	11 сынып	биология	45	Орынбасаров Г	-
		информатика	45	Хасенова А	100%
		химия	45	Жумадилов Е	100%
		биология	45	Укибаева Н	-

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін 2017-2018 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде әр түрлі пән иесімен оқып келеді. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 45 баланы құрайды. Білім сапасы 2017-2018 оқу жылы мен 2018-2019 оқу жылында орташа пайыздық көрсеткішпен 88,6 % көрсетіп келеді. «Физика» оқу пәнінен 2018-2019 оқу жылында 8 - сынып білім алушылары 95 % , 2019-2020 оқу жылында 9-сынып білім алушылары 91 % , 2020-2021 оқу жылында 10-сынып білім алушыларының білім сапасы бірден - 78 % -ға түскен. (4.6.1. – сурет).

Сурет 4.6.1.

Қостанай облысы бойынша орта білім беру ұйымдарындағы жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша жалпы ақпарат

Қостанай облысы бойынша орта білім беру ұйымдарының берген мәліметтеріне сүйенсек, 7-сыныпта 3 комплект, 8-сыныпта 5 комплект, 9-сыныпта да 5 комплект, 10-сыныпта 6 комплект, 11-сыныпта 4 комплект ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқып жатыр (1- кесте) .

1–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	3	2	1	64	64	64	64	256
8	5	2	3	59	108	59	59	285
9	5	2	3	58	100	59	58	275
10	6	2	4	73	54	55	72	254
11	4	1	3	63	45	46	63	217

Қостанай облысы бойынша орта білім беру ұйымдарының берген мәліметтеріне сүйенсек, «педагог» санатында – 3, «педагог-модератор» санатында – 6, «педагог-сарапшы» санатында – 4, «педагог-зерттеуші» санатында - 2 адам және «педагог-шебер» санатында – 1 адам ЖМБ пәндері бойынша сабақ береді. Қостанай облысында педагогтердің «Лауазымдағы еңбек өтілі» өлшемі бойынша мектептерден алынған ақпараттарға сәйкес 5 жылға дейінгі өтілі бар ағылшын тілінде ЖМБ пәндерін оқытатын педагог саны 7 адамды құрайды, ал 5-10 жылға дейінгі педагогтердің саны-5 адам, 15-20 жылға дейінгі педагогтер – 1, 20 жылдан жоғары қызмет етіп келетін – 1 педагог бар (2-кесте).

2–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог			қазақ	орыс	физика	химия
											Педагог саны	Педагог саны				
16	7	5	2	1	1	1	2	4	6	3	9	14	5	2	4	5

ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені бойынша аталған аймақтың орта білім беретін ұйымдарында отандық және шетелдік оқу материалдары қолданады.

3–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

Оқулық	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
	7	Физика	Алматыкітап	2000	қазақша
	7	Биология	Атамұра	2017	Қаз/рус
	7	химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
	8	химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
	8,9,10	Информатика	2019,2020,2021	Астана кітап	ағылшынша
	8,9,11	Химия	2020	Астана кітап	ағылшынша
	9	Biology	2019/2020	Астана кітап	ағылшын
	9	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
9	химия	Мектеп	2019	Қаз/рус	

	10	Физика	2020	Астана кітап	ағылшынша
	10	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
	10	Физика	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
	10	химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
	11	Biology	2020	Астана кітап	ағылшын
	11	химия	Мектеп	2020	Қаз/рус
	11	Физика	Мектеп	2020	Қазақша/рус
	11	Physics. Grade 11 Textbook	2020	Астана	Ағылшын тілі
	11	Informatics. Grade 11 Textbook	2020	Астана	Ағылшын тілі
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	7	Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
	7	Химия	Атамұра	2017	қазақша
	7	Биология	Атамұра	2017	Қаз/рус
	7	Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
	8	Химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
	8	Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
	9	Химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
	9	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
	10	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
	10	Химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
	10	Oxford-complete physics TG	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
	10	Complete ICT for Cambridge teacher Pack	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
	11	Химия	Мектеп	2020	Қаз/рус
	11	Физика	Мектеп	2020	Қазақша/рус

Қостанай облысы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, химия кабинеттерінің саны-3, зертханалар саны-3, физика кабинеттерінің саны - 3, зертханалар саны-2, биология кабинеттерінің саны-3, зертханалар саны-2, информатика кабинеттерінің саны-4, зертханалар саны-0, лингофон кабинеті-0, кабинет интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) қамтылған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 4-кестеде көрсетілген.

4–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингфон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	3	2	0	+	Смарт панель
Физика	3	2		+	Смарт панель
Химия	3	3		+	Проектор
Информатика	4			+	Проектор

Қостанай облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған 2018 жылғы 113 түлек, 2019 жылғы 163 түлек, 2020 жылғы 164 түлек, 2021 жылғы 111 түлек ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырмаған (5-кесте).

5–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	113	0	163	0	164	0	111	0

Аталған аймақ бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 –сыныптан 13, 11-сыныптар бойынша 24 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (6-кесте).

6–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2018-2019		
	Олимпиада	Жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	2019-2020			2020-2021			2021-2022		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	13	7	1	2	3					
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		4		1						
2-орын	1	3	1	2	3					
3-орын										
11-сынып	24	8	2	5	6	1	2			
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		3								
2-орын		2	1	5	1	1				
3-орын		3	1		5		3			

Қостанай облысы бойынша 2019-2020 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 – сыныптан 20, 11-сыныптар бойынша 16 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (7-кесте).

7–кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	20	10	4	2	2	2	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		6	1	2	1					
2-орын		3	2		1	1				
3-орын		1	1			1				

11-сынып	16	5	2	1	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		1	1	1						
2-орын		2								
3-орын		2								

Қостанай облысы бойынша 2020-2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 – сыныптан 9, 11-сыныптар бойынша 9 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (8-кесте).

8–кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	9	5	1	-	3	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		1								
2-орын		2			3					
3-орын		2	1							
11-сынып	9	5	2	-	2	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		1								
2-орын		2	2		2					
3-орын		2								

Қостанай облысы бойынша 2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер саны – 133 болған. Олардың 72 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 34 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Ал отандық колледжге 19 түлек қабылданса, шетелдік колледжге 8 түлек қабылданып, студент атанған. Ақпаратқа сүйенсек, 2020 оқу жылында

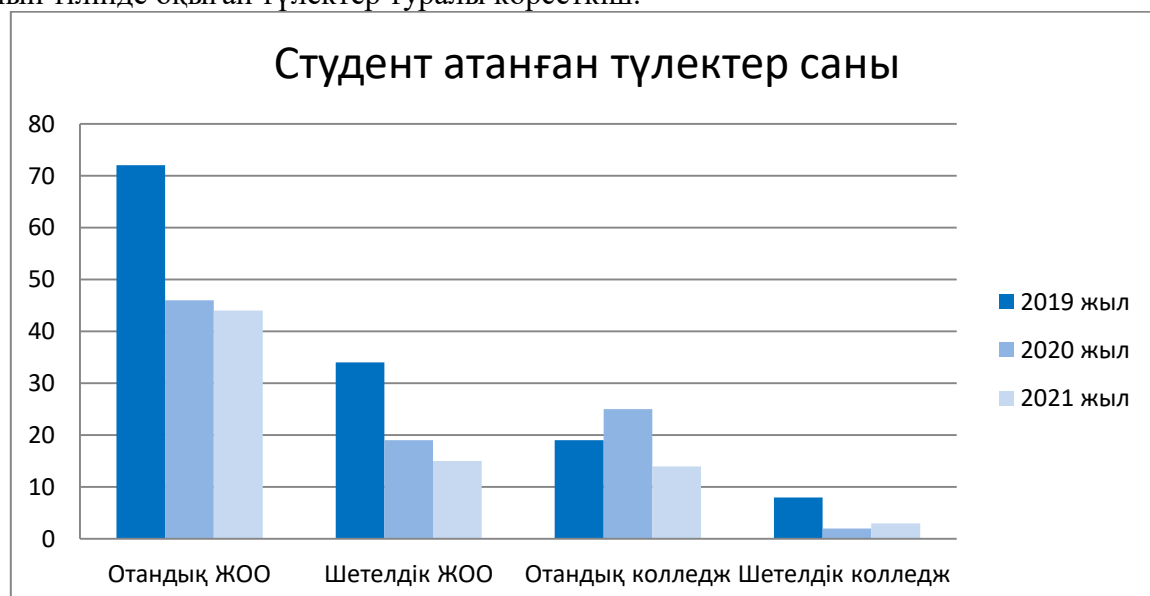
ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер саны – 82 болған. Олардың 46 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 19 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Сондай-ақ, отандық колледжге 25 түлек қабылданса, шетелдік колледжге 2 түлек қабылданып, студент антанған. Дәл солай 2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер саны – 76 болған. Олардың 44 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 15 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Ал отандық колледжге 14 түлек қабылданса, шетелдік колледжге 3 түлек қабылданып, студент антанған (9-кесте).

9–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	133		82		76	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	72	61	46	39	44	34
Шетелдік ЖОО	34	14	19	7	15	8
Отандық колледж	19	0	25	0	14	0
Шетелдік колледж	8	0	2	0	3	0

Диаграммадан байқағанымыздай, шетелдік оқу орнын таңдаған түлектер саны 2019 жылға қарағанда 2020, 2021 жылдары едәуір азғайнын білдіреді (1-сурет).

1-сурет. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы көрсеткіш.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 5 пилоттық мектептен 3 мектепте ғана оқытылатынын атап өткен жөн. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 47% дан 100% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылы Тобол мектеп-гимназиясы көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал Пешков орта мектебі 2017-2018 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-59 %.

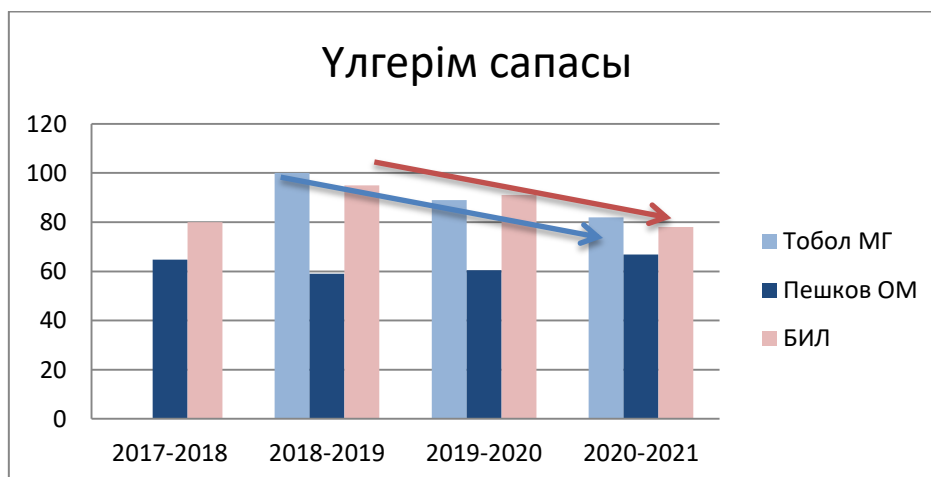
Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында үлгерім сапасының төмендеуі байқалады. Қостанай облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Физика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 72,3% және 75,6% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 3% - ға жоғарылағаны байқалады (10-кесте).

10–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Жітіқара қ., №10 мектеп-гимназия	Тобол мектеп-гимназиясы	Пешков орта мектебі	Рудный қ., №10 мектеп-гимназиясы	Қостанай қаласы БИЛ
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	-	-	64,7%	-	80%
2018-2019 оқу жылы	-	100%	59%	-	95%
2019-2020 оқу жылы	-	89%	60,5%	-	91%
2020-2021 оқу жылы	-	82%	66,9%	-	78%
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	-	-	47,1%	-	-

Қостанай облысында «Физика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (2-сурет):

2-сурет

«Химия» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 5 пилоттық мектептен 3 мектепте ғана оқытылады. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 80% дан 100% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2019-2020 оқу жылы мен 2020-2021 оқу жылында Тобол мектеп- гимназиясы көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал Рудный қаласындағы №10 мектеп-гимназиясы 2017-2018 оқу жылында ең төмен нәтижені көрсетті-72 %. Пешков орта мектебі мен Жітіқара қаласының №10 мектеп-гимназиясында «Химия» оқу пәні ағылшын тілінде жүргізілмейді.

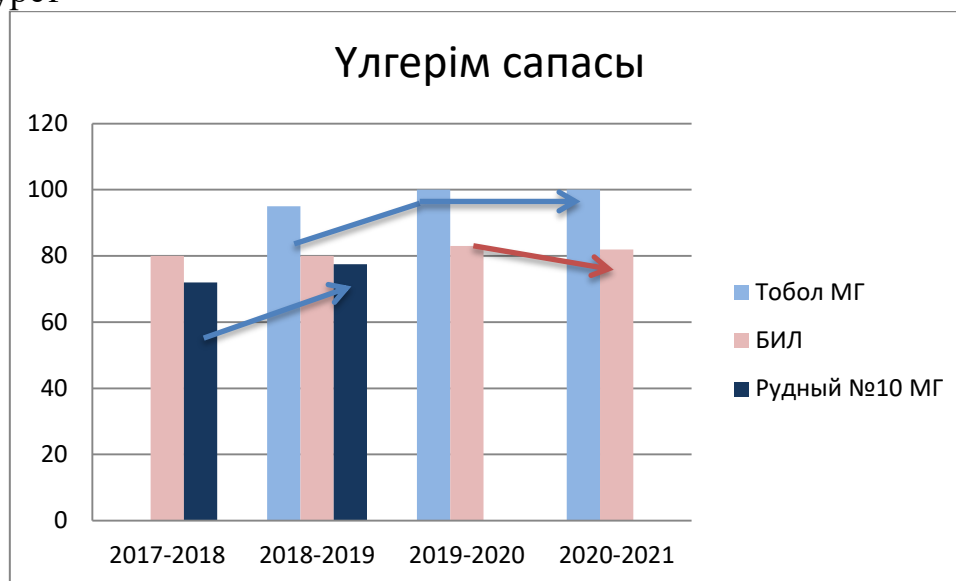
Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында Білім инновация лицейінде үлгерім сапасының төмендеуі байқалады. Қостанай облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Химия» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 76 % және 91 % құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 15% - ға жоғарылағаны байқалады (11-кесте).

11–кесте. Мектепте ЖМБ («Химия») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Жітіқара қ., №10 мектеп- гимназия	Тобол мектеп- гимназиясы	Пешков орта мектебі	Рудный қ., №10 мектеп- гимназиясы	Қостанай қаласы БИЛ
	8-11- сыныптар	7-11- сыныптар	7-11- сыныптар	8-11- сыныптар	7-11- сыныптар
2017-2018 оқу жылы	-	-	-	72%	80%
2018-2019 оқу жылы	-	95%	-	77,5%	80%
2019-2020 оқу жылы	-	100%	-	Элективті курс	83%
2020-2021 оқу жылы	-	100%	-	Элективті курс	82%
2021-2022 оқу жылы 1-тоқсан	-	-	-	Элективті курс	100%

Қостанай облысында «Химия» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (3-сурет):

3-сурет

Қостанай облысы «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 5 пилоттық мектептен 2 мектепте ғана оқытылатынына тоқталғанымыз дұрыс. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 54,7% дан 100% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылы, 2019-2020 оқу жылы және 2020-2021 оқу жылында Білім инновация лицейі көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал Жітіқара қаласындағы №10 мектеп-гимназиясы 2018-2019 оқу жылында ең төмен нәтижені көрсетті-54,7 %. Тобол мектеп-гимназиясы мен Пешков орта мектебі, Рудный қаласының №10 мектеп-гимназиясында «Биология» оқу пәні ағылшын тілінде жүргізілмейді.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында Жітіқара қаласындағы №10 мектеп-гимназиясында үлгерім сапасының жоғарылауы байқалады. Қостанай облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Биология» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 54,7 % және 100 % құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 45,3%-ға жоғарылағаны байқалады (12-кесте).

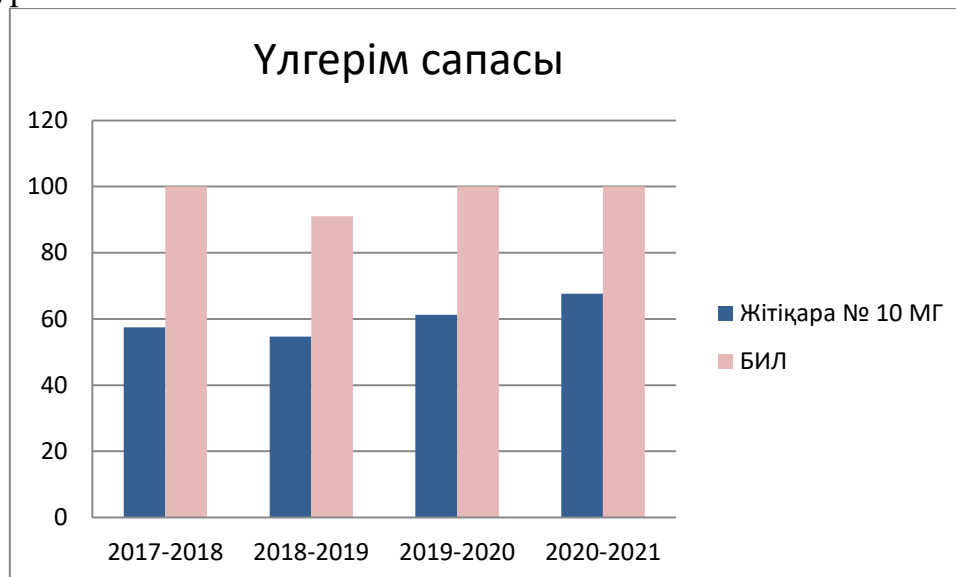
12-кесте. Мектепте ЖМБ («Биология») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Жітіқара қ., №10 мектеп- гимназия	Тобол мектеп- гимназиясы	Пешков орта мектебі	Рудный қ., №10 мектеп- гимназиясы	Қостанай қаласы БИЛ
	8-11-сынып	7-11- сыныптар	7-11- сыныптар	8-11- сыныптар	7-11- сыныптар
2017-2018 оқу жылы	57,5%	-	-	-	100%
2018-2019 оқу жылы	54,7%	-	-	-	91%
2019-2020 оқу жылы	61,3%	-	-	-	100%
2020-2021	67,6%	-	-	-	100%

оқу жылы					
2021-2022 оқу жылы 1-тоқсан	62,5%	-	-	-	-

Қостанай облысында «Биология» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (4-сурет):

4-сурет

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 5 пилоттық мектептен 3 мектепте ғана оқытылатынын атап өткен жөн. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 91% дан 84,7% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2020-2021 оқу жылы Тобол мектеп- гимназиясы көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал Пешков орта мектебі 2020-2021 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-75,1 %.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында үлгерім сапасының төмендеуі байқалады. Қостанай облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Информатика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 91% және 84,7% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 6,3%-ға төмендегені байқалады (13-кесте).

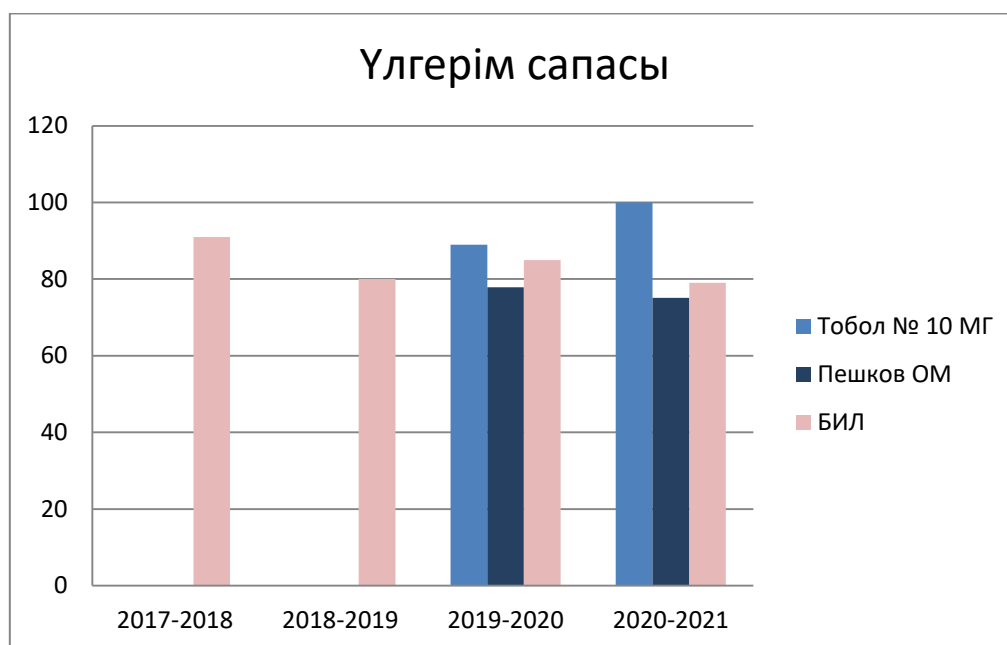
13-кесте. Мектепте ЖМБ («Информатика») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Жітіқара қ., №10 мектеп-гимназия	Тобол мектеп-гимназиясы	Пешков орта мектебі	Рудный қ., №10 мектеп-гимназиясы	Қостанай қаласы БИЛ
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	-	-	-	-	91%

2018-2019 оқу жылы	-	-	-	-	80%
2019-2020 оқу жылы	-	89%	77,9%	-	85%
2020-2021 оқу жылы	-	100%	75,1%	-	79%
2021-2022 оқу жылы 1-тоқсан	-	-	61%	-	100%

Қостанай облысында «Информатика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (5-сурет):

5-сурет

Қостанай облысы бойынша 2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Қостанай облысы бойынша 6 орта білім беру ұйымдары тіркелген. Бүгінгі таңда Ғ.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған мектеп-интернаты 2017-2018 оқу жылында 25 білім алушыдан тұратын 8-сыныпта «Биология» пәні ағылшын тілінде оқып, 2020-2021 оқу жылында аяқтап, жоғары оқу орындарының студенттері атанды.

Қазіргі таңда маман тапшылығына орай, аталған мектепте ЖМБ пәндері ағылшын тілінде оқытуын тоқтатты. Дәлдеме хат тіркелген.

Қостанай облысында 6 орта білім беру ұйымының 5 мекемесіндегі ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша білім беру ұйымдарындағы барлық пәндердің үлгерімнің сапасы әр түрлі (14-кесте).

14-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша үлгерім сапасы

ЖМБ пәндері	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Физика	72,3	59	60,5	66,9
Химия	76	84,1	91,5	91
Биология	78,7	72,8	80,6	83,8
Информатика	91	80	83,9	84,7

«Физика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 72,3% болып, 2018-2019 оқу жылында 13,3% - ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 60,5% - дан 2020-2021 оқу жылында 66,9% - ға дейін көтеріліп, **7,9 %** сапа нәтижесі өскенін байқауға болады.

«Химия» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 76% болып, 2018-2019 оқу жылында 8,1% - ға өсті. 2019-2020 оқу жылы 91,5% , 2020-2021 оқу жылында 91% - ға дейін көтеріліп, жалпы **15 %** сапа нәтижесі өскен.

«Биология» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 78,7% болып, 2018-2019 оқу жылында 5,9% - ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 80,6% - дан 2020-2021 оқу жылында 83,8% - ға дейін көтеріліп, **11 %** сапа нәтижесі өскенін байқауға болады.

«Информатика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 91% болып, 2018-2019 оқу жылында 11% - ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 83,9% - дан 2020-2021 оқу жылында 84,7% - ға дейін көтеріліп, осы жылдар ішінде жалпы **6,3 %** сапа нәтижесі төмендегенін байқауға болады.

Қостанай облысында **«ЖМБ» оқу пәні бойынша** ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептердегі білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (6-сурет):

6-сурет

Егер ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытуды қарастырса, онда бұл пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша мектептер саны әртүрлі, яғни жекелеген пәндерді оқыту бойынша мектептер бірдей емес, 7-тен 9-ға дейін ауытқиды:

- «Физика» оқу пәні 3 мектепте ағылшын тілінде оқытылады;
- «Химия» оқу пәні-3 Білім беру ұйымдарында;
- «Биология» оқу пәні-2 мектепте;
- «Информатика» оқу пәні-3 мектепте.

Жалпы осы мектептердегі үлгерім сапасы барлық төрт пән бойынша 2017-2018 оқу жылынан 2020-2021 оқу жылына дейін 64,6% - дан 85,6% - ға ауытқыған.

Пәндер бөлінісінде көрсетілген төрт оқу жылының салыстырмалы деректері қалыптасты:

- ✓ «Физика» оқу пәні: 7,9 % өсуі байқалады;
- ✓ «Химия» оқу пәні: 15 % көтерілген;
- ✓ «Биология» оқу пәні: 11% көтерілген;
- ✓ «Информатика» оқу пәні: 6,3 % төмендеген.

Ағылшын тілінде ЖМБ пәндері бойынша барлық сапалық көрсеткіштерді талдай отырып, білім алушылардың білім сапасы бір-бірінен айтарлықтай ерекшеленбейтіні, білім алушылардың үлгерімі сапасының артуы немесе төмендеуі туралы Көрсетілген пәндер бойынша білім алушылардың білім сапасының көрсеткіштері 60 % - дан асатыны туралы **қорытынды** жасауға болады.

Мониторингке енгізілген ЖМБ барлық пәндері бойынша және олардың ағылшын тілінде оқытылуы бойынша **жалпы қорытынды** осы пәндер бойынша жалпы өсу динамикасы байқалады, бірақ «Информатика» оқу пәні бойынша төмендеу 6,3%.

5. Солтүстік Қазақстан облысы, 10-11 сыныптар

№	Орта білім беру ұйымдарының мекен жайы	Орта білім беру ұйымдары
5.1.	Солтүстік Қазақстан облысы Мамлют ауданы	Покровка орта мектебі
5.2.	Солтүстік Қазақстан облысы Қызылжар ауданы	Бескөл орта мектеп-гимназиясы
5.3.	Солтүстік Қазақстан облысы, Уалихан ауданы	Кішкенекөл № 2 орта мектебі
5.4.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	әл-Фараби мектеп-лицейі
5.5.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	№ 8 жалпы білім беретін эстетикалық тәрбие орта мектеп-кешені
5.6.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	«БЭСТ» гимназиясы
5.7.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	№ 21 орта мектебі
5.8.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	№1 қалалық жалпы білім беретін лицейі
5.9.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	«Бірінші гимназия» КММ
5.10.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	№ 44 орта мектебі
5.11.	Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы	«Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты

5.1. Мамлют ауданы, Покровка орта мектебі, 10-сыныптар

«Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекеме «Есіл ауданының білім бөлімі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің «Покровка орта мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі 1982 жылы құрылған.

Мектептің жұмыс бағыты жаратылыстану-математикалық.

Сыныптар саны: 16.

1-11-сыныптарда оқитындар білім алушылар саны: 114.

2019-2020 оқу жылының қыркүйек айынан бастап 7, 11 сыныптарда ішінара ендіру арқылы «Информатика», «Биология» пәндері вариативті компоненттің сағаты есебінен ағылшын тілінде оқытылады.

Ағылшын тілін меңгерген педагог саны, барлығы –1, пәні «Физика», деңгейі - С1-1.

Жалпы білім берудің үшін сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқыту жүзеге асырылады.

Бейінді мектептің мақсаты – білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) физика, химия, биология, информатика пәндерін 10-сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады. Бейінді мектепте ЖМБ-да бір сынып комплектісі, оның ішінде оқыту қазақ тілінде жүргізілетін – 1 сынып, оқыту орыс тілінде жүзеге асырылатын сынып – жоқ. Ал физика пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушы саны – 1, химия пәнін – 0, биология пәнін – 0, информатика пәнін – 0. Ағылшын тілінде барлығы 1 білім алушы білім алады. ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.1.1 кестеде ұсынылды.

5.1.1 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	Орыс	физика	Химия	Биология	информатика	барлығы
10	1	1	0	1	0	0	0	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -3, еңбек өтілі 5 жылға дейінгілер– жоқ, 5-тен 10 жылға дейінгі– 1, 10-нан 15 жылға дейінгі– 2 педагог жұмыс істейді. 15-тен 20 жылға дейін және одан жоғары еңбек өтілі бар педагогтер – жоқ.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагог саны – 3, «Педагог-шебер» – жоқ, «Зерттеуші-педагог» – жоқ, «Педагог-сарапшы» – жоқ, «Педагог-модератор» – жоқ.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер – жоқ, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1. ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет – 5.1.2 кестеде ұсынылды.

5.1.2 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Еңбек өтілі	Санаты	Педагог саны

Педагог саны	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-модератор	Педагог-сарапшы	Зерттеуші-педагог	Педагог-шебер	Оқыту тілі		физика	химия	биология	информатика	
										каз	орыс					
3	0	1	2	0	0						1	2	1	0	1	1

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 10-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделесек, тек «Информатика» пәнінен дидактикалық материалдар саны – 8, элективті курс саны – 10, әзірлену тілі – қазақ тілі, басқа оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 5.1.3 кестеде ұсынылды.

5.1.3 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	-	-	-	-	-
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	8	информатика			қазақ
тағы басқа	10	Электив курс			қазақ

Покровка орта мектебінде ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, физика кабинетінің саны – 2, зертхана саны – 2, лингофон кабинеті – 1. Кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта) – 0.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 5.1.4 кестеде ұсынылды.

5.1.4 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	2	2	1	+	

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар бойынша Покровка орта мектебін 2018 жылы – 25 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар саны – 10. Мектеп 2019, 2020, 2021 жылдары түлектер шығармаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар саны – 0.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 5.1.5 кестеде ұсынылды.

5.1.5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	25	10	-	-	-	-	-	-

Покровка орта мектебі бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.1.6 кестеде берілген.

5.1.6 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі										

орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

Покровка орта мектебі бойынша 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.1.7 кестеде ұсынылды.

5.1.7 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

Покровка орта мектебі бойынша 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.1.8 кестеде ұсынылды.

5.1.8 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	олимпиада				Жобалар			Басқа да жарыстар		
	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019, 2021 жылдары оқыту тілі – ағылшын тіліндегі отандық, шетелдік жоғары оқу орындары менколледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ.

Ал 2020 жылы ағылшын тілінде оқытылатын шетелдік жоғары оқу орындарына түскен түлек саны – 2, отандық колледждерге оқуға түскен түлек саны – 3.

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 5.1.9 кестеде ұсынылды.

5.1.9 кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО			0			
Шетелдік ЖОО			2			
Отандық колледж			3			
Шетелдік колледж			0			

2017-2022 оқу жылдары аралығында Есіл ауданының білім бөлімі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің «Покровка орта мектебі» КММ

бойынша «Информатика», «Биология», «Физика» пәндерін ағылшын тілінде оқыды. Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәлімет 5.1.10 кестеде келтірілген.

5.1.10 кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Ескертпе (оқытылмаса)
2017-2018 оқу жылында	-	-	-	-	-	
2018-2019 оқу жылы	-	-	-	-	-	
2019-2020 оқу жылы	11	информатика	5	Елюбаева Жанна Калкамановна	Сынақ	
	7	Биология	4	Нургалиева Зайра Женисовна	Сынақ	
2020-2021 оқу жылы	9	информатика	7	Садвакасова Мадина Жасулановна	Сынақ	
	8	Биология	4	Нургалиева Зайра Женисовна	Сынақ	
2021-2022 оқу жылы	10	Физика	1	Садвакасова Мадина Жасулановна	Сынақ	

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2019-2020 оқу жылында «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқуды бастаған 7 сынып 2020-2021 оқу жылында оқуды жалғастырады да, 2021-2022 оқу жылы пән иесінің жұмыстан шығуымен байланысты «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқуды жалғастырмаған. Сол сияқты 2020-2021 оқу жылы «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқуды бастаған 9-сынып 10 сыныпқа өткенде, 2021-2022 оқу жылы жалғастырмаған. Және кестеден көріп отырғанымыздай, ЖМБ пәндерін («Физика», Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың тілді білу деңгейі сынақпен көрсетілгендіктен, олардың білім сапасы пайыздық көрсеткішпен көрсетілген жоқ.

5.2. Солтүстік Қазақстан облысы, Қызылжар ауданы Бескөл мектеп-колледжі” ЖШС, 10-11 сыныптар

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі – ЖМБ) 10-сынып «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыды, сынып комплектісі – 1, білім алушы саны – 18, оқыту орыс тілінде жүргізіледі.

11-сыныптарда «Физика» пәні ағылшын тілінде оқытылады. Сынып комплектісі – 2, білім алушы саны – 36, оқыту орыс тілінде жүргізіледі.

10-сыныпта «Информатика» пәні ағылшын тілінде оқытылады. Сынып комплектісі – 1, білім алушы саны – 18. Барлығы 54 білім алушы білім алады.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.2.1 кестеде ұсынылды.

5.2.1 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		Қаз	орыс	физика	Химия	Биология	информатика	барлығы
10	1		1	-	-	-	18	18
11	2		2	36	-	-	36	36
Барлығы	3	-	3	36	-	-	54	54

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 3, еңбек өтілі 5 жылға дейін – 0; 5-тен 10 жылға дейін – 2; 10-нан 15 жылға дейін – 1; 15-тен 20 жылға дейінгі еңбек өтілімен – 0 педагог жұмыс істейді.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша санаты жоқ – 8 педагог, «Педагог-шебер» – 1, «Педагог-зерттеуші» – 0, «Педагог-сарапшы» – 0, «Педагог-модератор» саны – 2.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 2. ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.2.2 кестеде ұсынылды.

5.2.2 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты				Оқыту тілі		Педагог саны				
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-модератор	Педагог-сарапшы	Зерттеуші-педагог	Педагог-шебер		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика
3	-	2	1	-	-	2	-	-	1		-	3	1	-	-	2

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 10-11сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделесек, 10-11сыныптар «Физика», «Информатика», «Химия», «Биология» пәндері «Алматыкітап» баспасынан шыққан, ағылшын, орыс тілінде әзірленген оқулықтарымен жүзеге асырылады. Мектеп кітапханасындағы мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық саны – 28, дидактикалық материалдар және тағы басқа қосымша әдебиеттермен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 5.2.3 кестеде ұсынылды.

5.2.3 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10-11 10-11 10-11 10-11	Физика Информатика Химия Биология	99 120 110 107	Алматыкітап	Екі тілді (ағылшын орысша)
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10-11		28		Екі тілді (ағылшын орысша)
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

Мектепте ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, мектептегі физика кабинетінің саны – 1, информатика кабинетінің саны – 2, зертхана саны – 1, лингофон кабинеті – жоқ. Жабдықталған кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтар (компьютерлер, интербелсенді тақта) бар.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 5.2.4 кестеде ұсынылды.

5.2.4 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	Кабинет	зертханалар	лингофон кабинеті	интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (компьютерлер, интербелсенді тақта)
Физика	1	1	-	+	+
Информатика	2	0	-	+	+

Мектепте ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптарды 2018 жылы – 50, 2019 жылы – 43, 2020 жылы – 30, 2021 жылы – 34 түлек аяқтады. Мектепті 2018, 2019, 2020, 2021 жылдары аяқтаған түлектердің ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар жоқ.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 5.2.5кестеде ұсынылды.

5.2.5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	50	0	43	0	30	0	34	0

Мектеп бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатыспаған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.2.6кестеде ұсынылған.

5.2.6 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын										

3-орын										
--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Бескөл мектеп-колледжінде 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.1.7 кестеде ұсынылған.

5.2.7 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

Бескөл мектеп-колледжі бойынша 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.1.8кестеде ұсынылды.

5.1.8 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

Мектепте 2019, 2020, 2021жылдары ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер оқыту тілі – ағылшын тілі болатын отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен отандық, шетелдік колледждерге оқуға түскен жоқ.

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 5.2.9кестеде ұсынылды.

5.2.9 кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0		0		0	
Шетелдік ЖОО	0		0		0	

Отандық колледж	0		0		0	
Шетелдік колледж	0		0		0	

2018-2021 оқу жылдары аралығында Қызылжар ауданы Бескөл мектеп-колледжі” ЖШС бойынша «Физика», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыды. Бүгінгі таңда мектеп жекеменшік мектепке айналғандықтан, білім алушылардың білім сапасы туралы ақпарат берілген жоқ.

5.3. Солтүстік Қазақстан облысы, Уалихан ауданы, Кішкенекөл №2 орта мектебі, 9, 10, 11- сыныптар

Ресми атауы: "СҚО әкімдігінің білім басқармасының Уәлиханов ауданы білім бөлімінің «Кішкенекөл №2 мектеп жанындағы интернаты бар орта мектебі» КММ.

Мектеп жұмысының бағыты: жаратылыстану-математикалық.

Мектеп 1928 жылы құрылған.

Оқыту тілі: қазақ және орыс.

Жиынтық сыныптар саны: 36.

1-ден 11-сыныпқа дейін білім алушылар саны: 524 оқушы.

Қосымша жұмыс істемейтін мұғалімдер: 75.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы № 556 «Жаңартылған білім беру мазмұнын пилоттық енгізу туралы» бұйрығына және Солтүстік Қазақстан облысы облысы әкімдігі білім басқармасы Уалихан ауданы білім бөлімінің ««Кішкенекөл жалпы білім беретін №2 орта мектебі» КММ-не толықтырулар енгізу туралы» бұйрығына сәйкес 2018-2019 жылдың қыркүйек айынан бастап мектепте «8 сыныпқа ішінара енгізу туралы» бұйрығына сәйкес «Биология» және «Информатика» пәндері вариативті компоненттің сағаттары есебінен ағылшын тілінде оқытылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім алушының тұлғалық негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі жүзеге асыру және кәсіби бағдар беру.

Бүгінгі таңда ағылшын тілін меңгерген педагог, барлығы – 3. Тілді білу деңгейі – С1.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі – ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндерін қамтиды. Мектепте жаратылыстану-ғылыми циклдың 3 пәні ағылшын тілінде биология, информатика, химия пәндері ішінара оқыту арқылы ағылшын тілінде оқытылады. 2021-2022 оқу жылында 71 оқушы үштілді білім берумен қамтылды.

ЖМБ 9-сыныптан бастап химия, биология пәндері ағылшын тілінде оқытылады, бір сынып комплектісі – 1, оқыту тілі – қазақ тілі, барлық білім алушылар саны – 40.

10-сынып бойынша биология, информатика пәндері ағылшын тілінде оқытылады, сынып комплектісі– 2, оқыту тілі –қазақ тілі, барлық білім алушылар саны – 25.

11-сынып бойынша биология, информатика пәндері ағылшын тілінде оқытылады, сынып комплектісі– 2, оқыту тілі – қазақ тілі, барлық білім алушылар саны – 27.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.3.1 кестеде ұсынылды.

5.3.1 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	Химия	биология	информатика	барлығы
		қаз	орыс					
9	1	1		-	20	20	-	40
10	2	2		-	-	12	13	25
11	2	2		-	-	9	18	27

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 3. Олардың ішінде еңбек өтілі 5 жылға дейін педагог– жоқ, 5-тен 10 жылға дейін – 1, 10-нан 15 жылға дейін – 1 педагог, 15-тен 20 жылға дейін – 1 педагог жұмыс істейді. 20-дан жоғары еңбек өтілімен педагог – жоқ.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін педагогтердің сапалық құрамы: «Педагог-шебер» – жоқ, I категориялы – 1 педагог, «Зерттеуші-педагог» – жоқ, «Педагог-сарапшы» – 1, «Педагог-модератор» – 1.

«Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогсаны – 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагог саны – 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагог саны –1.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 5.3.2 кестеде ұсынылған.

5.3.2 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Санатсыз педагог	Педагог модератор	Педагог-сарапшы	Педагог-зерттеуші	I категория			Қаз	орыс	физика	химия
3	-	1	1	1	-	-	1	1	-	1	3		-	1	1	1

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 9, 10, 11-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделесек, «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерінен ағылшын тілінде оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдар – жоқ. «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген. Педагогтер әзірлеу тілі қазақ, орыс тіліндеріндегі оқу-әдістемелік кешендерді аудару арқылы оқыту процесін жүзеге асырады.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 5.3.3 кестеде ұсынылды.

5.3.3 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

Оқу-әдістемелік кешен	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика – 33 дана	Мектеп	2019	қазақша
		14 дана	Мектеп	2019	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық		1 дана	Мектеп	2019	қазақша
		1 дана			орысша
Оқулық	10	Химия I б- II б - 37 дана	Мектеп	2019	қазақша
		Химия – 14 дана	Мектеп	2019	орысша
		Химия I – 2 б. – 3 дана	Мектеп	2019	қазақша
		Химия I – 2 б. – 3 дана	Мектеп	2019	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық					
Оқулық	10	Биология I -II б. - 37 дана	Мектеп	2019	қазақша
		Биология I -II б. - 14 дана	Мектеп	2019	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық		Биология I – II б. – 3 дана	Мектеп	2019	қазақша
		Биология I – II б. – 3 дана	Мектеп	2019	орысша
Оқулық	10	Информатика – 37 дана	Алматы кітап	2019	қазақша
		Информатика – 14 дана	Алматы кітап	2019	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық		Информатика – 2 дана	Алматы кітап	2019	қазақша
		Информатика – 3 дана	Алматы кітап	2019	орысша
Оқулық	11	Физика I-II б. – 26 дана	Мектеп	2019	қазақша
			Мектеп	2019	орысша

		Физика I-II б. – 8 дана			
Оқулық	11	Химия I-II б. – 25 дана	Мектеп	2019	қазақша
		Химия I-II б. – 8 дана	Мектеп	2019	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық		Химия тапсырмалар мен жаттығулар жинағы – 1 дана	Мектеп	2019	орысша
Оқулық	11	Биология I-II б. – 35 дана	Мектеп	2019	қазақша
		Биология I-II б. – 8 дана	Мектеп	2019	орысша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық		Биология I-II б. – 1 дана	Мектеп	2019	қазақша
		Биология I-II б. – 1 дана	Мектеп	2019	орысша
Оқулық	11	Информатика - 35 дана	Алматыкітап	2020	қазақша
		Информатика - 8 дана	Алматыкітап	2020	орысша қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық		Информатика – 1 дана	Алматыкітап	2020	
Дидактикалық материалдар тағы басқа		-	-	-	

Кішкене көл №2 орта мектебінде ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы: физика кабинетінің саны – 1, химия кабинетінің саны – 1, биология кабинетінің саны- 2, информатика кабинетінің саны- 2, физика пәні бойынша зертхана саны – 1, химия пәні бойынша зертхана саны – 1, химия пәні бойынша зертхана саны – 1, лингофон кабинеті – жоқ, биология, информатика кабинеттері интернет желісіне қосылған. Барлық кабинеттер басқа да жабдықтармен (компьютер, интербелсенді тақта) қамтамасыз етілген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 5.3.4 кестеде ұсынылды.

5.3.4 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	зертхана	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	-	-	+
Химия	1	1	-	-	+

Биология	2	0	-	1	+
Информатика	2	0	-	2	+

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар бойынша Кішкенекөл № 2 орта мектебін 2018 жылы – 39 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар – жоқ.

2019 жылы – 29 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар саны – 1. 2020 жылы – 29 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар саны – 2. 2021 жылы – 41 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар саны – 1.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 5.3.5 кестеде ұсынылды.

5.3.5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	39	0	29	1	29	2	41	1

2018-2019 оқу жылында Кішкенекөл №2 орта мектебі бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы: 10-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 2, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 2; 11-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

10-сыныптар бойынша облыстық жобалар сайысына қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1; 11-сыныптар бойынша облыстық жобалар сайысына қатысқан білім алушы саны – 2, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

10-сыныптар бойынша республикалық жобалар сайысына білім алушы қатысқан жоқ. 11-сыныптар бойынша республикалық жобалар сайысына қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

10-сыныптар бойынша басқа да республикалық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 2, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.3.6 кестеде ұсынылды.

5.3.6 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	29	2			3				2	
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2			1				1	
11-сынып	29	3			2	3				
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1			1	1				

2019-2020 оқу жылында Кішкенекөл №2 орта мектебібойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы: 10-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1; 11-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 2;

10-сыныптар бойынша облыстық жобалар сайысына қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1; 11-сыныптар бойынша облыстық жобалар сайысына қатысқан білім алушы саны – 2, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

10-сыныптар бойынша облыстық, республикалық жобалар сайысына білім алушылар қатысқан жоқ. 11-сыныптар бойынша облыстық жобалар сайысына қатысқан білім алушы саны – 1, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

10-сыныптар бойынша басқа да облыстық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1; республикалық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

11-сыныптар бойынша басқа да республикалық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.3.7 кестеде ұсынылды.

5.3.7 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	41	3						3	3	
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1						1	1	
11-сынып	29	3			1				3	
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2			1				1	

2020-2021 оқу жылында Кішкенекөл №2 орта мектебі бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы: 10-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 2, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

11-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 2, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

10-сыныптар бойынша басқа да облыстық жобалар сайысына қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

11-сыныптар бойынша облыстық жобалар сайысына қатысқан білім алушы саны – 2, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

10-сыныптар бойынша басқа да облыстық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

11-сыныптар бойынша облыстық, республикалық жобалар сайысына білім алушылар қатысқан жоқ.

11-сыныптар бойынша басқа да облыстық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.3.8 кестеде ұсынылды.

5.3.8 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	36	2			3					
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1			1					
11-сынып	41	2						3		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1						1		

2019, 2020, 2021 жылдары оқыту тілі – ағылшын тіліндегі отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 5.3.9 кестеде ұсынылды.

5.3.9 кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	29		29		41	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	22	0	23	0	34	0
Шетелдік ЖОО	1	0	0	0	1	0

Отандық колледж	6	0	6	0	6	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

2018-2020 оқу жылдары аралығында басқармасының Уәлиханов ауданы білім бөлімінің «Кішкенекөл №2 мектеп жанындағы интернаты бар орта мектебі»КММ білім алушылары «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқуда, білімді қорытынды бағалау сынақ түрінде өткендіктен, өкінішке орай, білім сапасының көрсеткішін көре алмаймыз. Ал 2020-2022 оқу жылдары аралығында «Биология» пәнінағылшын тілінде оқып, 83% көрсеткіш көрсеткен. Оқу сапасының «Информатика» оқу пәні бойынша орташа балл 91,55%-ды құрап отыр. Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 5.3.10 кестеде келтірілген.

5.3.10 кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында					
2018-2019 оқу жылы	8а	Биология	21	Тасмаганбетова Г.Т.	Сынақ
	8б	Информатика	20	Токтыбаев Н.Д.	
	8в	Информатика	14	Токтыбаев Н.Д.	
2019-2020 оқу жылы	9а	Биология	21	Тасмаганбетова Г.Т.	сынақ
	9б	Информатика	20	Токтыбаев Н.Д.	
	9в	Информатика	14	Токтыбаев Н.Д.	
2020-2021 оқу жылы	9в	Биология/химия	16	Жапарова Ж.К.	Сынақ
	10а	Биология	10	Тасмаганбетова Г.Т.	100%
	10б	Информатика	20	Токтыбаев Н.Д.	89.47%
	11 А	Биология	14	Тасмаганбетова Г.Т.	92.86%
	11 Б	Информатика	19	Токтыбаев Н.Д.	90%
2021-2022 оқу жылы	9 б	Биология/химия	20	Жапарова Ж.К.	30% / 45%
	10а	Биология	12	Тасмаганбетова Г.Т.	92.31%
	10б	Информатика	13	Токтыбаев Н.Д.	92.31%
	11а	Биология	9	Тасмаганбетова Г.Т.	100%
	11б	Информатика	18	Токтыбаев Н.Д.	94.44%

Жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде пилоттық оқыту екі режимде жүзеге асырылады: ішінара және толық енгізу.

Толық енгізу – сабақтың барлық кезеңдерін ағылшын тілінде өткізуді білдіреді. Орта білім беру ұйымдары педагогтер мен білім алушылардың дайындық деңгейін және ресурстарын ескере отырып, ата-аналардың келісімімен белгілі бір пәндерді толық енгізе отырып, ағылшын тілінде оқытады.

Ішінара енгізу – бұл сабақтың жеке кезеңдерін, терминологияны, элективті курстардың жеке бөлімдерін, пәндік үйірмелерді және басқа да іс-шараларды ағылшын тілінде өткізу. Жыл сайын еліміздің орта білім беру ұйымдарында жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуда ішінара және толық енгізу бойынша мектептердің саны қарқынды артып келеді.

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Биология» және «Информатика» пәндерін 2018-2019 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде оқытып келеді. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 15 баланы құрайды. Пән иелері 2018 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. Сәйкесінше, білім сапасыда тұрақты.

5.4. Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы-Әл-Фараби атындағы мектеп-лицейі, 8-9 сыныптар

Ресми атауы: "СҚО әкімдігінің білім басқармасы" КММ Петропавл қаласының білім бөлімінің «Әл-Фараби атындағы мектеп-лицейі» КММ.

Оқыту тілі – қазақ тілі.

Мектеп жұмысының бағыты: жаратылыстану-математикалық.

Мектеп 1999 жылы құрылған.

Жиынтық сыныптар саны: 21.

1-11-сыныптарда оқитын білім алушылар саны: 430.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» бұйрығына сәйкес Петропавл қаласының білім бөлімінің «Әл-Фараби атындағы мектеп-лицейі» КММ 2017 жылдан бастап ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша пилоттық жобаны енгізді.

2017-2018 жылдың қыркүйек айынан бастап мектепте 7-9 сыныптар аралығында вариативті компонент сағаттарының есебінен «Биология», «Химия» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытуды ішінара ендіру арқылы оқытылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім алушының тұлғалық негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі жүзеге асыру және кәсіби бағдар беру.

Бүгінгі күні ағылшын тілін меңгерген 4 педагог бар.

Жаратылыстану-математикалық бағытында (бұдан әрі – ЖМБ) 8-сыныптар бойынша химия пәнін –32, биология пәнін –32, барлығы –64 білім алушы ағылшын тілінде оқиды, сынып комплектісі– 2, оқыту тілі –қазақ тілі.

9-сыныптар бойынша биология пәнін –38, информатика пәнін – 32 барлығы –70 білім алушы ағылшын тілінде оқиды, сынып комплектісі – 2, оқыту тілі – қазақ тілі.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.4.1 кестелде ұсынылды.

5.4.1 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				Физика	химия	биология	информатика	барлығы
		каз	орыс					
8	2	2		-	32	32	-	64
9	2	2		-	-	38	32	70

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 4, еңбек өтілі 5 жылға дейін педагог– жоқ, 5-тен 10 жылға дейін – 1, 10-нан 15 жылға дейін – жоқ,15-тен 20 жылға дейін – 2, 20-дан жоғары еңбек өтілімен – 1 педагог жұмыс істейді.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін педагогтердің сапалық құрамы: «Педагог-шебер –жоқ, «Зерттеуші-педагог»–жоқ, «Педагог-сарапшы»– жоқ, «Педагог-модератор» – жоқ.

«Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 2, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны –1.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.4.2 кесте ұсынылды.

5.4.2 кесте –ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі	Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог модератор	Педагог-сарапшы	Педагог- зерттеуші	Санатсыз педагог		физика	химия	биология	информатика

											каз	ор ыс				
4	-	1	-	2	1						4	-	-	1	2	1

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 9,10,11-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі: 8, 9, 10 сыныптарға арналған «Астана кітап» баспасынан шыққан,әзірлеу тілі – ағылшын және қазақ тілі, «Химия», «Биология», «Informatics» пәндерінен оқулықпен қамтамасыз етілген. Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдар ағылшын тілінде жоқ.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 5.4.3 кестеде ұсынылды.

5.4.3 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	Сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8-10	Informatics	Астанакітап	2017-2019	Ағылшын және қазақ тілі
Оқулық	8	Биология	Астанакітап	2018	Ағылшын және қазақ тілі
Оқулық	9	Биология	Астанакітап	2017	Ағылшын тілі
Оқулық	8	Химия	Астанакітап	2017	Ағылшын және орыс тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

Мектеп-лицейде ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы: химия кабинетінің саны – 1, биология кабинетінің саны – 1, информатика кабинетінің саны – 1, химия пәні бойынша зертхана саны – 1, лингофон кабинеті – жоқ, химия, биология, информатика кабинеттері интернет желісіне қосылған. Барлық кабинеттер басқа да жабдықтармен (компьютер, интербелсенді тақта) қамтамасыз етілген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 5.4.4 кестеде ұсынылды.

5.4.4 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	зертхана	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Химия	1	1	-	+	+
Биология	1	-	-	+	+
Информатика	1	-	-	+	+

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар бойынша әл-Фараби атындағы мектеп-лицейінде 2018 жылы – 21, 2019 жылы – 20, 2020 жылы – 43, 2021 жылы – 21 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар – жоқ.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 5.4.5 кестеде ұсынылды.

5.4.5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	21	-	20	-	43	-	27	-

2018-2019 оқу жылында әл-Фараби атындағы мектеп-лицейі бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы: 10-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 1, оның ішінде жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 1;

10-сыныптар бойынша басқа да облыстық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 3;

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.4.6 кестеде ұсынылды.

5.4.6 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2018-2019		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1						3		
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2018-2019 оқу жылында әл-Фараби атындағы мектеп-лицейі бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы: 10-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі 2-орын алған – 1, 3-орын алаған білім алушы саны – 2.

11-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 1, оның ішінде жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 1;

10-сыныптар бойынша басқа да облыстық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 3.

11-сыныптар бойынша басқа да олыстық жарыстарға қатысқан білім алушы болған жоқ.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология» «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.4.7 кестеде ұсынылды.

5.4.7 кесте –ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар	2019-2020		
	Олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1 2						1		
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1						1		

2020-2021 оқу жылында әл-Фараби атындағы мектеп-лицейі бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалармен басқа да жарыстарға қатысуы: 10-сыныптар бойынша басқа да облыстық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 3;

10-сыныптар бойынша басқа да республикалық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде Елбасы қола медалінің иегері – 3.

11-сыныптар бойынша басқа да облыстық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 1, оның ішінде жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 1;

11-сыныптар бойынша басқа да республикалық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде Елбасы қола медалінің иегері -3.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.4.8 кестеде ұсынылды.

5.4.8 кесте –ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық

10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын								1	Елбасы қола медалі -3	
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын								1	Елбасы қола медалі -3	

2019, 2021 жылдары оқыту тілі – ағылшын тіліндегі отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ.

2020 жылы оқыту тілі – ағылшын тіліндегі отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге оқуға түскен түлектер саны – 1.

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 5.4.9 кестеде ұсынылды.

5.4.9 кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	20		43		27	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	19	-	36		25	-
Шетелдік ЖОО	1	-	4	1	-	-
Отандық колледж	-	-	3		2	-
Шетелдік колледж	-	-	-		-	-

2017-2022 оқу жылдары аралығында Петропавл қаласы әл-Фараби мектеп-лицейі бойынша білім алушылар «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқып келеді. Білім алушылардың білім сапасы сынақ түрінде бағалағандықтан, білім сапасы көрсеткішін көре алмаймыз. Әрбір оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 5.4.10 кестеде келтірілген.

5.4.10 кесте – Мектепте ЖМБ («Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу	Сыныбы	Пәні	Оқушы	Пән иесі	Жылдық	Ескертпе
-----	--------	------	-------	----------	--------	----------

жылы			саны		білім сапасы %	(мысалы)
2017-2018 оқу жылында	9а,9ә.	Химия	40	Токкжина Айнагуль Булановна	Сынақ	
	8а,8ә.	Биология	31	Мусина Асель Мухтаровна	Сынақ	
	8а,8ә.	Информатика	31	Искаков Думан Сайлаубекевич	Сынақ	
	7а,7ә.	Биология	36	Касенова Айнакоз Тумырзаевна	Сынақ	
2018-2019 оқу жылы	8а,8ә.	Химия	39	Токкжина Айнагуль Булановна	Сынақ	
	8а,8ә.	Биология	39	Мусина Асель Мухтаровна	Сынақ	
	8а,8ә.	Информатика	39	Искаков Думан Сайлаубекевич	Сынақ	
	8а,8ә.	Биология	39	Касенова Айнакоз Тумырзаевна	Сынақ	
2019-2020 оқу жылы	9а,9ә	Химия	40	Токкжина Айнагуль Булановна	Сынақ	
	11а,11ә	Биология	42	Мусина Асель Мухтаровна	Сынақ	
	11а,11ә	Информатика	42	Искаков Думан Сайлаубекевич	Сынақ	
	9а,9ә	Биология	40	Касенова Айнакоз Тумырзаевна	Сынақ	
2020-2021 оқу жылы	8а,8ә.	Химия	37	Токкжина Айнагуль Булановна	Сынақ	
	8а,8ә.	Биология	37	Мусина Асель Мухтаровна	Сынақ	
	8а,8ә.	Информатика	37	Искаков Думан Сайлаубекевич	Сынақ	
	9а,9ә	Биология	31	Касенова Айнакоз Тумырзаевна	Сынақ	
2021-2022 оқу жылы	8а,8ә.	Химия	34	Токкжина Айнагуль Булановна	Сынақ	
	9а,9ә	Биология	37	Мусина Асель Мухтаровна	Сынақ	
	8а,8ә.	Информатика	34	Искаков Думан Сайлаубекевич	Сынақ	
	8а,8ә.	Биология	34	Касенова Айнакоз Тумырзаевна	Сынақ	

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Биология», «Химия», «Информация» пәндері 2017-2018 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде оқытылып келеді. Пән иелері тұрақты жұмыс істеуде. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 37 баланы құрайды. Білім алушылардың білімдері сынақ түрінде бағаланғандықтан, білім сапасы пайыздық көрсеткішпен көрсетілген жоқ.

5.5. Солтүстік Қазақстан облысы, № 8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп-кешен, 8- сынып

Мектеп 1986 жылы құрылған.

Мектеп жұмысының бағыты: жаратылыстану-математикалық.

Сынып-комплектісі: 54.

1-11 сыныптардағы білім алушы саны: 1236.

Оқыту тілі: орыс тілі.

Мектеп 2017 жылдан бастап ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша пилоттық жобасы бойыншаенгізді.

2017-2018 жылдың қыркүйек айынан бастап мектепте 8-сыныптар ағылшын тілінде «Хими» пәнін вариативті компоненттің сағаты есебінен ағылшын тілінде оқытыла бастады.

Бүгінгі таңда ағылшын тілін меңгерген педагог саны, барлығы – 3, деңгейлері: В2 – 2, С1 – 1.

Мектепте «Биология», «Химия», «Иинформатика» пәндері ішінара ендіру арқылы ағылшын тілінде оқытылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі – ЖМБ) 9-сыныптан бастап ағылшын тілінде химия, биология пәндері оқытылады, сынып комплектісі– 1, оқыту тілі – қазақ тілі, барлық білім алушылар саны – 40.

10-сыныптарбойыншаағылшын тілінде биология, информатика пәндері оқытылады, сынып комплектісі – 2, оқытутілі – қазақ тілі, барлық білім алушылар саны – 25. 11-сыныптарбойыншаағылшын тілінде биология, информатика пәндері оқытылады, сынып комплектісі – 2, оқыту тілі – қазақ тілі, барлық білім алушылар саны – 27. ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.5.1кестеде ұсынылды.

5.5.1 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	Химия	биология	информатика	барлығы
		Қаз	орыс					
8	3	0	3			28	53	81

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 3, еңбек өтілі 5 жылға дейін педагог– жоқ, 5-тен 10 жылға дейін – 1, 10-нан 15 жылға дейін – 1 педагог, 15-тен 20 жылға дейін – 1 педагог жұмыс істейді. 20-дан жоғары еңбек өтілімен педагогтер – жоқ.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін педагогтердің сапалық құрамы: «Педагог-шебер» – жоқ, I категориялы – 1 педагог, «Зерттеуші-педагог» – жоқ, «Педагог-сарапшы» – 1, «Педагог-модератор» – 1.

«Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1,
«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1,
«Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны –1.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 5.5.2 кестеде ұсынылды.

5.5.2 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Санатсыз педагог	Педагог модератор	Педагог-сарапшы	Педагог-зерттеуші	I категория			қаз	орыс	физика	химия
											2	2				
2		1		1		1	1					2			1	1

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 8-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі:

«Информатика», «Химия» пәндері бойынша «Астана-кітап» баспасынан 2017, 2019 жылдары шыққан, қазақ/ағылшын тіліндегі оқулықпен оқыту процесі жүзеге асырылады. Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдарағылшын тілінде жоқ. Мектеп 9,10,11 сыныптарға арналған «Биология», «Информатика», «Физика» пәндерінен, «Астана-кітап» баспасынан 2018, 2019, 2020 жылдары шыққан, ағылшын тіліндегі оқулықтар қоры бар.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 5.5.3 кестеде ұсынылды.

5.5.3 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	Сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	информатика	Астана-кітап	2019	Қазақ/ағылшын
Оқулық	8	химия	Астана-кітап	2017	Ағылшын
Оқулық	9	биология	Астана-кітап	2018	Ағылшын
Оқулық	9	информатика	Астана-кітап	2019	Ағылшын
Оқулық	10	физика	Астана-кітап	2019	Ағылшын
Оқулық	10	биология	Астана-	2019	Ағылшын

			кітап		
Оқулық	10	информатика	Астана-кітап	2019	Ағылшын
Оқулық	11	физика	Астана-кітап	2020	Ағылшын
Оқулық	11	информатика	Астана-кітап	2020	Ағылшын
Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар					
тағы басқа					

№8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп-кешенінде ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы: физика кабинетінің саны – 2, химия кабинетінің саны – 1, биология кабинетінің саны – 1, информатика кабинетінің саны – 2, физика пәні бойынша зертхана саны – 1, химия пәні бойынша зертхана саны – 1, лингофон кабинеті – 2, барлық кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтармен (компьютер, интербелсенді тақта) қамтамасыз етілген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 5.5.4 кестеде ұсынылды.

5.5.4 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	зертхана	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Информатика	2	0	2	+	2
Физика	2	2	0	+	1
Биология	1	1	0	+	1
Химия	1	1	0	+	1

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар бойынша №8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп-кешені түлек шығарған жоқ.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 5.5.5 кестеде ұсынылды.

5.5.5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	0		0		0	0		0

№ 8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп-кешені бойынша 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға сыныптардың болмауына байланысты қатыспаған, ол туралы мәлімет 5.5.6 кестеде ұсынылды.

5.5.6 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылдары									
	олимпиада				жобалар			Басқа да жарыстар		
	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019, 2021 жылдары оқыту тілі – ағылшын тіліндегі отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ. № 8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп-кешені бойынша 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылында сыныптардың болмауына байланысты ағылшын тілінде оқытылатын шетелдік жоғары оқу орындары мен отандық колледждерге оқуға түскен түлектер жоқ, ол туралы мәлімет 5.5.7 кестеде ұсынылды.

5.5.7 кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	-	-	-	-	-	-
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын		Оқыту тілі - ағылшын		Оқыту тілі - ағылшын

		тілі		тілі		тілі
Отандық ЖОО	-	-	-	-	-	-
Шетелдік ЖОО	-	-	-	-	-	-
Отандық колледж	-	-	-	-	-	-
Шетелдік колледж	-	-	-	-	-	-

2017-2022 оқу жылдары аралығында Солтүстік Қазақстан облысы, № 8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп-кешен бойынша білім алушылар ЖМБ («Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқып келеді. Әрбір оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 5.5.8 кестеде келтірілген.

5.5.8 кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі (педагог)	Жылдық білім сапасы %	Ескертпе (мысалы)
2017-2018 оқу жылында	8А	Химия	25	Айсина Н.И.	Факультатив есебінен жартылай жүктеме	
	8Б	Химия	25			
	8В	Химия	21			
	8Г	Химия	18			
2018-2019 оқу жылы	8Б	Химия	28	Айсина Н.И.	Факультатив есебінен жартылай жүктеме	
2019-2020 оқу жылы	8А	Биология	17	Айсина Н.И.	Факультатив есебінен жартылай жүктеме	
	8В	информатика	19	Филипенко Н.М.		
2020-2021 оқу жылы	8А	Биология	21	Айсина Н.И.	Факультатив есебінен жартылай жүктеме	
	8Б	информатика	22	Талипова Г.С.		
	8Г	информатика	22	Талипова Г.С.		
	8В	информатика	22	Филипенко Н.М.		
2021-2022 оқу жылы	8Б	Биология	28	Айсина Н.И.	Факультатив есебінен жартылай жүктеме	
	8Г	Информатика	27	Талипова Г.С.		
	8А	Информатика	27	Филипенко Н.М.		

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Химия» пәнін 2017-2018, 2018-2019 оқу жылдары аралығында ағылшын тілінде оқып келді. Ал 2019 жылдан бастап «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқып келеді. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 24 баланы құрайды. Пән иелері тұрақты. Білім алушылар білімі бағаланбағандықтан, білім сапасы пайыздық көрсеткішпен көрсетілген жоқ.

5.6. Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы «БЭСТ» гимназиясы, 7, 9, 11- сыныптар

Мектеп жұмысының бағыты: гуманитарлық және шет тілдерін тереңдетіп оқыту.

Оқыту тілі: орыс тілі.

Мектеп 1970 жылы құрылды. Гимназия 1992 жылы құрылған. Мектептің толық атауы – ЮНЕСКО-ның "БЭСТ" қауымдастырылған мектебі (АШЮ "БЭСТ").

Жиынтық сыныптар саны: 43.

1-11-сыныптарда оқитын білім алушы саны: 1005.

2017 жылдан бастап мектеп ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша пилоттық жобаға кіреді.

2017-2018 жылдың қыркүйек айынан бастап мектепте 10-шы сыныптар «Биология», «Информатика», «Физика» пәндері ішінара ендіру арқылы вариативті компоненттің сағаттарына байланысты ағылшын тілінде оқытылады.

Бүгінгі күні ішінара ендіру арқылы ағылшын тілін меңгерген 4 педагог «Биология», «Информатика», «Физика» пәндерін оқытады, деңгейлері: В1–2, В2–1, С1–1.

«БЭСТ» гимназиясы білім беруді дамыту қоғамдық қорының құрылымдық бөлімшесі болып табылады.

Білім алушылардың саны – 270, сыныптар-комплектісі – 20 білім алушы, мектепалды даярлық, 1-11 сыныптарды қамтиды. Оқыту тілі – орыс тілі.

Гимназия білім беру жүйесі мынадай бағыттарды қамтиды: спорттық, көркем-эстетикалық, музыкалық-театрлық, тілдік.

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының талаптарына сәйкес мектепте оқушыларды ғылыми-зерттеу және жобалық қызметке тартуға, халықаралық деңгейде бәсекеге қабілетті, белсенді өмірлік ұстанымы бар жоғары білімді тұлғаны тәрбиелеуге мүмкіндік беретін қазақстандық және әлемдік білім беру жүйелерінің үздік дәстүрлерін интеграциялау бойынша жұмыс жүргізілуде.

Жоғары сыныптарда жаратылыстану-математикалық бағытта ағылшын тілінде білім беру іске асырылады, оқушылардың қызығушылықтарын, бейімділігі мен қабілеттерін неғұрлым толық ескеру үшін жағдайлар жасалады.

Жоғары сыныптарда оқу оқушыларды кәсіптік бағдарлауға және беделді ұлттық және шетелдік жоғары оқу орындарында оқуға мақсатты даярлауға бағытталған. Сондай-ақ, еліміздің жоғары оқу орындары мен Cambridge Education Group-пен (Ұлыбритания) ынтымақтасады.

Жаратылыстану-математика бағыты бойынша (бұдан әрі – ЖМБ) 7-сыныптан бастап «Биология» пәні ағылшын тілінде оқытылады, сынып комплектісі – 3, оқыту тілі – орыс тілі, барлық білім алушылар саны – 70. 9-сыныптар бойынша «Информатика» пәні ағылшын тілінде оқытылады, сынып комплектісі – 3, оқыту тілі – орыс тілі, барлық білім алушылар саны – 64. 11-

сыныптар бойынша «Биология» пәні ағылшын тілінде оқытылады, сынып комплектісі – 2, оқыту тілі – орыс тілі, барлық білім алушылар саны – 47.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.6.1 кестеде ұсынылды.

5.6.1 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				Физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қаз	орыс					
11	2	0	2	0	0	47	47	47
9	3	0	3	21	0	0	64	64
7	3	0	3	0	0	70	0	70

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 4, еңбек өтілі 5 жылға дейін педагог – жоқ, 5-тен 10 жылға дейін педагог саны – 1, 10-нан 15 жылға дейін – жоқ, 15-тен 20 жылға дейін еңбек өтілімен педагог – жоқ, 20-дан жоғары еңбек өтілімен педагогтер саны – 3.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін педагогтердің сапалық құрамы: «Педагог-шебер» – жоқ, I категориялы – 3 педагог, «Зерттеуші-педагог»–1, «Педагог-сарапшы»– 1, «Педагог-модератор» – 1, санатсыз педагогтер саны–3.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер – жоқ, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 2.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.6.2 кестеде ұсынылды.

5.6.2 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Санатсыз педагог	Педагог модератор	Педагог-сарапшы	Педагог- зерттеуші	I категория	қаз	орыс	физика	химия	биология	информатика
											0	4				
4	0	1	0	0	3	2	1	1	1	3	0	4	1	0	1	2

«БЭСТ» гимназиясында ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 7, 9, 11- сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі:

«Биология» пәні оқытылатын 7-сыныптар (білім алушылар саны – 70) ағылшын тілінде әзірленген оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Информатика» пәні оқытылатын 9-сыныптар (білім алушылар саны – 64) ағылшын тілінде әзірленген оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Биология» пәнін оқитын 11-сыныптар (білім алушылар саны – 47) ағылшын тілінде әзірленген оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген;

11-сыныпқа арналған «Информатика» пәнінен ағылшын тілінде әзірленген «Астана-кітап» баспасынан 2020 жылы шыққан оқулықпен қамтамасыз етілген.

«БЭСТ» гимназиясы кітапхана қорында бар ағылшын тіліндегі оқу-әдістемелік кешендер:

10,11-сыныптарға арналған «Физика» пәнінен ағылшын тілінде әзірленген «Астана-кітап» баспасынан 2020 жылы шыққан оқулық, ағылшын тілінде әзірленген «Express Publishing» баспаханасынан 2013 жылы шыққан оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық;

9,10-сыныптарға арналған «Биология» пәнінен қазақ/ағылшын тілінде әзірленген «Астана-кітап» баспасынан 2018 жылы шыққан оқулық, ағылшын тілінде әзірленген «Express Publishing» баспаханасынан 2013 жылы шыққан оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық;

8-сыныпқа арналған «Информатика» пәнінен ағылшын тілінде әзірленген «Астана-кітап» баспасынан 2018 жылы шыққан оқулық;

Ескерту: «БЭСТ» гимназиясы кітапхана қорында бар ағылшын тіліндегі оқу-әдістемелік кешендер «Биология» (7-сынып), «Информатика» (9-сынып), «Биология» (11-сынып) ағылшын тіліндегі оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 5.6.3 кестеде ұсынылды.

5.6.3 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	2013	Express Publishing	Ағылшын тілі
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Физика	2013	Express Publishing	Ағылшын тілі
тағы басқа	10	Физика	2013	Express Publishing	Ағылшын тілі
Оқулық	11	Физика	2020	Астана кітап	Ағылшын тілі
Оқулық	10	Биология	2013	Express Publishing	Ағылшын тілі

Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық	10	Биология	2013	Express Publishing	Ағылшын тілі
тағы басқа	10	Биология	2013	Express Publishing	Ағылшын тілі
Оқулық	9	Биология	2018	Астана кітап	Орыс және ағылшын тілі
Оқулық	8	Информатика	2018	Астана кітап	Орыс және ағылшын тілі
Оқулық	11	Информатика	2020	Астана кітап	Ағылшын тілі
Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

«БЭСТ» гимназиясында ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы: физика кабинетінің саны – 1, биология кабинетінің саны – 1, информатика кабинетінің саны – 2, физика пәні бойынша зертханасы – жоқ, химия пәні бойынша зертхана – жоқ, лингофон кабинеті – жоқ.

Барлық кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтармен (компьютер, интербелсенді тақта) қамтамасыз етілген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 5.6.4 кестеде ұсынылды.

5.6.4 кесте– ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	Зертхана	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	0	0	+	+
Биология	1	0	0	+	+
Информатика	2	0	0	+	+

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар бойынша «БЭСТ» гимназиясын бітірушілердің ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет:

Мектепті 2018 жылы – 71, 2019 жылы – 72, 2020 жылы – 56, 2021 жылы – 60 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар – жоқ. Бұл туралы мәлімет 5.6.5 кестеде ұсынылды.

5.6.5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	71	0	72	0	56	0	60	0

2018-2019 оқу жылында «БЭСТ» гимназиясы бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы:

2018-2019 оқу жылында «БЭСТ» гимназиясы бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да білім сайыстарына қатысуы:

10-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы – жоқ.

11-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 1, оның ішінде жүлделі 1-орын алған білім алушы саны – 1;

10, 11-сыныптар бойынша облыстық, республикалық жобалар сайысына қатысқан білім алушылар – жоқ;

10, 11-сыныптар бойынша басқа да облыстық, республикалық жарыстарға қатысқан білім алушылар – жоқ;

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.6.6кестеде ұсынылды.

5.6.6 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										

Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	72	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын			1							
2-орын										
3-орын										

«БЭСТ» гимназиясыбойынша 2019-2020, 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.6.7 кестеде ұсынылды.

5.6.7 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020, 2020-2021 оқу жылдары									
	Білім алушылар саны	олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

Мектепті 2019, 2020, 2021 жылдары аяқтап, оқыту – ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындар мен колледждерде оқитын түлектер туралы мәлімет:

2019 жылы оқыту – ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ;

2020 жылы оқыту – ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындарына оқуға түскен түлектер – жоқ, ағылшын тілінде жүргізетін колледждерге оқуға түскен түлектер саны – 1;

2021 жылы оқыту – ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындарына оқуға түскен түлектер саны – 1, ағылшын тілінде жүргізетін колледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ;

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 5.6.9 кестеде ұсынылды.

5.6.9 кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	72		56		60	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	16	0	12	0	13	0
Шетелдік ЖОО	52	0	40	0	39	1
Отандық колледж	1	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	1	1	0	0

2017-2022 оқу жылдары аралығында Петропавл қаласындағы «БЭСТ» гимназиясы бойынша білім алушылар «Биология», «Информатика», «Физика» пәндерін ағылшын тілінде оқып келеді. «Биология» пәні бойынша 85,25%-ды, «Информатика» пәні бойынша 97,66%-ды, «Физика» пәні бойынша 69,32% көрсеткіш көрсетті. Әрбір оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәлімет 5.6.10 кестеде келтірілген.

5.6.10 кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша (мысалы)
2017-2018 оқу жылында	10	Биология	77	Ломзова О.А	84%	
		Информатика	77	Володина Е.А	100%	
		Информатика	77	Коваленко В.И	100%	
		Физика	77	Рамазанов А.Р	75,3%	
2018-2019 оқу жылы	10-11	Биология	132	Ломзова О.А	88%	
		Информатика	132	Володина Е.А	100%	
		Информатика	132	Коваленко В.И	100%	
		Физика	132	Рамазанов А.Р	73%	
2019-2020 оқу жылы	11	Биология	56	Ломзова О.А	86%	
	10-11	Информатика	117	Володина Е.А. Коваленко В.И	92%	
	11	Физика	56	Рамазанов А.Р	51%	
2020-2021	11	Биология	60	Ломзова О.А	83%	

оқу жылы	11	Информатика	60	Володина Е.А Коваленко В.И	94%	
	11	Физика	60	Рамазанов А.Р	78%	
2021-2022 оқу жылы	11	Биология	47	Ломзова О.А	-	Баға жартыжылд ыққа қойылады
	9,11	Информатика	113	Володина Е.А	-	
	9	Физика	66	Коваленко В.И Рамазанов А.Р	-	

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте білім алушылар «Биология», «Информатика», «Физика» пәндерін 2017-2018 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде тек бір пән иесімен оқып келеді. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 81 баланы құрайды.

5.7. Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы № 21 орта мектеп, 8- сынып

Мектеп 1956 жылы құрылған.

Мектеп жұмысының бағыты: жаратылыстану-математикалық.

Сынып комплектісі: 35.

1-11-сыныптар аралығында білім алушылар саны: 626.

Оқыту тілі – орыстілі.

2017 жылдан бастап мектеп ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша пилоттық жобаға енгізілген.

2017 жылдан ағылшын тілін білетін мамандардың болмауына байланысты ЖМБ пәндері ағылшын тілінде оқытылмаған.

2019-2020 жылдың қыркүйек айынан бастап мектепте 8, 9-сыныптарда «Химия», «Информатика» пәндері вариативті компоненттің сағаттары есебінен ағылшын тілінде, ішінара ендіру арқылы оқытылады.

Бүгінгі таңда ағылшын тілін меңгерген педагог саны – 2, деңгейлері В2 – 1, А2 – 1.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі – ЖМБ) 8-сыныптан бастап ағылшын тілінде «Физика» (білім алушылар саны – 49), «Информатика» (білім алушылар саны – 49) пәндері оқытылады, сынып комплектісі – 3, оқыту тілі – қазақ тілі болатын сынып саны – 1, оқыту тілі – орыс тілі болатын сынып саны – 2, барлық білім алушылар саны – 55.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.7.1 кестеде ұсынылды.

5.7.1 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қазақ	орыс					

8	3	1	2	49	0	0	6	55
---	---	---	---	----	---	---	---	----

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 2, еңбек өтілі 5 жылға дейін педагог – жоқ, 5-тен 10 жылға дейін – 1, 10-нан 15 жылға дейін педагог– жоқ, 15-тен 20 жылға дейін педагог – жоқ, еңбек өтілі 20-дан жоғары педагогтер саны – 1.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін педагогтердің сапалық құрамы: «Педагог-шебер» – жоқ, «Зерттеуші-педагог» – жоқ, «Педагог-сарапшы» – жоқ, «Педагог-модератор» – жоқ.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет - 5.7.2 кестеде ұсынылды.

5.7.2 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Санатсыз педагог	Педагог модератор	Педагог-сарапшы	Педагог- зерттеуші	I категория	қаз	орыс	физика	химия	биология	информатика
2	0	1	0	0	1						1	1	1	0	0	1

№ 21 орта мектептің ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 8-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі:

«Физика» пәнін оқитын 8-сынып (білім алушылар саны – 49) әзірлеу тілі – қазақ тілі, «Астана-кітап» баспасынан 2017 жылы шыққан оқулықпен оқытылады.

Пән ағылшын тілінде әзірленген оқулықпен, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Информатика» пәнін оқитын 8-сынып (білім алушылар саны – 6) әзірлеу тілі – орыс тілі, «Астана-кітап» баспасынан 2017 жылы шыққан оқулықпен оқытылады.

Пән ағылшын тілінде әзірленген оқулықпен, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 5.7.3 кестеде ұсынылды.

5.7.3 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	Физика	Астана-Кітап	2017	қазақша
		Информатика	Астана-Кітап	2017	орысша
-		-	-	-	
-		-	-	-	
-		-	-	-	
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар					
тағы басқа					

№21 орта мектептің ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі:

Физика кабинетінің саны – 1, информатика кабинетінің саны – 1, физика пәні бойынша зертхана саны – 1, лингофон кабинеті – жоқ, кабинеттер интернет желісіне қосылып, басқа да жабдықтармен (компьютер, интербелсенді тақта) қамтамасыз етілген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 5.7.4 кестеде ұсынылды.

5.7.4 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	зертхана	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	0	+	+
Информатика	1	0	0	+	+

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар бойынша 2018, 2019, 2020 жылдары № 21 орта мектеп түлектер шығарған жоқ, сәйкесінше ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар – жоқ.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 5.7.5 кестеде ұсынылды.

5.7.5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0	0	0

№21 орта мектеп бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия, «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да білім сайыстарына қатысуы: 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылдарында ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысқан жоқ. Ол туралы мәлімет 5.7.6кестеде ұсынылды.

5.7.6 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылдары									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

Мектепті 2019, 2020, 2021 жылдары аяқтап, оқыту – ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындар мен колледждерде оқиын түлектер туралы мәлімет: 2019, 2020, 2021 жылдары оқыту - ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен отандық, шетелдік колледждерде оқуға түскен білім алушылар – жоқ. Бұл туралы мәлімет 5.7.9 кестеде ұсынылды.

5.7.9 кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	23		21		17	
Оның ішінде:		Оқыту		Оқыту тілі		Оқыту тілі -

		тілі - ағылшын тілі на англи		- ағылшын тілі		ағылшын тілі
Отандық ЖОО	14	0	9	0	5	0
Шетелдік ЖОО	3	0	6	0	1	0
Отандық колледж	4	0	4	0	10	0
Шетелдік колледж	2	0	2	0	2	0

2017-2022 оқу жылдары аралығында «Петропавл қаласы білім бөлімінің №21 орта мектеп» КММ бойынша білім алушылар «Биология», «Информатика», «Физика» пәндерін ағылшын тілінде оқиды, білім алушылардың білімдері бағаланбағандықтан, білім сапасы көрсеткішін көрсете алмадық. Әрбір оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 5.7.10 кестеде келтірілген.

5.7.10 кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Ескертпе (мысалы)
2017-2018 оқу жылында						
2018-2019 оқу жылы						
2019-2020 оқу жылы	9а	Информатика (факульт)	21	Оспанов Б.Д.	Бағаланбайды	
	9б	Информатика (факульт)	19	Оспанов Б.Д.	Бағаланбайды	
	8а	Химия (фак)	21	Малютина Н.В.	Бағаланбайды	
	8б	Химия (фак)	21	Малютина Н.В.	Бағаланбайды	
2020-2021 оқу жылы	9а	Химия (факультатив)	21	Малютина Н.В.	Бағаланбайды	
	9б	Химия (факульт)	22	Малютина Н.В.	Бағаланбайды	
	8а	Информатика (факульт)	20	Оспанов Б.Д.	Бағаланбайды	
	8б	Информатика (факульт)	21	Оспанов Б.Д.	Бағаланбайды	
2021-2022 оқу жылы	8 «А»	Физика (факульт)	26	Любенкова Елена Алексеевна	Бағаланбайды	
	8 «Б»	Физика (факульт)	23	Любенкова Елена Алексеевна	Бағаланбайды	
	8 «Ә»	Информатика (факульт)	6	Оспанов Бауржан Даулетович	Бағаланбайды	

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Информатика», «Химия» пәндерін ағылшын тілінде 2019-2020 оқу жылынан бастап, ал «Физика» пәнінағылшын тілінде 2021-2022 оқу жылынан бастап оқып келеді. 2019-2020, 2020-2021 оқу жылдары «Информатика», «Химия» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы саны орта есеппен – 20 баланы құрайды. «Физика» пәнін ағылшын тілінде 2021-2022 оқу жылынан бастап оқытыла бастады. Білім алушылар білімі бағаланбағандықтан, білім сапасы пайыздық көрсеткішпен көрсетілген жоқ.

5.8. Солтүстік Қазақстан облысы, «Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицей» КММ, 8, 9-сынып

Мектеп 1991 жылы құрылған.

Мектеп жұмысының бағыты: жаратылыстану-математикалық.

Сыныптар саны: 34.

1-11-сыныптарда оқитын білім алушылар саны: 773.

Оқыту тілі – орыстілі.

2017 жылдан бастап мектеп ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша пилоттық жобаға кіреді.

2017-2018 жылдың қыркүйек айынан бастап 8-сыныптар «Химия», «Биология», «Информатика», «Физика» пәндері вариативті компонент сағаттарының есебінен ішінара ендіру арқылы ағылшын тілінде оқытылады.

Химия», «Биология», «Информатика», «Физика» пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагог саны – 3, деңгейлері: В1–1, В2–1, С1–1.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі – ЖМБ) 8-сыныптан бастап ағылшын тілінде «Физика» пәнін оқитын білім алушылар саны – 53, «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны – 53, «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны – 53, сынып комплектісі – 2, оқыту орыс тілінде жүргізіледі, барлық білім алушылар саны – 53.

9-сыныпта ағылшын тілінде «Физика» пәнін оқитын білім алушылар саны - 65, екі сынып комплектісі, оқыту тілі – орыс тілі.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.8.1 кестеде ұсынылды.

5.8.1 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		каз	орыс					

8	2	0	2	53	53	53	0	53
9	3	0	3	65	0	0	0	65

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 4, еңбек өтілі 5 жылға дейін педагог – жоқ, 5-тен 10 жылға дейін педагог – жоқ, 10-нан 15 жылға дейін педагог саны – 2, 15-тен 20 жылға дейін педагог - жоқ, 20 -дан жоғары еңбек өтілі бар педагогтер – 2.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін педагогтердің сапалық құрамы: «Педагог-шебер» педагог саны – 1, «Зерттеуші-педагог» педагог саны – 1, «Педагог-сарапшы» педагог саны – 1, «Педагог-модератор» педагог саны – 1.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 5.8.2кестеде ұсынылды.

5.8.2 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты				Оқыту тілі		Педагог саны				
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	модератор	эксперт	исследователь	мастер			физика	химия	биология	информатика	
										қаз	орыс					
4			2		2	1	1	1	1		0	4	1	1	1	1

Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицейінің ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 8, 9-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі:

«Физика» пәні оқытылатын 8-сыныптар (білім алушылар саны – 53) ағылшын тілінде әзірленген оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Химия» пәні оқытылатын 8-сыныптар (білім алушылар саны – 53) ағылшын тілінде әзірленген оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Биология» пәні оқытылатын 8-сыныптар (білім алушылар саны - 53) оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен ағылшын тілінде қамтамасыз етілмеген.

«Физика» пәні оқытылатын 9-сыныптар (білім алушылар саны – 65) ағылшын тілінде әзірленген оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицейінің кітапхана қорындағы оқу-әдістемелік кешендер:

8,9,10,11-сыныптарға арналған «Физика» пәнінен 2017, 2018, 2019, 2000 жылдары «Астана-кітап» баспасынан орыс тілінде шыққан оқулық;

8,9,10,11-сыныптарға арналған «Химия» пәнінен «Астана-кітап» баспасынан 2017, 2018, 2019, 2000 жылдары орыс тілінде шыққан оқулық;

8,9,10,11-сыныптарға арналған «Биология» пәнінен «Астана-кітап» баспасынан 2017, 2018, 2019, 2000 жылдары орыс тілінде шыққан оқулық;

8,9,10,11-сыныптарға арналған «Информатика» пәнінен «Астана-кітап» баспасынан 2017, 2018, 2019, 2000 жылдары орыс тілінде шыққан оқулық;

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 5.8.3кестеде ұсынылды.

5.8.3 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8,9,10,11	Физика	2017, 2018, 2019, 2000	Астанакітап	орыс
	8,9,10,11	Химия	2017, 2018, 2019, 2000	Астанакітап	орыс
	8,9,10,11	Биология	2017, 2018, 2019, 2000	Астанакітап	орыс
	8,9,10,11	Информатика	2017, 2018, 2019, 2000	Астанакітап	орыс
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицейінде ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы: физика кабинетінің саны – 1, химия кабинетінің саны – 1, биология кабинетінің саны – 2, информатика кабинетінің саны – 2, физика пәні бойынша зертханасы – 1, химия пәні бойынша зертханасы – жоқ, лингофон кабинеті – жоқ.

Барлық кабинеттер интернет желісіне қосылып, басқа да жабдықтармен (компьютер, интербелсенді тақта) қамтамасыз етілген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 5.8.4 кестеде ұсынылды.

5.8.4 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Компьютер., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	-	+	+
Химия	1	-	-	+	+
Биология	2	-	-	+	+
Информатика	2	-	-	+	+

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар бойынша «Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицейі» 2018, 2019, 2020 жылы аяқтаған тұлғалар, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар – жоқ.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 5.8.5 кестеде ұсынылды.

5.8.5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Тұлғалар саны	0	0	0	0	0	0	0	0

2018-2019 оқу жылында «Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицейі» бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы:

10-сыныптар бойынша облыстық жобалар сайысына қатысқан білім алушы саны – 2, оның ішінде «Физика» пәнінен жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 1;

«Информатика» пәнінен жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 1;

10-сыныптар бойынша басқа да республикалық сайысқа қатысқан білім алушы саны – 2, оның ішінде «Биология» пәнінен жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 1, жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 1;

11-сыныптар бойынша халықаралық жобалар сайысына «Физика» пәнінен қатысқан білім алушы саны – 1, оның ішінде жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 1;

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.8.6кестеде ұсынылды.

5.8.6 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын					1	1		1		
3-орын					1	2		1		
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын						1				
3-орын					2					

2019-2020 оқу жылында «Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицей» бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы:

10-сыныптар бойынша облыстық жобалар сайысына қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде «Физика» пәнінен жүлделі 1-орын алған білім алушы саны – 1, жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 1; «Информатика» пәнінен жүлделі 1-орын алған білім алушы саны – 1;

10-сыныптар бойынша басқа да республикалық сайысқа қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде «Химия» пәнінен жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 2, жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 1;

11-сыныптар бойынша халықаралық жобалар сайысына «Биология» пәнінен қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі 1-орын алған білім алушы саны – 2, жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 1;

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.8.7 кестеде ұсынылды.

5.8.7 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при									-	
1-орын					2				-	
2-орын					1				2	
3-орын					-				1	
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын									2	
2-орын									-	
3-орын									1	

2020-2021 оқу жылында «Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицей» бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы:

10-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 2, оның ішінде «Химия» пәнінен жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 1; «Физика» пәнінен жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 1;

11-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы саны – 6, оның ішінде «Химия» пәнінен жүлделі 1-орын алған білім алушы саны – 1, жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 1; «Физика» пәнінен

жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 2; «Математика» пәнінен жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 2; «Информатика» пәнінен жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 1;

11-сыныптар бойынша облыстық жобалар сайысына «Информатика» пәнінен қатысқан білім алушы саны – 1, оның ішінде жүлделі 1-орын алған білім алушы саны – 1, жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 1;

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.8.8 кестеде ұсынылды.

5.8.8 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын		1								
3-орын		1								
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		1		1						
2-орын		3					1			
3-орын		3								

2019, 2020, 2021 жылдары оқыту – ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындар мен колледждерге оқуға түскен түлектер:

2019 жылы оқыту – ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге оқуға түскен түлектер-жоқ;

2020 жылы оқыту – ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындары оқуға түскен түлектер – жоқ, оқыту ағылшын тілінде жүргізетін колледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ;

2021 жылы оқыту – ағылшын тілінде жүргізетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындары оқуға түскен түлектер – жоқ, оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін колледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ;

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 5.3.9 кестеде ұсынылды.

5.8.9 кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	-	-	-	-	-	-
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	-	-	-	-	-	-
Шетелдік ЖОО	-	-	-	-	-	-
Отандық колледж	-	-	-	-	-	-
Шетелдік колледж	-	-	-	-	-	-

2017-2022 оқу жылдары аралығында «Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицей» бойынша білім алушылар «Химия», «Физика», «Биология», пәндерін ағылшын тілінде оқып келеді. Ал «Информатика» пәнінің бір мұғалімі РФ-ға ТМЖ көшіп кеткендіктен, келесі жылы бір мұғалім қосалқы қызметпен бұл мектепте жұмыс істегендіктен, 2017-2018, 2018-2019 оқу жылдары аралығында ғана ағылшын тілінде оқытылған. Әрбір оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 5.8.10 кестеде келтірілген.

5.8.10 кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет.

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі (педагог)	Жылдық білім сапасы %	Ескертпе (пән оқытылмаса)
2017-2018 оқу жылында	8	Химия	62	Шадрин В.В.	Жартылай жүктеме (баға қойылмайды)	
	8	Физика	62	Вакин В.К.		
	8	Биология	62	Казанцева Е.Н.		
	8	Информатика	62	Руди Ю.А.		(РФ-ға ТМЖ көшіп кетті)
2018-2019 оқу жылы	8	Химия	49	Шадрин В.В.		
	8	Физика	49	Вакин В.К.		
	8	Биология	49	Казанцева Е.Н.		
	8	Информатика	49	Ташибаев Р.М.		(қосалқы қызметкер)
2019-2020 оқу жылы	8	Физика	76	Вакин В.К.		
	9	Физика	46	Землякова Е.Н.		
	8	Химия	76	Шадрин В.В.		
	8	Биология	76	Казанцева Е.Н.		

	8	Информатика	76	Ташибаев Р.М.		(совместитель)
2020-2021 оқу жылы	8	Химия	71	Шадрин В.В.		
	8	Биология	71	Казанцева Е.Н.		
	8	Физика	71	Землякова Е.Н.		
	9	Физика	74	Землякова Е.Н.		
	10А	Физика	18	Землякова Е.Н.		
2021-2022 оқу жылы	8	Химия	53	Шадрин В.В.		
	8	Биология	53	Казанцева Е.Н.		
	8	Физика	53	Землякова Е.Н.		
	9	Физика	64	Землякова Е.Н.		

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Химия», «Физика», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқып келген. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 58 баланы құрайды. Оқушылардың білімі бағаланбағандықтан, білім сапасыпайыздық көрсеткішпен көрсетілген жоқ.

5.9. Солтүстік Қазақстан облысы, «Бірінші гимназия» КММ, 7, 8, 9, 11-сыныптар

Ресми атауы: "СҚО әкімдігінің білім басқармасы" КММ "Петропавл қаласының білім бөлімі" КММ "Бірінші гимназия" КММ.

Мектеп жұмысының бағыты: көпсалалы гимназия.

Мектеп 1964 жылы құрылған.

Оқыту тілі: орыс.

Жиынтық сыныптар саны: 36.

1-ден 11-сыныпқа дейін оқитындар оқушылар саны: 870.

Педагогтер саны: 78, қосалқы қызмет атқаратын педагогтармен 85.

2017 жылдан бастап мектеп ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша пилоттық жобаға кіреді. 2017-2018 жылдың қыркүйек айынан бастап мектепте 8 сыныптарда биология, химия және физика пәндері вариативті компоненттің сағаттарының есебінен ағылшын тілінде оқытылады.

Бүгінгі таңда ағылшын тілін меңгерген ЭНЦ-тің 4 мұғалімі бар, тілді білу деңгейлері: С1 – 2, В2 – 1, А2 – 1.

Мектепте жаратылыстану-математикалық бағыттың 4 пәні ағылшын тілінде биология, химия, информатика және физика пәндерінен ішінара енгізу арқылы оқытылады.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі – ЖМБ) 7-сыныптан бастап ағылшын тілінде «Химия» пәнін оқиды, сынып комплектісінің саны – 2, оқыту орыс тілінде жүргізіледі, барлық білім алушылар саны – 57;

8-сыныптарға ағылшын тілінде «Физика», «Биология» пәндері оқытылады, сынып комплектісінің саны – 3, оқыту орыс тілінде жүргізіледі, барлық білім алушылар саны – 76.

9-сыныптарға ағылшын тілінде «Биология» пәні оқытылады, сынып комплектісінің саны – 2, оқыту орыс тілінде жүргізіледі, барлық білім алушылар саны – 40.

11-сыныптарға ағылшын тілінде «Информатика» пәні оқытылады, сынып комплектісінің саны – 1, оқыту орыс тілінде жүргізіледі, барлық білім алушылар саны – 21. Бұл туралы толық мәлімет 5.9.1 кестеде ұсынылды.

5.9.1 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		каз	орыс					
7	2	0	2	0	57	0	0	57
8	3	0	3	76	0	76	0	76
9	2	0	2	0	0	40	0	40
11	1	0	1	0	0	0	21	21

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 4, еңбек өтілі 5 жылға дейін педагог – жоқ, 5-тен 10 жылға дейін педагог – жоқ, 10-нан 15 жылға дейін педагог саны – 1, 15-тен 20 жылға дейін педагог – жоқ, 20-дан жоғары өтілі бар педагогтер саны – 3.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің сапалық құрамы: «Педагог-шебер» – жоқ, «Зерттеуші-педагог» саны – 4, «Педагог-сарапшы» – жоқ, «Педагог-модератор» – жоқ, санатсыз педагогтер – жоқ.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны –1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны –1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны –1.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.9.2 кестеде ұсынылды.

5.9.2 кесте –ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

	Еңбек өтілі	санаты		Педагог саны

Педагог саны	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарашшы	Педагог-модератор	Санатсыз педагогтер	Оқыту тілі		физика	химия	биология	информатика
											қаз	орыс				
4	0	0	1	0	3	0	4	0	0	0	0	4	1	1	1	1

Бірінші гимназияның ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 7, 8, 9, 11-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі:

«Химия» ағылшын тілінде оқытылатын 7-сыныптар (білім алушылар саны – 57), ағылшын тілінде әзірленген оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Физика» ағылшын тілінде оқытылатын 8-сыныптар (білім алушылар саны – 76), ағылшын тілінде әзірленген оқулық («Астана-кітап» баспасынан 2017 жылы, әзірлеу тілі – орыс тілі), мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Биология» ағылшын тілінде оқытылатын 8-сыныптар (білім алушылар саны – 76), ағылшын тілінде әзірленген оқулық («Астана-кітап» баспасынан 2017 жылы, әзірлеу тілі – орыс тілінде), мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Биология» пәні ағылшын тілінде оқытылатын 9-сыныптар (білім алушылар саны – 64), ағылшын тілінде әзірленген оқулық («Астана-кітап» баспасынан 2018 жылы, әзірлеу тілі – орыс тілінде), мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Информатика» пәні ағылшын тілінде оқытылатын 11-сыныптар (білім алушылар саны – 47), ағылшын тілінде әзірленген оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

Бірінші гимназия ағылшын тілінде әзірленген оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз етілмегені жайлы мәлімет 5.9.3 кестеде ұсынылды.

5.9.3 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	Сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	химия	2019	Астана кітап	орыс тілі
Оқулық	10	Биология	2019	Астана кітап	орыс тілі
Оқулық	11	химия	2020	Астана кітап	орыс тілі
Оқулық	11	биология	2020	Астана кітап	орыс тілі

Оқулық	9	информатика	2018	Астана кітап	орыс тілі
Оқулық	9	Физика	2018	Астана кітап	орыс тілі
Оқулық	9	Химия	2018	Астана кітап	орыс тілі
Оқулық	9	биология	2018	Астана кітап	орыс тілі
Оқулық	8	информатика	2017	Астана кітап	орыс тілі
Оқулық	8	Физика	2017	Астана кітап	орыс тілі
Оқулық	8	Химия	2017	Астана кітап	орыс тілі
Оқулық	8	биология	2017	Астана кітап	орыс тілі
Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

«Бірінші гимназияда» ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы:

Физика кабинетінің саны – 2, биология кабинетінің саны – 1, химия кабинетінің саны – 1, информатика кабинетінің саны – 2, физика пәні бойынша зертхана – 1, химия пәні бойынша зертхана – 1, лингофон кабинеті – жоқ.

Барлық кабинеттер интернет желісіне қосылып, басқа да жабдықтармен (компьютер, интербелсенді тақта, проектор) қамтамасыз етілген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 5.9.4 кестеде ұсынылды.

5.9.4 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лабора- тория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Компьютер, интербелсенді тақта)
Физика	2	1	0	+	интербелсенді тақта, проектор
Химия	1	1	0	+	интербелсенді тақта
Биология	1	0	0	+	интербелсенді тақта
Информатика	2	0	0	+	проектор

Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Бірінші гимназиясын» бітірушілердің ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет: ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар бойынша «Бірінші гимназияны» 2018 жылы – 30, 2019 жылы – 30, 2020 жылы – 32, 2021 жылы – 31 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар – жоқ. Бұл туралы толық мәлімет 5.9.5 кестеде ұсынылды.

5.9.5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде:ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	30	0	30	0	32	0	31	

2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылдарында «Бірінші гимназия» бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да білім сайыстарына қатыспаған. Бұл туралы мәлімет 5.9.6 кестеде ұсынылды.

5.9.6 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылдарында									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

2019, 2020, 2021 жылдары оқыту ағылшын тілінде жүргізетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындар мен колледждерге оқуға түскен түлектер:

2019 жылы оқыту ағылшын тілінде жүргізетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ;

2020 жылы оқыту ағылшын тілінде жүргізетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ;

2021 жылы оқыту ағылшын тілінде жүргізетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ;

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 5.9.7 кестеде ұсынылды.

5.9.7 кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	30		32		31	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	6	0	8	0	7	0
Шетелдік ЖОО	24	0	24	0	24	0
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

2017-2022 оқу жылдары аралығында «Петропавл қаласының білім бөлімінің Бірінші гимназия» КММ бойынша білім алушылар «Биология», «Химия», «Физика», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқып келеді. Әрбір оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәлімет 5.9.8 кестеде келтірілген.

5.9.8 кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі (педагог)	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	8	биология	41	Косова Ольга Фатиховна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	8	химия	41	Гоинец Татьяна Алексеевна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	8	физика	27	Москаленко Владимир Григорьевич	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
2018-2019 оқу жылы	8	информатика	23	Якимов Александр Иванович	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	8	биология	38	Косова Ольга Фатиховна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	8	Физика	38	Москаленко Владимир Григорьевич	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	9	Химия	37	Гоинец Татьяна Алексеевна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	9	Биология	37	Косова Ольга Фатиховна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	10	информатика	19	Якимов Александр Иванович	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	11	информатика	16	Якимов Александр иванович	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме

2019-2020 оқу жылы	8	биология	46	Косова Ольга Фатиховна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	8	физика	46	Москаленко Владимир Григорьевич	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	9	Биология	36	Косова Ольга Фатиховна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	9	информатика	20	Якимов Александр Иванович	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	10	информатика	23	Якимов Александр Иванович	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	10	химия	31	Гоинец Татьяна Алексеевна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
2020-2021 оқу жылы	7	Физика	70	Москаленко Владимир Григорьевич	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	8	Биология	52	Косова Ольга Фатиховна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	9	биология	19	Косова Ольга Фатиховна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	9	информатика	12	Якимов Александр иванович	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	10	информатика	12	Якимов Александр Иванович	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	11	информатика	23	Якимов Александр Иванович	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	11	химия	31	Гоинец Татьяна Алексеевна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
2021-2022 оқу жылы	7	Химия	57	Гоинец Татьяна Алексеевна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	8	биология	76	Косова Ольга Фатиховна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	8	физика	76	Москаленко Владимир Григорьевич	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	9	биология	40	Косова Ольга Фатиховна	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме
	11	информатика	21	Якимов Александр Иванович	вариативті компонент сағаты есебінен жартылай жүктеме

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Биология», «Химия», «Физика», «Информатика» пәндері 2017-2018 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде тек бір пән иесімен оқытылып келеді. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 45 баланы құрайды. Білім алушылардың білімі бағаланбағандықтан, білім сапасының орташа пайыздық көрсеткішін көрсетілген жоқ.

5.10. Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы №44 орта мектеп, 8 - сынып

Ресми атауы: "СҚО әкімдігінің білім басқармасы" КММ "Петропавл қаласының білім бөлімі" КММ "№44 орта мектеп"КММ.

Мектеп жұмысының бағыты: көпсалалы гимназия.

Мектеп 1963 жылы құрылған.

Оқыту тілі: орыс тілі.

Сыныптар саны: 21.

1-ден 11-сыныпқа дейін оқитындар білім алушылар саны: 501.

Қосымша жұмыс істемейтін мұғалімдер: 42.

2017 жылдан бастап мектеп ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша пилоттық жобаға енген.

2017-2018 жылдың қыркүйек айынан бастап мектепте 8-сыныпта ішінара ендіру ақылы «Физика» пәні вариативті компоненттің сағаттары есебінен ағылшын тілінде оқытылады.

«Биология», «Информатика» және «Химия» пәндерін оқытуға ағылшын тілін білетін мамандар жоқ.

Жаратылыстану-математика бағытында (бұдан әрі – ЖМБ) 8-сыныпағылшын тілінде «Физика» пәнін оқиды, сынып комплектісі– 1, оқыту орыс тілінде жүргізіледі, барлық білім алушылар саны – 16, ол туралы толық мәлімет 5.10.1 кестеде ұсынылды.

5.10.1 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
8	1	қаз	орыс	16	0	0	0	16
		-	1					

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны –1, еңбек өтілі 5 жылға дейін педагог – жоқ, 5-тен 10 жылға дейін педагог – жоқ, 10-нан 15 жылға дейін өтілі бар педагог саны – 1, 15-тен 20 жылға дейін педагог – жоқ, 20-дан жоғары өтілі бар педагогтер – жоқ.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін педагогтердің сапалық құрамы: «Педагог-шебер» саны –1, «Зерттеуші-педагог» – жоқ, «Педагог-сарапшы» – жоқ, «Педагог-модератор» – жоқ, санатсыз педагогтер – жоқ.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны –1.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.10.2 кестеде ұсынылды.

5.10.2 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Еңбек өтілі	санаты	Педагог саны
-------------	--------	--------------

Педагог саны	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	санатсыз педагогтер	Оқыту тілі		физика	химия	биология	информатика
											қаз	орыс				
1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-

№44 орта мектептің ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 8-сыныптың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі:

«Физика» пәнін оқитын 8-сыныптар (білім алушылар саны – 16) «Oxford» баспасынан 2018 жылы шыққан (әзірлеу тілі – ағылшын тілі) оқулықпен оқытылады, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық («Oxford» баспасынан 2018 жылы, әзірлеу тілі – ағылшын тілі) бар, мектеп ағылшын тілінде дайындалған дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Физика» пәнін оқитын 8-сыныптың ағылшын тіліндегі оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз етілуі 5.10.3 кестеде ұсынылды.

5.10.3 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	Сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	Физика	2018	Oxford	ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	8	Физика	2018	Oxford	ағылшын
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

№44 орта мектептің ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы:

Физика кабинетінің саны – 1, физика пәні бойынша зертхана – 1, лингофон кабинеті – жоқ.

Физика кабинеті интернет желісіне қосылып, басқа да жабдықтармен (компьютер, интербелсенді тақта, проектор) қамтамасыз етілген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 5.10.4 кестеде ұсынылды.

5.10.4 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лабора- тория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Компьютер, интербелсенді тақта)
Физика	+	+	-	+	+

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар бойынша №44 орта мектепті бітірушілердің ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет:

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар бойынша №44 орта мектеп 2018, 2019, 2020, 2021 жылдары – түлек шығармаған, сәйкесінше ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғандар – жоқ, ол туралы толық мәлімет 5.10.5 кестеде ұсынылды.

5.10.5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	-	-	-	-	-	-	-	-

№44 орта мектеп 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.10.6 кестеде ұсынылды.

5.10.6 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да білім сайыстарына қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылдарында									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										

2-орын										
3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

Мектеп бойынша 2019, 2020, 2021 жылдары оқуын аяқтап, оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындар мен колледждерде оқитын түлектер туралы мәлімет:

2019, 2020, 2021 жылы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге оқуға түскен түлектер – жоқ, ол туралы мәлімет 5.10.7 кестеде ұсынылды.

5.10.7 кесте – 2019, 2020, 2021 жылдары оқуын аяқтап, оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындар мен колледждерде оқитын түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	-	-	-	-	-	-
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	-	-	-	-	-	-
Шетелдік ЖОО	-	-	-	-	-	-
Отандық колледж	-	-	-	-	-	-
Шетелдік колледж	-	-	-	-	-	-

2017-2019 оқу жылдары аралығында «Петропавл қаласының білім бөлімінің №44 орта мектеп» КММ бойынша білім алушылар «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыды. Әрбір оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 5.10.8 кестеде келтірілген.

5.10.8 кесте – Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі (педагог)	Жылдық білім сапасы %	Ескертпе (мысалы)
2017-2018 оқу жылында	8	Физика	18	Чуева Алевтина Александровна	Жартылай жүктеме (факультатив)	
2018-2019 оқу жылы	8	Физика	17	Чуева Алевтина Александровна	Жартылай жүктеме (факультатив)	мұғалім 2019 жылдың қаңтарынан бастап

						декреттік демалыста
2019-2020 оқу жылы						
2020-2021 оқу жылы						
2021-2022 оқу жылы						

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Физика» пәні 2017-2018, 2018-2019 оқу жылдары ағылшын тілінде тек бір пән иесімен оқытылды. Әр сыныптағы білім алушы саны: 2017-2018 оқу жылы – 17, 2018-2019 оқу жылы – 18 бала оқыды. Жартылай жүктеме ретінде білім алушылардың білімі бағаланбағандықтан, білім сапасы пайыздық көрсеткішпен көрсетілген жоқ.

5.11. Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы «Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты, 7-11 сыныптар

Мектеп жұмысының бағыты: жаратылыстану-математикалық.

Оқыту тілі: қазақ тілі.

Барлығы 7-11 сынып аралығында оқитын білім алушылар саны: 216.

2017 жылдан бастап мектеп ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша пилоттық жобаға енді.

2017-2018 жылдың қыркүйек айынан бастап мектепте 7-11 сыныптар аралығында 25 сынып комплектісі «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде, толық ендіру арқылы оқытылады.

Бүгінгі таңда ағылшын тілін меңгерген 7 педагог бар.

Лицей 2006 жылдан бастап жұмыс істейді. Лицейде оқуға үміткерлер 6-шы сыныптың соңында логика, математика, қазақ тілі, Қазақстан тарихы пәндерінен тест тапсырып, соның нәтижесі бойынша қабылданады. Лицейде оқудан үміткерлер ағылшын тілінен тест тапсырмайды.

“Білім-инновация” лицейде оқыту үдерісі түгел мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сай жүргізіледі. Қазақ тілі негізгі білім беру тілі болып есептеледі. Жаратылыстану-математика бағытындағы: физика, химия, биология, математика және информатика пәндері ағылшын тілінде жүргізіледі.

Стандартқа сәйкес инвариантты оқу жүктемесінде ағылшын тілі 7-сыныпта аптасына 3 сағаттан, жылына 102 сағатты құрайды. Сонымен қатар 7-ші сыныпқа жаңадан қабылданған оқушыларға лицейдің ағылшын тілі мұғалімдері тамыз айында 108 сағаттық, яғни 2 апталық курс өткізеді.

Лицей түлектері В2 (ортадан жоғары) дәрежесінде бітіріп шығады.

Жалпы алғанда лицей түлегі бес жыл бойы 880 сағат ағылшын тілін оқып, С1 немесе Advanced (жоғары) деңгейде тілді меңгеруге мүмкіндік алады.

Химия, биология, физика, информатика пәндерін ағылшын тілінде оқыту арқылы оқушылардың халықаралық ресурстарға, жатаханда болып жатқан жаңалықтарға, инновацияларға қол жеткізулеріне мүмкіндіктері бар.

Оқушылар халықаралық олимпиадаларда жүлделі орындар алып, шетелдік және жергілікті беделді оқу орындарына түседі.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі – ЖМБ) 7-сыныптан бастап ағылшын тілінде «Информатика» пәні оқытылады, сынып комплектісі – 2, оқыту қазақ тілінде жүргізіледі, барлық білім алушылар саны – 49.

8-сыныптарға ағылшын тілінде «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері оқытылады, сынып комплектісі – 2, оқыту қазақ тілінде жүргізіледі, барлық білім алушылар саны – 49.

9-сыныптарға ағылшын тілінде «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері оқытылады, сынып комплектісі – 2, оқыту қазақ тілінде жүргізіледі, барлық білім алушылар саны – 43.

10-сыныптарға ағылшын тілінде «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері оқытылады, сынып комплектісі – 2, оқыту қазақ тілінде жүргізіледі, барлық білім алушылар саны – 41.

11-сыныптарға ағылшын тілінде «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері оқытылады, сынып комплектісі – 2, оқыту қазақ тілінде жүргізіледі, барлық білім алушылар саны – 37.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.11.1 кестеде ұсынылды.

5.11.1 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		каз	орыс					
7	2	2					49	49
8	2	2		47	47	47	47	47
9	2	2		43	43	43	43	43
10	2	2		41	41	41	41	41
11	2	2		37	37	37	37	37

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 6, еңбек өтілі 5 жылға дейін педагог саны – 6, 5-тен 10 жылға дейін педагог – жоқ, 10-нан 15 жылға дейін педагог – жоқ, 15-тен 20 жылға дейін педагог – жоқ, 20-дан жоғары өтілі бар педагогтер– жоқ.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін педагогтердің сапалық құрамы: «Педагог-шебер» педагог саны – 0, «Зерттеуші-педагог» педагог саны –0, «Педагог-сарапшы» педагог саны – 0, «Педагог-модератор» педагог саны – 0.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 2, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 2.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.11.2 кестеде ұсынылды.

5.11.2 кесте –ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Санатсыз педагог	Педагог модератор	Педагог-сарапшы	Педагог- зерттеуші	Педагог- шебер			каз	орыс	физика	химия
											6	6				
6	6				-	6	-	-	-		6		1	2	1	2

«Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернатының ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 7-11 - сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі:

«Информатика» пәнін оқитын 7-сыныптар (білім алушылар саны – 49) «Астана-кітап» баспасынан 2021 жылы ағылшын тілінде шыққан оқулықпен оқытылады, ағылшын тілінде дайындалған мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Физика» пәнін оқитын 8-сыныптар (білім алушылар саны – 47) «Астана-кітап» баспасынан 2018 жылы ағылшын тілінде шыққан оқулықпен оқытылады, ағылшын тілінде дайындалған мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Химия» пәнін оқитын 8-сыныптар (білім алушылар саны – 47) «Астана-кітап» баспасынан 2018 жылы ағылшын тілінде шыққан оқулықпен оқытылады, ағылшын тілінде дайындалған мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Физика» пәнін оқитын 11-сыныптар (білім алушылар саны – 37) «Астана-кітап» баспасынан 2019 жылы ағылшын тілінде шыққан оқулықпен оқытылады, ағылшын тілінде дайындалған мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Химия» пәнін оқитын 11-сыныптар (білім алушылар саны – 37) «Астана-кітап» баспасынан 2019 жылы ағылшын тілінде шыққан оқулықпен оқытылады, ағылшын тілінде дайындалған мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Биология» пәнін оқитын 11-сыныптар (білім алушылар саны – 37) «Астана-кітап» баспасынан 2019 жылы ағылшын тілінде шыққан оқулықпен оқытылады, ағылшын тілінде дайындалған мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

«Информатика» пәнін оқитын 11-сыныптар (білім алушылар саны – 37) «Астана-кітап» баспасынан 2019 жылы ағылшын тілінде шыққан оқулықпен оқытылады, ағылшын тілінде дайындалған мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдармен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 5.11.3 кестеде ұсынылды.

5.11.3 кесте – ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	7	Физика	50	Алматы кітап, 2021	қазақ тілі
Оқулық	7	Химия	50	Мектеп, 2017	қазақ тілі
Оқулық	7	информатика	50	Астана кітап, 2021	ағылшын тілі
Оқулық	7	Биология	50	Алматы кітап, 2017	қазақ тілі
Оқулық	8	Физика	50	Астана кітап, 2018	ағылшын тілі
Оқулық	8	химия	50	Астана кітап, 2018	ағылшын тілі
Оқулық	8	информатика	50	Астана кітап, 2018	ағылшын тілі
Оқулық	8	биология	50	Астана кітап, 2021	ағылшын тілі
Оқулық	9	Физика	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Оқулық	9	химия	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Оқулық	9	информатика	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Оқулық	9	биология	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Оқулық	10	Физика	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Оқулық	10	химия	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Оқулық	10	информатика	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Оқулық	10	биология	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Оқулық	11	Физика	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Оқулық	11	химия	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Оқулық	11	информатика	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Оқулық	11	биология	50	Астана кітап, 2019	ағылшын тілі
Мұғалімге	0	0	0	0	0

арналған әдістмелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар	0	0	0	0	0
тағы басқа					

«Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы:

Физика кабинетінің саны – 1, химия кабинетінің саны – 1, биология кабинетінің саны – 1, информатика кабинетінің саны – 1, физика пәні бойынша зертханасы – жоқ, химия пәні бойынша зертханасы – жоқ, лингофон кабинеті – жоқ.

Барлық кабинеттер интернет желісіне қосылып, басқа да жабдықтармен (компьютер, интербелсенді тақта) қамтамасыз етілген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 5.11.4 кестеде ұсынылды.

5.11.4 кесте– ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Компьютер., интербелсенді тақта)
Физика	1	-	-	+	+
Химия	1	-	-	+	+
Информатика	1	-	-	+	+
Биология	1	-	-	+	+

Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернатын бітірушілердің ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет:

2018 жылы – 46 бітіруші, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған білім алушы саны – 1.

2019 жылы – 37 бітіруші, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған білім алушы саны – 3.

2020 жылы – 46 бітіруші, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған білім алушы саны – 10.

2021 жылы – 46 бітіруші, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған білім алушы саны – 20.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 5.11.5 кестеде ұсынылды.

5.11.5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	46	1	37	3	46	10	46	20

2018-2019 оқу жылында «Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты» бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да білім сайыстарына қатысуы:

10-сыныптар бойынша облыстық олимпиадаға қатысқан білім алушы – жоқ.

11-сыныптар бойынша облыстық пәндік олимпиадаларға қатысқан білім алушы саны – 7, оның ішінде гран-при алған білім алушы саны -2, жүлделі 1-орын алған білім алушы саны – 5;

11-сыныптар бойынша республикалық пәндік олимпиадаларға қатысқан білім алушы саны – 2, оның ішінде гран-при алған білім алушы саны -1, жүлделі 1-орын алған білім алушы саны – 1;

11-сыныптар бойынша халықаралық пәндік олимпиадаларға қатысқан білім алушы саны – 1, оның ішінде жүлделі 1-орын алған білім алушы саны – 1.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 5.11.6кестеде ұсынылды.

5.11.6 кесте– ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										

3-орын										
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при		2	1							
1-орын		5	1	1					2	
2-орын									-	
3-орын									1	

2019-2020 оқу жылында «Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты» бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да білім сайыстарына қатысуы:

10-сыныптар бойынша облыстық пәндік олимпиадаларға қатысқан білім алушы саны – 4, оның ішінде жүлделі 1-орын алған білім алушы саны – 2, жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 2;

11-сыныптар бойынша облыстық пәндік олимпиадаларға қатысқан білім алушы саны – 4, оның ішінде жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 2, жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 2, ол туралы толық мәлімет 5.11.7 кестеде ұсынылды.

5.11.7 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		2								
2-орын		2								
3-орын										
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын		2								
3-орын		2								

2020-2021 оқу жылында «Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты» бойынша ЖМБ

пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқыған білім алушылар облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да білім сайыстарына қатысуы:

10-сыныптар бойынша облыстық пәндік олимпиадаларға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 1, жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 2;

11-сыныптар бойынша облыстық пәндік олимпиадаларға қатысқан білім алушы саны – 4, оның ішінде жүлделі 1-орын алған білім алушы саны – 2, жүлделі 2-орын алған білім алушы саны – 1, жүлделі 3-орын алған білім алушы саны – 1, ол туралы толық мәлімет 5.11.8 кестеде ұсынылды.

5.11.8 кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын		1								
3-орын		2								
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		2								
2-орын		1								
3-орын		1								

Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернатын бітірушілердің 2019, 2020, 2021 жылдары аяқтап, оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындар мен колледждерде оқитын түлектер туралы мәлімет:

2019 жылы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін шетелдік жоғары оқу орынына түскен түлектер саны – 2;

2020 жылы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін шетелдік жоғары оқу орынына түскен түлектер саны – 2;

2021 жылы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін шетелдік жоғары оқу орынына түскен түлектер саны – 1;

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 5.11.9 кестеде ұсынылды.

5.11.9 кесте – 2019, 2020, 2021 жылдары аяқтап, оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындар мен колледждерде оқитын түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	37	-	46	-	46	-
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	-	-	-	-	-	-
Шетелдік ЖОО	2	2	2	2	1	1
Отандық колледж	-	-	-	-	-	-
Шетелдік колледж	-	-	-	-	-	-

Солтүстік Қазақстан облысы жалпы орта білім беретін мектептер бойынша жалпы мәлімет

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия, «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде жүргізетін пилоттық мектептердің 3-і ауылдық жерде орналасқан, олар: Покровка орта мектебі, Бескөл орта мектеп-гимназиясы, Кішкенекөл № 2 орта мектебі, 8-і қалалық жерде орналасқан, олар: әл-Фараби мектеп-лицейі, № 8 жалпы білім беретін эстетикалық тәрбие орта мектеп-кешені, «БЭСТ» гимназиясы, № 21 орта мектебі, №1 қалалық жалпы білім беретін лицейі, «Бірінші гимназия» КММ, № 44 орта мектеп, «Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты.

Солтүстік Қазақстан облысы	Ауылдық жерде орналасқан мектептер	
	Мамлют ауданы	Покровка орта мектебі
	Қызылжар ауданы	Бескөл орта мектеп-гимназиясы
	Уалихан ауданы,	Кішкенекөл № 2 орта мектебі
	Қалалық жерде орналасқан мектептер	
	Петропавл қаласы	әл-Фараби мектеп-лицейі
		№ 8 жалпы білім беретін эстетикалық тәрбие орта мектеп-кешені
		«БЭСТ» гимназиясы
№ 21 орта мектебі		
	№1 қалалық жалпы білім	

		беретін лицейі
		«Бірінші гимназия» КММ
		№ 44 орта мектебі
		«Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты

2) Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет: Покровка орта мектебінде 1 сынып, білім алушы– 1, Бескөл орта мектеп-гимназиясында сынып саны – 3, білім алушы– 54, Кішкенекөл №2 орта мектебінде сынып саны – 3, білім алушы– 65, әл-Фараби мектеп-лицейінде сынып саны – 4, білім алушы– 104, №8 жалпы білім беретін эстетикалық тәрбие орта мектеп-кешенінде сынып саны – 3, білім алушы– 81, «БЭСТ» гимназиясында сынып саны – 8, білім алушы– 181, № 21 орта мектебінде сынып саны – 3, білім алушы– 55, №1 қалалық жалпы білім беретін лицейінде сынып саны – 5, білім алушы– 118, «Бірінші гимназия» КММ сынып саны – 8, білім алушы– 194, №44 орта мектебінде сынып саны – 1, білім алушы– 16, «Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернатында сынып саны – 8, білім алушы– 217.

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар саны – 217, білім алушылар саны – 1143.

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Мектептер	Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
			каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
Мамлют ауданы, Покровка орта мектебі	10	1	1	0	1	0	0	0	1
Қызылжар ауданы, Бескөл орта мектеп-гимназиясы	10	1		1	-	-	-	18	18
	11	2		2	36	-	-	36	36
Уалихан ауданы, Кішкенекөл № 2 орта мектебі	9	1	1		-	20	20	-	40
	10	2	2		-	-	12	13	25

	11	2	2		-	-	9	18	27
Петропавл қаласы эл-Фараби мектеп- лицейі, 8-9 сыныптар	8	2	2		-	32	32	-	64
	9	2	2		-	-	38	32	70
№ 8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп-кешен, 8- сынып	8	3	0	3	-	-	28	53	81
Петропавл қаласы«БЭСТ» гимназиясы, 7, 9,11- сыныптар	11	2	0	2	0	0	47	47	47
	9	3	0	3	21	0	0	64	64
	7	3	0	3	0	0	70	0	70
Петропавл қаласы№ 21 орта мектеп, 8- сынып	8	3	1	2	49	0	0	6	55
«Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицей» КММ, 8, 9-сынып	8	2	0	2	53	53	53	0	53
	9	3	0	3	65	0	0	0	65
«Бірінші гимназия» КММ, 7, 8, 9, 11- сыныптар	7	2	0	2	0	57	0	0	57
	8	3	0	3	76	0	76	0	76
	9	2	0	2	0	0	40	0	40
	11	1	0	1	0	0	0	21	21
Петропавл қаласы№ 44 орта мектеп, 8 – сынып	8	1	-	1	16	0	0	0	16
Петропавл қаласы«Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты, 7- 11 сыныптар	7	2	2					49	49
	8	2	2		47	47	47	47	47
	9	2	2		43	43	43	43	43
	10	2	2		41	41	41	41	41
	11	2	2		37	37	37	37	37
Барлығы		217							1143

3) Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны – 36, сапалық құрамы: «Педагог-шебер» педагог саны –13, «Зерттеуші-педагог» педагог саны –8, «Педагог-сарапшы» педагог саны –3, «Педагог-модератор» педагог саны –4.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 36, еңбек өтілі 5 жылға дейін педагог саны – 6, 5-тен 10 жылға дейін педагог – 8, 10-нан 15 жылға дейін педагог – 8, 15-тен 20 жылға дейін педагог – 4, 20 -дан жоғары өтілі бар педагогтер–10.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны –8, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны –6, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 9, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны –13.

Оның ішінде оқыту тілі қазақ тіліндегі сыныптарда ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде сабақ беретін педагогтер саны – 15, оқыту тілі орыс тіліндегі сыныптардағы педагогтер саны – 21.

1–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Мектептер	Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
		5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	санатсыз педагогтер			қазақ	орыс	физика	химия
												физика	химия				
Покровка орта мектебі	3	0	1	2	-	-	-	-	-	-	3	1	2	1	0	1	1
Бескөл орта мектеп-гимназиясы	3	-	2	1	-	-	2	-	-	1	-	-	3	1	-	-	2
Кішкенекөл № 2 орта мектебі	3	-	1	1	1	-	-	1	1	-	1	3		-	1	1	1
әл-Фараби мектеп-лицейі	4	-	1	-	2	1						4	-	-	1	2	1
№ 8 жалпы білім беретін эстетикалық тәрбие орта мектеп-кешені	2		1		1		1	1	-	-	-		2			1	1
«БЭСТ» гимназиясы	4	0	1	0	0	3	2	1	1	1	3	0	4	1	0	1	2
№ 21 орта мектебі	2	0	1	0	0	1	-	-	-	-	-	1	1	1	0	0	1
№1 қалалық жалпы білім беретін лицейі	4			2		2	1	1	1	1	-	0	4	1	1	1	1
«Бірінші гимназия» КММ	4	0	0	1	0	3	0	4	0	0	0	0	4	1	1	1	1
№ 44 орта мектебі	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
«Білім-инновация» лицей-	6	6				-	6	-	-	-		6		1	2	1	2

интернаты																	
Барлығы	36	6	8	8	4	10	13	8	3	3	4	15	21	8	6	9	13

4) Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілген мектептер саны – 6, қамтамасыз етілмеген мектептер саны – 5.

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың ағылшын тіліндегі оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы мәлімет

Мек-тептер	ОӘК-мен қамтамасыз етілуі	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Бескөл орта мектеп-гимназиясы	Оқулық	10-11 10-11 10-11 10-11	Физика-99 Информатика-120 Химия-110 Биология-107	Алматыкітап	218	ағылшын орыс тілдерінде
	Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10-11	28			ағылшын орыс тілдерінде
әл-Фараби мектеп-лицейі	Оқулық	8-10	Informatics	Астана кітап	2017-2019	ағылшын қазақ тілдерінде
	Оқулық	8	Биология	Астана кітап	2018	
	Оқулық	9	Биология	Астана кітап	2017	ағылшын тілінде
	Оқулық	8	Химия	Астана кітап	2017	
№ 8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп-кешені	Оқулық	8	информатика	Астана-кітап	2019	ағылшын қазақ тілдерінде , ағылшын тілінде
	Оқулық	8	химия	Астана-кітап	2017	
	Оқулық	9	биология	Астана-кітап	2018	
	Оқулық	9	информатика	Астана-кітап	2019	
	Оқулық	10	физика	Астана-кітап	2019	
	Оқулық	10	биология	Астана-кітап	2019	
	Оқулық	10	информатика	Астана-кітап	2019	
	Оқулық	11	физика	Астана-кітап	2020	
«БЭСТ» гимназиясы	Оқулық	10	Физика	Express Publishing	2013	ағылшын тілінде
	Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Физика	Express Publishing	2013	

	Қ					
	тағы басқа	10	Физика	Express Publishing	2013	
	Оқулық	11	Физика	Астана кітап	2020	
	Оқулық	10	Биология	Express Publishing	2013	
	Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Биология	Express Publishing	2013	
	тағы басқа	10	Биология	Express Publishing	2013	
	Оқулық	9	Биология	Астана кітап	2018	
	Оқулық	8	Информатика	Астана кітап	2018	
	Оқулық	11	Информатика	Астана кітап	2020	
№ 44 орта мектеп	Оқулық	8	Физика	Oxford	2018	ағылшын тілінде
	Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	8	Физика	Oxford	2018	
«Білім-инновация» лицей-интернаты	Оқулық	7	Физика-50	Алматы кітап	2021	қазақ, ағылшын тілінде қазақ тілінде
	Оқулық	7	Химия - 50	Мектеп	2017	
	Оқулық	7	Информатика -50	Алматы кітап	2021	
	Оқулық	7	Биология-50	Алматы кітап	017	
	Оқулық	8	Физика-50	Астана кітап	2018	ағылшын тілінде
	Оқулық	8	Химия-50	Астана кітап	2018	
	Оқулық	8	Информатика -50	Астана кітап	2018	
	Оқулық	8	Биология-50	Астана кітап	2021	
	Оқулық	9	Физика-50	Астана кітап	2019	
	Оқулық	9	Химия-50	Астана кітап	2019	
	Оқулық	9	Информатика -50	Астана кітап	2019	
	Оқулық	9	Биология-50	Астана кітап	2019	
	Оқулық	10	Физика-50	Астана кітап	2019	
	Оқулық	10	Химия-50	Астана кітап	2019	
	Оқулық	10	Информатика -50	Астана кітап	2019	
	Оқулық	10	Биология-50	Астана кітап	2019	
	Оқулық	11	Физика-50	Астана кітап	2019	
	Оқулық	11	Химия-50	Астана кітап	2019	
	Оқулық	11	Информатика -50	Астана кітап	2019	
Оқулық	11	Биология-50	Астана кітап	2019		

5) Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия, «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмегені туралы мәлімет

ОӘК-мен қамтамасыз етілуі	Сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Покровка орта мектебі					
Оқулық	-	-	-	-	-
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	8	информатика			қазақ тілінде
тағы басқа	10	Электив курс			қазақ тілінде
Кішкенекөл № 2 орта мектебі					
Оқулық	10	Биология I -Пб. - 37 Биология I -Пб. - 14	Мектеп	2019	орыс, қазақ тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Биология I – Пб. – 3 Биология I – Пб. – 3	Мектеп	2019	орыс тілінде қазақ тілінде
Оқулық	10	Информатика – 37 Информатика – 14	Мектеп	2019	орыс тілінде қазақ тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Информатика – 2 Информатика – 3	Мектеп	2019	орыс тілінде қазақ тілінде
Оқулық	11	Физика I-II б. – 26 Физика I-II б. – 8	Мектеп	2019	орыс тілінде қазақ тілінде
Оқулық	11	Химия I-II б. – 25 Химия I-II б. – 8	Мектеп	2019	орыс тілінде қазақ тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	11	Химия сборник задач и упражнений – 1	Мектеп	2019	орыс тілінде қазақ тілінде
Оқулық	11	Биология I -II б. – 35 Биология I -II б. – 8	Мектеп	2019	орыс тілінде қазақ тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	11	Биология I-Пб. – 1 Биология I-Пб. – 1	Мектеп	2019	орыс тілінде қазақ тілінде
Оқулық	11	Информатика - 35 Информатика - 8	Мектеп	2019	орыс тілінде қазақ тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	11	Информатика – 1	Алматы кітап	2020	
Дидактикалық	11	-	-	-	-

қ материалдар тағы басқа					
№ 21 орта мектеп					
Оқулық	8	Физика	Астана-Кітап	2017	қазақ тілінде
Оқулық	8	Информатика	Астана-Кітап	2017	орыс тілінде
Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицейі					
Оқулық	8,9,10,11	Физика	Астана кітап,	2017, 2018, 2019, 2000	орыс тілінде
Оқулық	8,9,10,11	Химия	Астана кітап	2017, 2018, 2019, 2000	орыс тілінде
Оқулық	8,9,10,11	Биология	Астана кітап	2017, 2018, 2019, 2000	орыс тілінде
Оқулық	8,9,10,11	Информатика	Астана кітап	2017, 2018, 2019, 2000	орыс тілінде
«Бірінші гимназия»					
Оқулық	10	химия	Астана кітап	2019	орыс тілінде
Оқулық	10	Биология	Астана кітап	2019	орыс тілінде
Оқулық	11	химия	Астана кітап	2020	орыс тілінде
Оқулық	11	биология	Астана кітап	2020	орыс тілінде
Оқулық	9	Информатика	Астана кітап	2018	орыс тілінде
Оқулық	9	Физика	Астана кітап	2018	орыс тілінде
Оқулық	9	Химия	Астана кітап	2018	орыс тілінде
Оқулық	9	биология	Астана кітап	2018	орыс тілінде
Оқулық	8	Информатика	Астана кітап	2017	орыс тілінде
Оқулық	8	Физика	Астана кітап	2017	орыс тілінде
Оқулық	8	Химия	Астана кітап	2017	орыс тілінде
Оқулық	8	биология	Астана кітап	2017	орыс тілінде

б) Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар оқу кабинеттерімен және техникалық құралдармен жабдықталған.

4 кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықтылуы

Мектептер	Пән	кабине т	зертх ана	линго фон кабин еті	Интернет ке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Покровка орта мектебі	Физика	2	2	1	+	+
Бескөл мектеп- колледжі	Физика	1	1	-	+	+
	Информатика	2	0	-	+	+
Кішкенекөл №2 орта мектебі	Физика	1	1	-	-	+
	Химия	1	1	-	-	+
	Биология	2	0	-	1	+
	Информатика	2	0	-	2	+
Әл-Фараби мектеп- лицейі	Химия	1	1	-	+	+
	Биология	1	-	-	+	+
	Информатика	1	-	-	+	+
№8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп- кешен	Информатика	2	0	2	+	2
	Физика	2	2	0	+	1
	Биология	1	1	0	+	1
	Химия	1	1	0	+	1
«БЭСТ» гимназиясы	Физика	1	0	0	+	+
	Биология	1	0	0	+	+
	Информатика	2	0	0	+	+
№21 орта мектеп	Физика	1	1	0	+	+
	Информатика	1	0	0	+	+
«Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ- лицейі»	Физика	1	1	-	+	+
	Химия	1	-	-	+	+
	Биология	2	-	-	+	+
	Информатика	2	-	-	+	+
«Бірінші гимназия»	Физика	2	1	0	+	+
	Химия	1	1	0	+	+
	Биология	1	0	0	+	+
	Информатика	2	0	0	+	+
№44 орта мектеп	Физика	+	+	-	+	+

Білім-инновация лицей-интернаты	Физика	1	-	-	+	+
	Химия	1	-	-	+	+
	Информатика	1	-	-	+	+
	Биология	1	-	-	+	+

7) Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер шығарған мектептердің саны – 11.

5 кесте – ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер шығарған мектептер туралы мәлімет

Мектептер	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Покровка орта мектебі	25	10	-	-	-	-	-	-
Бескөл мектеп-колледжі	50	0	43	0	30	0	34	0
Кішкенекөл №2 орта мектебі	39	0	29	1	29	2	41	1
Әл-Фараби мектеп-лицейі	21	-	20	-	43	-	27	-
№8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп-кешен	0		0		0	0		0
«БЭСТ» гимназиясы	71	0	72	0	56	0	60	0
№21 орта мектеп	0	0	0	0	0	0	0	0
«Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицейі»	0	0	0	0	0	0	0	0
«Бірінші гимназия»	30	0	30	0	32	0	31	0
№44 орта мектеп	0	0	0	0	0	0	0	0
Білім-инновация лицей-интернаты	46	1	37	3	46	10	46	20

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер шығарған, түлектері ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған мектептер туралы мәлімет саны – 2.

6 кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған мектептер туралы мәлімет

Мектептер	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Білім-инновация	46	1	37	3	46	10	46	20

лицей-интернаты								
Кішкенекөл №2 орта мектебі	39	0	29	1	29	2	41	1

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер шығарған, бірақ түлектер ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырмаған мектептер туралы мәлімет саны – 4.

7 кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлек шығарған ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырмаған мектептер туралы мәлімет

Мектептер	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
«БЭСТ» гимназиясы	71	0	72	0	56	0	60	0
«Бірінші гимназия»	30	0	30	0	32	0	31	0
Әл-Фараби мектеп-лицейі	21	-	20	-	43	-	27	-
Бескөл мектеп-колледжі	50	0	43	0	30	0	34	0

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектерді 2018 жылы шығарған, түлектер ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырмаған және соңғы 2019, 2020, 2021 жылдары түлек шығармаған мектептердің саны – 1.

8 кесте– 2018 жылы ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырмаған мектептер туралы мәлімет

Мектептер	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Покровка орта мектебі	25	10	-	-	-	-	-	-

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер шығармаған мектептердің саны – 4.

9 кесте– ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлек шығармаған мектептер

Мектептер	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
№8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп-кешен	0	0	0		0	0		0
№21 орта мектеп	0	0	0	0	0	0	0	0
«Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицей»	0	0	0	0	0	0	0	0
№44 орта мектеп	0	0	0	0	0	0	0	0

8) Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылары 2018, 2019, 2020, 2021 жылдары облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысып, жүлделі орын алған мектептер саны – 6, ол туралы толық мәлімет 10 кестеде ұсынылды.

10 кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Мектеп// Сынып	2018	2019	2020
Кішкенекөл № 2 орта мектебі			
10-сынып	Облыстық олимпиадада жүлделі орын алаған саны – 1. Облыстық жобалар сайысында жүлделі орын алаған саны – 1. Басқа да облыстық жарыстарда жүлделі орын алған білім алушы саны – 1; Басқа да республикалық жарыстарға қатысып, жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;	Облыстық олимпиадада жүлделі орын алған білім алушы саны – 1; Облыстық жобалар сайысында жүлделі орын алған білім алушы саны – 1; Басқа да облыстық жарыстарда жүлделі орын алғандар саны – 1; Облыстық жобалар сайысында жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;	Облыстық олимпиадада жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;

11-сынып	Облыстық олимпиадада жүлделі орын алаған саны – 1. Облыстық олимпиадада жүлделі орын алаған саны – 1. 11-сыныптар бойынша басқа да республикалық жарыстарға қатысқан білім алушы саны – 3, оның ішінде жүлделі орын алған білім алушы саны – 1.	Облыстық олимпиадада жүлделі орын алған білім алушы саны – 1; 11-сыныптар бойынша облыстық жобалар сайысында жүлделі орын алған білім алушы саны – 1;	Облыстық олимпиадада жүлделі орын алған білім алушы саны – 1; басқа да облыстық жарыстарда жүлделі орын алған білім алушы саны – 2;
Әл-Фараби мектеп-лицейі			
10 – сынып	Облыстық олимпиадада жүлделі орын алаған саны-2. Басқа да облыстық жарыстарда жүлделі орын алған білім алушы саны – 3;	Облыстық олимпиадада жүлделі орын алаған саны-3.	
11-сынып	-	-	Басқа да облыстық жарыстарда жүлделі орын алған білім алушы саны – 3; 11-сыныптар бойынша басқа да республикалық жарыстарда қола медалінің иегері -3.
«БЭСТ» гимназиясы			
10 – сынып	-	-	-
11-сынып	Облыстық олимпиадада жүлделі орын алаған саны – 1.	-	-
«Бірінші қалалық жалпы білім беретін ІТ-лицей»			
10 – сынып	Облыстық жобалар сайысында жүлделі орын алаған саны – 2. Басқа да облыстық жарыстарда жүлделі орын алған білім алушы саны – 2;	Облыстық жобалар сайысында жүлделі орын алаған саны-3. Басқа да республикалық жарыстарда жүлделі орын алған білім алушы саны – 3;	Облыстық олимпиадада жүлделі орын алаған саны-2.
11-сынып	Халықаралық жобалар сайысында жүлделі орын алаған саны – 1.	Халықаралық жобалар сайысында жүлделі орын алаған саны – 3.	Облыстық олимпиадада жүлделі орын алаған саны – 7. Облыстық жобалар сайысында жүлделі орын алаған саны – 2.
Білім-инновация лицей-интернаты			
10 –	-	Облыстық	Облыстық олимпиадада

сынып		олмпиадада жүлделі орын алаған саны – 4.	жүлделі орын алаған саны – 3.
11- сынып	Облыстық олмпиадада жүлделі орын алаған саны – 7. Республикалық олмпиадада жүлделі орын алаған саны –2.	Облыстық олмпиадада жүлделі орын алаған саны-4.	Облыстық олмпиадада жүлделі орын алаған саны-4.

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылары 2018, 2019, 2020, 2021 жылдары облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатыспаған мектептер саны – 5, ол туралы толық мәлімет 11 кестеде ұсынылды.

11 кесте – Ағылшын тілінде оқитын білім алушылары 2018, 2019, 2020, 2021 жылдары облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатыспан мектептер туралы мәлімет

Мектептер	2018	2019	2020	2021
Покровка орта мектебі	-	-	-	-
Бескөл мектеп-колледжі	-	-	-	-
№ 8 эстетикалық тәрбие беретін мектеп-кешен	-	-	-	-
№ 21 орта мектеп	-	-	-	-
«Бірінші гимназия»	-	-	-	-
№ 44 орта мектеп	-	-	-	-

9) Солтүстік Қазақстан облысы бойынша 2019, 2020, 2021 жылдары мектепті аяқтап, оқыту ағылшын тілінде жүгізілетін отандық, шетелдік жоғары оқу орындар мен колледждерде оқын түлектер туралы мәлімет:

«БЭСТ» гимназиясы						
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	72	0	56	0	60	0
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	16	0	12	0	13	0
Шетелдік ЖОО	52	0	40	0	39	1
Отандық колледж	1	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	1	1	0	0
«Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты						
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	37	0	46	0	46	0
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0	0	0	0	0	0

Шетелдік ЖОО	2	2	2	2	1	1
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша келесі мектептерде ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектердің ағылшын тілінде отандық, шетелдік жоғары оқу орындар мен колледждерде оқымайтыны көрсеткіші 12 кестеде ұсынылды.

12 кесте – Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Покровка орта мектебі						
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0	0	0	0	0	0
Шетелдік ЖОО	0	0	2	0	0	0
Отандық колледж	0	0	3	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0
Бескөл орта мектеп-гимназиясы						
	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0	0	0	0	0	0
Шетелдік ЖОО	0	0	0	0	0	0
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0
Кішкенекөл № 2 орта мектебі						
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	29		29		41	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	22	0	23	0	34	0
Шетелдік ЖОО	1	0	0	0	1	0
Отандық колледж	6	0	6	0	6	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0
әл-Фараби мектеп-лицейі						
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	20		43		27	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	19	0	36	0	25	0
Шетелдік ЖОО	1	0	4	1	0	0
Отандық колледж	0	0	3	0	2	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

№ 8 жалпы білім беретін эстетикалық тәрбие орта мектеп-кешені						
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0	0	0	0	0	0
Шетелдік ЖОО	0	0	0	0	0	0
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0
№ 21 орта мектебі						
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	23	0	21	0	17	0
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі на англ		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	14	0	9	0	5	0
Шетелдік ЖОО	3	0	6	0	1	0
Отандық колледж	4	0	4	0	10	0
Шетелдік колледж	2	0	2	0	2	0
№1 қалалық жалпы білім беретін лицейі						
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0	0	0	0	0	0
Шетелдік ЖОО	0	0	0	0	0	0
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0
«Бірінші гимназия» КММ						
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	30		32		31	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	6	0	8	0	7	0
Шетелдік ЖОО	24	0	24	0	24	0
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0
№ 44 орта мектебі						
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0

Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0	0	0	0	0	0
Шетелдік ЖОО	0	0	0	0	0	0
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

Оқу сапасын саралау бойынша

Покровка орта мектебі

«Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің «Есіл ауданының білім бөлімі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің «Покровка орта мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде 2019-2020 оқу жылынан бастап факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Физика», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде 7, 11-сыныптарда, 2020-2021 оқу жылынан 8, 9-сыныптарда, 2020-2021 оқу жылынан 10-сыныпта оқытылады.

ЖМБ («Физика», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы оқытылғандықтан баға қойылмайды, пән туралы мәлімет кестеде ұсынылған.

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән оқытатын мұғалімнің ФАЖ	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	-	-	-	-	-
2018-2019 оқу жылы	-	-	-	-	-
2019-2020 оқу жылы	11	информатика	5	Елюбаева Жанна Калкамановна	Факультатив есебінен ішінара ендіру
	7	биология	4	Нурғалиева Зайра Женисовна	Факультатив есебінен ішінара ендіру
2020-2021 оқу жылы	9	информатика	7	Садвакасова Мадина Жасулановна	Факультатив есебінен ішінара ендіру
	8	биология	4	Нурғалиева Зайра Женисовна	Факультатив есебінен ішінара ендіру

2021-2022 оқу жылы	10	физика	1	Садвақасова Мадина Жасулановна	Факультатив есебінен ішінара ендіру
--------------------	----	--------	---	--------------------------------------	-------------------------------------

Кішкене көл №2 орта мектебі

«Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің «Уалихан ауданының білім бөлімі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің «Кішкене көл №2 орта мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде 2018-2019 оқу жылы факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде 8-сыныптарда, 2019-2020 оқу жылы факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде 9-сыныптарда оқытылады. 2020-2021 оқу жылы факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Биология», «Химия») пәндері ағылшын тілінде 9-сыныптарда, ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндері 10-11 сыныптарда оқытылады.

2017-2021 оқу жылы ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Биология», «Химия», «Информатика») пәндерінің 9-11 сыныптардағы оқу сапасы туралы мәлімет кестеде ұсынылды.

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән оқытатын мұғалімнің ФАЖ	Жылдық білім сапасы %	Ескерту	
2017-2018 оқу жылы	-	-	-	-	-	«Есептеледі», «есептелмейді» қойылады	
2018-2019 оқу жылы	8а	Биология	21	Тасмағанбетов а Г.Т.	Факультатив есебінен ішінара ендіру		
	8б	Информатика	20	Токтыбаев Н.Д.			
	8в	Информатика	14	Токтыбаев Н.Д.			
2019-2020 оқу жылы	9а	Биология	21	Тасмағанбетов а Г.Т.	Факультатив есебінен ішінара ендіру		
	9б	Информатика	20	Токтыбаев Н.Д.			
	9в	Информатика	14	Токтыбаев Н.Д.			
2020-2021 оқу жылы	9в	Биология/ химия	16	Жапарова Ж.К.	Факультатив есебінен ішінара ендіру		
	10а	Биология	10	Тасмағанбетов а Г.Т.	100%		ішінара ендіру арқылы оқытады
	10б	Информатика	20	Токтыбаев Н.Д.	89.47%		
	11 А	Биология	14	Тасмағанбетов а Г.Т.	92.86%		
11 Б	Информатика	19	Токтыбаев Н.Д.	90%			

2021-2022 оқу жылы	9 б	Биология/химия	20	Жапарова Ж.К.	30% / 45%
	10а	Биология	12	Тасмаганбетов а Г.Т.	92.31%
	10б	Информатика	13	Токтыбаев Н.Д.	92.31%
	11а	Биология	9	Тасмаганбетов а Г.Т.	100%
	11б	Информатика	18	Токтыбаев Н.Д.	94.44%

Әл-Фараби мектеп-лицейі

«Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің «әл-Фараби мектеп-лицейі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде 2018-2019 оқу жылы ішінара өндіру арқылы ЖМБ («Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде 7, 9-сыныптарда, 2019-2020 оқу жылы ішінара өндіру арқылы ЖМБ («Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде 8-сыныптарда, 2019-2020 оқу жылы факультатив есебінен ішінара өндіру арқылы ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде 9,10 сыныптарда оқытылады. 2020-2021 оқу жылы факультатив есебінен ішінара өндіру арқылы ЖМБ («Биология», «Химия», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде 8, 9-сыныптарда оқытылады.

2017-2018, 2018-2019, 2020-2021 оқу жылы пән ретінде ішінара өндіру арқылы ЖМБ («Биология», «Химия», «Информатика») пәндерінің нәтижесі кестеде ұсынылды.

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән оқытатын мұғалімнің ФАЖ	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	9а,9ә.	Химия	40	Токкжина Айнагуль Булановна	Есептеледі
	8а,8ә.	Биология	31	Мусина Асель Мухтаровна	Есептеледі
	8а,8ә.	Информатика	31	Искаков Думан Сайлаубекевич	Есептеледі
	7а,7ә.	Биология	36	Касенова Айнакоз Тұмырзаевна	Есептеледі
2018-2019 оқу жылы	8а,8ә.	Химия	39	Токкжина Айнагуль Булановна	Есептеледі
	8а,8ә.	Биология	39	Мусина Асель Мухтаровна	Есептеледі
	8а,8ә.	Информатика	39	Искаков Думан Сайлаубекевич	Есептеледі
	8а,8ә.	Биология	39	Касенова Айнакоз Тұмырзаевна	Есептеледі
2019-2020 оқу жылы	9а,9ә	Химия	40	Токкжина Айнагуль Булановна	Есептеледі
	11а,11ә	Биология	42	Мусина Асель Мухтаровна	Есептеледі

	11а,11ә	Информатика	42	Искаков Думан Сайлаубекович	Есептеледі
	9а,9ә	Биология	40	Касенова Айнакоз Тумырзаевна	Есептеледі
2020-2021 оқу жылы	8а,8ә.	Химия	37	Токкжина Айнагуль Булановна	Есептеледі
	8а,8ә.	Биология	37	Мусина Асель Мухтаровна	Есептеледі
	8а,8ә.	Информатика	37	Искаков Думан Сайлаубекович	Есептеледі
	9а,9ә	Биология	31	Касенова Айнакоз Тумырзаевна	Есептеледі
	8а,8ә.	Химия	34	Токкжина Айнагуль Булановна	Есептеледі
	9а,9ә	Биология	37	Мусина Асель Мухтаровна	Есептеледі
	8а,8ә.	Информатика	34	Искаков Думан Сайлаубекович	Есептеледі
	8а,8ә.	Биология	34	Касенова Айнакоз Тумырзаевна	Есептеледі

№8 жалпы білім беретін эстетикалық тәрбие орта мектеп-кешені

«Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы» «№8 жалпы білім беретін эстетикалық тәрбие орта мектеп-кешені» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде 2018-2019, 2019-2020 оқу жылдарында факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Химия») пәні ағылшын тілінде 8-сыныптарда, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылдары ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде 8-сыныптарда оқытылады.

2017-2018, 2018-2019, 2020-2021 оқу жылы факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Биология», «Химия», «Информатика») пәндерінің нәтижесі туралы мәлімет кестеде ұсынылды.

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән оқытатын мұғалімнің ФАЖ	Жылдық білім сапасы %	Бағалау
2017-2018 оқу жылында	8А	Химия	25	Айсина Н.И.	факультатив есебінен ішінара ендіру	Есептеледі
	8Б	Химия	25			
	8В	Химия	21			
	8Г	Химия	18			
2018-2019 оқу жылы	8Б	Химия	28	Айсина Н.И.	факультатив есебінен ішінара ендіру	Есептеледі
2019-2020 оқу жылы	8А	Биология	17	Айсина Н.И.	факультатив есебінен ішінара ендіру	Есептеледі
	8В	Информатика	19	Филипенко Н.М.		

2020-2021 оқу жылы	8А	Биология	21	Айсина Н.И.	факультатив есебінен ішінара ендіру	Есептеледі
	8Б	Информатика	22	Талипова Г.С.		
	8Г	Информатика	22	Талипова Г.С.		
	8В	Информатика	22	Филипенко Н.М.		
2021-2022 оқу жылы	8Б 8Г 8А	Биология Информатика Информатика	28 27 27	Айсина Н.И. Талипова Г.С. Филипенко Н.М.	факультатив есебінен ішінара ендіру	Есептеледі

«БЭСТ» гимназиясы

«Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің «БЭСТ» гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде 2017-2018 оқу жылынан бастап ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде 10-сыныптарда, 2018-2019 оқу жылында 10, 11-сыныптарда ЖМБ («Биология», «Информатика», «Физика»), 2019-2020 оқу жылында 10, 11-сыныптарда ЖМБ («Физика», «Биология», «Информатика») пәндері, 2020-2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Биология», «Информатика») пәндері 9,11-сыныптарда оқытылады.

ЖМБ («Физика», «Биология», «Информатика») пәндерінен оқу сапасы туралы мәлімет кестеде ұсынылған.

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән оқытатын мұғалімнің ФАЖ	Жылдық білім сапасы %	Бағалау
2017-2018 оқу жылында	10	Биология	77	Ломзова О.А	84%	
		Информатика	77	Володина Е.А	100%	
		Информатика	77	Коваленко В.И	100%	
		Физика	77	Рамазанов А.Р	75,3%	
2018-2019 оқу жылы	10-11	Биология	132	Ломзова О.А	88%	
		Информатика	132	Володина Е.А	100%	
		Информатика	132	Коваленко В.И	100%	
		Физика	132	Рамазанов А.Р	73%	
2019-2020 оқу жылы	11	Биология	56	Ломзова О.А	86%	
	10-11	Информатика	117	Володина Е.А. Коваленко В.И	92%	
	11	Физика	56	Рамазанов А.Р	51%	
2020-2021 оқу жылы	11	Биология	60	Ломзова О.А	83%	
	11	Информатика	60	Володина Е.А Коваленко В.И	94%	
	11	Физика	60	Рамазанов А.Р	78%	
2021-2022 оқу жылы	11	Биология	47	Ломзова О.А	факультат	Есептелед

жылы	9,11 9	Информатика Физика	113 66	Володина Е.А Коваленко В.И Рамазанов А.Р	ив есебінен ішінара ендіру	i
------	-----------	-----------------------	-----------	--	-------------------------------------	---

№ 21 орта мектебі

«Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің «№21 орта мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде 2017-2018, 2018-2019 оқу жылында ЖМБ бойынша пәндер ағылшын тілінде оқытылмаған.

2019-2020 оқу жылында 10, 11-сыныптарда ЖМБ («Химия», «Информатика») пәндері 8, 9-сыныптарда, 2020-2021 оқу жылында ЖМБ («Химия», «Информатика») пәндері 8, 9-сыныптарда, 2021-2022 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Информатика») пәндері 8-сыныптарда факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы оқытылды.

ЖМБ («Физика», «Химия», «Информатика») пәндерінен баға қойылмайды, мәлімет кестеде ұсынылған.

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән оқытатын мұғалімнің ТАЖ	Жылдық білім сапасы %	Бағалау
2017-2018 оқу жылында	-	-	-	-	-	-
2018-2019 оқу жылы	-	-	-	-	-	-
2019-2020 оқу жылы	9а	Информатика	21	Оспанов Б.Д.	Есептеледі	факультатив есебінен ішінара ендіру
	9б	Информатика	19	Оспанов Б.Д.	Есептеледі	
	8а	Химия	21	Малютина Н.В.	Есептеледі	
	8б	Химия	21	Малютина Н.В.	Есептеледі	
2020-2021 оқу жылы	9а	Химия	21	Малютина Н.В.	Есептеледі	факультатив есебінен ішінара ендіру
	9б	Химия	22	Малютина Н.В.	Есептеледі	
	8а	Информатика	20	Оспанов Б.Д.	Есептеледі	
	8б	Информатика	21	Оспанов Б.Д.	Есептеледі	
2021-2022 оқу жылы	8 «А»	Физика	26	Любенкова Е.А.	Есептеледі	факультатив есебінен ішінара ендіру
	8 «Б»	Физика	23	Любенкова Е.А.	Есептеледі	
	8 «Ә»	Информатика	6	Оспанов Б.Д.	Есептеледі	

№1 қалалық жалпы білім беретін ІТ лицей

«Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы» №1 қалалық жалпы білім беретін ІТ лицей» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 оқу жылында факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Химия», «Биология», «Информатика», «Физика») ағылшын тілінде 8-сыныптарда, 2020-2021 оқу жылдарында факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Химия») пәні ағылшын тілінде 8-сыныптарда, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылдары ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Химия», «Биология», «Физика») пәндері ағылшын тілінде 8, 9, 11-сыныптарда, 2021-2022 оқу жылы факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Биология», «Химия», «Физика») пәндері оқытылады, нәтижесі кестеде ұсынылды.

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән ФАӘ	Жылдық білім сапасы % % качества знаний
2017-2018 оқу жылында	8	Химия	62	Шадрин В.В.	факультатив есебінен ішінара ендіру
	8	Физика	62	Вакин В.К.	
	8	Биология	62	Казанцева Е.Н.	
	8	Информатика	62	Руди Ю.А.	
2018-2019 оқу жылы	8	Химия	49	Шадрин В.В.	
	8	Физика	49	Вакин В.К.	
	8	Биология	49	Казанцева Е.Н.	
	8	Информатика	49	Ташибаев Р.М.	
2019-2020 оқу жылы	8	Физика	76	Вакин В.К.	
	9	Физика	46	Землякова Е.Н.	
	8	Химия	76	Шадрин В.В.	
	8	Биология	76	Казанцева Е.Н.	
2020-2021 оқу жылы	8	Информатика	76	Ташибаев Р.М.	
	8	Химия	71	Шадрин В.В.	
	8	Биология	71	Казанцева Е.Н.	
	8	Физика	71	Землякова Е.Н.	
2021-2022 оқу жылы	9	Физика	74	Землякова Е.Н.	
	10А	Физика	18	Землякова Е.Н.	
	8	Физика	64	Землякова Е.Н.	

«Бірінші гимназия»

«Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы» «Бірінші гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде 2017-2018 оқу жылында

ЖМБ («Химия», «Биология», «Физика») пәндері ағылшын тілінде, таңдау компоненті есебінен ішінара ендіру арқылы 8-сыныптарда, 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Химия», «Биология», «Информатика», «Физика») пәндері ағылшын тілінде 8, 11-сыныптарда, 2019-2020 оқу жылында ЖМБ («Химия», «Биология», «Информатика», «Физика») пәндері 8, 9-сыныптарда, 2020-2021 оқу жылдары ЖМБ («Химия», «Биология», «Физика») пәндері ағылшын тілінде 7, 11-сыныптарда, 2021-2022 оқу жылы факультатив есебінен ішінара ендіру арқылы ЖМБ («Биология», «Химия») пәндерін 7, 8-сыныптарда оқытылады, нәтижесі кестеде ұсынылды.

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән ФАӘ	Оқу жылы
2017-2018 оқу жылы	8	Биология	41	Косова Ольга Фатиховна	Таңдау компоненті есебінен ішінара ендіру
	8	Химия	41	Гоинец Татьяна Алексеевна	
	8	Физика	27	Москаленко Владимир Григорьевич	
2018-2019 оқу жылы	8	Информатика	23	Якимов Александр Иванович	
	8	Биология	38	Косова Ольга Фатиховна	
	8	Физика	38	Москаленко Владимир Григорьевич	
	9	Химия	37	Гоинец Татьяна Алексеевна	
	9	Биология	37	Косова Ольга Фатиховна	
	10	Информатика	19	Якимов Александр Иванович	
	11	Информатика	16	Якимов Александр иванович	
2019-2020 оқу жылы	8	Биология	46	Косова Ольга Фатиховна	
	8	Физика	46	Москаленко Владимир Григорьевич	
	9	Биология	36	Косова Ольга Фатиховна	
	9	Информатика	20	Якимов Александр Иванович	
	10	Информатика	23	Якимов Александр Иванович	
	10	Химия	31	Гоинец Татьяна Алексеевна	
2020-2021 оқу жылы	7	Физика	70	Москаленко Владимир Григорьевич	
	8	Биология	52	Косова Ольга Фатиховна	
	9	Биология	19	Косова Ольга Фатиховна	
	9	Информатика	12	Якимов Александр иванович	
	10	Информатика	12	Якимов Александр Иванович	
	11	Информатика	23	Якимов Александр Иванович	
	11	Химия	31	Гоинец Татьяна Алексеевна	
2021-2022 оқу жылы	7	Химия	57	Гоинец Татьяна Алексеевна	
	8	Биология	76	Косова Ольга Фатиховна	
	8	Физика	76	Москаленко Владимир Григорьевич	
	9	Биология	40	Косова Ольга Фатиховна	
	11	Информатика	21	Якимов Александр Иванович	

«№ 44 орта мектебі»

«Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы» «№44 орта мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде 2017-2018 оқу жылында ЖМБ («Физика») пәні ағылшын тілінде, таңдау компоненті есебінен ішінара ендіру арқылы 8-сыныптарда, 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика») пәні ағылшын тілінде 8-сыныптарда оқытылды.

2019-2020, 2020-2021, 2021-2022 оқу жылдарында маман болмауына орай жаратылыстану-математика бағытындағы пәндер ағылшын тілінде оқытылмайды.

2017-2018, 2019-2019 оқу жылдары нәтижесі кестеде ұсынылды.

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән ФАӘ	Ескерту
2017-2018 оқу жылында	8 кл	Физика	18	Чуева Алевтина Александровна	факультатив есебінен ішінара ендіру
2018-2019 оқу жылы	8 кл	Физика	17	Чуева Алевтина Александровна	

«Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты

Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің білім басқармасы» «Облыстық дарынды балаларға мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде ЖМБ («Математика», «Химия», «Биология», «Физика») пәндері ағылшын тілінде 7, 8, 9, 10, 11-сыныптарда, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 оқу жылында ЖМБ («Математика», «Химия», «Биология», «Информатика», «Физика») пәндері ағылшын тілінде 7,8,9,10,11-сыныптарда ендірілді, оқу сапасы келесі кестеде ұсынылды.

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Мүғалімнің ФАӘ	Жылдық білім сапасы % % качества знаний
2017-2018 оқу жылы	7	математика	42	Аманкулова Айдана Алтынбекқызы	100
	7	информатика	42	Ержанов Эльдар Бауыржанович	100
	7	физика	42	Жумажанов Елнур Кабидуллаевич	83,3
	7	химия	42	Жаксылыкова Динара Галымовна	95

	7	биология	42	Абдимуратов Ербулан Мейрамбаевич	90,5
2017-2018 оқу жылы	8	математика	50	Аманкулова Айдана Алтынбекқызы	98
	8	информатика	50	Ержанов Эльдар Бауыржанович	100
	8	физика	50	Жумажанов Елнур Кабидуллаевич	100
	8	химия	50	Жаксылыкова Динара Галымовна	98
	8	биология	50	Абдимуратов Ербулан Мейрамбаевич	98
2017-2018 оқу жылы	9	математика	46	Аманкулова Айдана Алтынбекқызы	82,5
	9	информатика	46	Ержанов Эльдар Бауыржанович	100
	9	физика	46	Жумажанов Елнур Кабидуллаевич	96
	9	химия	46	Жаксылыкова Динара Галымовна	98
	9	биология	46	Абдимуратов Ербулан Мейрамбаевич	100
2017-2018 оқу жылы	10	математика	38	Нығмет Закир Мусаұлы	95
	10	информатика	38	Ержанов Эльдар Бауыржанович	100
	10	физика	38	Жумажанов Елнур Кабидуллаевич	90
	10	химия	38	Жаксылыкова Динара Галымовна	92,5
	10	биология	38	Абдимуратов Ербулан Мейрамбаевич	100
2017-2018 оқу жылы	11	математика	38	Нығмет Закир Мусаұлы	100
	11	информатика	38	Ержанов Эльдар Бауыржанович	100
	11	физика	38	Жумажанов Елнур Кабидуллаевич	100
	11	химия	38	Жаксылыкова Динара Галымовна	100
	11	биология	38	Абдимуратов Ербулан Мейрамбаевич	100
2018-2019 оқу жылы	7	математика	46	Медетова Ажар Маратқызы	91,5
	7	информатика	46	Есенова Перизат	100

				Серикболовна	
	7	физика	46	Жумажанов Елнур Кабидуллаевич	65,5
	7	химия	46	Садуллаев Бекзод Шухратуллаевич	100
	7	биология	46	Байжаханов Адилбек Маликович	82,5
2018-2019 оқу жылы	8	математика	40	Медетова Ажар Маратқызы	90
	8	информатика	40	Есенова Перизат Серикболовна	92,5
	8	физика	40	Жумажанов Елнур Кабидуллаевич	72,6
	8	химия	40	Садуллаев Бекзод Шухратуллаевич	100
	8	биология	40	Байжаханов Адилбек Маликович	82,9
2018-2019 оқу жылы	9	математика	47	Медетова Ажар Маратқызы	98
	9	информатика	47	Есенова Перизат Серикболовна	100
	9	физика	47	Жумажанов Елнур Кабидуллаевич	85
	9	химия	47	Садуллаев Бекзод Шухратуллаевич	100
	9	биология	47	Байжаханов Адилбек Маликович	100
2018-2019 оқу жылы	10	математика	47	Нығмет Закир Мусаұлы	85
	10	информатика	47	Есенова Перизат Серикболовна	100
	10	физика	47	Жумажанов Елнур Кабидуллаевич	87
	10	химия	47	Садуллаев Бекзод Шухратуллаевич	100
	10	биология	47	Халманова Гулжанат Шералиевна	89,2
2018-2019 оқу жылы	11	математика	47	Нығмет Закир Мусаұлы	97,4
	11	информатика	47	Есенова Перизат Серикболовна	100
	11	физика	47	Жумажанов Елнур Кабидуллаевич	89,3
	11	химия	47	Садуллаев Бекзод Шухратуллаевич	100
	11	биология	47	Халманова Гулжанат Шералиевна	100
2019-2020 оқу жылы	7	математика	46	Баян Жырғау	91,3
	7	информатика	46	Есенова Перизат Серикболовна	98
	7	физика	46	Батырова Шахло	97,9

				Гайратқызы	
	7	химия	46	Серікбай Мұхтар Бекболатұлы	100
	7	биология	46	Чалышқан Сафие Локманқызы	97,9
2019-2020 оқу жылы	8	математика	44	Медетова Ажар Маратқызы	95
	8	информатика	44	Есенова Перизат Серикболовна	100
	8	физика	44	Батырова Шахло Гайратқызы	79,6
	8	химия	44	Серікбай Мұхтар Бекболатұлы	97,6
	8	биология	44	Чалышқан Сафие Локманқызы	88,5
2019-2020 оқу жылы	9	математика	38	Медетова Ажар Маратқызы	94,7
	9	информатика	38	Есенова Перизат Серикболовна	100
	9	физика	38	Батырова Шахло Гайратқызы	89,7
	9	химия	38	Серікбай Мұхтар Бекболатұлы	100
2019-2020 оқу жылы	9	биология	38	Чалышқан Сафие Локманқызы	97,2
2019-2020 оқу жылы	10	математика	47	Нығмет Закир Мусаұлы	100
	10	информатика	47	Есенова Перизат Серикболовна	100
	10	физика	47	Батырова Шахло Гайратқызы	100
	10	химия	47	Серікбай Мұхтар Бекболатұлы	95,9
	10	биология	47	Чалышқан Сафие Локманқызы	91,3
2019-2020 оқу жылы	11	математика	46	Нығмет Закир Мусаұлы	100
	11	информатика	46	Есенова Перизат Серикболовна	100
	11	физика	46	Батырова Шахло Гайратқызы	91,3
	11	химия	46	Серікбай Мұхтар Бекболатұлы	100
	11	биология	46	Чалышқан Сафие Локманқызы	100
2020-2021 оқу жылы	7	математика	47	Жантас Мадина Еркінқызы	95,7
	7	информатика	47	Ергашбаев Жасур Тулқинулы	97,9
	7	физика	47	Жақаманова Мадина Маратовна	85,1
	7	химия	47	Әлмахан Жансая Бақытжанқызы	95,7
	7	биология	47	Чалышқан Сафие Локманқызы	72,6

2020-2021 оқу жылы	8	математика	45	Жантас Мадина Еркінқызы	91,2
	8	информатика	45	Ергашбаев Жасур Тулқинұлы	100
	8	физика	45	Жақаманова Мадина Маратовна	93,4
	8	химия	45	Әлмахан Жансая Бақытжанқызы	95,6
	8	биология	45	Чалышқан Сафие Локманқызы	97,8
2020-2021 оқу жылы	9	математика	45	Жырғау Баян	80,9
	9	информатика	45	Ергашбаев Жасур Тулқинұлы	97,6
	9	физика	45	Жақаманова Мадина Маратовна	95,2
	9	химия	45	Әлмахан Жансая Бақытжанқызы	88,1
	9	биология	45	Чалышқан Сафие Локманқызы	92,9
2020-2021 оқу жылы	10	математика	45	Жырғау Баян	92
2020-2021 оқу жылы	10	информатика	45	Ергашбаев Жасур Тулқинұлы	100
	10	физика	45	Жақаманова Мадина Маратовна	92,9
	10	химия	45	Әлмахан Жансая Бақытжанқызы	100
	10	биология	45	Чалышқан Сафие Локманқызы	100
2020-2021 оқу жылы	11	информатика	46	Ергашбаев Жасур Тулқинұлы	100
	11	физика	46	Жақаманова Мадина Маратовна	100
	11	химия	46	Әлмахан Жансая Бақытжанқызы	100
	11	биология	46	Чалышқан Сафие Локманқызы	100
2021-2022 оқу жылы	7	математика	49	Нохатбаева Камила Рашидқызы	75,5
2021-2022 оқу жылы	8	математика	47	Жантас Мадина Еркінқызы	55,3
	8	биология	47	Сейдіғали Толғанай Қонысбайқызы	74,5
	8	химия	47	Турмаханова Надира Кулмуханқызы	80,9
	8	физика	47	Жақаманова Мадина Маратовна	76,6

2021-2022 оқу жылы	9	математика	42	Жантас Мадина Еркінқызы	59,5
	9	биология	42	Сейдіғали Толғанай Қонысбайқызы	97,6
	9	Химия	42	Турмаханова Надира Кулмуханқызы	81
	9	Физика	42	Жақаманова Мадина Маратовна	73,8
2021-2022 оқу жылы	10	Математика	41	Нохатбаева Камила Рашидқызы	87,8
	10	Биология	41	Сейдіғали Толғанай Қонысбайқызы	100
	10	Информатика	41	Ергашбаев Жасур Тулқинұлы	97,6
	10	Физика	41	Жақаманова Мадина Маратовна	56,1
2021-2022 оқу жылы	11	Биология	41	Сейдіғали Толғанай Қонысбайқызы	100
	11	Информатика	41	Ергашбаев Жасур Тулқинұлы	67,6
	11	Физика	41	Жақаманова Мадина Маратовна	81,1

«Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 3 пилоттық мектептен 2 мектепте де оқытылатынын атап өткен жөн. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 51,% дан 93,8% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылы Облыстық дарынды балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты көрсетті, онда білім сапасының пайызы 93,8 % құрады, ал «БЭСТ» гимназиясы 2017-2018 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-75,3%.

Кестеге сәйкес 2018-2019 оқу жылынан бастап Үш тілде оқытылатын дарынды балаларға арналған мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыта бастады. Солтүстік Қазақстан облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Физика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 51 % және 93,8% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 20,6%-ға жоғарылағаны байқалады (13-кесте).

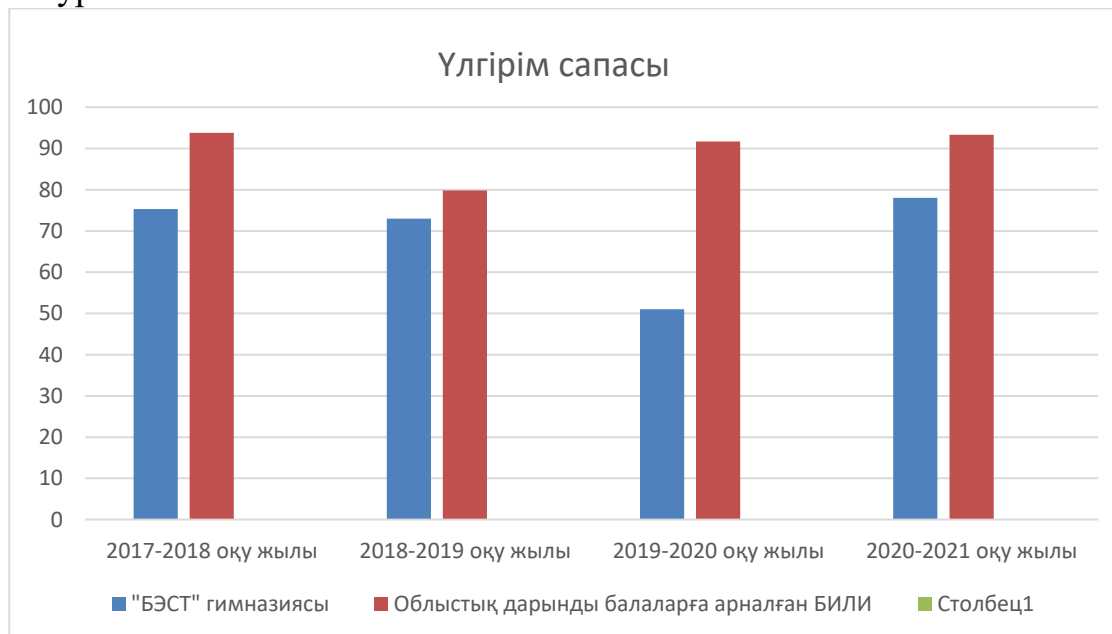
Оқу жылы	«БЭСТ» гимназиясы	Облыстық дарынды балаларға арналған БИЛИ
	9-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	75,3	93,8

2018-2019 оқу жылы	73	79,8
2019-2020 оқу жылы	51	91,7
2020-2021 оқу жылы	78	93,3

13-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Солтүстік Қазақстан облысында «Физика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (2-сурет):

2-сурет

«Химия» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 11 пилоттық мектептен 1 мектепте оқытылады. Осы мектеп бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы ,95,8% дан 100% дейін ауытқиды.

Солтүстік Қазақстан облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Химия» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішіндегі көрсеткіштің айырмасы 2% - ға төмендегені байқалады (14-кесте).

14-кесте. Мектепте ЖМБ («Химия») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	«БЭСТ» гимназиясы	Облыстық дарынды балаларға арналған БИЛИ
	9-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	-	96,7
2018-2019 оқу жылы	-	100
2019-2020 оқу жылы	-	98,9
2020-2021 оқу жылы	-	95,8

Солтүстік Қазақстан облысында «Химия» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (3-сурет):

3-сурет

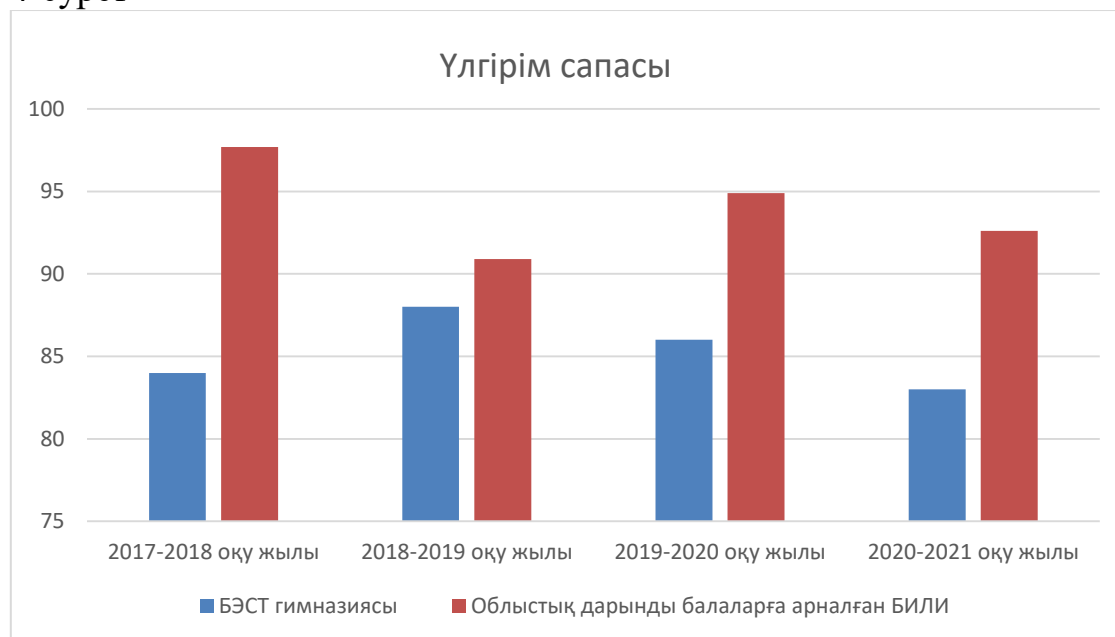
Солтүстік Қазақстан облысы «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 11 пилоттық мектептен 2 мектепте де оқытылатынына тоқталғанымыз дұрыс. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 83% дан 97,7% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылы 97,7 % Облыстық дарынды балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты көрсетті.

Солтүстік Қазақстан облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Биология» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл көрсеткіштің төмендегі кестеден көре аласыздар. (15-кесте).

15-кесте. Мектепте ЖМБ («Биология») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	«БЭСТ» гимназиясы	Облыстық дарынды балаларға арналған БИЛИ
	9-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	84	97,7
2018-2019 оқу жылы	88	90,9
2019-2020 оқу жылы	86	94,9
2020-2021 оқу жылы	83	92,6

Солтүстік Қазақстан облысында «Биология» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (4-сурет):
4-сурет

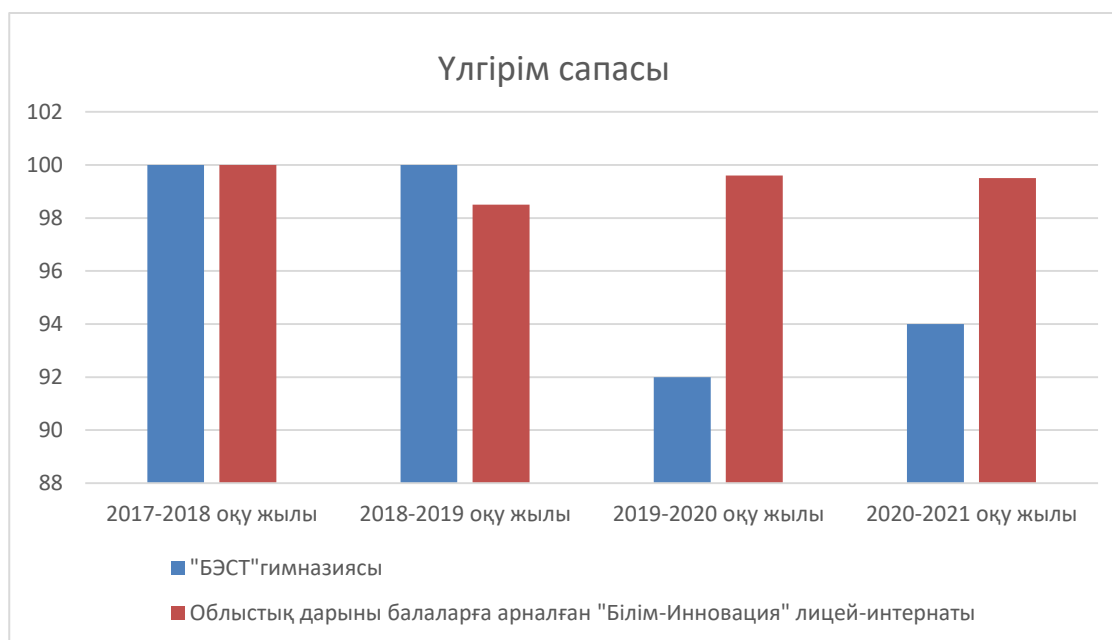
«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 11 пилоттық мектептен 2 мектепте де оқытылатынын атап өткен жөн. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 92 % дан 100 % дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2018-2019 оқу жылы «БЭСТ» гимназиясы көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады. Ал Облыстық дарынды балаларға арналған «Білім -Инновация» лицей-интернаты 2018-2019 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті- 98,5%.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында үлгерім сапасының қайта көтерілуі байқалады. Солтүстік Қазақстан облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Информатика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішіндегі көрсеткіштердің айырмасы 2,5% - ға жоғарылағаны байқалады (16-кесте).

16–кесте. Мектепте ЖМБ («Информатика») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	«БЭСТ» гимназиясы	Облыстық дарынды балаларға арналған БИЛИ
	9-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	100	100
2018-2019 оқу жылы	100	98,5
2019-2020 оқу жылы	92	99,6
2020-2021 оқу жылы	94	99,5

Солтүстік Қазақстан облысында «Информатика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (5-сурет):
5-сурет

Солтүстік Қазақстан облысы бойынша 2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Солтүстік Қазақстан облысы бойынша 11 орта білім беру ұйымдары тіркелген.

Солтүстік Қазақстан облысында 11 орта білім беру ұйымының 2 мекемесіндегі ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша білім беру ұйымдарындағы барлық пәндердің үлгерімінің сапасы әр түрлі (17-кесте).

17-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша үлгерім сапасы

ЖМБ пәндері	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Физика	84,5	76,4	71,3	85,6
Химия	96,7	100	98,9	95,8
Биология	90,8	89,4	90,4	87,8
Информатика	100	99,2	95,8	96,7

«Физика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 84,5 % болып, 2018-2019 оқу жылында 76,4 %- ға төмендеген. 2019-2020 оқу жылы 71,3% болып, білім сапасы алдыңғы оқу жылына қарағанда 5,1 % - ға

төмендеген. 2020-2021 оқу жылында 85,6% болып, 14,3 % сапа нәтижесі өскенін байқауға болады.

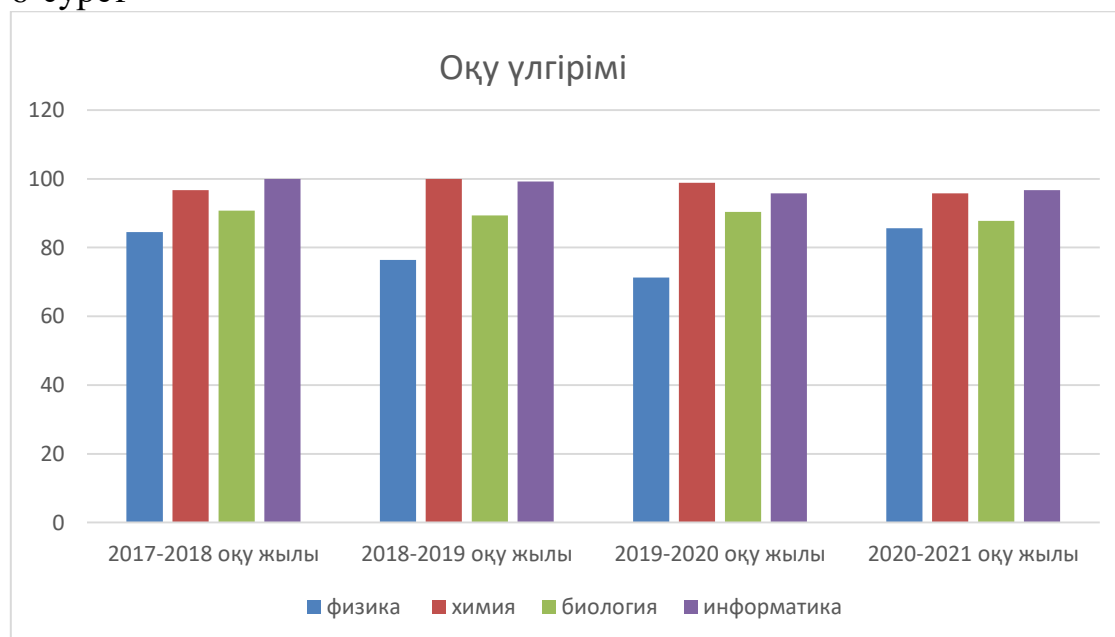
«Химия» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 96,7% болып, 2018-2019 оқу жылында 100%- ға өскен. 2019-2020 оқу жылы 98,9%, 2020-2021 оқу жылында 95,8% болып, жалпы **3,1%** сапа нәтижеге төмендеген.

«Биология» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 90,8% болып, 2018-2019 оқу жылында 89,4%- ға төмендеген. 2019-2020 оқу жылы 90,4% - дан 2020-2021 оқу жылында 87,8% - ға дейін көтеріліп, **2,6 %** сапа нәтижесі төмендегенін байқауға болады.

«Информатика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 100 % болып, 2018-2019 оқу жылында 1,8 %- ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 95,8% және 2020-2021 оқу жылында да 96,76% көрсеткіш өскен. Осы жылдар ішінде жалпы **1,4 %** сапа нәтижесі артқанын байқауға болады.

Солтүстік Қазақстан облысында **«ЖМБ» оқу пәні бойынша** ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептердегі білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (6-сурет):

6-сурет

ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытуды қарастырса, онда бұл пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша мектептер саны әртүрлі, яғни жекелеген пәндерді оқыту бойынша мектептер бірдей емес:

- «Физика» оқу пәні 2 мектепте ағылшын тілінде оқытылады;
- «Химия» оқу пәні-2 білім беру ұйымдарында;
- «Биология» оқу пәні-2 мектепте;
- «Информатика» оқу пәні-2 мектепте.

Жалпы осы мектептердегі үлгерім сапасы барлық төрт пән бойынша 2017-2018 оқу жылынан 2020-2021 оқу жылына дейін 84,5%-дан 100%-ға ауытқыған.

Пәндер бөлінісінде көрсетілген төрт оқу жылының салыстырмалы деректері қалыптасты:

- ✓ «Физика» оқу пәні: 14,3 % өскені байқалады;
- ✓ «Химия» оқу пәні: 3,1 % төмендеген;
- ✓ «Биология» оқу пәні: 2,6 төмендеген;
- ✓ «Информатика» оқу пәні: 2,3 % көтерілгенін байқауға болады.

Ағылшын тілінде ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша барлық сапалық көрсеткіштерді талдай отырып, білім алушылардың білім сапасы бір-бірінен айтарлықтай ерекшеленбейтіні, білім алушылардың үлгерімі сапасының артуы немесе төмендеуі туралы көрсетілген пәндер бойынша білім алушылардың білім сапасының көрсеткіштері 60%-дан асатыны туралы **қорытынды** жасауға болады.

Мониторингке енгізілген барлық ЖМБ пәндері («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») бойынша және олардың ағылшын тілінде оқытылуы бойынша **жалпы қорытынды** осы пәндер бойынша жалпы өсу динамикасы әртүрлі екенін байқауға болады.

6. Қызылорда облысы, 7-11 сыныптар

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы № 556 бұйрығының 2-қосымшасына сәйкес Қызылорда облысы бойынша «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндеріне ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектептердің тізіміне 16 мектеп кіреді (1-кесте).

1-кесте. «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектептердің тізімі

6.1	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 9 дарынды балаларға арналған облыстық «Білім-инновация» лицей-интернаты
6.2	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 10 дарынды балаларға арналған облыстық «Білім-инновация» лицей-интернаты
6.3.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 4 облыстық дарынды балаларға арналған мектеп-интернаты
6.4.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	С. Толыбеков атындағы № 3 мектеп-лицейі
6.5.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	М. Дүйсенов атындағы мемлекеттік жалпы білім беретін № 15 мектеп-лицейі
6.6.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 10 Ы. Алтынсарин атындағы мектеп-лицейі
6.7.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 5 И.В. Панфилов атындағы мектеп-лицейі
6.8.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 11 мектеп-лицейі
6.9.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 264 мектеп-лицейі
6.10.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	Т. Жүргенов атындағы № 136 мектеп-лицейі
6.11.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	Нағи Ильясов атындағы № 9 мектеп-гимназия
6.12.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	Үш тілде оқытатын дарынды балаларға арналған мамандандырылған сыныптары бар «Мұрагер» мектебі
6.13.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	Ә. Мүсілімов атындағы № 101 мектеп-лицейі
6.14.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	Қ. Мұхамеджанов атындағы № 1 мектеп-гимназиясы
6.15.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 212 мектеп-гимназиясы
6.16.	Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы	№ 23 Ж. Қизатов атындағы мектеп-лицейі

6.1 № 9 дарынды балаларға арналған облыстық «Білім-инновация» лицей-интернаты

Мемлекеттік мекеме:	Қызылорда облысының білім басқармасының «№9 дарынды балаларға арналған облыстық «Білім-инновация» лицей – интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі
Ашылған жылы:	1993 жыл
Мекен-жайы:	120003, Қызылорда қаласы, Сұлтан Бейбарыс көшесі №10 телефон: 8(7242) 21-20-35, 8(7242) 21-27-94 факс: 8 (7242) 21-24-92 e-mail: kbilim9@gmail.com
Мектептің жобалық қуаты	250
Жиынтық сыныптар	10
Білім алушылар саны	236
Оқыту тілі	Қазақ тілі

«Биология», «Химия», «Физика», «Информатика» пәндері 7-11 сыныптарда ағылшын тілінде оқытылады

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, химия пәндерін қамтиды. Сонымен қатар, 7-9-сыныптарда физика, химия, биология мен информатика ағылшын тілінде жүргізіледі. 10-11 сыныптарда ағылшын тілінде химияны, биологияны, физиканы, информатиканы 91 білім алушы оқиды. Мәліметтер б.1.1-кестеде келтірілген.

6.1.1-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	2	48	-	48	48	48	48	48
8	2	47	-	47	47	47	47	47
9	2	50	-	50	50	50	50	50
10	2	44	-	44	44	44	44	44
11	2	47	-	47	47	47	47	47

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны -4, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 3, 5 жылдан 10 жылға дейін - 1, 10 жылдан 15 жылға дейін - 0, 15 жылдан 20 жылға дейін – 3 және 20-дан жоғары педагогтердің саны-0.

Төрт мұғалім де оқыту қазақ тілінде жүргізілетін сыныптарда еңбек атқарады.

Педагогтердің сапалы құрамы бойынша сарапшы-педагог – 1, модератор – 2, бір мұғалімнің санаты жоқ.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.1.2-кестеде ұсынылған.

6.1.2. – кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог			физика	химия	биология	информатика
											қазақ	орыс				
4	3	1	-	-	-	-	-	1	2	1	4	-	1	1	1	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі зерделенді. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша «Астана-кітап» баспасы оқулықтарымен, сонымен қатар, 8-9-сыныптары физика, химия, биология пәндерінен Эду стрим баспасы, информатика пәні бойынша Арман-ПВ баспасы әзірлеген мұғалімге арналған нұсқаулықпен қамтамасыз етілген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.1.3-кестеде берілген.

6.1.3. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Оқулық атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	7	Физика Химия Биология Информатика	2020 2021 2017 2020	Астана - кітап	ағылшын

	8	Физика Химия Биология Информатика	2017 2017 2017 2021	Астана - кітап	ағылшын
	9	Физика Химия Биология Информатика	2018	Астана - кітап	ағылшын
	10	Физика Химия Биология Информатика	2019	Астана - кітап	ағылшын
	11	Физика Химия Биология Информатика	2020	Астанакітап	
	11	Биология	2019	Express Publishing	ағылшын
Педагогге арналған әдістмелік нұсқаулық	7	Физика Химия Биология Информатика	Арман-ПВ		
	8	Физика Химия Биология Информатика	Эду стрим Эду стрим Эду стрим Арман-ПВ		
	9	Физика Химия Биология Информатика	Эду стрим Эду стрим Эду стрим Арман-ПВ		
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
Дәптер	11	Биология	2019	Express Publishing	ағылшын

Оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биологиядан, информатикадан, физикадан, химиядан бір кабинеті бар екені анықталды. Физика, химия, биология бойынша лаборатория жоқ, бірақ екі лингофонды кабинет бар. әр кабинетте компьютер бар. Физика, химия, биология, информатика кабинеттері Интербелсенді тақтамен жабдықталған. Барлық кабинеттерде интернет орнатылған. Пәндерағылшын

тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 6.1.4-кестеде ұсынылған.

6.1.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	Кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	-	-	+	комп., интербелсенді тақта
Физика	1	-	-	+	комп., интербелсенді тақта
Химия	1	-	-	+	комп., интербелсенді тақта
Информатика	1	-	2	+	комп., интербелсенді тақта

ҰБТ-ні пәндерін ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар туралы мәліметтер бойынша 2018-2021 жылдар аралығында «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған 175 білім алушы ҰБТ-ны тапсырған. Оның үшеуі ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған (6.1.5-кесте).

6.1.5.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	41		42		45		47	3

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.1.6-6.1.8. кестелермен берілген.

6.1.6-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-сынып	48							1		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын								1		
8-сынып	48							2		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын								1 1		
9-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2 1 3	1 2	1	1	1			1 1	
10-сынып	46	1	2			2	4			
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын						1 1	1 4			
11-сынып	42	2	2				2			
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2		2			1 1			

6.1.7-кесте. 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

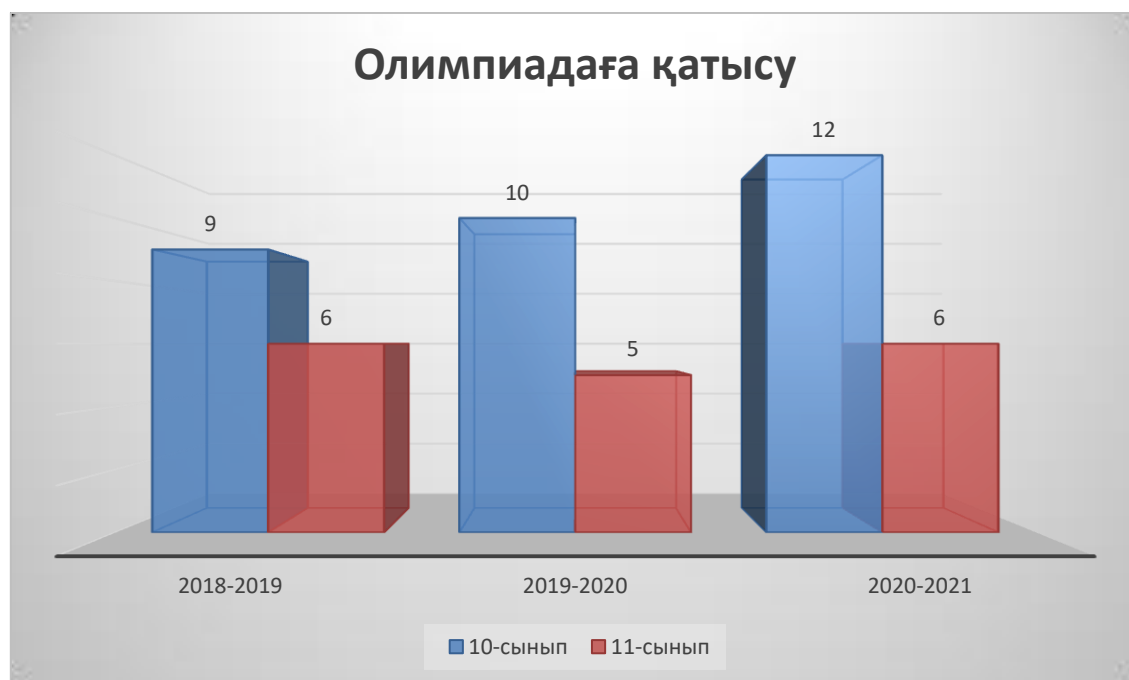
Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-сынып	48	2								
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2								
8-сынып	47	6								
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2 4								
9-сынып	47	9				1				
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		3 4 2				1				
10-сынып	47	4		2			4			
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1 3		2			3			
11-сынып	45	3		1			1			

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1								
		2		1			1			

6.1.8-кесте. 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-сынып								3		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын								1	2	
8-сынып							2	3		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын							1	1	2	
9-сынып	45	5	3				3			
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2	2	3			2	1		
10-сынып	47	6	3	1			2			
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын		1	2				1	2		

3-орын		2	3	1						
11-сынып	47	3	1					2		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
		1	1							

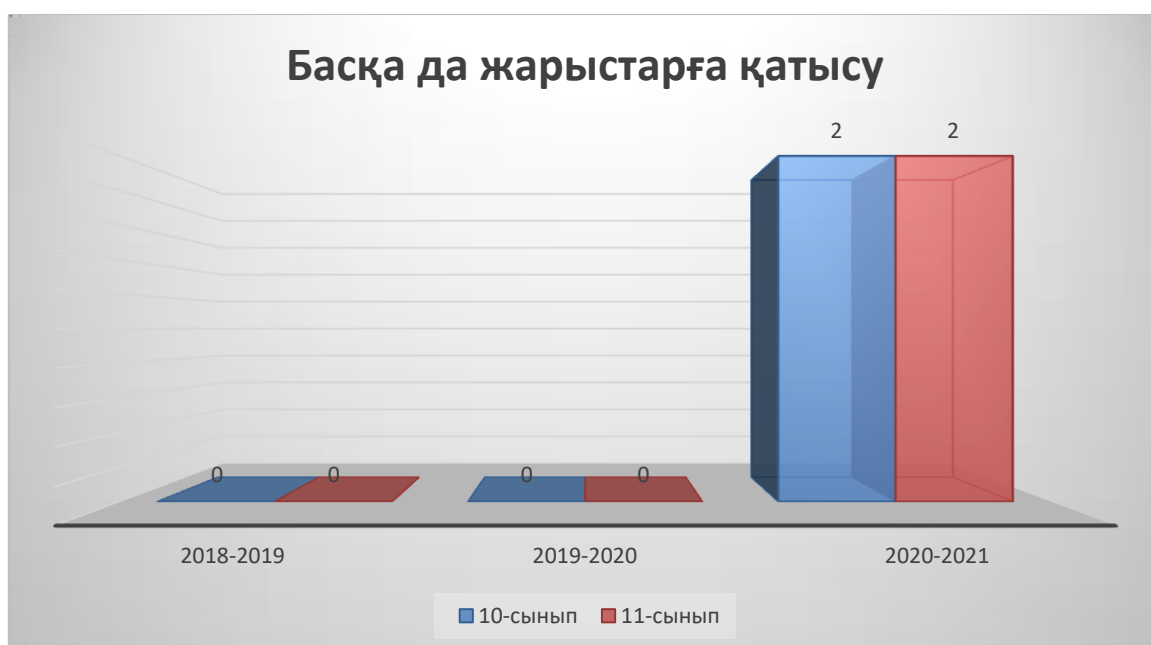
6.1.1-сурет. 10-11 сыныптары білім алушыларының олимпиадаға қатысуы

Үш жылда 10-сыныптың 140, ал 11-сыныпта 134 білім алушы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған. Осы білім алушылардың үш жылда олимпиадаға қатысуының нәтижелері 10-сынып білім алушыларының 21%-ын, 11-сынып білім алушыларының 14%-ын құрайды. Олимпиадаға қатысқан білім алушылардың барлығы жүлделі орынға ие болған.

6.1.2-сурет. 10-11 сыныптары білім алушыларының жобаларға қатысуы

Үш жылда 10-сыныптың 140, ал 11-сыныпта 134 білім алушы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған. Осы білім алушылардың үш жылда олимпиадаға қатысуының нәтижелері 10-сынып білім алушыларының 7%-ын, 11-сынып білім алушыларының 2%-ын құрайды. Олимпиадаға қатысқан білім алушылардың барлығы жүлделі орынға ие болған.

6.1.3-сурет. 10-11 сыныптары білім алушыларының жобаларға қатысуы

Үш жылда 10-сыныптың 140, ал 11-сыныпта 134 білім алушы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған. Осы білім алушылардың үш жылда

олимпиадаға қатысуының нәтижелері 10-сынып білім алушыларының 1,4%-ын, 11-сынып білім алушыларының 1,5%-ын құрайды. Олимпиадаға қатысқан білім алушылардың барлығы жүлделі орынға ие болған.

2019-2021 жылдары 132 түлектің 130-ы отандық ЖОО-ына, екеуі шетелдік ЖОО-ына түскен. 132 түлектің 61-і емтиханды ағылшын тілінде тапсырған (6.1.9-кесте).

6.1.9.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	42		45		47	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	42	22	43	17	47	22
Шетелдік ЖОО			2			
Отандық колледж						
Шетелдік колледж						

2021-2022 оқу жылында оқу сапасының нәтижесі туралы мәлімет 6.1.10-кестеде келтірілген.

6.1.10. –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	7 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	49	Абдурафиков Р Секмен А Шаймардан Б Алдаберген Д	94,30% 86,03% 94,30% 99,60%
8 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	48	Абдурафиков Р Секмен А Шаймардан Б Алдаберген Д	94,30% 86,03% 94,30% 99,60%	
9 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	47	Абдурафиков Р Секмен А Шаймардан Б Алдаберген Д	94,30% 86,03% 94,30% 99,60%	
10 А, Б сынып	Биология Химия Физика	41	Абдурафиков Р Секмен А Шаймардан Б	94,30% 86,03% 94,30%	

	Информатика		Алдаберген Д	99,60%	
11 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	41	Абдурафиков Р Секмен А Шаймардан Б Алдаберген Д	94,30% 86,03% 94,30% 99,60%	
2018-2019	7 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	47	Берқалдиев Б Секмен А Мырахметов А Алдаберген Д	90% 100% 96% 100%
	8 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	48	Берқалдиев Б Секмен А Мырахметов А Алдаберген Д	82% 88% 100% 92%
	9 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	48	Берқалдиев Б Секмен А Мырахметов А Алдаберген Д	96% 96% 100% 100%
	10 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	46	Берқалдиев Б Секмен А Мырахметов А Алдаберген Д	90% 98% 100% 100%
	11 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	42	Берқалдиев Б Секмен А Мырахметов А Алдаберген Д	100% 100% 100% 100%
2019-2020	7 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	48	Берқалдиев Б Секмен А Мырахметов А Алдаберген Д	98% 100% 100% 100%
	8 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	46	Берқалдиев Б Секмен А Мырахметов А Алдаберген Д	98% 98% 100% 100%
	9 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	47	Берқалдиев Б Секмен А Мырахметов А Алдаберген Д	89% 94% 94% 96%
	10 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	47	Берқалдиев Б Секмен А Мырахметов А Алдаберген Д	- - 100% 100%
	11 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	45	Берқалдиев Б Секмен А Мырахметов А Алдаберген Д	100% 100% 100% 100%
2020-2021	7 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	48	Ондасынова Д Беймұханбетов А Омарханов Е Жарқын Б	100% 100% 94% 100%
	8 А, Б сынып	Биология	49	Ондасынова Д	98%

		Химия Физика Информатика		Беймұханбетов А Омарханов Е Жарқын Б	100% 96% 100%
	9 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	45	Ондасынова Д Беймұханбетов А Омарханов Е Жарқын Б	98% 100% 96% 100%
	10 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	47	Ондасынова Д Беймұханбетов А Омарханов Е Жарқын Б	100% 100% 97% 100%
	11 А, Б сынып	Биология Химия Физика Информатика	47	Ондасынова Д Беймұханбетов А Омарханов Е Жарқын Б	- - 100% 100%

6.2 «№10 дарынды балаларға арналған облыстық «Білім-инновация» лицей-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

«Қызылорда облысының білім басқармасының «№10 дарынды балаларға арналған облыстық «Білім-инновация» лицей-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Қызылорда қаласы, Сұлтан Бейбарыс 10 мекен-жайында орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 250;

жиынтық сыныптар - 10;

білім алушылар - 239.

Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. «Алгебра», «Геометрия», «Биология», «Химия», «Физика», «Информатика» пәндері 7 - 11 сыныптарда ағылшын тілінде оқытылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, химия пәндерін қамтиды. Сонымен қатар, 7-9-сыныптарда физика, химия, биология мен информатика ағылшын тілінде жүргізіледі. 10-11 сыныптарда ағылшын тілінде химияны, биологияны, физиканы, информатиканы 96 білім алушы оқиды. Мәліметтер 6.2.1-кестеде келтірілген.

6.2.1-кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	2	2	-	48	48	48	48	48
8	2	2	-	50	50	50	50	50
9	2	2	-	46	46	46	46	46
10	2	2	-	47	47	47	47	47
11	2	2	-	49	49	49	49	49

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны -6, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 2, 5 жылдан 10 жылға дейін - 2, 10 жылдан 15 жылға дейін - 0, 15 жылдан 20 жылға дейін – 0 және 20-дан жоғары педагогтердің саны-0.

Алты мұғалім де оқыту қазақ тілінде жүргізілетін сыныптарда еңбек атқарады.

Педагогтердің сапалы құрамы бойынша педагог-зерттеуші – 1, сарапшы-педагог – 1, модератор – 3, бір мұғалім жоғары санаты.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.2.2-кестеде ұсынылған.

6.2.2. – кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	жоғары санатты	қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика
6	2	2	-	-	2	-	1	1	3	1	6	-	2	1	1	2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі зерделенді. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша «Астана-кітап» баспасы

оқулықтарымен қамтамасыз етілген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.2.3-кестеде берілген.

6.2.3. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Оқулық атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	7	Физика Химия Биология Информатика	2020 2021 2017 2020	Астана - кітап	ағылшын
	8	Физика Химия Биология Информатика	2017 2017 2017 2021	Астана - кітап	ағылшын
	9	Физика Химия Биология Информатика	2018	Астана - кітап	ағылшын
	10	Физика Химия Биология Информатика	2019	Астана - кітап	ағылшын
	11	Физика Химия Биология Информатика	2020	Астана кітап	
	11	Биология	2019	Express Publishing	ағылшын
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
Дәптер	11	Биология	2019	Express Publishing	ағылшын

Оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биологиядан, информатикадан, физикадан бір кабинеттен, ал химиядан екі кабинеті бар екені анықталды. Физика, химия, биология бойынша лаборатория жоқ, әр кабинетте компьютер бар. Физика, химия, биология, информатика кабинеттері

Интербелсенді тақтамен жабдықталған. Барлық кабинеттерде интернет орнатылған. Пәндерағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 6.2.4-кестеде ұсынылған.

6.2.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	-	-	+	комп., интербелсенді тақта
Физика	1	-	-	+	комп., интербелсенді тақта
Химия	2	-	-	+	комп., интербелсенді тақта
Информатика	1	-	-	+	комп., интербелсенді тақта

ҰБТ-ні пәндерін ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар туралы мәліметтер бойынша 2018-2021 жылдар аралығында «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған 181 білім алушы ҰБТ-ны тапсырған. Оның 33-і ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған (6.2.5-кесте).

6.2.5.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	41	0	47	7	47	9	46	17

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.2.6-6.2.8-кестелермен берілген.

6.2.6-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-сынып	50	13								
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		1								
2-орын		2								
3-орын		5								
8-сынып	52	12								
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын										
2-орын		2								
3-орын		6								
9-сынып	46	9								
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		1								
2-орын		1								
3-орын		2								
10-сынып	48	9			10		2			
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		2					2			
2-орын										
3-орын		1			1					
11-сынып	47	5			1			2		
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		1			1			2		
2-орын		1								
3-орын		1								

6.2.7-кесте. 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
8-сынып	49						6			
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын							1 2			
9-сынып	51	9					2			
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1 1					1 1			
10-сынып	48	8			9		2			
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1 4			4		2			
11-сынып	47	8			9		3 4			

Алынған жүлделі орындар									
Гран-при									
1-орын		2			1				
2-орын		1				2	1		
3-орын		1			6	1	3		

6.2.8-кесте. 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-сынып	52							1		
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын								1		
3-орын										
8-сынып								4		
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын								3		
3-орын								1		
9-сынып	48	9			2			2		
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын		2			2			2		
10-сынып	50	9								
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын		1								
3-орын			1							

11-сынып	46	7								
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1						6		

6.2.1-сурет. 10-11 сыныптары білім алушыларының олимпиадаға қатысуы

Үш жылда 10-сыныптың 146, ал 11-сыныпта 140 білім алушы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған. Осы білім алушылардың үш жылда олимпиадаға қатысуының нәтижелері 10-сынып білім алушыларының 7%-ын, 11-сынып білім алушыларының 6%-ын құрайды. Олимпиадаға қатысқан білім алушылардың барлығы жүлделі орынға ие болған.

6.2.2-сурет. 10-11 сыныптары білім алушыларының жобаларға қатысуы

Үш жылда 10-сыныптың 146, ал 11-сыныпта 140 білім алушы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған. Осы білім алушылардың үш жылда олимпиадаға қатысуының нәтижелері 10-сынып білім алушыларының 5%-ын, 11-сынып білім алушыларының 9%-ын құрайды. Олимпиадаға қатысқан білім алушылардың барлығы жүлделі орынға ие болған.

6.2.3-сурет. 10-11 сыныптары білім алушыларының жобаларға қатысуы

Үш жылда 10-сыныптың 146, ал 11-сыныпта 140 білім алушы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған. Осы білім алушылардың үш жылда олимпиадаға қатысуының нәтижелері 10-сынып білім алушыларының 1,3%-ын, 11-сынып білім алушыларының 9%-ын құрайды. Олимпиадаға қатысқан білім алушылардың барлығы жүлделі орынға ие болған.

2019-2021 жылдары 140 түлектің 136-сы отандық ЖОО-ына, екеуі шетелдік ЖОО-ына түскен. 138 түлектің 48-і емтиханды ағылшын тілінде тапсырған (6.2.9-кесте).

6.2.9.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	47		47		46	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	46	10	45	15	45	21
Шетелдік ЖОО	1	1	1	1		
Отандық колледж						
Шетелдік колледж						

2021-2022 оқу жылында оқу сапасының нәтижесі туралы мәлімет 6.2.10-кестеде келтірілген.

6.2.10.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша (мысалы)
2021-2022 оқу жылында	7А сыныбы	Алгебра	24	Байболатова Сания	100%	
		Геометрия	24	Байболатова Сания	-	
		Информатика	24	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	-	
	7Б сыныбы	Алгебра	24	Байболатова Сания	100%	
		Геометрия	24	Байболатова Сания	-	
		Информатика	24	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	-	

	8А сыныбы	Алгебра	25	Байболатова Сания	100%	
		Геометрия	25	Байболатова Сания	-	
		Биология	25	Берікалдиев Бекнұр	84,6%	
		Химия	25	Рыскулов Нурсултан	84,6%	
		Физика	25	Байтабынова Шынар	84,6%	
		Информатика	25	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	-	
	8Б сыныбы	Алгебра	25	Орынбасарова Альфия	92%	
		Геометрия	25	Байболатова Сания	-	
		Биология	25	Берікалдиев Бекнұр	88%	
		Химия	25	Рыскулов Нурсултан	88%	
		Физика	25	Байтабынова Шынар	84%	
		Информатика	25	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	-	
	9А сыныбы	Алгебра	24	Байболатова Сания	100%	
		Геометрия	24	Байболатова Сания	-	
		Биология	24	Берікалдиев Бекнұр	96%	
		Химия	24	Рыскулов Нурсултан	88%	
		Физика	24	Мантенова Майра	100%	
		Информатика	24	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	-	
	9Б сыныбы	Алгебра	21	Байболатова Сания	100%	
		Геометрия	21	Байболатова Сания	-	
		Биология	21	Берікалдиев Бекнұр	95%	
		Химия	21	Рыскулов Нурсултан	91%	
		Физика	21	Мантенова Майра	100%	
		Информатика	21	Қуатбаев Жанболат	-	
10А сыныбы	Алгебра	25	Орынбасарова Альфия	100%		

		Геометрия	25	Орынбасарова Альфия	100%	
		Биология	25	Берікалдиев Бекнұр	-	
		Химия	25	Рыскулов Нурсултан	-	
		Физика	25	Мантенова Майра	100%	
		Информатика	25	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	100%	
	10Б сыныбы	Алгебра	22	Орынбасарова Альфия	100%	
		Геометрия	22	Орынбасарова Альфия	100%	
		Биология	22	Берікалдиев Бекнұр	-	
		Химия	22	Рыскулов Нурсултан	-	
		Физика	22	Мантенова Майра	100%	
		Информатика	22	Қуатбаев Жанболат	100%	
	11А сыныбы	Алгебра	24	Медетова Ажар	100%	
		Геометрия	24	Орынбасарова Альфия	100%	
		Биология	24	Берікалдиев Бекнұр	-	
		Химия	24	Рыскулов Нурсултан	-	
		Физика	24	Мантенова Майра	100%	
		Информатика	24	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	100%	
	11Б сыныбы	Алгебра	25	Медетова Ажар	100%	
		Геометрия	25	Байболатова Сания	100%	
		Биология	25	Берікалдиев Бекнұр	-	
		Химия	25	Рыскулов Нурсултан	-	
Физика		25	Мантенова Майра	100%		
Информатика		25	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	100%		

6.3 Е.Әуелбеков атындағы дарынды балаларға арналған №4 облыстық мектеп-интернаты

Қызылорда облысы әкімдігі білім басқармасының «Е.Әуелбеков атындағы дарынды балаларға арналған №4 облыстық мектеп-интернаты»

коммуналдық мемлекеттік мекемесі Қызылорда қаласы, Амангелді Иманов көшесі, №25 орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 300 білім алушы;

жиынтық сыныптар – 11;

білім алушылар - 254.

Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, химия пәндерін қамтиды. Сонымен қатар, 7-8-сыныптарда химия, биология ағылшын тілінде жүргізіледі. 7-8 сыныптарда ағылшын тілінде химияны, биологияны, физиканы, информатиканы 236 білім алушы оқиды. Мәліметтер 6.3.1-кестеде келтірілген.

6.3.1-кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	2	2	0	-	49	49	-	98
8	3	3	0	-	69	69	-	138

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны -2, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 0, 5 жылдан 10 жылға дейін - 1, 10 жылдан 15 жылға дейін - 1, 15 жылдан 20 жылға дейін – 0 және 20-дан жоғары педагогтердің саны-0.

Екі мұғалім де оқыту қазақ тілінде жүргізілетін сыныптарда еңбек атқарады.

Педагогтердің сапалы құрамы бойынша педагог-зерттеуші – 1, сарапшы-педагог – 1.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.3.2-кестеде ұсынылған.

6.3.2.–кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі	Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-	Педагог-	Педагог-	жоғары санатты		физика	химия	биология	информатика

										қазақ	орыс				
2		1	1				1	1		2	-		1	1	

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі зерделенді. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша «Астана-кітап» баспасы оқулықтарымен қамтамасыз етілген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.3.3-кестеде берілген.

6.3.3.–кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Оқулық атауы	Баспа	Басылым жылы	Өзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика Химия Биология Информатика	2019	Астана - кітап	ағылшын
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Физика Химия Биология	2018	Express Publishing	ағылшын
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-

Оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биологиядан, химиядан бір кабинеттен бар екені анықталды. Химия, биология бойынша лаборатория бар, әр кабинетте компьютер бар. Физика, химия, биология, информатика кабинеттері Интернетпен сенді тақтамен жабдықталған. Барлық кабинеттерде интернет орнатылған. Пәндерағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 6.3.4-кестеде ұсынылған.

6.3.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	-	+	комп., интербелсенді тақта
Химия	1	1	-	+	комп., интербелсенді тақта

ҰБТ пәндерін ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар туралы мәліметтер берілмеген (6.3.5-кесте).

6.3.5.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны								

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер берілмеген.

6.3.6-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
8-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
9-сынып										
Алынған жүлделі орындар										

Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

6.3.7-кесте. 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
8-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
9-сынып										
Алынған жүлделі										

орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

6.3.8-кесте. 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
8-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
9-сынып										

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019 – 2021 жылдары түлектердің жоғары оқу орнына түсуі туралы мәліметтер берілмеген (6.3.9-кесте).

6.3.9.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	47		67		48	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО						
Шетелдік ЖОО						
Отандық колледж						
Шетелдік колледж						

2021-2022 оқу жылында оқу сапасының нәтижесі туралы мәлімет 6.3.10-кестеде келтірілген.

6.3.10.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика»)пәндерін ағылшын тілінде оқытынбілім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша
2018-2019	7А	химия	23	С.Болатқызы		

оқу жылы	сынып				Факультативті к сабақ негізінде оқытылады	
	7Ә сынып	химия	23	С.Болатқызы		
	8А сынып	химия	26	С.Болатқызы		
	8Ә сынып	химия	25	С.Болатқызы		
2019-2020 оқу жылы	7А сынып	химия	26	С.Болатқызы		
	7Ә сынып	химия	27	С.Болатқызы		
	8А сынып	химия	23	С.Болатқызы		
	8Ә сынып	химия	21	С.Болатқызы		
2020-2021 оқу жылы	7А сынып	химия	25	С.Болатқызы		
	7А сынып	биология	25	Ж.Тынымбек		
	7Ә сынып	химия	25	С.Болатқызы		
	7Ә сынып	биология	25	Ж.Тынымбек		
	7Б сынып	химия	26	С.Болатқызы		
	7Б сынып	биология	26	Ж.Тынымбек		
	8А сынып	химия	23	С.Болатқызы		
	8А сынып	биология	23	Ж.Тынымбек		
	8Ә сынып	химия	26	С.Болатқызы		
	8Ә сынып	биология	26	Ж.Тынымбек		
2021-2022 оқу жылы	7А сынып	химия	24	С.Болатқызы		
	7А сынып	биология	24	Ж.Тынымбек		
	7Ә сынып	химия	25	С.Болатқызы		
	7Ә сынып	биология	25	Ж.Тынымбек		
	8А сынып	химия	23	С.Болатқызы		
	8А сынып	биология	23	Ж.Тынымбек		
	8Ә сынып	химия	22	С.Болатқызы		
	8Ә сынып	биология	22	Ж.Тынымбек		

	8Б сынып	химия	24	С.Болатқызы		
	8Б сынып	биология	24	Ж.Тынымбек		

6.4 С.Толыбеков атындағы №3 мектеп-лицейі

Қызылорда облысы әкімдігі білім басқармасының Қызылорда қалалық білім бөлімінің С.Толыбеков атындағы №3 –ІТ-мектеп -лицей коммуналдық мемлекеттік мекемесі Қызылорда облысы Қызылорда қаласы Жаңқожа батыр көшесі, 5А орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты – 750 білім алушы; білім алушылар - 1987. Оқыту қазақ және орыс тілдерінде жүргізіледі. «Химия»,«Биология», пәндерінен лицей сыныптар есебінен 10 - 11 сыныптарда (287 білім алушы) ағылшын тілінде оқытылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, химия пәндерін қамтиды. Сонымен қатар, 9-сыныптарда физика мен информатика ағылшын тілінде жүргізіледі.10-11 сыныптарда ағылшын тілінде химияны 145, биологияны 142 білім алушы, барлығы 452 білім алушы пәндерді ағылшын тілінде оқиды. Мәліметтер 6.4.1-кестеде келтірілген.

6.4.1-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
9	5	4	1	64			101	165
10	5	4	1		70	73		143
11	5	4	1		75	69		144

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны -13, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 2, 5 жылдан 10 жылға дейін - 3, 10 жылдан 15 жылға дейін - 4, 15 жылдан 20 жылға дейін – 3 және 20-дан жоғары педагогтердің саны-3.

15 мұғалімнің 12-сі оқыту қазақ тілінде, үшеуі оқыту орыс тілінде жүргізілетін сыныптарда еңбек атқарады.

Педагогтердің сапалы құрамы бойынша шебер-педагог – 1, зерттеуші-педагог – 7, сарапшы-педагог – 5, модератор – 1, бір мұғалімнің санаты жоқ.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 5, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 5, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 5, «Физика»

пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.4.2-кестеде ұсынылған.

6.4.2.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог			қазақ	орыс	физика	химия
15	2	3	4	3	3	1	7	5	1	1	12	3	2	3	5	5

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі зерделенді. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша «Астана-кітап» баспасы оқулықтарымен, сонымен қатар, 11-сыныпта Express Publishing баспасының «Биология» оқулығы және Жұмыс дәптерімен қамтамасыз етілген. Басқа оқу-әдістемелік кешендерімен қамтамасыз етілмеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.4.3-кестеде берілген.

6.4.3.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Оқулық атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	9	Физика Химия Биология Информатика	2018	Астана - кітап	ағылшын
	10	Физика Химия Биология Информатика	2019	Астана - кітап	ағылшын
	11	Физика Химия Биология Информатика	2020	Астана кітап	
	11	Биология	2019	Express Publishing	ағылшын

Педагогге арналған әдістмелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
Дәптер	11	Биология	2019	Express Publishing	ағылшын

Оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биологиядан бір кабинет, информатикадан екі кабинет, физикадан екі кабинет, бір химия кабинеті бар екені анықталды. Сонымен қатар, физика, химия, биология бойынша лабораториялар, әр кабинетте бір компьютерден, ал информатика кабинетінде 15 компьютер бар. Физика, химия, биология кабинеттері LED экранмен, информатика кабинеті Activ Panel i-Series Интербелсенді тақтамен жабдықталған. Барлық кабинеттерде интернет орнатылған. Пәндерағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 6.4.4-кестеде ұсынылған.

6.4.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	-	+	LED экран
Физика	2	1	-	+	LED экран
Химия	1	1	-	+	LED экран
Информатика	2	-	-	+	Activ Panel i-Series Интербелсенді тақта

ҰБТ-ні пәндерін ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар туралы мәліметтер бойынша 2018-2021 жылдар аралығында «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған 421 білім алушы ҰБТ-ны тапсырған. Бірақ ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар жоқ (6.4.5-кесте).

6.4.5.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	

Түлектер саны	101		87		103		130	
---------------	-----	--	----	--	-----	--	-----	--

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.4.6-6.4.8 – кестелермен берілген.

6.4.6-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	105	7			2		1	6		
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		0			0		1	0		
2-орын		3			2		0	2		
3-орын		4			0		0	4		
11-сынып	87	4					1	5		
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		0					1	0		
2-орын		3					0	1		
3-орын		1					0	4		

6.4.7-кесте. 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2019-2020		
	Олимпиада	Жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық			Халықаралық			Облыс	Республикалық	Халықаралық
			Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық			
10-сынып	132	3				6					
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын											
		1				1					
		1				2					
		1				3					
11-сынып	103	3				3					
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын											
		0				0					
		1				2					
		2				1					

6.4.8-кесте. 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	147				1		1			3
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
					1		1			1
					0		0			2
					0		0			0
11-сынып	130				3		1			3
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
					0		1			0
					2		0			0
					1		0			3

6.4.1-сурет. 10-11 сыныптары білім алушыларының олимпиадаға қатысуы

Үш жылда оқу жылы 10-сыныптың 384, ал 11-сыныпта 320 білім алушы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған. Осы білім алушылардың үш жылда олимпиадаға қатысуының нәтижелері 10-сынып білім алушыларының 3%-ын, 11-сынып білім алушыларының 2%-ын құрайды. Олимпиадаға қатысқан білім алушылардың барлығы жүлделі орынға ие болған.

6.4.2-сурет. 10-11 сыныптары білім алушыларының жобаларға қатысуы

Үш жылда оқу жылы 10-сыныптың 384, ал 11-сыныпта 320 білім алушы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған. Осы білім алушылардың үш жылда жобаларға қатысуының нәтижелері 10-сынып білім алушыларының 3%-ын, 11-

сынып білім алушыларының 2%-ын құрайды. Олтмпиадаға қатысқан білім алушылардың барлығы жүлделі орынға ие болған.

6.4.3-сурет. 10-11 сыныптары білім алушыларының жобаларға қатысуы

Үш жылда оқу жылы 10-сыныптың 384, ал 11-сыныпта 320 білім алушы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған. Осы білім алушылардың үш жылда басқа да жарыстарға қатысуының нәтижелері 10-сынып білім алушыларының 2%-ын, 11-сынып білім алушыларының 3%-ын құрайды. Олтмпиадаға қатысқан білім алушылардың барлығы жүлделі орынға ие болған.

2019 – 2021 жылдары 320 түлектің екеуі ғана шетел ЖОО-ына түскен және екі түлекте емтиханды ағылшын тілінде тапсырған (6.4.9-кесте).

6.4.9.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

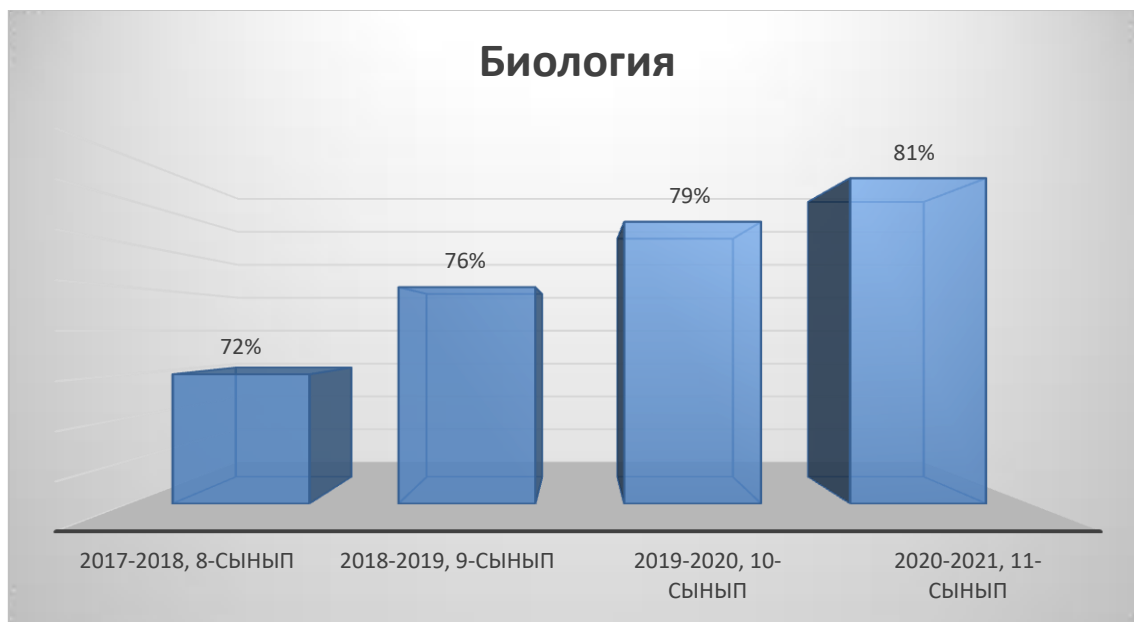
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	87		103		130	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	87		102	1	127	
Шетелдік ЖОО					2	2
Отандық колледж					1	
Шетелдік колледж						

2021-2022 оқу жылында оқу сапасының нәтижесі туралы мәлімет 6.4.10-кестеде келтірілген.

6.4.10.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша
2017-2018 оқу жылында	8 д сынып	биология	27	Түлкібаева .Э.С	72%	
2018-2019 оқу жылы	9 д сынып	биология	28	Түлкібаева .Э.С	76%	
2019-2020 оқу жылы	10 д сынып	биология	29	. Түлкібаева .Э.С	79 %	
	9 Е сынып	Химия	22	Майгелдиева Ш	78 %	
	8 А сынып	информатика	17	Алдамжарова Ж	77%	
	8 Б сынып	Химия	25	Қырғабақова П.К	75%	
2020-2021 оқу жылы	9 Б сынып	Биология	27	Илясова Г	73 %	
	9 Б сынып	Химия	25	Қырғабақова П.К	75%	
	11 д сынып	биология	29	- Түлкібаева .Э.С	81 %	
	9 А сынып	информатика	17	Алдамжарова Ж	79 %	
2021-2022 оқу жылы	10 А сынып	Биология	28	Алтаева Ж	1-ші тоқсан	
	10 Б сынып	Биология	26	Алтаева Ж	1-ші тоқсан	
	10 В сынып	Биология	27	Илясова Г	1-ші тоқсан	
	10 Г сынып	Биология	26	Илясова Г	1-ші тоқсан	
	10 Д сынып	Биология	36	Түлкібаева .Э.С	1-ші тоқсан	
	11 А сынып	химия	31	Қырғабақова П.К	1-ші тоқсан	
	11 Б сынып	химия	27	Қырғабақова П.К	1-ші тоқсан	
	11 В сынып	химия	27	Қырғабақова П.К	1-ші тоқсан	
	11 Г сынып	химия	30	Сарыбаева Г	1-ші тоқсан	
	11 Д сынып	химия	29	Майгелдиева Ш	1-ші тоқсан	

Кестеде келтірілген мәліметтер бойынша әр пәнді ағылшын тілінде оқудағы білім сапасы 50%-дан артық екенін байқаймыз. Салыстырмалы түрде 2017-2018 және 2021-2022 оқу жылдары аралығындағы биология пәні бойынша білім сапасы 6.4.5-суретте берілген.

6.4.5-сурет. «Биология» пәні бойынша білім сапасы

Мәліметтер бойынша «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы жылдан жылға артып келеді.

6.5 М.Дүйсенов атындағы №15 мектеп-лицейінің ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалімдер туралы мәлімет

1. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) 7-8-9-сыныптарда жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндер ағылшын тілінде оқытылады. 7-сыныпта бір сыныпта (білім алушылар саны - 33) «Информатика» пәні ағылшын тілінде оқытылады. 8-сыныпта екі сынып-комплект бар. 59 білім алушы оқиды. Ағылшынша оқуды физика пәнін таңдаған. 9-сыныпта 4 сынып комплектісі бар. Барлығы 117 білім алушы оқиды. Үш сынып-комплект (88 оқушы) – физика пәнін таңдаған. 59 білім алушы ағылшын тілінде оқуды Информатика пәнін таңдаған. 30 білім алушы ағылшын тілінде оқу үшін физика және информатика пәндерін қалаған.

11-сыныптар «Физика», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытылады, екі сынып комплектісі-2, оқыту орыс тілінде, білім алушы саны -

18, информатика пәнін - 18, барлығы 36 білім алушы білім алады. Мәліметтер 6.5.1-кестеде келтірілген.

6.5.1-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		каз	орыс					
7Ә	1	1	-	-	-	-	33	
9В	1	27	-	27				
9Ә	1	31	-	31				
8А	1	30	-	30				
8Ә	1	29	-	29				
9А	1	30	-	30	-	-	30	
9Б	1	29	-	-	-	-	29	

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 5, еңбек өтілі 5 жылға дейін - 0, 5-тен 10 жылға дейін - 2, 10 - тен 15 жылға дейін - 2, 15-тен 20 жылға дейін - 0, 20 жылдан артық еңбек өтілі бар педагогтер жоқ.

Мұғалімдердің барлығы қазақ сыныптарына сабақ беретін педагогтер.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 3.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.5.2-кестеде ұсынылған.

6.5.2.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары								каз	орыс	физика	химия
											5	-				

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-сыныптың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделесек, 10-сынып білім алушылары «Алматыкітап» баспасынан 2000 жылы басылып шыққан қазақ тіліндегі «Физика» оқулығымен оқиды. Мұғалімге арналған әдістемелік

нұсқаулықтар жоқ. Дидактикалық материалдармен қамтамасыз етілмеген. Бұлардан тағы басқа қосымша әдістемелік құралдар, қосымша әдебиеттерімен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.5.3-кестеде берілген.

6.5.3.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	2000	Алматыкітап	қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, мектептегі физика кабинетінің саны - 1, информатика кабинетінің саны - 2, зертхана саны - 1, лингофон кабинеті – жоқ. Жабдықталған кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтар (компьютерлер, интербелсенді тақта) бар.

Пәндер ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 6.5.4-кестеде ұсынылған.

6.5.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	-	+	
Информатика	2	-	-	+	

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптарды 2018 жылы - 92, 2019 жылы – 68, 2020 жылы – 91, 2021 жылы – 76 түлек аяқтаған. Мектепті 2018, 2019, 2020, 2021 жылдары мектепті аяқтаған түлектердің ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны жоқ. Бірақ ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар жоқ (6.5.5-кесте).

6.5.5.–кестеде. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	92	-	68	-	91	-	76	-

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.5.6-6.5.8 – кестелерде берілген.

6.5.6-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	93									
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		-	-	-	-	-	-	-	-	-
2-орын										
3-орын										
11-сынып	68									
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		-	-	-	-	-	-	-	-	-
2-орын										
3-орын										

М.Дүйсенов атындағы №15 мектеп-лицейінде 2018-2019 оқу жылында 10-сыныпта 93 білім алушы, 11-сыныпта 68 білім алушы оқыды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың осы пәндер бойынша пәндік облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, түрлі деңгейдегі жобаларды қорғау сайыстарына және тағы басқа да ұйымдастырылған жарыстарға қатысуы болмады.

6.5.7-кесте. 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2019-2020		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	76									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11-сынып	91									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

М.Дүйсенов атындағы №15 мектеп-лицейінде 2019-2020 оқу жылында 10-сыныпта 76 білім алушы, 11-сыныпта 91 білім алушы оқыды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер бойынша пәндік облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, түрлі деңгейдегі жобаларды қорғау сайыстарына және тағы басқа да ұйымдастырылған жарыстарға қатысуы болмады.

6.5.8-кесте. 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	98									
Алынған жүлделі орындар										

Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11-сынып	76									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

М.Дүйсенов атындағы №15 мектеп-лицейінде 2020-2021 оқу жылында 10-сыныпта 98 білім алушы, 11-сыныпта 76 білім алушы оқыды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндер бойынша пәндік облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, түрлі деңгейдегі жобаларды қорғау сайыстарына және тағы басқа да ұйымдастырылған жарыстарға қатысуы болмады.

6.5.9.-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	68		91		76	
Оның ішінде:	-	Оқыту тілі - ағылшын тілі	-	Оқыту тілі - ағылшын тілі	-	Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	-		-		-	
Шетелдік ЖОО	-		-		-	
Отандық колледж	-		-		-	
Шетелдік колледж	-		-		-	

М.Дүйсенов атындағы №15 мектеп-лицейінде 2019 жылы 68 түлек бітірді. 2020 жылы мектепті 91 түлек бітірді. 2021 жылы 76 түлек бітірді. Олардың ішінен отандық немесе шетелдік жоғары оқу орындарына, колледждерге оқуға түскені туралы мәлімет берілмеген.

6.6. «Ыбырай Алтынсарин атындағы №10 мектеп-лицей, 7-11 сыныптар

«Қызылорда облысының білім басқармасының «№10 дарынды балаларға арналған облыстық «Білім-инновация» лицей-интернаты» коммуналдық

мемлекеттік мекемесі Қызылорда қаласы, Сұлтан Бейбарыс 10 мекен-жайында орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 250; сынып-комплектілер - 10; білім алушылар - 239. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. «Алгебра», «Геометрия», «Биология», «Химия», «Физика», «Информатика» пәндері 7 - 11 сыныптарда ағылшын тілінде оқытылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндерін қамтиды. Сонымен қатар, 7-8 сыныптарда информатика, 9-сыныпта химия мен информатика ағылшын тілінде жүргізіледі. 10-11 сыныптарда ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны - 59, химиядан - 0, биологиядан - 31, информатикадан – 0. Барлығы 214 білім алушы пәндерді ағылшын тілінде оқиды. Мәліметтер 6.6.1-кестедекелтірілген.

6.6.1-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	1	1					26	26
8	2	2					50	50
9	1	1			24		24	48
10	1	1		31		31		62
11	1	1		28				28

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 8, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін - 2, 10 жылдан 15 жылға дейін - 1, 15 жылдан 20 жылға дейін – 3 және 20-дан жоғары педагогтердің саны-2.

Сапалы құрамы бойынша мәліметтер берілмеген.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 4, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.6.2-кестеде ұсынылады.

6.6.2.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-саралшы	Педагог-модератор	Педагог			қазақ	орыс	физика	химия
											8	8				
8	0	2	1	3	2						8		2	1	1	4

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделенді. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша «Астана-кітап» баспасы оқулықтарымен қамтамасыз етілген. Басқа оқу-әдістемелік кешендерімен қамтамасыз етілмеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.6.3-кестеде берілген.

6.6.3.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Оқулық атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	9	Физика Химия Биология Информатика	2018	Астана – кітап	ағылшын
	10	Физика Химия Биология Информатика	2019	Астана – кітап	ағылшын
	11	Физика Химия Биология Информатика	2020	Астанакітап	ағылшын
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

Оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, бір биология кабинеті, бір информатика кабинеті, бір физика кабинеті, бір химия кабинеті бар екені анықталды. Сонымен қатар, физика, химия, биология бойынша лабораториялар,

әр кабинетте бір компьютерден, ал информатика кабинетінде 15 компьютер бар. Барлық кабинеттер интербелсенді тақтамен жабдықталған. Пәндерағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықтылуы 6.6.4-кестеде ұсынылған.

6.6.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықтылуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	-	1	Компьютер-1 интербелсенді тақта-1
Физика	1	1	-	1	Компьютер-1 интербелсенді тақта-1
Химия	1	1	-	1	Компьютер-1 интербелсенді тақта-1
Информатика	1	-	-	15	Компьютер-15 интербелсенді тақта-1

ҰБТ-ні пәндерін ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар туралы мәліметтер берілмеген (6.6.5-кесте).

6.6.5.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны								

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер берілмеген (6.6.6-кесте).

6.6.6.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2018-2019		
	Олимпиада	Жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер берілмеген (6.6.7-кесте).

6.6.7.–кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Ағылшын тілінде білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатыспаған (6.6.8-кесте).

6.6.8.–кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019-2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер берілмеген (6.6.9-кесте).

6.6.9.-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	34		16		14	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі

Отандық ЖОО	9	0	6	0	4	0
Шетелдік ЖОО	11	0	3	0	4	0
Отандық колледж	9	0	5	0	4	0
Шетелдік колледж	3	0	0	0	0	0

2021-2022 оқу жылында оқу сапасының нәтижесі туралы мәлімет 6.6.10-кестеде келтірілген.

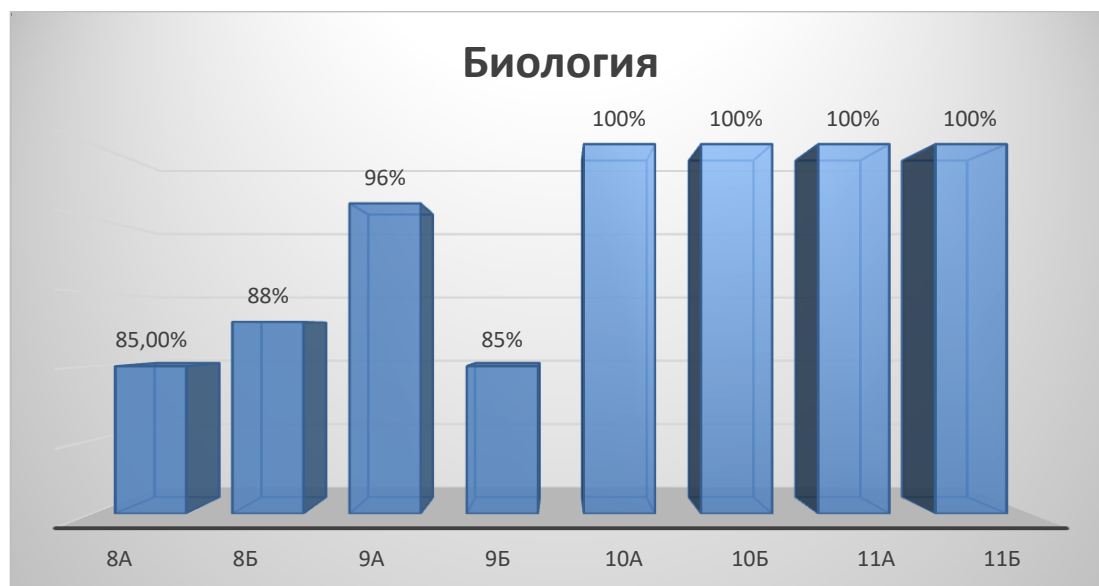
6.6.10.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша (мысалы)
2021-2022 оқу жылында	7А сыныбы	Алгебра	24	Байболатова Сания	100%	
		Геометрия	24	Байболатова Сания	-	
		Информатика	24	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	-	
	7Б сыныбы	Алгебра	24	Байболатова Сания	100%	
		Геометрия	24	Байболатова Сания	-	
		Информатика	24	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	-	
	8А сыныбы	Алгебра	25	Байболатова Сания	100%	
		Геометрия	25	Байболатова Сания	-	
		Биология	25	Берікалдиев Бекнұр	84,6%	
		Химия	25	Рыскулов Нурсултан	84,6%	
		Физика	25	Байтабынова Шынар	84,6%	
		Информатика	25	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	-	
	8Б сыныбы	Алгебра	25	Орынбасарова Альфия	92%	
		Геометрия	25	Байболатова Сания	-	
		Биология	25	Берікалдиев Бекнұр	88%	
		Химия	25	Рыскулов Нурсултан	88%	

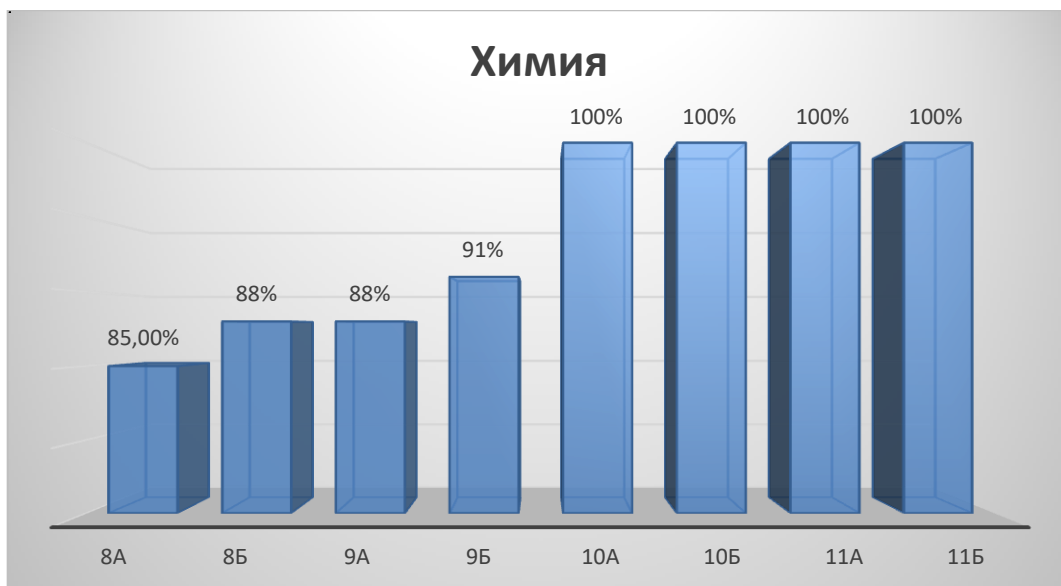
		Физика	25	Байтабынова Шынар	84%	
		Информатика	25	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	-	
	9А сыныбы	Алгебра	24	Байболатова Сания	100%	
		Геометрия	24	Байболатова Сания	-	
		Биология	24	Берікалдиев Бекнұр	96%	
		Химия	24	Рыскулов Нурсултан	88%	
		Физика	24	Мантенова Майра	100%	
		Информатика	24	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	-	
	9Б сыныбы	Алгебра	21	Байболатова Сания	100%	
		Геометрия	21	Байболатова Сания	-	
		Биология	21	Берікалдиев Бекнұр	95%	
		Химия	21	Рыскулов Нурсултан	91%	
		Физика	21	Мантенова Майра	100%	
		Информатика	21	Қуатбаев Жанболат	-	
	10А сыныбы	Алгебра	25	Орынбасарова Альфия	100%	
		Геометрия	25	Орынбасарова Альфия	100%	
		Биология	25	Берікалдиев Бекнұр	-	
		Химия	25	Рыскулов Нурсултан	-	
		Физика	25	Мантенова Майра	100%	
		Информатика	25	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	100%	
10Б сыныбы	Алгебра	22	Орынбасарова Альфия	100%		
	Геометрия	22	Орынбасарова Альфия	100%		
	Биология	22	Берікалдиев Бекнұр	-		
	Химия	22	Рыскулов Нурсултан	-		
	Физика	22	Мантенова Майра	100%		
	Информатика	22	Қуатбаев Жанболат	100%		

	11А сыныбы	Алгебра	24	Медетова Ажар	100%	
		Геометрия	24	Орынбасарова Альфия	100%	
		Биология	24	Берікалдиев Бекнұр	-	
		Химия	24	Рыскулов Нурсултан	-	
		Физика	24	Мантенова Майра	100%	
		Информатика	24	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	100%	
	11Б сыныбы	Алгебра	25	Медетова Ажар	100%	
		Геометрия	25	Байболатова Сания	100%	
		Биология	25	Берікалдиев Бекнұр	-	
		Химия	25	Рыскулов Нурсултан	-	
		Физика	25	Мантенова Майра	100%	
		Информатика	25	Демирджан Ремзи Қуатбаев Жанболат	100%	

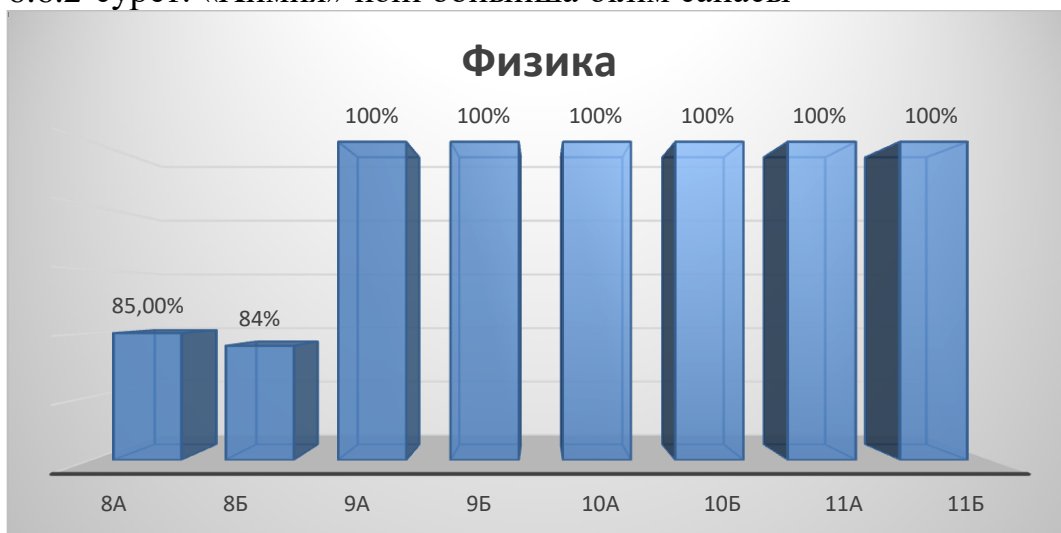
Кестедегі мәліметтердің әр пән бойынша білім сапасы төменде келтірілген (6.6.1-6.6.4-суреттер).

6.6.1-сурет. «Биология» пәні бойынша білім сапасы

6.6.2-сурет. «Химия» пәні бойынша білім сапасы

6.6.3-сурет. «Физика» пәні бойынша білім сапасы

6.6.4-сурет. «Информатика» пәні бойынша білім сапасы

Суреттерден «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы 10-11 сыныптарда өте жоғары көрсеткішті көрсетіп тұрғанын байқаймыз.

6.7 И.В. Панфилов атындағы №5 мектеп-лицей

Қызылорда облысы әкімдігі білім басқармасының Қызылорда қаласы бойынша білім бөлімінің «И.В. Панфилов атындағы №5 мектеп-лицейі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі.

Мекен жайы: Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы, Е.Әуелбеков көшесі №10.

Мектептің жобалық қуаты – 1260;

жиынтық сыныптар саны - 68;

білім алушылар - 1737.

Оқыту тілі – аралас (қазақ-орыс)

«Физика», «Информатика», «Химия», «Биология» пәндері 7-11 сыныптарда (36 білім алушы) ағылшын тілінде оқытылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, химия, информатика пәндерін қамтиды. Сонымен қатар, 7-сыныпта физика және биология, 9-сыныпта биология ағылшын тілінде жүргізіледі. 10-11 сыныптарда ағылшын тілінде химияны 23, биологияны 24, информатиканы 67 білім алушы оқиды. Барлық сыныптардың оқыту тілі қазақ тілі болып табылады. Мәліметтер 6.7.1-кестеде келтірілген.

6.7.1-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	1	1		1		1		28
9	1	1				1		30
10	1	1				1	1	24
11	1	1					1	20
11	1	1			1		1	23

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 8, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 1, 5 жылдан 10 жылға дейін - 2, 10 жылдан 15 жылға дейін - 5, яғни мұғалімдердің еңбек өтілі 1-15 жыл аралығын құрайды.

8 мұғалім де сабақты қазақ тілінде береді.

Сапалы құрамы бойынша зерттеуші-педагог – 2, сарапшы-педагог – 2, жоғары санатты – 1, екінші санатты – 2, бір мұғалімнің санаты жоқ.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 3, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 3, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.7.2-кестеде ұсынылады.

6.7.2.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Жоғары санатты	Екінші санатты	санаты жоқ			қазақ	орыс	физика	химия
8	1	2	5	-	-	2	2	1	2	1	8	-	1	1	3	3

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделенді. «Физика», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша «Астана-кітап» баспасы оқулықтарымен, сонымен қатар, 7-сыныпта Қызылорда баспасының «Биология» оқулығымен қамтамасыз етілген. Басқа оқу-әдістемелік кешендерімен қамтамасыз етілмеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.7.3-кестеде берілген.

6.7.3.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Оқулық атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	7	Физика	2018	Қызылорда	ағылшын
	7	Биология	2018	Астана - кітап	ағылшын
	9	Биология	2019	Астана - кітап	ағылшын
	10	Биология Информатика	2019	Астанакітап	
	11	Биология Информатика	2019	Астанакітап	ағылшын

Педагогге арналған әдістмелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-

Оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биологиядан бір кабинет, информатикадан бір кабинет, физикадан бір кабинет, бір химия кабинеті бар екені анықталды. Сонымен қатар, физика, химия, биология бойынша лабораториялар, әр кабинет интернетке қосылған, интербелсенді тақтамен жабдықталған. Пәндерағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 6.7.4-кестеде ұсынылған.

6.7.4-кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	-	+	+
Физика	1	1	-	+	+
Химия	1	1	-	+	+
Информатика	1	-	-	+	+

ҰБТ пәндерін ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар туралы мәліметтер берілмеген (6.7.5-кесте).

6.7.5.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны								

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.7.6-6.7.8 – кестелерде берілген.

6.7.6-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық,

республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	40									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	38									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

6.7.7-кесте. 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	46									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	41									

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6.7.8-кесте. 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	76									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	46									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

6.8. Қызылорда қаласы № 11 мектеп-лицейі, 7-10 сыныптар

Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы бойынша Білім бөлімінің "№11 мектеп-лицей" коммуналдық мемлекеттік мекемесі Тасбөгет кенті, Шүкіров көшесі №8 мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 1176;

жиынтық сыныптар - 87;

білім алушылар - 2259.

оқыту қазақ тілінде жүргізіледі.

Жаратылыстану - математикалық бағытта компоненттің оқыту 7, 8, 9, 10 сыныптарда (165 білім алушы) жүзеге асырылады.

Жалпы білім беру деңгейінде жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытуды іске асыру. Бейіндік мектептегі білім мазмұнын

саралау, кіріктіру және осы бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге дайындығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім алушының тұлғалық негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі жүзеге асыру және кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, информатика пәндерін қамтиды, биология гимназиялық компонентте 7-9 сыныпта, информатика 8-10 сыныпта, ағылшын тілінде оқытылады. Қазақ тілінде оқытылады. Биология (гимназиялық компонент) бойынша ағылшын тілінде білім алушылар саны 9 сыныпта 48, 7сыныпта 52 барлығы 100. Информатикабойынша ағылшын тілінде білім алушылар саны 8 сыныпта 13, 8 сыныпта 52 барлығы 65 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар -7 мен білім алушылар -165.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 6.8.1-кестеде ұсынылады.

6.8.1.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қаз	орыс					
10	1	1					13	13
8	2	2					52	52
9	2	2			48			48
7	2	2			52			52
	7	7			100		65	165

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны-15, жұмыс өтілі 5 жылға дейін- 1, 5 жылдан 10 жылға дейін- 2, 10 жылдан 15 жылға дейін-3. 15 жастан 20 жасқа дейінгі-1 және одан жоғары 7.

Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны- 0, «педагог-шебер» - 7, «педагог-зерттеуші» - 5, «педагог-сарапшы» -2, «педагог-модератор»-1.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 3, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер – 4, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер – 4, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер – 4. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 6.8.2-кестеде ұсынылады.

6.8.2.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог			қазақ	орыс	физика	химия
											15					
15	1	2	3	2	7	7	5	2	1		15		3	4	4	4

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 7-9 -сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуін зерттей отырып, тек «Физика», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде оқулықтар бар. Және оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілген. Барлығы қазақ тілінде. Ағылшын тілінде оқулықтар жоқ.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.8.3-кестеде берілген.

6.8.3.-кесте. ЖМБ «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	химия	Атамұра	2018	қазақша
	9	химия	мектеп	2019	қазақша
	7	химия	мектеп	2017	қазақша
	8	биология	атамұра	2018	қазақша
	9	биология	атамұра	2019	қазақша
	7	биология	мектеп	2017	қазақша
	8	информатика	Арман п/в	2021	қазақша
	9	информатика	атамұра	2019	қазақша
	7	информатика	Арман п/в	2021	қазақша
	8	физика	атамұра	2018	қазақша
	9	физика	Арман п/в	2019	қазақша
	7	физика	атамұра	2017	қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	9	химия		2019	қазақша
	7	химия		2017	қазақша
Дидактикалық материалдар	8	информатика		2018	қазақша
	9	Биология		2018	қазақша

Қызылорда қаласы бойынша Білім бөлімінің "№11 мектеп-лицей" коммуналдық мемлекеттік мекемесі оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, физика кабинеттерінің саны – 1, зертханалар саны – 1, химия – 1, зертханалар

саны – 1, биология – 1, зертханалар саны – 1, Stem кабинет – 1, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) - барлық кабинеттерде. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 6.8.4-кестеде ұсынылған.

6.8.4.-кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдыкталуы

Пән	кабинет	лабора- тория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	0	+	Комп,интербелсенді тақта
Химия	1	1	0	+	Комп,интербелсенді тақта
биология	1	1	0	+	Комп,интербелсенді тақта
Stem кабинет	1	1	0	+	Комп,интербелсенді тақта

Мектеп 2018, 2019, 2020 жылдары ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын түлектерді бітірген жоқ, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде – 0 тапсырды. ЖБУ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушыларға ҰТТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 6.8.5-кестеде ұсынылады.

6.8.5.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0	0	0

2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Қызылорда қаласы бойынша Білім бөлімінің "№11 мектеп-лицей" коммуналдық мемлекеттік мекемесі білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға қатыспаған.

Облыстық олимпиадаларға 10-сыныпта 9 білім алушы қатысып, 2-орын 1, 3-орын -8 білім алушы алған. Облыстық жобаларға 10-сыныпта 1 білім алушы қатысып, 1-орын 1 білім алушы алған. Облыстық басқа да жарыстарға қатысып 10-сыныпта 1 білім алушы қатысып, 2-орын алған.

Облыстық олимпиадаларға 11-сыныпта 2 білім алушы қатысып, 2-орын 1, 3-орын -1 білім алушы алған. Облыстық жобаларға 11-сыныпта 2 білім алушы қатысып, 1-орын 1, 2-орын 1 білім алушы алған.

Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 6.8.6-кестеде берілген.

6.8.6.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	олимпиада				жобалар			Басқа да жарыстар		
	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гран-при					1					
1-орын		1						1		
2-орын		8								
3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гран-при					1					
1-орын		1								
2-орын		1			1					
3-орын										

2019-2020 оқу жылында ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Қызылорда қаласы бойынша Білім бөлімінің "№11 мектеп-лицей" коммуналдық мемлекеттік мекемесі білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға қатыспаған.

2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Қызылорда қаласы бойынша Білім бөлімінің "№11 мектеп-лицей" коммуналдық мемлекеттік мекемесі білім алушылар мектепішілік, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатыспаған.

Облыстық олимпиадаларға 10-сыныпта 6 білім алушы қатысып, 1-орын 1, 2-орын 2, 3-орын -3 білім алушы алған. Облыстық жобаларға 10-сыныпта 1 білім алушы қатысып, 3-орын 1 білім алушы алған.

Облыстық басқа да жарыстарға 11-сыныпта 1 білім алушы қатысып, 3-орын 1 білім алушы алған.

6.8.7.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	1 2 3	-	-	1	-	-	1	-	-
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

2020 – 2021 оқу жылында ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Тобыл қаласының мектеп-гимназиясында білім алушылар мектепішілік, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға қатыспаған.

Облыстықолимпиадаларға 10-сыныпта 3 білім алушы қатысып, 2-орын 1, 3-орын -2 білім алушы алған. Облыстық басқа да жарыстарға қатысып 10-сыныпта 1 білім алушы 1-орын алған.

Облыстық олимпиадаларға 11-сыныпта басқа да жарыстарға қатысып 11-сыныпта 1 білім алушы 3-орын алған.

6.8.8.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2020-2021		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1						1		
		2								
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
								1		

2019жылдары -160, 2020жылдары159, 2021 жылдары 160 түлектер оқыған оқу тілі – ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер – жоқ.

6.8.9.-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	160		159		165	160
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	-	-	-	-	-	-
Шетелдік ЖОО	-	-	-	-	-	-
Отандық колледж	-	-	-	-	-	-
Шетелдік колледж	-	-	-	-	-	-

6.9. Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы № 264 мектеп-лицейі

Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы № 264 мектеп-лицейі Сұлтан Бейбарыс көшесі, №5 мекен жайда орналасқан. «100 мектеп, 100 аурухана» бағдарламасы бойынша салынған1248 орындық. №264 мектеп-лицейі заман талабына сай соңғы техникалық құрал-жабдықтармен қамтамасыз етілген.

№264 мектеп-лицейінде оқушылардың сапалы білім алуына барлық жағдайлар жасалған. Оқуға арналған 50 кабинет болса, лабораториялық кабинеттер саны 6-ға жетіп отыр. Кітапхана, оқу залы, 4 технология, 3 информатика кабинеттері бар.

№264 мектеп-лицейде жаратылыстану пәндері тереңдетіліп оқытылады. Осы пәндерді оқуға барлық жағдай жасалған. Мектептің құрылыс жобасы бойынша шетел тілдерін, информатика, технология, физика, химия және биология пәндерін топтарға бөліп оқыту үшін барлығы 12 зертханалық және тәжірибелік кабинеттері бар. Мектеп-лицейде 2 спорт зал және оқушыларға арнайы жабдықталған бассейн жұмыс жасайды.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім алушының тұлғалық негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі жүзеге асыру және кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі - ЖМБ) биология, информатика, химия, физика қамтиды, тек «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» 10-сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады.

Физика пәні бойынша ағылшын тілінде оқытындар саны - 2, химия - 3, биология - 4, информатика - 4, барлығы 13 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 6.9.1-кестеде ұсынылады.

6.9.1.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		каз	орыс					
10	13	12		2	3	4	4	13

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны- 13, жұмыс өтілі 5 жылға дейін-2, 5 жылдан 10 жылға дейін - 5, 10 жылдан 15 жылға дейін - 4 педагог. 15 жастан 20 жасқа дейінгі -1 және одан жоғары педагогтер-1 педагог.Сапалық құрамы бойынша мәлімет жоқ. «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 3, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны- 4, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны- 4.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 6.9.2-кестеде ұсынылады.

6.9.2.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог			қазақ	орыс	физика	химия
											Педагог саны	Педагог саны				
13	2	5	4	1	1						13		2	3	4	4

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10 - сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, мектепте 2014 жылы «Астана-кітап» баспасы шығарған 10 сыныптарға арналған «Физика» пәндері бойынша ағылшын тіліндегі оқулықтар қоры. Дидактикалық материалдардың саны жоқ. 1 -оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз етілен. Басқа пәннің оқулықтары туралы мәлімет берілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.9.3-кестеде берілген.

6.9.3.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі	Саны
Оқулық	10	Физика	2014	Алматыкітап	қазақша	203
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық						1
Дидактикалық материалдар						жоқ
тағы басқа						2

№264 мектеп-лицейінде оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, физика кабинеттерінің саны-1, зертханалар саны- 1, лингофон кабинеті -0, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) - бар.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 6.9.4-кестеде ұсынылған.

6.9.4.-кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лабора- тория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	-	+	+

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша-10 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 10, 2019 жылы, 2020 жылы мектеп оқушылары туралы мәлімет берілмеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰТТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 6.9.5-кестеде ұсынылады.

6.9.5.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	25	10						

№264 мектеп-лицейде ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде 2018-2019 жылында 10-сыныпта оқытын 5 білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан, 2 білім алушы облыстық жобаларға қатысып 2-орын алған. 2018-2019 оқу жылында 11-сыныпта оқытын 6 білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан, 3 білім алушы облыстық жобаларға қатысып 1 оқушы 1, 2-орын 1 оқушы алған.

Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Физика», «Информатика») жіберілуі туралы мәліметтер 6.9.6-кестеде берілген.

6.9.6.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2018-2019		
	Олимпиада	Жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	5									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					2	-	-	-	-	-
11-сынып	6									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					1 орын 1 2 орын 1	-	-	-	-	-

2019-2020 оқу жылында №264 мектеп-лицейінде 10 сынып мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатыспады.

11-сыныпта оқитын 5 білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан, 2 білім алушы облыстық жобаларға қатысып 1 оқушы 1-орын, 2-орын 1 оқушы алған. Облыстық жобаларға 11-сыныпта 1 білім алушы қатысып, 2-орын 1 білім алушы алған. Облыстық басқа да жарыстарға қатысып 11-сыныпта 1 білім алушы қатысып, 2-орын алған

ЖМБ пәндері бойынша «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер б.9.7-кестеде келтірілген.

б.9.7.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық

10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	5									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1-орын 1 2-орын 1	-	-	2 орын н-1	-	-	2-орын ын 1	-	-

2020-2021 оқу жылында Пешков жалпы білім беретін мектебі бойынша ағылшын тілінде 5-білім алушылар («Физика», «Информатика») мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысады.

Облыстық олимпиадаларға 11-сыныпта 5 білім алушы қатысып, 1-орын 1 2-орын 1, білім алушы алған. Республикалық олимпиадаларға 11-сыныпта 5 білім алушы қатысып, 1-орын 3 білім алушы алған. Облыстық жобаларға 11-сыныпта 5 білім алушы қатысып, 1-орын 1, 2-орын 3 білім алушы алған. Республикалық жобаларға 11-сыныпта 5 білім алушы қатысып, 1-орын 3 білім алушы алған. Облыстық басқа да жарыстарға 11-сыныпта 5 білім алушы қатысып, 1-орын 1 2-орын 1, білім алушы алған

ЖМБ пәндері бойынша («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер б.9.8-кестеде келтірілген.

б.9.8.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын										

2-орын 3-орын										
11-сынып	5									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1-орын 1 2-орын 1	1-орын 3	-	1-орын 1 2-орын 3	1-орын 3	-	1-орын 1 2-орын 3	-	-

2019 жылы мектепті 81 оқушы бітіріп Отандық ЖОО-78, Отандық колледж 1 түскен. 2020 жылы мектепті 85 оқушы бітіріп Отандық ЖОО-79, Отандық колледж -4 түскен. 2021 жылы мектепті 128 оқушы бітіріп Отандық ЖОО-118, Отандық колледж -1 түскен.

2021 жылдары оқу тілі – ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындарына 1 түлектер түскен.

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 6.9.9. кестеде берілген.

6.9.9.-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	81		85		128	
Оның ішінде:		Оқытутілі - ағылшынтілі		Оқытутілі - ағылшынтілі		Оқытутілі - ағылшынтілі
Отандық ЖОО	78	-	79	-	118	-
Шетелдік ЖОО	-	-	-	-	1	-
Отандық колледж	1	-	4	-	5	-
Шетелдік колледж	-	-	-	-	-	-

6.10. «Қызылорда қаласы білім бөлімінің жалпы білім беретін Т. Жүргенов атындағы № 136 мектеп-лицейі», 7-10 сыныптар

Қызылорда қаласы білім бөлімінің Темірбек Жүргенов атындағы №136 мектеп-лицейі коммуналдық мемлекеттік мекемесі Қызылорда қаласында, Ақмешіт шағын ауданда, 35-Құрылыс мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты-1176 орын; оқу кабинеттерінің саны: 45; сыныптар жиынтығы – 62; білім алушылар -1634. Педагогтердің жалпы саны: 141. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. «Биология» пәнін 44-білім алушы 7, 9 сыныпта, «Информатика» пәнін 34-білім алушы 8, 10 сыныпта ағылшын тілінде оқиды. Биология пәні 9 сыныпта, информатика пәні 8 сыныпта лицей сағаттары есебінен ағылшын тілінде жүргізіледі.

Жалпы білім берудің үшінші сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асыру болып табылады.

Бейінді мектепте білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт биология, информатика пәндерін қамтиды, тек 7-9 сыныпта биология, 8-10 сыныпта ағылшын тілінде оқытылады. Ағылшын тілінде биологиядан 7- сыныпта 24, 9 сыныпта барлық білім алушылар саны - 44, информатикадан 8-сыныпта 12, 10 сыныпта - 22, барлығы 34 білім алушы оқиды.

Жаратылыстану-математикалық бағыт пәндерін ағылшын тілінде оқитын оқушылардың саны - 78.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын сынып саны - 5, 7-сынып - 1, 8 – сынып - 1, 9-сынып - 1, 10-сынып - 2.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 6.10.1-кестеде ұсынылады.

6.10.1.–кесте. ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қазақ	орыс					
10	2	2					22	22
8	1	1					12	12
9	1	1				20		20
7	1	1				24		24
	5	5				44	34	78

Жаратылыстану-математикалық бағыт пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін - 1, 10 жылдан 15 жылға дейін - педагогтердің саны-1.

Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны –2.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны –1

ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.10.2-кестеде ұсынылады.

6.10.2.–кесте. ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог			Қазақ	орыс	физика	химия
2	-	1	1	-	-						2				1	1

«Биология», пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагог Шаймерден Ерзат, «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын педагог Абдкереева Гаухар.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделесек, пән бойынша оқулықтар саны берілмеген. «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытқанда «Астана кітап» баспасы әзірленген мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулықты қолданады. «Астана кітап» баспасы әзірленген Дидактикалық материалдарды да «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытқанда қолданады.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.10.3-кестеде берілген.

6.10.3.-кесте. ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық					
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	8	информатика	Астана кітап	2018	қазақша
	9	Биология	Астана кітап	2018	қазақша
Дидактикалық материалдар	8	информатика	Астана кітап	2018	қазақша
	9	Биология	Астана кітап	2018	қазақша
тағы басқа	-	-	-	-	-

Темірбек Жүргенов атындағы №136 мектеп-лицейінде оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биология кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті -0, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. Информатика кабинеттерінің саны - 3, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да

жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 6.10.4-кестеде ұсынылған.

6.10.4.-кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Информатика	3			+	1 /летэкран 1/интерб, 1/летэкран
Стем	1			+	1/летэкран

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 0 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2019 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2020 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2021 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 6.10.5-кестеде ұсынылады.

6.10.5.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0	0	0

2018-2019 оқу жылында Темірбек Жүргенов атындағы №136 мектеп-лицейі бойынша ЖМБ («Биология») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатыспаған. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 6.10.6-кестеде берілген.

6.10.6.-кесте. ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

2018-2019		
	олимпиада	Жобалар
		Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2019-2020 оқу жылында Т. Жүргенов атындағы № 136 мектеп-лицейі бойынша ЖМБ («Биология») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатыспаған. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 6.10.7-кестеде берілген.

6.10.7.–кесте. ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020-2021 оқу жылында Т. Жүргенов атындағы № 136 мектеп-лицейі бойынша ағылшын тілінде білім алушылар ("Биология") мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан жоқ. ЖМН ("Биология") пәндері бойынша ағылшын тілінде білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.10.8-кестеде келтірілген.

6.10.8.–кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019-2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 6.10.9-кестеде келтірілген.

6.10.9.-кесте. Мектепте ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	49		43		36	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	-	-	-	-	-	-
Шетелдік ЖОО	-	-	-	-	-	-
Отандық колледж	-	-	-	-	-	-
Шетелдік колледж	-	-	-	-	-	-

Т. Жүргенов атындағы № 136 мектеп-лицейі бойынша 2019 жылы 49, 2020 жылы 43, 2021 жылы 36 білім алушылар мектепті бітірген. Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер берілмеген. Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 6.10.10-кестеде келтірілген.

6.10.10.-кесте. Мектепте ЖМБ («Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім сапасы туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	49		43		36	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	-	-	-	-	-	-
Шетелдік ЖОО	-	-	-	-	-	-
Отандық колледж	-	-	-	-	-	-
Шетелдік колледж	-	-	-	-	-	-

6.11 Нағи Ильясов атындағы №9 мектеп-гимназиясы

Қызылорда облыстық білім басқармасының Қызылорда қаласы бойынша білім бөлімінің «Нағи Ильясов атындағы №9 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі, Қызылорда қаласы, Ақмешіт мөлтек ауданы №34 орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты 1176 білім алушыға;

Жиынтық сыныптар – 65

Білім алушылар – 1535

Оқыту тілі – орыс, қазақ тілі

«Физика», «Информатика», «Химия», «Биология» пәндері 10-11 сыныптарда (172 білім алушы) ағылшын тілінде оқытылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) информатика, химия, физика пәндерін қамтиды. Атап айтқанда, үш 11-сыныбында биология, химия, физика пәндері ағылшын тілінде жүргізіледі: химияны 75, информатиканы 26, ал физиканы 36 білім алушы оқиды. 11-сынып бойынша барлығы 137 білім алушы пәндерді ағылшын тілінде оқиды. Мәліметтер 6.11.1-кестеде келтірілген.

6.11.1-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
11	3	1	2	36	75	-	26	137

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны -7, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 0, 5 жылдан 10 жылға дейін - 1, 10 жылдан 15 жылға дейін - 3, 15 жылдан 20 жылға дейін – 1 және 20-дан жоғары педагогтердің саны-2.

7 мұғалімнің 4-еуі сабақты қазақ тілінде, үшеуі орыс тілінде береді.

Сапалы құрамы бойынша шебер-педагог – 0, зерттеуші-педагог – 2, сарапшы-педагог – 4, модератор – 0, бір мұғалімнің санаты жоқ.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 3, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.11.2-кестеде ұсынылады.

6.11.2.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты				Оқыту тілі	Педагог саны				
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-	Педагог-	Педагог-		Педагог	физика	химия	биология	информатика

											қазақ	орыс				
7	-	1	3	1	2	1	-	4	2	-	4	3	2	3	1	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделенді. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша «Астана-кітап» баспасы оқулықтарымен қамтамасыз етілген. Басқа оқу-әдістемелік кешендерімен қамтамасыз етілмеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.11.3-кестеде берілген.

6.11.3.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Оқулық атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	9	Физика Химия Биология Информатика	2018	Астана - кітап	ағылшын
	10	Физика Химия Биология Информатика	2019	Астана - кітап	ағылшын
	11	Физика Химия Биология Информатика	2020	Астана кітап	ағылшын
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
Дәптер	11	Биология	2019	Express Publishing	ағылшын

Оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биологиядан бір кабинет, информатикадан бір кабинет, физикадан бір кабинет, бір химия кабинеті бар екені анықталды. Сонымен қатар, физика, химия, биология бойынша лабораториялар бар. Физика, информатика кабинеттері Интербелсенді тақтамен жабдықталған және осы кабинеттерге интернет орнатылған. Пәндерағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 6.11.4-кестеде ұсынылған.

6.11.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	-	+	1
Физика	1	1	-	-	-
Химия	1	1	-	-	-
Информатика	1	-	-	+	1

ҰБТ пәндерін ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар туралы мәліметтер бойынша 2018-2021 жылдар аралығында «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған 197 білім алушы ҰБТ-ны тапсырған. Бірақ ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар жоқ (6.11.5-кесте).

6.11.5.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	38		48		56		55	

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.11.6-6.11.8 – кестелерде берілген.

6.11.6-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық

10-сынып	38									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	78									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

6.11.7-кесте. 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	48									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	56									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

6.11.8-кесте. 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2020-2021		
	Олимпиада	Жобалар	Басқа да

Сыныптар және жүлделі орындар	жарыстар									
	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	56									
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	55									
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

Үш жылда олимпиадаға, жобаларға, басқа жарыстарға білім алушылар қатыспаған.

2019 – 2021 жылдары түлектердің ЖОО-ына түсу туралы мәліметтер берілмеген (6.11.9-кесте).

6.11.9-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	48		56		55	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО						
Шетелдік ЖОО						
Отандық колледж						
Шетелдік колледж						

2021-2022 оқу жылында оқу сапасының нәтижесі туралы мәлімет 6.11.10-кестеде келтірілген.

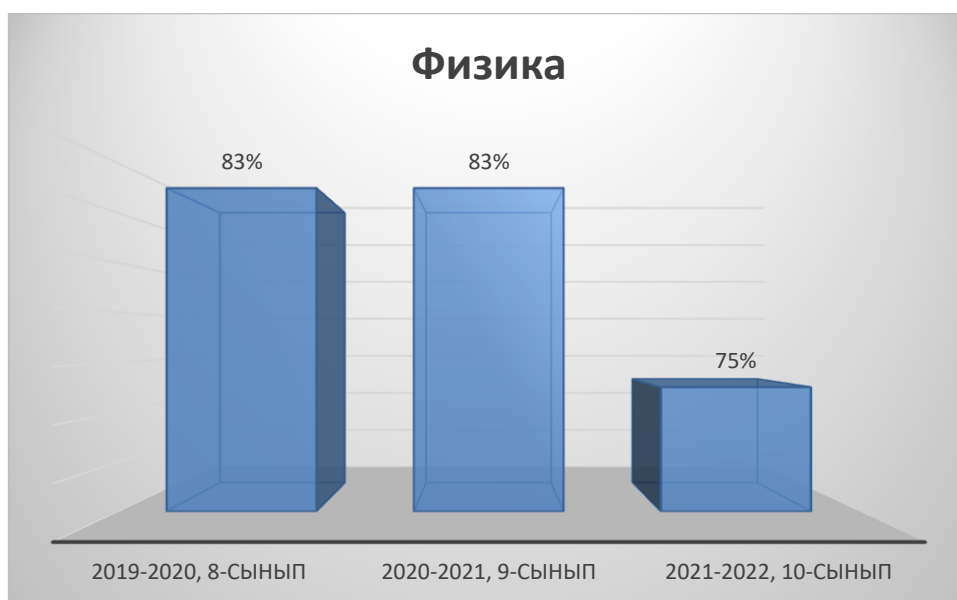
6.11.10.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы	Қосымша (мысалы)

					%	
2017-2018 оқу жылында	-	-	-	-	-	-
2018-2019 оқу жылы	9 А сынып	физика	24	Сейдахметова М.	82%	
	8 Б сынып	информатика	23	Исаева У	79%	
	9 Б сынып	информатика	25	Исаева У	81%	
	7 Б сынып	информатика	24	Ембергенова Қ	80%	
	7 А сынып	информатика	24	Ембергенова Қ	75%	
	8 А сынып	информатика	24	Ембергенова Қ	83%	
	9 Б сынып	Химия	25	Аймагамбетова Ж	80%	
	8 Б	Химия	23	Аймагамбетова Ж	79%	
	7 Б	Химия	24	Аймагамбетова Ж	80%	
	9 А сынып	Химия	24	Альжанова И	82%	
	8 А сынып	Химия	24	Альжанова И	81%	
	7 А сынып	Биология\	24	Алданазарова Г	78 %	
2019-2020 оқу жылы	8 А сынып	физика	20	Сейдахметова М.	83,2%	
	6 Г сынып	информатика	24	Исаева У	80,5%	
	8 Б сынып	информатика	24	Ембергенова Қ	81%	
	9 Б сынып	Химия	25	Аймагамбетова Ж	80%	
	9 А сынып	Химия	19	Альжанова И	83%	
	7 А сынып	Биология\	24	Алданазарова Г	80 %	
	7 Б сынып	Физика	24	Алтынбасова А	75%	
2020-2021 оқу жылы	9 А сынып	физика	30	Сейдахметова М.	83,2%	
	6 Г/о сынып	информатика	24	Исаева У	80,5%	Басқа қалаға көшті
	8 Б сынып	информатика	30	Ембергенова Қ	81%	
	9 Б сынып	Химия	24	Аймагамбетова	80%	

				Ж		
	8 А сынып	Химия	30	Альжанова И	83%	
	7 А сынып	Биология\	23	Алданазарова Г	80 %	
	6 Г/қ	Биология\	25	Алданазарова Г	79,6 %	
	7 Г сынып	Физика	24	Алтынбасова А	75%	
2021-2022 оқу жылы	10 А сынып	физика	24	Сейдахметова М.	75,2%	
	11 А сынып	физика	18	Сейдахметова М.	79%	
	11 А сынып	химия	18	С.Сүйіндікова	76%	
	10 Б сынып	информатика	26	Ембергенова Қ	79,3%	
	10 В сынып	Химия	26	Аймагамбетова Ж	75,4%	
	11 В сынып	Химия	18	Аймагамбетова Ж	77%	
	10 А сынып	Химия	24	Альжанова И	79,3%	
	-	Биология\	-	Алданазарова Г	-	Бала күтімінде
	11 В сынып	Физика	18	Алтынбасова А	73,2%	

Кестеде келтірілген мәліметтер бойынша әр пәнді ағылшын тілінде оқудағы білім сапасы 50%-дан артық екенін байқаймыз. Салыстырмалы түрде 2017-2018 және 2021-2022 оқу жылдары аралығындағы физика пәні бойынша білім сапасы 6.11.1-суретте берілген.

6.11.1-сурет. «Физика» пәні бойынша білім сапасы

Мәліметтербойынша «Физика»пәнін ағылшын тілінде оқитынбілім алушылардың білім сапасы2021-2022 оқу жылында төмендеген.

6.12. Үш тілде оқытатын дарынды балаларға арналған мамандандырылған сыныптары бар «Мұрагер» мектебі

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, химия пәндерін қамтиды.

6.12.1-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қаз	орыс					
10	8	6	2					

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) 10-сыныптар бойынша 8 сынып-комплект бар. Оның 6-ы қазақ тілінде, 2-і орыс сыныптары.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 5, еңбек өтілі 5 жылға дейін педагог– 5, 5-тен 10 жылға дейін - 0, 10-тен 15 жылға дейін - жоқ,15-тен 20 жылға дейін - 0,20 -дан жоғары – 0.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің сапалық құрамы: «Педагог-шебер»- жоқ, «Зерттеуші-педагог»-1, «Педагог-сарапшы»-1, «Педагог-модератор» - 3.

«Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны –2, физика пәнінен ағылшын тілінде жүргізетін педагог - 1.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.12.2-кестеде ұсынылған.

6.12.2.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты				Оқыту тілі		Педагог саны				
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары						каз	орыс	физика	химия	биология	информатика
Алматова Сара	1	-	-	-	-	Модератор					5		1	1	1	2
Алимова Венера	1	-	-	-	-	Зерттеуші										
Шәкиев Бақытбек	1	-	-	-	-	Модератор										
Төребек Динара	1	-	-	-	-	Сарапшы										
Асанбаева Мөлдір	1	-	-	-	-	Модератор										

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі: 10 сыныптарға арналған Алматыкітап баспасынан шыққан «Физика»оқулығымен қамтамасыз етілген. Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, тағы басқа құралдар ағылшын тілінде жоқ.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.12.3-кестеде берілген.

6.12.3.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	2000	Алматы кітап	қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-

Дидактикалық материалдар					
тағы басқа					

Мектеп-лицейде ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы: химия кабинетінің саны- 1, биология кабинетінің саны- 1, информатика кабинетінің саны- 1, химия пәні бойынша зертхана саны - 1, лингофон кабинеті - жоқ, химия, биология, информатика кабинеттері интернет желісіне қосылған. Барлық кабинеттер басқа да жабдықтармен(компьютер, интербелсенді тақта) қамтамасыз етілген.

Химия, физика, биология пәндері бойынша лабораториясы бар, лингофонды кабинеттері бар.

Пәндерағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 6.12.4-кестеде ұсынылған.

6.12.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лабора- тория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	1	+	
Информатика					
Химия	1	1	1	+	
Биология	1	1	1	+	

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер келтірілмеген (6.12.5-кесте).

6.12.5.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	-	-						

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.12.6-6.12.8 – кестелерде берілген.

6.12.6-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2018-2019		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-		-	-		-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға мен басқа да жарыстарға қатысуы: 10-сыныптар бойынша облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға қатысқан білім алушы жоқ. Жоба қорғау сайыстарына қатысқан жоқ. 10-сыныптар бойынша басқа да облыстық, республикалық, халықаралық жарыстарға қатысқан білім алушылар болмады.

11-сыныптар бойынша облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға қатысқан білім алушы жоқ. Жоба қорғау сайыстарына қатысқан жоқ. 11-сыныптар бойынша басқа да облыстық, республикалық, халықаралық жарыстарға қатысқан білім алушылар болмаған.

6.12.7-кесте. 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2019-2020		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға мен басқа да жарыстарға қатысуы: 10-сыныптар бойынша облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға қатысқан білім алушы жоқ. Жоба қорғау сайыстарына қатысқан жоқ. 10-сыныптар бойынша басқа да облыстық, республикалық, халықаралық жарыстарға қатысқан білім алушылар болмаған.

11-сыныптар бойынша облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға қатысқан білім алушы жоқ. Жоба қорғау сайыстарына қатысқан жоқ. 11-сыныптар бойынша басқа да облыстық, республикалық, халықаралық жарыстарға қатысқан білім алушылар болмаған.

6.12.8-кесте. 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2020-2021		
	Олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға мен басқа да жарыстарға қатысуы: 10-сыныптар бойынша облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға қатысқан білім алушы жоқ. Жоба қорғау сайыстарына қатысқан жоқ. 10-сыныптар бойынша басқа да облыстық, республикалық, халықаралық жарыстарға қатысқан білім алушылар болмады.

11-сыныптар бойынша облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға қатысқан білім алушы жоқ. Жоба қорғау сайыстарына қатысқан жоқ. 11-сыныптар бойынша басқа да облыстық, республикалық, халықаралық жарыстарға қатысқан білім алушылар болмаған.

2019-2021 жылдары ЖОО-ына түскен білім алушылар бойынша мәліметтер берілмеген (6.12.9-кесте).

6.12.9.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО						
Шетелдік ЖОО						
Отандық						

колледж						
Шетелдік колледж						

6.13 Әли Мүсілімов атындағы №101 мектеп-лицейі

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) информатика, химия, физика пәндерін қамтиды. Атап айтқанда, 7-сыныпта физика пәні, 8-сыныпта химия, биология, информатика пәндері, 9-сыныпта физика және химия пәндері, 10-сыныпта физика және биология пәндері ағылшын тілінде жүргізіледі. Атап айтқанда, ағылшын тілінде химияны 77, информатиканы 24, биологияны 76, ал физиканы 105 білім алушы оқиды. Барлығы 282 білім алушы пәндерді ағылшын тілінде оқиды. Мәліметтер 6.13.1-кестеде келтірілген.

6.13.1-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	1	1		25				25
8	6	6			51	50	24	125
9	2	2		24	26			50
10	3	3		56		26		82

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны -12, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 0, 5 жылдан 10 жылға дейін - 2, 10 жылдан 15 жылға дейін - 8, 15 жылдан 20 жылға дейін – 1 және 20-дан жоғары педагогтердің саны-1.

12 мұғалімде қазақ тілінде оқытын сыныпта жұмыс жасайды.

Сапалы құрамы бойынша шебер-педагог – 0, зерттеуші-педагог – 6, сарапшы-педагог – 3, модератор – 2, екі мұғалім екінші санаты.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 3, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 3, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 4. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.13.2-кестеде ұсынылады.

6.13.2.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Екінші санатты			қазақ	орыс	физика	химия
12	-	2	8	1	1	-	6	3	1	2	12	0	4	3	3	2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделенді. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша «Астана-кітап» баспасы оқулықтарымен қамтамасыз етілген. Басқа оқу-әдістемелік кешендерімен қамтамасыз етілмеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.13.3-кестеде берілген.

6.13.3.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Оқулық атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	9	Физика Химия Биология Информатика	2018	Астана - кітап	ағылшын
	10	Физика Химия Биология Информатика	2019	Астана - кітап	ағылшын
	11	Физика Химия Биология Информатика	2020	Астана кітап	ағылшын
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-

Оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биологиядан бір кабинет, информатикадан бір кабинет, физикадан бір кабинет, бір химия кабинеті бар екені анықталды. Сонымен қатар, физика, химия, биология бойынша лабораториялар бар. Барлық кабинеттер Интернетпен қамтамасыз етілген және осы кабинеттерге интернет орнатылған. Пәндер ағылшын тілінде

жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 6.13.4-кестеде ұсынылған.

6.13.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	-	1	1
Физика	1	1	-	1	1
Химия	1	1	-	1	1
Информатика	1	-	-	1	1

ҰБТ-ны пәндерін ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар туралы мәліметтер бойынша 2018-2021 жылдар аралығында «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған 332 білім алушы ҰБТ-ны тапсырған. Бірақ ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар жоқ (6.13.5-кесте).

6.13.5.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	75		77		77		103	

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.13.6.-6.13.8 – кестелерде берілген.

6.13.6.-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					1		1			

6.13.7.-кесте. 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	48									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					1				1 4	

11-сынып	56									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

6.13.8-кесте. 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1			2	1				

Үш жылда олимпиадаға бір, жобаларға алты, басқа да жарыстарға бес білім алушы қатысқан. Қатысу нәтижесі бойынша жүлделі орындарға ие болған.

2019-2021 жылдары түлектердің ЖОО-ына түсу туралы мәліметтер берілмеген (6.13.9-кесте).

6.13.9–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	77		77		103	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі

Отандық ЖОО						
Шетелдік ЖОО						
Отандық колледж						
Шетелдік колледж						

2021-2022 оқу жылында оқу сапасының нәтижесі туралы мәлімет 6.13.10-кестеде келтірілген.

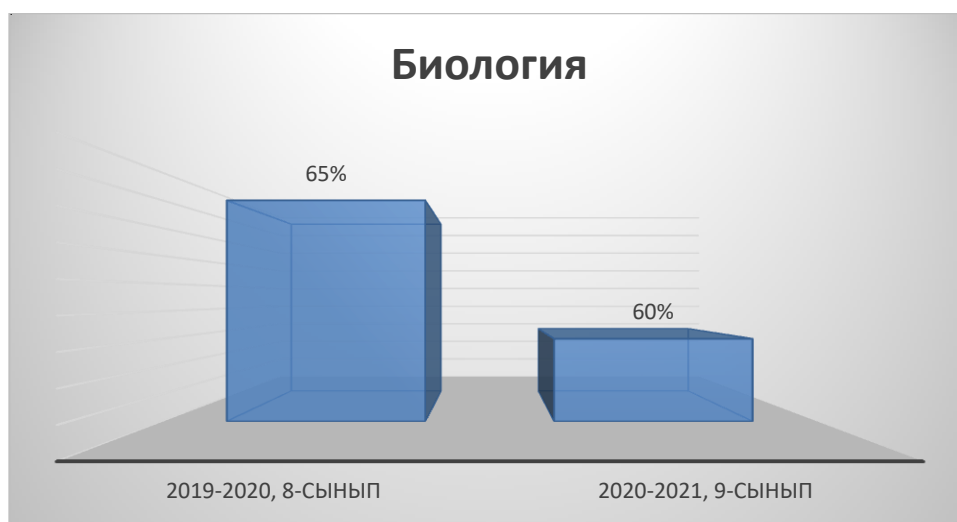
6.13.10.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пәниесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша
2017-2018 жж	7 "Ә"	Физика	25	ИманғалиеваӘсел	65%	Апробация
	8 "В"	Химия	25	АуезхановаМөлдір	60%	Апробация
2018-2019 жж	9 "Ә"	Химия	28	АуезхановаМөлдір	70%	
2019-2020 жж	9 "Ә"	Физика	29	ИманғалиеваӘсел	65%	
	10 "Ә"	Химия	28	АуезхановаМөлдір	75%	
	8 "А"	Химия	26	ТөребаеваГүлзабид а	65%	
	10 "В"	Физика	12	БакуоваЖазира	66%	
	10 "А"	Физика	24	СаулебековаҚұрал ай	76%	
	8 "А"	Биология	26	Фазилова Назигуль	70%	
	8 "Б"	Биология	26	АлудаеваМөлдір	76%	
	8 "А"	Информатика	13	ТұяқбаеваНұрсәуле	80%	
	8 "Ә"	Биология	29	БазарбаеваГүлзат	65%	
	11 "Б"	Физика	26	ЖүсіпбековаЛәззат	88%	
	10 "А"	Информатика	14	ҚазиевЕркебұлан	60%	
7 "Ә"	Химия	27	АрыстановаАкерке	77%		
2020-2021 жж	10 "Б"	Физика	19	ИманғалиеваӘсел	64%	
	11 "Ә"	Химия	29	АуезхановаМөлдір	85%	
	11 "В"	Химия	24	ТөребаеваГүлзабид а	86%	
	11 "В"	Физика	24	БакуоваЖазира	75%	
	11 "А"	Физика	24	СаулебековаҚұрал ай	80%	
	9 "А"	Биология	26	Фазилова Назигуль	75%	
	11 "А"	Информатика	12	ТұяқбаеваНұрсәуле	55%	

	7 "Ә"	Биология	26	АлудаеваМөлдір	53%	
	9 "Ә"	Биология	29	БазарбаеваГүлзат	60%	
	11 "Ә"	Физика	29	ЖүсіпбекоаЛәззат	69%	
	11 "А"	Информатика	12	ҚазиевЕркебұлан	60%	
	8 "Ә"	Химия	26	АрыстановаАқерке	78%	
2021-2022 жж	7 "Б"	Физика	25	ИманғалиеваӘсел	I жартыжылдық	
	8 "Г"	Химия	25	АуезхановаМөлдір	I жартыжылдық	
	8 "В"	Химия	26	ТөребаеваГүлзабид а	I жартыжылдық	
	10 "Ә"	Физика	27	БакуоваЖазира	I жартыжылдық	
	10 "В"	Физика	30	СаулебековаҚұрал ай	75%	
	8 "Г"	Биология	25	Фазилова Назигуль	I жартыжылдық	
	8 "Г"	Биология	25	АлудаеваМөлдір	I жартыжылдық	
	9 "Ә"	Химия	24	АрыстановаАқерке	I жартыжылдық	
	8 "Ә"	Информатика	14	ТұяқбаеваНұрсәуле	I жартыжылдық	
	10 "Ә"	Биология	27	БазарбаеваГүлзат	I жартыжылдық	
	9 "Д"	Физика	24	ЖүсіпбекоаЛәззат	I жартыжылдық	
	8 "Г"	Информатика	14	ҚазиевЕркебұлан	I жартыжылдық	

Кестеде келтірілген мәліметтер бойынша әр пәнді ағылшын тілінде оқудағы білім сапасы 50%-дан артық екенін байқаймыз.

2019-2020 және 2020-2021 оқу жылдары аралығындағы биология пәні бойынша білім сапасы 6.13.1-суретте берілген. Пән бойынша білім сапасының төмендегенін байқаймыз.

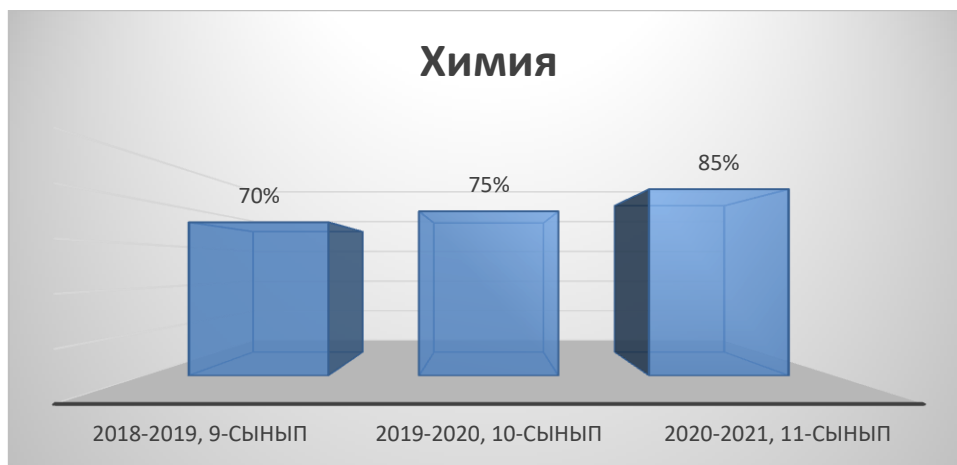
6.13.1-сурет. «Биология» пәні бойынша білім сапасы

2020-2021 және 2021-2022 оқу жылдары аралығындағы информатика пәні бойынша білім сапасы 6.13.2-суретте берілген. Пән бойынша білім сапасының тұрақты екенін көреміз.

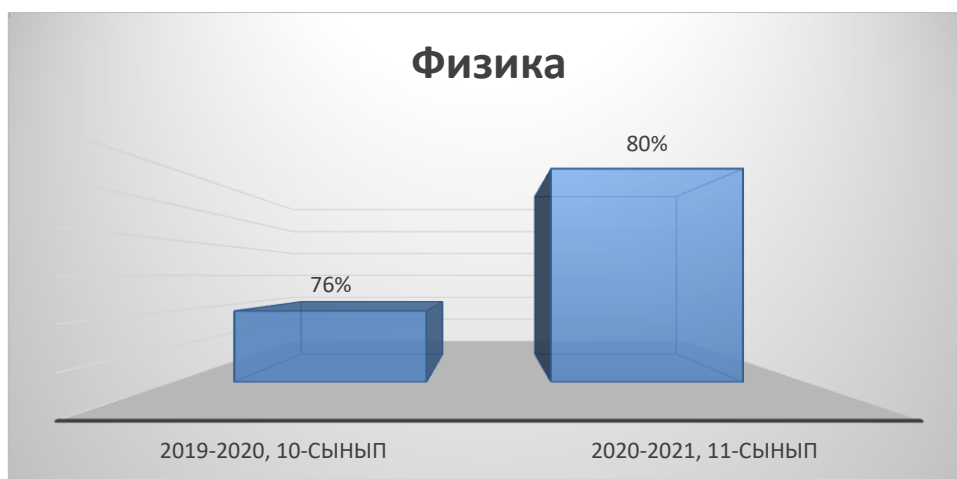
6.13.2-сурет. «Информатика» пәні бойынша білім сапасы

2018-2019 және 2020-2021 оқу жылдары аралығындағы химия пәні бойынша білім сапасы 6.13.3-суретте берілген. Пән бойынша білім сапасының жылдан жылға жоғарлауын байқаймыз.

6.13.3-сурет. «Химия» пәні бойынша білім сапасы

2019-2020 және 2020-2021 оқу жылдары аралығындағы физика пәні бойынша білім сапасы 6.13.4-суретте берілген. Пән бойынша білім сапасының жылдан жылға жоғарлауын байқаймыз.

6.13.4-сурет. «Физика» пәні бойынша білім сапасы

6.14 Қ. Мұхамеджанов атындағы №1 мектеп-гимназия», 10-11 сыныптар

Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы, И.Тоқтыбаев көшесі 2, ғимарат 8-де орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 964 білім алушы; жиынтық сыныптар - 55; білім алушылар - 1396. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. «Физика», «Информатика», «Биология», «Химия» пәндері 5 - 11 сыныптарда ағылшын тілінде оқытылады. Білім алушылардың жалпы саны – 242.

2021-2022 оқу жылында мектеп-гимназияда 9 гимназия сыныптары жұмыс істейді. Онда 242 оқушы, мектеп оқушыларының жалпы санының 17 % құрады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі- ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндерін қамтиды, тек 5-сыныптан бастап, информатика пәні ағылшын тілінде оқытылады. Ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны - 25, химиядан - 26, биологиядан-76, информатикадан - 53, барлығы 257 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 6.14.1-кестеде келтірілген.

6.14.1-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сын ып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		каз	орыс					
5	1	1					28	28
7	2	2		25			26	51
8	1	1					27	27
9	1	1			26			26
10	3	3				24		76
11	2	2				51		51

5-сыныпта бір сынып комплектісі, оқыту қазақ тілінде, оқыту орыс тілінде оқытылатын сынып - жоқ. 5-сыныпта информатика пәнінен 28 білім алушы оқиды.

7-сыныпта 2 сынып-комплект білім алушы бар, екі сынып та қазақ тілінде оқиды. Бір сынып (25 білім алушы) физика пәнін ағылшын тілінде оқыса, екінші сынып (26 білім алушы) ағылшынша информатика пәнін таңдаған.

8-сыныпта бір сынып оқиды. 27 білім алушы информатика пәнін ағылшын тілінде оқиды.

9-сыныпта бір сынып комплект (26 білім алушы). Олар ағылшын тілінде оқуға химия пәнін таңдаған.

10-сыныпта үш сынып-комплект оқиды. Барлығы 74 білім алушы бар. Олар ағылшын тілінде биология пәнін таңдаған.

11-сыныпта екі сынып-комплектте 51 білім алушы бар. Барлығы да биология пәнін таңдаған.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.14.2-кестеде ұсынылған.

6.14.2. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Еңбек өтілі	санаты	Педагог саны
-------------	--------	--------------

Педагог саны	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог		Оқыту тілі		физика	химия	биология	информатика
											қаз	орыс				
11	2	4	2	1	2	2	5	3	1		11		3	1	3	4

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 11, еңбек өтілі бойынша:

5 жылға дейін дейін - 2,

5-тен 10 жылға дейін - 4,

10-нан 15 жылға дейін – 2,

15-тен 20 жылға дейін – 1,

20 жылдан астам – 2 педагог жұмыс істейді.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагог саны - 1, «Педагог-шебер» - жоқ, «Зерттеуші-педагог» -2, «Педагог-сарапшы» -5, «Педагог-модератор» - 3.

Барлық педагогтер қазақ сыныптарына сабақ береді.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 3, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 3, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 4.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделесек, тек «Физика» пәнінен 2019 жылы АрманПВ баспасынан шыққан оқулықпен қамтамасыз етілген. Мұғалімдерге арналған әдістемелік нұсқаулықтармен қамтылмаған. Дидактикалық материалдар саны – 1. 2020 жылы Астана кітап баспасынан қостілді PHYSICS құралы бар. Басқа оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген.

10-сыныптың информатика пәні бойынша 2019 жылы қазақ тілінде АрманПВ баспасынан шыққан 10-сынып Информатика оқулығымен оқиды. Басқа ағылшын тілінде жүргізетін оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген. Дидактикалық материалдар саны – 1. 2019 жылы Астана кітап

баспасынан қостілді INFORMATICS құралы бар. Қосымша басқа да материалдармен қамтамасыз етілмеген.

10-сыныптың Химия пәні бойынша 2019 жылы қазақ тілінде Мектеп баспасынан шыққан 10-сынып Химия оқулығымен оқиды. Басқа ағылшын тілінде жүргізетін оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген. Дидактикалық материалдар саны – 1. 2019 жылы Астанакітап баспасынан қостілді CHEMISTRY құралы бар. Қосымша басқа да материалдармен қамтамасыз етілмеген.

10-сыныптың Биология пәні бойынша 2019 жылы қазақ тілінде Мектеп баспасынан шыққан 10-сынып Биология оқулығымен оқиды. Басқа ағылшын тілінде жүргізетін оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген. Дидактикалық материалдар саны – 1. 2019 жылы Астанакітап баспасынан қостілді BIOLOGY құралы бар. Қосымша басқа да материалдармен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.14.3-кестеде берілген.

6.14.3.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	2019	Арманпв	қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	1	PHYSICS	2020	астанакітап	қостілді
тағы басқа					
Оқулық	10 сынып	информатика	2019	арманпв	қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар	1	INFORMATICS	2019	астанакітап	қостілді
тағы басқа					
Оқулық	10 сынып	химия	2019	мектеп	қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар	1	CHEMISTRY	2019	астанакітап	қостілді
тағы басқа					
Оқулық	10 сынып	Биология	2019	мектеп	қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық					

Дидактикалық материалдар	1	BIOLOGY	2019	астанакітап	қостілді
тағы басқа					

«Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы Қ. Мұхамеджанов атындағы №1 мектеп-гимназиясында» ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, физика кабинетінің саны-2, зертхана саны -2, лингофон кабинеті - 0, кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтармен (комп., интербелсенді тақта) қамтамасыз етілген.

Биология кабинетінің саны- 1, зертхана саны - 1, лингофон кабинеті - 0, кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтармен(комп., интербелсенді тақта) қамтамасыз етілген.

Пәндер ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 6.14.4-кестеде ұсынылған.

6.14.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	2	2		+	+
Биология	1	1		+	+

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар бойынша Қ. Мұхамеджанов атындағы №1 мектеп-гимназиясында 2018 жылы - 68 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны-0. 2019 жылы мектепті 52 түлек бітірді. Ағылшын тілінде Ұлттық бірінғай тестті 1 түлек тапсырды. 2020 жылы 57 түлек бітірген. ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған дар болмады. 2021 жылы 79 түлек бітірсе, ешқайсысы ағылшын тілінде ҰБТ-ны тапсырмады.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 6.14.5. –кестеде ұсынылған.

6.14.5.-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	68	-	52	1	57	-	79	-

Қ.Мұхамеджанов атындағы №1 мектеп-гимназиясында 2018-2019 оқу жылында жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология»,

«Информатика») ағылшын тілінде оқитын 10-сынып білім алушылары мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалараға қатыспаған. Жоба қорғау бойынша облыстық сайыстарға қатысып, бір оқушы I орын жеңіп алды, бір оқушы II орын алды. Жоба қорғаудың республикалық, халықаралық деңгейдегі жарыстарына қатыспады. Басқа да ұйымдастырылған сайыстарға қатысқан жоқ.

11-сынып білім алушылары мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалараға қатыспаған. Жоба қорғау бойынша облыстық, республикалық, халықаралық деңгейдегі жарыстарына қатыспады. Басқа да ұйымдастырылған сайыстарға қатысқан жоқ.

Қ.Мұхамеджанов атындағы №1 мектеп-гимназиясында 2019-2020 оқу жылында жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын 10-сынып білім алушылары мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалараға қатыспаған. Жоба қорғау бойынша облыстық сайыстарға қатысып, бір оқушы III орын жеңіп алды. Жоба қорғаудың республикалық, халықаралық деңгейдегі жарыстарына қатыспады. Басқа да ұйымдастырылған сайыстарға қатысқан жоқ.

11-сыныпты 28 білім алушылары бітірді. Мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалараға қатыспаған. Жоба қорғау бойынша облыстық, республикалық, халықаралық деңгейдегі жарыстарына қатыспады. Басқа да ұйымдастырылған сайыстарға қатысқан жоқ.

Қ.Мұхамеджанов атындағы №1 мектеп-гимназиясында 2020-2021 оқу жылында жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын 10-сыныптың 52 білім алушылары мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалараға қатыспаған. Жоба қорғау бойынша облыстық сайыстарға қатысып, екі оқушы II орын жеңіп алды. Жоба қорғаудың республикалық, халықаралық деңгейдегі жарыстарына қатыспады. Басқа да ұйымдастырылған сайыстарға қатысқан жоқ.

11-сыныпты 27 білім алушылары бітірді. Мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалараға қатыспаған. Жоба қорғау бойынша облыстық, республикалық, халықаралық деңгейдегі жарыстарына қатыспады. Басқа да ұйымдастырылған сайыстарға қатысқан жоқ.

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.14.6-6.14.8 – кестелермен берілген.

6.14.6-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар	2018-2019		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	28									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					1 оқушы- I орын 1 оқушы – II орын					
11-сынып	28									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

6.14.7-кесте. 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	27									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					1 оқушы- III орын					
11-сынып	28									
Алынған жүлделі орындар										

Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

6.14.8-кесте. 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	52									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					2 оқушы-2 орын					
11-сынып	27									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019 жылы 52 түлек бітірген. Оның 49 отандық жоғары оқу орындарына оқуға түскен. 3 түлек шетелдік ЖОО оқуға түскен. Отандық және шетелдік колледждерге оқуға түскен түлектер болған жоқ.

2020 жылы мектепті 57 түлек бітірген. Оның 54 отандық жоғары оқу орындарына, 1 түлек шетелдік жоғары оқу орнына және 2 түлек отандық колледждерге оқуға түскен. Шетелдік колледждерге оқуға түскен түлектер - жоқ.

2021 жылы оқу орнын 79 түлек бітірген. 75 тбітіруші отандық ЖОО, 1 түлек шетелдік ЖОО және 1 түлек отандық колледжге оқуға түскен.

2019 – 2021 жылдары ЖОО-ына түскен түлектер туралы мәлімет 6.14.9-кестеде келтірілген.

6.14.9.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	52		57		79	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	49		54		75	
Шетелдік ЖОО	3		1		1	
Отандық колледж			2		1	
Шетелдік колледж						

Қ.Мұхамеджанов атындағы №1 мектеп-гимназиясы бойынша үштілділік оқытудың білім сапасы төмендегіше:

2018-2019 оқу жылында 10-сыныпта Химия пәнінен білім сапасы 100% болды.

2019-2020 оқу жылында 10-сыныпта Биология пәнінен 27 білім алушы оқып, білім сапасы 69% көрсетті. 11-сыныпта Химия пәні бойынша 28 білім алушы 72% көрсетті.

2020-2021 оқу жылында 10-сыныптың білім алушылары Биологиядан 69%, Химиядан (28 білім алушы) – 72%, Информатикадан (14 білім алушы) – 100% болды.

2021-2022 оқу жылының I тоқсаны бойынша білім сапасы 10-сыныпта физика пәнінен 64%, Биология пәнінен – 68%, 11-сыныпта Биология пәнінен – 68% болды.

6.14.10.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика»)пәндерін ағылшын тілінде оқытынбілім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән мұғалімі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша
2021-2022 оқу жылы	7а	Физика	24	Тобалықова Н	68	1 тоқсан
	10ә	Физика	26	Арықбай Алтынай	64	1 тоқсан
	10б	Физика	24	Колдеева Э	64	1 тоқсан
	7ә	Информатика	26	Шимболатова Ж	98	1 тоқсан
	8ә	Информатика	27	Мусилимова Р	98	1 тоқсан
	8ә - II топ	Информатика	14	Мұстафаева С	98	1 тоқсан

	11ә	Биология	26	Бердіхалықова Ж	68	1 тоқсан
	11б	Биология	25	Таңатарова Ж	68	1 тоқсан
	10б	Биология	24	Усманова Г	68	1 тоқсан
	9ә	Химия	26	Аязбекова К	65	1 тоқсан
	5в-1 топ	Информатика	14	Прмаханова М	100	1 тоқсан

2020-2021 оқу жылы	1-8ә	Физика	13	Тобалықова Н	69	Жылдық
	2-9ә	Физика	13	Арықбай Алтынай	68	Жылдық
	3-9б	Физика	13	Колдеева Э	68	Жылдық
	4-6ә-1 топ	Информатика	13	Шимболатова Ж	100	Жылдық
	5-6ә-2 топ	Информатика	13	Мусилимова Р	100	Жылдық
	6-7ә-1 топ	Информатика	13	Мұстафаева С	100	Жылдық
	7-10ә	Биология	25	Бердіхалықова Ж	69	Жылдық
	8-10б	Биология	24	Таңатарова Ж	69	Жылдық
	9-5а	Биология	25	Усманова Г	69	Жылдық
	10-11ә	Химия	28	Аязбекова К	72	Жылдық
	11-7ә 2 топ	Информатика	14	Прмаханова М	100	Жылдық

2019-2020 оқу жылы	1	7ә	Физика	13	Арықбай Алтынай	69	Жылдық
	2	7ә	Физика	13	Колдеева Э	68	Жылдық
	3	6а	Информатика	25	Шимболатова Ж	100	Жылдық
	4	6ә	Информатика	25	Мусилимова Р	100	Жылдық
	5	6б	Информатика	26	Мұстафаева С	100	Жылдық
	6	9ә	Биология	28	Бердіхалықова Ж	69	Жылдық
	7	9б	Биология	26	Таңатарова Ж	69	Жылдық
	8	10б	Биология	27	Усманова Г	69	Жылдық
	9	11ә	Химия	28	Аязбекова К	72	Жылдық

2018-2019 оқу жылы	1	7б	Физика	26	Тобалықова Н	64	Жылдық
	2	7ә	Физика	26	Колдеева Э	64	Жылдық
	3	6ә-1 топ	Информатика	14	Мұстафаева С	100	Жылдық
	4	6ә-2 топ	Информатика	14	Шимболатова Ж	100	Жылдық
	5	11ә	Информатика	28	Мусилимова Р	100	Жылдық
	6	8ә	Биология	28	Бердіхалықова Ж	97	Жылдық
	7	8б	Биология	26	Таңатарова Ж	97	Жылдық
	8	8а	Биология	24	Усманова Г	97	Жылдық
	9	10ә	Химия	28	Аязбекова К	100	Жылдық
		Барлығы	214		91		

2017-2018 оқу жылы	6ә-1 топ	Физика	14	Тобалықова Н		Курста
	7ә-1 топ	Физика	12	Арықбай Алтынай		Курста
	8ә-1 топ	Физика	14	Колдеева Э		Курста
	5ә-1 топ	Информатика	14	Шимболатова Ж		Курста

	9ә-1 топ	Информатика	13	Мусилимова Р		Курста
	5ә-2 топ	Информатика	13	Мұстафаева С		Курста
	9ә-2 топ	Информатика	13	Прмаханова М		Курста
	7ә-2 топ	Биология	12	Бердіхалықова Ж		Курста
	6ә-2 топ	Биология	14	Таңатарова Ж		Курста
	8ә-2 топ	Биология	14	Усманова Г		Курста
	10ә	Химия	28	Аязбекова К		Курста
	Барлығы		16 1			

6.15 №212 мектеп-гимназиясы

«Қызылорда облысының білім басқармасының Қызылорда қаласы бойынша білім бөлімінің №212 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Қызылорда қаласы, М. Жұмабаев көшесі, 1 ғимаратта орналасқан. Мектептің жобалық қуаты- 760; сынып жиынтығы- 49, МАД топтары-3; білім алушылар саны- 1242, МАД- 76. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. «Физика», «Информатика», «Биология», «Химия» пәндері 10-11 сыныптарда (92 білім алушы) ағылшын тілінде оқытылады. Мәліметтер 6.15.1-кестеде келтірілген.

6.15.1-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қаз	орыс					
10	3	3		25	17	24	0	66

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) пәндерді 10-сыныптың білім алушылары оқиды. Мектепте үш сынып-комплект бар. Барлығы 66 білім алушылар бар. 25 білім алушы физика пәнін, 17 білім алушы химияны, 24 білім алушы биология пәнін таңдады.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметтер 6.15.2-кестеде ұсынылған.

6.15.2.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі	санаты	Педагог саны	
			Оқыту тілі	

	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог - санаты	Педагог - модератор	Педагог - сарапшы	Педагог - зерттеуші - жоғары		к	ор	физика	химия	биология	
				пайыз		ы	р - 2	ы - 1	ры		аз	ыс				
9	0	2	3	0	4		2	1	6		9	-	3	2	2	2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 9, еңбек өтілі 5 жылға дейін дейін - жоқ, 5-тен 10 жылға дейін - 2, 10-тен 15 жылға дейін - 3 педагог жұмыс істейді. 15-тен 20 жылға дейін педагогтер жоқ және 20-дан жоғары одан жоғары педагогтер - 4.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагог саны - 0, «Педагог-шебер» - жоқ, «Зерттеуші-педагог» - 6, «Педагог-сарапшы» - 1, «Педагог-модератор» - 2.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 3, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 2, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2.

«Қызылорда облысының білім басқармасының Қызылорда қаласы бойынша білім бөлімінің №212 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде жаратылыстану-математикалық бағытында ағылшын тілінде оқытылатын пәндерден оқулық, мұғалімдерге арналған әдістемелік нұсқаулық көрсетілмеген. Сондай-ақ, Дидактикалық материалдар мен қосымша басқа да нұсқаулықтар жайлы мәлімет жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.15.3-кестеде берілген.

6.15.3.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық					
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар					
тағы басқа					

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, мектептегі физика кабинетінің саны - 1, зертхана саны - 1, лингофон кабинеті – жоқ. Жабдықталған кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтар (компьютерлер, интербелсенді тақта) бар.

Химия кабинетінің саны - 1, зертхана саны - 1, лингофон кабинеті – жоқ. Жабдықталған кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтар (компьютерлер, интербелсенді тақта) бар. Пәндер ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 6.15.4-кестеде ұсынылған.

6.15.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1		+	+
Химия	1	1		+	+

№212 мектеп-гимназиясында 2018 жылы 42 түлек болды. 2019 жылы 38 түлек, 2020 жылы 42 түлек, 2021 жылы 33 түлек бітірді. Бітіруші түлектердің ешқайсысы Ұлттық біріңғай тестті ағылшын тілінде тапсырмады.

6.15.5.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	42	0	38	0	42	0	33	0

Білім алушылардың пәндік халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.15.6-6.15.8 – кестелерде берілген.

6.15.6-кесте. 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	44		10		4			5		
Алынған			1-		2-			3-		

жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын			орын			орын			орын	
11-сынып	38							3		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын								3-орын		

№212 мектеп-гимназиясы 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде 10-сыныпта оқитын білім алушылар саны 44. Мектепшілік, облыстық пәндік олимпиадаларға қатысқан жоқ. Республикалық пәндік олимпиададан 10 оқушы I орынды алағн. халықаралық пәндік олимпиадалараға қатыспаған. Жоба қорғау сайысы бойынша республикалық жарыстан 4 білім алушы II орын алған. Ұйымдастырылған басқа республикалық жарыстан 5 білім алушы III орын алған.

11-сыныпта осы оқу жылы 38 білім алушы оқыған. Облыстық, республикалық және халықаралық пәндік олимпиадалар мен жоба қорғау жарыстарын қатыспаған. Басқа ұйымдастырылған жарыстың облыстық деңгейінде 3 білім алушы III орын алған.

6.15.7-кесте. 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	34				1	6			5	
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын					2-орын	2-орын			3-орын	

3-орын									
11-сынып	42		1		1			4	
Алынған жүлделі орындар Гран-при			1-орын		2-орын			3-орын	
1-орын									
2-орын									
3-орын									

№212 мектеп-гимназиясы 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде 10-сыныпта оқитын білім алушылар саны 34. Мектепшілік, облыстық пәндік олимпиадаларға қатысқан жоқ. Жоба қорғау сайысы бойынша облыстық жарыстан 1 оқушы ІІ орын алған, республикалық жарыстан 6 білім алушы ІІ орын алған. Ұйымдастырылған басқа республикалық жарыстан 5 білім алушы ІІІ орын алған.

11-сыныпта осы оқу жылы 42 білім алушы оқыған. Республикалық пәндік олимпиадасынан 1 оқушы І орын алған, жоба қорғау жарыстарының облыстық кезеңінен 1 білім алушы ІІ орын алған. Басқа ұйымдастырылған жарыстың облыстық деңгейінде 4 білім алушы ІІІ орын алған.

6.15.8-кесте. 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	63					7			5	
Алынған жүлделі орындар Гран-при						2-орын			3-орын	
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	33				1	6		2	3	
Алынған жүлделі орындар Гран-при					2-орын	2-орын		3-орын	3-орын	
1-орын										

2-орын									
3-орын									

№212 мектеп-гимназиясы 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде 10-сыныпта оқитын білім алушылар саны 63. Мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға қатысқан жоқ. Жоба қорғау сайысы бойынша республикалық жарыстан 7 білім алушы ІІ орын алған. Ұйымдастырылған басқа республикалық жарыстан 5 білім алушы ІІІ орын алған.

11-сыныпта осы оқу жылы 33 білім алушы оқыған. Облыстық, республикалық және халықаралық пәндік олимпиадаларға қатыспаған. Жоба қорғау жарыстарынан 1 оқушы ІІ орын, 6 оқушы ІІ орын алған. Басқа ұйымдастырылған жарыстың облыстық деңгейінде 2 білім алушы ІІІ орын алған және республикалық жарыстардан 3 білім алушы ІІІ орын алған..

ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 2020-2021 оқу жылында қатысуы туралы мәлімет 6.15.9. –кестеде ұсынылған.

6.15.9.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	38		42		33	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	32		31		31	
Шетелдік ЖОО						
Отандық колледж	4		8		2	
Шетелдік колледж						

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектердің оқыту тілі - ағылшын тілі отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен отандық, шетелдік колледждерде оқуы туралы мәлімет жоқ. 2019 жылы 38 түлектің 32 отандық ЖОО, 4 түлек отандық колледждерге оқуға түскен.

2020 жылы 42 түлектің 31 отандық ЖОО және 8 отандық колледждерге оқуға түскен.

2021 жылы 33 түлектің 31 отандық ЖОО және 2 отандық колледждерге оқуға түскен.

Осы жылдары шет елдік жоғары оқу орындарына, шетелдік колледждерге оқуға түскен түлектер жоқ.

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет кестеде ұсынылған.

6.15.10.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша
2017-2018 оқу жылы						
2018-2019 оқу жылы	6 А сынып	Информатика (гимн компонент)	15	Абдуллаева А.Н.		
	7 А сынып	Биология (гимназиялық компонент)	12	Абдуллаева А.Б.		
	8 А сынып	Химия (гимназиялық компонент)	14	Тимурқызы А.		
	9 А сынып	Физика (гимназиялық компонент)	12	Нурпеисова К.		
	10 Ә сынып	Химия (гимназиялық компонент)	14	Тимурқызы А.		
	11 Ә сынып	Физика (гимназиялық компонент)	12	Таширова М.		
2019-2020 оқу жылы	6 А сынып	Информатика (гимн компонент)	26	Абдуллаева А.Н.		
	7 А сынып	Биология (гимназиялық компонент)	31	Абдуллаева А.Б.		
	8 А сынып	Физика (гимназиялық компонент)	27	Нурпеисова К.		
	8 Ә сынып	Физика (вариативтік компонент)	15	Базарбаева К.		
	8 Б сынып	Биология (вариативтік компонент)	12	Көптілеуова Л.	-	Декреттік демалыста
	8 В сыныбы	Информатика (вариативтік компонент)	14	Алданова Ж.	-	
	9 А сынып	Физика (гимназиялық)	26	Таширова М.	-	

		компонент)				
	10 А сынып	Физика (гимназиялық компонент)	18	Таширова М.	-	
	11 Ә сынып	Химия (гимназиялық компонент)	22	Тимурқызы А.		
2020- 2021 оқу жылы	8 А сыныбы	Химия (гимназиялық компонент)	24	Тимурқызы А.	-	
	9 А сыныбы	Физика (гимназиялық компонент)	27	Нурпеисова К.	-	
	10 А сыныбы	Физика (гимназиялық компонент)	20	Таширова М.	-	
	10 Ә сыныбы	Биология	24	Абдуллаева А.	100%	
	10 Ә сыныбы	Информатика	12	Алданова Ж.	91,6%	
	11 А сыныбы	Биология (вариативтік компонент)	17	Тулекова А.	-	
	11 А сыныбы	Информатика	17	Абдуллаева А.	100%	
	11 Ә сыныбы	Физика	16	Базарбаева К.	75%	
2021- 2022 оқу жылы	10 А сыныбы	Физика (гимназиялық компонент) Физика (вариативтік компонент)	25	Нурпеисова К. Базарбаева К.	- -	
	10 Ә сыныбы	Физика	24	Таширова М.	75%	
	10 Ә сыныбы	Биология	24	Абдуллаева А.	91,6%	
	10 Ә сыныбы	Химия (вариативтік компонент)	24	Тулекова А.	-	
	11 А сыныбы	Химия (гимназиялық компонент)	17	Тимурқызы А.	-	
	11 Ә сыныбы	Информатика	13	Абдуллаева А.	100%	

			13	Алданова Ж.	100%	
--	--	--	----	----------------	------	--

Кестеден көріп отырғанымыздай, 2017-2018 оқу жылында жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыған жоқ.

2018-2019 оқу жылында 6-7-8-9-10-11-сыныптардың білім алушылары оқыған. Кестеде көрсетілгендей, білім сапасы туралы мәлімет берілмеген.

2019-2020 оқу жылында 6-7-8-9-10-11-сыныптардың білім алушылары оқыған. Кестеде көрсетілгендей, білім сапасы туралы мәлімет берілмеген.

2018-2019 оқу жылында 8-9-10-11-сыныптардың білім алушылары оқыған. Кестеде көрсетілгендей, білім сапасы туралы мәлімет 10-сыныпта Биологиядан (вариативтік компонент) 100%, Информатикадан – 91,6%, 11-сыныпта Информатикадан – 100%, Физикадан – 75% көрсетіп отыр.

2021-2022 оқу жылында 10-11-сыныптардың білім алушылары оқыған. Кестеде көрсетілгендей, білім сапасы туралы мәлімет 10-сыныпта физикадан – 75%, биологиядан 91,6%, 11-сыныпта информатикадан – 100% көрсетіп отыр.

6.16. Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы № 23 Ж. Қизатов атындағы мектеп-лицейі, 10-11 сыныптар

Қызылорда облысының білім басқармасының Қызылорда қаласы бойынша білім бөлімінің «Ж.Қизатов атындағы №23 мектеп-лицейі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Қызылорда облысы.Қызылорда қаласы. Әбілхайыр хан 36 а орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 1176 ; жиынтық сыныптар - 78 ; білім алушылар - 1962. Оқыту қазақ және орыс тілінде жүргізіледі. «Физика», «Информатика» , «Биология» , «Химия» пәндері 10 - 11 сыныптарда (113 білім алушы) ағылшын тілінде оқытылады.

Жалпы білім беру деңгейінде жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытуды іске асыру. Бейіндік мектептегі білім мазмұнын саралау, кіріктіру және осы бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге дайындығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім алушының тұлғалық негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі жүзеге асыру және кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі- ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндерін қамтиды, Ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны 10 - сыныпта - 21, биологиядан-26, 11 - сыныптарда химиядан - 24, информатикадан-19, барлығы 137 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 6.16.1-де ұсынылады.

6.16.1.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
10	3	2	1	21		26	19	66
11	3	2	1		24		47	71

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 6, жұмыс өтілі 5 жылға дейін-жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін -2 педагог, 10 жылдан 15 жылға дейін-4. 15 жастан 20 жасқа дейінгі және одан жоғары педагогдер-жоқ. «Педагог-зерттеуші» -4, «педагог-сарапшы» -1, «педагог – модератор» -1.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны-жоқ, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны- 3. Оқыту тілі бойынша қазақ тілінде – 4, орыс тілінде -2. 2 ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 6.16.2-кестеде ұсынылады.

6.16.2.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты				Оқыту тілі		Педагог саны				
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог	қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика
6		2	4		-		1	1	4		4	2	1	1	1	3

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11- шы сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуін зерттей отырып, «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерінен ағылшын тілінде «Астана-кітап» баспасы шығарған оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілген. Ағылшын тілін жүргізетін басқа сыныптардың пәндері оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 6.16.3-кестеде берілген.

6.16.3.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Пән атауы	Баспа	Баспа жылы	Баспа тілі
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Биология	Астана кітап	2019	Ағылшын тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	11	Химия	Астана кітап	2020	Ағылшын тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Информатика	Астана кітап	2019	Ағылшын тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	11	Информатика	Астана кітап	2020	Ағылшын тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	9	Информатика	Астана кітап	2019	Орыс тілінде
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	9	Физика	Астана кітап	2018	Қазақ тілінде

Қызылорда қаласы № 23 Ж. Қизатов атындағы мектеп-лицейі оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» кабинеттерінің саны-1- ден, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті-0, кабинет интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) -1.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 6.16.4-кестеде ұсынылған.

6.16.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	Кабинет	Лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1		+	
Химия	1	1		+	
Биология	1	1		+	1 /летэкран
Информатика	2	2		+	1/интерб, 1/летэкран

2018 және 2019, 2020 жылғы түлектер «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған жоқ. ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 6.16.5-кестеде ұсынылады.

6.16.5.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	-	0	-	-	0	-	-	-

2018-2019 оқу жылында «Рудный қаласының білім бөлімінің №10 мектеп-гимназиясы» КММ бойынша ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

Білім алушылардың ағылшын тілінде оқытатын білім алушылардың пәндік олимпиадаларына, жобаларына және басқа да жарыстарына («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») жіберілуі туралы мәліметтер 6.16.6-кестеде берілген.

6.16.6.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Олимпиада				Жобалар			Басқа да жарыстар		
	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2019-2020 оқу жылында № 23 Ж. Қизатов атындағы мектеп-лицейі бойынша ағылшын тілінде білім алушылар («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

ЖМБ пәндері бойынша («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») ағылшын тілінде білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер б.16.7-кестеде берілген.

6.16.7.–ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020-2021 оқу жылында № 23 Ж. Қизатов атындағы мектеп-лицейі бойынша ағылшын тілінде білім алушылар («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан жоқ.

ЖМБ пәндері бойынша («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») ағылшын тілінде білім алушылардың пәндік олимпиадаларға,

жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 6.16.8-кестеде берілген.

6.16.8.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

2019 жылы 86 түлек мектеп бітіріп оның 2 –уі жоғары оқу орындарына түскен. 2020 жылы 78 түлек мектеп бітіріп оның 1 –уі жоғары оқу орындарына түскен. 2021 жылы 84 түлек мектеп бітіріп оның 3 –уі жоғары оқу орындарына түскен.

2019, 2020, 2021 жылдары оқу тілі – ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 6.16.9-кестеде келтірілген.

6.16.9.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	86		78		84	
Оның ішінде:	2	Оқытутілі - ағылшынтілі	1	Оқытутілі - ағылшынтілі	3	Оқытутілі - ағылшынтілі
Отандық ЖОО	2		1		3	
Шетелдік ЖОО						
Отандық колледж						
Шетелдік колледж						

2017-2022 оқу жылдары аралығында «№23 Ж.Қизатов атындағы мектеп-лицей бойынша білім алушылар «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқып, 50 % - 82% аралығындағы көрсеткіш көрсеткен. Оқу сапасының «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» оқу пәні бойынша орташа балл 74,7 %-ды құрап отыр. Әрбір оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 6.16.10-кестеде келтірілген.

6.16.10.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша
2017-2018 оқу жылы	6 Б	Информатика	26	Төкенова С	68%	
	7 Д	Информатика	30	Мурзабаева Д	50%	
2018-2019 оқу жылы	8 А	Информатика	23	Әміртаева Қ.	65%	
	8Б	Информатика	24	Төкенова С	70%	
	8Д	Информатика	29	Мурзабаева Д.	65%	
	9Б	Физика	26	Сейдалиева М.	70%	
	8 Д	биология	28	Улекешова А.Г	72%	
	8 А	химия	23	Сыздыкова А	78,7 %	
2019-2020 оқу жылы	9 А	Информатика	26	Әміртаева Қ.	72%	
	9Б	Информатика	24	Төкенова С	76%	
		Информатика		Мурзабаева Д.		
	10Б	Физика	25	Сейдалиева М.	75%	
	9 Д	биология	28	Улекешова А.Г	76 %	
	9 А	химия	26	Сыздыкова А	74,31 %	
2020-2021 оқу жылы	10А	Информатика	26	Әміртаева Қ.	80%	
	11 В	Информатика	24	Төкенова С	80%	
	10В	Информатика	26	Мурзабаева Д.	73%	
	11Б	Физика	23	Сейдалиева М.	80%	
	10 А сынып	Химия	11	Сыздыкова А	70 %	
	10 В	биология	25	Улекешова	72%	

				А.Г		
	11 В сынып	химия	12	Сыздыкова А	76 %	
2021-2022 оқу жылы	11 А	Информатика	24	Әміртаева Қ.	1-ші тоқсан 82%	
	10 В	Информатика	19	Төкенова С	1-ші тоқсан 81%	
	11В	Информатика	23	Мурзабаева Д.	1-ші тоқсан 87%	
	10 А	Физика	21	Сейдалиева М.	1-ші тоқсан 75%	
	11 А сынып	химия	24	Сыздыкова А	1-ші тоқсан 71 %	
	10 Г класс	биология	26	Улекешова А.Г	1-ші тоқсан 72%	

7. Түркістан облысы Шымкент қаласы, 7-11 сыныптар

№	Орта білім беру ұйымдарының мекен жайы	Орта білім беру ұйымдары
7.1.	Түркістан облысы, Шымкент қаласы	«Кентау қаласының №3 «Білім-инновация» ер балаларға арналған лицей-интернаты» КММ
7.2.	Түркістан облысы, Шымкент қаласы,	«Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты» КММ
7.3.	Түркістан облысы, Шымкент қаласы,	«Білім-инновация» қыз балаларға арналған № 2 лицей-интернаты» КММ

7.1. Түркістан облысы адами әлеуеті дамыту басқармасының «Кентау қаласының №3 «Білім-инновация» ер балалар лицей-интернаты» КММ-сі

Түркістан облысының адами әлеуетті дамыту басқармасының, «Кентау қаласындағы №3 «Білім-инновация» ер балалар лицей-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі, №3 қазақ-түрік ерлер лицей-интернаты 1992 жылы Түркістан қаласында ашылды. 1993 жылы Кентау қаласындағы «Бәйшешек» балабақшасының ғимараты №3 қазақ-түрік ерлер лицей-интернатына берілді.

2004 жылы «№3қазақ-түрік дарынды ер балалар лицей-интернаты», 2016 жылдан бастап ОҚО ББ «№3 қазақ-түрік ер балалар лицейі» КММ болды. 2017 жылдан бастап ОҚО ББ «№3 «Білім-инновация» ер балалар лицей-интернаты» КММ болып аты өзгерді. 2018 жылдың қазан айынан бастап Түркістан қаласы облыс болып өзгеруіне байланысты Түркістан облысының білім басқармасының «Кентау қаласының №3 «Білім-инновация» ер балаларға лицей-интернаты» комуналдық мемлекеттік мекемесі болып өзгерді. 2019 жылдың тамыз айынан бастап Түркістан облысының адами әлеуетті дамыту басқармасының, «Кентау қаласындағы №3 «Білім-инновация» ер балалар лицей-интернаты» комуналдық мемлекеттік мекемесі болды. ОҚО әкімшілігінің 2008 жылғы 24 маусымдағы №А-4/154 қаулысымен бекітілген ОҚО Білім басқармасының «№3 қазақ-түрік дарынды ер балалар лицей-интернаты» комуналдық мемлекеттік мекемесінің ЖАРҒЫСЫ, ОҚО Білім департаментінің 2004 жыл 29 желтоқсанда берген №0036779 мемлекеттік лицензиясы. Лицей директоры Кенжекұлұлы Қанат 2019 жылдан бастап басшылық етеді. Білімі-жоғары, санаты-сарапшы, еңбек өтілі-14 жыл. Кентау қаласы №3 «Білім-инновация» ер балаларға арналған лицей-интернаты комуналдық мемлекеттік мекемесінде 222 оқушы оқиды. Жалпы қызметкерлер саны-63, оның ішінде педагог-мұғалімдер саны -21, магистр дәрежесіндегі мұғалімдер саны -3, қосымша білім берушілер -10. Білімі-жоғары. Еңбек өтілі 0-3 жылға дейін -3, 4-8 жылға дейін -5, 9-19 жылға дейін -5, 17-35 жылға дейін -8. Санаты бойынша педагог-модератор -4, педагог-сарапшы-8, педагог - зерттеуші, педагог-шебер – 6.

Жалпы білім берудің үшінші сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асыру болып табылады. Бейінді мектепте білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндерін қамтиды, Барлық пәндер ағылшын тілінде оқытылады. «Кентау қаласының №3 «Білім -инновация» ер балалар лицей-интернаты» КММ-сіпилоттық мектебінде екі сынып жиынтығы - 10-11 сыныптар, қазақ тілінде оқыту. Ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны - 42, химиядан - 42, биологиядан-42, информатикадан - 42, барлығы 42 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 7.1.1-де ұсынылады.

7.1.1. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қаз	орыс					
10	2	2		42	42	42	42	42

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 9, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 8, 5 жылдан -10 жылға дейін - 1, 10 жылдан 15 жылға дейін - жоқ, 15 жылдан 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтердің саны-жоқ. Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны - 9, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - жоқ, «педагог-сарапшы» - жоқ, «педагог-модератор» -жоқ.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 7.1.2-кестеде ұсынылады.

7.1.2. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты				Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары							физика	химия	биология	информатика
										қаз	орыс				
9	8	1	0	0	0	0	0	0	0	9		3	1	2	3

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, пәндер бойынша оқулықтар саны - 85 (10 – сынып), 74 (11 – сынып), дидактикалық материалдар саны – 0, элективті курстар саны-0, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 7.1.3-кестеде берілген.

7.1.3. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	Мектеп	2019	қазақша
	10	Physics textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Химия	Мектеп	2019	қазақша
	10	Chemistry textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Информатика	Атамұра	2019	қазақша
	10	Informatika textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Биология	Мектеп	2019	қазақша
	10	Biology textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Физика әдістемелі нұсқау	Мектеп	2019	қазақша
	10	Биология әдістемелі нұсқау	Мектеп	2019	қазақша
Дидактикалық материалдар					
тағы басқа					

«Кентау қаласының №3 «Білім -инновация» ер балалар лицей-интернаты» КММ-сі - де оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биология кабинеттерінің саны - 1, физика кабинеттерінің саны-1, химия кабинеттерінің саны -1, информатика кабинеттерінің саны -1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті - 0, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 7.1.4-кестеде ұсынылған.

7.1.4. –кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1			+	+
Химия	1			-	+
Информатика	1			+	+
Биология	1			+	+

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 45 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2019 жылы – 44, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2020 жылы – 39, оның ішінде

ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2021 жылы – 32, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 7.1.5-кестеде ұсынылады.

7.1.5. –кестеде. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	45	0	44	0	39	0	32	0

2018-2019 оқу жылында «Кентау қаласының №3 «Білім -инновация» ер балалар лицей-интернаты» КММ-сі бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.1.6-кестеде берілген.

7.1.6. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	7	3			3			1		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		3			2			2		
11-сынып	3	2						1		

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1						3		
---	--	---	--	--	--	--	--	---	--	--

2019-2020 оқу жылында «Кентау қаласының №3 «Білім -инновация» ер балалар лицей-интернаты» КММ-сі бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.1.7-кестеде берілген.

10.1.7. –кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	7	5			1			1		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1-4 2-1			2			1		
11-сынып	3	1						2		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		3						1		

2020-2021 оқу жылында «Кентау қаласының №3 «Білім -инновация» ер балалар лицей-интернаты» КММ-сі бойынша ағылшын тілінде білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан жоқ. ЖМБ пәндері бойынша

ағылшын тілінде білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 10.1.8-кестеде келтірілген.

7.1.8. –кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	6	6								
Алынған жүлделі орындар		1-2 2-2 3-2								
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	4	4								
Алынған жүлделі орындар		1-3 3-1								
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

2019 – 2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. Шетелдік колледжде түскен -1. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 10.1.9-кестеде келтірілген.

7.1.9. –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі ағылшын тілі		Оқыту тілі ағылшын тілі		Оқыту тілі-ағылшын тілі
Отандық ЖОО	44		38		32	
Шетелдік ЖОО				1		

Отандық колледж						
Шетелдік колледж						

7.1.10. –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика»)пәндерін ағылшын тілінде оқитынбілім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	7 А, Б	биология	23/22	Сүйеуғали А	76,52/77,45
	8 А, Б	биология	22/22	Сүйеуғали А	86,91/95,09
	9 А, Б	биология	18/17	Сүйеуғали А	87,48/87,48
	10 А, Б	биология	19/20	Сүйеуғали А	84,35/85,12
	11 А, Б	биология	23/21	Сүйеуғали А	100/100
	7 А, Б	Информатика	23/22	Орынбасаров Ғ	76,52/77,45
	8 А, Б	информатика	22/22	Орынбасаров Ғ	82,78/67,83
	9 А, Б	информатика	18/17	Орынбасаров Ғ	74,29/79,43
	10 А, Б	информатика	19/20	Орынбасаров Ғ	90,53/96,40
	11 А, Б	информатика	23/21	Орынбасаров Ғ	100/100
	7 А, Б	химия	23/22	Иылмаз Е	76,52/77,45
	8 А, Б	химия	22/22	Иылмаз Е	79,10/85,37
	9 А, Б	химия	18/17	Иылмаз Е	78,09/85,27
	10 А, Б	химия	19/20	Иылмаз Е	92,00/89,71
	11 А, Б	химия	23/21	Иылмаз Е	100/100
	7 А, Б	физика	23/22	Айдарбеков С	56,17/65,82
	8 А, Б	физика	22/22	Айдарбеков С	73,39/80,00
	9 А, Б	физика	18/17	Айдарбеков С	89,39/77,82
	10 А, Б	физика	19/20	Айдарбеков С	77,26/85,60
	11 А, Б	физика	23/21	Айдарбеков С	100/100
7 А, Б	биология	23/22	Курбаниязова А	76,52/77,45	
8 А, Б	биология	22/22	Гайбназаров М	79,10/85,37	
9 А, Б	биология	18/17	Гайбназаров М	78,09/85,27	
10 А, Б	биология	19/20	Курбаниязова А	92,00/89,71	
11 А, Б	биология	23/21	Курбаниязова А	100/100	
2018-2019 оқу жылында	7 А, Б	информатика	23/22	Дүйсебаева А	56,17/65,82
	8 А, Б	информатика	22/22	Дүйсебаева А	86,91/80,36
	9 А, Б	информатика	18/17	Дүйсебаева А	88,00/97,88
	10 А, Б	информатика	19/20	Дүйсебаева	82,95/92,80
	11 А, Б	информатика	23/21	Дүйсебаева А	100/100
	7 А, Б	химия	23/22	Кауынбаев Д	74,96/73,82
	8 А, Б	химия	22/22	Кауынбаев Д	83,64/91,82
	9 А, Б	химия	18/17	Кауынбаев Д	94,00/89,41
	10 А, Б	химия	19/20	Кауынбаев Д	90,53/96,40
	11 А, Б	химия	23/21	Кауынбаев Д	100/100
	7 А, Б	физика	23/22	Айдарбеков С	78,09/85,27
	8 А, Б	физика	22/22	Айдарбеков С	86,91/82,00

	9 А, Б	физика	18/17	Айдарбеков С	86,00/83,06
	10 А, Б	физика	19/20	Айдарбеков С	77,26/85,60
	11 А, Б	физика	23/21	Балтабаев Б	96,87/93,14
2019-2020 оқу жылында	7 А, Б	биология	23/22	Гайбназаров М	76,87/70,61
	8 А, Б	биология	22/22	Гайбназаров М	58,10/70,61
	9 А, Б	биология	18/17	Гайбназаров М	90,61/77,09
	10 А, Б				
	11 А, Б	биология	23/21	Гайбназаров М	1000/100
	7 А, Б	информатика	23/22	Парпиев И	82,78/67,83
	8 А, Б	информатика	22/22	Парпиев И	74,29/79,43
	9 А, Б	информатика	18/17	Жакипбеков Қ	100/100
	10 А, Б	информатика	19/20	Парпиев И	96,00/87,29
	11 А, Б	информатика	23/21	Жакипбеков Қ	100/1000
		7 А, Б	химия	23/22	Кауынбаев Д
	8 А, Б	химия	22/22	Кауынбаев Д	72,95/89,71
	9 А, Б	химия	18/17	Кауынбаев Д	92,17/82,00
	10 А	химия	19/20	Кауынбаев Д	92,00
	11 А, Б	химия	23/21	Кауынбаев Д	100/100
	7 А, Б	физика	23/22	Ақбердиев А	82,78/74,43
	8 А, Б	физика	22/22	Азизханов Д	62,10/68,19
	9 А, Б	физика	18/17	Айдарбеков С	89,39/77,82
	10 А, Б	физика	19/20	Айдарбеков С	88,00/68,71
	11 А, Б	физика	23/21	Азизханов Д	79,16/94,60
	7 А, Б	биология	23/22	Интикбаев А	86,91/95,09
	8 А, Б	биология	22/22	Интикбаев А	87,48/87,48
	9 А, Б	биология	18/17	Интикбаев А	84,35/100
	10 А, Б	биология	19/20	Заганов А	
	11 А, Б	биология	23/21	Заганов А	
	7 А, Б	информатика	23/22	Парпиев И	69,27/77,45
	8 А, Б	информатика	22/22	Парпиев И	74,78/68,78
	9 А, Б	информатика	18/17	Парпиев И	64,70/77,09
	10 А, Б	информатика	19/20	Жакипбеков Қ	90,61/100
	11 А, Б	информатика	23/21	Жакипбеков Қ	1000/97,75
2021-2022 оқу жылы	7 А, Б	биология	23/22	Орынбасар Е	
	8 А, Б	биология	22/22	Орынбасар Е	
	9 А, Б	биология	18/17	Бабаханов З	
	10 А, Б	биология	19/20	Бабаханов З	
	11 А, Б	биология	23/21	Бабаханов З	
	7 А, Б	информатика	23/22	Имашова Ж	
	8 А, Б	информатика	22/22	Дүйсебаева А	
	9 А, Б	информатика	18/17	Дүйсебаева А	
	10 А, Б	информатика	19/20	Жакипбеков Қ	
	11 А, Б	информатика	23/21	Жакипбеков Қ	
	7 А, Б	химия	23/22	Кауынбаев Д	
	8 А, Б	химия	22/22	Кауынбаев Д	
	9 А, Б	химия	18/17	Кауынбаев Д	
	10 А, Б	химия	19/20	Кауынбаев Д	
	11 А, Б	химия	23/21	Кауынбаев Д	
	7 А, Б	физика	23/22	Ақбердиев А	
	8 А, Б	физика	22/22	Ақбердиев А	

	9 А, Б	физика	18/17	Жүсіп А	
	10 А, Б	физика	19/20	Жүсіп А	
	11 А, Б	физика	23/21	Балтабаев Б	

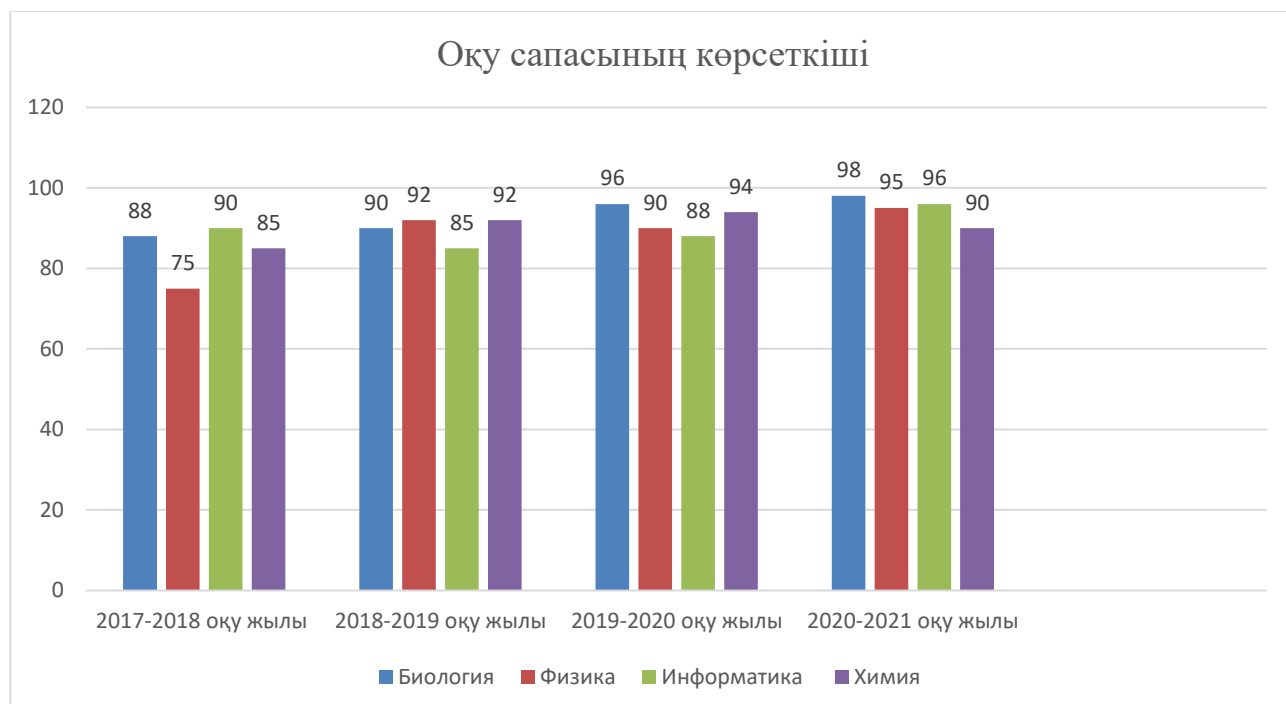
Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Биология» пәнінен 2017-2018 оқу жылында 7 сыныпта 87 %, 2018-2019 оқу жылында 8 сыныпта 96%, 2019-2020 оқу жылында 9 сыныпта 96%, 2020-2021 оқу жылында 10 сыныпта 96%.

«Физика» пәнінен 2017-2018 оқу жылында 7 сыныпта 100%, 2018-2019 оқу жылында 8 сыныпта 100%, 2019-2020 оқу жылында 9 сыныпта 100%, 2020-2021 оқу жылында 10 сыныпта 100%.

«Информатика» пәнінен 2017-2018 оқу жылында 7 сыныпта 94 %, 2018-2019 оқу жылында 8 сыныпта 92%, 2019-2020 оқу жылында 9 сыныпта 87%, 2020-2021 оқу жылында 10 сыныпта 100%.

«Химия» пәнінен 2017-2018 оқу жылында 7 сыныпта 100 %, 2018-2019 оқу жылында 8 сыныпта 100%, 2019-2020 оқу жылында 9 сыныпта 100%, 2020-2021 оқу жылында 10 сыныпта 100%. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 18 баланы құрайды. (7.1.1. – сурет).

Сурет 7.1.1.«Биология», «Физика», «Информатика», «Химия» пәндерін ағылшын тілінде оқуды бастаған 7 сынып бойынша:

7.2. «Шымкент қаласы білім басқармасының «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты» 10-11 сыныптар

«Шымкент қаласы білім басқармасының «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты комуналдық мемлекеттік мекемесі;

№1 қазақ-түрік ерлер лицей-интернаты 1993 жылы №69 орта мектептің қасынан ашылды. 1994 жылы №17 училищенің ескі ғимараты лицей-интернатқа берілді. 2004 жылы «№1 қазақ-түрік дарынды ер балалар лицей-интернаты», 2016 жылдан бастап ОҚО ББ «№1 қазақ-түрік ер балалар лицейі» КММ болды. 2017 жылдан бастап ОҚО ББ «№1 «Білім-инновация» ер балалар лицей-интернаты» КММ болып аты өзгерді. 2018 жылдың қазан айынан бастап Шымкент қаласы білім басқармасының «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты комуналдық мемлекеттік мекемесі болды.

ОҚО әкімшілігінің 2008 жылғы 24 маусымдағы №А-4/154 қаулысымен бекітілген ОҚО Білім басқармасының «№1 қазақ-түрік дарынды ер балалар лицей-интернаты» комуналдық мемлекеттік мекемесінің ЖАРҒЫСЫ, ОҚО Білім департаментінің 2004 жыл 29 желтоқсанда берген №0036779 мемлекеттік лицензиясы бар. Лицей директоры Усипбеков Асылхан Пернабайұлы 2019 жылдан бастап басшылық етеді. Білімі-жоғары, санаты-жоғары, еңбек өтілі-17 жыл. Шымкент қаласы білім басқармасының «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты комуналдық мемлекеттік мекемесінде 373 оқушы оқиды. Жалпы қызметкерлер саны -106, оның ішінде педагог-мұғалімдер саны -43, магистр дәрежесіндегі мұғалімдер саны -29, қосымша білім берушілер -17. Материалдық-техникалық база: Лицей 3 қабатты оқу корпусынан, 5 қабатты жатақханадан тұрады. Жалпы алаңы 4053 ш.м. 24 оқу кабинеті, 160 орындық асхана бар. 373 оқушы ыстық тамақпен 100 пайызға, және жатақханамен 92 пайызға қамтамасыз етілген. Оқушыларға алғашқы дәрігерлік қызмет көрсету үшін дәрігерлік кабинет бар (1 дәрігер, 1 медбике, 1 егу, 1 ем қабылдау бөлмесі) бар. 1 кітапхана (27412 дана кітап қоры бар), 1 спорт зал, 1 күрес және дене жаттықтыру залы, 1 футбол алаңы, 1 баскетбол алаңы, сурет үйірмелерінің бөлмелері, 4 әдістемелік бөлме, акт залы бар.

Жалпы білім берудің үшінші сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асыру болып табылады. Бейінді мектепте білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндерін қамтиды. «Шымкент қаласының білім басқармасының «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты» КММ пилоттық мектебінде үш сынып жиынтығы - 10-11

сыныптар, қазақ тілінде оқыту. Ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны - 76, химиядан - 76, биологиядан-76, информатикадан - 76, барлығы 76 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 7.2.1-де ұсынылады.

7.2.1. –кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	Барлығы
		каз	орыс					
10	3	3	-	76	76	76	76	76
11	3	3	-	67	67	67	67	67

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 6, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 1, 5 жылдан 10 жылға дейін - 4, 10 жылдан 15 жылға дейін - 1, 15 жылдан 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтердің саны-жоқ.

Сапалы құрамы бойынша санаты бар педагогтар саны - 8, «педагог-шебер» - 1, «педагог-зерттеуші» - 1, «педагог-сарапшы» - 2, «педагог-модератор» -2.«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 7.1.2-кестеде ұсынылады.

7.2.2. –кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Шебер	зерттеуші	сарапшы	модератор	педагог			Физика	химия	биология	информатика
											каз	орыс				
6	1	4	1	-	-	1	1	2	2	-	6	-	2	1	1	2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, тек «Биология» пәні бойынша оқулықтар саны - 70 (10 – сынып), 65 (11 – сынып), дидактикалық материалдар саны – 0, элективті курстар саны-0, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 10.1.3-кестеде берілген.

7.2.3. –кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	Мектеп	2019	қазақша
	10	Physics textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Химия	Мектеп	2019	қазақша
	10	Chemistry textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Информатика	Атамұра	2019	қазақша
	10	Informatika textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Биология	Мектеп	2019	қазақша
	10	Biology textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

11 сынып бойынша:

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	11	Физика	Мектеп	2020	қазақша
	11	Physics textbook	Astana kitap	2020	ағылшын
	11	Химия	Мектеп	2020	қазақша
	11	Chemistry textbook	Astana kitap	2020	ағылшын
	11	Информатика	Атамұра	2020	қазақша
	11	Informatika textbook	Astana kitap	2020	ағылшын
	11	Биология	Мектеп	2020	қазақша
	11	Biology	Astana	2020	ағылшын

		textbook	kitap		
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

«Шымкент қаласының білім басқармасының «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты» КММ-де оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биология кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті -0, химия кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті -0, физика кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті -0, информатика кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті -0, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 7.2.4-кестеде ұсынылған.

7.2.4. –кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	+	-	+	+
Химия	1	+	-	+	+
Информатика	1	+	-	+	+
Биология	1	+	-	+	+

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 65 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2019 жылы – 67, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2020 жылы – 73, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 3; 2021 жылы – 74, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 7.2.5-кестеде ұсынылады.

7.2.5. –кестеде. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	65	-	67	-	73	3	74	-

2018-2019 оқу жылында «Шымкент қаласының білім басқармасының «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты» КММ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 7.2.6-кестеде берілген.

7.2.6. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	76	5	2	2	-	-	-	1	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		5	2	2	-	-	-	1	-	-
11-сынып	68	5	-	1	-	-	-	3	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		5	-	1	-	-	-	3	-	-

2019-2020 оқу жылында «Шымкент қаласының білім басқармасының «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты» КММ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 7.2.7-кестеде берілген.

7.2.7. –кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

2019-2020									
-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	80	4	5	-	1	-	-	1	1	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		4	5	-	1	-	-	1	1	-
11-сынып	73	6	-	2	-	-	-	3	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		6	-	2	-	-	-	3	-	-

2019-2020 оқу жылында «Шымкент қаласының білім беру бөлімінің «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты» КММ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 7.2.7-кестеде берілген.

7.2.8. –кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021		
	Олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	69	6	1	-	1	-	-	-	-	3
Алынған жүлделі орындар		6	1	-	1	-	-	-	-	3
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	73	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар		1	-	-	1	-	-	-	-	-
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

2019 – 2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. Шетелдік колледжде түскен -1. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 10.1.9-кестеде келтірілген.

7.2.9. –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	61	61	65	65	60	60
Шетелдік ЖОО	6	6	8	8	13	13
Отандық колледж	-	-	-	-	-	-
Шетелдік колледж	-	-	-	-	1	1

2017-2022 оқу жылдары аралығында«Шымкент қаласының білім басқармасының «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты» КММбойынша«Биология» пәнін ағылшын тілінде оқып, 60,9 % - 90 % аралғындағы нәтиже көрсеткен. «Биология» оқу пәні бойынша 8-10 сынып

білім алушыларының орташа оқу сапасы - 36,5% – ды құраса, 9-11 сыныптар бойынша - 60,12 % – ды құрайды. «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқып, 42,9 % - 90 % аралғындағы нәтиже көрсеткен. «Физика» оқу пәні бойынша 7-10 сынып білім алушыларының орташа оқу сапасы - 29,16% – ды құраса, 9-11 сыныптар бойынша - 41,12 % – ды құрайды. «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқып, 80 % - 100 % аралғындағы нәтиже көрсеткен. «Химия» оқу пәні бойынша 7-10 сынып білім алушыларының орташа оқу сапасы - 70,16% – ды құраса, 9-11 сыныптар бойынша - 90,5 % – ды құрайды. «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқып, 94 % - 100 % аралғындағы нәтиже көрсеткен. «Информатика» оқу пәні бойынша 7-10 сынып білім алушыларының орташа оқу сапасы - 94% – ды құраса, 9-11 сыныптар бойынша – 100 % – ды құрайды. Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 10.1.10-кестеде келтірілген

7.2.10. –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика»)пәндерін ағылшын тілінде оқитынбілім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	7 «А»сынып	Биология	23	Бекентай Бекарыс	87%
	7 «В»сынып		23		95%
	7 «С»сынып		22		91%
	8 «А» сынып		28		83%
	8 «В» сынып		27		80%
	8 «С» сынып		29		96%
	9 «А» сынып		26		100%
	9 «В» сынып		27		96%
	9 «С» сынып		25		96%
	10 «А» сынып		25		100%
	10 «В» сынып		25		96%
	10 «С» сынып		21		100%
	11 «А» сынып		22		100%
	11 «В» сынып		22		100%
	11 «С» сынып		21		100%
	7 «А»сынып	Физика	23	Сулейменов Ержан	100%
	7 «В»сынып		23		100%
	7 «С»сынып		22		100%
	10 «А» сынып		25		96%
	10 «В» сынып		25		96%
	10 «С» сынып		21		100%
	11 «А» сынып		22		100%
	11 «В» сынып		22		100%
	11 «С» сынып	21	100%		
	8 «А» сынып	Физика	28	Маханова Рыскуль	89%
	8 «В» сынып		27		96%
	8 «С» сынып		29		96%
	9«А» сынып		26		100%
	9 «В» сынып		27		92%

	9«С» сынып		25		100%
	7 «А»сынып 7 «В»сынып 7 «С»сынып 8 «А» сынып 8 «В» сынып 8 «С» сынып 9 «А» сынып 9 «В» сынып 9 «С» сынып 10 «А» сынып 10 «В» сынып 10 «С» сынып 11 «А» сынып 11 «В» сынып 11 «С» сынып	Информатика	23 23 22 28 27 29 26 27 25 25 25 21 22 22 21	Гузелбаев Алихан	94% 100% 96% 96% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100%
	7 «А»сынып 7 «В»сынып 7 «С»сынып 8 «А» сынып 8 «В» сынып 8 «С» сынып 9 «А» сынып 9 «В» сынып 9 «С» сынып 10 «А» сынып 10 «В» сынып 10 «С» сынып 11 «А» сынып 11 «В» сынып 11 «С» сынып	Химия	23 23 22 28 27 29 26 27 25 25 25 21 22 22 21	Юсупов Олжас	100% 100% 100% 92% 96% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100%
2018-2019 оқу жылы	7 «А»сынып 7 «В»сынып 7 «С»сынып 8 «А» сынып 8 «В» сынып 8 «С» сынып 9 «А» сынып 9 «В» сынып 9 «С» сынып 10 «А» сынып 10 «В» сынып 10 «С» сынып 11 «А» сынып 11 «В» сынып 11 «С» сынып	Биология	25 24 24 25 24 24 27 26 28 25 27 24 24 23 20	Бекентай Бекарыс	96% 96% 96% 87% 100% 96% 96% 100% 100% 96% 92% 92% 100% 100% 100%

	7 «А»сынып 7 «В»сынып 7 «С»сынып 8 «А» сынып 8 «В» сынып 8 «С» сынып 11 «А» сынып 11 «В» сынып 11 «С» сынып	Физика	25 24 24 25 24 24 24 23 20	Сулейменов Ержан	100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100%
	9 «А» сынып 9 «В» сынып 9 «С» сынып 10 «А» сынып 10 «В» сынып 10 «С» сынып	Физика	27 26 28 25 27 24	Маханова Рыскуль	92% 92% 100% 100% 100% 100%
	11 «А» сынып 11 «В» сынып 11 «С» сынып	Химия	24 23 20	Козах Махмудов	100% 100% 100%
	9 «А» сынып 9 «В» сынып 9 «С» сынып 10 «А» сынып 10 «В» сынып 10 «С» сынып	Химия	27 26 28 25 27 24	Докметаж Ибрахим	96% 92% 100% 100% 96% 87%
	7 «А»сынып 7 «В»сынып 7 «С»сынып 8 «А» сынып 8 «В» сынып 8 «С» сынып	Химия	25 24 24 25 24 24	Шагдарова Лазат	100% 100% 100% 100% 100% 100%
	7 «А»сынып 7 «В»сынып 7 «С»сынып 8 «А» сынып 8 «В» сынып 8 «С» сынып 9 «А» сынып 9 «В» сынып 9 «С» сынып 10 «А» сынып 10 «В» сынып 10 «С» сынып 11 «А» сынып 11 «В» сынып 11 «С» сынып	Информатика	25 24 24 25 24 24 27 26 28 25 27 24 24 23 20	Гузелбаев Алихан Насырбек Ақтөре	100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100%
2019-2020 оқу жылы	7 «А»сынып 7 «В»сынып 7 «С»сынып 8 «А» сынып 8 «В» сынып 8 «С» сынып 9 «А» сынып	Биология	26 25 25 26 26 25 24	Бекентай Бекарыс	96% 100% 100% 87% 96% 96% 96%

9 «В» сынып		24		96%
9 «С» сынып		24		100%
11 «А» сынып		23		100%
11 «В» сынып		26		100%
11 «С» сынып		24		100%
7 «А»сынып	Физика	26	Сулейменов Ержан	100%
7 «В»сынып		25		100%
7 «С»сынып		25		100%
8 «А» сынып		26		100%
8 «В» сынып		26		87%
8 «С» сынып		25		92%
11 «А» сынып		23		100%
11 «В» сынып	26	100%		
11 «С» сынып	24	100%		
9 «А» сынып	Физика	24	Маханова Рыскуль	87%
9 «В» сынып		24		96%
9 «С» сынып		24		83%
10 «А» сынып		27		92%
10 «В» сынып	27	96%		
10 «С» сынып	26	100%		
7 «А»сынып	Информатика	26	Гузелбаев Алихан	100%
7 «В»сынып		25		100%
7 «С»сынып		25		100%
8 «А» сынып		26		100%
8 «В» сынып		26	Насырбек Ақтөре	100%
8 «С» сынып		25		100%
9 «А» сынып		24		100%
9 «В» сынып		24	100%	
9 «С» сынып		24	100%	
10 «А» сынып		27	100%	
10 «В» сынып		27	100%	
10 «С» сынып		26	100%	
11 «А» сынып		23	100%	
11 «В» сынып		26	100%	
11 «С» сынып	24	100%		
8 «А» сынып	Химия	26	Докметажа Ибрахим	100%
8 «В» сынып		26		100%
8 «С» сынып		25		100%
9 «А» сынып		24		100%
9 «В» сынып		24		100%
9 «С» сынып	24	100%		
7 «А»сынып	Химия	26	Шагдарова Лазат	100%
7 «В»сынып		25		100%
7 «С»сынып		25		100%
11 «А» сынып		23		100%
11 «В» сынып		26		100%
11 «С» сынып	24	100%		

2020-2021 оқу жылы	7 «А»сынып	Биология	24	Берикалдиев Бекнұр	96%
	7 «В»сынып		25		96%
	7 «С»сынып		25		96%
	8 «А» сынып		26		87%
	8 «В» сынып		26		96%
	8 «С» сынып		26		92%
	9 «А» сынып		26		80%
	9 «В» сынып		25		83%
	9 «С» сынып		24		96%
	7 «А»сынып	Физика	24	Сулейменов Ержан	92%
	7 «В»сынып		25		96%
	7 «С»сынып		25		96%
	8 «А» сынып		26		87%
	8 «В» сынып		26		92%
	8 «С» сынып		26		87%
	11 «А» сынып		24		92%
	11 «В» сынып		24		96%
	11 «С» сынып		21		100%
	9 «А» сынып	Физика	26	Маханова Рыскуль	83%
	9 «В» сынып		25		87%
	9 «С» сынып		24		92%
	10 «А» сынып		24		80%
	10 «В» сынып		24		83%
	10 «С» сынып		21		92%
	7 «А»сынып	Информатика	24	Жантілеуов Ермек	100%
	7 «В»сынып		25		100%
	7 «С»сынып		25		100%
	8 «А» сынып		26	Ильясов Сұлтан	100%
	8 «В» сынып		26		100%
	8 «С» сынып		26		100%
	9 «А» сынып		26		100%
	9 «В» сынып		25		100%
	9 «С» сынып		24		100%
	10 «А» сынып		24	100%	
	10 «В» сынып		24	100%	
	10 «С» сынып		21	100%	
11 «А» сынып	26		100%		
11 «В» сынып	24		100%		
11 «С» сынып	24		100%		
8 «А» сынып	Химия		Мирсаитов Саидмухамма д	92%	
8 «В» сынып				96%	
8 «С» сынып				100%	
9 «А» сынып				100%	
9 «В» сынып				83%	
9 «С» сынып				96%	
7 «А»сынып	Химия		Шагдарова Лазат	100%	
7 «В»сынып				100%	
7 «С»сынып				100%	

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Биология», «Физика», «Информатика», «Химия» пәндерін ағылшын

тілінде оқуды бастаған сыныптар. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 18 баланы құрайды. (7.2.1. – сурет).

Сурет 7.2.1.«Биология», «Физика», «Информатика», «Химия» пәндерін ағылшын тілінде оқуды бастаған.

7.3. «Білім -инновация» қыз балаларға арналған № 2 лицей-интернаты» КММ-сі

Шымкент қаласы білім басқармасының «Білім-инновация» қыз балаларға арналған №2 лицей-интернаты» КММ 1993 жылы Қазақ-түрік лицейі болып ашылған.

Мақсаты: Өзіне үздік Қазақстандық дәстүрлерді, халықаралық тәжірибе мен практиканы үйлестіретін мектепте жаратылыстану-математика бағытында білім берудің инновациялық, көптілділік жүйесінің моделін әзірлеу мен енгізу арқылы Қазақстанның зияткерлік әлеуетін арттыруға ықпал ету. Мекеме ыңғайластырылған түрдегі оқу орны. Сыйымдылығы -240 бала, оқу кабинеттері-14, 37 мұғалім жұмыс жасайды. Педагог-шебер-3, педагог-зерттеуші-8, педагог-сарапшы-5, педагог-модератор-9. Мұғалімдердің сапалық құрамы 70 пайызды құрайды. Тәрбиешілер саны-10. Лицейге конкурспен іріктеліп қабылданған б-сыныпты бітірген оқушылар қабылданады. Қазіргі таңда лицейімізде 231 оқушы білім алып жатыр. Оқыту тілі қазақ тілі, жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндер ағылшын тілінде жүргізіледі. Білім сапасы 85 пайызды құрайды. Түлектердің ЖОО түсу динамикасы 80%-90% пайыз.

Жалпы білім берудің үшінші сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асыру болып табылады. Бейінді мектепте білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін

бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндерін қамтиды, тек 10-сыныптан бастап биология, химия, физика, информатика ағылшын тілінде оқытылады. «Білім-инновация» қыз балаларға арналған № 2 лицей интернаты» КММ пилоттық мектебінде екі сынып жиынтығы - 10-11 сыныптар, қазақ тілінде оқыту. Ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны - 47, химиядан - 47, биологиядан-47, информатикадан - 47, барлығы білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 7.3.1-де ұсынылады.

7.3.1. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қаз	орыс					
10	2	2		47	47	47	47	47

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 6, жұмыс өтілі 5 жылға дейін – 6, 5 жылдан 10 жылға дейін - жоқ, 10 жылдан 15 жылға дейін - жоқ, 15 жылдан 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтердің саны-жоқ. Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны - 6, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - жоқ, «педагог-сарапшы» - жоқ, «педагог-модератор»-жоқ. «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 7.3.2-кестеде ұсынылады.

7.3.2. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Еңбек өтілі	санаты	Педагог саны
-------------	--------	--------------

Педагог саны	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары					Оқыту тілі	физика	химия	биология	информатика
	6	-	-	-	-					қаз				
6	6	-	-	-	-					6	2	1	1	2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, тек «Биология» пәні бойынша оқулықтар саны - 44 (10 – сынып), 53 (11 – сынып), дидактикалық материалдар саны – 0, элективті курстар саны-0, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 7.3.3-кестеде берілген.

7.3.3. –кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	Мектеп	2019	қазақша
	10	Physics textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Химия	Мектеп	2019	қазақша
	10	Chemistry textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Информатика	Арман ПВ	2019	қазақша
	10	Informatika textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Биология	Мектеп	2019	қазақша
	10	Biology textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Физика әдістемелі нұсқау	Мектеп	2019	қазақша
	10	Биология әдістемелі нұсқау	Мектеп	2019	қазақша
Дидактикалық материалдар					
тағы басқа					

Оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі (кітапханашы)

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	11	Физика	Мектеп	2020	қазақша
	11	Physics textbook	Astana kitap	2020	ағылшын
	11	Химия	Мектеп	2020	қазақша
	11	Chemistry textbook	Astana kitap	2020	ағылшын
	11	Информатика	Атамұра	2020	қазақша
	11	Informatika textbook	Astana kitap	2020	ағылшын
	11	Биология	Мектеп	2020	қазақша
	11	Biology textbook	Astana kitap	2020	ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Физика әдістемелі нұсқау	Мектеп	2020	қазақша
	10	Биология әдістемелі нұсқау	Мектеп	2020	қазақша
Дидактикалық материалдар тағы басқа					

«Білім -инновация» қыз балаларға арналған №2 лицей-интернаты КММ - де оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биология кабинеттерінің саны - 1, химия кабинеттерінің саны – 1, информатика кабинеттерінің саны -1, физика кабинеттерінің саны -1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті - 0, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 7.3.4-кестеде ұсынылған.

7.3.4. –кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1			+	+
Химия	1			+	-
Информатика	1			+	+
Биология	1			+	+

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 38 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2019 жылы – 41,

оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2020 жылы – 41, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2021 жылы – 47, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 10.1.5-кестеде ұсынылады.

7.3.5. - кестеде. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	38	0	41	0	41	0	47	0

2018-2019 оқу жылында «Білім -инновация» қыз балаларға арналған №2 лицей-интернаты КММ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.1.6-кестеде берілген.

7.3.6. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										1
Алынған жүлделі орындар Гран-при										1-1
1-орын		-3	-1							
2-орын										
3-орын			-1							
11-сынып										

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		-3	-1							
---	--	----	----	--	--	--	--	--	--	--

2019-2020 оқу жылында «Білім -инновация» қыз балаларға арналған №2 лицей-интернаты КММ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 7.3.7-кестеде берілген.

7.3.7. –кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып				1						
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын				1						

2020-2021 оқу жылында «Білім -инновация» қыз балаларға арналған №2 лицей-интернаты КММ бойынша ағылшын тілінде білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысқан жоқ. ЖМБ пәндері бойынша

ағылшын тілінде білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 10.1.8-кестеде келтірілген.

7.3.8. –кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021								
	Білім алушылар саны	олимпиада		жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық
10-сынып									1
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		-1							1-1
11-сынып									1
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын									3-1

2019 – 2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 10.1.9-кестеде келтірілген.

7.3.9. –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	41		41		47	
Шетелдік ЖОО	1	4		3		2
Отандық						

колледж						
Шетелдік колледж						

2017-2022 оқу жылдары аралығында «Шымкент қаласының білім басқармасының «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты» КММ бойынша «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқып, 68 % - 90 % аралғындағы нәтиже көрсеткен. «Биология» оқу пәні бойынша 7-10 сынып білім алушыларының орташа оқу сапасы - 65,5% – ды құраса, 9-11 сыныптар бойынша - 60,12 % – ды құрайды. «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқып, 42,9 % - 90 % аралғындағы нәтиже көрсеткен. «Физика» оқу пәні бойынша 7-10 сынып білім алушыларының орташа оқу сапасы - 62,16% – ды құраса, 9-11 сыныптар бойынша - 51,12 % – ды құрайды. «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқып, 60 % - 96 % аралғындағы нәтиже көрсеткен. «Химия» оқу пәні бойынша 7-10 сынып білім алушыларының орташа оқу сапасы - 70,16% – ды құраса, 9-11 сыныптар бойынша - 90,5 % – ды құрайды. «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқып, 70 % - 95 % аралғындағы нәтиже көрсеткен. «Информатика» оқу пәні бойынша 7-10 сынып білім алушыларының орташа оқу сапасы - 84% – ды құраса, 9-11 сыныптар бойынша – 93 % – ды құрайды. Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 7.3.10-кестеде келтірілген

7.3.10. –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	7 «А»сынып	Биология	24	Сулейменова Зарина Батырханқызы	72%
	7 «В»сынып		24		70%
	8 «А»сынып		23		83%
	8 «В»сынып		23		85%
	9 «А»сынып		20		88%
	9 «В»сынып		21		85%
	10«А»сынып		21		82%
	10«В»сынып		20		90%
	11«А»сынып		24		88%
	11«В»сынып		24		90%
	7 «А»сынып	Физика	24	Абдрахманова Жанна Маратқызы	65%
	7 «В»сынып		24		68%
	8 «А»сынып		23		68%
	8 «В»сынып		23		70%
9 «А»сынып	20		68%		
9 «В»сынып	21		68%		
10«А»сынып	21		73%		
10«В»сынып	20		77%		

	11«А»сынып		24		75%	
	11«В»сынып		24		77%	
	7 «А»сынып	Информатика	24	Есенқұл Айжан Турарбекқызы	70%	
	7 «В»сынып		24		70%	
	8 «А»сынып		23		72%	
	8 «В»сынып		23		75%	
	9 «А»сынып		20		86%	
	9 «В»сынып		21		85%	
	10«А»сынып		21		88%	
	10«В»сынып		20		92%	
	11«А»сынып		24		90%	
	11«В»сынып		24		95%	
	7 «А»сынып		Химия		24	Ибраева Жазира
	7 «В»сынып	24		70%		
	8 «А»сынып	23		80%		
	8 «В»сынып	23		80%		
	9 «А»сынып	20		72%		
	9 «В»сынып	21		68%		
	10«А»сынып	21		80%		
	10«В»сынып	20		85%		
	11«А»сынып	24		85%		
	11«В»сынып	24		88%		
2018- 2019 оқу жылы	7 «А»сынып	Биология		24	Сулейменова Зарина Батырханқызы	
	7 «В»сынып		24	75%		
	8 «А»сынып		22	78%		
	8 «В»сынып		21	85%		
	9 «А»сынып		23	88%		
	9 «В»сынып		23	95%		
	10«А»сынып		20	90%		
	10«В»сынып		21	92%		
	11«А»сынып		21	90%		
	11«В»сынып		20	90%		
			7 «А»сынып	Физика		24
		7 «В»сынып	24		64%	
		8 «А»сынып	22		65%	
		8 «В»сынып	21		68%	
		9 «А»сынып	23		68%	
		9 «В»сынып	23		70%	
		10«А»сынып	20		68%	
		10«В»сынып	21		90%	
		11«А»сынып	21		92%	
		11«В»сынып	20		90%	
		7 «А»сынып	Химия		24	Ибраева Жазира
		7 «В»сынып		24	62%	
		8 «А»сынып		22	70%	
		8 «В»сынып		21	71%	
		9 «А»сынып		23	68%	
		9 «В»сынып		23	65%	
		10«А»сынып		20	65%	
	10«В»сынып	21		82%		
	11«А»сынып	21		85%		
	11«В»сынып	20		86%		

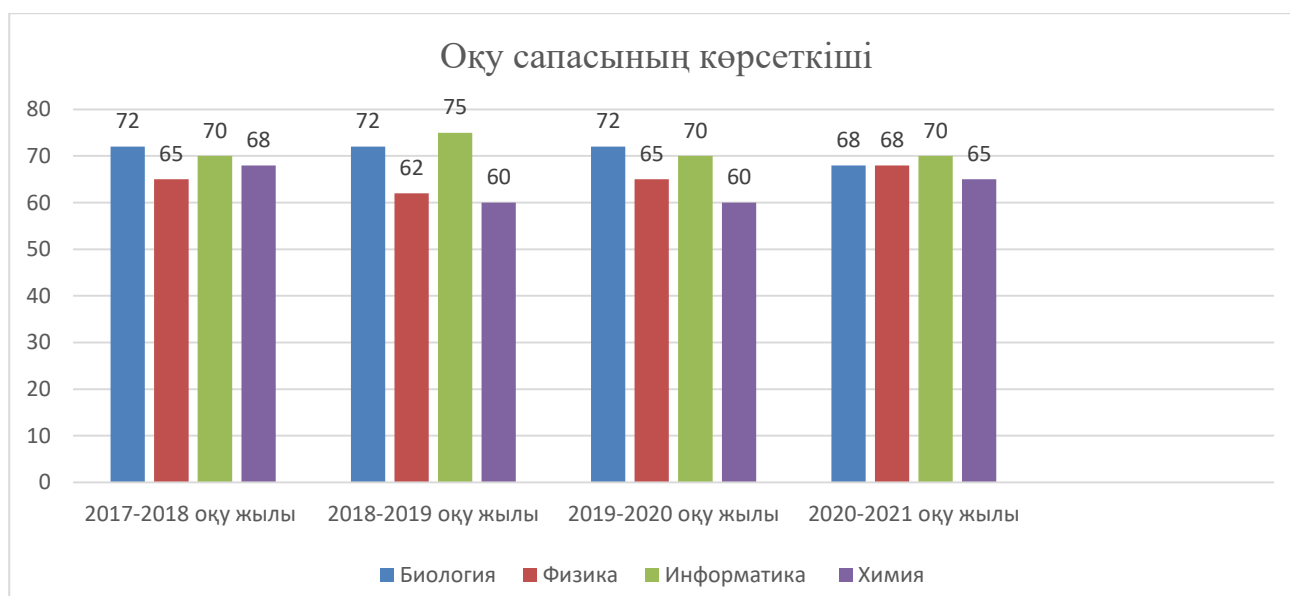
	7 «А»сынып 7 «В»сынып 8 «А»сынып 8 «В»сынып 9 «А»сынып 9 «В»сынып 10«А»сынып 10«В»сынып 11«А»сынып 11«В»сынып	Информатика	24 24 22 21 23 23 20 21 21 20	Баймұрзаева Гүлжан Сейілханқызы	75% 78% 86% 86% 88% 98% 90% 90% 92% 96%
2019- 2020 оқу жылы	7 «А»сынып 7 «В»сынып 8 «А»сынып 8 «В»сынып 9 «А»сынып 9 «В»сынып 10«А»сынып 10«В»сынып 11«А»сынып 11«В»сынып	Биология	24 24 24 23 22 21 23 23 20 21	Ахмедова Айгерим Араббаевна	72% 73% 72% 85% 82% 90% 88% 90% 96% 96%
	7 «А»сынып 7 «В»сынып 8 «А»сынып 8 «В»сынып 9 «А»сынып 9 «В»сынып 10«А»сынып 10«В»сынып 11«А»сынып 1 «В»сынып	Физика	24 24 24 23 22 21 23 23 20 21	Сайлау Бекзада Сайлауқызы	65% 68% 68% 70% 68% 87% 90% 90% 92% 90%
	7 «А»сынып 7 «В»сынып 8 «А»сынып 8 «В»сынып 9 «А»сынып 9 «В»сынып 10«А»сынып 10 «В»сынып 11«А»сынып 11«В»сынып	Информатика	24 24 24 23 22 21 23 23 20 21	Оралова Зауре Кемпирбаевна	70% 85% 88% 92% 90% 95% 98% 98% 90% 90%
	7 «А»сынып 7 «В»сынып 8 «А»сынып 8 «В»сынып 9 «А»сынып 9 «В»сынып 10«А»сынып 10«В»сынып 11«А»сынып 11 «В»сынып	Химия	24 24 24 23 22 21 23 23 20 21	Тогысбай Арай Бауыржанқызы	60% 62% 68% 65% 65% 82% 85% 86% 88% 87%

2020-2021 оқу жылы	7 «А»сынып	Химия	24	Докметаш Ибрахим Ясин	68%
	7 «В»сынып		24		72%
	8 «А»сынып		24		68%
	8 «В»сынып		24		80%
	9 «А»сынып		24		85%
	9 «В»сынып		24		85%
	10«А»сынып		21		90%
	10«В»сынып		21		94%
	11«А»сынып		23		94%
	11«В»сынып		23		95%
	7 «А»сынып	Биология	24	Азамат Тұмар Азаматқызы	68%
	7 «В»сынып		24		69%
	8 «А»сынып		24		72%
	8 «В»сынып		24		85%
	9 «А»сынып		24		82%
	9 «В»сынып		24		90%
	10«А»сынып		21		88%
	10«В»сынып		21		90%
	11«А»сынып		23		96%
	11«В»сынып		23		96%
	7 «А»сынып	Информатика	24	Оралова Зауре Кемпирбаевна	70%
	7 «В»сынып		24		85%
	8 «А»сынып		24		88%
	8 «В»сынып		24		92%
	9 «А»сынып		24		90%
	9 «В»сынып		24		95%
	10«А»сынып		21		98%
	10«В»сынып		21		98%
	11«А»сынып		23		98%
	11«В»сынып		23		95%
	7 «А»сынып	Физика	24	Құрманғали Ақкенже Жаңабайқызы	65%
	7 «В»сынып		24		68%
	8 «А»сынып		24		68%
	8 «В»сынып		24		70%
	9 «А»сынып		24		68%
	9 «В»сынып		24		90%
10«А»сынып	21		92%		
10«В»сынып	21		90%		
11«А»сынып	23		94%		
11«В»сынып	23		95%		
2021-2022 оқу жылы	7 «А»сынып	Информатика	24	Қали Венера Садыққызы	70%
	7 «В»сынып		24		85%
	8 «А»сынып		24		88%
	8 «В»сынып		22		92%
	9 «А»сынып		24		90%
	9 «В»сынып		24		95%
	10«А»сынып		24		98%
	10«В»сынып		24		98%
	11«А»сынып		22		98%
	11«В»сынып		21		95%
	7 «А»сынып	Физика	24	Қайыржан Маржан Мұхитденқызы	60%
	7 «В»сынып		24		62%

8 «А»сынып		24		68%
8 «В»сынып		22		65%
9 «А»сынып		24		65%
9 «В»сынып		24		82%
10«А»сынып		24		85%
10«В»сынып		24		86%
11«А»сынып		22		98%
11«В»сынып		21		95%
7 «А»сынып	Химия	24	Сатыбалды Аружан Шынғысқызы	72%
7 «В»сынып		24		73%
8 «А»сынып		24		72%
8 «В»сынып		22		85%
9 «А»сынып		24		82%
9 «В»сынып		24		90%
10«А»сынып		24		88%
10«В»сынып		24		90%
11«А»сынып		22		96%
11«В»сынып		21		96%
7 «А»сынып	Биология	24	Азамат Тұмар Азаматқызы	75%
7 «В»сынып		24		78%
8 «А»сынып		24		86%
8 «В»сынып		22		86%
9 «А»сынып		24		88%
9 «В»сынып		24		98%
10«А»сынып		24		90%
10«В»сынып		24		90%
11«А»сынып		22		92%
11«В»сынып		21		96%

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Биология», «Физика», «Информатика», «Химия» пәндерін ағылшын тілінде оқуды бастаған сыныптар. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 20 баланы құрайды. (7.3.1. – сурет).

Сурет 7.3.1. «Биология», «Физика», «Информатика», «Химия» пәндерін ағылшын тілінде оқуды бастаған:

«Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 3 пилоттық мектептен 3 мектепте де оқытылатынын атап өткен жөн. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 62,5% дан 95,5% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылы «Білім-инновация» ер балаларға арналған №1 лицей-интернаты көрсетті, онда білім сапасының пайызы 91,7 % құрады, ал ұл балаларға арналған білім инновация лицейі 2017-2018 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-75,5%.

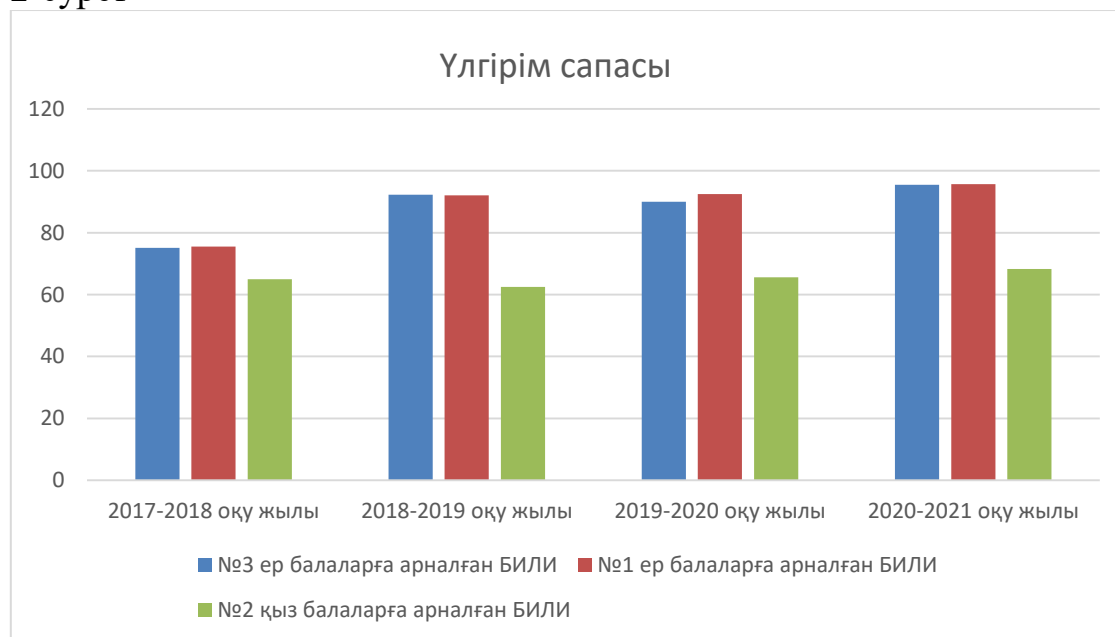
Кестеге сәйкес 2018-2019 оқу жылынан бастап Үш тілде оқытылатын дарынды балаларға арналған мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыта бастады. Үлгерім сапасы – 78%. Түркістан облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Физика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 62,5% және 95% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 3,6% - ға жоғарылағаны байқалады (10-кесте).

10 –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика») пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	№ 3 ер балаларға арналған БИЛ	№ 1 ер балаларға арналған БИЛИ	№ 2 қыз балаларға арналған БИЛ
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	75,1	75,5	65
2018-2019 оқу жылы	92,3	92,1	62,5
2019-2020 оқу жылы	90	92,5	65,6
2020-2021 оқу жылы	95,5	95,7	68,3

Түркістан облысында «Физика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (2-сурет):

2-сурет

«Химия» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 3 пилоттық мектептен 3 мектепте оқытылады. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 60,9% дан 92,6% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылында №1 ер балаларға арналған «Білім -Иновация» лицей-интернаты көрсетті. Сапалық құрамы – 85,8. 2020-2021 оқу жылында №2 қыз балаларға арналған «Білім -Иновация» лицей-интернаты көрсетті-65,7%.

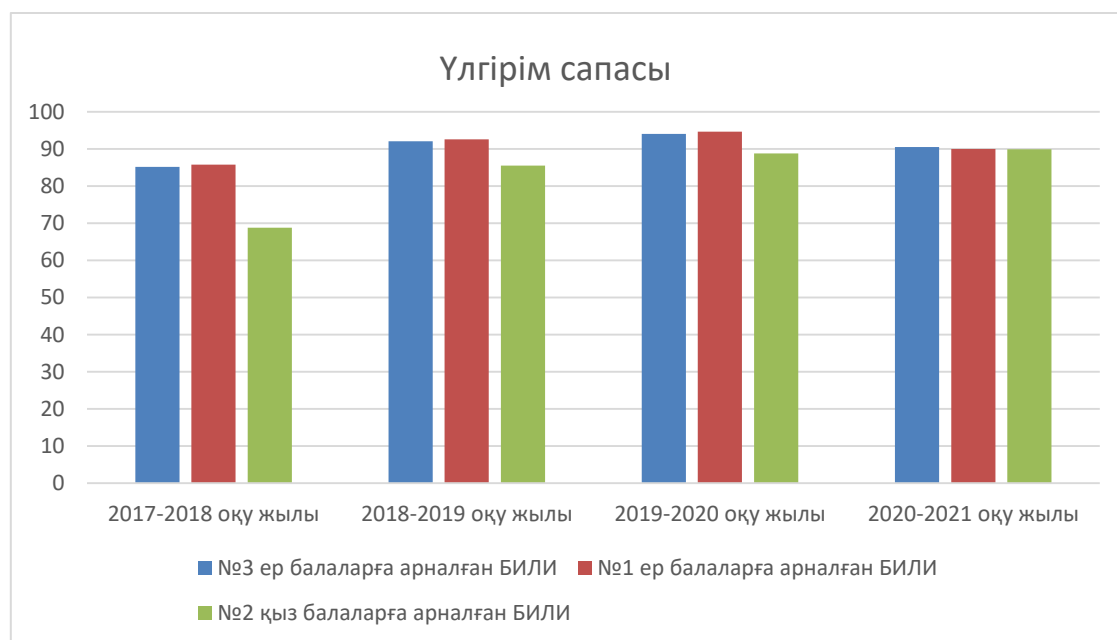
Түркістан облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің«Химия» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішіндегі көрсеткіштің айырмасы 24% - ға жоғарылағаны байқалады (11-кесте).

11 –кесте. Мектепте ЖМБ («Химия»)пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	№ 3 ер балаларға арналған БИЛИ	№ 1 ер балаларға арналған БИЛИ	№ 2 қыз балаларға арналған БИЛИ
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	85,2	85,8	68,8
2018-2019 оқу жылы	92,1	92,6	85,5
2019-2020 оқу жылы	94,1	94,7	88,8
2020-2021 оқу жылы	90,5	90	89,9

Түркістан облысында «Химия» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (3-сурет):

3-сурет

Түркістан облысы «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 3 пилоттық мектептен 3 мектепте де оқытылатынына тоқталғанымыз дұрыс. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 85,5% дан 98,5% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылы №2 қыз балаларға арналған «Білім - Инновация» лицей-интернаты көрсетті.

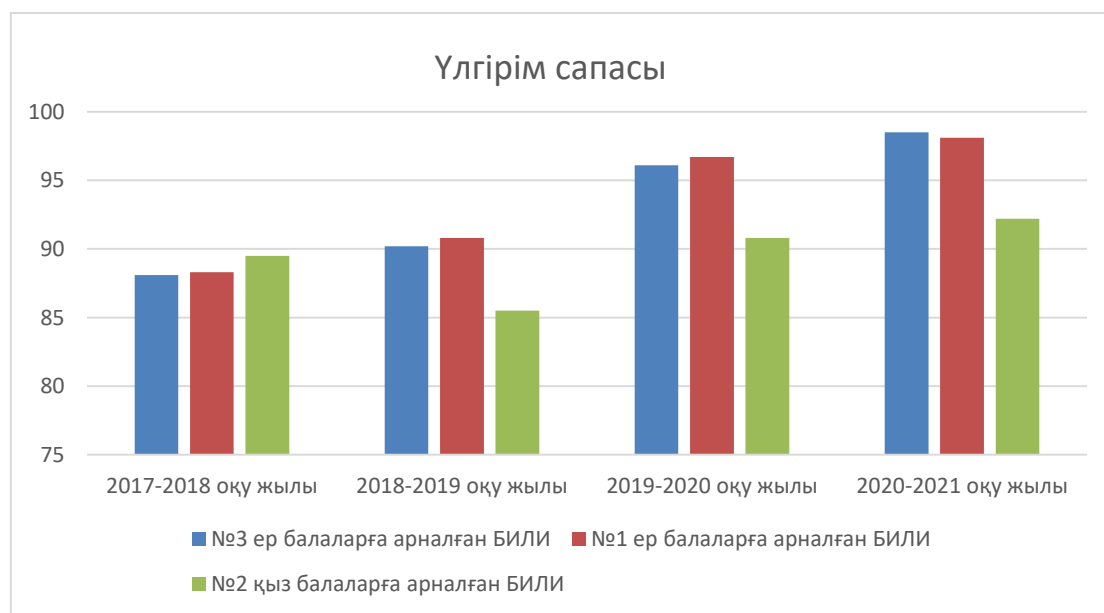
Түркістан облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Биология» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл көрсеткіштердің айырмасы 35,7% - ға жоғарылағаны байқалады (12-кесте).

12–кесте. Мектепте ЖМБ («Биология») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	№ 3 ер балаларға арналған БИЛИ	№ 1 ер балаларға арналған БИЛИ	№ 2 қыз балаларға арналған БИЛИ
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	88,1	88,3	89,5
2018-2019 оқу жылы	90,2	90,8	85,5
2019-2020 оқу жылы	96,1	96,7	90,8
2020-2021 оқу жылы	98,5	98,1	92,2

Түркістан облысында «Биология» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (4-сурет):

4-сурет

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 3 пилоттық мектептен 3 мектепте де оқытылатынын атап өткен жөн. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 75,7 % дан 96,3 % дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2018-2019 оқу жылы №1 ер балаларға арналған «Білім -Иновация» лицей-интернаты көрсетті, онда білім сапасының пайызы 99,1 % құрады. Ал №2 қыз балаларға арналған «Білім -Иновация» лицей-интернаты 2018-2019 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті- 76,3 %.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында үлгерім сапасының қайта көтерілуі байқалады. Түркістан облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Информатика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішіндегі көрсеткіштердің айырмасы 10,5%-ға жоғарылағаны байқалады (13-кесте).

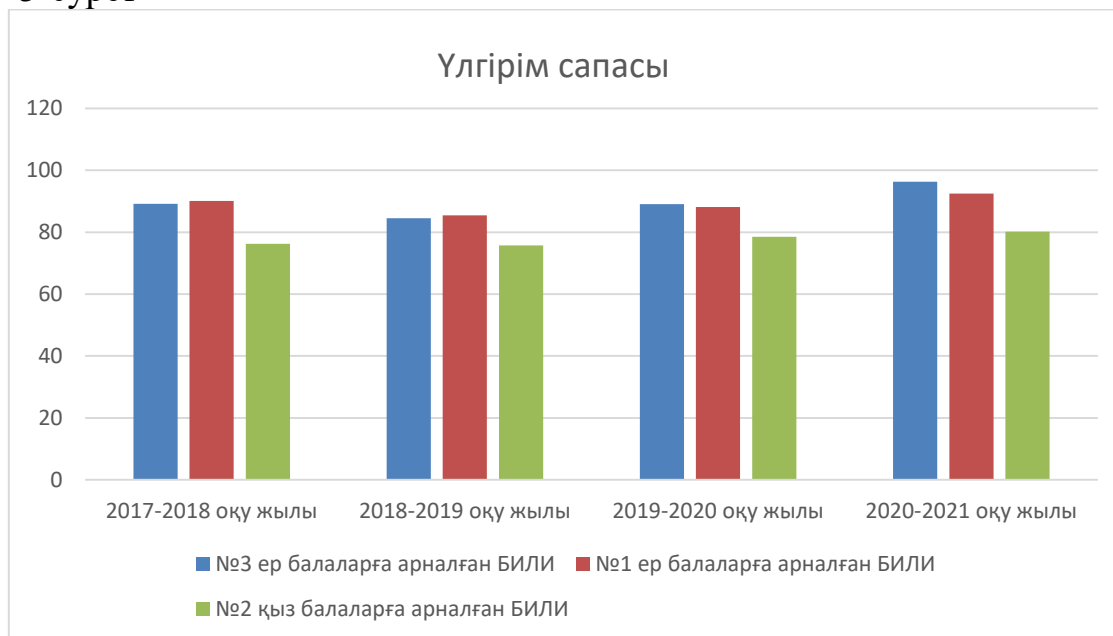
13–кесте. Мектепте ЖМБ («Информатика») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	№ 3 ер балаларға арналған БИЛИ	№ 1 ер балаларға арналған БИЛИ	№ 2 қыз балаларға арналған БИЛИ
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	89,2	90,1	76,3
2018-2019 оқу жылы	84,5	85,5	75,7
2019-2020 оқу жылы	89,1	88,2	78,5

ЖЫЛЫ			
2020-2021 оқу жылы	96,3	92,5	80,2

Түркістан облысында «Информатика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (5-сурет):

5-сурет

Түркістан облысы бойынша 2017-2018 оқу жылында «Жанартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Түркістан облысы бойынша 3 орта білім беру ұйымдары тіркелген.

Түркістан облысында 3 орта білім беру ұйымының 3 мекемесіндегі ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша білім беру ұйымдарындағы барлық пәндердің үлгерімнің сапасы әр түрлі (14-кесте).

14-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша үлгерім сапасы

ЖМБ пәндері	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Физика	71,8	82,3	82,7	86,5
Химия	79,9	90	92,5	90,1
Биология	88,6	88,8	94,5	96,2
Информатика	85,2	81,9	85,2	89,6

«Физика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 71,8 % болып, 2018-2019 оқу жылында 10,5 %- ға өскен. 2019-2020 оқу жылы 82,7% болып, білім сапасы алдыңғы оқу жылына қарағанда 3,6 % - ға өскен. 2020-2021 оқу жылында 86,5% болып, **3 %** сапа нәтижесі өскенін байқауға болады.

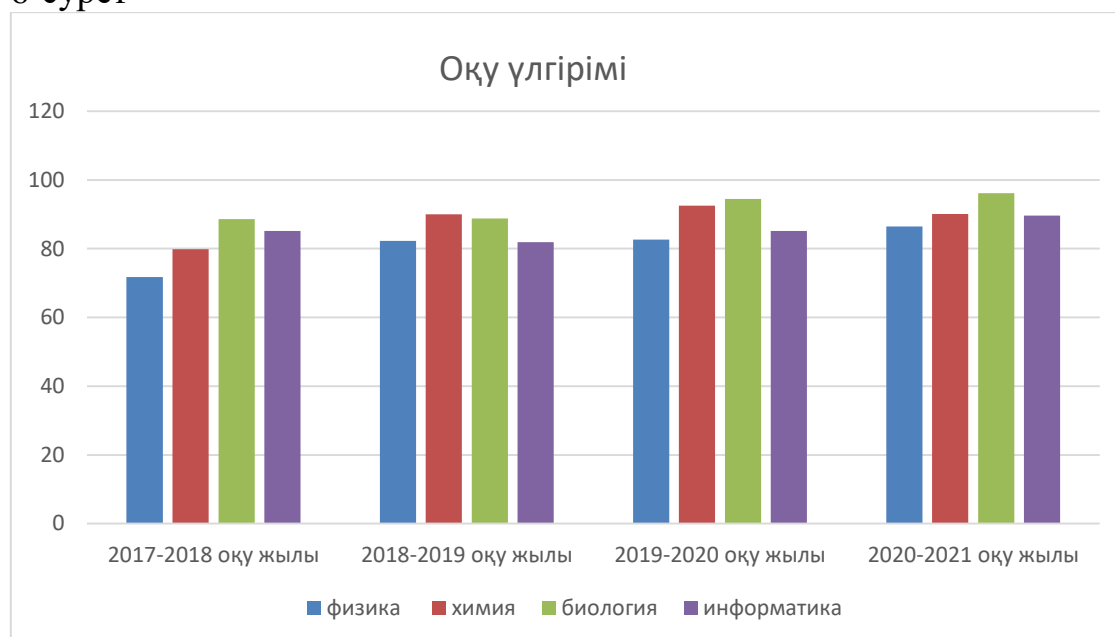
«Химия» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 79,9% болып, 2018-2019 оқу жылында 90%- ға өскен. 2019-2020 оқу жылы 92,5%, 2020-2021 оқу жылында 90,1% болып, жалпы **2,4%** сапа нәтижеге төмендеген.

«Биология» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 88,6% болып, 2018-2019 оқу жылында 0,2%- ға өскен. 2019-2020 оқу жылы 94,5% - дан 2020-2021 оқу жылында 96,2% - ға дейін көтеріліп, **1,7 %** сапа нәтижесі өскенін байқауға болады.

«Информатика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 85,2% болып, 2018-2019 оқу жылында 3,3%- ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 85,2% және 2020-2021 оқу жылында да 89,6% көрсеткіш сақталған. Осы жылдар ішінде жалпы **4,4 %** сапа нәтижесі артқанын байқауға болады.

Түркістан облысында **«ЖМБ» оқу пәні бойынша** ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептердегі білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (6-сурет):

6-сурет

ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытуды қарастырса, онда бұл пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша мектептер саны әртүрлі, яғни жекелеген пәндерді оқыту бойынша мектептер бірдей емес:

- «Физика» оқу пәні 3 мектепте ағылшын тілінде оқытылады;
- «Химия» оқу пәні-3білім беру ұйымдарында;
- «Биология» оқу пәні-3 мектепте;
- «Информатика» оқу пәні-3 мектепте.

Жалпы осы мектептердегі үлгерім сапасы барлық төрт пән бойынша 2017-2018 оқу жылынан 2020-2021 оқу жылына дейін 98,8% - дан 99% - ға ауытқыған.

Пәндер бөлінісінде көрсетілген төрт оқу жылының салыстырмалы деректері қалыптасты:

- ✓ «Физика» оқу пәні: 3,6 % өскені байқалады;
- ✓ «Химия» оқу пәні: 2,4 % төмендеген;
- ✓ «Биология» оқу пәні: 1,7 % көтерілген;
- ✓ «Информатика» оқу пәні: 4,4 % көтерілгенін байқауға болады.

Ағылшын тілінде ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша барлық сапалық көрсеткіштерді талдай отырып, білім алушылардың білім сапасы бір-бірінен айтарлықтай ерекшеленбейтіні, білім алушылардың үлгерімі сапасының артуы немесе төмендеуі туралы көрсетілген пәндер бойынша білім алушылардың білім сапасының көрсеткіштері 60 %-дан асатыны туралы **қорытынды** жасауға болады.

Мониторингке енгізілген барлық ЖМБ пәндері («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») бойынша және олардың ағылшын тілінде оқытылуы бойынша **жалпы қорытынды** осы пәндер бойынша жалпы өсу динамикасы әртүрлі екенін байқауға болады.

8. Маңғыстау облысы, 7-11 сыныптар

№	Орта білім беру ұйымдарының мекен жайы	Орта білім беру ұйымдары
8.1.	Маңғыстау облысы, Ақтау қаласы	«Білім-инновация» лицей-интернаты
8.2.	Маңғыстау облысы, Жаңаөзен қаласы	«Жаңаөзен «Білім-инновация» лицей-интернаты
8.3.	Маңғыстау облысы, Түпқараған ауданы	Жекелеген пәндерді тереңдетіп оқытатын мамандандырылған Форт-Шевченко мектеп-интернаты

8.1. «Маңғыстау облысы Білім басқармасының «Білім-инновация» лицей-интернаты» КММ, 7-11 сыныптар

Білім беру ұйымы Маңғыстау облысы әкімінің 05.07.2006 жылғы №230 «Маңғыстау облыстық дарынды балаларға арналған қазақ-түрік лицей-интернаты» мемлекеттік мекемесін құру туралы» қаулысына сәйкес құрылып, Ақтау қаласы 14-шағын ауданындағы №52 балабақша ғимаратына орналастырылған.

Білім беру ұйымының мемлекеттік тіркелген күні: 14.08.2006 жыл. Маңғыстау облысы білім басқармасының «Маңғыстау облыстық дарынды балаларға арналған қазақ-түрік мамандандырылған мектеп-лицей-интернаты» мемлекеттік мекеме (бұдан әрі – лицей) заңды тұлғамәртебесіне ие, оқу –

тәрбие қызметін жүзеге асыру үшін құрылған, мекемеұйымдастырушылық-құқықтық нысанда құрылған.

03.03.2017 жылғы Маңғыстау облысы әкімінің №46 қаулысы негізінде «Маңғыстау облыстық дарынды балаларға арналған қазақ-түрік мамандандырылған мектеп-лицей-интернаты» мемлекеттік мекемесінің атауы «Маңғыстау облысы Білім басқармасының «Білім-инновация» лицей-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі болып өзгерді.

Мектеп жетістіктері

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың облыстық кезеңінде 5 жыл қатарынан «Үздік команда» атағына ие болды.

2017-2018 оқу жылында «Химия» пәнінен ІСНО халықаралық олимпиадасында Молдағұлов Ғалымжан ІІІ орын иеленді.

2018-2019 оқу жылында Назарбаев Зияткерлік мектебінің ұйымдастыруымен өткен «CaspianStartUp 2019» облыстық бизнес жобасында Сүйеркүл Нұрмұхаммед, Жумағалин Бекзат, Мухаммедзиянов Мадияр І орынды иеленіп, 350 000 сыйақымен марапатталды.

2018-2019 оқу жылында халықаралық Жәутіков олимпиадасында Шарау Қадырбек, Рахимбаев Бекзат ІІ орын, Базарбаев Берік пен Каналиев Илдар ІІІ орын, халықаралық Бектуров олимпиадасында Киіков Бақытбек, Қойшыбаев ӘсетІІІ орын, информатикадан халықаралық Евразиялықолимпиадада Каналиев Илдар, Абилгазиев Ади, Рахимбаев Бекзат ІІІ орынды иеленді.

2010-2021 жылдар аралығында мектеп бітірген 640 түлектің 40-ы «Алтын белгі» иегерлері болса, «Үздік аттестат» иегерлері – 77.

2020-2021 оқу жылында мектеп бітірген 74 білім алушының 53-і грантты иеленді, яғни 72%-ды құрайды.

Маңғыстау облысы «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 7-сыныптар саны – 4, 8-сыныптар – 3, 9-сыныптар – 3, 10-сыныптар – 3, 11-сыныптар – 3, барлығы – 16 сынып, оқыту тілі – қазақ тілі.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын 7-сыныптағы білім алушылар саны – 95, 8-9-сыныптарда – 74 білім алушыдан болса, 10-сыныптарда «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны барлығында бірдей – 72, ал 11-сыныптар бойынша аталған пәндерді ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны – 75. Әр пән бойынша білім алушылардың барлық саны 390 білім алушыны құрайды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 8.1.1-кестеде ұсынылды.

8.1.1-кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	Информатика	барлығы
7	4	4		95	95	95	95	95
8	3	3		74	74	74	74	74
9	3	3		74	74	74	74	74
10	3	3		72	72	72	72	72
11	3	3		75	75	75	75	75
Барлығы				390	390	390	390	390

«Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 7. Оның 2-і физика, 1-і химия, 1-і биология, 3-і информатика мұғалімі. Педагогтердің қатарында 5 жылға дейінгі еңбек өтілі бар педагогтер саны – 5, 5-тен 10 жылға дейінгі еңбек өтілімен 1 педагог, 10-нан 15 жылға дейінгі еңбек өтілі бар педагогтер саны – 1.

Педагогтердің санатына тоқталып өтсек, 7 педагогтің 2-і санатсыз, 3-і – педагог-модератор, 1-і – педагог-сарапшы, 1-і – педагог-шебер. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 8.1.2-кестеде берілген.

8.1.2-кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты				Оқыту тілі		Педагог саны				
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	педагог	Педагог-модератор	Педагог-сарапшы	Педагог-зерттеуші	Педагог-шебер	қаз	Орыс	физика	химия	биология	информатика
7	5	1	1			2	3	1		1			2	1	1	3

Маңғыстау облысы Білім басқармасының «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі жағына келетін болсақ, оқу процесінде 7-сыныптар 2021 жылы «Astana kitap» баспасынан ағылшын тілінде әзірленген «Physicstextbook», «Chemistrytextbook», «Informatika textbook», «Biology textbook» деп аталатын 4 оқу-әдістемелік кешенмен, 8-9 және 10-сыныптар 2019

жылы «Astana kitap» баспасынан ағылшын тілінде әзірленген «Physicstextbook», «Chemistrytextbook», «Informatika textbook», «Biology textbook» деп аталатын 4 оқу-әдістемелік кешенмен, 11-сыныптар 2020 жылы «Astana kitap» баспасынан ағылшын тілінде әзірленген «Physicstextbook», «Chemistrytextbook», «Informatika textbook», «Biology textbook» деп аталатын 4 оқу-әдістемелік кешенмен жұмыс жасайды.

Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар мен басқа оқу құралдары жоқ. Мектептің оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 8.1.3-кестеде берілген.

8.1.3-кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	ОӘК атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	7	Physicstextbook	Astana kitap	2021	ағылшын
	7	Chemistry textbook	Astana kitap	2021	ағылшын
	7	Informatika textbook	Astana kitap	2021	ағылшын
	7	Biology textbook	Astana kitap	2021	ағылшын
	8	Physicstextbook	Astana kitap	2019	АҒЫЛШЫН
	8	Chemistry textbook	Astana kitap	2019	АҒЫЛШЫН
	8	Informatika textbook	Astana kitap	2019	АҒЫЛШЫН
	8	Biology textbook	Astana kitap	2019	АҒЫЛШЫН
	9	Physicstextbook	Astana kitap	2019	АҒЫЛШЫН
	9	Chemistry textbook	Astana kitap	2019	АҒЫЛШЫН
	9	Informatika textbook	Astana kitap	2019	АҒЫЛШЫН
	9	Biology textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Physicstextbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Chemistry textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Informatika textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Biology textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	11	Physicstextbook	Astana kitap	2020	ағылшын
	11	Chemistry textbook	Astana kitap	2020	ағылшын
	11	Informatika textbook	Astana kitap	2020	ағылшын
	11	Biology textbook	Astana kitap	2020	ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-				

Дидактикалық материалдар	-				
тағы басқа					

Маңғыстау облысы Білім басқармасының «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуын зерделей келе, физика кабинеттері – 2 және 1 лаборатория, химия бойынша 1 кабинет және 1 лаборатория, информатика кабинеттері – 2, лабораториясы жоқ, биологиядан 1 кабинет және 1 лабораторияның жұмыс жасайтыны анықталды.

Барлық кабинеттер Интернетке қосылған және компьютер, интербелсенді тақта сияқты басқа да жабдықтармен қамтамасыз етілген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 8.1.4-кестеде ұсынылған.

8.1.4. –кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лабора- тория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	2	1		+	+
Химия	1	1		+	+
Информатика	2			+	+
Биология	1	1		+	+

2018 жылы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген түлектердің саны – 72 болса, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған білім алушы жоқ; 2019 жылы мектеп бітірген 82 түлектің 1-і ғана ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған; 2020 жылы 78 түлек мектеп бітірген, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған білім алушы жоқ; 2021 жылы 74 түлек мектеп бітірген, оның ішінде ешбір білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырмаған.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 8.1.5-кестеде ұсынылды.

8.1.5. –кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушының ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер	72	0	82	1	78	0	74	0

саны									
------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Маңғыстау облысы Білім басқармасының «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндерден олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәліметке сүйенсек, 7-11-сыныптар бойынша 2018-2019 оқу жылында жүлделі орындарға ие болған білім алушылар саны – 51, оның 17-сі облыстық, 9-ы – республикалық, 5-і – халықаралық олимпиадалардан жүлделі орынды иеленсе, республикалық жобадан 2 жүлдені иеленген. Солардың ішінде олимпиададан 1-орынды ұтып алған білім алушылардың саны – 17, оның 2-і – облыстық, 1-і халықаралық олимпиада жүлдегері болса, 2-орынды иеленгендер саны – 18, оның 4-і – облыстық, 2-і – республикалық, 2-і халықаралық олимпиададан орын алғандар, ал 3-орынға ие болған білім алушылар саны – 16, оның 11-і – облыстық, 7-і – республикалық, қалған 1-і – халықаралық олимпиададан жүлделі орынға ие болған. Республикалық жобалар сайысына қатысқан 2 білім алушының 2-і де 1-орынды иеленген. Гран-при ұтып алған білім алушылар жоқ. Басқа да жарыстарға қатысуы бойынша мәлімет жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2018-2019 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 8.1.6 – кестеде ұсынылған.

8.1.6 – кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-11 сынып										
Алынған жүлделі орындар	51	17	9	5	1	2	-	-	-	
Гран-при										
1-орын	17	2	0	1	1	2				
2-орын	18	4	2	2						
3-орын	16	11	7	1	1					

Маңғыстау облысы Білім басқармасының «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндерден 2019-2020 оқу жылында олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәліметке сүйенсек, 7-11-сыныптар бойынша 2019-2020 оқу

жылында жүлделі орындарға ие болған білім алушылар саны – 47, оның 9-ы облыстық, 9-ы – республикалық, 2-і – халықаралық олимпиадалардан жүлделі орынды иеленсе, республикалық жобадан 1 жүлдені иеленген. Солардың ішінде олимпиададан 1-орынды ұтып алған білім алушылардың саны – 15 болса, оның 2-і – облыстық, 2-орынды иеленгендер саны – 10, оның 1-і – облыстық, 4-і – республикалық, 1-і халықаралық олимпиададан орын алған, ал 3-орынға ие болған білім алушылар саны – 22, оның 6-ы – облыстық, 5-і – республикалық, қалған 1-і – халықаралық олимпиададан жүлделі орынға ие болған. Республикалық жобалар сайысына қатысқан 1 білім алушы 2-орынды иеленген. Гран-при ұтып алған білім алушылар жоқ. Басқа да жарыстарға қатысуы бойынша мәлімет жоқ. ЖМБпәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 8.1.7 – кестеде ұсынылған.

8.1.7. –кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-11 сынып										
Алынған жүлделі орындар	47	9	9	2	2	1	-	-	-	
Гран-при										
1-орын	15	2								
2-орын	10	1	4	1	1	1				
3-орын	22	6	5	1	1					

Маңғыстау облысы Білім басқармасының «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндерден 2020-2021 оқу жылында олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәліметке сүйенсек, 7-11-сыныптар бойынша 2020-2021 оқу жылында 34 білім алушы жүлделі орындарға ие болған, олардың ішінде 13-і облыстық, 14-і – республикалық олимпиадалардан жүлделі орынды иеленген. Солардың ішінде олимпиададан 1-орынды ұтып алған білім алушылардың саны – 12 болса, оның 3-і – облыстық, 1-і – республикалық жүлдені иеленген. 2-орынды иеленгендер саны – 14, оның 4-і – облыстық, 5-і – республикалық олимпиададан орын алған, ал 3-орынға ие болған білім алушылар саны – 18,

оның 6-ы – облыстық, 8-і – республикалық олимпиададан жүлделі орынға ие болған. Гран-при ұтып алған білім алушылар жоқ. Жобалар мен басқа да жарыстарға қатысқан білім алушылар туралы мәлімет жоқ. ЖМБпәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2020-2021 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 8.1.8 –кестеде ұсынылған.

8.1.8. –кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Респуб-ликалық	Халық аралық	Облыс	Респуб-ликалық	Халық аралық	Облыс	Респуб-ликалық	Халық аралық
7-11 сынып										
Алынған жүлделі орындар	34	13	14	-	-	-	-	-	-	
Гран-при										
1-орын	12	3	1							
2-орын	14	4	5							
3-орын	18	6	8							

Маңғыстау облысы Білім басқармасының «Білім-инновация» лицей-интернатын бітірген түлектер туралы мәлімет бойынша 2019 жылы мектеп бітірген түлектер саны – 82, оның 22-сі мектепте ЖМБ пәндерін ғылшын тілінде оқыған.

2019 жылы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқып бітірген 22 түлектің 17-сі шетелдік жоғары оқу орындарына түскен. 2020 жылы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқып бітірген 10 түлектің 7-і, 2021 жылы бітірген 12 түлектің 10-ы шетелдік жоғары оқу орындарына, ал 1 түлек SPECTRUM мектебінің 12-сыныбына оқуға түскен. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқып бітірген түлектер туралы мәліметтер 8.1.9-кестеде келтірілген.

8.1.9-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқып бітірген түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	82	22	78	10	74	12
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	65	5	71	3	63	1
Шетелдік ЖОО	17	17	7	7	10	10

Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0
12 сынып SPECTRUM мектебі					1	1

Төменде берілген кестеден байқағанымыздай, 2017-2022 оқу жылдары аралығында Маңғыстау облысы Білім басқармасының «Білім-инновация» лицей-интернаты бойынша «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың жылдық білім сапасы әр сыныпта әртүрлі деңгейді көрсеткен. 7-сыныптарда 81-90% аралығын, 8-сыныптар арасында 84%-дан 99% аралығын, 9-сыныптарда 81%-дан 92% аралығын, 10-сыныптардағы білім сапасы 84%-дан 96%-ды және 11-сыныптарда 88%-дан 92% нәтиже көрсеткен.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың жылдық білім сапасы да әр сыныпта әртүрлі деңгейді көрсеткен. 7-сыныптарда 88-91% аралығын, 8-сыныптар арасында 86%-дан 99% аралығын, 9-сыныптарда 86%-дан 99% аралығын, 10-сыныптардағы білім сапасы 95-96%-ды және 11-сыныптарда 88%-дан 93% аралығындағы нәтижені көрсеткен.

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың жылдық білім сапасы да әр сыныпта әртүрлі деңгейді көрсеткен. 7-сыныптарда 86-96% аралығын, 8-сыныптар арасында 90%-дан 92% аралығын, 9-сыныптарда 89%-дан 94% аралығын, 10-сыныптардағы білім сапасы 86-99%-ды және 11-сыныптарда 95%-дан 98% аралығындағы нәтижені көрсеткен.

«Химия» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың жылдық білім сапасы да әр сыныпта әртүрлі деңгейді көрсеткен. 7-сыныптарда 90-96% аралығын, 8-сыныптар арасында 89%-дан 99% аралығын, 9-сыныптарда 83%-дан 92% аралығын, 10-сыныптардағы білім сапасы 92-96%-ды және 11-сыныптарда 88%-дан 95% аралығындағы нәтижені көрсеткен.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 8.1.10-кестеде келтірілген.

8.1.10.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Білім алушы саны	Пән мұғалімі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	7 «А» сынып	Биология	24	Абдешов Қуандық	90%
	7 «В» сынып		24		88%
	7 «С» сынып		25		81%
	8 «А» сынып		24	Утегенов Азамат	92%
	8 «В» сынып		24		84%
	8 «С» сынып		25		99%
	9 «А» сынып		24		88%
	9 «В» сынып		24		81%

	9 «С»сынып		24		92%
	10 «А»сынып		26		84%
	10 «В»сынып		24		96%
	10 «С»сынып		25		86%
	11 «А»сынып		25		90%
	11 «В»сынып		24		92%
	11 «С»сынып		24		88%
	7 «А»сынып	Физика	24	Мамбетов Олжас	91%
	7 «В»сынып		24		
	7 «С»сынып		25		88%
	8 «А»сынып		24		92%
	8 «В»сынып		24		86%
	8 «С»сынып		25		99%
	9 «А»сынып		24		88%
	9 «В»сынып		24		86%
	9 «С»сынып		24	Мевлют Аяз	92%
	10 «А»сынып		26		95%
	10 «В»сынып		24		96%
	10 «С»сынып		25		95%
	11 «А»сынып		25		90%
	11 «В»сынып		24		93%
	11 «С»сынып	24	88%		
	7 «А»сынып	Информатика	24		Бақара Лайық
	7 «В»сынып		24		
	7 «С»сынып		25		89%
	8 «А»сынып		24		92%
	8 «В»сынып		24		90%
	8 «С»сынып		25		91%
	9 «А»сынып		24		94%
	9 «В»сынып		24	Төлегенов Мақсат	89%
	9 «С»сынып		24		92%
	10 «А»сынып		26		86%
	10 «В»сынып		24		95%
	10 «С»сынып		25		99%
	11 «А»сынып		25		98%
	11 «В»сынып		24		98%
	11 «С»сынып	24	95%		
	7 «А»сынып	Химия	24	Араджы Четин	94%
	7 «В»сынып		24		
	7 «С»сынып		25		90%
	8 «А»сынып		24		92%
	8 «В»сынып		24		89%
	8 «С»сынып		25		99%
	9 «А»сынып		24		88%
	9 «В»сынып		24		83%
	9 «С»сынып		24		92%
	10 «А»сынып		26		96%
	10 «В»сынып		24	Сүлейменов Тимур	92%
	10 «С»сынып		25		95%
	11 «А»сынып		25		95%
	11 «В»сынып		24		92%
	11 «С»сынып	24	88%		
	11 «С»сынып	24			
2018-2019 оқу жылы	7 «А»сынып	Биология	25	Әбу Мөлдiр	89%
	7 «В»сынып		25		88%
	7 «С»сынып		26		92%
	8 «А»сынып		24		94%

8 «В»сынып		24		95%
8 «С»сынып		24		99%
9 «А»сынып		25	Абдешов	97%
9 «В»сынып		24	Қуандық	91%
9 «С»сынып		25		92%
10 «А»сынып		25		86%
10 «В»сынып		24		96%
10 «С»сынып		24		81%
11 «А»сынып		24		90%
11 «В»сынып		25		93%
11 «С»сынып		25		82%
7 «А»сынып	Физика	25	Мамбетов	90%
7 «В»сынып		25	Олжас	88%
7 «С»сынып		26		85%
8 «А»сынып		24		92%
8 «В»сынып		24		84%
8 «С»сынып		24		96%
9 «А»сынып		25	Аяз Мевлют	88%
9 «В»сынып		24		82%
9 «С»сынып		25		92%
10 «А»сынып		25		86%
10 «В»сынып		24		96%
10 «С»сынып		24		86%
11 «А»сынып		24		90%
11 «В»сынып		25		93%
11 «С»сынып		25		88%
7 «А»сынып	Химия	25	Якар Джихан	95%
7 «В»сынып		25		88%
7 «С»сынып		26		88%
8 «А»сынып		24		96%
8 «В»сынып		24		84%
8 «С»сынып		24		99%
9 «А»сынып		25		95%
9 «В»сынып		24		81%
9 «С»сынып		25		92%
10 «А»сынып		25		94%
10 «В»сынып		24		96%
10 «С»сынып		24		86%
11 «А»сынып		24		93%
11 «В»сынып		25		92%
11 «С»сынып		25		89%
7 «А»сынып	Информатика	25	Төлегенов	75%
7 «В»сынып		25	Мақсат	78%
7 «С»сынып		26		86%
8 «А»сынып		24		86%
8 «В»сынып		24		88%
8 «С»сынып		24		98%
9 «А»сынып		25		92%
9 «В»сынып		24		96%
9 «С»сынып		25	Бақара Лайық	84%
10 «А»сынып		25		86%
10 «В»сынып		24		85%
10 «С»сынып		24		92%
11 «А»сынып		24		90%
11 «В»сынып		25		98%
11 «С»сынып		25		92%

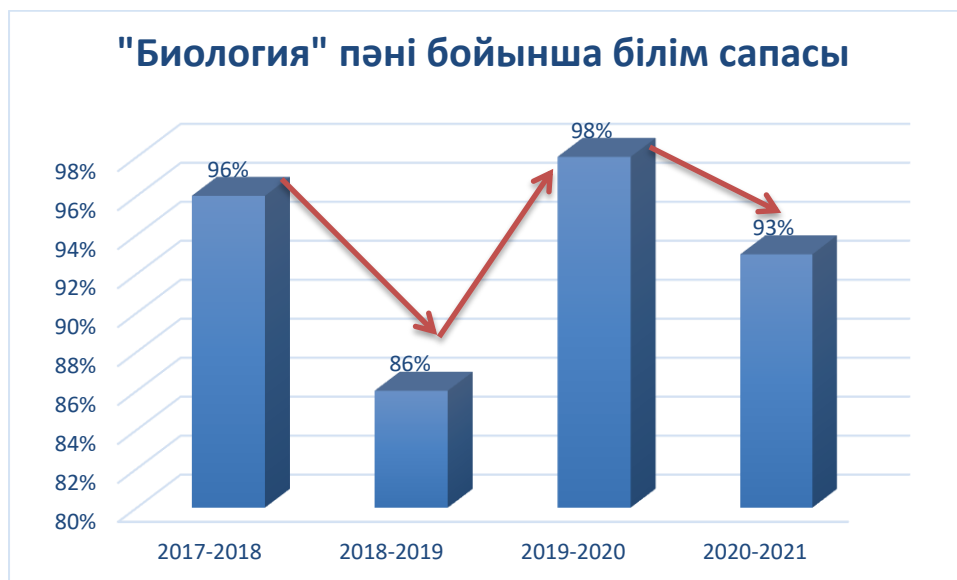
					96%
2019-2020 оқу жылы	7 «А»сынып	Биология	25	Абдешов Қуандық	72%
	7 «В»сынып		25		85%
	7 «С»сынып		26		82%
	8 «А»сынып		24		90%
	8 «В»сынып		24		88%
	8 «С»сынып		24		90%
	9 «А»сынып		25		96%
	9 «В»сынып		24		96%
	9 «С»сынып		25		72%
	10 «А»сынып		25		85%
	10 «В»сынып		24		82%
	10 «С»сынып		24		90%
	11 «А»сынып		24		88%
	11 «В»сынып		25		90%
	11 «С»сынып		25		96%
					96%
	7 «А»сынып	Физика	25	Орынбай Бақытжан Аяз Мевлют	88%
	7 «В»сынып		25		87%
	7 «С»сынып		26		87%
	8 «А»сынып		24		90%
	8 «В»сынып		24		92%
	8 «С»сынып		24		91%
	9 «А»сынып		25		92%
	9 «В»сынып		24		90%
	9 «С»сынып		25		91%
	10 «А»сынып		25		85%
	10 «В»сынып		24		84%
	10 «С»сынып		24		84%
	11 «А»сынып		24		99%
	11 «В»сынып		25		99%
	11 «С»сынып		25		99%
	7 «А»сынып	Информатика	25	Пернепесов Қуаныш Мырзатов Мұрат	70%
	7 «В»сынып		25		85%
	7 «С»сынып		26		88%
	8 «А»сынып		24		92%
	8 «В»сынып		24		90%
	8 «С»сынып		24		95%
	9 «А»сынып		25		98%
	9 «В»сынып		24		98%
	9 «С»сынып		25		70%
	10 «А»сынып		25		85%
	10 «В»сынып		24		88%
	10 «С»сынып		24		92%
	11 «А»сынып		24		90%
	11 «В»сынып		25		95%
	11 «С»сынып		25		98%
					98%
	7 «А»сынып	Химия	25	Телюқанов Жігер	88%
	7 «В»сынып		25		87%
	7 «С»сынып		26		87%
	8 «А»сынып		24		86%
	8 «В»сынып		24		90%
	8 «С»сынып		24		89%
	9 «А»сынып		25		95%

	9 «В»сынып		24		96%
	9 «С»сынып		25		97%
	10 «А»сынып		25		88%
	10 «В»сынып		24		87%
	10 «С»сынып		24		88%
	11 «А»сынып		24		100%
	11 «В»сынып		25		99%
	11 «С»сынып		25		99%
2020-2021 оқу жылы	7 «А»сынып	Химия	23	Бахдаулетұлы Ибрахим	93%
	7 «В»сынып		24		92%
	7 «С»сынып		24		91%
	8 «А»сынып		24		94%
	8 «В»сынып		25		98%
	8 «С»сынып		25		96%
	9 «А»сынып		24		96%
	9 «В»сынып		25		97%
	9 «С»сынып		26		96%
	10 «А»сынып		24		95%
	10 «В»сынып		24		87%
	10 «С»сынып		25		86%
	7 «А»сынып	Биология	23	Абдешов Қуандық	95%
	7 «В»сынып		24		94%
	7 «С»сынып		24		96%
	8 «А»сынып		24		95%
	8 «В»сынып		25		98%
	8 «С»сынып		25		96%
	9 «А»сынып		24		96%
	9 «В»сынып		25		93%
	9 «С»сынып		26		92%
	10 «А»сынып		24		91%
	10 «В»сынып		24		87%
	10 «С»сынып		25		86%
	11 «А»сынып	25	85%		
	11 «В»сынып	25	86%		
	11 «С»сынып	24	85%		
	7 «А»сынып	Информатика	23	Пирнепесов Жеңіс	98%
	7 «В»сынып		24		99%
	7 «С»сынып		24		97%
	8 «А»сынып		24		99%
	8 «В»сынып		25		99%
	8 «С»сынып		25		100%
	9 «А»сынып		24	Пирнепесов Қуаныш	97%
	9 «В»сынып		25		96%
	9 «С»сынып		26		96%
	10 «А»сынып		24		93%
	10 «В»сынып		24		94%
	10 «С»сынып		25		93%
11 «А»сынып	25	99%			
11 «В»сынып	25	99%			
11 «С»сынып	24	100%			
7 «А»сынып	Физика	23	Мамбетов Бақберген	85%	
7 «В»сынып		24		86%	
7 «С»сынып		24		86%	
8 «А»сынып		24	88%		
8 «В»сынып		25	75%		
8 «С»сынып		25	Мамбетияр	76%	

	9 «А»сынып	24	Альфия	76%
	9 «В»сынып	25		73%
	9 «С»сынып	26		72%
	10 «А»сынып	24		96%
	10 «В»сынып	24		97%
	10 «С»сынып	25		88%
	11 «А»сынып	25		89%
	11 «В»сынып	25		89%
	11 «С»сынып	24		100%

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқуды бастаған сыныптар 2020-2021 оқу жылында 11-сыныпта «Химия» пәнінен басқа пәндерді оқуды жалғастырған. «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқуды 2017-2018 оқу жылынан бастаған 7-сынып 2021-2022 оқу жылында жалғастырмаған.

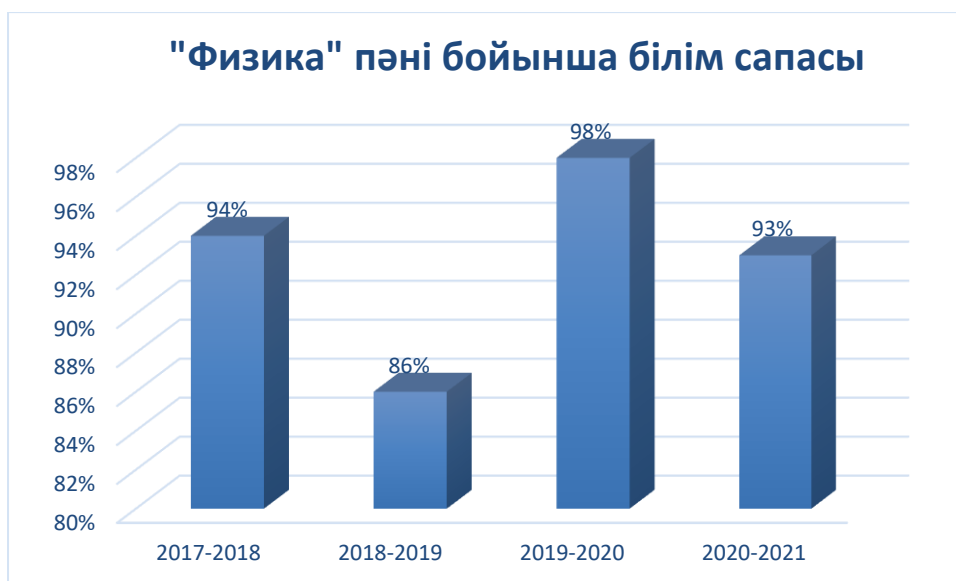
«Биология» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылынан ағылшын тілінде оқуды бастаған 7-сынып білім алушылары 96% білім сапасын көрсетсе, 2018-2019 оқу жылында 86%, яғни білім сапасы 12%-ға төмендесе, 2019-2020 оқу жылында 98%, 2020-2021 оқу жылында білім сапасы 93%-ды көрсеткен, яғни білім сапасы тұрақсыз, әр жылдары әртүрлі көрсеткішті көрсеткен. Білім алушылар саны 7-8-сыныптарда 26 болса, 9-10-сыныпқа көшкенде 14 оқушыны құраған. Әр сыныптағы білім алушы саны 24-25 баланы құрайды. Пән мұғалімі 2017-2018 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет еткен. (8.1.1-сурет).

8.1.1- сурет

«Физика» пәнін 2017-2018 оқу жылынан ағылшын тілінде оқуды бастаған 7-сынып білім алушылары 94% білім сапасын көрсетсе, 2018-2019 оқу жылында 86%, яғни білім сапасы 12%-ға төмендесе, 2019-2020 оқу жылында 98%, 2020-2021 оқу жылында білім сапасы 93%-ды көрсеткен, яғни білім сапасы тұрақсыз, әр жылдары әртүрлі көрсеткішті көрсеткен. 2020-2021 оқу жылында 96%, яғни пән бойынша білім сапасы 5%-ға көтерілгені байқалады.

Әр сыныптағы білім алушы саны 24-25 баланы құрайды. Пән мұғалімдері ауысып отырған, әр оқу жылында әртүрлі мұғалім сабақ берген. (8.1.2-сурет).

8.1.2- сурет

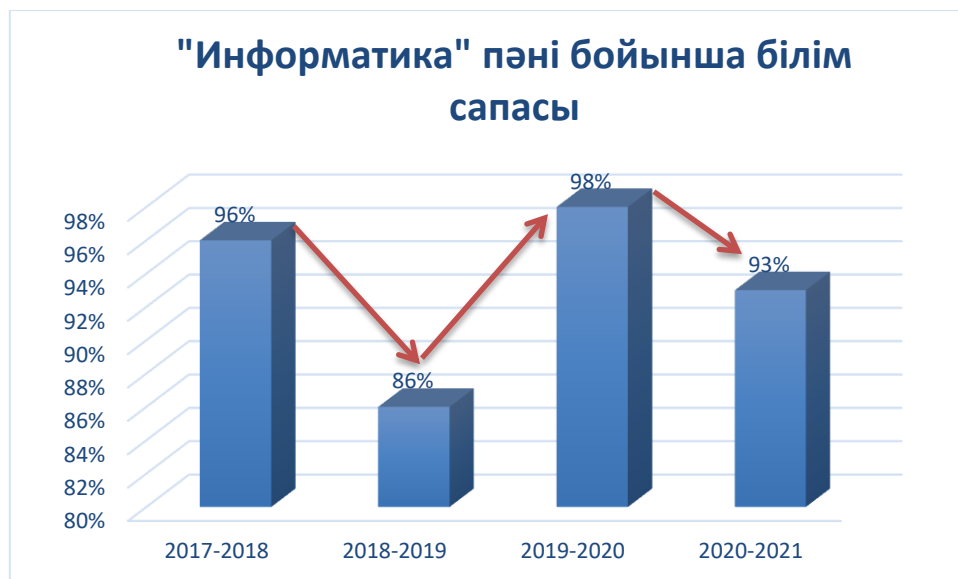
«Химия» пәнін 2017-2018 оқу жылынан ағылшын тілінде оқуды бастаған 7-сынып білім алушылары 94% білім сапасын көрсетсе, 2018-2019 оқу жылында 96%-ға көтерілген, 2019-2020 және 2020-2021 оқу жылдарында білім сапасы 95%-ды көрсеткен. Әр сыныптағы білім алушы саны 24-25 баланы құрайды. Пән мұғалімдері ауысып отырған, әр оқу жылында әртүрлі мұғалім сабақ берген (8.1.3-сурет).

8.1.3- сурет

«Информатика» пәнін 2017-2018 оқу жылынан ағылшын тілінде оқуды бастаған 7-сынып білім алушылары 96% білім сапасын көрсетсе, 2018-2019 оқу жылында 86%-ға төмендеген, 2019-2020 оқу жылында пән бойынша білім сапасы – 98%, яғни 12%-ға көтерілсе, 2020-2021 оқу жылында 93%-ды

көрсеткен, яғни 5%-ға тағы төмендеген. Әр сыныптағы білім алушы саны 24-25 баланы құрайды. Пән мұғалімдері ауысып отырған, әр оқу жылында әртүрлі мұғалім сабақ берген (8.1.4-сурет).

8.1.4- сурет

8.2. «Жаңаөзен «Білім-инновация» лицей-интернаты» КММ, Ақтау қаласы, 10-11 сыныптар

Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» лицей-интернаты 2015 жылы ашылып, содан бері заман талабына сай білім және тәрбие беруде облыс, халықаралық көлемдегі жоғары жетістіктерге жетіп іргелі оқу орнына айналып отыр.

Лицейге 6-сыныпты бітірген ер балалар сынақ қорытындысымен қабылданады. «Білім-инновация» лицейлеріне қабылдау емтиханы сәуір айының соңғы жексенбі күні өтеді.

Білім берудегі басты ерекшеліктер жаратылыстану бағытындағы пәндер: математика, информатика, физика, биология, химия пәндері ағылшын тілінде оқытылады.

Білім беру барысында оқушылардың сабағы, олимпиадаға дайындықтары және тәрбиесі үнемі қадағаланып отырады.

«Білім-инновация» лицейінде білім беру жүйесі 2 сатыдан тұрады: бірінші саты – жалпы негізгі білім (оқу мерзімі 3 жыл, 7-9 - сыныптар), екінші саты – орта жалпы білім (оқу мерзімі – 2 жыл, 10-11- сыныптар). Қазіргі уақытта ең жоғары сынып – 9-сынып болғандықтан үшінші сатысы жүргізілмейді және университетке дайындық ұйымдастырылмайды.

Лицейдің оқушы саны – 173, мұғалімдер саны – 24. Оның ішінде жоғары санатты – 4, I санатты – 3, II санатты – 3 мұғалім болса, санаты жоқ мұғалімдер саны – 14.

Лицей жаратылыстану бағыты бойынша білім береді. Оқыту тілі – қазақ. Сонымен қатар «Қазақ тілі мен әдебиеті», «Қазақстан тарихы», «Қазақстан географиясы», «Адам, қоғам, құқық негіздері», «Дүниежүзі тарихы», БӘД, «Дене шынықтыру», «Өзін-өзі тану», «Сызу» пәндері қазақ тілінде; «Орыс тілі», «Орыс әдебиеті» – орыс тілінде; «Ағылшын тілі», «Алгебра», «Геометрия», «Информатика», «Физика», «Химия», «Биология» пәндері – ағылшын тілінде, «Түрік тілі» пәні – түрік тілінде оқытылады.

Лицейде 1 қазақ тілі, 1 орыс тілі, 2 шет тілі, 2 математика, 1 физика, 1 информатика, 1 химия, 1 биология, 1 тарих пәнінің оқу кабинеттері, 1 үйірме кабинеті, жалпы саны 10 оқу кабинеті (жалпы көлемі 873м²) бар.

Жаңаөзен «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 7-сыныптар саны – 2, 8-сыныптар – 2, 9-сынып – 1, 10-сыныптар – 2, 11-сынып – 1, барлығы – 8 сынып, оқыту тілі – қазақ тілі.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика») ағылшын тілінде оқитын 7-сыныптағы білім алушылар саны – 41, 8-сыныптарда – 40, 9-сыныпта – 23, 10-сыныптарда – 44 білім алушыдан болса, 11-сыныпта – 15. Әр пән бойынша білім алушылардың барлық саны 163 білім алушыны құрайды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 8.2.1-кестеде ұсынылды.

8.2.1-кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	Химия	биология	информатика	барлығы
		каз	орыс					
7	2	2		41	41	41	41	41
8	2	2		40	40	40	40	40
9	1	1		23	23	23	23	23
10	2	2		44	44	44	44	44
11	1	1		15	15	15	15	15

Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны – 4. Оның 1-і физика, 1-і химия, 1-і биология, 1-і информатика мұғалімі.

Педагогтердің қатарында 5 жылға дейінгі еңбек өтілі бар педагогтер саны – 4, оның ішінде педагог-модератор – 3, санатсыз педагог – 1. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет 8.2.2-кестеде берілген.

8.2.2-кесте – ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педгог-мадератор	Педагог-сарашшы	Педагог-зерттеуші	Педагог-шебер	Санатсыз	каз	орыс	физика	химия	биология	информатика
4	4					3				1	4		1	1	1	1

Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі жағына келетін болсақ, оқу процесінде 7-11-сыныптар 2019 жылы «Astana kitap» баспасынан ағылшын тілінде әзірленген физикадан «Physiscstextbook», химиядан «Chemistrytextbook», информатикадан «Informatika textbook», биологиядан «Biology textbook» оқулықтарымен, «Физика» мен «Биология» пәндерінен мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулықпен және дидактикалық материалдармен жұмыс жасайды.

ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет 8.2.3-кестеде берілген.

8.2.3-кесте – ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

Оқулық	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
	7	Физика	Astana kitap		
	7	Physiscs textbook	Astana kitap		
	7	Химия	Astana kitap		
	7	Chemistry textbook	Astana kitap		
	7	Информатика	Astana kitap		
	7	Informatika textbook	Astana kitap		
	7	Биология	Astana kitap		
	7	Biology textbook	Astana kitap		

Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	7	Физика әдістемелі нұсқау	Astana kitap		
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	7	Биология әдістемелі нұсқау	Astana kitap		
Дидактикалық материалдар тағы басқа	7				
	8	Физика	Astana kitap		
	8	Physics textbook	Astana kitap		
	8	Химия	Astana kitap		
	8	Chemistry textbook	Astana kitap		
	8	Информатика	Astana kitap		
	8	Informatika textbook	Astana kitap		
	8	Биология	Astana kitap		
	8	Biology textbook	Astana kitap		
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	8	Физика әдістемелі нұсқау	Astana kitap		
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	8	Биология әдістемелі нұсқау	Astana kitap		
Дидактикалық материалдар тағы басқа	8				
	8				
	9	Физика	Astana kitap		
	9	Physics textbook	Astana kitap		
	9	Химия	Astana kitap		
	9	Chemistry textbook	Astana kitap		
	9	Информатика	Astana kitap		
	9	Informatika textbook	Astana kitap		
	9	Биология	Astana kitap		
	9	Biology textbook	Astana kitap		
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	9	Физика әдістемелі нұсқау	Astana kitap		

Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	9	Биология әдістемелі нұсқау	Astana kitap		
Дидактикалық материалдар тағы басқа	9				
	10	Физика	Astana kitap	2019	қазақша
	10	Physiscs textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Химия	Astana kitap	2019	қазақша
	10	Chemistry textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Информатика	Astana kitap	2019	қазақша
	10	Informatika textbook	Astana kitap	2019	ағылшын
	10	Биология	Astana kitap	2019	Қазақша
	10	Biology textbook	Astana kitap	2019	АҒЫЛШЫН
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Физика әдістемелі нұсқау	Astana kitap	2019	Қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	10	Биология әдістемелі нұсқау	Astana kitap	2019	Қазақша
Дидактикалық материалдар тағы басқа	10				
	10				
	11	Физика	Astana kitap		
	11	Physiscs textbook	Astana kitap		
	11	Химия	Astana kitap		
	11	Chemistry textbook	Astana kitap		
	11	Информатика	Astana kitap		
	11	Informatika textbook	Astana kitap		
	11	Биология	Astana kitap		
	11	Biology textbook	Astana kitap		
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	11	Физика әдістемелі нұсқау	Astana kitap		
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	11	Биология әдістемелі нұсқау	Astana kitap		

Дидактикалық материалдар	11				
тағы басқа	11				

Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуын зерделей келе, физика кабинеті – 1, химиядан 1 кабинет, информатика кабинеті – 1, биологиядан 1 кабинеттің бары және лабораторияларының жоқтығы анықталды.

Барлық кабинеттер Интернетке қосылған және компьютер, интербелсенді тақта сияқты басқа да жабдықтармен қамтамасыз етілген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуы 8.2.4-кестеде ұсынылған.

8.2.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лабора- тория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1			+	+
Химия	1			+	+
Информатика	1			+	+
Биология	1			+	+

Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» лицей-интернатында 2018 және 2019 жылдары ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген түлектер жоқ; 2020 жылы 46 түлек мектеп бітірген, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған білім алушы жоқ; 2021 жылы 37 түлек мектеп бітірген, оның ішінде ешбір білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырмаған.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 8.2.5-кестеде ұсынылды.

8.2.5.–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушының ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырған ы	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырған ы	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырған ы	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырған ы
Түлектер саны	0	0	0	0	46	0	37	0

Жаңаөзен қаласының «Білім-инновация» лицей-интернатында ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың осы пәндерден олимпиадаларға, жобаларға және т.б. қатысуы туралы мәліметке сүйенсек, 7-сынып бойынша 2018-2019 оқу жылында олимпиадаға қатысқан білім

алушылар саны – 26, оның 3-і облыстық олимпиадаға, 3-і – облыстық жобаға және 1 білім алушы басқа да облыстық жарыс қатысып, 3 білім алушы облыстық олимпиададан, 2 білім алушы облыстық жобадан және 2 оқушы облыстық басқа да жарыстардан жүлделі орынды иеленген. 8-сынып бойынша 22 білім алушы қатысып, олардың ішінде 2-і облыстық олимпиададан жүлделі орынды иеленсе, 3 білім алушы облыстық басқа да жарысқа қатысып, жүлделі орынды иеленді. 9-сынып бойынша 22 білім алушы қатысты, олардың 3-і – халықаралық олимпиадаға, 4-і облыстық жобалар сайысына, 2-і халықаралық жобалар сайысына, 2-і басқа да халықаралық жарыстарға қатысты, бірақ жүлделі орындарға ие болған жоқ. 10-сынып бойынша 23 білім алушы қатысқан, облыстық олимпиададан 4 білім алушы, облыстық жобалар қорғау сайысынан 4 білім алушы, басқа да халықаралық жарыстардан 5 білім алушы жүлделі орындарға ие болған.

2019-2020 оқу жылында 7-сынып бойынша олимпиадаға қатысқан білім алушылар саны – 25, оның 5-і облыстық олимпиадаға жолдама алып, 4-і – 1-орынды және 1-і 2-орынға ие болса, облыстық жобалар қорғау сайысына 2 білім алушы, басқа жарыстарға 1 оқушы қатысып, жүлделі орынды иеленген. 8-сынып бойынша 26 білім алушы қатысып, облыстық олимпиададан 3 білім алушы жүлделі орынды иеленсе, 2 білім алушы облыстық басқа да жарысқа қатысып, 1-і жүлделі орынды иеленді. 9-сынып бойынша 22 білім алушы қатысты, олардың 2-і – облыстық олимпиададан, 2-і облыстық жобалар сайысынан, 2-і басқа да халықаралық жарыстарға қатысып, жүлделі орындарға ие болған. 10-сынып бойынша 22 білім алушы қатысқан, облыстық олимпиададан 2 білім алушы, облыстық жобалар қорғау сайысынан 3 білім алушы, басқа да халықаралық жарыстардан 3 білім алушы жүлделі орындарға ие болған.

2020-2021 оқу жылында 7-11-сыныптар арасында 17 білім алушы облыстық олимпиададан жүлделі орындарға ие болған. ЖМБпәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2018-2019 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 8.2.6 –кестеде ұсынылған.

8.2.6 –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

2018-2019			
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
7-сынып	26	3			3			1		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		3			2			2		
8-сынып	22	2						1		
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1						3		
9-сынып	22			3	4		2			2
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
10-сынып	23									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		4			4					5

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық

7-сынып	25	5			1			1		
Алынған жүлделі орындар Гран-при		1-4			2			1		
1-орын		2-1								
2-орын										
3-орын										
8-сынып	26	1						2		
Алынған жүлделі орындар Гран-при		3						1		
1-орын										
2-орын										
3-орын										
9-сынып	22									
Алынған жүлделі орындар Гран-при		2			2					2
1-орын										
2-орын										
3-орын										
10-сынып	22									
Алынған жүлделі орындар Гран-при		2			3					3
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	23									
Алынған жүлделі орындар Гран-при		2			3					4
1-орын										
2-орын										
3-орын										

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық

7-сынып	41									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын			1							
		1 4								
8-сынып	40									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
		1 4								
9-сынып	23									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
		1								
10-сынып	44									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
		1 2								
11-сынып	15									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2								
		3								

Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» лицей-интернатында 2019 жылы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқып бітірген түлектер болған жоқ. 2020 жылы 46 түлек мектеп бітірген, оның ішінде ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқып бітірген түлектер болмаған. Бірақ 7 білім алушы шетелдік жоғары оқу орындарына түскен. 2021 жылы бітірген 37 түлектің ішінде ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқып бітіргені жоқ, 6-ы шетелдік жоғары оқу орындарына оқуға түскен. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқып бітірген түлектер туралы мәліметтер 8.2.7-кестеде келтірілген.

8.2.7-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқып бітірген түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0	0	46		37	
Оның ішінде:	0	Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0		39		30	
Шетелдік ЖОО	0		7		6	
Отандық колледж	0					
Шетелдік колледж	0					

Төменде берілген кестеден байқағанымыздай, 2017-2022 оқу жылдары аралығында Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» лицей-интернаты бойынша «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың жылдық білім сапасы әр сыныпта әртүрлі деңгейді көрсеткен. «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқуды 7-сыныптан бастаған білім алушылар үш оқу жылында 72-90% аралығын, 8-сыныптан бастаған білім алушылар 85-90%, 9-сыныптан бастағандар 88-96% аралығындағы білім сапасын көрсеткен. 2017-2018 оқу жылында 10-11-сыныптар ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқымаған.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде оқуды бастаған білім алушылардың жылдық білім сапасы да әр сыныпта әртүрлі деңгейді көрсеткен. 7-сыныптан бастаған білім алушылар үш оқу жылында 65-90% аралығын, 8-сыныптан бастағандар 68-90%, 9-сыныптан бастаған білім алушылар 68-90% білім сапасын көрсеткен.

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқуды бастаған білім алушылардың жылдық білім сапасы да әр сыныпта әртүрлі деңгейді көрсеткен. 7-сыныптан бастаған білім алушылар 65-95% аралығын, 8-сыныптан бастағандар 85%-дан 98% аралығын, 9-сыныпта бастаған білім алушылардың 90%-дан 98% аралығындағы нәтижені көрсеткен.

«Химия» пәнін ағылшын тілінде оқуды бастаған білім алушылардың жылдық білім сапасы да әр сыныпта әртүрлі деңгейді көрсеткен. 7-сыныптан бастаған білім алушылар 68-85% аралығын, 8-сыныптан бастағандар 72-90%, 9-сыныптан бастаған білім алушылар 80-86% білім сапасын көрсеткен.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 8.2.8-кестеде келтірілген.

8.2.8-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы	Пән иесі	Жылдық	Қосымша
----------	--------	------	-------	----------	--------	---------

			саны		білім сапасы %	(мысалы)
2017-2018 оқу жылында	7 «А» сынып	Биология	26	Жұмағұл Жасұлан	72%	Жұмыс орнын ауыстырды
	8 «А» сынып		22		85%	
	8 «В» сынып		22		82%	
	9 «А» сынып		22		90%	
	9 «В» сынып		22		88%	
	9 «С» сынып		22		90%	
	7 «А» сынып	Физика	26	Алтынбеков Шыңғыс	65%	Жұмыс орнын ауыстырды
	8 «А» сынып		22		68%	
	8 «В» сынып		22		68%	
	9 «А» сынып		22		70%	
	9 «В» сынып		22		68%	
	9 «С» сынып		22		68%	
	7 «А» сынып	Информатика	26	Нүркей Асқар	70%	Жұмыс орнын ауыстырды
	8 «А» сынып		22		85%	
	8 «В» сынып		22		88%	
	9 «А» сынып		22		92%	
9 «В» сынып	22		90%			
9 «С» сынып	22		95%			
7 «А» сынып	Химия	26	Бекмағамбетов Айбек	68%	Жұмыс орнын ауыстырды	
8 «А» сынып		22		72%		
8 «В» сынып		22		68%		
9 «А» сынып		22		80%		
9 «В» сынып		22		85%		
9 «С» сынып		22		85%		
2018-2019 оқу жылы	7 «А» сынып	Биология	25	Рзабеков Болат	72%	Жұмыс орнын ауыстырды
	7 «В» сынып		25		75%	
	8 «А» сынып		26		78%	
	9 «А» сынып		20		85%	
	9 «В» сынып		19		88%	
	10 «А» сынып		21		95%	
	10 «В» сынып		16		90%	
	10 «С» сынып		22		92%	
	7 «А» сынып	Физика	25	Алтынбеков Шыңғыс	65%	Жұмыс орнын ауыстырды
	7 «В» сынып		25		68%	
	8 «А» сынып		26		68%	
	9 «А» сынып		20		70%	
	9 «В» сынып		19		68%	
	10 «А» сынып		21		90%	
	10 «В» сынып		16		92%	
	10 «С» сынып		22		90%	
7 «А» сынып	Химия	25	Әбілда Нұрзат	60%		
7 «В» сынып		25		62%		
8 «А» сынып		26		68%		
9 «А» сынып		20		65%		
9 «В» сынып		19		65%		
10 «А» сынып		21		82%		
10 «В» сынып		16		85%		
10 «С» сынып		22		86%		
7 «А» сынып	Информатика	25	Жүрсін Сырым	75%	Жұмыс орнын ауыстырды	
7 «В» сынып		25		78%		
8 «А» сынып		26		86%		
9 «А» сынып		20		86%		
9 «В» сынып		19		88%		
10 «А» сынып		21		98%		

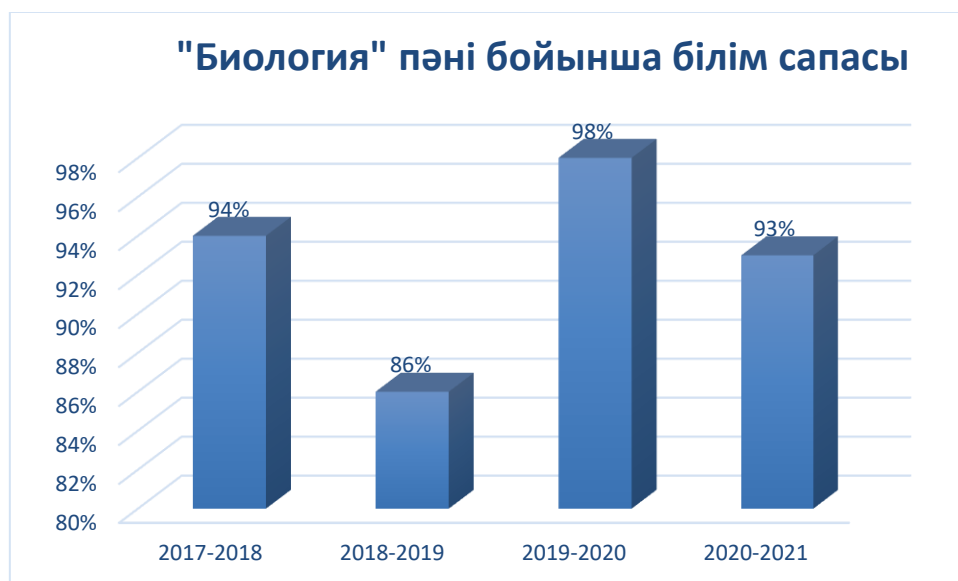
	10 «В»сынып		16		92%	
	10 «С»сынып		22		96%	
2019-2020 оқу жылы	7 «А»сынып	Биология	25	Рзабеков Болат	72%	Жұмыс орнын ауыстырды
	8 «А»сынып		25		85%	
	8 «В»сынып		23		82%	
	9 «А»сынып		12		90%	
	10 «А»сынып		18		88%	
	10 «В»сынып		19		90%	
	11 «А»сынып		23		96%	
	11 «С»сынып		24		96%	
	7 «А»сынып	Физика	25	Канатов Райымбек	65%	
	8 «А»сынып		25		68%	
	8 «В»сынып		23		68%	
	9 «А»сынып		12		70%	
10 «А»сынып	18		68%			
10 «В»сынып	19		90%			
11 «А»сынып	23		92%			
11 «С»сынып	24		90%			
7 «А»сынып	Информатика	25	Жүрсін Сырым	70%	Жұмыс орнын ауыстырды	
8 «А»сынып		25		85%		
8 «В»сынып		23		88%		
9 «А»сынып		12		92%		
10 «А»сынып		18		90%		
10 «В»сынып		19		95%		
11 «А»сынып		23		98%		
11 «С»сынып		24		98%		
7 «А»сынып	Химия	25	Әбілда Нұрзат	60%		
8 «А»сынып		25		62%		
8 «В»сынып		23		68%		
9 «А»сынып		12		65%		
10 «А»сынып		18		65%		
10 «В»сынып		19		82%		
11 «А»сынып		23		85%		
11 «С»сынып		24		86%		
2020-2021 оқу жылы	7 «А»сынып	Химия	20	Әбілда Нұрзат	68%	
	7 «В»сынып		20		72%	
	8 «А»сынып		25		68%	
	9 «А»сынып		23		80%	
	9 «В»сынып		23		85%	
	10 «А»сынып		14		85%	
	11 «А»сынып		18		90%	
	11 «В»сынып		19		94%	
	7 «А»сынып	Биология	20	Сүйеуов Нурлан	72%	Жұмыс орнын ауыстырды
	7 «В»сынып		20		85%	
	8 «А»сынып		25		82%	
	9 «А»сынып		23		90%	
9 «В»сынып	23		88%			
10 «А»сынып	14		90%			
11 «А»сынып	18		96%			
11 «В»сынып	19		96%			
7 «А»сынып	Информатика	20	Сүлейменова Жөндер	70%		
7 «В»сынып		20		85%		
8 «А»сынып		25		88%		
9 «А»сынып		23		92%		
9 «В»сынып		23		90%		
10 «А»сынып		14		95%		

	11 «А»сынып		18		98%	
	11 «В»сынып		19		98%	
	7 «А»сынып	Физика	20	Канатов Райымбек	65%	
	7 «В»сынып		20		68%	
	8 «А»сынып		25		68%	
	9 «А»сынып		23		70%	
	9 «В»сынып		23		68%	
	10 «А»сынып		14		90%	
	11 «А»сынып		18		92%	
	11 «В»сынып		19		90%	
2021-2022 оқу жылы	7 «А»сынып		Информатика		20	Сүлейменова Жөндер
	7 «В»сынып	21				
	8 «А»сынып	20				
	8 «В»сынып	20				
	9 «А»сынып	23				
	10 «А»сынып	22				
	10 «В»сынып	22				
	11 «А»сынып	15				
	7 «А»сынып	Физика	20	Канатов Райымбек		
	7 «В»сынып		21			
	8 «А»сынып		20			
	8 «В»сынып		20			
	9 «А»сынып		23			
	10 «А»сынып		22			
	10 «В»сынып		22			
	11 «А»сынып		15			
	7 «А»сынып	Химия	20	Әбілда Нұрзат		
	7 «В»сынып		21			
	8 «А»сынып		20			
	8 «В»сынып		20			
	9 «А»сынып		23			
	10 «А»сынып		22			
	10 «В»сынып		22			
	11 «А»сынып		15			
	7 «А»сынып	Биология	20	Заганов Абай		
	7 «В»сынып		21			
	8 «А»сынып		20			
	8 «В»сынып		20			
9 «А»сынып	23					
10 «А»сынып	22					
10 «В»сынып	22					
11 «А»сынып	15					

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқуды бастаған сыныптар 2020-2021 оқу жылында 11-сыныпта пәндерді ағылшын тілінде оқуды жалғастырған.

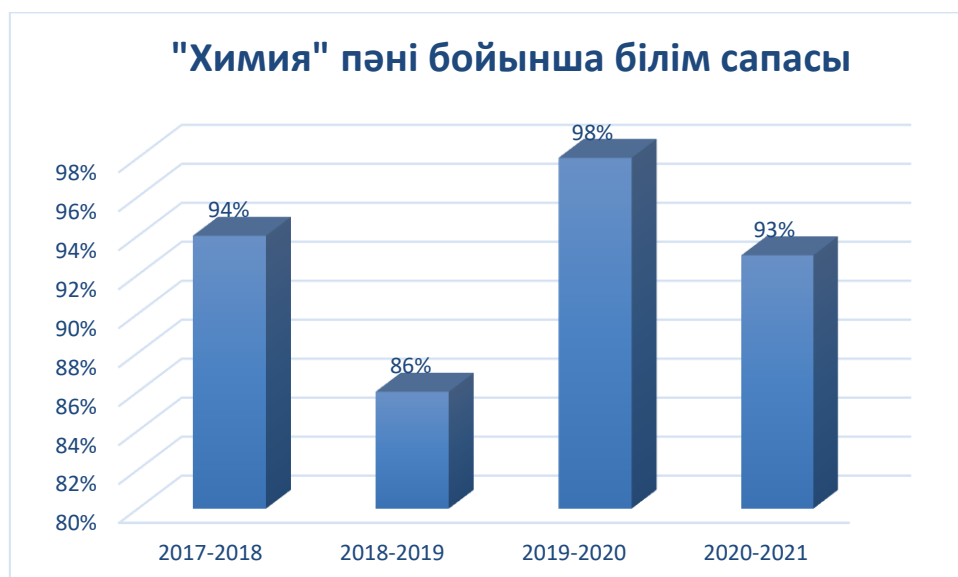
«Биология» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылынан ағылшын тілінде оқуды бастаған 7-сыныпбілім алушылары 70% білім сапасын көрсетсе, 2018-2019 оқу жылында 86%, 2019-2020 оқу жылында 92%, 2020-2021 оқу жылында білім сапасы 95%-ды көрсеткен, яғни 4 оқу жылында білім сапасы 25%-ға көтерілген. Білім алушылар саны 7-8-сыныптарда 26 болса, 9-10-сыныпқа

көшкенде 14 оқушыны құраған. Пән мұғалімі жұмысын ауыстырған. (8.2.1-сурет).

8.2.1-сурет

«Химия» пәнін 2017-2018 оқу жылынан ағылшын тілінде оқуды бастаған 7-сынып білім алушылары 68% білім сапасын көрсетсе, 2018-2019 оқу жылында 68%, 2019-2020 оқу жылында 65%, 2020-2021 оқу жылында білім сапасы 85%-ды көрсеткен, яғни 4 оқу жылында білім сапасы 17%-ға көтерілген. Білім алушылар саны 7-8-сыныптарда 26 болса, 9-10-сыныпқа көшкенде 14 оқушыны құраған. Пән мұғалімдері 8-сыныпта ауысқан, 8-10-сыныпқа дейін бір мұғалім сабақ берген. (8.2.2-сурет).

8.2.2-сурет

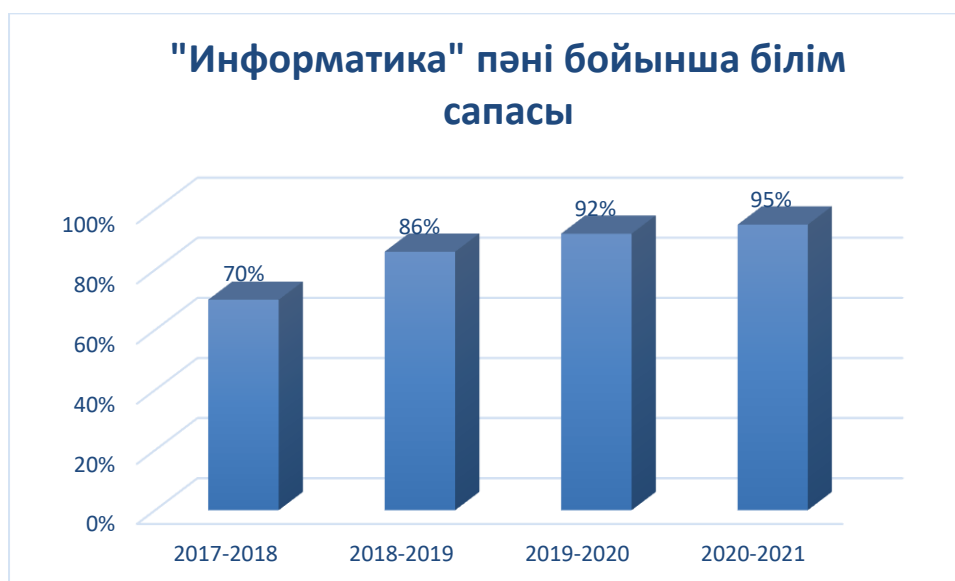
«Физика» пәнін 2017-2018 оқу жылынан ағылшын тілінде оқуды бастаған 7-сынып білім алушылары 65% білім сапасын көрсетсе, 2018-2019 оқу

жылында 68%, 2019-2020 оқу жылында 70%, 2020-2021 оқу жылында білім сапасы 90%-ды көрсеткен, яғни 4 оқу жылында білім сапасы 35%-ға көтерілген. Білім алушылар саны 7-8-сыныптарда 26 болса, 9-10-сыныпқа көшкенде 12-14 оқушыны құраған. Пән мұғалімдері 9-сыныпта ауысқан, екі мұғалім сабақ берген. (8.2.3-сурет).

8.2.3-сурет

«Информатика» пәнін 2017-2018 оқу жылынан ағылшын тілінде оқуды бастаған 7-сынып білім алушылары 70% білім сапасын көрсетсе, 2018-2019 оқу жылында 86%, 2019-2020 оқу жылында 92%, 2020-2021 оқу жылында білім сапасы 95%-ды көрсеткен, яғни 4 оқу жылында білім сапасы 25%-ға көтерілген. Білім алушылар саны 7-8-сыныптарда 26 болса, 9-10-сыныпқа көшкенде 12-14 оқушыны құраған. Пән мұғалімдері 9-сыныпта ауысқан, екі мұғалім сабақ берген. (8.2.4-сурет).

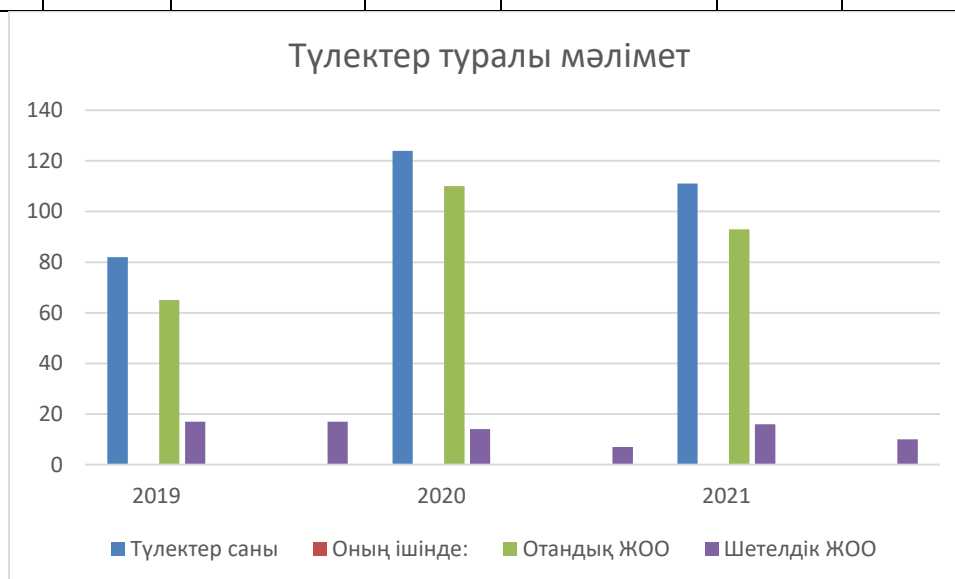

8.2.4-сурет

Маңғыстау облысы бойынша 2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер саны – 82 болған. Олардың 65-і отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 17 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына түскен. 2020 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқығандың саны – 124. Олардың ішінде 110 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 14 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Ал 2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқығандың саны – 111. Олардың ішінде 93 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 16 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған (8.2.9-кесте).

8.2.9-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	82	0	124		111	
Оның ішінде:	0	Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	65	0	110		93	
Шетелдік ЖОО	17	17	14	7	16	10

8.2.5-сурет

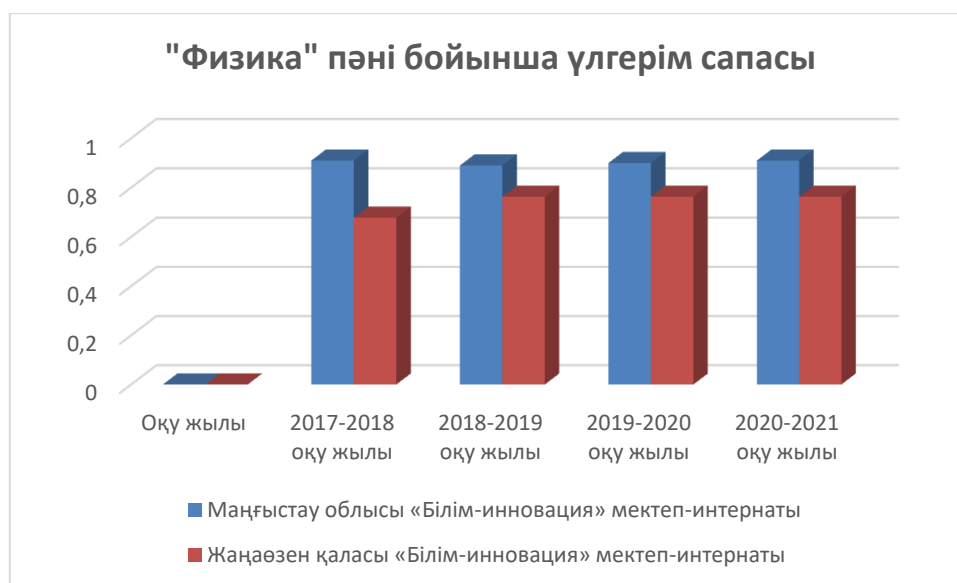
Маңғыстау облысы мен Жаңаөзен қаласы бойынша «Білім-инновация» мектеп-интернаттарында **«Физика» оқу пәнін** ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 2 мектепте де оқытылады. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы Маңғыстау облысы «Білім-инновация» мектеп-интернаты бойынша 92,75%, Жаңаөзен қаласы «Білім-

инновация» мектеп-интернаты бойынша 85,75%-ды құрады. Білім сапасы бойынша жоғары нәтижені Маңғыстау облысы «Білім-инновация» мектеп-интернаты көрсетті, онда білім сапасының көрсеткіші Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» мектеп-интернатына қарағанда 7%-ға жоғары.

8.2.10-кесте. Мектептерде«Физика» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Маңғыстау облысы «Білім-инновация» мектеп-интернаты	Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» мектеп-интернаты
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	91%	67,8%
2018-2019 оқу жылы	89%	76,3%
2019-2020 оқу жылы	90%	76,3%
2020-2021 оқу жылы	91%	76,3%

Маңғыстау облысында«Физика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептердегі білім алушылардың үлгерім сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (2-сурет).

8.2.5-сурет

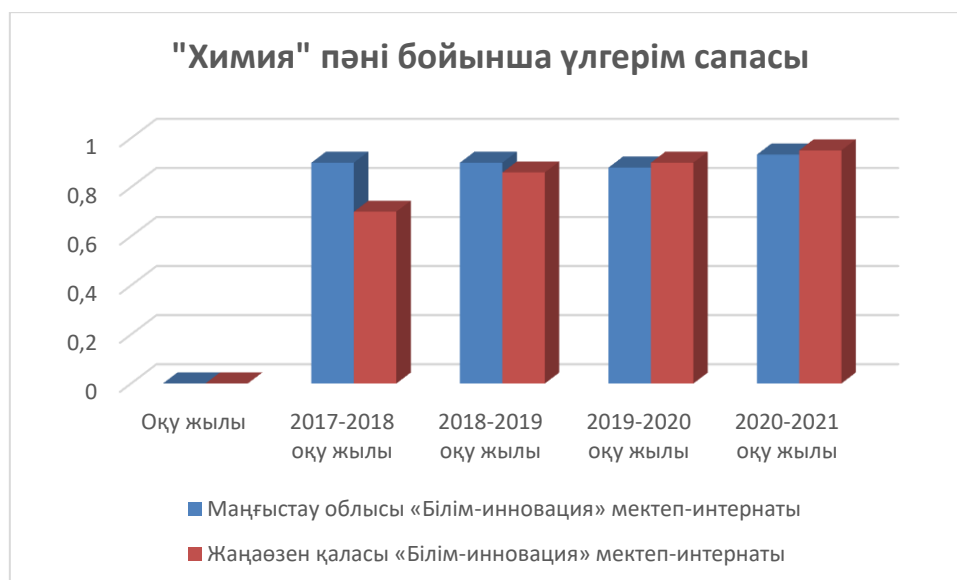
Маңғыстау облысы мен Жаңаөзен қаласы бойынша «Білім-инновация» мектеп-интернаттарында «Химия» оқу пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 2 мектепте де оқытылады. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы Маңғыстау облысы «Білім-инновация»

мектеп-интернаты бойынша 95%, Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» мектеп-интернаты бойынша 92,75%-ды құрады. Маңғыстау облысы «Білім-инновация» мектеп-интернаты 4 оқу жылыбойынша білім сапасы жағынан жоғары нәтижені көрсетті, онда білім сапасының көрсеткіші Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» мектеп-интернатына қарағанда 3,75%-ға жоғары.

8.2.11-кесте. Мектептерде «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Маңғыстау облысы «Білім-инновация» мектеп-интернаты	Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» мектеп-интернаты
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	93%	68%
2018-2019 оқу жылы	96%	68%
2019-2020 оқу жылы	88%	65%
2020-2021 оқу жылы	89%	85%

Маңғыстау облысында «Химия» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерім сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (8.2.6-сурет).

8.2.6-сурет

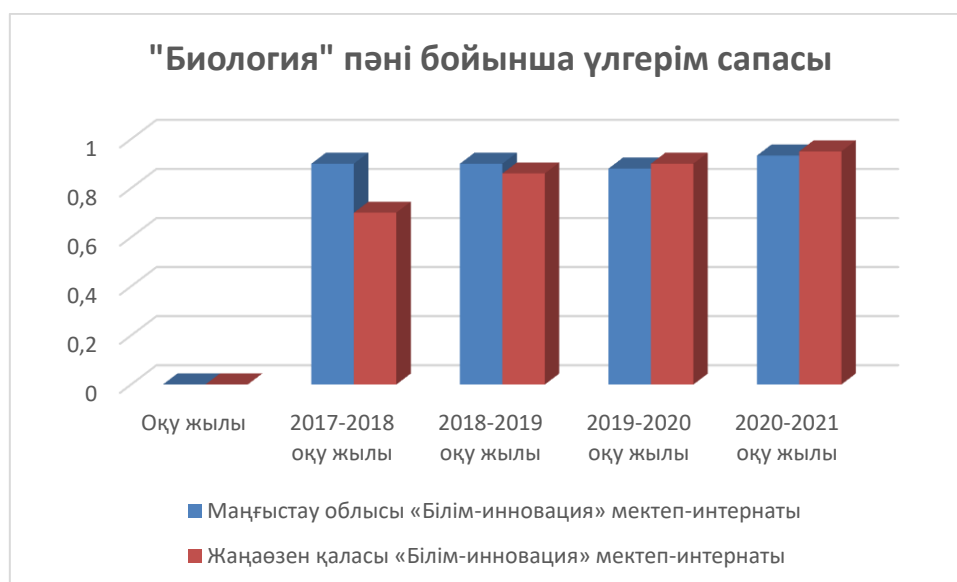
Маңғыстау облысы мен Жаңаөзен қаласы бойынша «Білім-инновация» мектеп-интернаттарында «Биология» оқу пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 2 мектепте де оқытылатыны анықталды. Осы мектептер

бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы Маңғыстау облысы «Білім-инновация» мектеп-интернаты бойынша 93,25%, Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» мектеп-интернаты бойынша 92,75%-ды құрады. Маңғыстау облысы «Білім-инновация» мектеп-интернаты 4 оқу жылыбойынша білім сапасы жағынан жоғары нәтижені көрсетті, онда білім сапасының көрсеткіші Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» мектеп-интернатына қарағанда 0,5%-ға жоғары.

8.2.12-кесте. Мектептерде «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Маңғыстау облысы «Білім-инновация» мектеп-интернаты	Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» мектеп-интернаты
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	86%	72%
2018-2019 оқу жылы	96%	78%
2019-2020 оқу жылы	88%	90%
2020-2021 оқу жылы	88%	90%

Маңғыстау облысында «Биология» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерім сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (8.2.7-сурет).

8.2.7-сурет

Маңғыстау облысы мен Жаңаөзен қаласы бойынша «Білім-инновация» мектеп-интернаттарында «Информатика» оқу пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 2 мектепте де оқытылатыны анықталды. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы Маңғыстау облысы «Білім-инновация» мектеп-интернаты бойынша 93,25%, Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» мектеп-интернаты бойынша 85,75%-ды құрады. Маңғыстау облысы «Білім-инновация» мектеп-интернаты 4 оқу жылыбойынша білім сапасы жағынан жоғары нәтижені көрсетті, онда білім сапасының көрсеткіші Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» мектеп-интернатына қарағанда 7,5%-ға жоғары.

8.2.13-кесте. Мектептерде «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Маңғыстау облысы «Білім-инновация» мектеп-интернаты	Жаңаөзен қаласы «Білім-инновация» мектеп-интернаты
	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	90%	70%
2018-2019 оқу жылы	90%	86%
2019-2020 оқу жылы	88%	90%
2020-2021 оқу жылы	93,3%	95%

Маңғыстау облысында «Информатика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерім сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (8.2.8-сурет).

8.2.8-сурет

8.2.14-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша үлгерім сапасы

ЖМБ пәндері	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Физика	79%	83%	83%	84%
Химия	81%	82%	77%	87%
Биология	79%	87%	90%	89%
Информатика	80%	88%	89%	94%

«Физика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 79% болып, 2018-2019 оқу жылында 4%-ға көтерілген. 2019-2020 оқу жылы 83% болып, білім сапасы алдыңғы оқу жылының көрсеткішімен бірдей болса, 2020-2021 оқу жылында 84% болып, 1%-ға көтерілгенін байқауға болады.

«Химия» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 81%, ал 2018-2019 оқу жылында 82%-ға көтерілген. 2019-2020 оқу жылы 77% яғни алдыңғы оқу жылына қарағанда 5%-ға төмендеген, 2020-2021 оқу жылында 87% болып, 10%-ға көтерілгені байқалады.

«Биология» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 79% болып, 2018-2019 оқу жылында 87%, яғни 8%-ға көтерілген. 2019-2020 оқу жылы 90% - дан 2020-2021 оқу жылында 89%-ға, яғни **1%-ға ғана** төмендегенін байқауға болады.

«Информатика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 80% болып, 2018-2019 оқу жылында 88%, яғни 8%-ға көтерілсе, 2019-2020 оқу жылы 89% және 2020-2021 оқу жылында да 94%-ға дейін білім сапасының көрсеткіші көрсеткен. Осы жылдар ішінде жалпы **14%** сапа нәтижесі артқанын байқауға болады.

Маңғыстау облысында **ЖМБ пәндері бойынша** ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептердегі білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (6-сурет).

8.2.9-сурет

Маңғыстау облысы бойынша 2 мектепте де ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде оқытылады.

Жалпы осы мектептердегі үлгерім сапасы барлық төрт пән бойынша 2017-2018 оқу жылынан 2020-2021 оқу жылына дейін 79,75%-дан 88,5%-ға өзгерген.

Пәндер бөлінісінде көрсетілген төрт оқу жылының салыстырмалы деректері қалыптасты:

- ✓ «Физика» оқу пәні: 7% жоғарылаған;
- ✓ «Химия» оқу пәні: 6% жоғарылаған;
- ✓ «Биология» оқу пәні: 10 көтерілген;
- ✓ «Информатика» оқу пәні: 14 % көтерілгенін байқауға болады.

Ағылшын тілінде ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша барлық сапалық көрсеткіштерді талдай отырып, білім алушылардың білім сапасы әр жылдары көтеріліп отырған, тек «Биология» пәні бойынша 2019-2020 оқу жылында 5%-ға төмендеген. Қалған пәндер бойынша білім алушылардың үлгерімі сапасының артуы туралы **қорытынды** жасауға болады.

Мониторингке енгізілген барлық ЖМБ пәндері («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») бойынша және олардың ағылшын тілінде оқытылуы бойынша **жалпы қорытынды** да осы пәндер бойынша жалпы өсу динамикасы барынбайқауға болады.

9. Шығыс Қазақстан облысы бойынша орта білім беру ұйымдарындағы жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша жалпы ақпарат

Шығыс Қазақстан облысы бойынша орта білім беру ұйымдарының берген мәліметтеріне сүйенсек, 7-сыныпта 8 комплект, 8-сыныпта 17 комплект, 9-сыныпта да 19 комплект, 10-сыныпта 28 комплект, 11-сыныпта 17 комплект ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқып жатыр (9.1.1- кесте) .

9.1.1–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	Информатика	барлығы
7	8	8	0	73	43	50	173	339
8	17	13	8	168	243	187	168	766

9	19	14	11	201	147	226	185	759
10	28	24	8	425	377	402	412	2375
11	17	12	9	140	172	157	149	618

Қостанай облысы бойынша орта білім беру ұйымдарының берген мәліметтеріне сүйенсек, «педагог» санатында – 3, «педагог-модератор» санатында – 6, «педагог-сарапшы» санатында – 4, «педагог-зерттеуші» санатында - 2 адам және «педагог-шебер» санатында – 1 адам ЖМБ пәндері бойынша сабақ береді. Қостанай облысында педагогтердің «Лауазымдағы еңбек өтілі» өлшемі бойынша мектептерден алынған ақпараттарға сәйкес 5 жылға дейінгі өтілі бар ағылшын тілінде ЖМБ пәндерін оқытатын педагог саны 7 адамды құрайды, ал 5-10 жылға дейінгі педагогтердің саны-5 адам, 15-20 жылға дейінгі педагогтер – 1, 20 жылдан жоғары қызмет етіп келетін – 1 педагог бар (9.1.2-кесте).

9.1.2–кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог			қазақ	орыс	физика	химия
											Педагог саны	Педагог саны				
58	6	9	9	5	23	2	18	3	4	4	43	15	18	9	13	18

ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені бойынша аталған аймақтың орта білім беретін ұйымдарында отандық және шетелдік оқу материалдары қолданады.

9.1.3-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

Оқулық	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
	7	Физика	Алматыкітап	2000	қазақша
	7	Биология	Атамұра	2017	Қаз/рус
	7	химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
	8	химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
8,9,10	Информатика	2019,2020,2021	Астана	ағылшынша	

				кітап	
	8,9,11	Химия	2020	Астана кітап	ағылшынша
	9	Biology	2019/2020	Астана - кітап	ағылшын
	9	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
	9	химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
	10	Физика	2020	Астана кітап	ағылшынша
	10	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
	10	Физика	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
	10	химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
	11	Biology	2020	Астана кітап	ағылшын
	11	химия	Мектеп	2020	Қаз/рус
	11	Физика	Мектеп	2020	Қазақша/рус
	11	Physics. Grade11Textbook	2020	Астана	Ағылшын тілі
	11	Informatics. Grade11Textbook	2020	Астана	Ағылшын тілі
	Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	7	Физика	Атамұра	2017
7		Химия	Атамұра	2017	қазақша
7		Биология	Атамұра	2017	Қаз/рус
7		Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
8		Химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
8		Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
9		Химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
9		Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
10		Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
10		Химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
10		Oxford-comlete physics TG	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
10		Comlete ICT for Cambridge teacher Pack	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
11		Химия	Мектеп	2020	Қаз/рус
11		Физика	Мектеп	2020	Қазақша/рус

Шығыс Қазақстан облысы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, химия кабинеттерінің саны-3, зертханалар саны-3, физика кабинеттерінің саны- 3, зертханалар саны-2, биология кабинеттерінің саны-3, зертханалар саны-2, информатика кабинеттерінің саны-4, зертханалар саны-0, лингофон кабинеті-0, кабинет интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) қамтылған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің,

сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 4-кестеде көрсетілген.

9.1.4 –кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	11	8	0	+	Смарт панель
Физика	13	8	0	+	Смарт панель
Химия	8	7	0	+	Проектор
Информатика	17	3	2	+	Проектор

Шығыс Қазақстан облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған 2018 жылғы 329 түлек, 2019 жылғы 290 түлек, 2020 жылғы 302 түлек, 2021 жылғы 327 түлек ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырмаған (9.1.5-кесте).

9.1.5-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	329	1	290	0	302	2	327	7

Аталған аймақ бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 –сыныптан 109, 11-сыныптар бойынша 82 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (9.1.6-кесте).

9.1.6-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	109	19	12	11	6	2	0	155	32	
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при		1								
1-орын		5	1	2	1	1		1	1	
2-орын		2	3	2	1			1	1	
3-орын		3	2	2	1	1		1	1	
11-сынып	82	16	5	3	5			12	9	
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		4	1	2	1			1	1	
2-орын		4			1			1	1	
3-орын		1	2		1			1	1	

Шығыс Қазақстан облысы бойынша 2019-2020 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 – сыныптан 103, 11-сыныптар бойынша 82 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (9.1.7-кесте).

9.1.7-кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	103	27	8	19	4	1		158	35	
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		6	1	2	1			1	2	
2-орын		3	2		1	1		1	1	
3-орын		4	2	3	1			1	3	
11-сынып	82	15	3	4	6	2	1	13	10	
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		4			1			1	2	
2-орын		3			1			1	1	
3-орын		1		1	1			1	1	

Шығыс Қазақстан облысы бойынша 2020-2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 – сыныптан 8, 11-сыныптар бойынша 18 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (9.1.8-кесте).

9.1.8-кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	8	4	1		5			50	161	
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын			1		1					
2-орын		2			3			3		
3-орын		1			1					
11-сынып	18	3	1	12						
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		3	1	12				1		
2-орын				12				1		
3-орын								1		

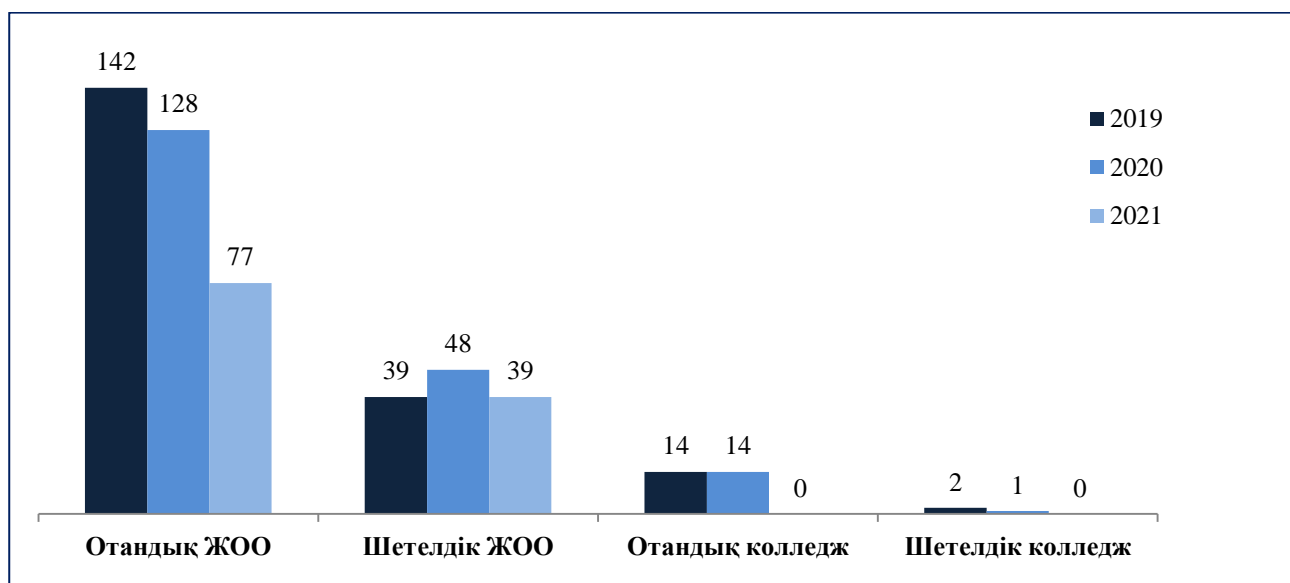
Қостанай облысы бойынша 2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқығандар саны – 326 болған. Олардың 142 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылдана, 39 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Ал отандық колледжге 14 түлек қабылдана, шетелдік колледжге 2 түлек қабылданып, студент атанған. Ақпаратқа сүйенсек, 2020 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқығандар саны – 225 болған. Олардың 128 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылдана, 48 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына, 14 түлек отандық колледжге, 1 түлек шетелдік колледжге қабылданып, студент атанған. Дәл солай 2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқығандар саны – 342 болған. Олардың 77 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылдана, 39 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. (9.1.9-кесте).

9.1.9-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	326	4	225	3	342	5
Оның ішінде:	85	Оқыту тілі - ағылшын тілі	112	Оқыту тілі - ағылшын тілі	100	Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	142	35	128	23	77	29
Шетелдік ЖОО	39	15	48	14	39	11
Отандық колледж	14	2	14			
Шетелдік колледж	2	2	1	1		

Диаграммадан байқағанымыздай, шетелдік оқу орнын таңдаған түлектер саны 2019 жылға қарағанда 2020, 2021 жылдары едәуір азғайанын білдіреді (1-сурет).

1-сурет. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы көрсеткіш.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 14 пилоттық мектептен 10 мектепте ғана оқытылатынын атап өткен жөн. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 52% дан 100% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2020-2021 оқу жылы Дарынды балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал «№18 жалпы білім беретін орта мектебі» КММ2017-2018 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-52 %.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында үлгерім сапасының төмендеуі байқалады. Шығыс Қазақстан облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Физика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 79 % және 82% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 3% - ға жоғарылағаны байқалады (9.1.10-кесте).

9.1.10-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	«Шоқан Уәлиханов атындағы «№3 мектеп-лицейі» КММ	«№18 жалпы білім беретін орта мектебі» КММ	«№19 мектеп-қосымша білім беру орталығы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі	«№26 жалпы білім беретін орта мектебі»	Семей қаласы бойынша білім бөлімінің «Ыбырай Алтынсарин атындағы №37 гимназиясы» КММ
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	79%	52%	-	62%	-
2018-2019 оқу жылы	79%	60%	61%	75%	-
2019-2020 оқу жылы	79%	62%	65%	85%	88%
2020-2021 оқу жылы	81%	58%	63%	70%	85%
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	83% (1-тоқсан)	69% (1-тоқсан)	63% (1-тоқсан)	65% (1-тоқсан)	75% (1-тоқсан)

Оқу жылы	«Шоқан Уәлиханов атындағы «№43 мектеп-лицейі» КММ	«Дарынды балаларға арналған Жамбыл атындағы мамандан дырылған мектеп-гимназия-интертаны» КММ	«Облыстық математика, физика, информатика саласындағы дарынды балаларға арналған мамандан дырылған мектеп-лицейі»	дарынды балаларға арналған мамандан дырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі	дарынды балаларға арналған мамандан дырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар

2017-2018 оқу жылы	79%	93%	Сынақ	95%	88%
2018-2019 оқу жылы	88%	60%	Сынақ	93%	95%
2019-2020 оқу жылы	83%	91%	Сынақ	95%	95%
2020-2021 оқу жылы	92%	91%	Сынақ	99%	100%
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	83% (1-тоқсан)	92% (1-тоқсан)	Сынақ	96% (1-тоқсан)	94% (1-тоқсан)

Оқу жылы	«№2 жалпы білім беретін мектеп» КММ	«Шәкәрім атындағы №1 орта мектебі» КММ	КГУ «Средняя школа №9»	«№11 мектеп-лицейі» КММ
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	-	-	-	-
2018-2019 оқу жылы	-	-	-	-
2019-2020 оқу жылы	-	-	-	-
2020-2021 оқу жылы	-	-	-	-

ЖЫЛЫ				
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	-	-	-	-

«Химия» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 14 пилоттық мектептен 10 мектепте ғана оқытылады. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 52% дан 100% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2019-2020 оқу жылымен 2020-2021 оқу жылында Өскемен қаласы дарынды балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі және Семей қаласы дарынды балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал «№18 жалпы білім беретін орта мектебі» КММ 2017-2018 оқу жылында ең төмен нәтижені көрсетті-52 %.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында үлгерім сапасының төмендеуі байқалады. Қостанай облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Химия» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 70 % және 95 % құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 15% - ға жоғарылағаны байқалады (9.1.11-кесте).

9.1.11 –кесте. Мектепте ЖМБ («Химия») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	«Шоқан Уәлиханов атындағы «№3 мектеп-лицейі» КММ	«№18 жалпы білім беретін орта мектебі» КММ	«№19 мектеп-қосымша білім беру орталығы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі	«№26 жалпы білім беретін орта мектебі»	Семей қаласы бойынша білім бөлімінің «Ыбырай Алтынсарин атындағы №37 гимназиясы» КММ
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	78%	52%	-	62%	80%
2018-2019 оқу жылы	79%	60%	67%	75%	78%
2019-2020 оқу жылы	80%	62%	68%	85%	86%
2020-2021 оқу жылы	81%	58%	74%	70%	85%
2021-2022 оқу жылы	85%	69%	64%	65%	75%

жылы, 1-тоқсан	(1-тоқсан)	(1-тоқсан)	(1-тоқсан)	(1-тоқсан)	(1-тоқсан)
----------------	------------	------------	------------	------------	------------

Оқу жылы	«Шоқан Уәлиханов атындағы «№43 мектеп-лицейі» КММ	«Дарынды балаларға арналған Жамбыл атындағы мамандан дырылған мектеп-гимназия-интертаны» КММ	«Облыстық математика, физика, информатика саласындағы дарынды балаларға арналған мамандан дырылған мектеп-лицейі»	Өскемен қаласы дарынды балаларға арналған мамандан дырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі	Семей қаласы дарынды балаларға арналған мамандан дырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-Сыныптар	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	85%	93%	Сынақ	93%	96%
2018-2019 оқу жылы	86%	60%	сынақ	100%	94%
2019-2020 оқу жылы	88%	91%	Сынақ	100%	91%
2020-2021 оқу жылы	90%	91%	Сынақ	100%	100%
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	- (1-тоқсан)	92% (1-тоқсан)	Сынақ	100% (1-тоқсан)	94% (1-тоқсан)

Оқу жылы	«№2 жалпы білім беретін мектеп» КММ	«Шәкәрім атындағы №1 орта мектебі» КММ	КГУ «Средняя школа №9»	«№11 мектеп-лицейі» КММ
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	-	-	-	-
2018-2019 оқу жылы	-	-	-	-
2019-2020 оқу жылы	63%	-	-	-
2020-2021 оқу жылы	75%	-	-	-
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	-	-	-	-

Шығыс Қазақстан облысы «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 14 пилоттық мектептен 10 мектепте ғана оқытылатынына тоқталғанымыз дұрыс. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 61 % дан 100% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылы, 2019-2020 оқу жылы және 2020-2021 оқу жылында Семей қаласы дарынды балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал «№9 орта мектеп» КММ 2018-2019 оқу жылында ең төмен нәтижені көрсетті-61%. «Облыстық математика, физика, информатика саласындағы дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп-лицейі» мен «№2 жалпы білім беретін мектеп» КММ «Биология» оқу пәні ағылшын тілінде жүргізілмейді.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында Семей қаласы дарынды балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі үлгерім сапасының жоғарылауы байқалады. Шығыс Қазақстан облысының жоғарыда

көрсетілген мектептерінің «Биология» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 61 % және 100 % құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 39% - ға жоғарылағаны байқалады (9.1.12-кесте).

9.1.12-кесте. Мектепте ЖМБ («Биология») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	«Шоқан Уәлиханов атындағы «№3 мектеп-лицейі» КММ	«№18 жалпы білім беретін орта мектебі» КММ	«№19 мектеп-қосымша білім беру орталығы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі	«№26 жалпы білім беретін орта мектебі»	Семей қаласы бойынша білім бөлімінің «Ыбырай Алтынсарин атындағы №37 гимназиясы» КММ
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	81%	-	-	64%	82%
2018-2019 оқу жылы	82%	-	-	84%	81%
2019-2020 оқу жылы	80%	80%	68%	95%	80%
2020-2021 оқу жылы	87%	85%	71%	96%	82%
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	88% (1-тоқсан)	87% (1-тоқсан)	74% (1-тоқсан)	86% (1-тоқсан)	75% (1-тоқсан)

Оқу жылы	«Шоқан Уәлиханов атындағы «№43 мектеп-лицейі» КММ	«Дарынды балаларға арналған Жамбыл атындағы мамандан дырылған мектеп-гимназия-интертаны» КММ	«Облыстық математика, физика, информатика саласындағы дарынды балаларға арналған мамандан дырылған мектеп-лицейі»	Өскемен қаласы дарынды балаларға арналған мамандан дырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі	Семей қаласы дарынды балаларға арналған мамандан дырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар

2017-2018 оқу жылы	-	93%	-	93%	85%
2018-2019 оқу жылы	-	60%	-	100%	100%
2019-2020 оқу жылы	-	91%	-	100%	100%
2020-2021 оқу жылы	-	91%	-	100%	100%
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	89% (1-тоқсан)	92% (1-тоқсан)	-	100% (1-тоқсан)	100% (1-тоқсан)

Оқу жылы	«№2 жалпы білім беретін мектеп» КММ	«Шәкәрім атындағы №1 орта мектебі» КММ	КГУ «Средняя школа №9»	«№11 мектеп-лицейі» КММ
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-Сыныптар	8-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	-	-	-	91%
2018-2019 оқу жылы	-	70%	-	-
2019-2020 оқу жылы	-	71%	-	89%
2020-	-	81%	-	91%

2021 оқу жылы				
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	-	66%	-	92%

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 14 пилоттық мектептен 10 мектепте ғана оқытылатынын атап өткен жөн. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 71% дан 100% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2020-2021 оқу жылы Өскемен қаласы дарынды балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі мен Семей қаласы дарынды балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейікөрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал 2020-2021 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені «№19 мектеп-қосымша білім беру орталығы»коммуналдық мемлекеттік мекемесікөрсетті-75,1 %.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында үлгерім сапасының төмендеуі байқалады. Шығыс Қазақстан облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің«Информатика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 71% және 100% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 29% екені байқалады (9.1.13-кесте).

9.1.13-кесте. Мектепте ЖМБ («Информатика»)пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	«Шоқан Уәлиханов атындағы «№3 мектеп-лицейі» КММ	«№18 жалпы білім беретін орта мектебі» КММ	«№19 мектеп-қосымша білім беру орталығы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі	«№26 жалпы білім беретін орта мектебі»	Семей қаласы бойынша білім бөлімінің «Ыбырай Алтынсарин атындағы №37 гимназиясы» КММ
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	-	-	-	-	85%
2018-2019 оқу жылы	85%	-	-	-	-
2019-2020 оқу жылы	85%	75%	68%	-	85%

2020-2021 оқу жылы	87%	88%	71%	99%	-
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	90% (1-тоқсан)	- (1-тоқсан)	74% (1-тоқсан)	99% (1-тоқсан)	- (1-тоқсан)

Оқу жылы	«Қ. Нұрғалиев «№43 мектеп-лицейі» КММ	«Дарынды балаларға арналған Жамбыл атындағы мамандан дырылған мектеп-гимназия-интертаны» КММ	«Облыстық математика, физика, информатика саласындағы дарынды балаларға арналған мамандан дырылған мектеп-лицейі»	Өскемен қаласы дарынды балаларға арналған мамандан дырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі	Семей қаласы дарынды балаларға арналған мамандан дырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицейі
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	86%	-	сынақ	100%	99%
2018-2019 оқу жылы	87%	-	сынақ	100%	100%
2019-2020 оқу жылы	90%	100%	сынақ	100%	100%
2020-2021 оқу жылы	94%	100%	сынақ	100%	100%
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	(1-тоқсан)	100% (1-тоқсан)	сынақ	100% (1-тоқсан)	98% (1-тоқсан)

Оқу жылы	«№2 жалпы білім беретін мектеп» КММ	«Шәкәрім атындағы №1 орта мектебі» КММ	КГУ «Средняя школа №9»	«№11 мектеп-лицейі» КММ
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар
2017-2018 оқу жылы	73%	85%	71%	-
2018-2019 оқу жылы	-	81%	-	-
2019-2020 оқу жылы	-	100%	-	-
2020-2021 оқу жылы	-	87%	-	-
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	-	-	-	-

Шығыс Қазақстан облысы бойынша 2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Шығыс Қазақстан облысы бойынша 14 орта білім беру ұйымдары тіркелген.

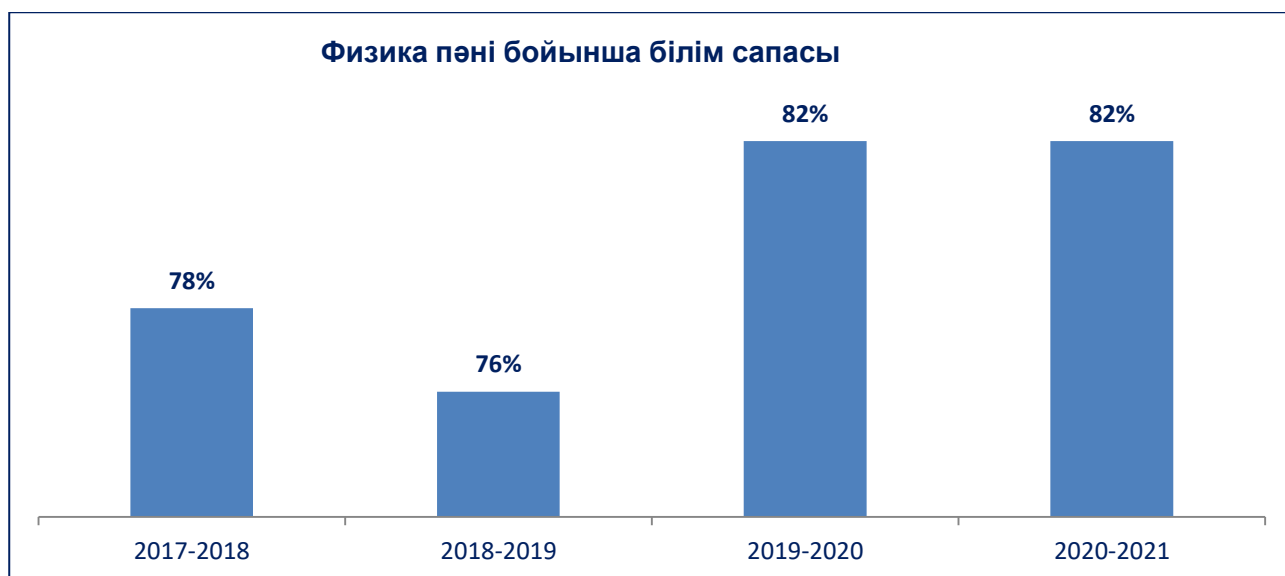
Шығыс Қазақстан облысында 14 орта білім беру ұйымының 13 мекемесіндегі ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика»)пәндері

бойынша білім беру ұйымдарындағы барлық пәндердің үлгерімнің сапасы әртүрлі (9.1.14-кесте).

9.1.14-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша үлгерім сапасы

ЖМБ пәндері	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Физика	78%	76%	82%	82%
Химия	80%	78%	83%	82%
Биология	84%	82%	85%	88%
Информатика	88%	91%	90%	94%

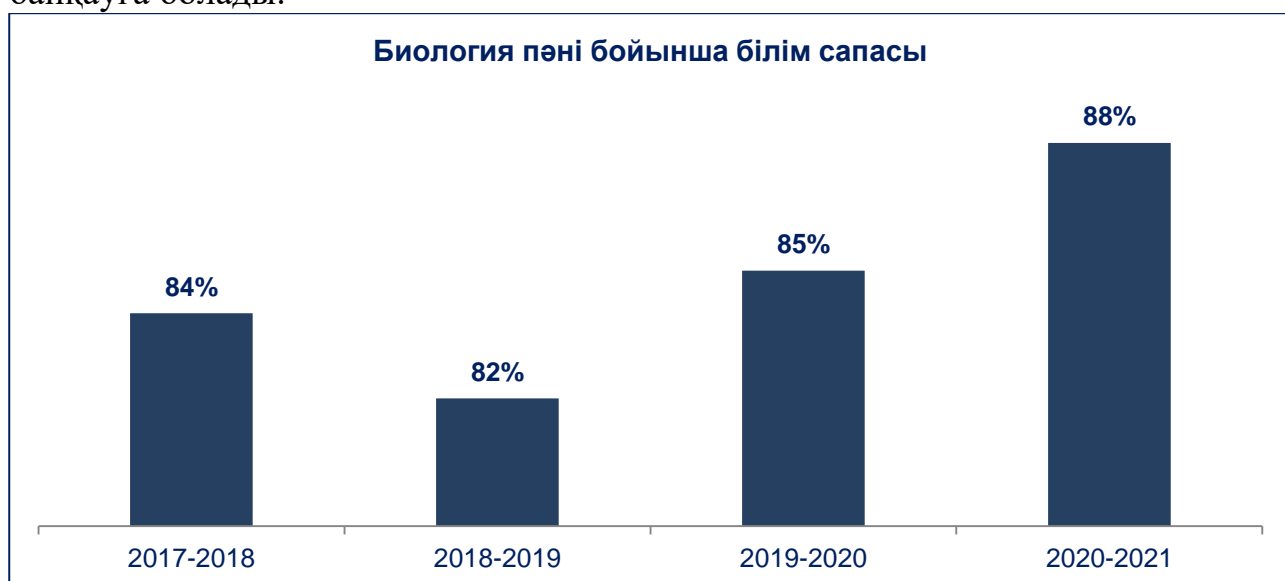
«Физика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы білім сапасы 78% болып, 2018-2019 оқу жылында 2%-ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы мен 2020-2021 оқу жылында 4%-ға өсіп, 82% көрсеткішке жетті.

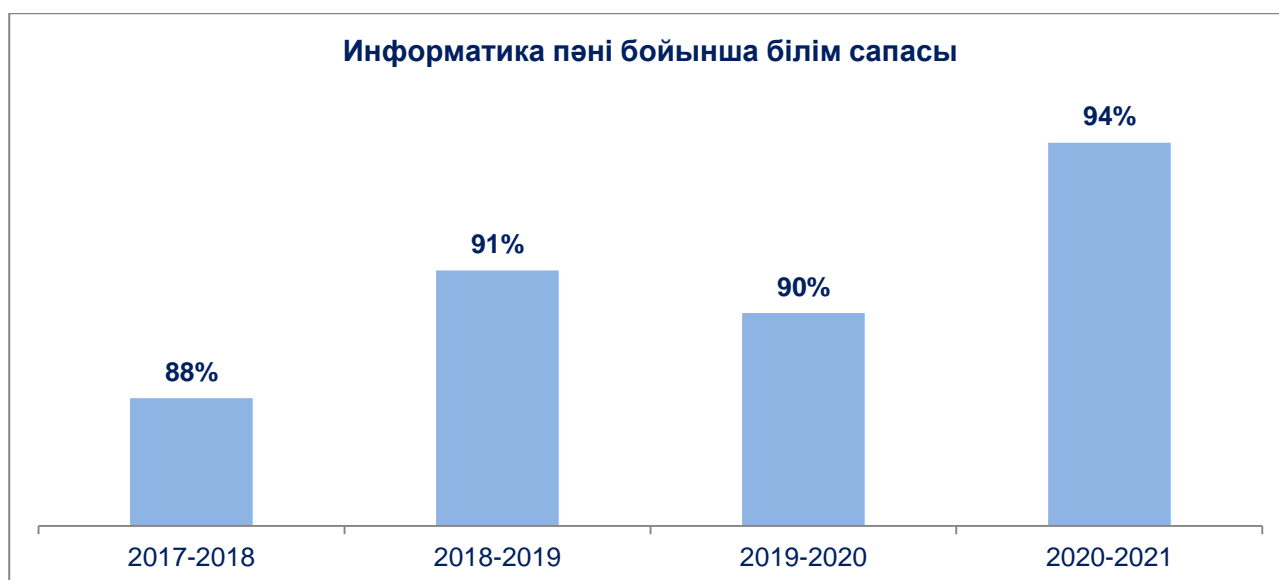
«Химия» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы білім сапасы 80% болып, 2018-2019 оқу жылында 2%-ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 83%, 2020-2021 оқу жылында 82%-ды көрсетті.

«Биология» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы білім сапасы 84% болып, 2018-2019 оқу жылында 2%-ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 85% - дан 2020-2021 оқу жылында 88% - ға дейін көтеріліп, **3%** сапа нәтижесі өскенін байқауға болады.

«Информатика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы білім сапасы 88% болып, 2018-2019 оқу жылында 3%-ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 90%-дан 2020-2021 оқу жылында 94%-ға дейін көтеріліп, осы жылдар ішінде жалпы **6%** сапа нәтижесі көтерілгенін байқауға болады.

Егер ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытуды қарастырса, онда бұл пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша мектептер саны әртүрлі, яғни жекелеген пәндерді оқыту бойынша мектептер бірдей емес, 8-ден 11-ға дейін ауытқиды:

- «Физика» оқу пәні 10 мектепте ағылшын тілінде оқытылады;
- «Химия» оқу пәні-11 Білім беру ұйымдарында;
- «Биология» оқу пәні-11 мектепте;
- «Информатика» оқу пәні-8 мектепте.

Жалпы осы мектептердегі үлгерім сапасы барлық төрт пән бойынша 2017-2018 оқу жылынан 2020-2021 оқу жылына дейін 79%-дан 91%-ға ауытқыған.

Пәндер бөлінісінде көрсетілген төрт оқу жылының салыстырмалы деректері қалыптасты:

- ✓ «Физика» оқу пәні: 7 %-ға өсуі байқалады;
- ✓ «Химия» оқу пәні: 2 %-ға көтерілген;
- ✓ «Биология» оқу пәні: 4%-ға көтерілген;
- ✓ «Информатика» оқу пәні: 6% -ға өскен.

Ағылшын тілінде ЖМБ пәндері бойынша барлық сапалық көрсеткіштерді талдай отырып, білім алушылардың білім сапасы бір-бірінен айтарлықтай ерекшеленбейтіні, білім алушылардың үлгерімі сапасының артуы немесе төмендеуі туралы Көрсетілген пәндер бойынша білім алушылардың білім сапасының көрсеткіштері 76%-дан асатыны туралы **қорытынды** жасауға болады.

Мониторингке енгізілген ЖМБ барлық пәндері бойынша және олардың ағылшын тілінде оқытылуы бойынша **жалпы қорытынды** көрсеткіштері жоғары.

10. Алматы облысы, 7-11 сыныптар

№	Орта білім беру ұйымдарының мекен жайы	Орта білім беру ұйымдары
10.1.	Алматы облысы, Қапшағай қаласы	Д.А. Қонаев атындағы № 1 қазақ орта мектебі
10.2	Алматы облысы, Райымбек ауданы	Албан Асан Барманбекұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы
10.3	Алматы облысы, Талғар ауданы	Мектепке жасына дейінгі шағын орталығы бар № 19 жалпы білім беретін орта мектебі
10.4	Алматы облысы, Еңбекшіқазақ ауданы, Есік қаласы	Абылай хан атындағы № 4 орта мектебі
10.5	Алматы облысы, Жамбыл ауданы	№ 4 Қарғалы орта мектебі
10.6	Алматы облысы, Іле ауданы	Ш. Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған физика-математика мектеп интернаты
10.7	Алматы облысы, Талдықорған қаласы	Білім-инновация лицей интернаты
10.8.	Алматы облысы, Іле ауданы	№ 14 орта мектебі

10.1 «Алматы облысы білім басқармасының Қапшағай қаласы бойынша білім бөлімі» ММ «Д.А.Қонаев атындағы №1 қазақ орта мектеп» МКМ, 8-9 сыныптар

«Алматы облысы білім басқармасының Қапшағай қаласы бойынша білім бөлімі» ММ «Д.А.Қонаев атындағы №1 қазақ орта мектеп» МКМ, 4-шағын ауданда, 15 ғимарат мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 640 оқушы; сынып - комплектілер – 31; мектеп оқушылары - 714. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. Биологияны оқыту 8-сыныпта (25 оқушы), информатиканы оқыту 9 - сыныпта (25 оқушы) жүзеге асырылады.

«Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына және «Алматы облысы білім басқармасының Қапшағай қаласы бойынша білім бөлімі» ММ «Д.А.Қонаев атындағы №1 қазақ орта мектеп» МКМ «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» бұйрығына сәйкес «Биология», «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық

бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі - ЖМБ) биология, информатика пәндерін қамтиды, 2021 жылы ЖМБ бағытында бірінші сатысын 11-сыныпты аяқтап, 2021 жылы қыркүйек айынан бастап 8-сыныптан бастап биология пәнін, 9-сыныпта информатика пәнін ағылшын тілінде оқытылады. «Алматы облысы білім басқармасының Қапшағай қаласы бойынша білім бөлімі» ММ «Д.А.Қонаев атындағы №1 қазақ орта мектеп» МКМ пилоттық мектебінде екі сынып жиынтығы – 8 - 9 сыныптар, қазақ тілінде оқытылады. Ағылшын тілінде биология пәнінен білім алушылар саны - 25, информатикадан - 25, барлығы 50 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.1.1 - де ұсынылады.

10.1.1. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
8	1	1	0	0	0	25	0	25
9	1	1	0	0	0	0	25	25

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін - 0, 10 жылдан 15 жылға дейін - 2, 15 жылдан 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтердің саны-0. Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны - 2, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - жоқ, «педагог-сарапшы» - 1, «педагог-модератор» - 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.1.2-кестеде ұсынылады.

10.1.2. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі	Педагог саны				
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары								физика	химия	биология	информатика

											қаз	ор ыс				
2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, тек «Биология» пәні бойынша оқулықтар саны - 15 (10 – сынып), 17 (11 – сынып), дидактикалық материалдар саны – 0, элективті курстар саны-0, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген. «Информатика» пәні бойынша оқулықтар саны – 0, дидактикалық материалдар саны – 0, элективті курстар саны-0, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 10.1.3-кестеде берілген.

10.1.3. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Biology	2019	Астана - кітап	ағылшын
	11	Biology	2020	Астанакітап	ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

«Алматы облысы білім басқармасының Қапшағай қаласы бойынша білім бөлімі» ММ «Д.А.Қонаев атындағы №1 қазақ орта мектеп» МКМ - де оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биология кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-0, лингофон кабинеті - 0, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 10.1.4-кестеде ұсынылған.

10.1.4-кесте - Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	0	0	+	+
Информатика	1	0	0	+	+

2021 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 17 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 10.1.5-кестеде ұсынылады.

10.1.5. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0	0	0

2018 – 2019 оқу жылында «Алматы облысы білім басқармасының Қапшағай қаласы бойынша білім бөлімі» ММ «Д.А.Қонаев атындағы №1 қазақ орта мектеп» МКМ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқаны жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.1.6-кестеде берілген.

10.1.6-кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2019-2020 оқу жылында «Алматы облысы білім басқармасының Қапшағай қаласы бойынша білім бөлімі» ММ «Д.А.Қонаев атындағы №1 қазақ орта мектеп» МКМ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқан жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.1.7-кестеде берілген.

10.1.7. – кестеде - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019 – 2020 оқу жылында «Алматы облысы білім басқармасының Қапшағай қаласы бойынша білім бөлімі» ММ «Д.А.Қонаев атындағы №1 қазақ орта мектеп» МКМ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқан жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.1.8 - кестеде берілген.

10.1.8. кесте - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

«Алматы облысы білім басқармасының Қапшағай қаласы бойынша білім бөлімі» ММ «Д.А.Қонаев атындағы №1 қазақ орта мектеп» МКМ 2020 – 2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 10.1.9-кестеде келтірілген.

10.1.9 –кесте - Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

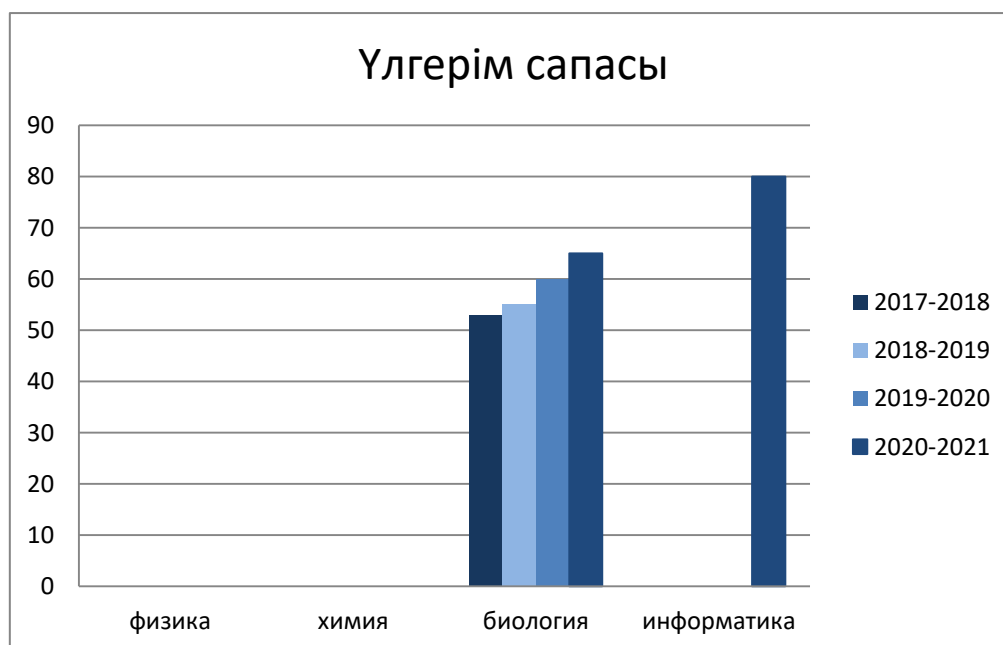
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0		0		17	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0	0	0	0	0	0
Шетелдік ЖОО	0	0	0	0	0	0
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

10.1.10. –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы
2017-2018 оқу жылы	8 а сынып	биология	21	Әбдірей У	53%
2018-2019 оқу жылы	9 а сынып	биология	22	Әбдірей У	55%
2019-2020 оқу жылы	10 а сынып	биология	14	Әбдірей У	60%
2020-2021 оқу жылы	8 ә сынып	информатика	15	Садывакасова А	80%
	11 а сынып	биология	16	Әбдірей У	65%

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқуды бастаған 8 сынып 2020-2021 оқу жылында 11-сыныпта оқуды тәмәмдаған. «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқуды 2019-2020 оқу жылынан бастаған 9-сынып 10-11 сыныпқа өткен сайын оқу сапасы салыстырмалы өскен. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 17 баланы құрайды. Пән иесі 2017 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. 2019-2020 оқу жылынан бастап, жаңа пән иесі қосылып, «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқу сыныбы еселенген. Информатика пәні 2020-2021 оқу жылынан бастап жақсы үлгерімді көрсетуде (10.1.1. – сурет).

Сурет 10.1.1.

10.2 «Алматы облысы білім басқармасының Райымбек ауданы Албан Асан Барманбекұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы мектепке дейінгі шағын орталығымен» КММ, 10-11 сыныптар

Алматы облысы әкімдігі білім басқармасының «Райымбек ауданының білім бөлімінің Албан Асан Барманбекұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы мектепке дейінгі шағын орталығымен» КММ Қарасаз ауылында, Мақатаев - 38 Құрылыс мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 640 оқушы; сынып - комплектілер – 3 ; мектеп оқушылары - 463. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. Информатиканы оқыту 10-11 сыныпта (11 оқушы) жүзеге асырылады. «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына және «Албан Асан Барманбекұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы мектепке дейінгі шағын орталығымен» КММ «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» №206 бұйрығына сәйкес «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жалпы білім берудің үшінші сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асыру болып табылады. Бейінді мектепте білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) пәндерін қамтиды, тек 10-сыныптан бастап биология ағылшын тілінде оқытылады.«Албан Асан Барманбекұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы мектепке дейінгі шағын орталығымен» КММ пилоттық мектебінде 1 сынып жиынтығы - 10 сыныптар, орыс тілінде оқыту. Ағылшын тілінде информатикадан - 1, барлығы 12 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.2.1-де ұсынылады.

10.2.1. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		каз	орыс					

10	1	0	1	0	0	0	1	1
----	---	---	---	---	---	---	---	---

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін - жоқ, 10 жылдан 15 жылға дейін - 1, 15 жылдан 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтердің саны-жоқ. Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны -1, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - жоқ, «педагог-сарапшы» 1санатты информатика пәні мұғалімі - 1, «педагог-модератор» -жоқ.
«Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.2.2-кестеде ұсынылады.

10.2.2. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны				
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары								қаз	орыс	физика	химия	биология
1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, тек «информатика» пәні бойынша оқулықтар саны - 0 (10 – сынып), элективті курстар саны-0, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 10.2.3-кестеде берілген.

10.2.3. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	-	-	-	-	-
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

«Албан Асан Барманбекұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы мектепке дейінгі шағын орталығымен» КММ - де оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, информатика кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті - 0, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 10.2.4 - кестеде ұсынылған.

10.2.4. кесте - Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	0	+	+

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 10 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2019 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2020 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2021 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 10.2.5-кестеде ұсынылады.

10.2.5. – кестеде - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	10	0	0	0	0	0	11	0

2018-2019 оқу жылында «Албан Асан Барманбекұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы мектепке дейінгі шағын орталығымен» КММ бойынша ЖМБ («Биология») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 10.2.6 - кестеде берілген.

10.2.6. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын	1							1		
3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

2019-2020 оқу жылында «Албан Асан Барманбекұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы мектепке дейінгі шағын орталығы» КММ бойынша ЖМБ («Биология») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 10.2.7-кестеде берілген.

10.2.7. – кестеде - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық

10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	1								1	
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020 – 2021 оқу жылында «Албан Асан Барманбекұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы» КММ – де ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқан жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.2.8-кестеде берілген.

10.2.8. – кестеде - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019 – 2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 10.2.9-кестеде келтірілген.

10.2.9. кесте - Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны			10			
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО		0	8	0		0
Шетелдік ЖОО		0		0		0
Отандық колледж		0	1	0		0
Шетелдік колледж		0		0		0

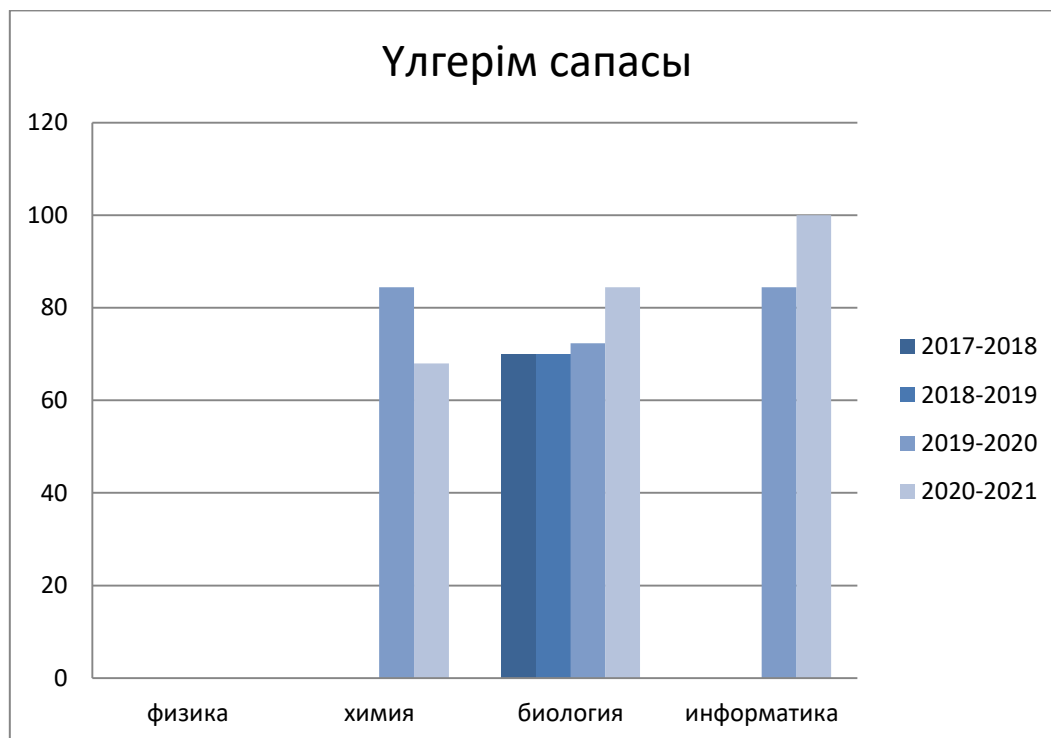
10.2.10-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	8 А сынып	биология	15	Өмірова Алина	Сынып сапасы-60 % Биология- 70 %
2018-2019 оқу жылы	9 А сынып	биология	14	Өмірова Алина	Сынып сапасы-60 % Биология- 70 %
2019-2020 оқу жылы	10 А сынып	биология	14	Сағынбаева Самал	Сынып сапасы-64 % Биология- 72,3%
	8 А сыны	информатика	15	Айнабеков Ғазиз	Сынып сапасы-69.2 % Информатика 84,4%
	8 А сынып	Химия	15	Нұрғалиева Бағила	Сынып сапасы-69.2 % Химия-84,4%
2020-2021 оқу жылы	11 А сынып	биология	15	Сағынбаева Самал	Сынып сапасы-69.2 % Биология- 84,4%
	9 А сынып	Химия	25	Нұрғалиева Бағила	Сынып сапасы-69.2 % Химия-68%
	9 А сынып	информатика	25	Айнабеков Ғазиз	Сынып сапасы-69.2 % информатика-100 %

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқуды бастаған 8 сынып 2020-2021 оқу жылында 11 – сыныпта оқуды тәмәмдаған. «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқуды 2019-2020 оқу жылында 8-сыныптар «Информатика» және «Химия» пәндері ағылшын тілінде оқытыла басталды. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 15 баланы құрайды. Пән иесі 2017 оқу

жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. 2019-2020 оқу жылынан бастап, жаңа пән иесі қосылып, «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқу сыныбы еселенген. Информатика, биология және химия пәндері 2019-2020 оқу жылынан бастап жақсы үлгерімді көрсетуде (10.2.1. – сурет).

Сурет 10.2.1.

10.3 «Талғар ауданы, Қызыл - Қайрат ауылы, Мектеп жасына дейінгі шағын орталығы бар № 19 көпсалалы мектеп - гимназиясы», 8-11 сыныптар

Алматы облысы, Білім басқармасының Талғар ауданы бойынша білім бөлімі мемлекеттік мекемесінің «Мектеп жасына дейінгі шағын орталығы бар № 19 көпсалалы мектеп - гимназиясы» КММ Қызыл – Қайрат ауылында, Маметова № 1 мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты – 1040 оқушы; сынып - комплектілер – 89; мектеп оқушылары - 1678. Оқыту үш тілде жүргізіледі. Қазақ, орыс, ұйғыр тілдерінде оқытылады. Биология мен информатика оқыту 8–11 сыныпта (55 оқушы) жүзеге асырылады.

«Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына және «Мектеп жасына дейінгі шағын орталығы бар № 19 көпсалалы мектеп - гимназиясы» КММ «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» Алматы облысы әкімдігінің білім

басқармасының 2017 жылғы 02 қарашадағы №578 бұйрығына сәйкес «Информатика», «биология» пәндерінен ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жалпы білім берудің үшінші сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асыру болып табылады. Бейінді мектепте білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі - ЖМБ) биология, информатика, пәндерін қамтиды, тек 8-сыныптан бастап информатика ағылшын тілінде оқытылады. «Мектеп жасына дейінгі шағын орталығы бар №19 көпсалалы мектеп - гимназиясы» КММ пилоттық мектебінде екі сынып жиынтығы - 8-11 сыныптар, қазақ тілінде оқыту. Ағылшын тілінде білім алушылар саны биологиядан-1, информатикадан - 2, барлығы 55 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.3.1-де ұсынылады.

10.3.1. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
8	2	2	0	0	0	1	1	2
11	1	1	0	0	0	0	1	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 3, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 1, 5 жылдан 10 жылға дейін - 0, 10 жылдан 15 жылға дейін - жоқ, 15 жылдан 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтердің саны-2.

Сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны - 0, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - 2, «педагог-сарапшы» - 0, «педагог-модератор» -1.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - жоқ, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.3.2-кестеде ұсынылады.

10.3.2. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары								каз	орыс	физика	химия
3	1	0	0	1	1	0	0	2	0	0	3	0	0	0	1	2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 8-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, «Биология», «Информатика» пәні бойынша оқулықтар саны - 0 (8 – сынып), 0 (11 – сынып), дидактикалық материалдар саны – 0, элективті курстар саны-0, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 10.3.3-кестеде берілген.

10.3.3. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	0	0	0	0
	11	0	0	0	0
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

«Мектеп жасына дейінгі шағын орталығы бар № 19 көпсалалы мектеп - гимназиясы» КММ - де оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биология кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-0, лингофон кабинеті - 0, кабинеттер Интернет желісіне қосылмаған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. Бірақ істемейді. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 10.3.4-кестеде ұсынылған.

10.3.4. кесте - Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингфон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	0	0	0
информатика	1	0	0	0	+

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша оқушылар биыл 2021 – 2022 оқу жылында 11 сыныпты бітіреді, ағылшын тілінде бітірген сыныптар жоқ. Оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2019 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2020 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2021 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 10.3.5-кестеде ұсынылады.

10.3.5. – кестеде - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0	0	0

2018-2019 оқу жылында «Мектеп жасына дейінгі шағын орталығы бар № 19 көпсалалы мектеп - гимназиясы» КММ бойынша ЖМБ («Биология», «информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқан жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология» ,«информатика») жіберілуі туралы мәліметтер 10.3.6-кестеде берілген.

10.3.6. – кестеде - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2018-2019		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2019-2020 оқу жылында «Мектеп жасына дейінгі шағын орталығы бар № 19 көпсалалы мектеп - гимназиясы» КММ бойынша ЖМБ («Биология») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқан жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 10.3.7-кестеде берілген.

10.3.7. – кестеде - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020 - 2021 оқу жылында «Мектеп жасына дейінгі шағын орталығы бар № 19 көпсалалы мектеп - гимназиясы» КММ бойынша ЖМБ («Биология») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқан жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 10.3.8-кестеде берілген.

10.3.8. – кестеде - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019 – 2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 10.3.9-кестеде келтірілген.

10.3.9. –кесте - Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған тұлелер туралы мәлімет

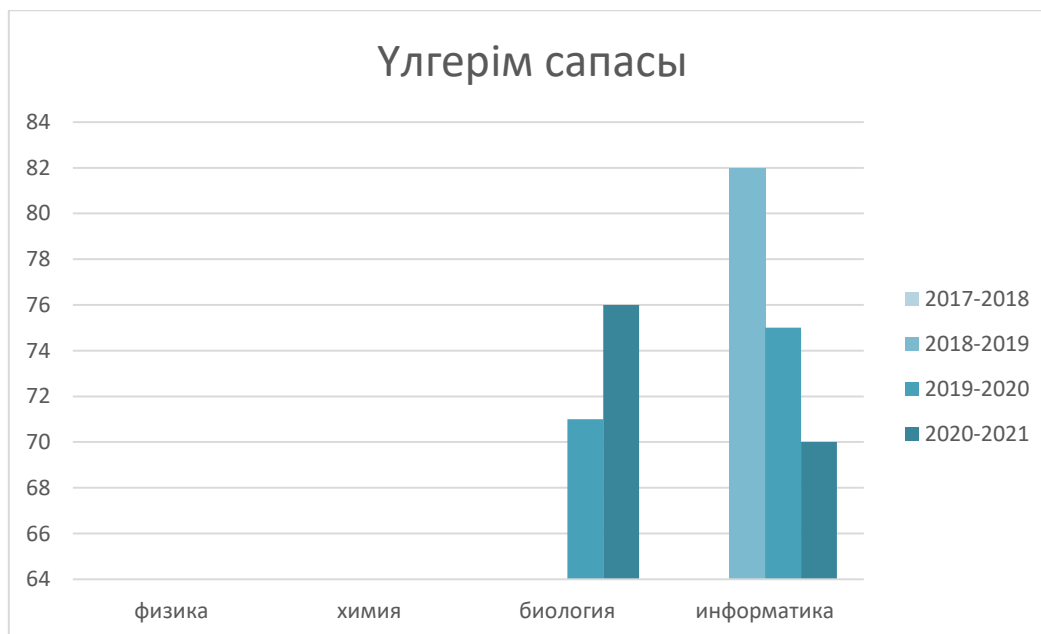
	2019		2020		2021	
Тұлелер саны	0		0		0	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0	0	0	0	0	0
Шетелдік ЖОО	0	0	0	0	0	0
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

10.3.10 – кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2018-2019 оқу жылы	8 «А» сынып	информатика	13	Атагелдиева Ж	82%
2019-2020 оқу жылы	9 «А» сынып	информатика	12	Атагелдиева Ж	75 %
2020-2021 оқу жылы	10 «А» сынып	информатика	10	Атагелдиева Ж	70 %
2019-2020 оқу жылы	8 «А» сынып	биология	12	Юлай М	71 %
2020-2021 оқу жылы	9 «А» сынып	биология	11	Юлай М	76 %

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2018-2019 оқу жылында «Информатика» және 2019-2020 оқу жылында «Биология» пәндерін 8 сыныпттарда ағылшын тілінде оқуды бастаған. «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқуды 2019-2020 оқу жылынан бастаған 9-сынып 10-11 сыныпқа өткен сайын оқу сапасы салыстырмалы өскен. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 15 баланы құрайды. Пән иелері 2018 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. 2019-2020 оқу жылынан бастап, жаңа пән иесі қосылып, «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқу сыныбы еселенген. 2019-2020 оқу жылынан бастап информатика пәнінен шамалы төмендеуі және биологиядан тұрақты үлгерімді көрсетуде (10.3.1. – сурет).

Сурет 10.3.1.

10.4 «Алматы облысы білім басқармасының Еңбекшіқазақ ауданы бойынша білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің «Абылай хан атындағы №4 орта мектеп» КММ, 8-9 сыныптар

«Алматы облысы білім басқармасының Еңбекшіқазақ ауданы бойынша білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің «Абылай хан атындағы №4 орта мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Есік қаласы, Абай көшесі № 138 мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты-550 оқушы; сынып - комплектілер – 67; мектеп оқушылары-1648. Оқыту қазақ, орыс тілдерінде жүргізіледі. Химия, информатиканы оқыту 2021-2022 оқу жылында 7 «Б» сыныбында (26 оқушы) жүзеге асырылуда.

«Жаңартылған білім беру мазмұнын пилоттық енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №566 бұйрығы пилоттық мектептерді ашу негізінде, 2017 жылдың 1 қыркүйегінен «Абылай хан атындағы № 4 орта мектеп» КММ-і пилоттық мектептер тізіміне енгізілді. Пилоттық мектеп 2021 жылдың 28 тамызында №1 педагогикалық кеңестің шешімі бойынша В1 дәрежелі химия пәнінің мұғалімі Ш.Ерболат, 7 «Б» сыныбында химия пәнін ағылшын тілінде пилоттық толықтай режимде жұмыс жүргізуді бастады. ЖМЦ пәндерін мектеп ішінде ағылшын тілінде оқыту бойынша «Жаратылыстану-Ағылшында» шығармашылық тобы құрылсын, жетекшісі болып В2 деңгейлі информатика пәнінің мұғалімі Т.Омирзаков тағайындалды. ҚР Білім және Ғылым министрлігі мектепке дейінгі және орта білім департаментінің 3.09.2018 жыл -№440 бұйрығы негізінде «ЖМЦ пәндерін ағылшын тілінде оқытуда пилоттық мектептердің «Ережелері» бойынша В2 дәрежелі информатика пәні мұғалімдері

Т.Омирзаков және Г.Омаркулова «Информатика» пәнін 7 «Б» сыныбында ағылшын тілінде пилоттық толықтай көшу режимінде жұмыс жүргізуде.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) информатика, химия пәндерін қамтиды, тек 7-сыныпта ағылшын тілінде оқытылады. «Абылай хан атындағы № 4 орта мектеп» КММ пилоттық мектебінде бір сынып 7 «Б» сыныбында қазақ тілінде оқыту. Ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны - 0, химиядан - 26, биологиядан-0, информатикадан - 26, барлығы 26 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.4.1-кестеде ұсынылады.

10.4.1. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қаз	орыс					
7	1	1			26		26	26

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 3, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін - 1, 10 жылдан 15 жылға дейін - 1, 15 жылдан 20 жылға дейін – жоқ, одан жоғары педагогтердің саны - 1. Сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны -0, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - 2, «педагог-сарапшы» - 0, «педагог-модератор» -1. «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 0, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.4.2-кестеде ұсынылады.

10.4.2. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-модератор	Педагог-сарапшы	Педагог-зерттеуші	Педагог-шебер					физика	химия	биология
											каз	орыс				
3		1	1		1	1		2			3			1		2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 7 сыныпта оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, «Химия, информатика» пәндері бойынша оқулықтар саны - 30 (7 – сынып), 30 (8 – сынып), дидактикалық материалдар саны – 0, элективті курстар саны-1, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмегендіктен мектеп авторлық бағдарлама әзірлеуде. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 10.4.3-кестеде берілген.

10.4.3.– кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	7,8	Химия Информатика	Астана Астана	2017 2017	Қазақша Қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық					
Дидактикалық материалдар	7,8, 10	Химия Информатика	Электронды интернет материалдары		Қазақша Қазақша
тағы басқа					

«Абылай хан атындағы №4 орта мектеп» КММ - де оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биология кабинеттерінің саны - 0, зертханалар саны-1 (физика зертханасы), лингофон кабинеті - 1, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта, сенсорлы тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 10.4.4-кестеде ұсынылған.

10.4.4. – кестеде - Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Химия	-	-	1	+	-
Информатика	2	-	1	+	+

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 0 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2019 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2020 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2021 жылы – 18, оның ішінде ҰБТ ағылшын

тілінде тапсырды – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 10.4.5-кестеде ұсынылады.

10.4.5. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0	18	0

2018 - 2019 оқу жылында «Абылай хан атындағы №4 орта мектеп» КММ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатыспады. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.4.6-кестеде берілген.

10.4.6. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019-2020 оқу жылында «Абылай хан атындағы №4 орта мектеп» КММ бойынша ЖМБ (Химия) пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Химия») жіберілуі туралы мәліметтер 10.4.7-кестеде берілген.

10.4.7. кесте - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	0	0	0	0	0	0	0	2 (қашықтық)	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020 - 2021 оқу жылында «Абылай хан атындағы №4 орта мектеп» КММ бойынша ЖМБ («Химия») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Химия») жіберілуі туралы мәліметтер 10.4.8-кестеде берілген.

10.4.8. кесте - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	0	0	0	0	0	0	0	0	3 (қашықтық)	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019 – 2021 жылдары оқу тілі- ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер - 18. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 10.4.9-кестеде келтірілген.

10.4.9. кесте - Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

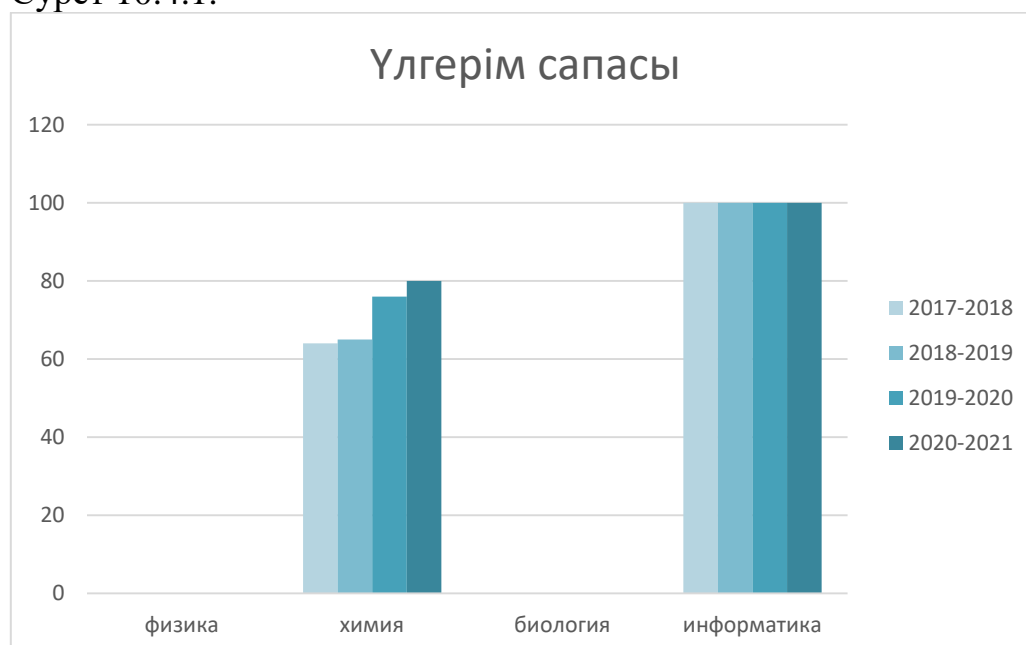
	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0		0		18	
Оның ішінде:	0	Оқыту тілі - ағылшын тілі	0	Оқыту тілі - ағылшын тілі	18	Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО					18	
Шетелдік ЖОО						
Отандық колледж						
Шетелдік колледж						

10.4.10–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылы	8 А сынып	Химия Информатика	24 12	Ш.Ерболат Т.Омирзаков	64 100
2018-2019 оқу жылы	9 А сынып	Химия Информатика	24 24	Ш.Ерболат Т.Омирзаков Г.Омаркулова	65 100
2019-2020 оқу жылы	10 А сынып	Химия Информатика	18 18	Ш.Ерболат Т.Омирзаков Г.Омаркулова	76 100
2020-2021 оқу жылы	11 А сынып	Химия Информатика	18 18	Ш.Ерболат Т.Омирзаков Г.Омаркулова	80 100

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Химия» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқуды бастаған 8 сынып 2020-2021 оқу жылында 11-сыныпта оқуды тәмәмдаған. «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқуды 2019-2020 оқу жылынан бастаған 9-сынып 10-11 сыныпқа өткен сайын оқу сапасы салыстырмалы өскен. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 20 баланы құрайды. Пән иесі 2017 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. 2019-2020 оқу жылынан бастап, жаңа пән иесі қосылып, «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқу сыныбы еселенген. Информатика және химия пәндері 2019-2020 оқу жылынан бастап жақсы және тұрақты үлгерімді көрсетуде (10.4.1. – сурет).

Сурет 10.4.1.

10.5 Алматы облысы білім басқармасының Жамбыл ауданы бойынша білім бөлімі мемлекеттік мекемесінің «Қарғалы №4 орта мектеп» КММ, 8-9 сыныптар

Алматы облысы білім басқармасының Жамбыл ауданы бойынша білім бөлімі мемлекеттік мекемесінің «Қарғалы №4 орта мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің Қарғалы ауылының, Геология 210- Құрылыс мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 600 оқушы; сынып - комплектілер – 36; мектеп оқушылары-901. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. Биология, физика, информатика, химия пәндерін ағылшын тілінде оқыту 8 сыныпта (26 оқушы) жүзеге асырылды.

«Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына және «Жамбыл ауданының білім беру бөлімінің Қарғалы №4 орта мектебі» КММ «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» Алматы облысы білім басқармасының 2017 жылғы 02 қарашадағы №578 бұйрығына сәйкес «информатика» пәнін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жалпы білім берудің үшінші сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асыру болып табылады. Бейінді мектепте білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі - ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндерін қамтиды. Ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны - 26, химиядан - 26, биологиядан-26, информатикадан-26 , барлығы 26 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.5.1-де ұсынылады.

10.5.1. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
8	1	1	2	26	26	26	26	26

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 4, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 1, 5 жылдан 10 жылға дейін – жоқ, 10 жылдан 15 жылға дейін - жоқ, 15 жылдан 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтердің саны-1, 20 жылдан жоғары -2. Сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны - 0, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - 1, «педагог-сарапшы» - 0, «педагог-модератор» -1, жоғары санатты -1, бірінші санатты -1.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.5.2 - кестеде ұсынылады.

10.5.2. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты				Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	зерттеуші	модератор	жоғары	бірінші			физика	химия	биология	информатика
										қазақ	орыс				
4	1	0	0	1	2	1	1	1	1	1		1	1	1	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 8 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, тек «Биология» пәні бойынша оқулықтар саны - 26 (8 – сынып), «Химия» пәні бойынша оқулықтар саны - 26 (8 – сынып), «Физика» пәні бойынша оқулықтар саны - 26 (8 – сынып), «Информатика» пәні бойынша оқулықтар саны - 26 (8 – сынып), дидактикалық материалдар саны – 0, элективті курстар саны-0, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 10.5.3-кестеде берілген.

10.5.3. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	Biology	2017	Астана - кітап	ағылшын
	8	Informatics	2021	Астанакітап	ағылшын
	8	Physics	2017	Астанакітап	ағылшын
	8	Chemistry	2017	Астанакітап	ағылшын

Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

«Жамбыл ауданының білім беру бөлімінің Қарғалы №4 орта мектеп» КММ - де оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биология кабинеттерінің саны -1, химия кабинеттерінің саны -1, физика кабинеттерінің саны -1, информатика кабинеттерінің саны – 1, зертханалар саны-3, лингофон кабинеті - 0, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 10.5.4-кестеде ұсынылған.

10.5.4. кесте - Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп.,интербелсенді тақта)
Биология	1	1	0	+	+
Химия	1	1	0		+
Физика	1	1	0		+
Информатика	1	0	0	+	+

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытылған түлек сыныптары жоқ , оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2019 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2020 жылы – 0, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2021 жылы – 15, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 10.5.5-кестеде ұсынылады.

10.5.5. кестеде - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0	15	0

2018-2019 оқу жылында «Жамбыл ауданының білім бөлімінің Қарғалы №4 орта мектебі» КММ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқан жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.5.6-кестеде берілген.

10.5.6. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
9-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-						

2019-2020 оқу жылында «Жамбыл ауданының білім бөлімінің Қарғалы №4 орта мектебі» КММ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқан жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.5.7-кестеде берілген.

10.5.7. кесте - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2019-2020		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020 - 2021 оқу жылында «Жамбыл ауданының білім бөлімінің Қарғалы № 4 орта мектебі» КММ бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқан жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.5.8-кестеде берілген.

10.5.8. – кестеде - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021										
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар			
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	
11-сынып	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын											

2020 – 2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 10.5.9 - кестеде келтірілген.

10.5.9. кесте - Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

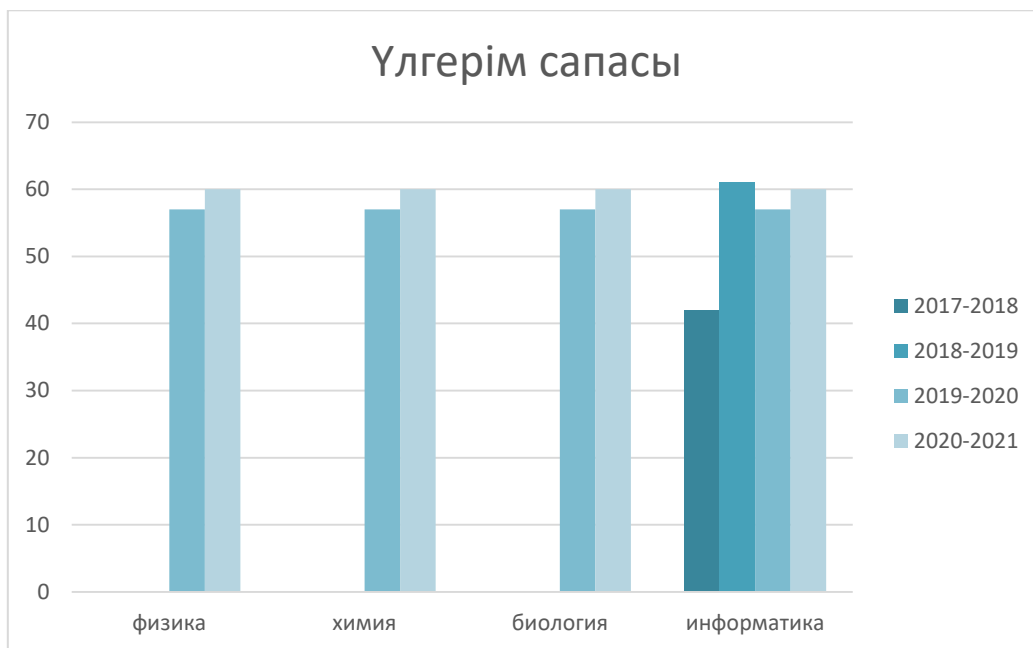
	2019		2020		2021	
Түлектер саны					15	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0	0	0	0	10	0
Шетелдік ЖОО	0	0	0	0	0	0
Отандық колледж	0	0	0	0	4	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

10.5.10-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылы	8 А сынып	информатика	19	Ығылманова К.	42%
2018-2019 оқу жылы	9 А сынып	информатика	28	Мусаева Г	61%
2019-2020 оқу жылы	10 А сынып	информатика	14	Мусаева Г Татиева А.	57%
	10 А сынып	биология	14	Кушербаева А.	57%
	10А сыны	физика	14	Назкенова Г.	57%
	10 А сынып	химия	14	Калниязова Д.	57%
2020-2021 оқу жылы	11 А сынып	информатика	15	Ығылманова К..	60%
	11 А сынып	биология	15	Кушербаева А.	60%
	11 А сынып	физика	15	Назкенова Г.	60%
	11 А сынып	химия	15	Калниязова Д.	60%

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқуды бастаған 8 сынып 2020-2021 оқу жылында 11-сыныпта оқуды тәмәмдаған. «Биология», «Химия» және «Физика» пәндерін ағылшын тілінде оқуды 2019-2020 оқу жылынан 10 сыныптардан бастаған 9-сынып 10-11 сыныпқа өткен сайын оқу сапасы салыстырмалы өскен. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 17 баланы құрайды. Пән иелері 2017 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. 2019-2020 оқу жылынан бастап, жаңа пән иесі қосылып, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқу сыныбы еселенген. Биология, информатика, химия және физика пәндері 2019-2020 оқу жылынан бастап жақсы бірқалыпты үлгерімді көрсетуде (10.5.1. – сурет).

Сурет 10.5.1.

10.6 «Алматы облысы білім басқармасының Қапшағай қаласы бойынша білім бөлімі» ММ «Ш. Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған физика-математика мектеп-интернаты» КММ, 10-11 сыныптар

Алматы облысы білім басқармасының «Ш. Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған физика-математика мектеп-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі Алматы қаласында, Ғабдуллин көшесі, 45 мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты-400 оқушы; сынып - комплектілер – 15; мектеп оқушылары-368. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі.

«Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына сәйкес «Физика», «Информатика», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) биология, информатика, химия, физика пәндерін қамтиды, тек 10-сыныптан бастап физика, информатика ағылшын тілінде оқытылады. «Ш. Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған физика-математика мектеп-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесі пилоттық мектебінде ағымдағы жылы алты сынып жиынтығы - 10-11 сыныптар, қазақ

тілінде оқытылады. Ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны - 118, химиядан - 0, биологиядан-0, информатикадан - 118, барлығы 236 білім алушы ағылшын тілінде оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.6.1-де ұсынылады.

10.6.1. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
10	1	1	0	62	0	0	50	112
11	1	1	0	56	0	0	68	124

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 4, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 2, 5 жылдан 10 жылға дейін - 1, 10 жылдан 15 жылға дейін - жоқ, 15 жылдан 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтердің саны-жоқ. Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны - 4, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - 1, «педагог-сарапшы» - 1, «педагог-модератор» -1, «педагог» - 1.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 2, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны – 2. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.6.2-кестеде ұсынылады.

10.6.2. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты				Оқыту тілі		Педагог саны				
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары					каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	
4	2	2	-	-	-	-	1	1	1	1	4	0	2	0	0	2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен «Физика» пәні бойынша оқулықтармен 100% қамтамасыз етілген 10, 11 – сыныптар), дидактикалық материалдар саны – 0, элективті

курстар саны-0, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 10.6.3-кестеде берілген.

10.6.3. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика, информатика	2019	Астана - кітап	ағылшын
	11	Физика, информатика	2019	Астанакітап	ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

Ш.Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған физика-математика мектеп-интернатында оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, физика кабинеттерінің саны - 2, зертханалар саны-1, информатика кабинеттерінің саны – 2, лингофон кабинеті - 1, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 10.6.4-кестеде ұсынылған.

10.6.4. кесте - Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	2	1	1	+	2
Информатика	2	0	0	+	30

2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 58 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2019 жылы – 67, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2020 жылы – 47, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2021 жылы – 56, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 10.6.5-кестеде ұсынылады.

10.6.5. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	58	0	67	0	47	0	56	0

2018-2019 оқу жылында Ш. Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған физика-математика мектеп-интернатының ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.6.6-кестеде берілген.

10.6.6. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Білім алушылардың 2019 – 2020 оқу жылындағы ағылшын тілінде оқытатын білім алушылардың пәндік олимпиадаларына, жобаларына және басқа да жарыстарына («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») жіберілуі туралы мәліметтер 10.6.7-кестеде берілген.

10.6.7. кесте - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020 - 2021 оқу жылында Ш. Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған физика-математика мектеп-интернатының ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысты. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.6.8-кестеде берілген.

10.6.8. кесте - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі	2020-2021			
		олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

2019 – 2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 10.6.9-кестеде келтірілген.

10.6.9. кесте - Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	67		47		56	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	67	0	47	0	56	0
Шетелдік ЖОО	0	0	0	0	0	0
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

10.6.10–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

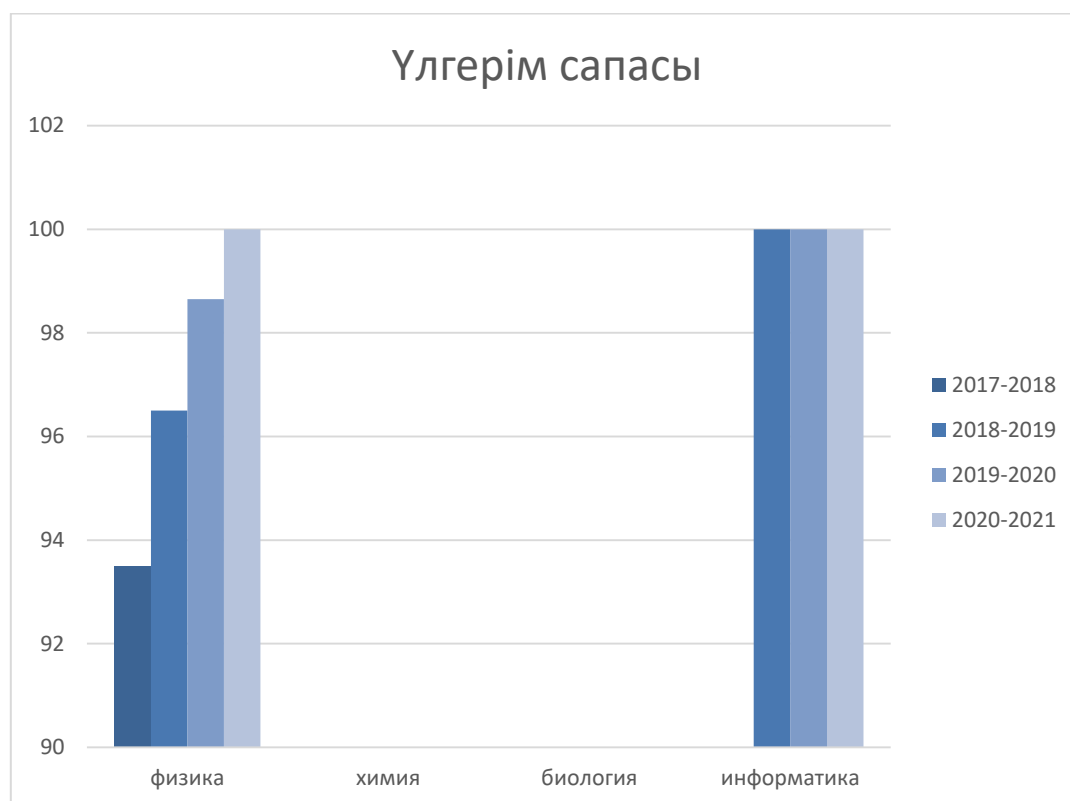
Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылында	10 Ә сынып (1)	физика	16	Ақбердиев Б.	87%
	11 Ә сынып (1)	физика	10	Ақбердиев Б.	100%
	11 Б сынып (1)	физика	9	Ақбердиев Б.	100%

	11 А сынып (1)	физика	9	Сейдаз Т.	100%
	11 Ә сынып (1)	физика	12	Сейдаз Т.	100%
2018-2019 оқу жылы	10 А сынып (1)	физика	13	Сейдаз Т.	100%
	10 Ә сынып (1)	физика	14	Сейдаз Т.	100%
	11 А сынып (1)	физика	9	Сейдаз Т.	100%
	10 А сынып (2)	физика	16	Ақбердиев Б.	94%
	10 Ә сынып (2)	физика	13	Ақбердиев Б.	92%
	11 Ә сынып (2)	физика	12	Ақбердиев Б.	100%
	11 Б сынып (2)	физика	11	Ақбердиев Б.	100%
	10 А сынып (1)	информатика	14	Сатымбеков М.	100%
	10 Ә сынып (1)	информатика	12	Сатымбеков М.	100%
	11 Ә сынып (1)	информатика	12	Сатымбеков М.	100%
	11 Б сынып (1)	информатика	11	Сатымбеков М.	100%
	2019-2020 оқу жылы	10 А сынып (1)	физика	13	Ақбердиев Б.
10 Ә сынып (1)		физика	12	Ақбердиев Б.	100%
10 Б сынып (1)		физика	9	Ақбердиев Б.	100%
11 Ә сынып (1)		физика	12	Ақбердиев Б.	100%
11 А сынып (2)		физика	11	Сейдаз Т.	100%
11 А сынып (1)		информатика	11	Сатымбеков М.	100%
11 Ә сынып (1, 2)		информатика	24	Сатымбеков М.	100%
2020-2021 оқу жылы	10 А сынып	физика	15	Ақбердиев Б.	100%
	10Ә сынып	физика	12	Ақбердиев Б.	100%
	10 Б	Физика	9	Ақбердиев Б.	100%
	11 А сынып	физика	6	Ақбердиев Б.	100%
	11 Ә сынып (1)	физика	12	Ақбердиев Б.	100%
	11 Ә сынып (2)	физика	12	Сейдаз Т.	100%
	11 Б сынып (2)	физика	9	Сейдаз Т.	100%
	10 А сынып (1)	информатика	12	Сатымбеков М.	100%
	10 Б сынып (1)	информатика	9	Сатымбеков М.	100%
	11 А сынып (1)	информатика	8	Сатымбеков М.	100%

жылы	11 Ә сынып (1)	информатика	12	Сатымбеков М.	100%
	11 Б сынып (1)	информатика	8	Сатымбеков М.	100%
	10 А сынып (2)	информатика	12	Даулетиярова М.	100%
	10 Ә сынып (2)	информатика	12	Даулетиярова М.	100%
	10 Б сынып (2)	информатика	12	Даулетиярова М.	100%
	11 А сынып (2)	информатика	7	Даулетиярова М.	100%
	11 Ә сынып (2)	информатика	12	Даулетиярова М.	100%
	11 Б сынып (2)	информатика	9	Даулетиярова М.	100%

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Информатика» және «Физика» пәндерін ағылшын тілінде оқуды 10 сыныптан басатаған. 2018-2019 оқу жылында 11-сыныпта оқуды тәмәмдаған. «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқуды 2017-2018 оқу жылынан бастаған 10-сынып 11 сыныпқа өткен сайын оқу сапасы салыстырмалы өскен. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 14 баланы құрайды. Пән иелері 2017 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. Информатика және физика пәндері 2019-2020 оқу жылынан бастап жақсы үлгерімді көрсетуде (10.6.1. – сурет).

Сурет 10.6.1.

10.7. «Алматы облысы білім басқармасының Талдықорған қаласы бойынша білім бөлімі» ММ «Дарынды балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты» КММ, 7-11 сыныптар

Талдықорған ДБА «Білім-инновация» мамандандырылған лицей-интернаты 09.08.1993 жылы Алматы облысы Әкімінің шешімімен құрылды. 25.04.2018 жылы Алматы облысының әкімдігінің № 193 қаулысымен атауы өзгертілді. 15.05.2018 жылы Талдықорған қаласының Әділет басқармасынан мемлекеттік қайта тіркеуден өтті. Лицейге оқушылар 7 сыныпқа конкурстық іріктеу жүргізіліп қабылданады. Білім беру ұйымының оқыту тілі - қазақша. ЖМЦ пәндері ағылшын тілінде жүргізіледі. 2021-2022 оқу жылында оқушы контингенті – 248. Ұлттық құрамы – қазақ-246, орыс- 1, татар-1. Сынып саны – 10. Лицейдегі педагог кадр саны – 33. Оның ішінде білімі жоғары – 33, магистр – 7. Біліктілік санаты бойынша сапалық құрамы: педагог-шебер – 0, педагог-зерттеуші–14, педагог-сарапшы – 7, педагог-модератор – 4 , санаты жоқ – 8.

2020 – 2021 оқу жылындағы білім сапасы - «Алтын белгі» иегерлері: 11; - «Үздік аттестат» иегерлері: 6.

2020 - 2021 оқу жылындағы лицей жетістігі: Облыстық пән олимпиадасының жеңімпаздары – 27 оқушы. I орын иегерлері – 5 оқушы, II орын иегерлері – 5 оқушы, III орын иегерлері – 17 оқушы.

Республикалық пән олимпиадасында 1 оқушымыз – 2 орын, 4 оқушымыз – 3 орын иеленді. Облыстық ғылыми жобалар конкурсының жеңімпаздары – 18 оқушы. I орын иегерлері – 1 оқушы, II орын иегерлері – 7 оқушы, III орын иегерлері – 10 оқушы. Республикалық жасөспірімдер олимпиадасының облыстық кезеңінің жеңімпаздары – 7 оқушы. I орын иегерлері – 3 оқушы, II орын иегерлері – 1 оқушы, III орын иегерлері – 3 оқушы. Республикалық жасөспірімдер олимпиадасының республикалық кезеңінде 5 оқушы жүлдегер атанды.

Әл-Фараби атындағы қашықтықтан халықаралық олимпиадасында 3 оқушымыз – 1 орын, 1 оқушымыз – 2 орын, 2 оқушымыз – 3 орын иеленді.

Ө. Жолдасбеков атындағы математика және механикадан зерттеу жұмыстары халықаралық конкурсының III орын иегерлері - Омаров Заңғар, Жұмақанов Альтаир.

18 Халықаралық түрік тілі олимпиадасында лицейімізден 65 оқушы жүлдегер атанды. Аталған олимпиадада дүниежүзі бойынша оқушымыз Төлеуғалиев Ернар 2 – орынға ие болды.

Физика пәнінен ағылшын тілінде оқитын білім алушы саны – 195 , химия пәнін – 195 , биология пәнін - 195, информатика пәнін -247, Ал ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 10.7.1. – ұсынылады.

10.7.1. –кесте. ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				барлығы
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	
10	2	2	-	50	50	50	50	50
11	2	2	-	49	49	49	49	49
7	2	2	-				52	52
8	2	2	-	48	48	48	48	48
9	2	2	-	48	48	48	48	48

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 7, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - 1, 5 жылдан 10 жылға дейін - 5, 10 жылдан 15 жылға дейін - жоқ, 15 жылдан 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтердің саны-1.

Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны - 3, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - 1, «педагог-сарапшы» - 2, «педагог-модератор» -1.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 3, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.7.2-кестеде ұсынылады

10.7.2. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-10 жылға дейін	10-15 жылға дейін	15-20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог	қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика
7	1	5			1		1	2	1	3	7		1	1	1	4

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 7-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен жабдықталуы туралы ақпарат 10.7.3. – кестеде ұсынылады.

10.7.3. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Өзірлеу тілі
Оқулық	7	Физика	2017	Астана кітап	ағылшын
	8	Физика	2017	Астана кітап	ағылшын
	9	Физика	2018	Астана кітап	ағылшын
	10	Физика	2020	Астана кітап	ағылшын
	11	Физика	2020	Астана кітап	ағылшын
Оқулық	7	Химия	2017	Астана кітап	ағылшын
	8	Химия	2017	Астана кітап	ағылшын
	9	Химия	2018	Астана кітап	ағылшын
	10	Химия	2018	Астана кітап	ағылшын
	11	Химия	2020	Астана кітап	ағылшын
Оқулық	7	Биология	2017	Астана кітап	ағылшын
	8	Биология	2017	Астана кітап	ағылшын
	9	Биология	2018	Астана кітап	ағылшын
	10	Биология	2018	Астана кітап	ағылшын
	11	Биология	2020	Астана кітап	ағылшын
Оқулық	7	информатика	2017	Астана кітап	ағылшын
	8	информатика	2017	Астана кітап	ағылшын
	9	информатика	2019	Астана кітап	ағылшын
	10	информатика	2020	Астана кітап	ағылшын
	11	информатика	2020	Астана кітап	ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	0	0	0	0	0
Дидактикалық материалдар	0	0	0	0	0
тағы басқа	0	0	0	0	0

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, физика кабинетінің саны - 1, лаборант кабинеті - 0 , химия кабинетінің саны -1, лаборант кабинеті – 0, информатика кабинеті – 1, биология кабинеті -1. Кабинеттер компьютермен, смарт панельмен, проекторлармен жабдықталған. Барлық кабинеттер интернет желісіне қосылған.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 10.7.4. – кестеде ұсынылады.

10.7.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лабора- тория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	0	0	+	+
Химия	1	0	0	+	+
Биология	1	0	0	+	+
Информатика	1	0	0	+	+

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар бойынша 2018 жылы – 48 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны - 0.

2019 жылы ағылшын тілінде оқыған және шет елдік жоғары оқу орындарына түскен түлектер саны - 2

2020 жылы ағылшын тілінде оқыған және шет елдік жоғары оқу орындарына түскен түлектер саны - 0

2021 жылы ағылшын тілінде оқыған және шет елдік жоғары оқу орындарына түскен түлектер саны - 6

Сондай-ақ, әр жыл бойынша еліміздің алдыңғы қатарлы университеттері Сүлейман Демирел университеті мен Назарбаев Университетіне түскен түлектер саны артуда

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 10.7.5. – кестеде ұсынылады.

10.7.5. –кестеде. ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	48	0	47	0	51	1	46	1

Білім алушылардың 2018 – 2019 оқу жылындағы ағылшын тілінде оқытатын білім алушылардың пәндік олимпиадаларына, жобаларына және басқа да жарыстарына («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») жіберілуі туралы мәліметтер 10.7.6-кестеде берілген.

10.7.6. –кесте. ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық,

республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып		20	4		7					
Алынған жүлделі орындар		0	0	0	0	0				
Гран-при		4	0	0	0	0				
1-орын		9	0	0	1	0				
2-орын			0	0	2	0				
3-орын			4	0	4	0				
11-сынып		7	3	1	2	0	7		15	
Алынған жүлделі орындар		0	0	0	0	0	0		0	
Гран-при		3	0	0	0	0	0		5	
1-орын		0	0	0	0	0	1		3	
2-орын		4	1	0	1	0	4		7	
3-орын			2	1	1	0	2			

Білім алушылардың 2019 – 2020 оқу жылындағы ағылшын тілінде оқытатын білім алушылардың пәндік олимпиадаларына, жобаларына және басқа да жарыстарына («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») жіберілуі туралы мәліметтер 10.7.7-кестеде берілген.

10.7.7. –кесте. ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	0	5	1	0	3	0	0	0	0	0

Алынған жүлделі орындар										
Гран-при		0 3	0		0					
1-орын		2 0	0		0					
2-орын			0		0					
3-орын			1		3					
11-сынып	0	3	1	0	10	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар		0 2	0		0					
Гран-при		1 0	0		1					
1-орын			0		4					
2-орын			1		5					
3-орын										

Білім алушылардың 2020 – 2021 оқу жылындағы ағылшын тілінде оқытатын білім алушылардың пәндік олимпиадаларына, жобаларына және басқа да жарыстарына («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») жіберілуі туралы мәліметтер 10.7.8-кестеде берілген.

10.7.8. –кесте. ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	7	6	1	6	4	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при	0	0 2	0	0	0	0	0	0	0	0
1-орын	2	0 4	0	3	0	0	0	0	0	0
2-орын	0		0	1	2	0	0	0	0	0
3-орын	5		1	2	2	0	0	0	0	0
11-сынып	8	6	2	0	0	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при	0	0 0	0	0	0	0	0	0	0	0
1-орын	0	3 3	0	0	0	0	0	0	0	0
2-орын	4		1	0	0	0	0	0	0	0
3-орын	4		1	0	0	0	0	0	0	0

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 10.7.9. –кестеде ұсынылған.

10.7.9. –кесте. Мектепте ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	47		51		46	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	40		51		40	
Шетелдік ЖОО	7		0		6	
Отандық колледж	0		0		0	
Шетелдік колледж	0		0		0	

10.7.10–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

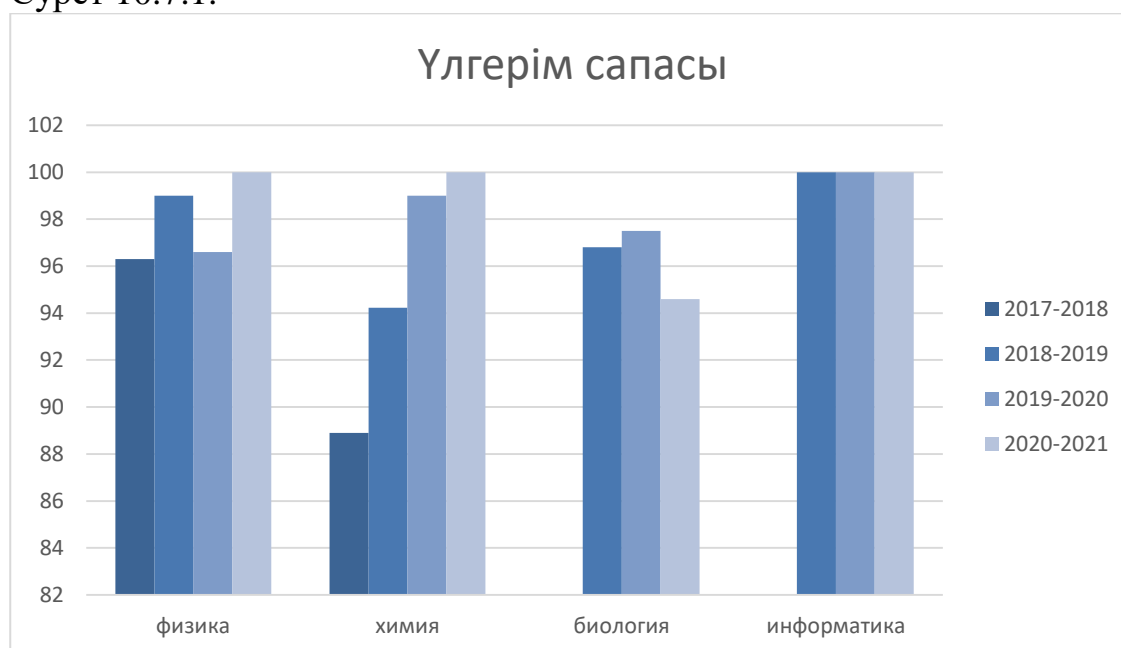
Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылы	7 А	Физика	27	Мирманов Аманат	96,3%
	7 Б	Физика	27	Мирманов Аманат	96,3
	7 А	Химия	27	Мусатаев Дидар	88,9
2018-2019 оқу жылы	7 А	Биология	26	Мажитханов Абылай	96,15
	7 Б	Биология	26	Мажитханов Абылай	84,62
	8 А	Биология	25	Мажитханов Абылай	92
	8 Б	Биология	26	Мажитханов Абылай	96,15
	9 А	Биология	23	Мажитханов Абылай	100
	9 Б	Биология	26	Мажитханов Абылай	100
	10 А	Биология	25	Мажитханов Абылай	100
	10 Б	Биология	26	Мажитханов Абылай	100
	11 А	Биология	24	Мажитханов Абылай	100
11Б	Биология	23	Мажитханов Абылай	100	
2018-2019 оқу	11 А	Физика	24	Катренова Жанерке	100

жылы	11 Б	Физика	23	Катренова Жанерке	100	
	7 А	Физика	26	Узынташ Ресул	100	
	7 Б	Физика	26	Узынташ Ресул	96,15	
2018-2019 оқу жылы	7 А	Химия	26	Мирсаитов Саидмухамед	96,15	
	7 Б	Химия	26	Мирсаитов Саидмухамед	92,31	
2018-2019 оқу жылы	7 А	Инф	13	Ибраев Дарын	100	
	7 Б	Инф	12	Ибраев Дарын	100	
2018-2019 оқу жылы	7 А	Инф	13	Пириев Эльбрус	100	
	7 Б	Инф	12	Пириев Эльбрус	100	
2019-2020 оқу жылы	7 А	Биология	25	Акимбаев Бауржан	96	
	7 Б	Биология	24	Акимбаев Бауржан	100	
	8 А	Биология	26	Акимбаев Бауржан	100	
	8 Б	Биология	25	Акимбаев Бауржан	96	
	9 А	Биология	25	Акимбаев Бауржан	92	
	9 Б	Биология	26	Акимбаев Бауржан	96,15	
	11 А	Биология	25	Акимбаев Бауржан	100	
	11 Б	Биология	26	Акимбаев Бауржан	100	
	10 А	Физика	21	Катренова Жанерке	100	
	10 Б	Физика	26	Катренова Жанерке	96	
	11 А	Физика	25	Катренова Жанерке	100	
	11 Б	Физика	26	Катренова Жанерке	100	
	7 А	Физика	25	Узынташ Ресул	92	
	7 Б		24		91,67	
	8 А	Химия	25	Якар Джехан	100	
	8 Б		25		96	
	9 А		25		100	
	9 Б		26		100	
	7 А	Информатика	27	Ибраев Дарын	100	
	7 Б		25		100	
	10 А		21		100	
	10 Б		26		100	
	2020-2021 оқу жылы	7 А	Биология	25	Акимбаев Б	100,0
		7 Б		24		87,5
		8 А		24		95,83
		8 Б		24		100,0
		9 а		26		92,31
9б			25		92,0	
7 А		Физика	25	Жақсылықов С	100,0	
7 Б			24		100,0	
8 А			24		100,0	
8 Б			24		100,0	
9 а			26		100,0	
9б			25		100,0	
10а			25		100,0	

	106		26		100,0
	11 А		20		100,0
	11 Б		26		100,0
	7 А	Химия	25	Якар Джехан	100
	7 Б		24		100
	8 А		24		100
	8 Б		24		100
	9 А		26		100
	9 Б		25		100
	7 А	Информатика	25	Сағынтай Еркебұлан	100
	7 Б		24		100
	8 А		24		100
	8 Б		24		100

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Физика» және «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқуды 7 сыныптан бастаған. «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқуды 2018-2019 оқу жылында 7-11 сынаптарда оқуды бастап, және барша ағылшынша өтетін пәндерді оқуында сыныпқа өткен сайын оқу сапасының салыстырмалы бірқалыпты өскенін байқауға болады. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 25 баланы құрайды. Пән иелері 2017 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. «Физика», «Биология» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқу сыныбы еселенген. Информатика және химия пәндерінде 2018-2019 оқу жылынан бастап жақсы үлгерімді көрсетуде (10.7.1. – сурет).

Сурет 10.7.1.

10.8 «Алматы облысы білім басқармасының Іле ауданы бойынша білім бөлімі мемлекеттік мекемесінің «№ 14 орта мектеп» МКМ, 7-8 сыныптар

«Алматы облысы білім басқармасының Іле ауданы бойынша білім бөлімі мемлекеттік мекемесінің «№14 орта мектеп» МКМ Қосөзен ауылында орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 640 оқушы; сынып - комплектілер – 32; мектеп оқушылары-551. Оқыту қазақ және орыс тілінде жүргізіледі. Физика 8 сыныпта (18) оқушы, Биологияны оқыту 8 сыныпта (15 оқушы), Химия 7 сыныпта (19) оқушы жүзеге асырылады.

«Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына «Алматы облысы білім басқармасының Іле ауданы бойынша білім бөлімі мемлекеттік мекемесінің «№ 14 орта мектеп» КММ

Жалпы білім берудің үшінді сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асыру болып табылады. Бейінді мектепте білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану - математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану - математикалық бағыт (бұдан әрі - ЖМБ) биология, химия, физика пәндерін қамтиды. Іле ауданы Қосөзен ауылы «№14 орта мектеп» КММ пилоттық жоба бойынша үш сынып жиынтығы – 7-8 сыныптар, қазақ тілінде оқыту. Ағылшын тілінде физикадан білім алушылар саны - 18, химиядан - 19, биологиядан-15, информатикадан - 0, барлығы 52 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.8.1-де ұсынылады.

10.8.1. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	1	1	0	0	19	0	0	19
8	2	2	0	18	0	15	0	33

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 3, жұмыс өтілі 5 жылға дейін - жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін - 0, 10 жылдан 15 жылға дейін - жоқ, 15 жылдан 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтердің саны-3.

Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны - 17, «педагог-шебер» - жоқ, «педагог-зерттеуші» - 1, «педагог-сарапшы» - 25, «педагог-модератор» -18.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 0, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1, «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны - 1. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 10.8.2-кестеде ұсынылады.

10.8.2. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары								каз	орыс	физика	химия
3	0	0	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0	1	1	1	0

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 7-8 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеп, тек «Биология» пәні бойынша оқулықтар саны - 0 (8 – сынып), (7 – сынып), дидактикалық материалдар саны – 0, элективті курстар саны-0, әзірлеу тілі-ағылшын тілінде, басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 10.8.3-кестеде берілген.

10.8.3. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық					
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық	-	-	-	-	-

материалдар					
тағы басқа	-	-	-	-	-

«Алматы облысы білім басқармасының Іле ауданы бойынша білім бөлімі мемлекеттік мекемесінің «№ 14 орта мектеп» КММ - де оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биология, химия, физика кабинеттерінің саны - 3, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті - 0, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 10.8.4-кестеде ұсынылған.

10.8.4. – кестеде - Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	0	+	+
Химия	1	1	0	+	+
Физика	1	0	0	0	-

ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша түлектер жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 10.8.5-кестеде ұсынылады.

10.8.5. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0	0	0	0	0	0	0	0

2018 – 2019 оқу жылы «Алматы облысы білім басқармасының Іле ауданы бойынша білім бөлімі мемлекеттік мекемесінің «№ 14 орта мектеп» КММ білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология», «Химия», «Физика») жіберілуі туралы мәліметтер 10.8.6-кестеде берілген.

10.8.6. – кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019-2020 оқу жылында «Алматы облысы білім басқармасының Іле ауданы бойынша білім бөлімі мемлекеттік мекемесінің «№ 14 орта мектеп» КММ бойынша ЖМБ («Биология», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқан жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.8.7-кестеде берілген.

10.8.7. – кестеде - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2019-2020		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2020-2021 оқу жылында «Алматы облысы білім басқармасының Іле ауданы бойынша білім бөлімі мемлекеттік мекемесінің «№ 14 орта мектеп» КММ бойынша ЖМБ («Биология», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар халықаралық олимпиадаларға қатысқан жоқ. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 10.8.8 - кестеде берілген.

10.8.8. – кестеде - ЖМБ пәндерін («Биология», «Информатика», «Химия, «Физика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

2019, 2020, 2021 жылдары оқу тілі – ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер – жоқ.

10.8.9. кесте - Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	0		0		0	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0					
Шетелдік ЖОО	0					
Отандық колледж	0					
Шетелдік колледж	0					

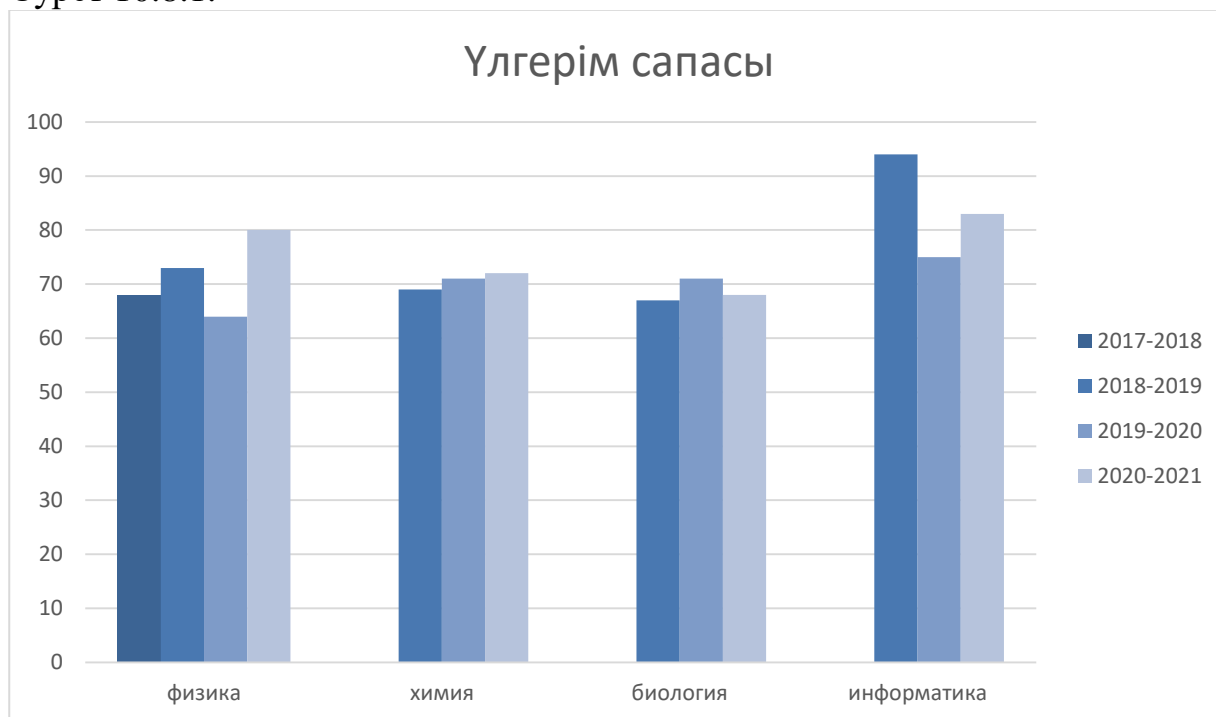
10.8.10–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылы	7 А сынып	Физика	25	Тажимбетова К.К	68 %
2018-2019 оқу жылы	8 А сынып	Физика	26	Тажимбетова К.К	73%
	8 А сынып	Химия	26	Алманов К.Ж	69%
	8 Ә сынып	Биология	27	Нурахметова Г.Н	67%
	8 Б сынып	Информатика	16	Амирханова А.А	94%
2019-2020 оқу жылы	9 А сынып	Физика	28	Тажимбетова К.К	64%
	9 А сынып	Химия	28	Алманов К.Ж	71%
	9 Ә сынып	Биология	28	Нурахметова Г.Н	71%
	9 Ә сынып	Информатика	28	Амирханова А.А	75%
2020-2021 оқу жылы	7 «А»	Физика	25	Тажимбетова К.К	80%
	7 «А»	Химия	25	Алманов К.Ж	72%
	7 «Б»	Биология	25	Нурахметова Г.Н	68%
	7 «Ә»	Информатика	24	Амирханова А.А	83%

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқуды 7 сыныптан бастаған. «Биология», «Информатика» және «Химия» пәндерін ағылшын тілінде оқуды

2018-2019 оқу жылынан бастаған 8-сыныптар 10-11 сыныпқа өткен сайын оқу сапасы салыстырмалы өскен. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 25 баланы құрайды. Пән иелері 2017 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. Информатика пәні 2020-2021 оқу жылынан бастап жақсы үлгерімді көрсетуде (10.1.1. – сурет).

Сурет 10.8.1.

**Алматы облысы бойынша орта білім беру ұйымдарындағы
жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде
оқыту бойынша жалпы ақпарат**

Алматы облысы бойынша орта білім беру ұйымдарының берген мәліметтеріне сүйенсек, 7-сыныпта 4 комплект, 8-сыныпта 8 комплект, 9-сыныпта да 3 комплект, 10-сыныпта 4 комплект, 11-сыныпта 4 комплект ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқып жатыр (1- кесте) .

1 –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

		Оқыту тілі	Білім алушылар саны
--	--	------------	---------------------

Сынып	Сынып саны			физика	химия	биология	информатика	барлығы
		қазақ	орыс					
7	4	4	0	50	95	50	76	271
8	8	8	2	92	74	115	75	356
9	3	3	0	48	48	48	73	73
10	4	3	1	112	50	50	101	313
11	4	4	0	105	49	49	117	320

Алматы облысы бойынша орта білім беру ұйымдарының берген мәліметтеріне сүйенсек, «педагог» санатында – 5, «педагог-модератор» санатында – 3, «педагог-сарапшы» санатында – 11, «педагог-зерттеуші» санатында - 4 адам және «педагог-шебер» санатында – 1 адам ЖМБ пәндері бойынша сабақ береді. Алматы облысында педагогтердің «Лауазымдағы еңбек өтілі» өлшемі бойынша мектептерден алынған ақпараттарға сәйкес 5 жылға дейінгі өтілі бар ағылшын тілінде ЖМБ пәндерін оқытатын педагог саны 5 адамды құрайды, ал 5-10 жылға дейінгі педагогтердің саны - 8 адам, 10-15 жылға дейінгі педагогтер – 4, 15-20 жылға дейінгі педагогтер – 2, 20 жылдан жоғары қызмет етіп келетін – 8 педагог бар (2-кесте).

2. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог			қазақ	орыс	физика	химия
27	5	8	4	2	8	1	4	11	3	5	24	0	5	4	5	13

ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені бойынша аталған аймақтың орта білім беретін ұйымдарында отандық және шетелдік оқу материалдары қолданады.

3 –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	7	Физика	Алматыкітап	2000	қазақша
	7	Биология	Атамұра	2017	Қаз/рус
	7	химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
	8	химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
	8,9,10	Информатика	2019,2020,2021	Астана кітап	ағылшынша
	8,9,11	Химия	2020	Астана кітап	ағылшынша
	9	Biology	2019/2020	Астана - кітап	ағылшын
	9	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
	9	химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
	10	Физика	2020	Астана кітап	ағылшынша
	10	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
	10	Физика	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
	10	химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
	11	Biology	2020	Астана кітап	ағылшын
	11	химия	Мектеп	2020	Қаз/рус
	11	Физика	Мектеп	2020	Қазақша/рус
	11	Physics. Grade 11 Textbook	2020	Астана	Ағылшын тілі
	11	Informatics. Grade 11 Textbook	2020	Астана	Ағылшын тілі
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	7	Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
	7	Химия	Атамұра	2017	қазақша
	7	Биология	Атамұра	2017	Қаз/рус
	7	Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
	8	Химия	Атамұра	2017	Қаз/рус
	8	Физика	Атамұра	2017	Қазақша/рус
	9	Химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
	9	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
	10	Физика	Мектеп	2019	Қазақша/рус
	10	Химия	Мектеп	2019	Қаз/рус
	10	Oxford-complete physics TG	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
	10	Complete ICT for Cambridge teacher Pack	2019	Cambridge	Ағылшын тілі
	11	Химия	Мектеп	2020	Қаз/рус
	11	Физика	Мектеп	2020	Қазақша/рус

Алматы облысы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, химия кабинеттерінің саны-3, зертханалар саны-2, физика кабинеттерінің саны - 5, зертханалар саны-2, биология кабинеттерінің саны-6, зертханалар саны-4, информатика кабинеттерінің саны-8, зертханалар саны-0, лингофон кабинеті-1, кабинет интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) қамтылған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 4-кестеде көрсетілген.

4 –кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	6	4	0	+	Смарт панель
Физика	5	2	1	+	Смарт панель
Химия	3	2	1	+	Проектор
Информатика	8	0	1	+	Проектор

Алматы облысы бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған 2018 жылғы 116 түлек, 2019 жылғы 114 түлек, 2020 жылғы 98 түлек, 2021 жылғы 146 түлек ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырмаған (5-кесте).

5 –кестеде. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	116	0	114	0	98	0	146	0

Аталған аймақ бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 – сыныптан 31, 11-

сыныптар бойынша 35 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (6-кесте).

6 –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	20	4	-	7	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при		4								
1-орын	1	16			1				1	
2-орын					2					
3-орын			4		4					
11-сынып	-	7	3	1	2	-	7	-	15	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при		3								
1-орын		4					1		5	
2-орын			1		1		4		3	
3-орын			2	1	1		2		7	

Алматы облысы бойынша 2019-2020 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 – сыныптан 11, 11-сыныптар бойынша 14 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (7-кесте).

7 –кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2019-2020		
	Олимпиада	Жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар									
	Білім саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	5	1	-	3	-	-	2	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	1	3 2	1		3				1	
11-сынып	-	3	1	-	10	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		2 1	1		1 4 5					

Алматы облысы бойынша 2020-2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 – сыныптан 24, 11-сыныптар бойынша 19 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (7-кесте).

8 –кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық
10-сынып	7	6	1	6	4	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	2 5	2 4	1	3 1 2	2 2					

11-сынып	8	6	2	-	-	-	-	-	3	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при		6								
1-орын										
2-орын	4		1							
3-орын	4		1							

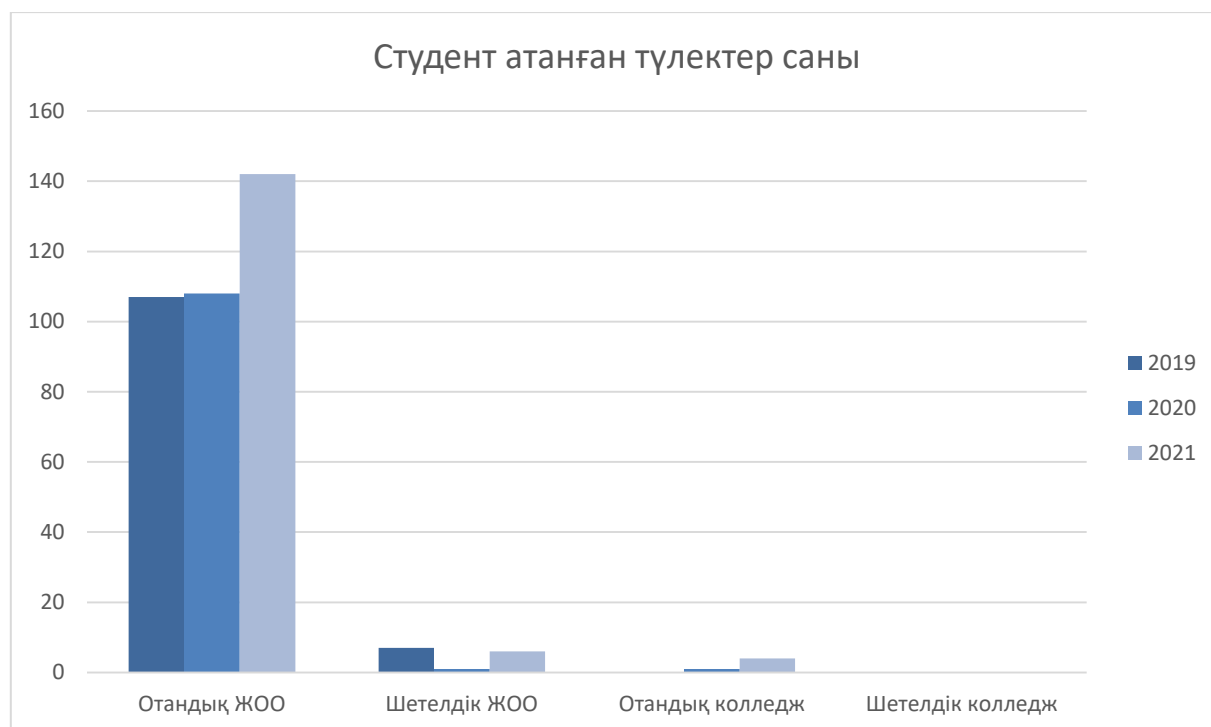
Алматы облысы бойынша 2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер саны – 114 болған. Олардың 107 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 7 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Ақпаратқа сүйенсек, 2020 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер саны – 108 болған. Олардың 106 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 1 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Сондай-ақ, отандық колледжге 1 түлек қабылданып, студент атанған. Дәл солай 2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер саны – 152 болған. Олардың 124 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 18 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Ал отандық колледжге 6 түлек қабылданса, шетелдік колледжге 4 түлек қабылданып, студент атанған (9-кесте).

9 –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	114		108		152	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	107		106		124	
Шетелдік ЖОО	7				18	
Отандық колледж			1		6	
Шетелдік колледж					4	

Диаграммадан байқағанымыздай, шетелдік оқу орнын таңдаған түлектер саны 2019 жылға қарағанда 2020, 2021 жылдары едәуір азғайнын білдіреді (1-сурет).

1-сурет. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы көрсеткіш.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 8 пилоттық мектептен 4 мектепте ғана оқытылатынын атап өткен жөн. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 57% дан 100% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2020-2021 оқу жылы Іле ауданындағы Ш. Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған физика-математика мектеп интернаты, Талдықорған Білім-инновация лицей-интернаты мен Іле ауданының №14 орта мектебі көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100% құрады, ал Жамбыл ауданындағы №4 Қарғалы орта мектебі 2019-2020 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-57%.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында үлгерім сапасының төмендеуі байқалады. Алматы облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Физика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 87,2% және 85% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 2% - ға өзгергені байқалады (10-кесте).

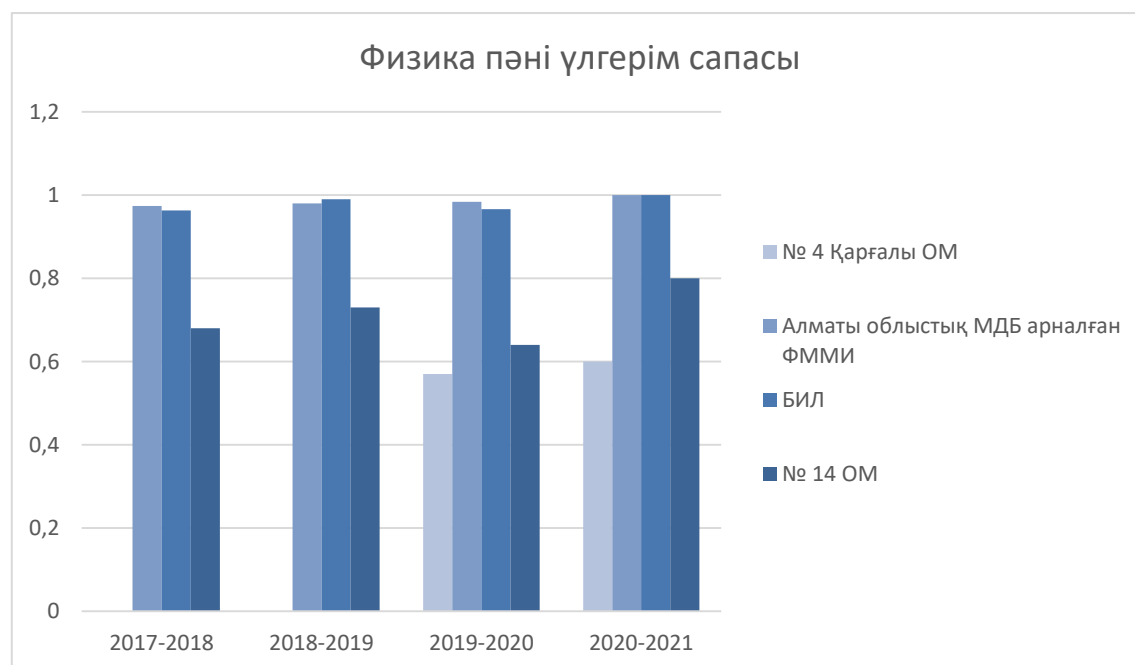
10 –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика») пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Қапшағай қаласы, Д.А. Қонаев атындағы	Райымбек ауданы, Албан Асан Барманбе	Талғар ауданы, Мектепке жасына дейінгі	Есік қаласы, Абылай хан атындағы	Жамбыл ауданы, № 4 Қарғалы орта	Іле ауданы, Ш. Смағұлов атындағы	Талдықорған қ., Білім-инновация лицей	Іле ауданы, № 14 орта мектебі

	№ 1 қазақ орта мектебі	күлы атындағы орта мектеп-гимназиясы	шағын орталығы бар № 19 жалпы білім беретін орта мектебі	№ 4 орта мектебі	мектебі	Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған ФММИ	интернаты	
	8-9-сыныптар	10 сыныптар	8, 11 сыныптар	7 сыныптар	8 сыныптар	10-11 сыныптар	7-11 сыныптар	7-8 сыныптар
2017-2018 оқу жылы	-	-	-	-	-	97,4%	96,3%	68%
2018-2019 оқу жылы	-	-	-	-	-	98%	99%	73%
2019-2020 оқу жылы	-	-	-	-	57%	98,4%	96,6%	64%
2020-2021 оқу жылы	-	-	-	-	60%	100%	100%	80%
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	-	-	-	-	-	-	-	-

Алматы облысында «Физика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (2-сурет):

2-сурет

«Химия» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 8 пилоттық мектептен 5 мектепте ғана оқытылады. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 64% дан 100% дейін

ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2019-2020 оқу жылы мен 2020-2021 оқу жылында Талдықорған қаласы Білім-инновация лицей интернаты көрсетті, онда білім сапасының пайызы 99% және 100% құрады, ал Жамбыл ауданындағы №4 Қарғалы орта мектебі 2019-2020 оқу жылында ең төмен нәтижені көрсетті-57%.

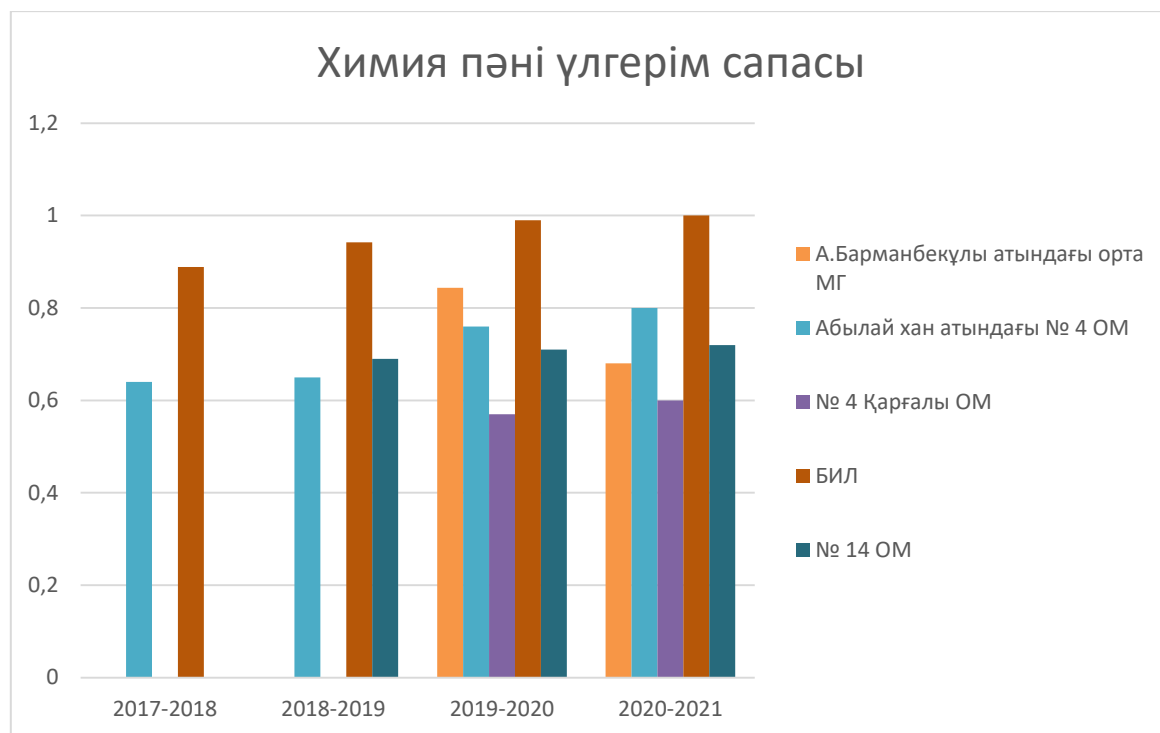
Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында Талдықорған қаласы Білім инновация лицейінде үлгерім сапасының тұрақты өсуі байқалады. Алматы облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Химия» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 76,4 % және 76 % құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 0,4% - ға өзгергені байқалады (11-кесте).

11 –кесте. Мектепте ЖМБ («Химия») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Қапшағай қаласы, Д.А. Қонаев атындағы № 1 қазақ орта мектебі	Райымбек ауданы, Албан Асан Барманбе кұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы	Талғар ауданы, Мектепке жасына дейінгі шағын орталығы бар № 19 жалпы білім беретін орта мектебі	Есік қаласы, Абылай хан атындағы № 4 орта мектебі	Жамбыл ауданы, № 4 Қарғалы орта мектебі	Іле ауданы, Ш. Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандан дырылған дарынды балаларға арналған ФММИ	Талдықорған қ., Білім-инновация лицей интернаты	Іле ауданы, № 14 орта мектебі
	8-9-сыныптар	10 сыныптар	8, 11 сыныптар	7 сыныптар	8 сыныптар	10-11 сыныптар	7-11 сыныптар	7-8 сыныптар
2017-2018 оқу жылы	-	-	-	64%	-	-	88,9%	-
2018-2019 оқу жылы	-	-	-	65%	-	-	94,23%	69%
2019-2020 оқу жылы	-	84,4%	-	76%	57%	-	99%	71%
2020-2021 оқу жылы	-	68%	-	80%	60%	-	100%	72%
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	-	-	-	-	-	-	-	-

Алматы облысында «Химия» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (3-сурет):

3-сурет

Алматы облысы «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән де қазіргі таңда ағылшын тілінде 8 пилоттық мектептен 6 мектепте ғана оқытылатынына тоқталғанымыз дұрыс. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 53% дан 97,5% дейін ауытқиды. Ең жоғары нәтижені 2018-2019 оқу жылы және 2019-2020 оқу жылында Талдықорған қаласы Білім-инновация лицей интернаткөрсетті, онда білім сапасының пайызы 96,8% және 97,5% құрады, ал Қапшағай қаласындағы Д.А. Қонаев атындағы №1 орта мектебі 2017-2018 оқу жылында ең төмен нәтижені көрсетті-53%.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында Райымбек ауданы, Албан Асан Барманбекұлы атындағы орта мектеп-гимназиясындаүлгерім сапасының жоғарылауы байқалады. Алматы облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Биология» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 61,5% және 74,6% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 13,1% - ға жоғарылағаны байқалады (12-кесте).

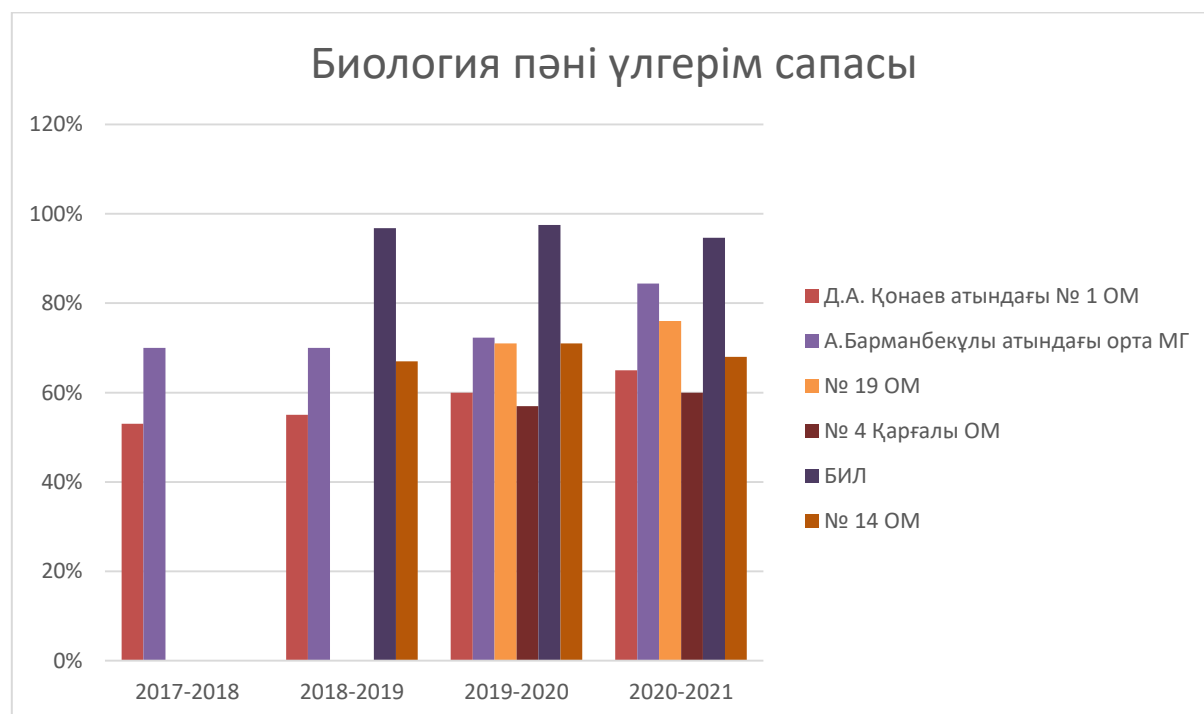
12 –кесте. Мектепте ЖМБ («Биология») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Қапшағай қаласы, Д.А. Қонаев атындағы № 1 қазақ	Райымбек ауданы, Албан Асан Барманбекұлы	Талғар ауданы, Мектепке жасына дейінгі шағын	Есік қаласы, Абылай хан атындағы № 4 орта	Жамбыл ауданы, № 4 Қарғалы орта мектебі	Іле ауданы, Ш. Смағұлов атындағы Алматы	Талдықорған қ., Білім-инновация лицей интернат	Іле ауданы, № 14 орта мектебі

	орта мектебі	атындағы орта мектеп-гимназиясы	орталығы бар № 19 жалпы білім беретін орта мектебі	мектебі		облыстық мамандан дырылған дарынды балаларға арналған ФММИ	ы	
	8-9-сыныптар	10 сыныптар	8, 11 сыныптар	7 сыныптар	8 сыныптар	10-11 сыныптар	7-11 сыныптар	7-8 сыныптар
2017-2018 оқу жылы	53%	70%	-	-	-	-	-	-
2018-2019 оқу жылы	55%	70%	-	-	-	-	96,8%	67%
2019-2020 оқу жылы	60%	72,3%	71%	-	57%	-	97,5%	71%
2020-2021 оқу жылы	65%	84,4%	76%	-	60%	-	94,6%	68%
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	-	-	-	-	-	-	-	-

Алматы облысында «Биология» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (4-сурет):

4-сурет

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 8 пилоттық мектептің барлығында оқытылады. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 75% дан 100% дейін

ауытқиды. Ең жоғары нәтижелерді 2017 – 2018 оқу жылы, 2018-2019 оқу жылы, 2019-2020 оқу жылы және 2020-2021 оқу жылдарында Есік қаласы, Абылай хан атындағы №4 орта мектебі, Іле ауданындағы Ш. Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған ФММИ (физика – математикалық мектеп – интернат) және Талдықорған қаласындағы Білім-инновация лицей интернаты көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100% құрады, ал Жамбыл ауданы, №4 Қарғалы орта мектебі 2017-2018 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-47%.

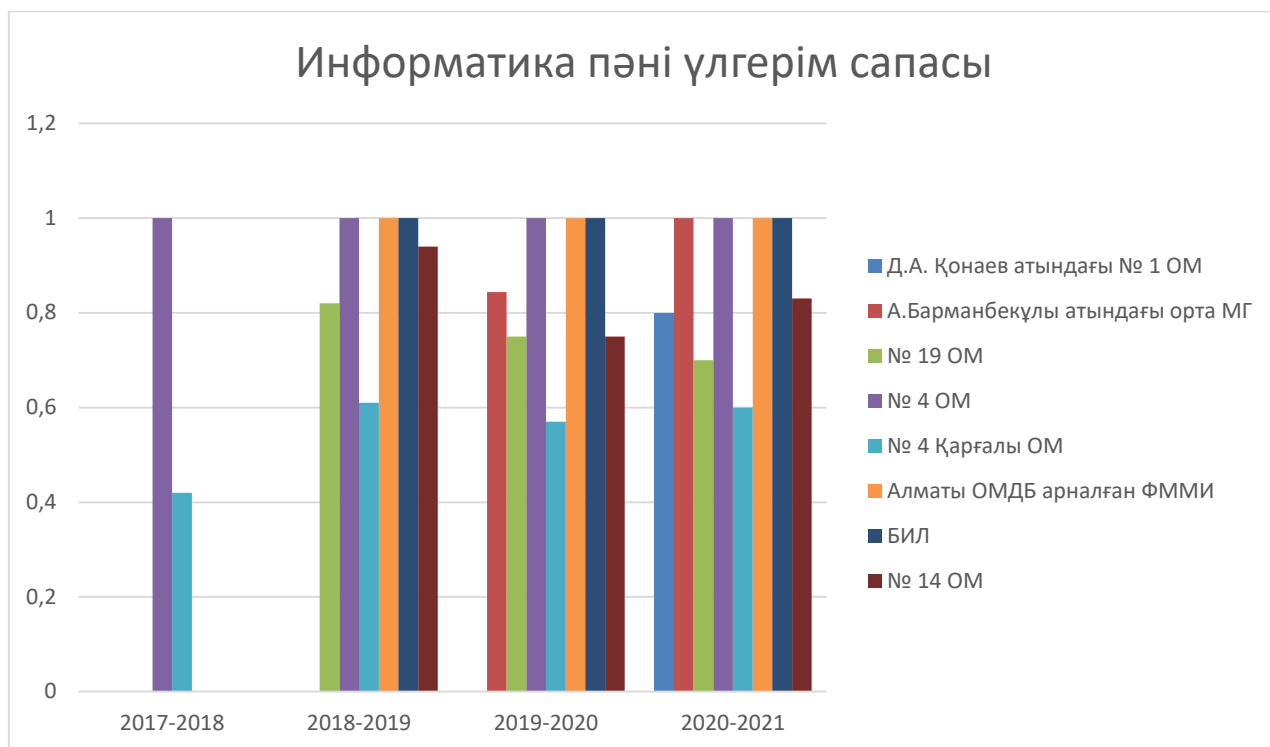
Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында үлгерім сапасының жоғарлауы байқалады. Алматы облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Информатика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 71% және 86,6% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 15,6% - ға көтерілгені байқалады (13-кесте).

13 –кесте. Мектепте ЖМБ («Информатика») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Қапшағай қаласы, Д.А. Қонаев атындағы № 1 қазақ орта мектебі	Райымбек ауданы, Албан Асан Барманбе кұлы атындағы орта мектеп-гимназиясы	Талғар ауданы, Мектепке жасына дейінгі шағын орталығы бар № 19 жалпы білім беретін орта мектебі	Есік қаласы, Абылай хан атындағы № 4 орта мектебі	Жамбыл ауданы, № 4 Қарғалы орта мектебі	Іле ауданы, Ш. Смағұлов атындағы Алматы облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған ФММИ	Талдықорған қ., Білім-инновация лицей интернаты	Іле ауданы, № 14 орта мектебі
	8-9-сыныптар	10 сыныптар	8, 11 сыныптар	7 сыныптар	8 сыныптар	10-11 сыныптар	7-11 сыныптар	7-8 сыныптар
2017-2018 оқу жылы	-	-	-	100%	42%	-	-	-
2018-2019 оқу жылы	-	-	82%	100%	61%	100%	100%	94%
2019-2020 оқу жылы	-	84,4%	75%	100%	57%	100%	100%	75%
2020-2021 оқу жылы	80%	100%	70%	100%	60%	100%	100%	83%
2021-2022 оқу жылы, 1-тоқсан	-	-	-	-	-	-	-	-

Алматы облысында «Информатика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептерде білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (5-сурет):

5-сурет

Алматы облысы бойынша 2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Алматы облысы бойынша 8 орта білім беру ұйымдары тіркелген.

Бүгінгі таңда Талдықорған қ., Білім-инновация лицей интернаты білім алушылары 2018-2019 оқу жылы 47 түлек және 2020-2021 оқу жылында 46 түлектер ағылшын тілінде білім алып тәмәмдап, жоғары оқу орындарының студенттері атанды, олардың ішінен 2018-2019 оқу жылы 7 түлек және 2020-2021 оқу жылында 6 түлек шетел ЖОО-на оқуға түскен.

Алматы облысында 8 орта білім беру ұйымының 8 мекемесіндегі ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша білім беру ұйымдарындағы барлық пәндердің үлгерімнің сапасы әр түрлі (14-кесте).

14-кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері бойынша үлгерім сапасы

ЖМБ пәндері	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Физика	87,2%	90%	79%	85%

Химия	76,45%	76%	77,48%	76%
Биология	61,5%	72,2%	71,4%	74,6%
Информатика	71%	89,5%	84,4%	86,6%

«Физика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 87,2% болып, 2018-2019 оқу жылында 2,8% - ға жоғарлады. 2019-2020 оқу жылы 79% - дан 2020-2021 оқу жылында 85% - ға дейін көтеріліп, **6%** сапа нәтижесі өскенін байқауға болады.

«Химия» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 76,45% болып, 2018-2019 оқу жылында 0,45% - ға төмендеді. 2019-2020 оқу жылы 77,48% , 2020-2021 оқу жылында 76% - ға дейін төмендеді, жалпы **1,48%** сапа нәтижесі төмендеді.

«Биология» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 61,5% болып, 2018-2019 оқу жылында 10,7% - ға өсті. 2019-2020 оқу жылы 71,4% - дан 2020-2021 оқу жылында 74,6% - ға дейін көтеріліп, **3,2%** сапа нәтижесі өскенін байқауға болады.

«Информатика» пәні бойынша 2017-2018 оқу жылындағы үлгерім сапасы 71% болып, 2018-2019 оқу жылында 18,5% - ға жоғарлады. 2019-2020 оқу жылы 84,4% - дан 2020-2021 оқу жылында 86,6% - ға дейін көтеріліп, осы жылдар ішінде жалпы **2,2%** сапа нәтижесі көтерілуін байқауға болады.

Алматы облысында **«ЖМБ» оқу пәні бойынша** ағылшын тілінде оқитын пилоттық мектептердегі білім алушылардың үлгерімінің сапасы диаграммада пайыздық арақатынаста көрсетілген (6-сурет):

6-сурет

Егер ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытуды қарастырса, онда бұл пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша мектептер саны әртүрлі, яғни жекелеген пәндерді оқыту бойынша мектептер бірдей емес, 7-тен 9-ға дейін ауытқиды:

- «Физика» оқу пәні 4 мектепте ағылшын тілінде оқытылады;
- «Химия» оқу пәні-5 Білім беру ұйымдарында;
- «Биология» оқу пәні-6 мектепте;
- «Информатика» оқу пәні-8 мектепте.

Жалпы осы мектептердегі үлгерім сапасы барлық төрт пән бойынша 2017-2018 оқу жылынан 2020-2021 оқу жылына дейін 74% - дан 80,55% - ға ауытқыған.

Пәндер бөлінісінде көрсетілген төрт оқу жылының салыстырмалы деректері қалыптасты:

- ✓ «Физика» оқу пәні: 4,4% өсуі байқалады;
- ✓ «Химия» оқу пәні: 0,9% төмендеген;
- ✓ «Биология» оқу пәні: 6,95% көтерілген;
- ✓ «Информатика» оқу пәні: 10,35% жоғарлаған.

Ағылшын тілінде ЖМБ пәндері бойынша барлық сапалық көрсеткіштерді талдай отырып, білім алушылардың білім сапасы бір-бірінен айтарлықтай ерекшеленбейтіні, білім алушылардың үлгерімі сапасының артуы немесе төмендеуі туралы Көрсетілген пәндер бойынша білім алушылардың білім сапасының көрсеткіштері 78,65% - дан асатыны туралы **қорытынды** жасауға болады.

Мониторингке енгізілген ЖМБ барлық пәндері бойынша және олардың ағылшын тілінде оқытылуы бойынша **жалпы қорытынды** осы пәндер бойынша жалпы өсу динамикасы байқалады, бірақ «Химия» оқу пәні бойынша төмендеу 0,9%.

11. Павлодар облысы, 7-11 сыныптар

11.1.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	№ 37 жалпы орта білім беру мектебі
11.2	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	№ 16 мектеп-лицейі
11.3	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	№ 34 инновациялық үлгідегі жалпы орта білім беру мектебі
11.4	Павлодар облысы, Ақтоғай ауданы	Нығманов атындағы орта мектебі
11.5.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	№ 38 жалпы негізгі білім беру мектебі
11.6.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	№ 25 жалпы орта білім беру мектебі
11.7.	Павлодар облысы,	№ 1 жалпы орта білім беру мектебі

	Павлодар қаласы	
11.8.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	К. Макпалеев атындағы № 4 жалпы орта білім беру мектебі
11.9.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Мемлекеттік тілде оқытатын дарынды балаларға арналған «Зерде» мамандандырылған жалпы білім беру мектебі
11.10.	Павлодар облысы, Ақсу қаласы	Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиясы
11.11.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей
11.12.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	«Дарынды ер балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты
11.13.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Дарынды қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты
11.14.	Павлодар облысы, Екібастұз қаласы	№ 14 жалпы орта білім беретін мектеп
11.15.	Павлодар облысы, Ақтоғай ауданы	Қараоба жалпы білім беретін орта мектебі
11.16.	Павлодар облысы, Ақсу қаласы	№ 4 орта мектебі
11.17.	Павлодар облысы, Ақсу қаласы	Алғабас селолық округі Жолқұдық ауылының Қ. Қамзин атындағы орта мектебі
11.18.	Павлодар облысы, Ақсу қаласы	Достық селолық округі Пограничник ауылының Бауыржан Момышұлы атындағы орта мектебі
11.19.	Павлодар облысы, Ақсу қаласы	Мәміт Омаров атындағы селолық округінің Жамбыл орта мектебі
11.20.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Дарынды балаларға арналған № 8 лицей-мектебі
11.21.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	«Жас дарын» мамандандырылған мектебі
11.22.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты
11.23.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған лицей-интернаты
11.24.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Жамбыл жалпы орта білім беретін мектебі
11.25.	Павлодар облысы, Павлодар қаласы	Тілектес жалпы орта білім беретін мектебі

11.1 Павлодар қаласы, №37 ЖББОМ

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және

ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Павлодар облысы бойынша 25 мектеп пилоттық мектеп тізіміне енген. Павлодар қаласы, №37 ЖББОМ ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген.

11.2 Павлодар қаласы, №16 мектеп-лицейі

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрыққа сәйкес Павлодар қаласы, №16 мектеп-лицейі ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген.

11.3 Павлодар қаласы, №34 инновациялық үлгідегі ЖББОМ

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрыққа сәйкес Павлодар қаласы, №34 инновациялық үлгідегі ЖББОМ ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген.

11.4 Павлодар облысы, Ақтоғай ауданы, Нығманов атындағы ЖББОМ

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрыққа сәйкес Павлодар қаласы, Нығманов атындағы ЖББОМ ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген.

11.5 Павлодар қаласы, №38 ЖББОМ

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрыққа сәйкес Павлодар қаласы, №38 ЖББОМ ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген.

11.6 Павлодар қаласы, №25 ЖББОМ

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрыққа сәйкес, №25 ЖББОМ ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген.

11.7 Павлодар қаласы, №1 ЖББОМ

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрыққа сәйкес Павлодар қаласы, №1 ЖББОМ ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген.

11.8 Павлодар қаласы, К.Макпалеев атындағы №4 ЖББОМ

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрыққа сәйкес. Павлодар қаласы, №4 ЖББОМ ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген.

11.9. Екібастұз қаласы, Мемлекеттік тілде оқытатын дарынды балаларға арналған «Зерде» мамандандырылған жалпы білім беру мектебі

Павлодар облысы, Екібастұз қаласындағы «Мемлекеттік тілде оқытатын дарынды балаларға арналған «Зерде» мамандандырылған жалпы білім беру мектебі» ММ, Екібастұз қаласы Б. Момышұлы 97 мекен жайында орналасқан. Екібастұз қаласындағы мамандандырылған «Зерде» дарынды балалар мектебі облыс әкімінің 215/7 қаулысына сәйкес 2004 жылы 1 қыркүйекте ашылды. 1965 жылдан 20 мыңдай түлек ұшырған, №3 мектеп ғимаратында «Зерде» мектебі дарынды балаларға арналған мектеп болып ашылды.

Мектеп 5 күндік оқу аптасы бойынша бір ауысымда толық күн режимінде жұмыс істейді. Оқыту тілі – қазақ тілінде. Мектеп жеке тұлғаны дамытуға бағытталған білім беру моделінде қызмет көрсетеді және келесі міндеттерді іске асырады: білім беру мазмұнының жалпы мәдени және адамиеттік бағытын күшейту, оның әмбебаптығы, білім берудің азаматтық функциялары ролін, әлеуметтік қажеттілігін арттыру, балалар мен жастардың дене және психологиялық денсаулығын сақтау, нығайту, балалардың жалпы және пәнге байланысты қабілеттерін арттыруға бағытталу, барлық пәндердің

мазмұнын қоғамдық компонентпен байыту, шығармашылық ойлау және жалпы дарындылықты дамытуға жағдай жасау.

Мектептің жобалық қуаты - 426 оқушы; сынып - комплектілер – 17; мектеп оқушылары - 399. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. 2021-22 оқу жылында толық оқыту биология 9б- сыныпта (19 оқушы); информатика, физика 9а - сыныбында (20 оқушы). Ішінара оқыту: 7а сыныбында биология (факультатив) (оқушы саны 12), 7б сыныбында химия (факультатив) (оқушы саны 12) жүзеге асырылады. Пәндерді ағылшын тілінде оқытуға байланысты 7б, 9б сыныптарында «Биология ағылшын тілінде», 9б - «Химия ағылшын тілінде» ағылшын тілі курстары белгіленген. Математикалық және жаратылыстану бағытындағы сыныптарға «Математикадан есептер шығару

практикумы», «Программалау», «Ғылыми жаратылыстану сауаттылығы», «Физикадан есептер практикумы», «Физиканың алғашқы ұғымдары», 5-6 сыныптарда «Биологиялық практикум», «STEM–білім беру», «Химиядан олимпиада есептері» енгізілсе, гуманитарлық бейіндегі сыныптарға енгізілді.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) физика, химия, биология, информатика пәндерін 7 және 10-сынып білім алушылары ағылшын тілінде толық мазмұнда оқытылады. Бейінді мектепте ЖМБ-да екі сынып комплектісі, оның ішінде оқыту қазақ тілінде екі сынып, оқыту орыс тілінде оқытылатын сынып - жоқ. Жекелеме тоқталатын болса, физика пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушы саны - 17, химия пәнін - 3, биология пәнін - 22, информатика пәнін -19, барлығы 44 білім алушы білім алады. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.9.1. –ұсынылады.

11.9.1. –кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	2	2	0	0	3	3	0	6
10	2	2	0	17	0	19	19	38

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 5, еңбек өтілі бойынша 5 жылға дейін дейін - 1, 5-тен 10 жылға дейін - 1, 10-тен 15 жылға дейін -0,15-тен 20 жылға дейін – 0, 20-дан жоғары-3 педагог жұмыс істейді.

Педагогтардың сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагог саны -3, «Педагог-шебер»- жоқ, «Зерттеуші-педагог»-3, «Педагог-сарапшы»-1, «Педагог-модератор» - 1.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -1, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагог саны -1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 1.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет - 11.9.2. –кестеде ұсынылады.

11.9.2. –кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	педагог	Педагог-модератор	Педагог-сарапшы	Педагог-зерттеуші				каз	орыс	физика	химия
5	1	1	0	0	3	0	1	1	3	0	5	0	1	1	2	1

Мектептің берген мәліметіне сәйкес, ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 7, 10 сыныптар ағылшын тілінде оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген.

Екібастұз қаласы, Мемлекеттік тілде оқытатын дарынды балаларға арналған «Зерде» мамандандырылған жалпы білім беру мектебінде оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарының жабдықталуын зерделеп, биология кабинетінің саны - 1, зертханалар саны-1, физика кабинетінің саны - 1, зертханалар саны-1, химия кабинетінің саны - 1, зертханалар саны-1; информатика кабинетінің саны - 3, зертханалар саны-0, мектеп бойынша оқу кабинеттерінде лингофон кабинеті жоқ, кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 11.9.4-кестеде ұсынылған.

11.9.4. –кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	0	+	+
Биология	1	1	0	+	+
Химия	1	1	0	+	+

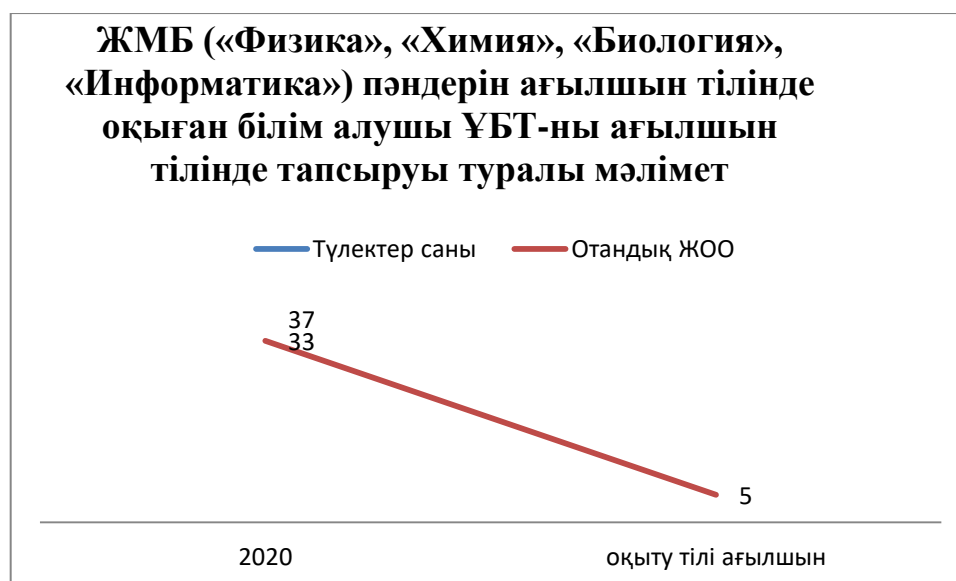
Информатика	3	0	0	+	+
-------------	---	---	---	---	---

2019 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 43 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 0; 2020 жылы – 37, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 1, осы оқу жылында 3 түлек шетелдік ЖОО түскен; 2021 жылы – 20, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырды – 5. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 11.9.5-кестеде ұсынылады. 2019-2021 жылдары оқу тілі-ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер-жоқ.

11.9.5. –кестеде. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	43		37		20	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	43	0	33	1	5	5
Шетелдік ЖОО	0	0	3	0	0	0
Отандық колледж	0	0	0	0	0	0
Шетелдік колледж	0	0	0	0	0	0

Сурет 11.9.1

2017-2021 оқу жылдары бойынша мектеп жіберген ақпаратқа сай, Екібастұз қаласы, Мемлекеттік тілде оқытатын дарынды балаларға арналған «Зерде»

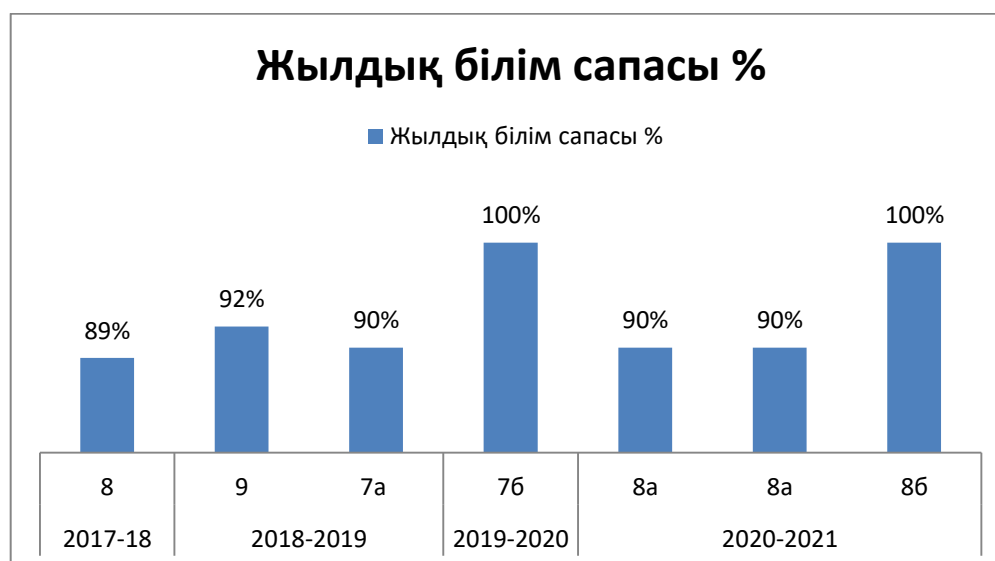
мамандандырылған жалпы білім беру мектебі бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар олимпиадаларға қатысуы туралы мәлімет берілмеген.

11.9.10.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика»)пәндерін ағылшын тілінде оқитынбілім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-18 оқу жылы	8	Информатика	29	Жумадилова Г.М	89%
	10a	Информатика	19	Жумадилова Г.М	100%
	11б	Информатика	16	Жумадилова Г.М	100%
2018-2019 оқу жылы	9	Информатика	29	Жумадилова Г.М	92%
	11a	Информатика	19	Жумадилова Г.М	100%
2019-2020 оқу жылы	7a	Информатика	20	Жумадилова Г.М	90%
	7б	Биология	22	Мамынова А.Е	100%
	10	Информатика	20	Жумадилова Г.М	90%
2020-2021 оқу жылы	8a	Физика	20	Калиев М.М	90%
	8a	Информатика	20	Жумадилова Г.М	90%
	8б	Биология	19	Мамынова А.Е	100%
	11	Информатика	20	Жумадилова Г.М	95%
2021-2022 оқу жылы	9a	Физика	20	Калиев М.М	85%
	9a	Информатика	20	Жумадилова Г.М	95%
	9б	Биология	19	Мамынова А.Е	100%

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Информатика» оқу пәндерінен ағылшын тілінде оқуды 3 сынып бастаған, ал «Физика» мен «Биология» пәндері 2019-2020 оқу жылынан бастап оқытылады, тек бір сынып ғана оқытылады. (11.9.2. – сурет).

Сурет 11.9.2.

«Химия» пәні ағылшынша оқытылмайды. 2017-2018 оқу жылынан бастаған «Информатика» пәнінен сыныптар толығымен ағылшын тілінде мектепті 2020-2021 оқу жылында аяқтаған. Бұл пән бойынша ағылшын тілінде сабақ беретін педагог да кестедегі мәліметке сай, тұрақты қызмет жасағанын көреміз. «Биология» пәнінен білім сапасы үш жылдық көрсеткіш бойынша 10 пайызды құрайды, ал Информатика пәнінен білім алушылардың білім сапасы 7-8 сыныптарда орталама 85 пайызды құраса, 10-11 сыныптарға барғанда білім алушылардың білім сапасы орталама 93 пайызға көтерілген. Биология», «Химия», «Информатика» және «Физика» оқу пәндері бойынша ағылшын тілінде оқу сыныбы еселенбеген.

11.10. Ақсу қаласы, Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиясы

Павлодар облысының әкімдігі Павлодар облысы білім беру басқармасының «Ақсу қаласының дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі, Ақсу қаласында Әуезов көшесінде 58 ғимарат мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты – 400 оқушы; сынып-комплектілер – 16; мектеп оқушылары – 366. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. Физиканы оқыту 7-11 сыныптарда (154 оқушы), биология 8а сыныпта (18 оқушы) , информатика 8-10 сыныптарда (71 оқушы) жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігінің 2004 жылғы 19 наурыздағы №228 «ҚР жалпы білім беретін мектептерінде үш тілде оқытуды енгізу жөніндегі экспериментті өткізу туралы» , 2004 жылғы 22 сәуірдегі №346 «ҚР жалпы беретін мектептерінде үш тілде оқытуды енгізу жөніндегі эксперименталдық жұмысты ұйымдастыру туралы» және Павлодар облысының білім беру басқармасының «Үш тілде оқыту жөніндегі экспериментті әрі қарай кеңейту туралы» 2016 жылғы 28 қыркүйектегі №326 бұйрығына, «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына және Павлодар облысының білім беру басқармасының «Ақсу қаласының дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиясы» КММ «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» 2017 жылғы 1 қарашадағы № 8/5-03/4725 бұйрығына сәйкес «Физика», «Биология», «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт (бұдан әрі-ЖМБ) физика, химия, биология, информатика пәндерін қамтиды, мектепте физика және информатика

гимназиялық компонентте 2 сыныпта (10,11 сынып) ағылшын тілінде оқытылады. 10 сынып бойынша ағылшын тілінде білім алушылар саны физика-28, химия - 0, биология-0, информатика-28, барлығы 28 білім алушы оқиды. 11 сынып бойынша ағылшын тілінде физика оқу пәнінен білім алушылар саны - 21, химия - 0, биология-0, информатика-0, барлығы 21 білім алушы оқиды. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 11.10.1-де ұсынылады.

11.10.1. –кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
10	1	1	0	28	0	0	28	28
11	1	1	0	21	0	0	0	21

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны- 5, жұмыс өтілі 5 жылға дейін-жоқ, 5 жылдан 10 жылға дейін-1, 10 жылдан 15 жылға дейін-1. 15 жастан 20 жасқа дейін-1, 20-дан жоғары-2 педагогтар жұмыс істейді. Сапалы құрамы бойынша санаты жоқ педагогтар саны- 0, «педагог-шебер» - 1, «педагог-зерттеуші» - 3, «педагог-сарапшы» - 1, «педагог-модератор»- 0. «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер – жоқ, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер – 2, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер – 1. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер 11.10.2-кестеде ұсынылады.

11.10.2.–кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог	қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика
5	0	1	1	1	2	1	3	1	0	0	5	0	2	0	2	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі бойынша, мектептің берген ақпаратына сай, ЖМБ тек «Физика», «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде оқулықтар жоқ. Басқа оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенімен қамтамасыз етілуі 11.10.3-кестеде берілген.

11.10.3. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	2019	Алматы кітап	қазақша
Педагогге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-
тағы басқа	-				

Ақсу қаласының Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиясында ЖМБ пәндері бойынша ағылшын тілінде оқулықтар жоқ, мектеп берген ақпаратқа сай, 10 сынып білім алушылары физика пәнінен қазақша оқулықпен оқиды.

Ақсу қаласының Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиясында оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, физика кабинеттерінің саны – 1, зертхана саны – 1, химия – 0, зертханасаны – 0, биология – 0, зертханалар саны – 0, информатика – 1, зертхана саны – 1, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) - барлық кабинеттерде. Лингофон кабинеті жоқ. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 11.10.4-кестеде ұсынылған.

11.4.4.–кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	Кабинет	Лаборатория	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1		+	+
Химия	0	0		0	0

Биология	0	0		0	0
Информатика	1	1		+	+

2021 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқыту сыныптары бойынша 24 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ – ны ағылшын тілінде-0 тапсырды. 2020 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқыту сыныптары бойынша 19 түлек; 2019 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқыту сыныптары бойынша 20 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ – ны ағылшын тілінде-0 тапсырды. Ал, 2018 жылы ЖМБ ағылшын тілінде оқыту сыныптары бойынша 17түлек аяқтаған. Кестедегі мәліметтерге сай, бітірген түлектер ҰБТ ағылшын тілінде тапсырмағаны байқалады. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушыларға ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 11.10.5-кестеде ұсынылады.

11.10.5. –кестеде. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	17	0	20	0	19	0	24	0

2018-2019 оқу жылында ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Ақсу қаласының Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиясында білім алушылар мектепшілік және облыстық олимпиадаларға, жобаларға қатысқан. Ал, республикалық және халықаралық және басқа да жарыстарға қатысу байқалмайды. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға жіберілуі туралы мәліметтер 11.10.6-кестеде берілген.

11.10.6. –кесте. ЖМБ(«Физика», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2018-2019		
	Олимпиада	Жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	4	1			3					
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1			1 2					
11-сынып	-									
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын	-									

2019-2020 оқу жылында ЖМБ «Информатика», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Ақсу қаласының Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиясында білім алушылар мектепшілік және облыстық олимпиадаларға, жобаларға қатысқан. Ал, республикалық және халықаралық және басқа да жарыстарға қатыспаған. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («физика») жіберілуі туралы мәліметтер 11.10.7-кестеде берілген.

11.10.7. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	2	1			1					
Алынған жүлделі										

орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1		1					
11-сынып	2			2					
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын				2					

2020 – 2021оқу жылында ЖМБ («Биология», «Информатика», «Химия», «Физика») пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Ақсу қаласының Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиясында білім алушылар мектепішілік, облыстық республикалық олимпиадаларға, жобаларға қатысқан. Ал, халықаралық және басқа да жарыстарға қатыспаған. Білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға және оқытудың ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Биология») жіберілуі туралы мәліметтер 11.10.8-кестеде берілген.

11.10.8. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	6	3	1		2					
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1 2	1		2					
11-сынып	2	1			1					
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1			1					

2019, 2020, 2021 жылдары оқу тілі – ағылшын, шетелдік жоғары оқу орындары мен колледждерге түскен түлектер – жоқ.

11.10.9.–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	20		19		24	
Оның ішінде:	0	Оқыту тілі - ағылшын тілі	0	Оқыту тілі - ағылшын тілі	0	Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	0		1		2	
Шетелдік ЖОО	0		0		0	
Отандық колледж	0		0		0	
Шетелдік колледж	0		0		0	

11.10.10. –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылы	6а, 6ә сыныптар 7 сынып 7-10 сыныптар 8а сынып	Информатика	41	Абылгазина Э.Т	100 %
		Биология	23	Муханова У.К..	100%
		Физика	114	Кабылбекова А.С.	100%
		Химия	18	Абраева Д.Е.	100%
2018-2019 оқу жылы	7а, 7ә сыныптар 7а, 8 сыныптар 7а, 7ә, 8 сыныптар 8, 9 сыныптар	Информатика	39	Абылгазина Э.Т	100 %
		Биология	42	Муханова У.К..	100%
		Физика	60	Кабылбекова А.С.	100%
		Химия	42	Абраева Д.Е.	100%
2019-2020 оқу жылы	7, 8а, 8ә сыныптар 8а, 9 сыныптар 7, 8а, 8ә, 9 сыныптар 6а сынып	Информатика	60	Абылгазина Э.Т	100 %
		Биология	22	Муханова У.К..	100%
		Физика	85	Кабылбекова А.С.	100%
		Химия Жаратылыстану	22	Абраева Д.Е. Жахав Б.Т.	100%
2020-2021 оқу жылы	8, 9а 9ә сыныптар 7а, сынып 7а, 9а сыныптар 7а, 8, 9ә, 10	Информатика	59	Абылгазина Э.Т	100 %
		Биология	20	Оразова Г.Н.,	100%
		Биология	38	Жахав Б.Т.	100%
		Физика	83	Кабылбекова А.С.	100 %
		Физика	38	Атик Б.В.	100%

	сыныптар 7ә,9а сыныптар				
--	-------------------------------	--	--	--	--

2017-2021 оқу жылдары аралығында Ақсу қаласы, Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиясы бойынша «Химия», «Физика», «Информатика», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде 196 білім алушы білім алған, 4 пән бойынша да оқу сапасы 100 %. 2018-2019 оқу жылында «Химия», «Физика», «Информатика», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде 182 білім алушы білім алған, 4 пән бойынша да оқу сапасы 100 %. 2020-2021 оқу жылында «Физика», «Информатика», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде 238 білім алушы білім алған, 3 пән бойынша да оқу сапасы 100 %. Сурет 11.10.1.

11.11. Павлодар облысы, Павлодар қаласы, Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей

Павлодар облысы әкімдігі Павлодар облысы Білім беру басқармасының «Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған лицей-интернат» ММ, Павлодар қаласы, Катаев көшесі, 63-үй мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 300 білім алушы; сынып - комплектілер – 12; «Биология», «Физика», «Химия» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны - 283. Оқыту қазақ және орыс тілдерінде жүргізіледі. «Биология» пәні бойынша 7-9-сыныптарда -123 білім алушы, «Физика» пәнінен

7-9 - сыныптарда 173, «Химия» оқу пәні бойынша 7-9-сыныптарда- 173 білім алушы оқиды.

«Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына және Павлодар облысы әкімдігі Павлодар облысы Білім беру басқармасының «Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған лицей-интернат» ММ «Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы» бұйрығына сәйкес «Биология», «Физика», «Химия» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы бойында жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім негіздерін қалыптастыру, оларға кәсіби бағдар беру.

8-сынып бойынша физика, химия пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар саны - 76. Ал «Биология» пәні бойынша 51 білім алушы қамтылған.

9-сынып бойынша физика, химия пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар саны -24 құрайды.

Жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.11.1. -кестеде берілген.

11.11.1. –кесте. ЖМБ«Физика», «Химия», «Биология» пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
8	3	2	1	76	76	51		76
9	1	1		24	24			24

Жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 4, Аталған педагогтердің еңбек өтілі: 10 - нан 15 жылға дейінгі -1 педагог, 20-жылдан жоғары педагогикалық өтілмен -3 мұғалім жұмыс істейді.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша «Зерттеуші-педагог»- 2, «Педагог-шебер»-2.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 1, Жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет - 11.11.2. – кестеде ұсынылады.

11.11.2. –кесте. ЖМБ«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-саралшы	Педагог-зерттеуші	Педагог-шебер	санаты жоқ			каз	орыс	физика	Химия
											каз	орыс				
4			1		3	2	-	2	-	-	2	2	2	1	1	

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізетін 8-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеу нәтижесінде«Физика», «Химия», «Биология» оқу пәндері бойынша білім алушылардың оқулықтармен қамтамасыз етілуі анықталды. Ал мұғалімдарағылшын тілінде әзірленген әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, элективті курс материалдары және тағы басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген.

8-9-сыныптарда Физика», «Химия», «Биология» оқу пәндері бойынша оқулықтар қазақ және орыс тілінде әзірленгені анықталды. Мектеп ұсынған ақпаратқа сәйкес, ағылшын тілінде әзірленген оқулықтармен қамтамасыз етілуі туралы мәліметтер берілмеген.

Мектеп ұсынған мәліметтерге сәйкес, 10-сынып білім алушыларыФизика», «Химия», «Биология» оқу пәндері бойынша ағылшын тіліндегі оқулықтармен қамтамасыз етілгені анықталды.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқулықтармен және оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз етілуі 11.11.3-кестеде берілген.

11.11.3. –кесте. Жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы мәліметтер

Оқулық, оқу құралы атауы	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	Физика	Астана-Кітап	2017	Қазақша
	8	Химия	Астана-Кітап	2017	Қазақша
	8	Биология	Астана-Кітап	2017	Қазақша
	8	Биология	Астана	2017	Орыс
	8	Химия	Астана	2017	Орыс
	8	Физика	Астана	2017	Орыс
	9	Физика	Астана	2018	Қазақша

	9	Химия	Астана	2018	Қазақша
	9	Биология	Астана	2018	Қазақша
	9	Физика	Астана	2018	Орыс
	9	Химия	Астана	2018	Орыс
	9	Биология	Астана	2018	Орыс
	10	Физика	Астана	2019	Ағылшын
	10	Химия	Астана	2019	Ағылшын
	10	Биология	Астана	2019	Ағылшын
Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық	9	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар тағы басқа	9	-	-	-	-
	-	-	-	-	-

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының Облыстық дарынды балаларға арналаған көпсалалы лицей-интернаты оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәліметтерге сәйкес, физика кабинеттерінің саны - 2, зертханалар саны- 1. Кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (компьютер, интерактивті тақта) бар. Физика пәнін ағылшын тілінде оқытатын оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы 11.11.4-кестеде көрсетілген.

11.11.4. –кесте. «Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	2	1	-	+	+

«Химия» кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (компьютер, интерактивті тақта) бар. «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқытатын оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарактандырылуы 11.11.5-кестеде берілген.

11.11.5. –кесте. «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Химия	1	1	-	+	+

«Биология» кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (компьютер, интерактивті тақта) бар. «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жаратқандырылуы 13.11.6-кестеде көрсетілген.

11.11.6. –кесте. «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәлімет

Пән	кабинет	лаборатория	лингфон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	-	+	+

Сонымен жаратылыстану-математика бағытының«Физика», «Химия», «Биология» пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәліметтерге сәйкес, әр пән бойынша толық кабинет, зертханамен жабдықталғанын және кабинеттер Интернет желісіне қосылғанын көруге болады. Әр пәннің лингфон кабинетімен жабдықталмағаны анықталды.

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасыныңОблыстық дарынды балаларға арналған көпсалалы лицей-интернаты 2018 жыл мен 2021 жылдар аралығында жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша мектеп бітірген түлектердің Ұлттық біріңғай тестілеуді ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер зерделенді.

Нәтижесінде 2018 жылы жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 40 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырғаны анықталмады; 2019 жылы – 40, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырған білім алушы болған жоқ; 2020 жылы мектеп бітірген55 түлектің ҰБТ ағылшын тілінде тапсырғаны – 2; 2021 жылы мектеп бітірген 65 түлектің ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырғаны-2.Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 11.11.8-кестеде берілген.

11.11.8-кесте. Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны

Түлектер саны	40	-	40	-	55	2	65	2
---------------	----	---	----	---	----	---	----	---

2019-2020 оқу жылында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының Облыстық дарынды балаларға арналған көпсалалы лицей-интернаты бойынша ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалар, жобалар және басқа да жарыстарға 10-сыныптан 48, ал 11-сынып бойынша 55 білім алушы қатысқан. Облыстық жобалардан 10-сыныптан білім алушыларының екінші орынды -2 иеленген. Ал облыстық жарыстан 3-орынды 2 білім алушы иеленген. Халықаралық жарыстар бойынша 2 білім алушы 1 орынды иеленгені анықталды.

11-сынып білім алушылары бойынша облыстық жобадан 1-орынды -2, республикалық жобалардан 1-орынды-2 білім алушы, халықаралық жоба бойынша 2 білім алушы 1-орынды иеленген. Халықаралық жарыстарға қатысқан 2 білім алушы 3-орынды иеленгені анықталды.

Жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 11.11.9-кестеде берілген.

11.11.9. –кесте. ЖМБ«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	48				2			2		2
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					2			2		2
11-сынып	55	1			2	2	2			2
Алынған										

жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					2	2	2			2
---	--	--	--	--	---	---	---	--	--	---

2020-2021 оқу жылында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының Облыстық дарынды балаларға арналған көпсалалы лицей-интернаты бойынша ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалар, жобалар және басқа да жарыстарға 10-сыныптан 45, ал 11-сынып бойынша 65 білім алушы қатысқан. Оның ішінен Облыстық олимпиадалардан 10-сынып бойынша 1-орынды-1, 3-орынды-1 білім алушы иеленген. Республикалық олимпиадалардан 3-орынды 1 білім алушы иеленген.

11-сынып білім алушыларының ішінен облыстық жобалардан 1-орынды-2, республикалық жобадан 3-орынды 1 білім алушы, халықаралық жобадан 3-орынды 1 білім алушы иеленген. Халықаралық жарыстарға қатысқан 1 білім алушы 1-орынды иеленгені анықталды.

Білім алушылардың 2020-2021 оқу жылында пәндік олимпиадаларға, жобаларға және «Физика», «Химия», «Биология» пәндері бойынша ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарына қатысуы туралы мәліметтер 13.11.11-кестеде көрсетілген.

13.11.11-кесте. Білім алушылардың 2020-2021 оқу жылында пәндік олимпиадаларға, жобаларға және «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарына қатысуы туралы мәліметтер

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	45	1	1	0						
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1	1							
11-сынып	65	1			2	2	1			1

Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					2	1	1			1
---	--	--	--	--	---	---	---	--	--	---

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының Облыстық дарынды балаларға арналған көпсалалы лицей-интернатын 2019 жыл мен 2021 жылдар аралығында жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша мектеп бітірген түлектердің Отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына түскендері, оның ішінде ағылшын тілінде оқитын түлектер туралы мәліметтер зерделенді.

2020 жылы «Физика», «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген 55 түлектің 54 отандық жоғары оқу орындарына, 1 бітіруші түлек оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін отандық колледжге оқуға қабылданған.

Мектептен алынған мәліметтерге сәйкес, шетелдік жоғары оқу орнына оқуға түскен түлектер анықталмады. Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқып, отандық және шетелдік оқу орындарына қабылданған түлектер туралы мәліметтер 11.11.12-кестеде келтірілген.

11.11.12-кесте. Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқып, 2020 жылы отандық және шетелдік оқу орындарына қабылданған түлектер туралы мәліметтер.

	2020 жыл	
Түлектер саны	55	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	54	14
Шетелдік ЖОО	2	
Отандық колледж	1	
Шетелдік колледж	-	

2021 жылы «Физика», «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген 65 түлектің 64-і отандық жоғары оқу орындарына, 1 білім алушы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін шетелдік жоғары оқу орындарына оқуға түскен.

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының Облыстық дарынды балаларға арналған көпсалалы лицей-интернатын 2019-2021 жылдарда мектепті бітірген түлектерінің ішінде отандық және шетелдік колледждерге оқуға түскендері анықталмады. Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 11.11.13-кестеде келтірілген.

11.11.13. –кесте. Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2021	
Түлектер саны	65	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	64	8
Шетелдік ЖОО	1	1
Отандық колледж	-	
Шетелдік колледж	-	

2017-2018 және 2020-2021 оқу жылдары аралығында Облыстық дарынды балаларға арналған көпсалалы лицей-интернатын 7-9-сыныпта «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың саны -173. Мектептің берген мәліметтерінде аталған оқу жылдарындағы білім алушылардың жылдық орташа білім сапасы туралы мәліметтер берілмеген. Осы оқу жылы аралығында аталған пәндерден алты мұғалім білім берген.

Облыстық дарынды балаларға арналған көпсалалы лицей-интернатын 2021-2022 оқу жылының бірінші тоқсанында «Физика», «Химия», «Биология», пәндерін ағылшын тілінде оқыған 7-9-сынып білім алушыларының саны- 173 құрады.

«Биология» пәні бойынша 7-9-сынып білім алушыларының 2021-2022 оқу жылының 1-тоқсанының орташа білім сапасы 100% көрсетті. 7-9-сынып білім алушыларының «Физика» пәнінен орташа білім сапасы 56 мен 88% аралығын құрады.

«Химия» пәні бойынша 7-9-сынып білім алушыларының 2021-2022 оқу жылының 1-тоқсанының орташа білім сапасы 72% бен 100 % аралығын көрсетті.

2021-2022 оқу жылының бірінші тоқсанындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 11.11.14-кестеде берілген.

11.11.14 –кесте. Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының Облыстық дарынды балаларға арналған көпсалалы лицей-интернатын ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәліметтер

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша (мысалы)
2017-2018 оқу жылы	8Ә	Биология	25	Сапаров А.И.		
	7А	Физика	24	Исадилова А.Н.		
	7Б	Физика	24	Нургазина Г.Б.		

	8А	Физика	26	Исадилова А.Н.		
	8Б	Физика	25	Нургазина Г.Б.		
	8Ә	Химия	25	Еркінғалиқызы Айжан		
2018-2019 оқу жылы	7А	Биология	20	Сапаров А.И.		
	7Б	Биология	22	Сапаров А.И.		
	8А	Биология	23	Сапаров А.И.		
	8Б	Биология	20	Сапаров А.И.		
	7А	Физика	20	Исадилова А.Н.		
	7Б	Физика	22	Нургазина Г.Б.		
	8А	Физика	23	Исадилова А.Н.		
	8Б	Физика	20	Нургазина Г.Б.		
	8А	Химия	23	Еркінғалиқызы Айжан		Басқа жаққа көшіп кетті
2019-2020 оқу жылы	7А	Биология	25	Сапаров А.И.		
	8А	Биология	21	Сапаров А.И.		
	7А	Физика	25	Исадилова А.Н.		
	8А	Физика	21	Исадилова А.Н.		
	9А	физика	25	Исадилова А.Н.		
	7А	Химия	25	Сапаров А.И.		
	7Б	Химия	25	Сағитова М.Н.		
	8Б	Химия	21	Сағитова М.Н.		
2020-2021 оқу жылы	7А	Биология	24	Сапаров А.И.		
	7Ә	Биология	24	Сапаров А.И.		
	8А	Биология	25	Сапаров А.И.		
	9А	Биология	24	Сапаров А.И.		
	7А	Физика	24	Исадилова А.Н.		
	7Ә	Физика	24	Айбульдинова Ш.И.		Басқа мектепке ауысып кетті
	7Б	Физика	25	Нургазина Г.Б.		
	8А	Физика	25	Исадилова А.Н.		
	9А	Физика	24	Исадилова А.Н.		
	7А	Химия	24	Сапаров А.И.		
	7Ә	Химия	24	Сапаров А.И.		
	7Б	Химия	25	Сағитова М.Н.		
	8А	Химия	25	Сапаров А.И.		
	8Б	Химия	25	Сағитова М.Н.		

2021-2022 оқу жылы	9Б	Химия	24	Сагитова М.Н.		
	7А	Биология	25	Сапаров А.И.	100%	
	7Ә	Биология	24	Сапаров А.И.	100%	
	8А	Биология	25	Сапаров А.И.	100%	
	8Ә	Биология	25	Сапаров А.И.	100%	
	9А	Биология	24	Сапаров А.И.	100%	
	7А	Физика	25	Исадилова А.Н.	75%	
	7Ә	Физика	24	Исадилова А.Н.	81,8%	
	7Б	Физика	25	Нургазина Г.Б.	88%	
	8А	Физика	25	Исадилова А.Н.	88,4%	
	8Ә	Физика	25	Исадилова А.Н.	79,1%	
	8Б	Физика	25	Нургазина Г.Б.	56%	
	9А	Физика	24	Исадилова А.Н.	66,6%	
	7А	Химия	25	Сапаров А.И.	100%	
	7Ә	Химия	24	Сапаров А.И.	100%	
	7Б	Химия	25	Сагитова М.Н.	92%	
	8А	Химия	25	Сапаров А.И.	80,7%	
	8Ә	Химия	25	Сапаров А.И.	79,1%	
	8Б	Химия	25	Сагитова М.Н.	72%	
	9Б	Химия	24	Сагитова М.Н.	83,3%	

Берілген кестеге сәйкес аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Физика», «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқуды бастаған сынып 2020-2021 оқу жылында 9-сыныпта үздіксіз оқуды жалғастырғанын көруге болады. Осы оқу жылындағы пән мұғалімдерінің саны екі мұғалімге кемігенін көруге болады.

11.12. Павлодар облысы, Павлодар қаласы, «Дарынды ер балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты, 10 сыныптар

«Білім-инновация» (бұрынғы «КАТЕV») халықаралық қоғамдық қоры Қазақстан мен Түркия арасындағы білім беру саласындағы екіжақты ынтымақтастықты дамыту мақсатында екі елдің Президенттері Н.Ә. Назарбаев пен Т.Өзалдың тікелей қолдауымен құрылған.

Осыған дейін елімізге «Қазақ-түрік лицейлері» деп танылған білім ордалары Қазақстан тәуелсіздігінің 25 жылдық мерейтойына орай, «ребрендинг» жасалып, «Білім-инновация» лицейлері болып өзгертілді.

1992 жылы ашылған бұл лицейлер 25 жыл бойы үш тілде заманауи білім берумен қоса жаһандану дәуіріне сай озық үлгідегі оқыту жүйесімен Қазақстан білім кеңістігінде өзіндік орнын қалыптастыруда.

Павлодар облысы әкімдігі Павлодар облысы білім беру басқармасының «Дарынды ер балаларға арналған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернаты» КММ Павлодар қаласы, Шөкин көшесі, 146 мекенжайында орналасқан.

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының «Білім-инновация» лицейлерінде жаратылыстану бағатындағы пәндерді (атап айтқанда: математика, химия, физика, биология және информатика пәндері) ағылшынша оқыту бойынша ЕМІ (English as Medium of Instruction) жүйесінің 25 жылдық тәжірибесі қалыптасқан. Әлемнің 60-тан астам мемлекетінде қолданылып жатқан ЕМІ жүйесі ең алғаш «Білім-инновация» лицейлері арқылы еліміздің білім беру саласына енді.

«Білім-инновация» лицейлерінде білім берудің басты мақсаттарының бірі – Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын жүзеге асырып, инновация арқылы білім сапасын көтеру.

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының «Дарынды ер балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты бойынша «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сынып - комплектілер саны – 10. Аталған пәндерді ағылшын тілінде оқитын білім алушы саны - 259. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыту 7-11-сыныптарда жүзеге асырылады.

«Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына сәйкес «Дарынды ер балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Лицейде жалпы білім берудің үшінші сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асырылады. Бейінді мектепте білім беру - мазмұнды саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз етумен сипатталады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы бойында жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім негіздерін қалыптастыру, оларға кәсіби бағдар беру.

10 қазақ сыныбы бойынша физика, химия, биология, информатика пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны - 256. Жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.12.1. -кестеде берілген.

11.12.1. –кесте. ЖМБ«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

		Оқыту тілі	Оқушылар саны
--	--	------------	---------------

Сынып	Сынып саны			физика	химия	биология	Информатика	барлығы
		каз	орыс					
10	10	10	0	256	256	256	256	256

Жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 12, Аталған педагогтердің еңбек өтілі: 5 жылға дейін дейінгі педагогтер саны - 5, 5-тен 10 жылға дейінгі - 4, 10 - нан 15 жылға дейінгі -3 педагог жұмыс істейді.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша санаты жоқ педагогтер саны - 5, оның ішінде «Зерттеуші-педагог»- 4, «Педагог-сарапшы»-1, «Педагог-модератор» - 2.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -3, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 2, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2.Жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін туралы мәлімет - 11.12.2. –кестеде ұсынылады.

11.12.2. –кесте. ЖМБ«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-модератор	Педагог-сарапшы	Педагог-зерттеуш	Педагог-шебер	санаты жоқ			каз	орыс	физика	химия
											каз	орыс				
12	5	4	3	-	-	2	1	4	0	5	12	-	3	2	1	2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеу нәтижесінде«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» оқу пәндері бойынша білім алушылардың оқулықтармен қамтамасыз етілуі анықталды. Ал мұғалімдарағылшын тілінде әзірленген әдістемелік нұсқаулық,дидактикалық материалдар, элективті курс материалдары және тағы басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз етілуі 11.12.3-кестеде берілген.

11.12.3. –кесте. ЖМБ«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	AstanaKitap	2017-2019	АҒЫЛШЫН
	10	Химия	AstanaKitap	2017-2019	АҒЫЛШЫН
	10	Биология	AstanaKitap	2017-2019	АҒЫЛШЫН
	10	Информатика	AstanaKitap	2017-2019	АҒЫЛШЫН
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасыныңер балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінің оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәліметтерге сәйкес, физика кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1.Кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (компьютер, интерактивті тақта) бар.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы 11.12.4-кестеде кқрсетілген.

11.12.4. –кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	-	+	+

«Химия» кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 11.12.5-кестеде берілген.

11.12.5. –кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
-----	---------	-------------	-------------------	--------------------	--

Химия	1	1	-	+	+
-------	---	---	---	---	---

«Биология» кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (компьютер, интерактивті тақта) бар.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жаратандырылуы 11.12.6-кестеде ұсынылған.

11.12.6. –кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	0	+	+

«Информатика» кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (компьютер., интерактивті тақта) бар.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жаратандырылуы 11.12.7-кестеде көрсетілген

11.12.6. –кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (компьютер, интербелсенді тақта)
Информатика	1	1	-	+	+

Сонымен жаратылыстану-математика бағытының«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәліметтерге сәйкес, әр пән бойынша толық кабинет, зертханамен жабдықталғанын және кабинеттер Интернет желісіне қосылғанын көруге болады. Әр пән лингофон кабинетімен жабдықталмағаны анықталды.

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасыныңер балаларға арналған «Білім-инновация» лицейін 2018 жыл мен 2021 жылдар аралығында жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша мектеп бітірген түлектердің Ұлттық біріңғай тестілеуді ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер зерделенді.

Нәтижесінде 2018 жылы жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 33 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырғаны анықталмады; 2019 жылы – 39, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырған білім алушы – 1; 2020 жылы мектеп бітірген 43 түлектің ҰБТ ағылшын тілінде тапсырғаны – 7; 2021 жылы мектеп бітірген 49 түлектің ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырғаны болған жоқ. Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 11.12.8-кестеде берілген.

11.12.8-кесте. Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	33	0	39	1	43	7	49	0

2018-2019 оқу жылында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының балаларға арналған «Білім-инновация» лицейі бойынша ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалар, жобалар және басқа да жарыстарға 10-сыныптан 7, ал 11-сынып бойынша 20 білім алушы қатысқан.

Облыстық олимпиадалардан 10-сынып білім алушыларының 1 орынды -2, 3-орынды-1 білім алушы иеленген. Ал жобалардан облыс бойынша 2 білім алушы 1 орынды, 2 білім алушы -2 орынды иеленгені анықталды.

11-сынып білім алушылары бойынша облыстық олимпиададан 1-орынды -3, 2-орынды-3, 3-орынды-1 білім алушы, ал республикалық олимпиададан 2-орын жүлдегері -1, 3-орынды 1-білім алушы иеленген.

Жобалар бойынша 1-орынды-1, 2-орынды-2, 3-орынды-1 білім алушы иеленген. Халықаралық жарыстарға қатысқан 7 білім алушының 2-орынды-2, 3-орынды -5 иеленгені анықталды.

Білім алушылардың «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша олимпиадаларға, жобаларға және ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 11.12.9-кестеде берілген.

11.12.9. –кесте. ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2018-2019 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	7	3	0	0	4	0	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		2			2					
2-орын					2					
3-орын		1								
11-сынып	20	7	2	-	4	-	-	-	-	7
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		3	1		1					2
2-орын		3	1		2					5
3-орын		1			1					

2019-2020 оқу жылында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасыныңер балаларға арналған «Білім-инновация» лицейі бойынша ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалар, жобалар және басқа да жарыстарға 10-сыныптан 9, ал 11-сынып бойынша 3 білім алушы қатысқан. Облыстық олимпиадалардан 10-сынып білім алушыларының 1-орынды -4, 2-орынды-2 иеленген. Ал халықаралық жарыстар бойынша 1 білім алушы 1орынды, 2 білім алушы -3 орынды иеленгені анықталды.

11-сынып білім алушылары бойынша облыстық олимпиададан Бас жүлдені-1, 2-орынды-1 білім алушы иеленген. Халықаралық жарыстарға қатысқан 1 білім алушы 3-орынды иеленгені анықталды.

ЖМБ«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 11.12.10-кестеде берілген.

11.12.10. –кесте. ЖМБ«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2019-2020 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер 11.12.10-кестеде берілген.

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	9	6	-	-	-	-	-	-	-	3
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при		4								1
1-орын		2								-
2-орын										2
3-орын										
11-сынып	3	2	-	-	-	-	-	-	-	1
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при		1								
1-орын		1								
2-орын										
3-орын										1

2020-2021 оқу жылында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасыныңер балаларға арналған «Білім-инновация» лицейі бойынша ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалар, жобалар және басқа да жарыстарға 10-сыныптан 6, ал 11-сынып бойынша

9 білім алушы қатысқан. Облыстық олимпиадалардан 10-сынып бойынша 1-орынды-1, 3-орынды-2 білім алушы иеленген. Республикалық олимпиадалардан 3-орынды 1 білім алушы иеленген. Облыстық жобалардан 1 білім алушы 1-орынды иеленсе, республикалық жобалардан 2 білім алушы 1-орын иегері атанды.

11-сынып білім алушылары бойынша облыстық олимпиададан 1-орынды-2, 2-орынды 2 білім алушы иеленген. Республикалық олимпиада бойынша

4 білім алушы 3 орынды иеленді. Халықаралық жарыстарға қатысқан 1 білім алушы 3-орынды иеленгені анықталды.

Білім алушылардың 2020-2021 оқу жылында пәндік олимпиадаларға, жобаларға және «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарына қатысуы туралы мәліметтер 11.12.11-кестеде көрсетілген.

11.12.11-кесте. Білім алушылардың 2020-2021 оқу жылында пәндік олимпиадаларға, жобаларға және «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарына қатысуы туралы мәліметтер

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	6	3	1	0	1	1	0	0	0	0
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		1			1	2				
2-орын		0	1							
3-орын		2								
11-сынып	9	4	4	0	0	0	0	0	0	1
Алынған жүлделі орындар Гран-при										
1-орын		2								
2-орын		2	4							1
3-орын										

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының балаларға арналған «Білім-инновация» лицейін 2019 жыл мен 2021 жылдар аралығында жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша мектеп бітірген түлектердің Отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына түскендері, оның ішінде ағылшын тілінде оқытын түлектер туралы мәліметтер зерделенді.

2019 жылы жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген 44 түлектің 41 отандық жоғары оқу орындарына, 3 білім алушы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін шетелдік жоғары оқу орындарына оқуға қабылданған.

Мектептен алынған мәліметтерге сәйкес Отандық және шетелдік колледждерге оқуға түскен түлектер анықталмады. Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқып, отандық және

шетелдік оқу орындарына қабылданған түлектер туралы мәліметтер 11.12.12-кестеде келтірілген.

11.12.12-кесте. Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқып, 2019 жылы отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған түлектер туралы мәліметтер.

	2019	
Түлектер саны	44	
Оның ішінде:	44	Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	41	
Шетелдік ЖОО	3	3
Отандық колледж	-	
Шетелдік колледж	-	

2020 жылы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген 44 түлектің 42 отандық жоғары оқу орындарына, 2 бітіруші түлек оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін шетелдік жоғары оқу орындарына оқуға қабылданған.

Мектептен алынған мәліметтерге сәйкес, Отандық және шетелдік колледждерге оқуға түскен түлектер болған жоқ. Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқып, отандық және шетелдік оқу орындарына қабылданған түлектер туралы мәліметтер 11.12.13-кестеде келтірілген.

11.12.13-кесте. Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқып, 2020 жылы отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған түлектер туралы мәліметтер.

	2020 жыл	
Түлектер саны	44	
Оның ішінде:	44	Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	42	
Шетелдік ЖОО	2	2
Отандық колледж	-	
Шетелдік колледж	-	

2021 жылы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген 50 түлектің 30 отандық жоғары оқу орындарына, 8 білім алушы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін шетелдік жоғары оқу орындарына оқуға түскен.

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасыныңер балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінің 2019-2021 жылдарда мектепті бітірген түлектерінің ішінде отандық және шетелдік колледждерге оқуға түскендері анықталмады. Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді

ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 11.12.14-кестеде келтірілген.

11.12.14. –кесте. Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2021	
Түлектер саны	50	
Оның ішінде:	50	Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	30	
Шетелдік ЖОО	8	8
Отандық колледж	0	
Шетелдік колледж	0	

2017-2018 оқу жылдары аралығында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының Дарынды ер балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінде 7-11-сыныпта «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың саны -245. Білім алушылардың жылдық орташа білім сапасы 86 % құрады. Осы оқу жылы аралығында аталған пәндерден төрт мұғалім білім берген.

Ал 2018-2019 оқу жылында «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған 7-11-сынып білім алушыларының саны- 248 құрады. 2017-2018 оқу жылымен салыстырғанда білім алушылар саны 3-ке артқан.

Аталған пәндер бойынша білім алушылардың орташа білім сапасы 86% көрсетті. Сонымен 2017-2018 және 2018-2019 оқу жылында жаратылыстану математика бағытындағы«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың орташа білім сапасында өзгеріс болмағанын көруге болады. Пән мұғалімдерінің саны артқаны байқалады.

2019-2020 оқу жылындағы 7-11-сынып білім алушыларының «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша орташа білім сапасы 92% көрсетті. 2018-2019 оқу жылымен салыстырғанда жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың орташа білім сапасының 6% артқаны байқалады.Осы оқу жылындағы білім алушылардың саны 252 құрады. Сонымен 2018-2019 оқу жылымен салыстырғанда білім алушылар саны 4 ке артқан. Пән мұғалімдерінің саны да көбейгенін көруге болады. Білім алушылардың білім сапасының 6%-ға артқаны пән мұғалімдері қатарында көп өзгерістердің болмауы болып табылады.

Сонымен қатар, білім алушылардың 7-сыныптан бастап жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика»

пәндерін үздіксіз ағылшын тілінде жүргізілуі де білім сапасының артуына септігін тигізгенін көруге болады.

2020-2021 оқу жылдары аралығында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының Дарынды ер балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінің «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған 7-11-сынып білім алушыларының жылдық орташа білім сапасы 90 % құрады. Сонымен 2019-2020 оқу жылындағы көрсеткішпен салыстырғанда білім алушылардың білім сапасының 2% төмендегені байқалады. Аталған оқу жылында білім алушылардың саны 8-ге артып, 260-қа жеткен.

2021-2022 оқу жылындағы бірінші тоқсан нәтижесі бойынша 7-11-сынып білім алушыларының «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша орташа білім сапасы 80% құрайды. Сонымен 2020-2021 оқу жылымен салыстырғанда жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың орташа білім сапасының төмендеуіне пән мұғалімдерінің өзгеруі де әсер етеді.

Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 11.12.6-кестеде келтірілген.

11.12.6. –кесте. Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының ер балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінде ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша (мысалы)
2017-2018 оқу жылында	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	245	Аяш Б.Н. Салихов Д.М. Утепов Н.Р. Минулин А.А.	86%	Басқа жаққа көшіп кетті
2018-2019 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	248	Аяш Б.Н. Калиев Д.М. Кошимбаев Ш.О. Саяқов О.Е. Бұрхан Ш.Қ.	86%	Басқа жаққа көшіп кетті
2019-2020 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	252	Аяш Б.Н. Калиев Д.М. Абраева Д.Е. Жумажанов Е.К. Әшкен Д.Е. Исин А.А.	92%	Басқа жаққа көшіп кетті
2020-2021 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	260	Шанинов А.А. Садырбаев Д.З. Жумажанов Е.К. Әшкен Д.Е.	90%	

				Сырым С. Орынбасаров Г.К.		
2021-2022 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	259	Сансызбаев Ж.К. Тастембекова Г.У. Садырбаев Д.З. Жумажанов Е.К. Әшкен Д.Е. Жаукенов Р.С. Махмет Б.М.	80%	

Берілген кестеге сәйкес аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқуды бастаған сынып 2021-2022 оқу жылында 11-сыныпта үздіксіз оқуды жалғастырғанын көруге болады.

2020-2021 оқу жылы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған 10-сынып білім алушыларының 2021-2022 оқу жылының бірінші тоқсаны бойынша білім сапасы 10%-ға төмендегені байқалады.

Осы оқу жылындағы сыныптағы білім алушы саны – 259 баланы құрайды. Пән мұғалімдері қатары 3 педагогпен толыққанын көруге болады. Пән мұғалімдерінің саны артқанмен білім сапасының көрсеткіші 2020-2021 оқу жылымен салыстырғанда төмендегені анықталды.

2017-2018 оқу жылынан бастап «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың әр пән бойынша білім сапасына талдау жасалды.

2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 11.12.1- суретте көрсетілген.

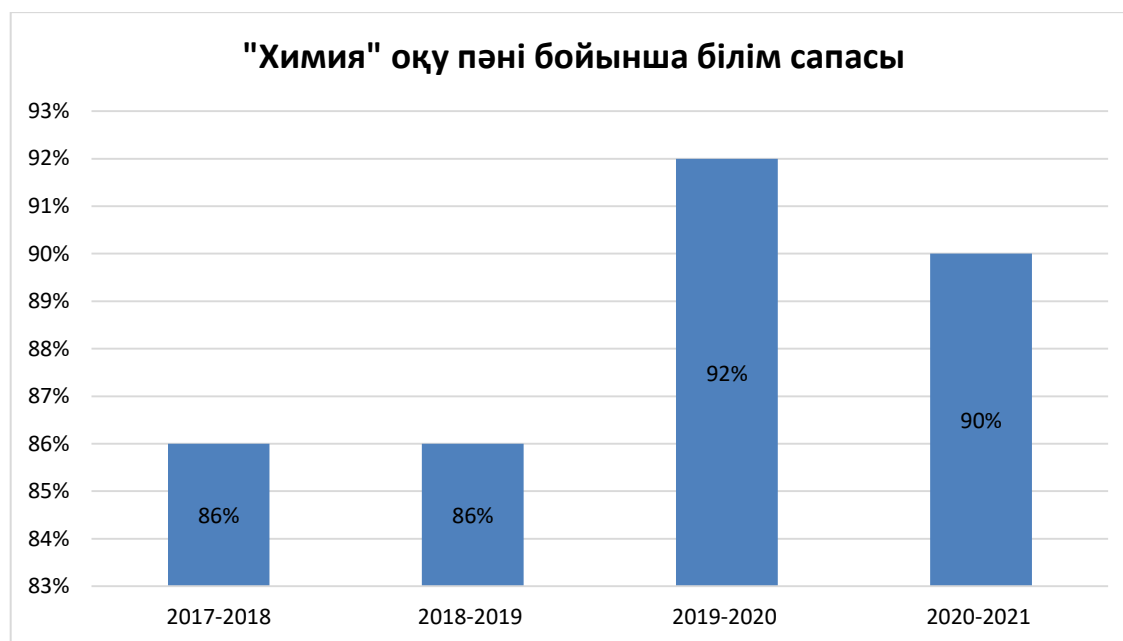
11.12.1- сурет. 2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

«Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасы көрсеткіштерін талдау нәтижесінде сәйкес, «Физика» пәнін 7-8-сыныптарда ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасы 2017-2018 және 2018-2019 оқу жылдарында өзгеріссіз 86 % құрады. 2019-2020 оқу жылында 9-сынып білім алушыларының білім сапасы 92 % құрайды. 2018-2019 оқу жылындағы 8-сынып көрсеткішімен салыстырғанда 6 % -ға жоғарылығы байқалады. 2020-2021 оқу жылындағы 10-сынып білім алушыларының білім сапасы 90 % көрсетті. Бұл көрсеткіштен 10-сыныпта білім алушылардың білім сапасы 2019-2020 оқу жылындағы 9-сыныппен салыстырғанда 2%-ға төмендегені байқалады.

2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 11.12.2- суретте көрсетілген.

11.12.2 - сурет. 2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Химия» оқу пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

«Химия» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасы көрсеткіштерін талдау нәтижесінде сәйкес, «Химия» пәнін 7-8-сыныптарда ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасы 2017-2018 және 2018-2019 оқу жылдарында өзгеріссіз 86 % құрады. 2019-2020 оқу жылында 9-сынып білім алушыларының білім сапасы 92 % құрайды. 2018-2019 оқу жылындағы 8-сынып көрсеткішімен салыстырғанда 6 % -ға жоғарылығы байқалады. Білім сапасының артуы білім алушылардың «Химия» пәні бойынша

7-сыныптан бастап үздіксіз білім алуы және пән мұғалімдері құрамындағы өзгерістердің аз болуымен сипатталады.

2020-2021 оқу жылындағы 10-сынып білім алушыларының білім сапасы 90 % көрсетті. Бұл көрсеткіштен 10-сыныпта білім алушылардың білім сапасы 2019-2020 оқу жылындағы 9-сыныппен салыстырғанда 2 %-ға төмендегені байқалады. Білім сапасының төмендеуіне пән мұғалімдері құрамының өзгерістердің әсерін көруге болады.

2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 11.12.3- суретте көрсетілген.

11.12.3 - сурет. 2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Биология» оқу пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

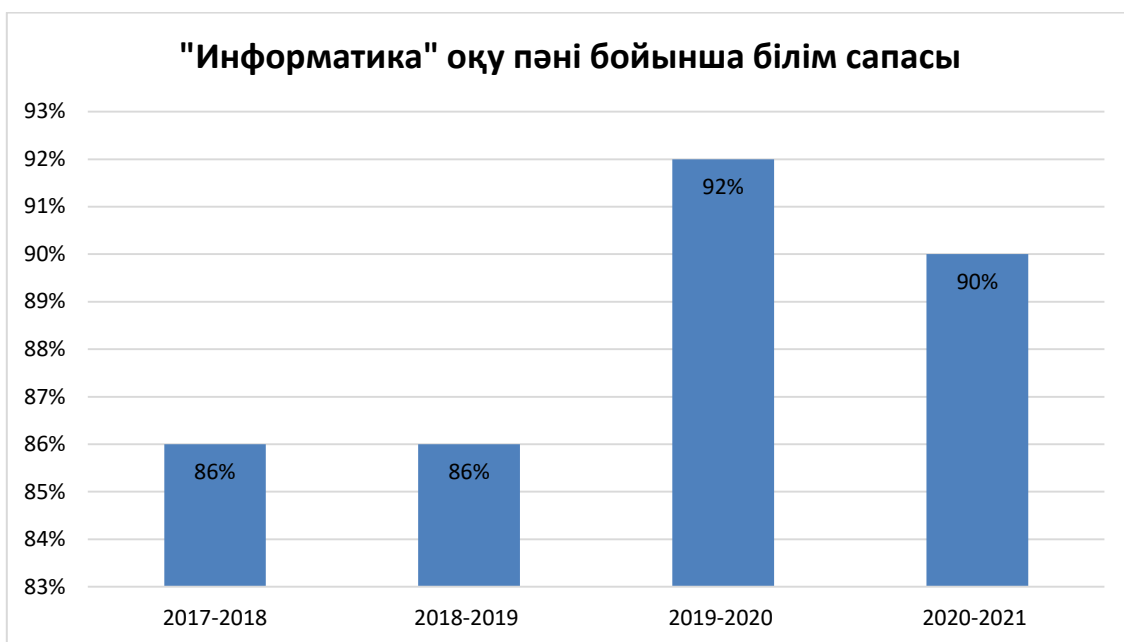
«Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасы көрсеткіштерін талдау нәтижесінде сәйкес, «Биология» пәнін 7-8-сыныптарда ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасы 2017-2018 және 2018-2019 оқу жылдарында өзгеріссіз 86 % құрады. 2019-2020 оқу жылында 9-сынып білім алушыларының білім сапасы 92 % құрайды. 2018-2019 оқу жылындағы 8-сынып көрсеткішімен салыстырғанда 6 % -ға жоғарылығы байқалады. Білім сапасының артуы білім алушылардың «Биология» пәні бойынша 7-сыныптан бастап үздіксіз білім алуы және пән мұғалімдері құрамындағы өзгерістердің аз болуымен сипатталады.

2020-2021 оқу жылындағы 10-сынып білім алушыларының білім сапасы 90 % көрсетті. Бұл көрсеткіштен 10-сыныпта білім алушылардың білім сапасы

2019-2020 оқу жылындағы 9-сыныппен салыстырғанда 2 %-ға төмендегені байқалады. 10-сыныпта пән мұғалімдері қатары 3 педагогпен толыққанын көруге болады. Пән мұғалімдерінің саны артқанмен білім сапасының көрсеткіші 2020-2021 оқу жылымен салыстырғанда төмендегені анықталды.

2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 11.12.4- суретте көрсетілген.

11.12.4 - сурет. 2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Информатика» оқу пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасы көрсеткіштерін талдау нәтижесінде сәйкес, «Информатика» пәнін 7-8-сыныптарда ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасы 2017-2018 және 2018-2019 оқу жылдарында өзгеріссіз 86 % құрады. 2019-2020 оқу жылында 9-сынып білім алушыларының білім сапасы 92 % құрайды. 2018-2019 оқу жылындағы 8-сынып көрсеткішімен салыстырғанда 6 % -ға жоғарылығы байқалады. Білім сапасының артуы білім алушылардың «Биология» пәні бойынша 7-сыныптан бастап үздіксіз білім алуы және пән мұғалімдері құрамындағы өзгерістердің аз болуымен сипатталады.

2020-2021 оқу жылындағы 10-сынып білім алушыларының «Информатика» оқу пәні бойынша білім сапасы 90 % көрсетті. Бұл көрсеткіштен 10-сыныпта білім алушылардың білім сапасы 2019-2020 оқу жылындағы 9-сыныппен салыстырғанда 2 %-ға төмендегені байқалады. 10-сыныпта пән мұғалімдері қатары 3 педагогпен толыққанын көруге болады. Пән

мұғалімдерінің саны артқанмен білім сапасының көрсеткіші 2020-2021 оқу жылымен салыстырғанда төмендегені анықталды.

11.13.1. «Дарынды қыз балаларға арналған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернаты» КММ, 7-11-сыныптар

Павлодар обласының білім беру басқармасы «Дарынды қыз балаларға арналған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернаты» КММ Павлодар қаласы, Камзин көшесі 69 мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты – 270 оқушы; сынып комплектілер-11, мектеп оқушылары -261. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі.

Лицей оқушылары дарынды мектеп статусына сәйкес төрт тілде -қазақ, орыс, ағылшын, түрік тілдерінде тереңдетілген білім алады. Оқыту үрдісі жаратылыстану-математикалық бағытындағы Қазақстан Республикасы мемлекеттік жалпығаміндетті білім беру стандарты және «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» ХҚҚ лицейлерінің оқу жоспарына сәйкес жүргізіледі. Жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндер – математика, физика, химия, информатика ағылшын тілінде оқытылады.

«Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына сәйкес «Дарынды қыз балаларға арналған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернаты» «Физика», «Химия», «Информатика», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) физика, химия, биология, информатика пәндерін 7-сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады. Білім иновация лицейінде ЖМБ-дағы физика, химия, биология, информатика пәндерін ағылшын тілінде оқытатын 7-11 сыныптар бойынша 11класс комплектісі бар.

7-сынып бойынша физика, химия, биология, информатика пәндерін ағылшын тілінде оқытын екі сыныптағы білім алушылар саны - 49. 7-сыныпта ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.13.1. -кестедеушынылады.

11.13.1. –кесте. 7-сыныпта ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	2	49		49	49	49	49	49

8-сынып бойынша физика, химия, биология, информатика пәндерін ағылшын тілінде оқитын екі сыныптағы білім алушылар саны - 54. 8-сыныпта ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.13.2. -кестедеұсынылады.

11.13.2 –кесте. 8-сыныпта ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
8	2	54		54	54	54	54	54

9-сынып бойынша физика, химия, биология, информатика пәндерін ағылшын тілінде оқитын үш сыныптағы білім алушылар саны - 69. 9-сыныпта ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.13.3 -кестедеұсынылады.

11.13.3 –кесте. 9-сыныпта ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
9	3	69		69	69	69	69	69

10-сынып бойынша физика, химия, биология, информатика пәндерін ағылшын тілінде оқитын екі сыныптағы білім алушылар саны - 41. 10-сыныпта ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 13.13.4 -кестедеушынылады.

11.13.4 –кесте. 10-сыныпта ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
10	2	41		41	41	41	41	41

11-сынып бойынша физика, химия, биология, информатика пәндерін ағылшын тілінде оқитын екі сыныптағы білім алушылар саны - 48. 11-сыныпта ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.13.5 -кестедеушынылады.

11.13.5 –кесте. 11-сыныпта ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
11	2	48		48	48	48	48	48

Сонымен, «Дарынды қыз балаларға арналған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернаты бойынша 7-11-сыныпта ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 11 сыныпта, 261 білім алушы оқитыны анықталды.

7-11-сыныпта ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.13.6. -кестедеушынылады.

11.13.6. –кесте. 7-11-сыныпта ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	2	49		49	49	49	49	49
8	2	54		54	54	54	54	54
9	3	69		69	69	69	69	69
10	2	41		41	41	41	41	41
11	2	48		48	48	48	48	48

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 7, еңбек өтілі 5 жылға дейін дейінгі педагогтер саны - 4, 5-тен 10 жылға дейінгі - 2, 10 - нан 15 жылға дейінгі -1 педагог жұмыс істейді. 15-тен 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтер анықталмады.

Мектептің берген мәліметтеріне сәйкес мұғалімдердің санаты туралы ақпарат қамтылмаған.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 2, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет - 11.13.7. –кестеде ұсынылады.

11.13.7. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары	Педагог-модератор	Педагог-саралшы	Педагог-зерттеуші	Педагог-шебер	санаты жоқ			физика	химия	биология	информатика
											каз	Ор ыс				
7	4	2	1	-	-						7		2	2	1	2

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 7-11-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы Білім инновация лицейі ұсынған мәліметтерді зерделеу барысында тек 9-сынып білім алушыларының оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы ақпарат анықталды. Ал

7,8, 10,11-сыныптардың «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» оқу пәндері бойынша білім алушылардың оқулықтармен қамтамасыз етілуі туралы мәліметтер берілмеген.

Сонымен 9-сыныптың білім алушылары «Алматыкітап» баспасынан 2018, 2019 жылдары шыққан оқулықтарды қолданатыны көрсетілген.

Ағылшын тілінде әзірленген «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» оқу пәндері бойынша мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, элективті курс материалдары және тағы басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін 9-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 11.13.8-кестеде берілген.

11.13.8. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізілетін 9-сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

Оқулық, оқу құралдары атауы	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	9	Physics 9 grade textbook	Астанакітап	2019	Ағылшын
Оқулық	9	Biology	Астанакітап	2018	Ағылшын
Оқулық	9	Chemistry	Астанакітап	2018	Ағылшын
Оқулық	9	Informatics	Астанакітап	2018	Ағылшын
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінің оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәліметтерді зерделеу нәтижесінде, физика кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті қарастырылмаған, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. «Физика» пәні ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы 11.13.9-кестеде көрсетілген.

11.13.9 –кесте. «Физика» пәні ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	1	1	-	+	+

«Химия» кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті қарастырылмаған, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. «Химия» пәні ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдыкталуы 11.13.10-кестеде көрсетілген.

11.13.10 –кесте. «Химия» пәні ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдыкталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Химия	1	1	-	+	+

«Биология» кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті қарастырылмаған, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. «Биология» пәні ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдыкталуы 11.13.11-кестеде көрсетілген.

11.13.11 –кесте. «Биология» пәні ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдыкталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	-	+	+

«Информатика» кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, лингофон кабинеті қарастырылмаған, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. «Информатика» пәні ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдыкталуы 11.13.12-кестеде көрсетілген.

11.13.12 –кесте. «Информатика» пәні ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдыкталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Информатика	1	1	-	+	+

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінің жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың оқу кабинеттерінің техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мектептің берген мәліметтеріне сәйкес аталған әр пән бойынша кабинеттермен, зертханалармен толық жабдықталғаны, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтармен (компьютер, интерактивті тақта) қамтамасыз етілгені анықталды. Сонымен қатар, «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын лингофон кабинеттері қарастырылмаған. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы 11.13.13-кестеде көрсетілген.

11.13.13–кесте. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән атауы	кабинет	зертхана	Лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (Компьютер, интербелсенді тақта)
Физика	1	1	-	+	+
Химия	1	1	-	+	+
Биология	1	1	-	+	+
Информатика	1	1	-	+	+

2018 жылы Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейін жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 40 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырған білім алушы саны – 7.

2019 жылы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша мектеп бітірген түлектер саны - 67 білім алушыны құрады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырған білім алушы саны – 6.

Мектептің ұсынған мәліметтеріне сәйкес, 2020 жылы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша мектеп бітірген түлектер саны -50 білім алушыны құрады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырған білім алушы саны – 5.

2021 жылы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша мектеп бітірген түлектер саны - 56 білім алушыны құрады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырған білім алушы саны – 6.

ЖМБ пәндері бойынша ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 11.13.14-кестеде ұсынылады.

11.13.14-кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	40	7	67	6	50	5	56	6

2018-2019 оқу жылында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейі бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын 10-11-сынып білім алушылары облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалар, жобалар және басқа да жарыстарға 10-сыныптан 48, ал 11-сынып бойынша 7 білім алушы қатысқан.

Облыстық олимпиадалардан 10-сынып білім алушыларының 1 орынды -1, республикалық олимпиадалардан 3-орынды-1 білім алушы иеленген. Ал жобалардан облыс бойынша 4 білім алушы Зорынды иеленгені анықталды. Мектептің берген мәліметіне сәйкес, олимпиада мен жобаларға қарағанда облыстық, Республикалық және халықаралық жарыстарға қатысқан білім алушылар санының басымдығы анықталды.

Облыстық жарыстарға қатысып 2 орынды иеленген 10-сынып білім алушыларының саны-4, ал Республикалық жарыстарға қатысып, 14 білім алушы 2 орынды иеленген. 3-орынды иеленген білім алушылар саны 21 құрады.

Халықаралық жарыстардан екінші орынды-2, үшінші орынды -1 білім алушы иеленгені анықталды.

10-сынып білім алушыларының 2018-2019 оқу жылындағы пәндік олимпиадаларға, жобаларға және ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») қатысуы туралы мәліметтер 11.13.15-кестеде берілген.

11.13.15. –кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын 10-сынып білім алушыларының 2018-2019 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2018-2019		
	олимпиада	жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		II-1	III-1		III-4			II-4	II-14 III-21	II-2 III-1

Облыстық олимпиадалардан 11-сынып білім алушыларының екінші орынды -1 білім алушы иеленген. Халықаралық олимпиадаларға қатысқан 11-сынып білім алушыларының ішінен екінші орынды 1 білім алушы, үшінші орынды 1 білім алушы иеленген.

Ал жобалардан облыс бойынша 2 білім алушы Зорынды иеленгені анықталды. Мектептің берген мәліметіне сәйкес, облыстық жарыстарға қатысып, үшінші жүлделі орынды иеленген 11-сынып білім алушысы -2 болды.

11-сынып білім алушыларының 2018-2019 оқу жылындағы пәндік олимпиадаларға, жобаларға және ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») қатысуы туралы мәліметтер 11.13.16-кестеде берілген.

11.13.16. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын 11-сынып білім алушыларының 2018-2019 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар		II-1		II-1 III-1	III-2			III-2		

Гран-при										
1-орын										
2-орын										
3-орын										

2019-2020 оқу жылында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейі бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын 10-11-сынып білім алушылары облыстық, республикалық олимпиадаларға 10-сыныптан ббілім алушы қатысқан, мектептің берген мәліметтеріне сәйкес, 2019-2020 оқу жылында 11-сынып бойынша облыстық, республикалық, халықаралық олимпиадаларға қатысып, жүлделі орынға ие болған білім алушылар анықталмады.

Облыстық олимпиадалардан 10-сынып білім алушыларының 2 орынды -1, республикалық олимпиадалардан 3-орынды-1 білім алушы иеленген. Ал жобалардан облыс бойынша 2 жүлделі орынды 2 білім алушы, 3 орынды 2 білім алушы иеленгені анықталды.

10-сынып білім алушыларының 2019-2020 оқу жылындағы пәндік олимпиадаларға, жобаларға және ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») қатысуы туралы мәліметтер 11.13.17-кестеде берілген.

11.13.17. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын 10-сынып білім алушыларының 2019-2020 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		II-1	III-1		II-2	III-2				
11-сынып										
Алынған жүлделі	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2020-2021 оқу жылында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейі бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын 10-11-сынып білім алушылары облыстық, республикалық олимпиадаларға және жарыстарға 10-сыныптан 4, 11-сыныптан 2 білім алушы қатысқан.

Облыстық олимпиадалардан 10-сынып білім алушыларының 3 орынды -2, республикалық олимпиадалардан 2-орынды-2 білім алушы иеленген. Ал 2020-2021 оқу жылында 10-сынып бойынша облыстық, республикалық, халықаралық жарыстарға қатысып, жүлделі орынға ие болған білім алушылар анықталмады.

10-сынып білім алушыларының 2020-2021 оқу жылындағы пәндік олимпиадаларға, жобаларға және ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») қатысуы туралы мәліметтер 11.13.18-кестеде берілген.

11.13.18. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын 10-сынып білім алушыларының 2020-2021 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар			
	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					III-2	II-2				

Облыстық олимпиадалардан 11-сынып білім алушыларының 2 орынды -2, білім алушы иеленгені анықталды. Ал 2020-2021 оқу жылында 11-сынып

бойынша облыстық, республикалық, халықаралық жобалар мен жарыстарға қатысып, жүлделі орынға ие болған білім алушылар анықталмады.

11-сынып білім алушыларының 2020-2021 оқу жылындағы пәндік олимпиадаларға, жобаларға және ағылшын тілінде жүргізілетін басқа да жарыстарға («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») қатысуы туралы мәліметтер 11.13.19-кестеде берілген.

11.13.19. –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын 11-сынып білім алушыларының 2020-2021 оқу жылында облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		II-2								

2019 жылы жаратылыстану-математикалық бағыттағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген 67 түлектің 60 отандық жоғары оқу орындарына, 3 білім алушы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін шетелдік жоғарғы оқу орындарына оқуға қабылданған. Сауалнама нәтижесіне сәйкес Отандық және шетелдік колледждерге оқуға түскен түлектер анықталмады. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер 11.13.20-кестеде келтірілген.

11.13.20-кесте. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәліметтер.

	2019ж	
Түлектер саны	67	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	64	4
Шетелдік ЖОО	3	3

Отандық колледж	-	-
Шетелдік колледж	-	-

2020 жылы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген түлектің 42 отандық жоғары оқу орындарына, 5 білім алушы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін отандық жоғары оқу орындарына ал 2 білім алушы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін шетелдік жоғары оқу орындарына оқуға қабылданған. Ал 1 бітіруші түлек шетелдік колледжге оқуға түскен.

Мектептің берген мәліметтеріне сәйкес Отандық колледждерге оқуға түскен түлектер болған жоқ. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектердің отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданғандары туралы мәліметтер 11.13.21-кестеде келтірілген.

11.13.21-кесте. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер түлектердің отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданғандары туралы мәліметтер.

	2020 жыл	
Түлектер саны	50	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	42	5
Шетелдік ЖОО	2	2
Отандық колледж	-	-
Шетелдік колледж	1	1

2021 жылы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген 56 түлектің 51 отандық жоғары оқу орындарына, 2 білім алушы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін шетелдік жоғары оқу орындарына оқуға түскен.

Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінің 2021 жылы мектепті бітірген түлектерінің ішінде отандық және шетелдік колледждерге оқуға түскендері анықталмады. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектердің отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданғандары туралы мәліметтер 11.13.22-кестеде келтірілген.

11.13.22-кесте. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектердің отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданғандары туралы мәліметтер.

	2021	
Түлектер саны	56	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	51	3

Шетелдік ЖОО	2	2
Отандық колледж	-	
Шетелдік колледж	-	

Сонымен Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінің 2019-2021 жылдары мектепті бітірген 173 түлектерінің ішінде 165- і отандық жоғары оқу орнына, ал 7 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына оқуға түскен.

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған 2019-2021 жылдардағы түлектердің отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданғандары туралы мәліметтер 11.13.23-кестеде берілген.

11.13.23-кесте. Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған 2019-2021 жылдардағы түлектердің отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданғандары туралы мәліметтер

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	67		50		56	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	60	4	42	5	51	3
Шетелдік ЖОО		3		2		2
Отандық колледж						
Шетелдік колледж				1		

2017-2018 оқу жылдары аралығында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының Дарынды қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінің «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған 7-11-сынып білім алушыларың жылдық орташа білім сапасы 81,8 % құрайды.

Ал 2018-2019 оқу жылындағы 7-11-сынып білім алушыларының «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша орташа білім сапасы 88,8% көрсетті. Сонымен 2017-2018 оқу жылымен салыстырғанда ЖМБ-ғы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың орташа білім сапасы 2018-2019 оқу жылында 7%-ға артқанын көруге болады.

2019-2020 оқу жылындағы 7-11-сынып білім алушыларының «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша орташа білім сапасы 88,8% көрсетті. 2018-2019 оқу жылымен салыстырғанда жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика»

пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың орташа білім сапасы 2019-2020 оқу жылында өзгеріссіз қалған.

2020-2021 оқу жылдары аралығында Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінің «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған 7-11-сынып білім алушыларының жылдық орташа білім сапасы 90 % құрады. Бұл 2019-2020 оқу жылындағы көрсеткішпен салыстырғанда білім алушылардың білім сапасының 1,2% артқанын көруге болады.

2021-2022 оқу жылындағы бірінші тоқсан нәтижесі бойынша 7-11-сынып білім алушыларының «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша орташа білім сапасы 90% құрайды. Бұдан 2020-2021 оқу жылымен салыстырғанда ЖМБ-ғы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың орташа білім сапасында өзгеріс болмағанын көруге болады.

Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 11.13.23-кестеде келтірілген.

11.13.23. –кесте. Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының дарынды қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінде ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән мұғалімдері	Жылдық білім сапасы %
2017-2018 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	270	Байғужина Ж. Әлмахан Ж. Касымов Р. Демирджи Р.	81,8%
2018-2019 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	271	Байғужина Ж. Әлмахан Ж. Касымов Р. Демирджи Р.	88,8%
2019-2020 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	273	Иманаева А. Абраева Д. Ауелбаева К. Бахара Л.	88,8%
2020-2021 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	273	Иманаева А. Абраева Д. Ауелбаева К. Бахара Л.	90%
2021-2022 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	261	Иманаева А. Әлмахан Ж. Ауелбаева К. Бахара Л.	90%

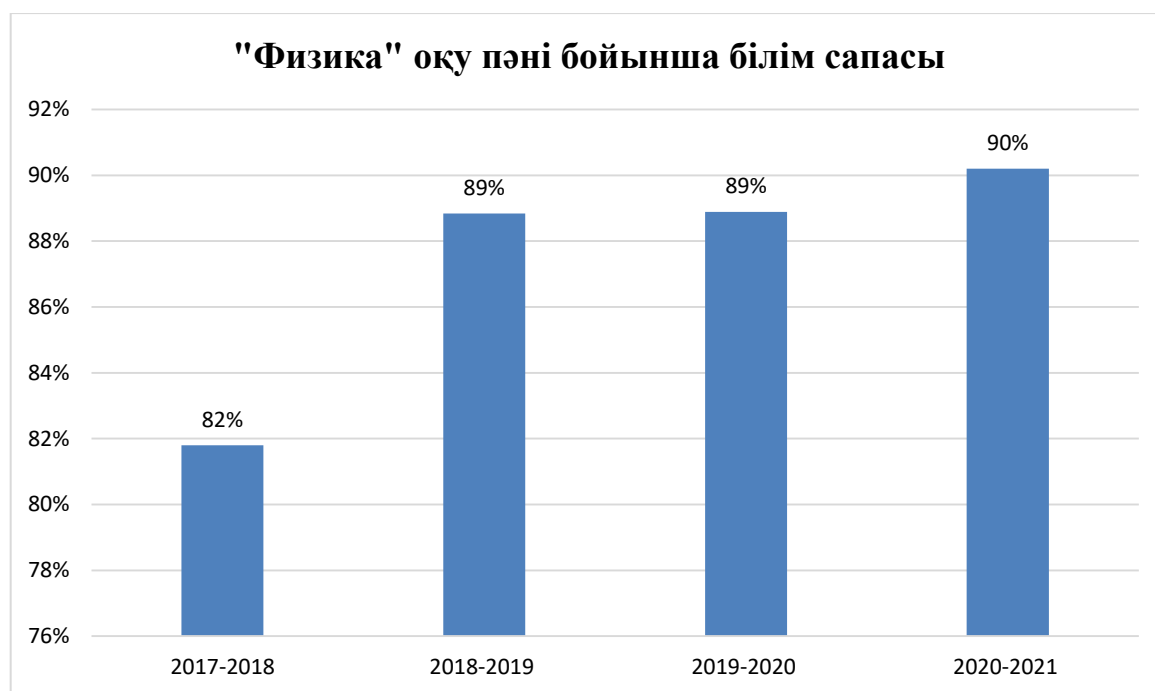
Берілген кестеге сәйкес, 2017-2018 және 2018-2019 оқу жылдарында екі жыл қатарынан тұрақты пән мұғалімдері білім берген. Ал 2019-2020 оқу жылынан бастап, 2021-2022 оқу жылына дейін «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын пән мұғалімдерінің екінші тобы тұрақты қызмет жасағанын көруге болады.

Берілген кестеге сәйкес, аталған лицейде 2017-2018 оқу жылында «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқуды бастаған сынып 2021-2022 оқу жылына дейін 11-сыныпта оқуды жалғастырғанын көруге болады. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқуды 2017-2018 оқу жылынан бастаған 7-сынып білім алушыларының 10-11-сыныпқа дейін оқу сапасының жоғарылағаны байқалады.

2017-2018 оқу жылынан бастап «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың әр пән бойынша білім сапасына талдау жасалды.

2017-2018-2021-2022 оқу жылдарындағы «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 11.13.1- суретте көрсетілген.

11.13.1- сурет. 2017-2018 - 2021-2022 оқу жылдарындағы «Физика», пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

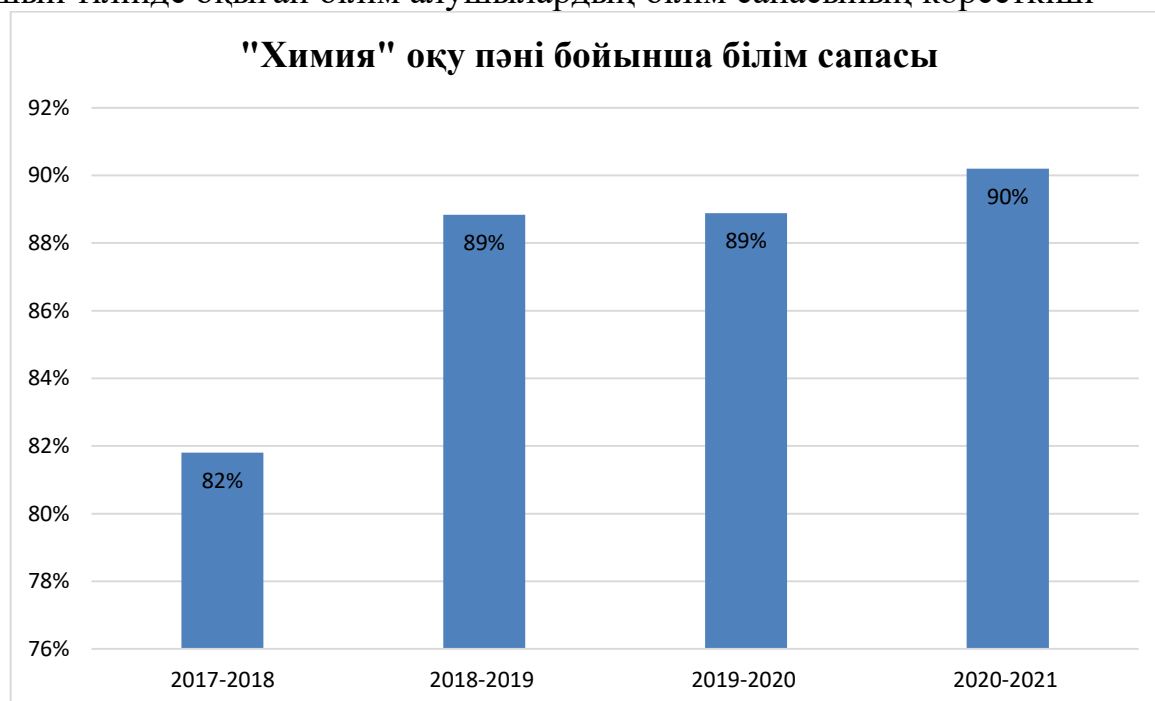
Суретте көрсетілгендей, «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың 2017-2018 оқу жылындағы орташа білім сапасы 82% құрайды. Ал 2018-2019 және 2019-2020 оқу жылындағы пән бойынша білім сапасы 89% болып, 2017-2018 оқу жылымен салыстырғанда 7% артқаны байқалады. Алдыңғы оқу жылдарымен салыстырғанда 2020-2021 оқу жылдарында білім

алушылардың білім сапасының көрсеткіші 1% артып, 90% жоғарылағаны анықталды.

Білім сапасы көрсеткішінің жоғарылауына 2017-2018 оқу жылынан бастап «Физика» пәнінің 7-сыныптан бастап ағылшын тілінде үздіксіз жүргізілуі және 7-сынып білім алушыларының 11-сыныпқа дейін пән мұғалімдерінің аталған пәннен тұрақты білім беруінің әсерін көруге болады.

2017-2018-2021-2022 оқу жылдарындағы «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 11.13.2-суретте көрсетілген.

11.13.2- сурет. 2017-2018 - 2021-2022 оқу жылдарындағы «Химия», пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

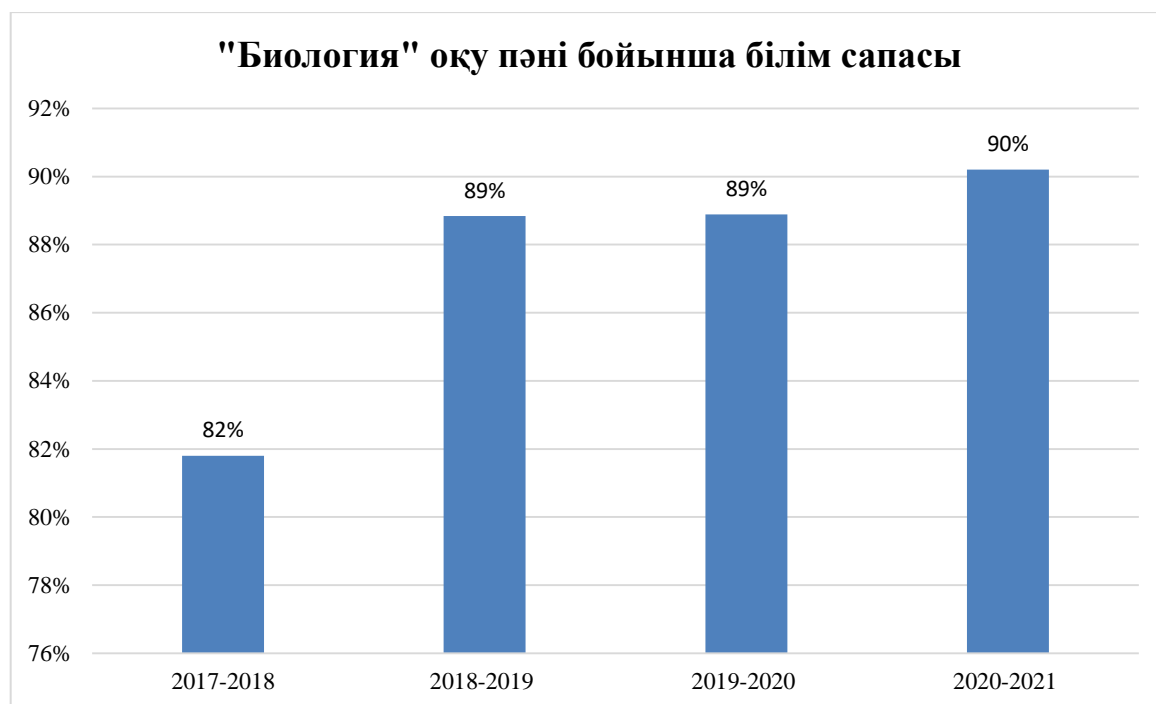

Суретте көрсетілгендей, «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2017-2018 оқу жылындағы орташа білім сапасы 82% құрайды. Ал 2018-2019 және 2019-2020 оқу жылындағы пән бойынша білім сапасы 89% болып, 2017-2018 оқу жылымен салыстырғанда 7% артқаны байқалады. 2019-2020 оқу жылындағы пән бойынша білім сапасымен салыстырғанда 2020-2021 оқу жылдарында білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 1% артып, 90% көрсетті.

Білім сапасы көрсеткішінің артуы 2017-2018 оқу жылынан бастап «Химия» пәнінің 7-сыныптан бастап ағылшын тілінде үздіксіз жүргізілуі және аталған пәннен 7-8-сыныпта бір мұғалім және 9,10,11-сыныпта бір пән мұғалімінің тұрақты білім беруінің әсерін көруге болады.

2017-2018-2021-2022 оқу жылдарындағы «Биология» оқу пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 11.13.3- суретте берілген.

11.13.3-сурет. 2017-2018 - 2021-2022 оқу жылдарындағы «Биология», пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

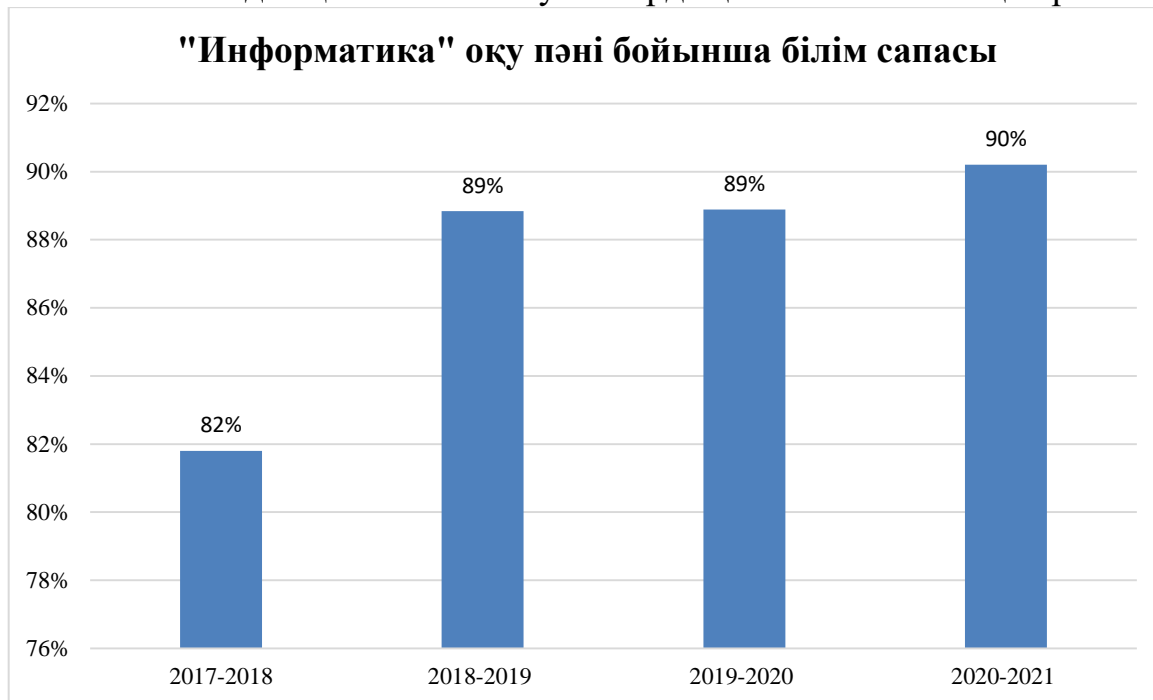
Суретке сәйкес, жаратылыстану-математика бағытындағы «Биология» оқу пәнін пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2017-2018 оқу жылындағы орташа білім сапасы 82% құрайды.

Пән бойынша 2018-2019 және 2019-2020 оқу жылдарындағы білім сапасы 89% болып, 2017-2018 оқу жылымен салыстырғанда 7% артқаны байқалады. 2019-2020 оқу жылындағы пән бойынша білім сапасымен салыстырғанда 2020-2021 оқу жылдарында білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 1% артып, 90% -ға жеткенін көруге болады.

Сонымен, білім сапасы көрсеткішінің артуы 2017-2018 оқу жылынан бастап «Биология» пәнінің 7-сыныптан ағылшын тілінде үздіксіз жүргізілуі және аталған пәннен 7-8-сыныпта бір мұғалім және 9,10,11-сыныпта бір пән мұғалімінің тұрақты білім беруінің әсерін көруге болады.

2017-2018-2021-2022 оқу жылдарындағы «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 11.13.4- суретте көрсетілген.

11.13.4- сурет. 2017-2018 - 2021-2022 оқу жылдарындағы «Информатика», пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

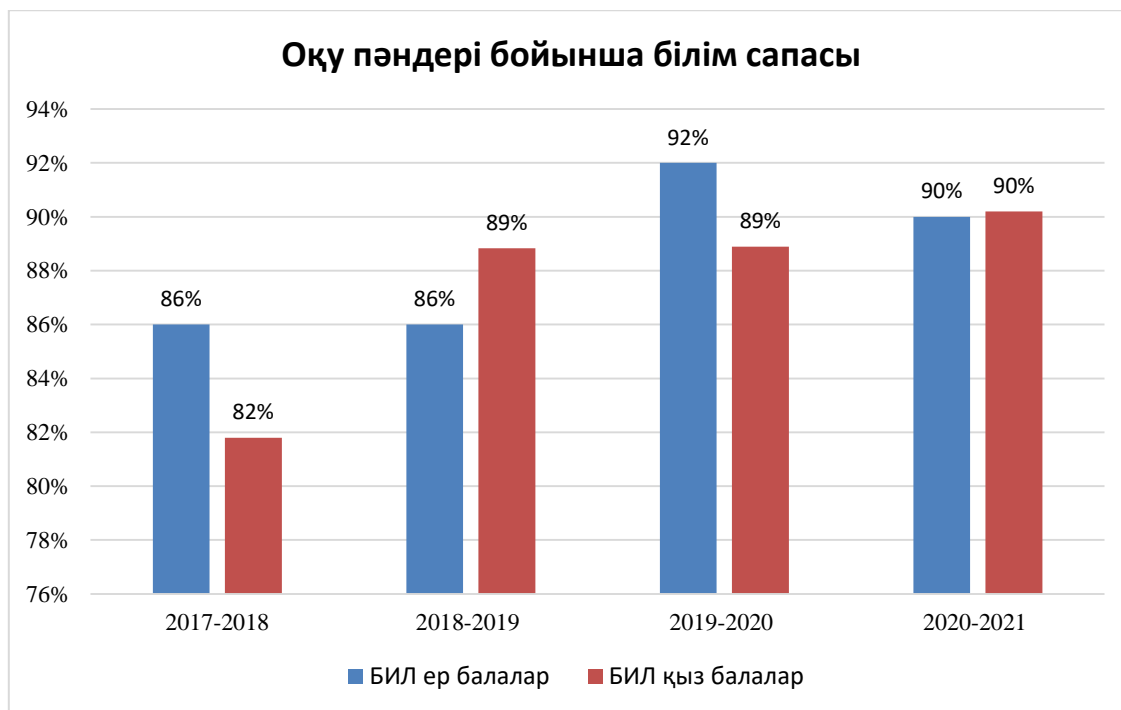

Суретте көрсетілгендей, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2017-2018 оқу жылындағы орташа білім сапасы 82% құрайды. Ал 2018-2019 және 2019-2020 оқу жылындағы пән бойынша білім сапасы 89% көрсетті.

2017-2018 оқу жылымен салыстырғанда 2018-2019 оқу жылында білім сапасы бірден 7% артқаны байқалады. Сонымен қатар, 2018-2019 оқу жылымен салыстырғанда 2020-2021 оқу жылында білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 1% артып, 90% жоғарылағаны анықталды.

Білім сапасы көрсеткішінің артуына 2017-2018 оқу жылынан «Информатика» пәнінің 7-сыныптан бастап ағылшын тілінде үздіксіз жүргізілуінің және 7-сынып білім алушыларына 11-сыныпқа дейін тұрақты пән мұғалімдерінің білім беруінің әсерін көруге болады.

Сонымен Павлодар облысы әкімдігі білім басқармасының дарынды қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицейі мен дарынды ер балаларға арналған «Білім-инновация» лицейінде жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 2017-2018 - 2021-2022 оқу жылдарындағы білім сапасына салыстырмалы талдау жасалды. Салыстырмалы талдау мәліметтері 11.13.5- суретте берілген.

Салыстырмалы талдау мәліметтеріне сәйкес, 2019-2020 оқу жылында білім сапасы бойынша жоғары көрсеткішті дарынды ер балаларға арналған Білім-инновация лицейі білім алушылары (92%) көрсетті. Ал дарынды қыз балаларға арналған Білім-инновация лицейі білім алушыларының жоғары көрсеткіші 2020-2021 оқу жылында 90% құрағанын көруге болады.

7-11-сынып аралығында «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы 2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығында Дарынды ер балаларға арналған Білім-инновация лицейі бойынша 86%-дан 92% жоғарылағанын көруге болады. Ал Дарынды қыз балаларға арналған Білім-инновация лицейі бойынша 82%-дан 90%-ға жоғарылағаны анықталды. 7-11-сыныптар бойынша «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы 6 дан 8%-ға дейін артқан.

Білім алушылардың білім сапасының артуы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 7-11-сыныптар арасында үздіксіз білім алуы және пән мұғалімдерінің тұрақты құрамының сақталуымен сипатталады.

11.14. Павлодар облысы, Екібастұз қаласы, № 14 жалпы орта білім беретін мектеп

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға

толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Павлодар облысы, Екібастұз қаласы бойынша 2 орта білім беру ұйымдары тіркелген. № 14 жалпы орта білім беретін мектепте қазақ, орыс тілді сыныптарда Биология пәні 1 сағат жартылай ағылшынша оқытылған. Биология пәнінен ағылшын тілінде беретін педагог С1 деңгейіндегі сертификаты бар.

Аталған мектеп бойынша берілген мәліметі төменде көрсетілгендей. Қосымша қажетті ақпарат ала алмадық. Дәлдеме хат тіркелді.

Руководителю ГУ «Отдела
образования города Экибастуза»
управления образования
Павлодарской области
Майдисарову С.И.

Информация по внедрению полиязычия и преподаванию предмета биология на английском языке в КГУ СОШ№14

В 2016-2017 учебном году в ходе экспериментальной программы по внедрению полиязычия в 7,8,казахских и русских классах из вариативной части учебного плана выделено по 1 часу по предмету биология с частичным погружением для преподавания на английском языке. Был издан приказ МОН Республики Казахстан №440 от 3 сентября 2018 года «О внесении изменения в приказ Министра образования и науки РК от 6 ноября 2014 года №455 «О пилотном внедрении обновленного содержания образования» приложение 2, в котором указан список пилотных школ, внедривших полиязычие по предметам «Биология, химия, физика, информатика». В данном список включена СОШ№14.

В 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022 учебных годах на ведение полиязычия по предмету биология в учебном плане школы выделено по 1 часу из вариативной части с частичным погружением. За все эти учебные годы в сведениях о преподавании биологии на английском языке и исходящих отчетах о полиязычии указывалось частичное погружение. Учителя, преподающие предмет на английском языке имеют сертификат уровня С1, а также диплом с правом преподавания на английском языке.

Директор КГУ СОШ№14:

Батенов Д.Ж.

11.15. Павлодар облысы, Ақтоғай ауданы, Қараоба жалпы білім беретін орта мектебі КММ, 10-11 сыныптар1

Павлодар облысы білім басқармасының Ақтоғай ауданы білім беру бөлімінің «Қараоба жалпы орта білім беру мектебі» КММ Павлодар облысы, Ақтоғай ауданы, Қараоба ауылы, Терешкова көшесі 14-үй мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты - 400 оқушы; сынып - комплектілер – 15; мектеп оқушылары - 107. Оқыту қазақ-орыс тілдерінде жүргізіледі. Химияны оқыту 7-сыныпта (4 оқушы), информатиканы оқыту 10-сыныпта (3 оқушы), физиканы оқыту 11 - сыныпта (6 оқушы) жүзеге асырылады.

«Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығына және «Ақтоғай ауданы білім беру бөлімі» ММ «Павлодар облысы білім басқармасының Ақтоғай ауданы білім беру бөлімінің «Қараоба жалпы орта білім беру мектебі» КММ «Үш тілде оқыту туралы» бұйрығына сәйкес «Химия», «Информатика», «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) 10-сынып «Информатика» пәні ағылшын тілінде оқытылады, сынып комплектісі -1, оқыту қазақ тілінде, білім алушы саны -3. Қалған пәндер ағылшын тілінде оқытылмайды.

11-сыныпта «Физика» пәні ағылшын тілінде оқытылады, Қалған пәндер ағылшын тілінде оқытылмайды. 1 сынып, оқыту қазақ тілінде, білім алушы саны - 6, барлығы 6 білім алушы 11-сыныпта білім алады. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.13.1. –ұсынылады.

11.13.1. –кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
				физика	химия	биология	информатика	барлығы
		Қаз	орыс					
10	1	1	-	-	-	-	3	3
11	1	1	-	6	-	-	-	6
барлығы	2	2	-	6	-	-	3	9

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2, еңбек өтілі 5 жылға дейін дейін - 0, 5-тен 10 жылға дейін - 1, 10 - нан 15 жылға дейін - 1, 15-тен 20 жылға дейін -0 педагог жұмыс істейді.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша бірінші санаты 1- педагог, «Педагог-шебер»-0, «Педагог-зерттеуші» - 0, «Педагог-сарапшы» - 0, «Педагог-модератор» саны - 1.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 1.ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет – 11.13.2. –кестеде ұсынылады.

11.13.2. –кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-модератор	Педагог-сарапшы	Зерттеуші-педагог	Педагог-шебер				каз	орыс	физика	химия
2	-	1	1	-	-	1	1				2	-	1	-	-	1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделесек, 10-11сыныптар «Физика», «Атамұра» 2020 баспасынан шыққан, қазақ тілінде әзірленген оқулықтарымен жүзеге асырылады. Мектеп кітапханасындағы мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық саны - жоқ, дидактикалық материалдар –жоқ, тағы басқа қосымша әдебиеттерімен қамтамасыз етілген атап айтсақ: 11 сыныпқа арналған- Физика текстбук, Астана-кітап, 2020 ағылшын тілінде; 10 сыныпқа арналған Complete ICT for Cambridge IGCSE OXFORD ағылшын тілінде.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 13.5.3. –кестеде ұсынылады.

13.5.3. –кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	11	Физика	Атамұра	2020	қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық					

Дидактикалық материалдар					
тағы басқа	11	Физика текстбук	Астанакітап	2020	ағылшын
	10	Complete ICT for Cambridge IGCSE (информатика)	OXFORD		ағылшын

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, мектептегі физика кабинетінің саны - 1, информатика кабинетінің саны - 1, зертхана саны - 1, лингофон кабинеті – жоқ. Жабдықталған кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтар (компьютерлер, интербелсенді тақта) бар.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 11.13.4. –кестеде ұсынылады.

11.13.4. кестеде - Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	зертханалар	лингофон кабинеті	интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (компьютерлер, интербелсенді тақта)
Физика	1	1	-	+	полотно
Информатика	1	-	-	+	интербелсенді тақта

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптарды 2018 жылы -5, 2019 жылы – 7, 2020 жылы – 11, 2021 жылы – 9 түлек аяқтаған. Мектепті 2018, 2019, 2020, 2021 жылдары мектепті аяқтаған түлектердің ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны жоқ.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 11.13.5. –кестеде ұсынылады.

11.13.5. –кестеде - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	5	-	7	-	11	-	9	-

Мектеп бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалараға, жобаларға мен басқа да жарыстарға қатыспаған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 11.13.6. –кестеде ұсынылған.

11.13.6–кестеде - ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

Бескөл мектеп-колледжінде 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадалараға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатыспаған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 11.13.7. –кестеде ұсынылған.

11.13.7.–кестеде - ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

Покровка орта мектебі бойынша 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобаларға қатыспаған, басқа республикалық жарыста– 1 білім алушы 1-орынға иеленген.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 11.13.8. –кестеде ұсынылған.

11.13.8–кестеде - ЖМБ пәндерін («Физика», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепішілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	олимпиада				жобалар			Басқа да жарыстар		
	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын									1-орын -1	

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектердің оқыту тілі - ағылшын тілінде отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен отандық, шетелдік колледждерде оқуы туралы мәлімет: 2019, 2020, 2021жылдары Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектердің оқыту тілі - ағылшын тілінде отандық, шетелдік жоғары оқу орындары мен отандық, шетелдік колледждерде оқуға түскендері жоқ.

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 11.13.9. –кестеде ұсынылған.

11.13.9. –кесте - Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	7		11		9	
Оның ішінде:	-	Оқыту тілі - ағылшын тілі	-	Оқыту тілі - ағылшын тілі	-	Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	-		3		6	
Шетелдік ЖОО	-		-		-	
Отандық колледж	-		5		3	
Шетелдік колледж	-		-		-	

2017-2022 оқу жылдары аралығында Қараоба жалпы орта білім беру мектебі» білім алушылар «Физика» пәні ағылшын тілінде оқуда 50 % - 70 % аралығындағы көрсеткіш көрсеткен. Оқу сапасының «Физика» оқу пәні бойынша орташа көрсеткіш- 60 % – ды құраса, «Информатика» оқу пәні бойынша орташа көрсеткіш көрсетілген. Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 11.13.10-кестеде келтірілген.

11.13.10. –кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша
2017-2018 оқу жылында	8 А сынып	химия	13	Капенова Д.А.	76%	
	7 Б сынып	физика	6	Уакбаев А.М.	50%	
2018-2019 оқу жылы	9 А сынып	химия	12	Капенова Д.А.	75%	
	10 А сынып	Қолданбалы информатика	6	Сабитов А.Н.	-	
	8 б сынып	физика	6	Уакбаев А.М.	50%	
2019-2020 оқу жылы	10 А сынып	химия	9	Капенова Д.А.	88%	
	11 А сынып	Қолданбалы информатика	6	Сабитов А.Н.	-	
	9 б сынып	физика	6	Уакбаев А.М.	50%	9-сыныптан кейін барлығы кетті
2020-2021 оқу жылы	11 А сынып	химия	9	Капенова Д.А.	100%	
	9 А сынып	информатика	7	Сабитов А.Н.	85%	
	10 а сынып	физика	10	Уакбаев А.М.	70%	
2021-2022 оқу жылы	7 а сынып	химия	4	Капенова Д.А.	-	Аптасына 1 сағат, 1-тоқсанда қорытылған соқ
	10 а сынып	информатика	3	Сабитов А.Н.	67%	
	11 а сынып	физика	6	Уакбаев А.М.	50%	

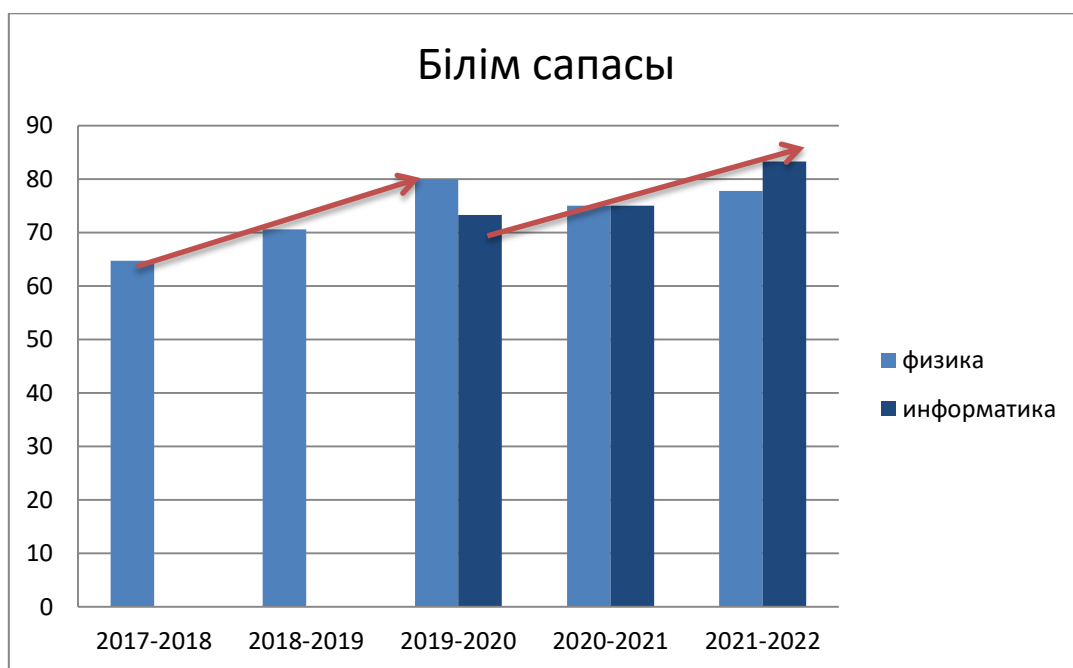
Жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде пилоттық оқыту екі режимде жүзеге асырылады: ішінара және толық енгізу.

Толық енгізу - сабақтың барлық кезеңдерін ағылшын тілінде өткізуді білдіреді. Орта білім беру ұйымдары педагогтер мен білім алушылардың дайындық деңгейін және ресурстарын ескере отырып, ата-аналардың келісімімен белгілі бір пәндерді толық енгізе отырып, ағылшын тілінде оқытады.

Ішінара енгізу - бұл сабақтың жеке кезеңдерін, терминологияны, элективті курстардың жеке бөлімдерін, пәндік үйірмелерді және басқа да іс-шараларды ағылшын тілінде өткізу. Жыл сайын еліміздің орта білім беру ұйымдарында жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуда ішінара және толық енгізу бойынша мектептердің саны қарқынды артып келеді.

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Физика» пәнін 2017-2018 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде оқытып келсе, «Информатика» пәнін 2020-2021 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде оқып келеді. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 7 баланы құрайды. Пән иелері 2017 оқу жылынан бастап тұрақты қызмет етіп келеді. Сәйкесінше, білім сапасыда көтерілуде (11.13.1. – сурет).

Сурет 11.13.1.

11.16. Павлодар облысы, Ақсу қаласы № 4 орта мектебі ЖББОМ

Көптілділік - жеке сөйлеуші немесе сөйлеушілер қауымдастығының үш немесе одан да көп тілде тиімді сөйлесу қабілеті.

Бірнеше тілде сөйлейтін адамды полиглот немесе көптілді деп атайды.

Көптілділік тек қана жалпы тіл репертуарларын ғана емес, көптеген тілдерде қолданылатын тілдік жағдайлардың ауқымы да кеңінен қолданылатындығын атап өтуге болады.

Көптілділік, мультилингвизм, полилингвизм деген – нақтылы коммуникативтік жағдайдың әсер етуімен белгілі бір әлеуметтік ортада, мемлекетте бірден үш, одан да көп тілде сөйлей білушілік.

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Павлодар облысы, Ақсу қаласы бойынша 5 орта білім беру ұйымдары тіркелген. 2017-2018 оқу жылында 25 білім алушыдан тұратын 8-сыныпта «Биология» пәні ағылшын тілінде оқып, 2020-2021 оқу жылында аяқтап, жоғары оқу орындарының студенттері атанды.

Қазіргі таңда маман тапшылығына орай, аталған мектепте ЖМБ пәндері ағылшын тілінде оқытуын тоқтатты. Дәлдеме хат тіркелді.

ПАВЛОДАР ОБЛЫСЫНЫҢ
БІЛІМ БЕРУ БАСҚАРМАСЫ,
АҚСУ ҚАЛАСЫ
БІЛІМ БЕРУ БӨЛІМІНІҢ
«АҚСУ ҚАЛАСЫНЫҢ №4
ОРТА МЕКТЕБІ»
КОММУНАЛДЫҚ
МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

Қысық № 1-22/85
20 21 ж. « 19 » ноябрь

Руководителю ГУ «Отдела
образования города Аксу»
управления образования
Павлодарской области
Смагулову К.Т.

КГУ «Средняя школа №4 города Аксу» отдела образования города Аксу, управления образования Павлодарской области сообщает о том, что в 2017-2018 учебном году учащиеся 8 класса в количестве 25 человек начали изучение предмета физика на английском языке. В этом учебном году изучение предмета физика на английском языке не ведется в связи с увольнением учителя физики (переезд в город Нұр-Сұлтан)

Директор

Кариева Ш.Д.

Исп.: А.Абилова

тел.: 5-01-91

11.17. Павлодар облысы, Ақсу қаласы, Алғабас селолық округі Жолқұдық ауылының Қ. Қамзин атындағы орта мектебі

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Павлодар облысы бойынша 25 мектеп пилоттық мектеп тізіміне енген. Павлодар қаласы, Ақсу қаласы, ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген. Сол бұйрыққа сәйкес Павлодар облысы, Ақсу қаласының білім беру бөлімінің 2021 жылғы 31 тамыздағы №1-04/273 бұйрығы негізінде 10 а сыныбында Физика пәнін ағылшын тілінде оқытылған. 2021-2022 оқу жылында пән мұғалімінің декреттік демалысқа кетуіне байланысты ағылшын химия пәні оқытылмайды. Дәлдеме хат тіркелді.

Ақсу қаласы білім бөлімінің басшысы
Қ.Т.Смағұловқа

Қ. Қамзин атындағы орта мектебінде көптілділікті енгізу
эксперименттік бағдарламасы негізінде физика және химия пәндерін
ағылшын тілінде оқыту бойынша
ақпарат

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 желтоқсандағы № 556 «Қазақстан Республикасының жалпы білім беретін мектептерде үш тілді оқытуды енгізу жөніндегі экспериментті өткізу туралы, «Жаңартылған білім беру мазмұнын пилоттық енгізу туралы» ҚР Білім және ғылым министрлігінің 2014 жылғы 6 қарашадағы №455 бұйрығына және 2021-2022 оқу жылында «Үш тілде оқыту республика эксперименті туралы» Ақсу қаласының білім беру бөлімінің 2021 ж 31 тамыздағы №1-04/273 бұйрығы негізінде 10а сыныбында ағылшын тілінде «Физика әлемінде» атты вариативтік компоненттен 1 сағат бөлінді. Мұғалім-Канашева Зарина, педагог-модератор.

2020-2021 оқу жылында ағылшын тіліндегі физика және химия пәндеріне вариативтік компоненттен 1 сағаттан бөлініп, жүргізілді. Биылғы оқу жылында мұғалімнің декреттік демалысына кетуіне байланысты ағылшын тілінде химия пәні енгізілмеді.

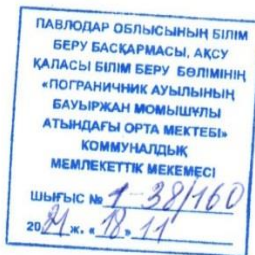
Директор м.а.

Букенова А.А.

11.18. Павлодар облысы, Ақсу қаласы, Достық селолық округі Пограничник ауылының Бауыржан Момышұлы атындағы орта мектебі

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес 2019 жылдан бастап 2021 жылға дейін Павлодар облысы, Ақсу қаласы, Достық селолық округі Пограничник ауылының Бауыржан Момышұлы атындағы орта мектебінде 7-8 сыныптарда орыс сыныптарында және 8 сынып қазақ сыныптарында 2 сағатпен толық ағылшын тілінде физика, биология және химия пәндері оқытылған. 2020-2021 оқу жылынан бастап оқу сыныптарында ЖМБ пәндері бойынша ағылшын тілінде сабақ өткізілмейді. Себебі, биология пән мұғалімінің декреттік демалысқа кетуіне байланысты биология пәні ағылшынша оқытылмайды. 10 сыныптарда физика және химия пәні ағылшынша оқытылмайды, себебі, 9 сыныптан кейін білім алушылар колледжге кеткен. Дәлдеме хат тіркелді.

Руководителю
отдела образования города Аксу
Смагулову К.Т

В КГУ «Средняя школа имени Б.Момышулы села Пограничник» в 2018-2019,2019-2020,2020-2021 учебных годах в ходе экспериментальной программы по внедрению 7,8 русских классах и 8 казахском классе было выделено с учебного плана по 2 часа с полным погружением для преподавания на английском языке физики, биологии и химии.

В 2020-2021,2021-2022 учебных годах в этих классах преподавание биологии на английском языке не ведется , так как учитель Таюпова Р.Р находится в декретном отпуске по уходу за ребенком.

Преподавание физики и химии в 10-х классах не ведется с 2021-2022 учебного года так, как после 9 класса дети поступили в колледжи, в 10 казахском класс принят 1 ученик и в 10 русский классе 4 ученика, Эти учащиеся по знаниям слабые .

Директор Т.Коядар

11.19. Жамбыл жалпы орта білім беретін мектебі

Павлодар облысы білім беру басқармасы, Ақсу қаласы білім бөлімінің «Жамбыл орта мектебі» КММ, Павлодар облысы, Ақсу қаласы, Мәмәйт Омаров атындағы ауыл, Ш.Арғынбаев көшесі, 1 үй мекенжайы бойынша орналасқан.

Мектептің жобалық қуаты – 392 оқушы; сынып - комплектілер – 13; мектеп оқушылары - 199. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. «Биология» пәнін оқыту

8- сыныпта (12 оқушы), «Химия» пәнін оқыту 10 - сыныпта (9 оқушы) жүзеге асырылады.

«Білім берудің жаңартылған мазмұнын пилоттық енгізу туралы «Қазақстан Республикасының бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 желтоқсандағы №556 бұйрығына және Павлодар облысы білім беру басқармасы Ақсу қаласы білім бөлімінің «Жамбыл орта мектебі» КММ «Жаңартылған білім беру мазмұнын пилоттық енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігінің 2014 жылғы 6 қарашадағы №455 бұйрығына сәйкес «Биология», «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқытатын пилоттық мектеп болып табылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы бойында жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім негіздерін қалыптастыру, оларға кәсіби бағдар беру.

8-сынып бойынша «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар саны - 12. 10-сынып бойынша «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар саны - 9 құрайды. «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде 21 білім алушы оқиды.

Жаратылыстану-математика бағытындағы «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.19.1-кестеде берілген.

11.19.1. –кесте. Жаратылыстану-математика бағытындағы «Химия», «Биология» пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәліметтер

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	информатика	Барлығы
8	1	1	-	-	9	-	-	9
10	1	1	-	-	-	12	-	12

Жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2, Аталған педагогтердің еңбек өтілі: 5 жылға дейін – 1; 10 - нан 15 жылға дейінгі -1 педагог жұмыс істейді.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша «Зерттеуші-педагог»- 1, «Педагог»-1.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 1, Жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет - 11.19.2. – кестеде ұсынылады.

11.19.2–кесте. Жаратылыстану-математика бағытындағы «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-саралшы	Педагог-зерттеуші	Педагог-шебер	Педагог			каз	орыс	физика	химия
											Педагог саны	Педагог саны				
2	1	-	1	-	-	-	-	1	-	1	2	-	-	1	1	-

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізетін 8-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеу нәтижесінде«Биология» оқу пәндері бойынша білім алушылардың оқулықтармен қамтамасыз етілуі анықталды. Ал мұғалімдер ағылшын тілінде әзірленген әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, элективті курс материалдары және тағы басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген.

8-сыныптағы «Биология» оқу пәні бойынша оқулықтар қазақ тілінде әзірленгені анықталды. Мектеп ұсынған ақпаратқа сәйкес, ағылшын тілінде әзірленген оқулықтармен қамтамасыз етілуі туралы мәліметтер берілмеген.

Мектеп ұсынған мәліметтерге сәйкес, 10-сынып бойынша «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың оқулықтармен қамтамасыз етілуі туралы ақпарат берілмеген.

Жаратылыстану-математика бағытындағы «Химия» пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқулықтармен және оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз етілуі 11.19.3-кестеде берілген.

11.19.3–кесте. Жаратылыстану-математика бағытындағы «Химия», «Биология» пәндері ағылшын тілінде оқытылатын сыныптардың оқулықтармен, оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі туралы мәліметтер

Оқулық, оқу құралы атауы	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	8	Биология	Астана-Кітап	2000	Қазақша
Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

Павлодар облысы білім беру басқармасы, Ақсу қаласы білім бөлімінің Жамбыл орта мектебінің ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың оқу кабинеттерімен, техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәліметтерге сәйкес, «Химия» пәні кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1. Кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (компьютер, интерактивті тақта) бар. Лингофон кабинеті қарастырылмаған. «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқытатын оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы 11.19.4-кестеде көрсетілген.

11.19.4–кесте. «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқытатын оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Химия	1	1	-	+	+

«Биология» кабинетінің саны - 1, зертханалар саны-1, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтармен (компьютер, интерактивті тақта) қамтамасыз етілген. Лингофон кабинеті қарастырылмаған «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытатын оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы 11.19.5-кестеде берілген.

11.19.5.-кесте. «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытатын оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәліметтер

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	1	1	-	+	+

Сонымен жаратылыстану-математика бағытының «Химия», «Биология» пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың

техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәліметтерге сәйкес, әр пән бойынша толық кабинет, зертханамен жабдықталғанын және кабинеттер Интернет желісіне қосылғанын көруге болады. Әр пәннің лингофон кабинетімен жабдықталмағаны анықталды.

Павлодар облысы білім беру басқармасы, Ақсу қаласы білім бөлімінің Жамбыл орта мектебінің 2018 жыл мен 2021 жылдар аралығында жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша мектеп бітірген түлектердің Ұлттық бірінғай тестілеуді ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтері зерделенді.

Нәтижесінде 2018 жылы жаратылыстану-математика бағытындағы «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқытатын сыныпты 25 бітіруші аяқтады, оның ішінде Ұлттық бірінғай тестілеуді 10 білім алушы ағылшын тілінде тапсырған. 2019, 2020, 2021 жылдарда ҰБТ ағылшын тілінде тапсырған білім алушылар болған жоқ. Жаратылыстану-математика бағытындағы «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың Ұлттық бірінғай тестілеуді ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 11.19.6-кестеде берілген.

11.19.6-кесте. Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	25	10	-	-	-	-	-	-

2018-2019 және 2020-2021 оқу жылдарында Павлодар облысы білім беру басқармасы, Ақсу қаласы білім бөлімінің Жамбыл орта мектебі бойынша жаратылыстану-математика бағытындағы «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалар, жобалар және басқа да жарыстарға қатыспаған.

Ақсу қаласы білім бөлімінің Жамбыл орта мектебін 2019 жыл мен 2021 жылдар аралығында жаратылыстану-математика бағытындағы «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқытын сыныптар бойынша мектеп бітірген түлектердің Отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына түскендері, оның ішінде ағылшын тілінде оқытын түлектер туралы мәліметтер зерделенді.

2019 жылы «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген түлектердің 1 отандық колледжге оқуға қабылданған.

2020 жылы Ақсу қаласы білім бөлімінің Жамбыл орта мектебінде жаратылыстану-математика бағытындағы «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқып мектеп бітірген түлектер болмаған.

2021 жылы «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген түлектердің 1 отандық жоғары оқу орындарына, 1 білім алушы оқыту ағылшын тілінде жүргізілетін шетелдік жоғары оқу орнына оқуға қабылданған.

Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқып, 2019, 2020 және 2021 жылдары отандық және шетелдік оқу орындарына қабылданған түлектер туралы мәліметтер 11.24.7-кестеде көрсетілген.

11.19.7-кесте. Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқып, 2019, 2020 және 2021 жылдары отандық және шетелдік оқу орындарына қабылданған түлектер туралы мәліметтер.

	2019		2020		2021	
Түлектер саны						
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	-	-	-	-	1	-
Шетелдік ЖОО	-	-	-	-	-	-
Отандық колледж	1	-	-	-	-	-
Шетелдік колледж	-	-	-	-	-	-

Сонымен, 2019 және 2021 жыл аралығында Ақсу қаласы білім бөлімінің Жамбыл орта мектебінде «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқып, мектеп бітірген түлектердің біреуі отандық жоғары оқу орындарына, 1 білім алушы отандық колледжге оқуға түскен.

2017-2018 және 2020-2021 оқу жылдары аралығында Ақсу қаласы білім бөлімінің Жамбыл орта мектебін 7-11-сыныпта «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың саны - 173. Осы оқу жылы аралығында аталған пәндерден үш мұғалім білім берген.

2017-2018 оқу жылынан бастап «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың әр пән бойынша білім сапасына талдау жасалды.

2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 11.19.1-суретте көрсетілген.

11.19.1-сурет. 2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыған 7-10-сыныптар бойынша білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

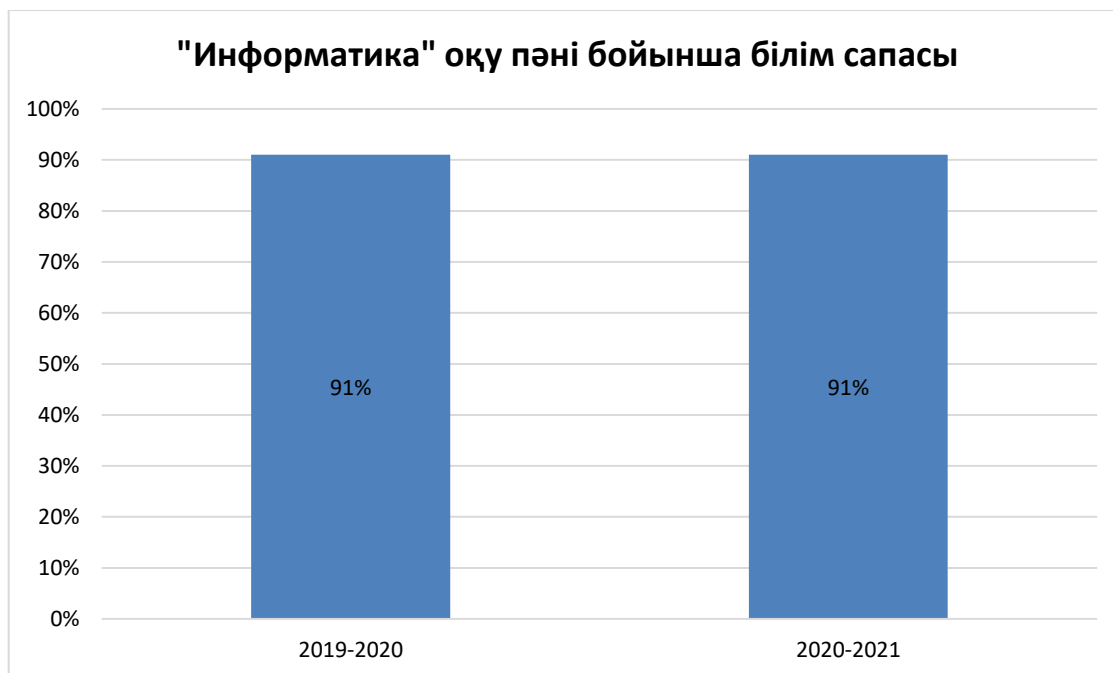
«Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасы көрсеткіштерін талдау нәтижесінде сәйкес, «Биология» пәнін 7-сыныпта ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасы 67 % құрады. Ал 2018-2019 оқу жылындағы білім сапасы 2017-2018 оқу жылымен салыстырғанда 16 % -ға төмендегені анықталды.

2019-2020 оқу жылында 9-сынып білім алушыларының білім сапасы 71 % құрайды. 2018-2019 оқу жылындағы 8-сынып көрсеткішімен салыстырғанда 20 %-ға жоғарылығыны байқалады. 2020-2021 оқу жылындағы 10-сынып білім алушыларының білім сапасы 84 % көрсетті. Бұл көрсеткіштен 10-сыныпта білім алушылардың білім сапасы 2019-2020 оқу жылындағы 9-сыныппен салыстырғанда 13 %-ға артқаны анықталды. Сонымен «Биология» пәні бойынша білім алушылардың білім сапасы 8-10-сыныптар арасында жоғарылағанын көруге болады. Білім сапасының артуы білім алушылардың «Биология» пәні бойынша 7-сыныптан бастап үздіксіз білім алуы және пән мұғалімдері құрамындағы өзгерістердің аз болуымен сипатталады.

2019-2020 оқу жылынан бастап «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың әр пән бойынша білім сапасына талдау жасалды.

2019-2020 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 11.19.2- суретте көрсетілген.

11.19.2-сурет. 2019-2020 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыған 10-11-сыныптар бойынша білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасы көрсеткіштерін талдау нәтижесінде сәйкес, «Информатика» пәнін 10-11 сыныпта ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасы 91 % құрады.

2019-2020 оқу жылымен салыстырғанда 11-сынып білім алушыларының білім сапасында өзгеріс байқалмайды.

11.20. Павлодар облысы, Павлодар қаласы, Дарынды балаларға арналған № 8 лицей-мектебі

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Павлодар облысы бойынша балаларға арналған № 8 лицей-мектебі ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген.

11.21. Павлодар облысы, Павлодар қаласы, «Жас дарын» мамандандырылған мектебі

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Павлодар облысы бойынша 25 мектеп пилоттық мектеп тізіміне енген. Павлодар қаласы, «Жас дарын» мамандандырылған мектебі ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген.

11.22. Павлодар облысы, Павлодар қаласы, Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты

«Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты», Павлодар қаласы Айманова 35 мекенжайы бойынша орналасқан.

«Павлодар облысының әкімдігінің білім басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің «Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты» өзінің іргетасын 1962 жылы қалаған. Оқу мекемесі ең алғаш ауыл шаруашылығы еңбеккерлерінің балаларына арналған интернат ретінде ашылады.

1991 жылы 13 тамызда Павлодар облыстық Кеңес атқару комитетінің шешімімен /№258-10/ гуманитарлық бағыттағы облыстық қазақ гимназия-интернаты болып қайта жасақталды.

1995 жылы білім саласында көрсеткен нәтижелер бойынша Павлодар облыстық қазақ гимназия-интернаты атауына ие болды.

2004 жылы ҚР Президентінің 1996 жылы 24 мамырдағы «дарынды балаларға арналған мектептерді мемлекеттік қолдау және дамыту туралы» №30021 өкіміне сәйкес Павлодар облысы әкімдігінің 2004 жылы 31 желтоқсандағы 321/10 бұйрығы негізінде Ы.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты болып бекітілді.

Гимназия-интернат оқу-тәрбие жұмысында ҚР Білім туралы Заңын, «Жалпы білім беретін мектеп тұжырымдамасын», «Қазақстан Республикасында гуманитарлық білім беру тұжырымдамасын және Гимназия туралы үлгі ережені» негізге алды.

Мектептің оқу жоспары Республикалық «Дарын» ҒПО-ы, облыстық білім басқармасы, «Ертіс дарыны» ҒПО-ның келісімімен құрылған.

Гимназия интернатында қоғамдық-гуманитарлық және жаратылыстану-математикалық бағыттар бойынша білім беріледі.

Жалпы білім берудің үшінші сатысында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытуды жүзеге асыру болып табылады. Бейінді мектепте білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және аталған бейін бойынша білім алушылардың жоғары оқу орындарына түсуге даярлығын қамтамасыз ету.

Жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы тұлғасының жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша негіздерін қалыптастыру, өзін-өзі анықтау икемдеу мен оларға кәсіби бағдар беру.

Мектептің жобалық қуаты - 442 оқушы; сынып - комплектілер – 19; мектеп оқушылары - 442. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. Биологияны оқыту 7-сыныпта (24 оқушы), 8- сыныпта (24 оқушы), 9-сыныпта (24 оқушы), 10-сыныпта (24 оқушы), 11-сыныпта (21 оқушы), информатиканы оқыту 7-сыныпта (24 оқушы), 8-сыныпта (24оқушы), физиканы 7- сыныпта (24 оқушы), 8-сыныпта (24оқушы), химияны 8-сыныпта (24оқушы) жүзеге асырылады.

Жаратылыстану математика бағытында (бұдан әрі - ЖМБ) физика, химия, биология, информатика пәндері 10-сыныптан бастап ағылшын тілінде оқытылады. Бейінді мектепте ЖМБ-да бір сынып комплектісі, оның ішінде оқыту қазақ тілінде бір сынып, орыс тілінде оқытылатын сынып - жоқ. Ал химия пәнін - 0, физика пәнінен -0, биология пәнін - 24, информатика пәнін - 0, барлығы 24 білім алушы білім алады. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 5.1.1. –ұсынылады.

11-сыныпта 1 сынып ағылшын тілінде оқытылады. Бейінді мектепте ЖМБ-да бір сынып комплектісі, оның ішінде оқыту қазақ тілінде бір сынып, оқыту орыс тілінде оқытылатын сынып жоқ. Ал химия пәнін - 0, физика пәнінен -0 , биология пәнін - 21, информатика пәнін - 0, барлығы 21 білім алушы білім алады. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.22.1. кестеде ұсынылады.

11.22.1. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		каз	орыс	физика	химия	биология	Информатика	барлығы
10	1	1	0	0	0	24	0	24
11	1	1	0	0	0	21	0	21

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2, еңбек өтілі 5 жылға дейін дейін - жоқ, 5-тен 10 жылға дейін - 1, 10-тен 15 жылға дейін

–1. 15-тен 20 жылға дейін және одан жоғары педагогтер – жоқ, 20-дан жоғары - 0.

Мұғалімдердің сапалық құрамы бойынша санаты бар педагог саны -2, «Педагог-шебер» - жоқ, «Зерттеуші-педагог»- 1, «Педагог-сарапшы»- 1, «Педагог-модератор» - 0.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -0, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 0, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 2, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 0. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет - 11.22.2. – кестеде ұсынылады.

11.22.2. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға дейін	15-тен 20 жылға дейін	20-дан жоғары						каз	орыс	физика	Химия	биология	информатика
2	0	1	1	0	-	0	1	1	0	0	2	0	0	0	2	0

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-11 сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделесек, тек «Биология» пәнінен 10 сыныпта төмендегідей оқулықтар пайдаланады, әзірлену тілі – қазақша және ағылшын тілінде (Биология, Алматы, «Мектеп», 2019; Biology, Астана – кітап, 2019ж. Ағылшын тілінде), Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулықпен қамтамасыз етілмеген, Дидактикалық материалдармен нұсқаулықпен қамтамасыз етілмеген. Басқа ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың пәндері оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілмеген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі 11.22.3. –кестеде ұсынылады.

11.22.3. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуі

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10, 11	Биология	Алматы «Мектеп»	2019	Қазақша Ағылшын тілінде
		Biology	Астана - кітап	2019	

Мұғалімге арналған әдістмелік нұсқаулық	-	-	-	-	-
Дидактикалық материалдар	-	-			-
тағы басқа	-	-			-

Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуын зерделесек, биология кабинетінің саны- 1, зертхана саны - 1, лингофон кабинеті - жоқ, кабинеттер интернет желісіне қосылған, басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта) - бар.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы 11.22.4. кестеде ұсынылады.

11.22.4. кестеде - Оқу кабинетімен, техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	+	+		+	+

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар бойынша Ы.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернатын 2018 жылы -26 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны-0, 2019 жылы -23 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны-0., 2020 жылы -27 түлек аяқтаған, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны-0., 2021 жылдары түлектер 42, оның ішінде ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғанының саны- 0.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет 11.22.5. –кестеде ұсынылады.

11.22.5. кесте - ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019		2020		2021	
Түлектер саны	26	0	23	0	27	0	42	0

«Б.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты» бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға қатыспаған, облыстық жобалар сайысында -1 орынға ие болған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 11.22.6. –кестеде ұсынылған.

11.22.6. кесте -ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					1 орын					
11-сынып	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

«Б. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты» бойынша 2019-2020 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға қатыспаған облыстық жобалар сайысында 11 сынып білім алушылары -2 орынға және 3 орынға ие болған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 11.22.7. –кестеде ұсынылған.

11.22.7. –кестеде -ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия, «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2019-2020									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын					3-орын	2-орын				

«БІ. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты»бойынша 2020-2021 оқу жылында ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия, «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылар мектепшілік, облыстық олимпиадасында 10 сынып оқушысы 3 орынды иеленген, республикалық олимпиадасында иеленген орын жоқ , халықаралық пәндік олимпиадасында 10 сынып оқушысы 1 орынды иеленген, жобалар мен басқа да жарыстарға қатыспаған.

ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия, «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет 11.22.8. –кестеде ұсынылған.

11.22.8. кесте - ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	олимпиада			жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		3-орын		1-орын						
11-сынып										
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын										

2019-2020 жылдары оқыту тілі – ағылшын тіліндегі отандық, шетелдік жоғары оқу орындары -1, мен колледждерге оқуға түскен түлектер -жоқ.

Ал 2020-2021 жылдары ағылшын тілінде оқытылатын шетелдік жоғары оқу орындарына түскен түлек саны – 1, отандық колледждерге оқуға түскен түлек саны – 0.

Ал 2020-2021 жылдары ағылшын тілінде оқытылатын шетелдік жоғары оқу орындарына түскен түлек саны – 2, отандық колледждерге оқуға түскен түлек саны – 1.

Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет 11.22.9. –кестеде ұсынылған.

11.22.9. кесте - Мектепте ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	23		27		42	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі	19	Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	22		26		39	
Шетелдік ЖОО	1		1		2	
Отандық колледж					1	
Шетелдік колледж						

2017-2022 оқу жылдары аралығында «БІ. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты» бойынша білім алушылар «Химия» пәндерін ағылшын тілінде оқып, 86 % - 96% аралығындағы көрсеткіш көрсеткен. Оқу сапасының «Химия» оқу пәні бойынша орташа балл 91 % – ды құрап отыр. Әрбір оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 11.22.10-кестеде келтірілген.

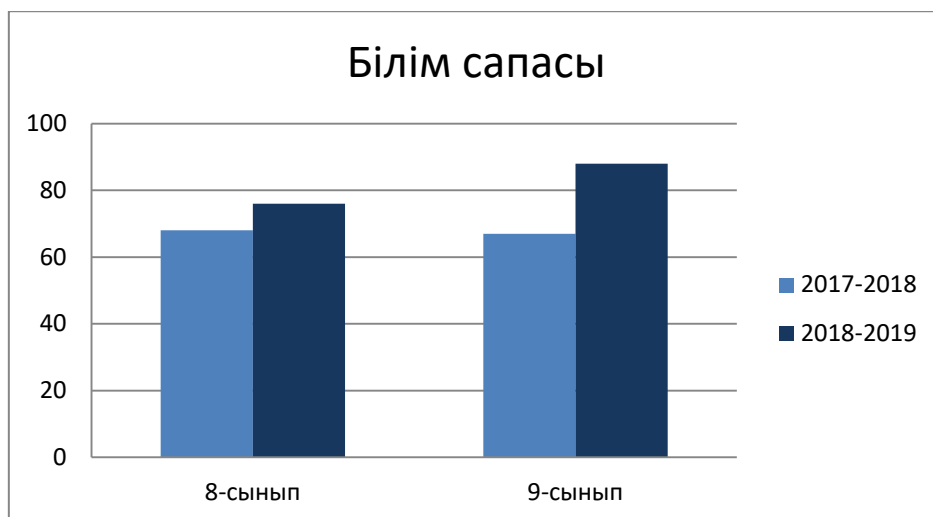
11.22.10. кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән иесі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша
2017-2018 оқу жылында	8 А сынып	биология	24	Асанова Ш.Ж.	85%	Декреттік демалсықа кетті
	7А сынып	информатика	24	Тлеулесова А.А.	90%	
	8А сынып		24		95%	
	8Ә сынып		24		92%	
	8А сынып	химия	24	Абдыкаримова Р.М.	96%	Жұмыстан шығып кетті
2018-2019 оқу жылы	7Ә сынып	биология	24	Бейсенбинова С.Б.	82%	
	8Ә сынып		24		84%	
	9А сынып		24		96%	
	7 А сынып	информатика	24	Тлеулесова А.А.	86%	
	7Ә сынып		24		85%	
	7А сынып	физика	24	Кашкинбаева А.С.	84%	
2019-2020 оқу жылы	7А сынып	биология	24	Бейсенбинова С.Б.	85%	Декреттік демалсықа кетті
	8А сынып		24		96%	
	9А сынып		24		95%	
	10 А сынып		24		96%	
	8 А сынып	информатика	24	Тлеулесова А.А.	90%	
	8Ә сынып		24		94%	

	9 А сынып		24		91%	
	8 А сынып	физика	24	Кашкинбаева А.С.	96%	Декреттік демалсықа кетті
	8Ә сынып				86%	
2020-2021 оқу жылы	7А сынып	биология	24	Асанова Ш.Ж.	90%	
	8А сынып		24		95%	
	9А сынып		24		98%	
	10 А сынып		24		96%	
	11А сынып		18		100%	
	7А сынып	Химия	24	Рысқұлбек М.Е.	86%	
	7А сынып	физика	24	Назриденова Ж.Б.	92%	Жұмыстан шығып кетті
	7Ә сынып	информатика	24	Тлеулесова А.А.	87%	
	9 А сынып		24		94%	
2021-2022 оқу жылы	7Ә сынып	биология	24	Бейсенбинова С.Б.		
	8А сынып		24	Асанова Ш.Ж.		
	9А сынып		24	Бейсенбинова С.Б.		
	10 А сынып Ітоп		12	Асанова Ш.Ж.		
	10А сынып Ітоп		12	Бейсенбинова С.Б.		
	11А сынып Ітоп		10	Асанова Ш.Ж.		
	11А сынып ІІ топ		11	Бейсенбинова С.Б.		
	8А сынып	Химия	24	Рысқұлбек М.Е.		
	7А сынып	информатика	24	Тлеулесова А.А.		
	8А сынып		24			
	7А сынып	физика	24	Улывхан А.		
	8А сынып		24			

Берілген кестеден байқағанымыздай, аталған мектепте «Химия» пәнін 2017-2018 оқу жылынан бастап ағылшын тілінде тек бір пән иесімен оқып келеді. Әр сыныптағы білім алушы саны орта есеппен – 24 баланы құрайды. Білім сапасы 2017-2018 оқу жылы мен 2018-2019 оқу жылында орташа пайыздық көрсеткішпен 74 % көрсеткен. 2019-2020 оқу жылынан бастап, «Химия» пәнін ағылшын тілінде элективті курста оқыта бастаған. (11.22.1. – сурет).

Сурет 11.22.1.

11.23. Павлодар облысы, Екібастұз қаласы, Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған лицей-интернаты, 7-11 сыныптар

Павлодар облысы білім беру басқармасының «Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернаты» КММ Екібастұз қаласы, М.Жүсіп 109 мекенжайы бойынша орналасқан. Мектептің жобалық қуаты - 600 оқушы; сынып комплектілер – 10; мектеп оқушылары - 225. Оқыту қазақ тілінде жүргізіледі. 7-11 сынып барлық 225 оқушы осы 4 пәнді (биология, физика, химия, информатика) пәндері жүзеге асырылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша бейіндік оқытудың негізгі мақсаты: білім алушы бойында жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша білім негіздерін қалыптастыру, оларға кәсіби бағдар беру.

10 сынып қазақ /2/, орыс /3/ сыныбы бойынша физика, химия, биология, информатика пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны - 55. Жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет 11.23.1. -кестеде берілген.

11.23.1. кесте. ЖМБ«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері ағылшын тілінде жүргізілетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Оқушылар саны				
		қаз	орыс	физика	химия	биология	Информатика	барлығы
10	5	2	3	20	8	12	15	55

Жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 8, Аталған педагогтердің еңбек өтілі: 5 жылға дейін дейінгі педагогтер саны - 1, 5-тен 10 жылға дейінгі - 2, 10 - нан 15 жылға дейінгі -3 педагог, 15-тен 20 жылға дейін -2 педагог жұмыс істейді.

«Физика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны -2, «Химия» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер - 1, «Биология» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 1, «Информатика» пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер саны - 4.Жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін туралы мәлімет - 11.12.2. –кестеде ұсынылады.

11.12.2. кесте. ЖМБ«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-модератор	Педагог-саралшы	Педагог-зерттеуші	Педагог-шебер	санаты жоқ			каз	орыс	физика	Химия
											каз	орыс				
8	1	2	3	2	-						4	4	2	1	1	4

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін 10-сыныптардың оқу-әдістемелік кешенмен қамтамасыз етілуін зерделеу нәтижесінде«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» оқу пәндері бойынша білім алушылардың оқулықтармен қамтамасыз етілуі анықталды. Ал мұғалімдереағылшын тілінде әзірленген әдістемелік нұсқаулық, дидактикалық материалдар, элективті курс материалдары және тағы басқа да оқу-әдістемелік жиынтықтармен қамтамасыз етілмеген, берілген мәліметке сай, 10 сынып Физика пәнінен Алматы кітап баспасынан шыққан қазақ тіліндегі оқулықпен оқытылады.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз етілуі 11.23.3-кестеде берілген.

11.23.3. –кесте. ЖМБ«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

	сынып	пәннің атауы	баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
Оқулық	10	Физика	Алматы кітап	2000	Қазақша
Мұғалімге арналған әдістемелік нұсқаулық	-	-	-	-	-

Дидактикалық материалдар	-	-	-	-	-
тағы басқа	-	-	-	-	-

Павлодар облысы білім беру басқармасының «Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернатының оқу кабинеттерінің, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы туралы мәліметтерге сәйкес, физика кабинеттерінің саны - 2, зертханалар саны-2, лингофон-1. Кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (компьютер, интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы 11.23.4-кестеде крсетілген.

11.23.4. кесте. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Физика	2	2	1	+	-

«Химия» кабинеттерінің саны - 1, зертханалар саны-1, кабинеттер Интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта) бар. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жаратқандырылуы 13.12.5-кестеде берілген.

Павлодар облысы білім беру басқармасының «Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернатының» 2018 жыл мен 2021 жылдар аралығында жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша мектеп бітірген түлектердің Ұлттық бірінғай тестілеуді ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер зерделенді.

Нәтижесінде 2018 жылы жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқытатын сыныптар бойынша 25 түлек аяқтады, оның ішінде ҰБТ ағылшын тілінде тапсырған білім алушы -10; Мектеп берген ақпаратқа сай, қалған оқу жылдарында түлектер туралы мәлімет жоқ. Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер 11.23.8-кестеде берілген.

11.23.8-кесте. Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырғаны туралы мәліметтер

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	25	10						

2018-2021 оқу жылдары бойынша Павлодар облысы білім беру басқармасының «Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернаты бойынша мектеп берген ақпаратқа сай, ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалар, жобалар және басқа да жарыстарға қатыспаған. 10-сыныптан 7, ал 11-сынып бойынша 20 білім алушы қатысқан.

Мектепте жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқып,отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған түлектер туралы мәлімет берілмеген.

2017-2018 оқу жылдары аралығындаПавлодар облысы білім беру басқармасының Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернатында7-11-сыныпта «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың саны - 129. Білім алушылардың жылдық орташа білім сапасы 95,2 % құрайды. Осы оқу жылы аралығында аталған пәндерден бес мұғалім білім берген.

Ал 2018-2019 оқу жылында «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған 7-11-сынып білім алушыларының саны- 177 құрады. 2017-2018 оқу жылымен салыстырғанда білім алушылар саны артқан. Білім алушылардың жылдық орташа білім сапасы 93 % құрайды.

Сонымен 2017-2018 және 2018-2019 оқу жылында жаратылыстану математика бағытындағы«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың орташа білім сапасында өзгеріс болмағанын көруге болады. Пән мұғалімдерініі біреуі басқа жаққа кшіп кеткен.

2019-2020 оқу жылындағы 7-11-сынып білім алушыларының «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша орташа білім сапасы 94,5% көрсетті. 2018-2019 оқу жылымен салыстырғанда жаратылыстану-математика бағытындағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың орташа білім сапасының 1,5% артқаны байқалады.Осы оқу жылындағы білім алушылардың саны 223 құрады. Сонымен 2018-2019 оқу жылымен салыстырғанда білім алушылар

саны 0,5 ке артқан. Пән мұғалімдерінің басқа жаққа көшіп кетуіне байланысты, пән педагогтары да ауысқан.

2020-2021 оқу жылында -11-сынып білім алушыларының «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері бойынша орташа білім сапасы 78% көрсетті. Осы оқу жылындағы білім алушылардың саны 236 құрайды. Білім сапасының күрт төмендеп кетуінің негізгі себебі, педагогтардың жиі ауысуы болуы мүмкін. 2019-2020 оқу жылымен салыстырғанда білім сапасы 16,5 пайызға төмендеген. Аталған оқу жылында білім алушылардың саны да 2017-2018 оқу жылымен салыстырғанда 217 білім алушыға артқан.

Әр оқу жылындағы оқу сапасының нәтижесі туралы толық мәліметтер 11.23.15-кестеде келтірілген.

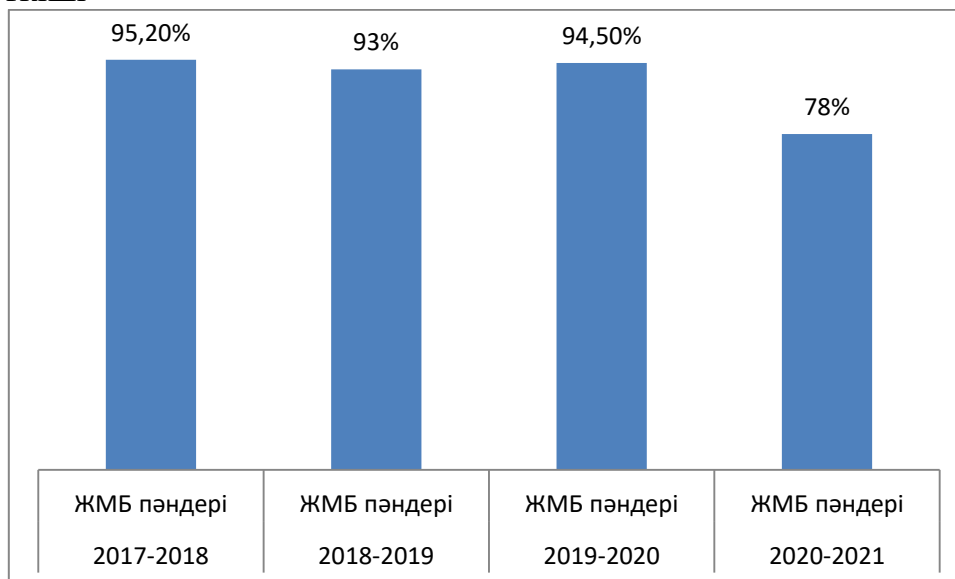
11.23.15. –кесте. ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	Сыныбы	Пәні	Оқушы саны	Пән мұғалімі	Жылдық білім сапасы %	Қосымша (мысалы)
2017-2018 оқу жылында	7-9 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	129	Анваров Н.Р Канатов Р Нурмухамбет А.А Әуесхан Р.Т Мейрамов М.Б	95,2%	Басқа жаққа көшіп кетті
2018-2019 оқу жылы	7-10 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	177	Анваров Н.Р Жылкыбаева Р.Ж Нурмухамбет А.А Жакенов А.И	93%	1 мұғалім көшіп кетті басқа жаққа
2019-2020 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	223	Жылкыбаева Р.Ж Анваров Н.Р Имаков Н.Н Жумабекова Б.М Бельгибаева Б	94,5%	2 мұғалім басқа жаққа көшіп кетті
2020-2021 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика Информатика	236	Жылкыбаева Р.Ж Жиенбаев Т Имаков Н.Н Жумабекова Б.М Амренова К.У	78%	1 мұғалім басқа жаққа көшті
2021-2022 оқу жылы	7-11 сыныптар	Биология Химия Физика	225	Жылкыбаева Р.Ж Имаков Н.Н	1 тоқсан 82,67	

		Информатика		Жумабекова Б.М Абжаппаров Р.А		
--	--	-------------	--	--	--	--

2017-2018 және 2020-2021 оқу жылы аралығындағы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші 11.23.1- суретте көрсетілген. /мектеп берген ақпаратқа сай/

11.23.1. Сурет. ЖМБ «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

Берілген кестеге сәйкес аталған мектепте 2017-2018 оқу жылында «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқуды бастаған сынып 2021-2022 оқу жылында 11-сыныпта үздіксіз оқуды жалғастырғанын көруге болады. Пән мұғалімдерінің саны артқанмен білім сапасының көрсеткіші 2020-2021 оқу жылымен салыстырғанда төмендегені анықталды.

11.24. Павлодар облысы, Павлодар қаласы, Жамбыл жалпы орта білім беретін мектебі

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Павлодар облысы бойынша 25 мектеп пилоттық мектеп тізіміне енген. Павлодар қаласы, Жамбыл жалпы

орта білім беретін мектебі ЖМБ пәндерін ағылшынша оқыту жартылай енгізілген.

11.25. Павлодар облысы, Павлодар қаласы, Тілектес жалпы орта білім беретін мектебі

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Павлодар облысы, Павлодар қаласы, Тілектес жалпы орта білім беретін мектебі де пилоттық мектеп қатарына кірген.

2019 жылдан бастап 2021 жылға дейін Павлодар облысы, Ақсу қаласы, Достық селолық округі Пограничник ауылының Бауыржан Момышұлы атындағы орта мектебінде 7-8 сыныптарда орыс сыныптарында және 8 сынып қазақ сыныптарында 2 сағатпен толық ағылшын тілінде физика, биология және химия пәндері оқытылған. 2020-2021 оқу жылынан бастап оқу сыныптарында ЖМБ пәндері бойынша ағылшын тілінде сабақ өткізілмейді. Себебі, биология пән мұғалімінің декреттік демалысқа кетуіне байланысты биология пәні ағылшынша оқытылмайды. 10 сыныптарда физика және химия пәні ағылшынша оқытылмайды, себебі, 9 сыныптан кейін білім алушылар колледжге кеткен. Дәлдеме хат тіркелді.

Руководителю отдела образования
района Аккулы Еркенову Е.Е.

Информация по внедрению полиязычия в Тлектесской СОШ района Аккулы

В 2016 -2017 году в ходе экспериментальной программы по внедрению полиязычия в 7-8 классах из вариативной части учебного плана выделено по одному часу по предмету биология, физика с частичным погружением для преподавания на английском языке. Был издан приказ МОР РК №440 от 03.09.2018 года «О внесении изменения в приказ Министра образования и науки РК от 06.11.2014 года №450 «О пилотном внедрении обновленного содержания образования» приложение 2, в котором указан список пилотных школ, внедривших полиязычие по предметам «биология, физика, химия, информатика». В данный список включена Тлектесская СОШ.

В 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 учебные годы из вариативной части учебного плана на внедрение полиязычия были отведены часы на факультативные курсы по биологии и физике. Учитель биологии прошла курсы по преподаванию предмета на английском языке, имеет уровень А-2, учитель физики имеет уровень В-2.

В 2021 году ученики, которые были включены в эксперимент в 2017-2018 году, а это были ученики 6 класса, в 2021 году закончили 9-ый класс. В 2021 году в этом классе планировалось преподавание предмета физики на английском языке. Однако наблюдения, посещение занятий факультативных курсов в предыдущие годы показало, что у учеников и у учителя физики недостаточно высокий уровень владения языком, чтобы вести предмет на английском языке.

Директор школы А.Б.Бекпаева

**Павлодар облысы бойынша орта білім беру ұйымдарындағы
жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде
оқыту бойынша жалпы ақпарат**

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған болатын. Сол бұйрыққа сәйкес Павлодар облысы бойынша 25 мектеп пилоттық мектеп тізіміне енген. Бүгінгі таңда Павлодар облысы бойынша осы 25 мектептің 7-інде ЖМБ пәндері ағылшын тілінде толық енгізілген.

Павлодар облысы бойынша орта білім беру ұйымдарының берген мәліметтеріне сүйенсек, 7-сыныпта 2 комплект, 8-сыныпта 5 комплект, 9-сыныпта да 5 комплект, 10-сыныпта 6 комплект, 11-сыныпта 4 комплект ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқып жатыр (1- кесте) .

1 –кесте. ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптар мен білім алушылар туралы мәлімет

Сынып	Сынып саны	Оқыту тілі		Білім алушылар саны				
		қазақ	орыс	физика	химия	биология	информатика	барлығы
7	2	1	1	64	64	64	64	256
8	5	2	3	59	108	59	59	285
9	5	2	3	58	100	59	58	275
10	6	2	4	73	54	55	72	254
11	4	1	3	63	45	46	63	217

Қостанай облысы бойынша орта білім беру ұйымдарының берген мәліметтеріне сүйенсек, «педагог» санатында – 3, «педагог-модератор» санатында – 6, «педагог-сарапшы» санатында – 4, «педагог-зерттеуші» санатында - 2 адам және «педагог-шебер» санатында – 1 адам ЖМБ пәндері бойынша сабақ береді. Қостанай облысында педагогтердің «Лауазымдағы еңбек өтілі» өлшемі бойынша мектептерден алынған ақпараттарға сәйкес 5

жылға дейінгі өтілі бар ағылшын тілінде ЖМБ пәндерін оқытатын педагог саны 7 адамды құрайды, ал 5-10 жылға дейінгі педагогтердің саны-5 адам, 15-20 жылға дейінгі педагогтер – 1, 20 жылдан жоғары қызмет етіп келетін – 1 педагог бар (2-кесте).

2. –кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

Педагог саны	Еңбек өтілі					Санаты					Оқыту тілі		Педагог саны			
	5 жылға дейін	5-тен 10 жылға дейін	10-нан 15 жылға	15-тен 20 жылға	20-дан жоғары	Педагог-шебер	Педагог-зерттеуші	Педагог-сарапшы	Педагог-модератор	Педагог			қазақ	орыс	физика	химия
											Педагог саны	Педагог саны				
40	10	11	11	3	5	3	10	4	6	5	34	6	12	6	8	10

ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені бойынша аталған аймақтың орта білім беретін ұйымдарында отандық және шетелдік оқу материалдары қолданады.

3 –кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін сыныптардың оқу-әдістемелік кешені туралы мәлімет

Оқулық	Сынып	Пәннің атауы	Баспа	Басылым жылы	Әзірлеу тілі
	8	Физика	Астана-Кітап	2017	Қазақша
	8	Химия	Астана-Кітап	2017	Қазақша
	8	Биология	Астана-Кітап	2017	Қазақша
	8	Биология	Астана	2017	Орыс
	8	Химия	Астана	2017	Орыс
	8	Физика	Астана	2017	Орыс
	9	Физика	Астана	2018	Қазақша
	9	Химия	Астана	2018	Қазақша
	9	Биология	Астана	2018	Қазақша
	9	Физика	Астана	2018	Орыс
	9	Химия	Астана	2018	Орыс
	9	Биология	Астана	2018	Орыс
	9	Physics 9 grade textbook	Астанакітап	2019	АҒЫЛШЫН
	9	Biology	Астанакітап	2018	АҒЫЛШЫН
9	Chemistry	Астанакітап	2018	АҒЫЛШЫН	

	9	Informatics	Астанакітап	2018	АҒЫЛШЫН
	10	Физика	Астана	2019	АҒЫЛШЫН
	10	Химия	Астана	2019	АҒЫЛШЫН
	10	Биология	Астана	2019	АҒЫЛШЫН
	10	Физика	2019	Алматы кітап	қазақша
	10	Физика	AstanaKitap	2017-2019	АҒЫЛШЫН
	10	Химия	AstanaKitap	2017-2019	АҒЫЛШЫН
	10	Биология	AstanaKitap	2017-2019	АҒЫЛШЫН
	10, 11	Биология	Алматы «Мектеп»	2019	Қазақша
		Biology	Астана -кітап	2019	АҒЫЛШЫН тілінде
Педагогге арналған әдістемелік	11	Физика текстбук	Астанакітап	2020	ағылшын
	10	Complete ICT for Cambridge IGCSE (информатика)	OXFORD		ағылшын

Павлодар облысы бойынша ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша оқу кабинеттерінің жабдықталуын, ағылшын тілінде оқытатын сыныптардың техникалық құралдарын зерделеп, химия кабинеттерінің саны-2, зертханалар саны-2, физика кабинеттерінің саны - 7, зертханалар саны-6, биология кабинеттерінің саны-3, зертханалар саны-2, лингофон кабинеті-1, информатика кабинеттерінің саны-2, зертханалар саны-2, кабинет интернет желісіне қосылған, басқа да жабдықтар (комп., интерактивті тақта, смарт панель, проектор) қамтылған. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін оқу кабинеттерінің, сыныптардың техникалық құралдарының жарақтандырылуы 4-кестеде көрсетілген.

4 –кесте. Оқу кабинетімен және техникалық құралдармен жабдықталуы

Пән	кабинет	лаборатория	лингофон кабинеті	Интернетке қосылуы	Басқа жабдықтар (комп., интербелсенді тақта)
Биология	3	3	0	+	Смарт панель
Физика	7	6	1	+	Смарт панель
Химия	2	2		+	Проектор
Информатика	2	2		+	Проектор

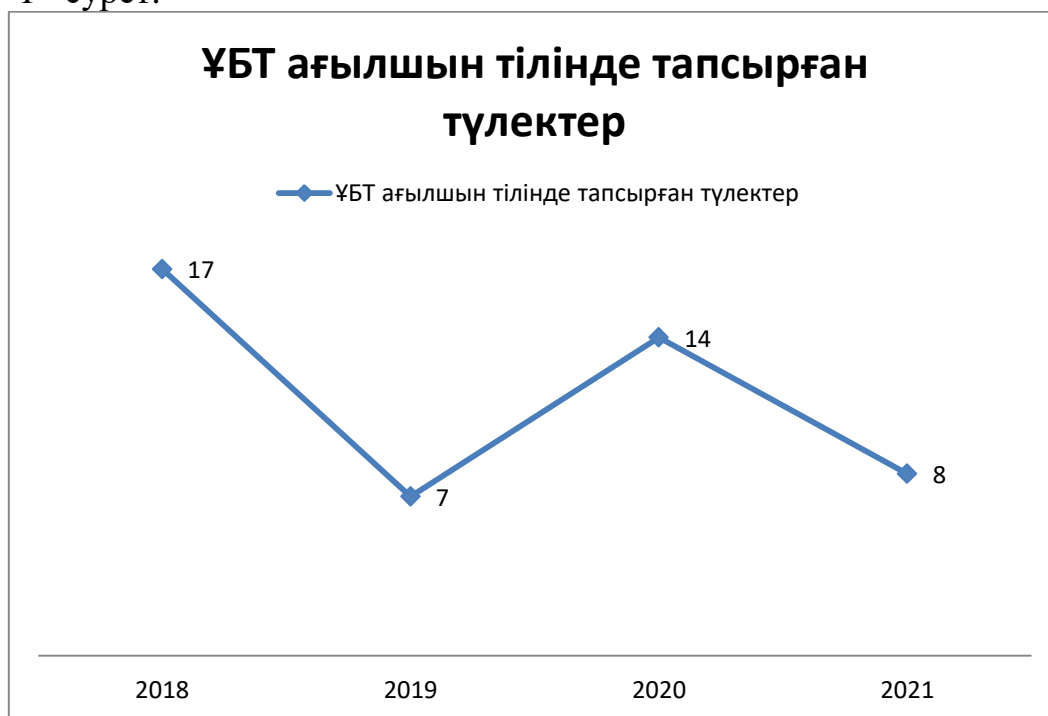
Павлодар облысы бойынша ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған 2018 жылғы 186 түлек, 2019 жылғы 309 түлек, 2020 жылғы 205 түлек, 2021 жылғы 245 түлек ҰБТ-ны ағылшын тілінде жалпы 2018-2021 оқу жылдары 46 түлек тапсырған (5-кесте).

5 –кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыруы туралы мәлімет

	2018	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2019	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2020	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны	2021	Оның ішінде: ағылшын тілінде тапсырғаны
Түлектер саны	186	17	309	7	205	14	245	8

ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушы ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсыру көрсеткіші 2018 оқу жылымен салыстырғанда, кейінгі оқу жылдарында көрсеткіш төмендеген. Оны төменлегі 1 –суреттен байқаймыз.

1 –сурет.

Аталған аймақ бойынша 2018-2019 оқу жылында ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 –сыныптан 55, 11-сыныптар бойынша 27 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (6-кесте).

6–кесте. ЖМБ(«Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

Сыныптар және жүлделі орындар	2018-2019									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	55	4			9			4	35	3
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при		2			4			4	14	2
1-орын		1			4				21	1
2-орын		1			1					
3-орын										
11-сынып	27	8	2	2	6			2		7
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при		3	1		1					2
1-орын		4	1	1	2					5
2-орын		1		1	3			2		
3-орын										

2 – сурет. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға қатысу көрсеткіші

3 – сурет. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын 11 сынып білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға қатысу көрсеткіші.

Жоғарыда көрсетілген көрсеткіштерге сай, ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы 10 және 11 сынып білім алушыларын салыстыратын болсақ, көрсеткішке сай 11 сынып білім алушыларына қарағанда 10 сынып білім алушылары пәндік олимпиада мен жарыстарға белсене қатысқаны байқалады және жүлделі орындар саны да біршама артық.

Павлодар облысы бойынша 2019-2020 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 – сыныптан 23, 11-сыныптар бойынша 13 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (7-кесте).

7–кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

	2019-2020		
	Олимпиада	Жобалар	Басқа да жарыстар

Сыныптар және жүлделі орындар	Білім алушылар саны	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	23	9	1		6		-	2	-	5
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		4 3 1 1	1		4 2			2		1 4
11-сынып	13	2			3	3	2	-	-	3
Алынған жүлделі орындар Гран-при 1-орын 2-орын 3-орын		1 1			2 1	3	2			3

4-сурет.

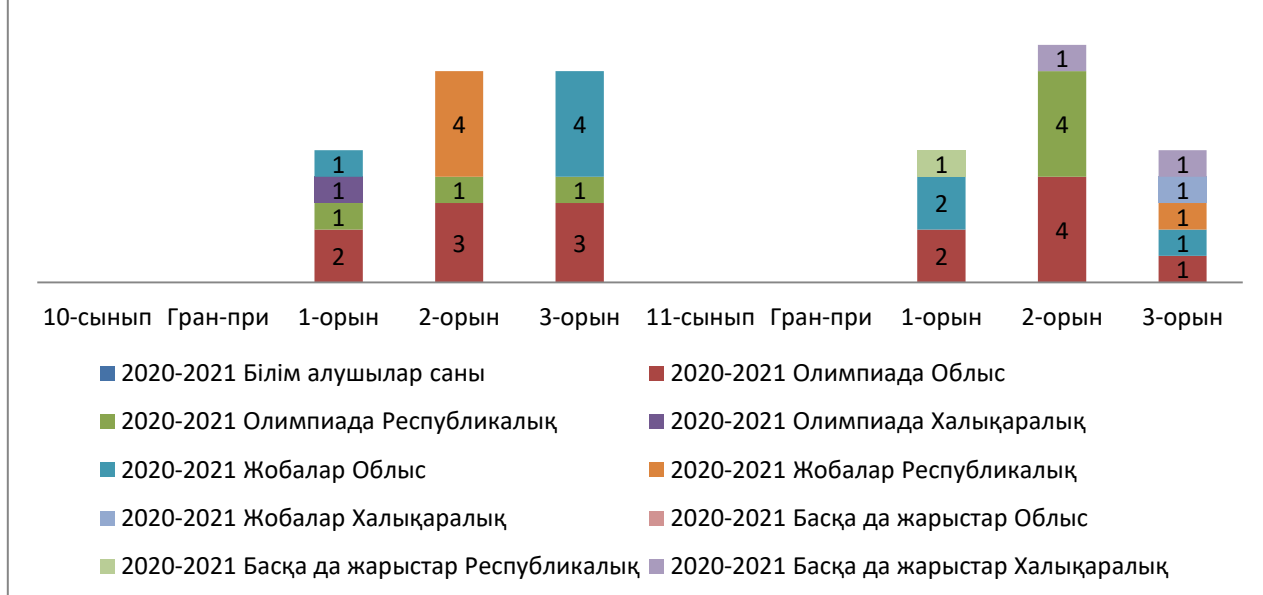
ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын 2019-2020 оқу жылы бойынша білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға қатысу көрсеткіші. Жоғарыда көрсетілген көрсеткіштерге сай, ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы 10 және 11 сынып білім алушыларын салыстыратын болсақ, көрсеткішке сай 11 сынып білім алушылары 13 қарағанда 10 сынып білім алушылары пәндік олимпиада мен жарыстарға белсене қатысқаны байқалады, 23 білім алушының 9 облыстық олимпиада да, 6 –сы облыстық жарыстарға қатысып жүлделі орындар саны жағынан артықшылық көрсеткен.

Павлодар облысы бойынша 2020-2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға 10 – сыныптан 21, 11-сыныптар бойынша 19 білім алушылар қатысып, жүлделі орындарға ие болған (8-кесте).

8–кесте. ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы туралы мәлімет

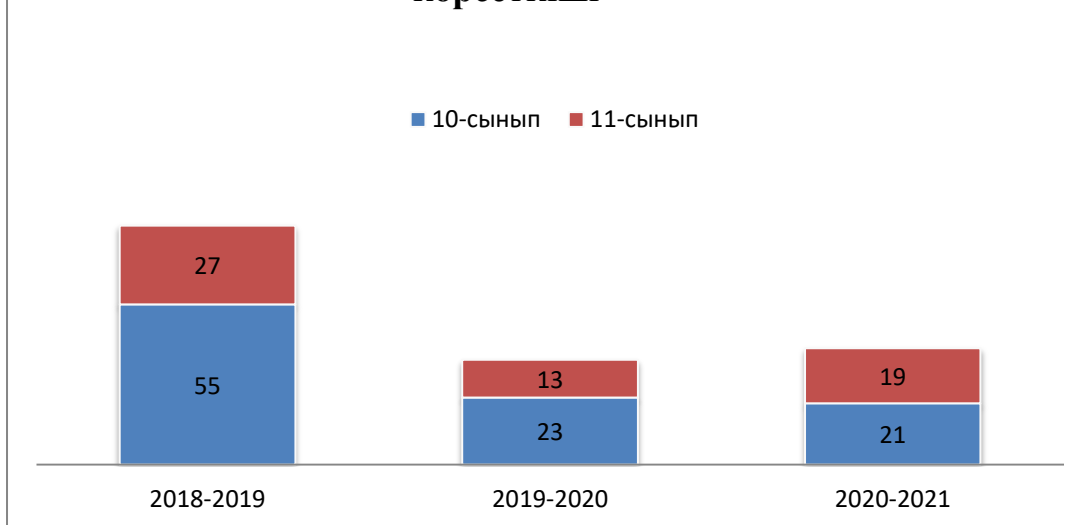
Сыныптар және жүлделі орындар	2020-2021									
	Білім алушылар саны	Олимпиада			Жобалар			Басқа да жарыстар		
		Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық	Облыс	Республикалық	Халықаралық
10-сынып	21	8	3	1	5	4	-	-	-	-
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		2	1	1	1					
2-орын		3	1			4				
3-орын		3	1		4					
11-сынып	19	7	4		3	1	1	-	1	2
Алынған жүлделі орындар										
Гран-при										
1-орын		2			2				1	
2-орын		4	4							1
3-орын		1			1	1	1			1

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға қатысуы

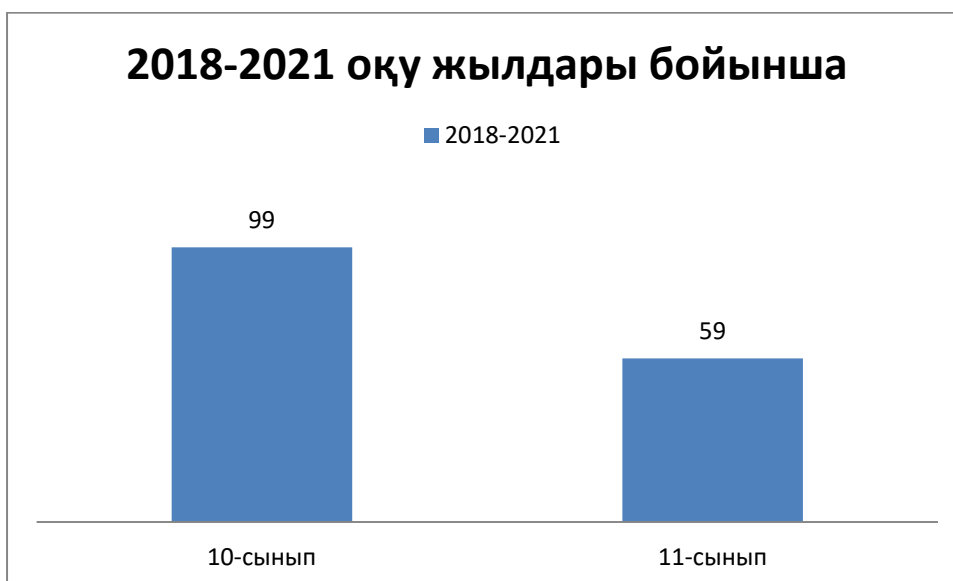

5- сурет. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын 2020-2021 оқу жылы бойынша білім алушылардың пәндік олимпиадаларға, жобаларға қатысу көрсеткіші. Жоғарыда көрсетілген көрсеткіштерге сай, ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың облыстық, республикалық, халықаралық пәндік олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуы 10 және 11 сынып білім алушыларын салыстыратын болсақ, көрсеткішке сай 11 сынып білім алушыларына қарағанда 10 сынып білім алушылары пәндік олимпиада мен жарыстарға белсене қатысқаны байқалады, 10 сыныптың 21 білім алушысы 1 орында 5, 2-орын 8; 3- орын 8 білім алушы жеңімпаз атанған. Ал, 11 сынып білім алушыларының 19-дың 1- орын 5; 2-орын 9 және 3-орын 5 білім алушы жүлделі орындар алған. 6,7 – сурет. ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын 10-11 сынып білім алушылардың олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуының 2018-2021 оқу жылдары бойынша көрсеткіші

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқитын 10-11 сынып білім алушылардың олимпиадаларға, жобалар мен басқа да жарыстарға қатысуының 2018-2021 оқу жылдары бойынша көрсеткіші

2018-2021 оқу жылдары бойынша

Павлодар облысы бойынша 2019 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқығандар саны – 201 болған. Олардың 170 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылдана, 7 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Ал отандық колледжге 1 түлек қабылдана, шетелдік колледжге түлек қабылданбаған. Ақпаратқа сүйенсек, 2020 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқығандар саны – 243 болған. Олардың 201 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылдана, 7 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Сондай-ақ, отандық колледжге 6 түлек қабылдана, шетелдік колледжге 1 түлек қабылданып, студент

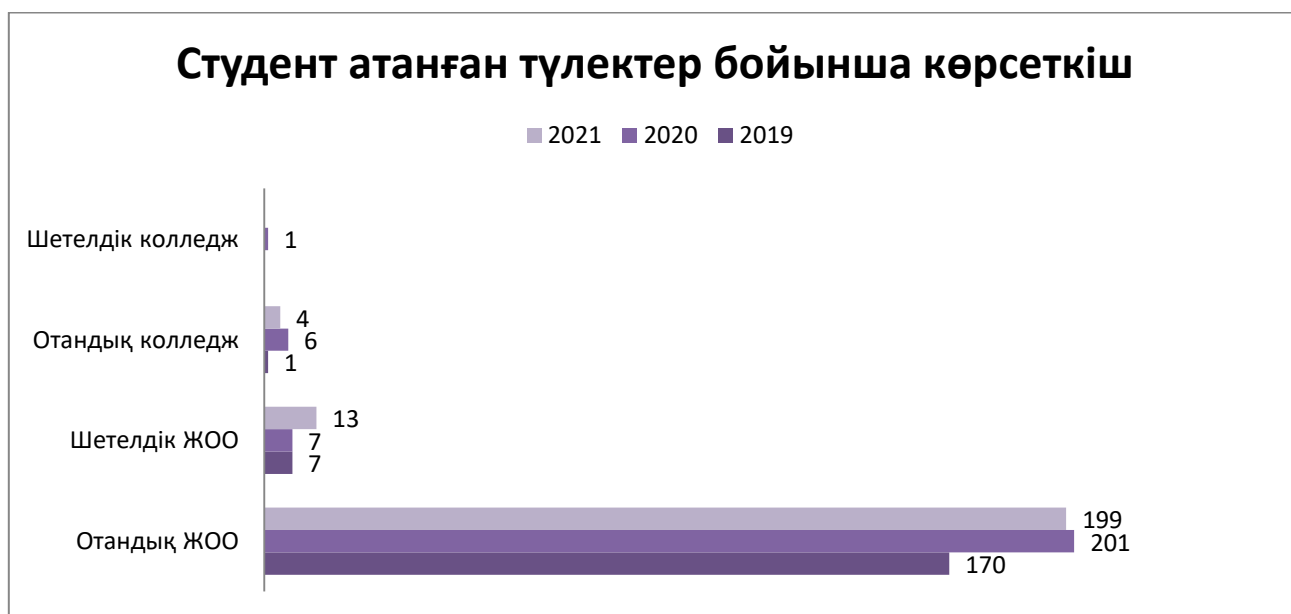
антанған. Дәл солай 2021 оқу жылында ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер саны – 271 болған. Олардың 199 түлек отандық жоғары оқу орындарына қабылданса, 13 түлек шетелдік жоғары оқу орындарына қабылданған. Ал отандық колледжге 4 түлек қабылданып, студент атанған (9-кесте).

9-кесте. Мектепте ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы мәлімет

	2019		2020		2021	
Түлектер саны	201		243		271	
Оның ішінде:		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі		Оқыту тілі - ағылшын тілі
Отандық ЖОО	170	4	201	1 14	199	16
Шетелдік ЖОО	7	6	7	4	13	11
Отандық колледж	1		6		4	
Шетелдік колледж			1	1		

Диаграммадан байқағанымыздай, шетелдік оқу орнын таңдаған түлектер саны 2019 жылға қарағанда 2020, 2021 жылдары едәуір азғайнын білдіреді (1-сурет).

1-сурет. Аймақ бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқыған түлектер туралы көрсеткіш.

Павлодар облысы бойынша Жаратылыстану-математика бағытындағы «Информатика», «Физика», «Химия», «Биология» пәндерін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының көрсеткіші

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, аталған пән ағылшын тілінде 24 пилоттық мектептен 8 мектепте толық енгізілумен оқытылады.

Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 78% бен 100% аралығын құрайды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылы Ақсу қ. Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназия көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал Дарынды қыз балаларға арналған БИЛ 2017-2018 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-81,8 %.

Жоғары нәтижені 2018-2019 оқу жылы Ақсу қ. Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназия көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал Дарынды ер балаларға арналған БИЛ 2018-2019 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-86 %.

Кестеге сәйкес 2019-2020 оқу жылы Ақсу қ. Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназия көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал Дарынды қыз балаларға арналған БИЛ 2019-2020 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-94 %.

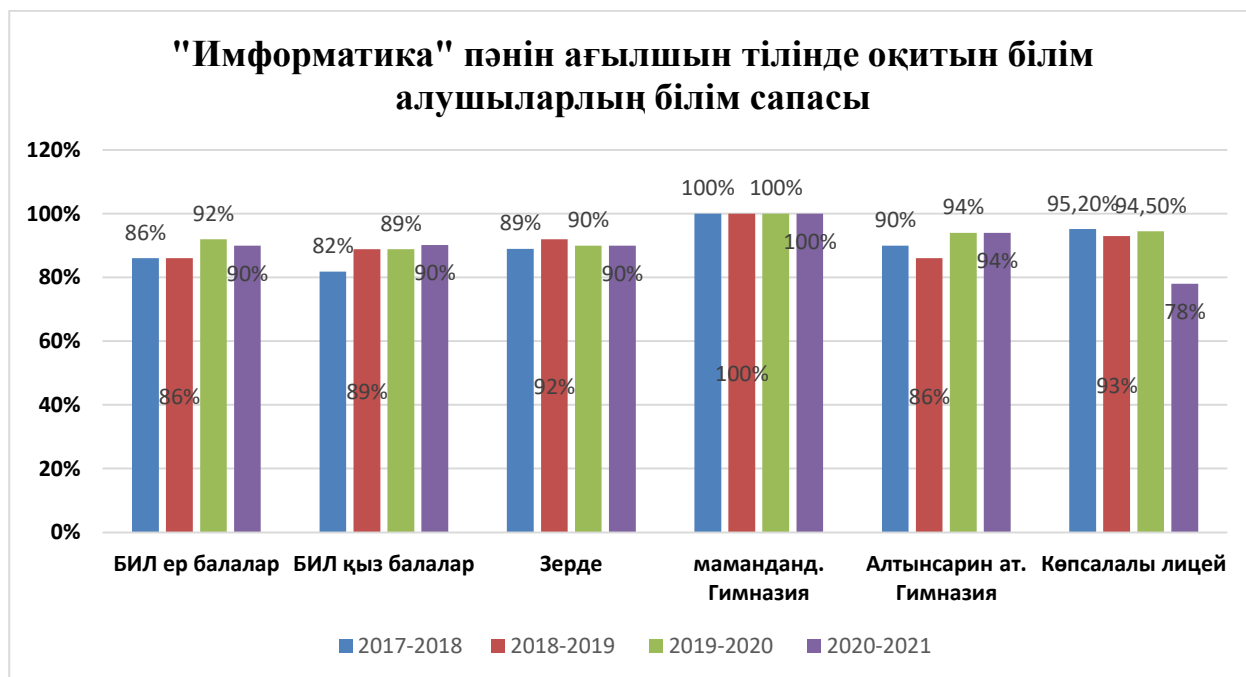
2019-2020 оқу жылында үлгерім сапасының жоғарылауы байқалады. «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыған білім алушылардың білім сапасының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Информатика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 78 бен 100% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 22% - ға жоғарылағаны байқалады.

10-кесте. Мектепте ЖМБ «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	«Зерде» мамандандырылған жалпы білім беру мектебі	Ақсу қ. дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназия	Дарынды ер балаларға арналған БИЛ	Дарынды қыз балаларға арналған БИЛ	Қараоба жалпы орта білім беру мектебі	Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернаты	Жамбыл орта мектебі
	8-11-сыныпта р	7-11-сыныпта р	8-11-сыныпта р	7-11-сыныпта р	7-11-сынып	7-11-сынып	7-11-сынып	7-11-сынып
2017-2018 оқу жылы	89%	100%	86%-	81,8%		90%	95,2%	
2018-	92%	100%	86%	88,8%		86%	93%	

2019 оқу жылы								
2019-2020 оқу жылы	90%	100%	92%	88,8%		94%	94,5%	91%
2020-2021 оқу жылы	90%	100%	90%	90%	85%	94%	78%	91%
2021-2022 оқу жылы 1-тоқсан	95%	100%	80%	90%			82,6%	

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 4 оқу жылындағы білім сапасы туралы мәлімет 1-суретте берілген.

Суреттегі мәліметтерге сәйкес, Павлодар облысы бойынша «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқытатын 6 мектеп бойынша білім алушылардың 4 оқу жылындағы білім сапасына талдау жасалды. Талдау нәтижесі бойынша жоғары тұрақты 100% көрсеткіш Ақсу қ. Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиядан байқалады. 86% бен 94% аралығындағы көрсеткіштерді «Зерде» мамандандырылған жалпы білім беру мектебі, Дарынды ер балаларға арналған БИЛ, Дарынды қыз балаларға арналған БИЛ, Ү.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты көрсетті. Облыстық көп салалы дарынды балаларға

арналған көптілді лицей-интернаты аталған мектептермен салыстырғанда білім сапасы бойынша 2020-2021 оқу жылынды ең төменгі көрсеткішті көрсетті.

Павлодар облысы «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән пән ағылшын тілінде 24 пилоттық мектептен 8 мектепте толық енгізілумен оқытылады. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 51% дан 100% дейін аралықты құрайды. Ең жоғары нәтижені 2017-2018 оқу жылы, 2019-2020 оқу жылы және 2020-2021 оқу жылында «Зерде» мамандандырылған жалпы білім беру мектебі мен Ақсу қ. Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназия көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100% құрады, ал Жамбыл орта мектебі 2018-2019 оқу жылында ең төмен нәтижені көрсетті-51 %.

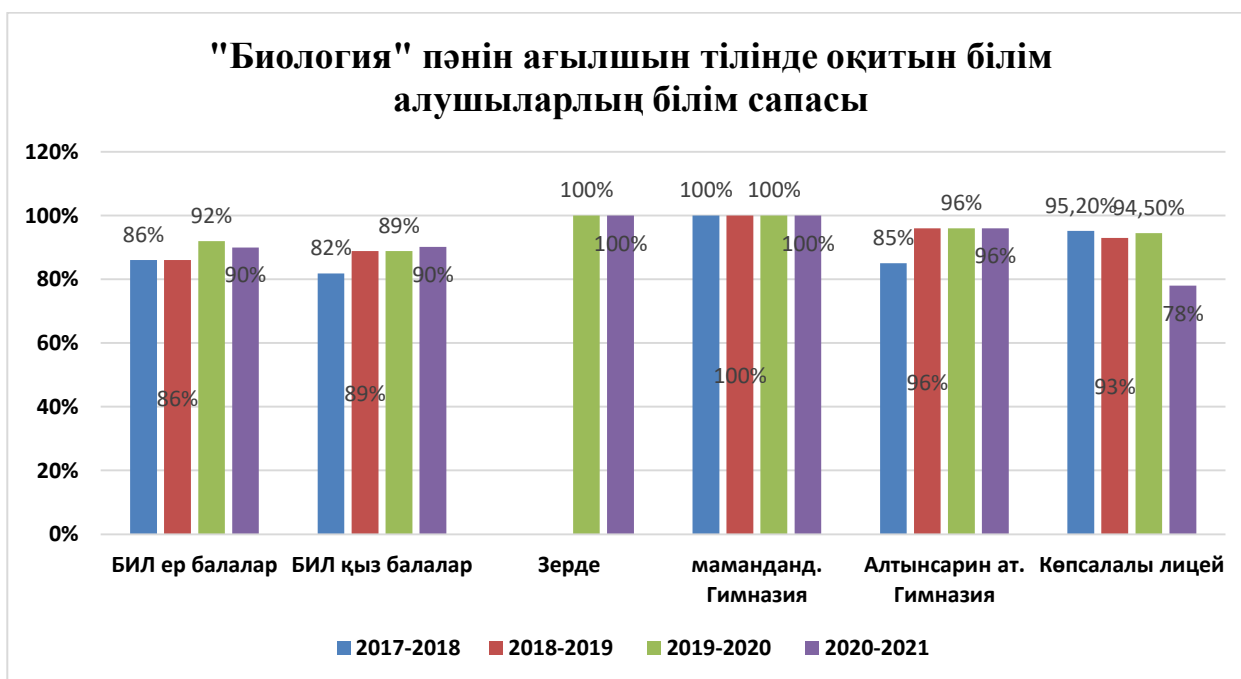
Кестеге сәйкес Павлодар облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Биология» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 78 % және 100 % құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 22%-ға жоғарылағаны байқалады (11-кесте).

11-кесте. Мектепте ЖМБ («Биология») пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	«Зерде» мамандандырылған жалпы білім беру мектебі	Ақсу қ. дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназия	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған лицей-интернат	Дарынды ер балаларға арналған БИЛ	Дарынды қыз балаларға арналған БИЛ	Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернаты	Жамбыл орта мектебі
	8-11-сыныпта р	7-11-сыныпта р	7-11-сыныптар	8-11-сыныпта р	7-11-сыныпта р	7-11-сынып	7-11-сынып	7-11-сынып
2017-2018 оқу жылы		100%	-	86%-	81,8%	85%	95,2%	67%
2018-2019 оқу жылы		100%	-	86%	88,8%	96%	93%	51%
2019-2020 оқу жылы	100%	100%		92%	88,8%	96%	94,5%	71%
2020-2021 оқу жылы	100%	100%		90%	90%	96%	78%	84%

ЖЫЛЫ								
2021-2022 оқу жылы 1-тоқсан	100%	100%	100%	80%	90%	100%	82,6%	

«Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың 4 оқу жылындағы білім сапасы туралы мәлімет 2-суретте берілген.

Суреттегі мәліметтерге сәйкес, Павлодар облысы бойынша «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытатын 6 мектеп бойынша білім алушылардың 4 оқу жылындағы білім сапасына талдау жасалды. Талдау нәтижесі бойынша жоғары тұрақты 100% көрсеткіш Ақсу қ. Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназия мен «Зерде» мамандандырылған жалпы білім беру мектебінен байқалады. 82% бен 96% аралығындағы көрсеткіштерді Дарынды ер балаларға арналған БИЛ, Дарынды қыз балаларға арналған БИЛ, Б.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты көрсетті. Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернаты аталған мектептермен салыстырғанда білім сапасы бойынша 2020-2021 оқу жылында ең төменгі 78% көрсеткішті көрсетті.

Павлодар облысы бойынша «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 24 пилоттық мектептен 8 мектепте толық енгізілумен оқытылады. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 50% дан 100% дейінгі аралықты құрайды. Ең жоғары нәтижені

2017-2018 оқу жылы Ақсу қ. Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназия көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100 % құрады, ал Қараоба жалпы орта білім беру мектебі 2017-2018 оқу жылы бойынша ең төмен нәтижені көрсетті-50 %.

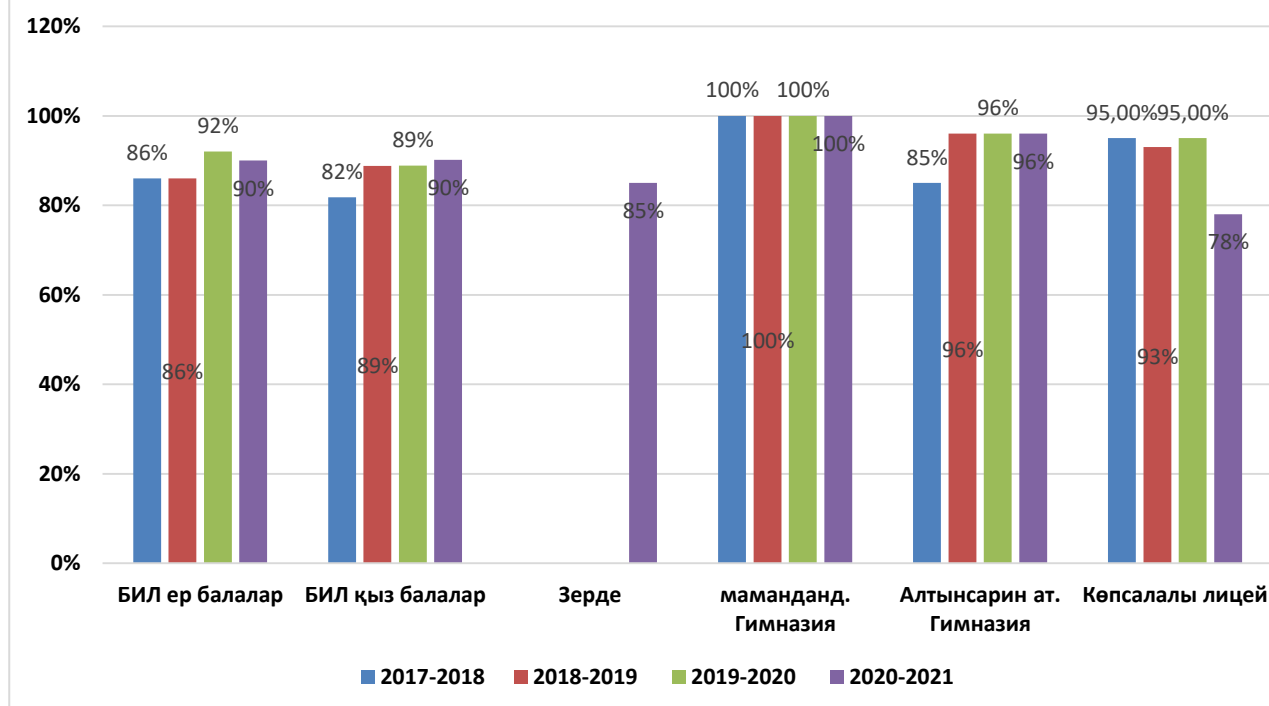
Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында үлгерім сапасының төмендеуі байқалады. Павлодар облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Физика» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 100% және 70% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 30% - ға жоғарылағаны байқалады (12-кесте).

12–кесте. Мектепте ЖМБ («Физика») пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы туралы мәлімет

Оқу жылы	«Зерде» мамандандырылған жалпы білім беру мектебі	Ақсу қ. дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназия	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған лицей-интернат	Дарынды ер балаларға арналған БИЛ	Дарынды қыз балаларға арналған БИЛ	Қараоба жалпы орта білім беру мектебі	Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернаты
	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сыныптар	8-11-сыныптар	7-11-сыныптар	7-11-сынып	7-11-сынып	7-11-сынып
2017-2018 оқу жылы		100%	-	86%-	81,8%	50%		95,2%
2018-2019 оқу жылы		100%	-	86%	88,8%	50%	84%	93%
2019-2020 оқу жылы		100%		92%	88,8%	50%	96%	94,5%
2020-2021 оқу жылы	90%	100%		90%	90%	70%	92%	78%
2021-2022 оқу жылы 1-тоқсан	85%	100%	88%	80%	90%			82,6%

«Физика» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың 4 оқу жылындағы білім сапасы туралы мәлімет 3-суретте берілген.

"Физика" пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың білім сапасы

Суреттегі мәліметтерге сәйкес, Павлодар облысы бойынша «Физика» пәнін ағылшын тілінде оқытатын 6 мектеп бойынша білім алушылардың 4 оқу жылындағы білім сапасына талдау жасалды. Талдау нәтижесі бойынша жоғары тұрақты 100% көрсеткіш Ақсу қ. Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиядан байқалады. 82%-96% аралығындағы көрсеткіштерді Дарынды ер балаларға арналған БИЛ, Дарынды қыз балаларға арналған БИЛ, Ү.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты көрсетті. Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернаты аталған мектептермен салыстырғанда білім сапасы бойынша 2020-2021 оқу жылында ең төменгі 78% көрсеткішті көрсетті.

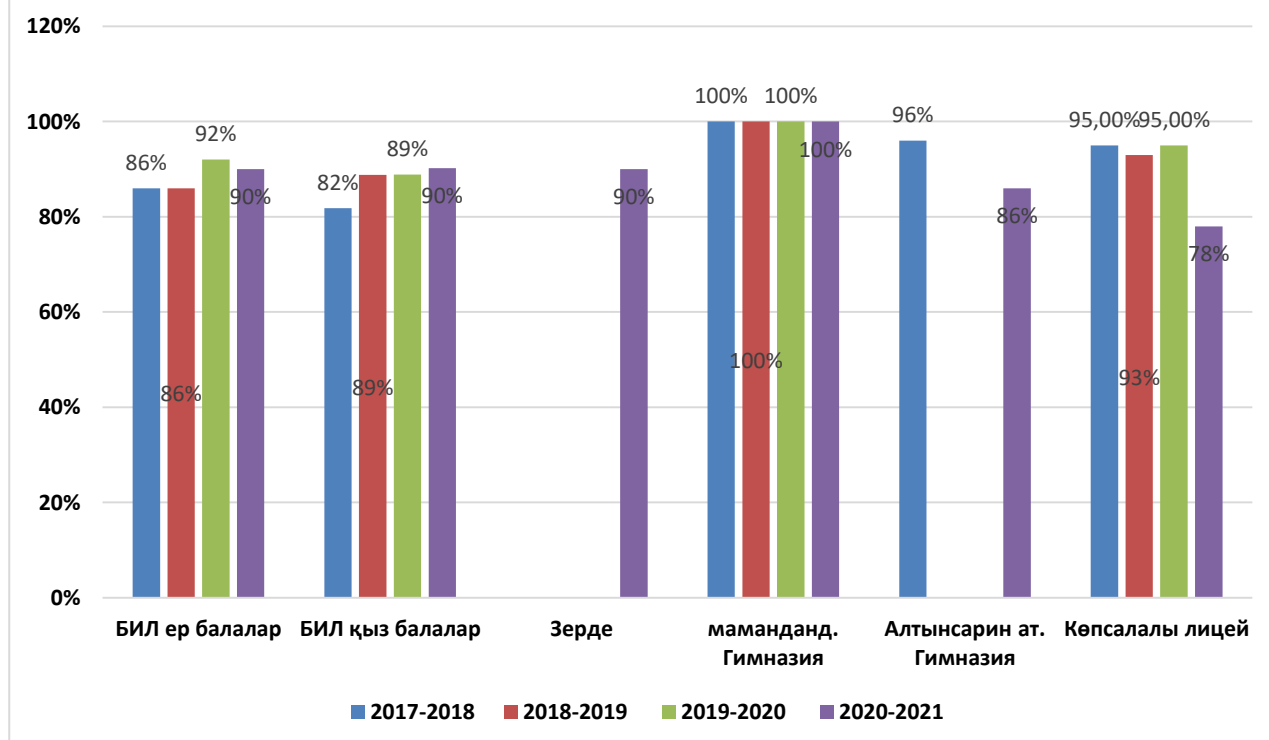
Павлодар облысы бойынша «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша білім алушылардың білім сапасының деректерін талдай отырып, бұл пән ағылшын тілінде 24 пилоттық мектептен 8 мектепте толық енгізілумен оқытылады. Осы мектептер бойынша сапалық көрсеткіштердің пайыздық арақатынасы 75%-дан 100%-ға дейінгі аралықты құрайды. Ең жоғары нәтижені 2018-2019 оқу жылында Ақсу қ. Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназия көрсетті, онда білім сапасының пайызы 100%-ды құрады, ал Қараоба жалпы орта білім беру мектебі 2017-2018 оқу жылында ең төмен нәтижені көрсетті-75 %.

Кестеге сәйкес 2020-2021 оқу жылында Білім инновация лицейінде үлгерім сапасының төмендеуі байқалады. Павлодар облысының жоғарыда көрсетілген мектептерінің «Химия» пәні бойынша қорытынды сапалық көрсеткіштер 4 жыл ішінде 78% және 100% құрайды, көрсеткіштердің айырмасы 22%-ға жоғарылағаны байқалады (13-кесте).

Оқу жылы	«Зерде» мамандан дырылған жалпы білім беру мектебі	Ақсу қ. дарынды балаларға арналған мамандан дырылған гимназия	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған лицей-интернат	Дарынды ер балаларға арналған БИЛ	Дарынды қыз балаларға арналған БИЛ	Қараоба жалпы орта білім беру мектебі	Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернаты
	8-11-сыныпта р	7-11-сыныпта р	7-11-сыныпта р	8-11-сыныпта р	7-11-сыныпта р	7-11-сынып	7-11-сынып	7-11-сынып
2017-2018 оқу жылы		100%	-	86%-	81,8%	76%	96%	95,2%
2018-2019 оқу жылы		100%	-	86%	88,8%	75%		93%
2019-2020 оқу жылы		100%		92%	88,8%	88%		94,5%
2020-2021 оқу жылы	90%	100%		90%	90%	100%	86%	78%
2021-2022 оқу жылы 1-тоқсан	85%	100%	92%	80%	90%			82,6%

«Химия» пәнін ағылшын тілінде оқитынбілім алушылардың 4 оқу жылындағы білім сапасы туралы мәлімет 4-суретте берілген.

"Химия" пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың білім сапасы

Суреттегі мәліметтерге сәйкес, Павлодар облысы бойынша «Химия» пәнін ағылшын тілінде оқытатын 6 мектеп бойынша білім алушылардың 4 оқу жылындағы білім сапасына талдау жасалды. Талдау нәтижесі бойынша жоғары тұрақты 100% көрсеткіш Ақсу қ. Дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназиядан байқалады. 82%-бен 96% аралығындағы көрсеткіштерді Дарынды ер балаларға арналған БИЛ, Дарынды қыз балаларға арналған БИЛ, Ү.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты көрсетті. Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернаты аталған мектептермен салыстырғанда білім сапасы бойынша 2020-2021 оқу жылында ең төменгі 78% көрсеткішті көрсетті.

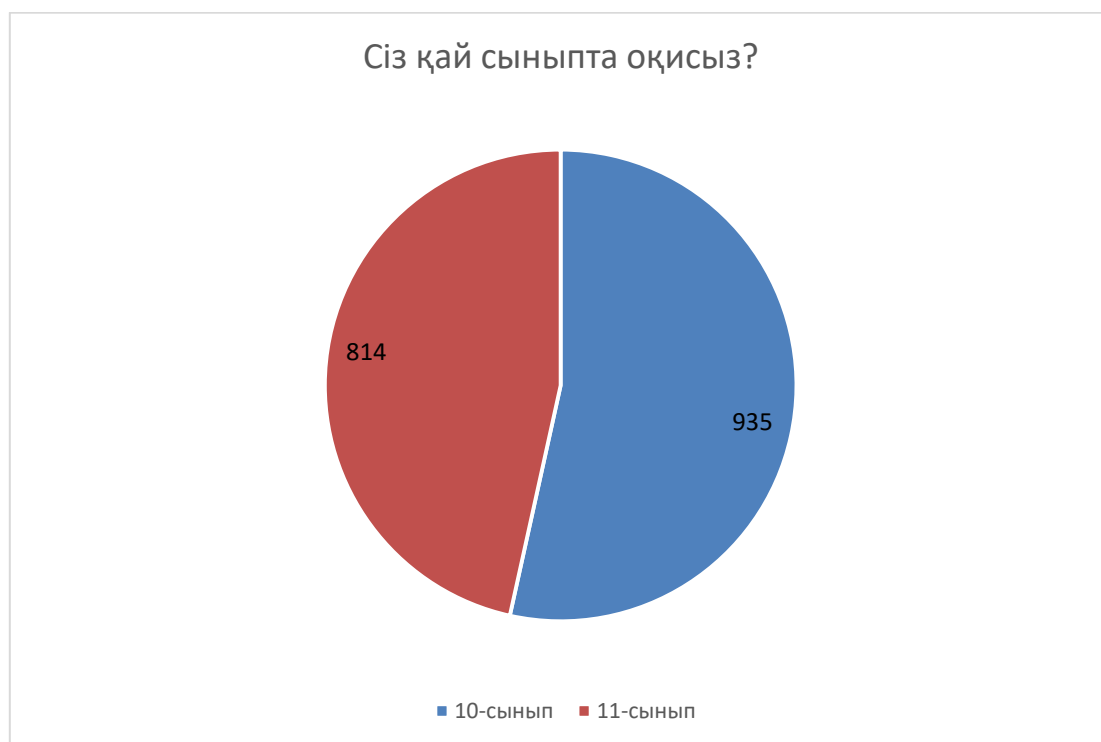
Павлодар облысы бойынша 25 мектеп пилоттық мектеп тізіміне енген. Бүгінгі таңда Павлодар облысы бойынша осы 25 мектептің 7-інде ЖМБ пәндері ағылшын тілінде толық енгізілген.

Білім алушалардан алынған сауалнама қорытындысы

Көптілді білім беру бағдарламасы бойынша 10-11-сыныптар үшін білім алушылардан алынған сауалнамада 8 сұрақ қамтылды. Олар келесідей сыйпатта:

1. «Сіз қай сыныпта оқисыз?» деген сұрақ 10-11-сынып білім алушылары бойынша 10-сыныпта – 935 және 11-сыныпта – 814 білім алушылар қатысқаны анықталды.

10-сынып	935
11-сынып	814

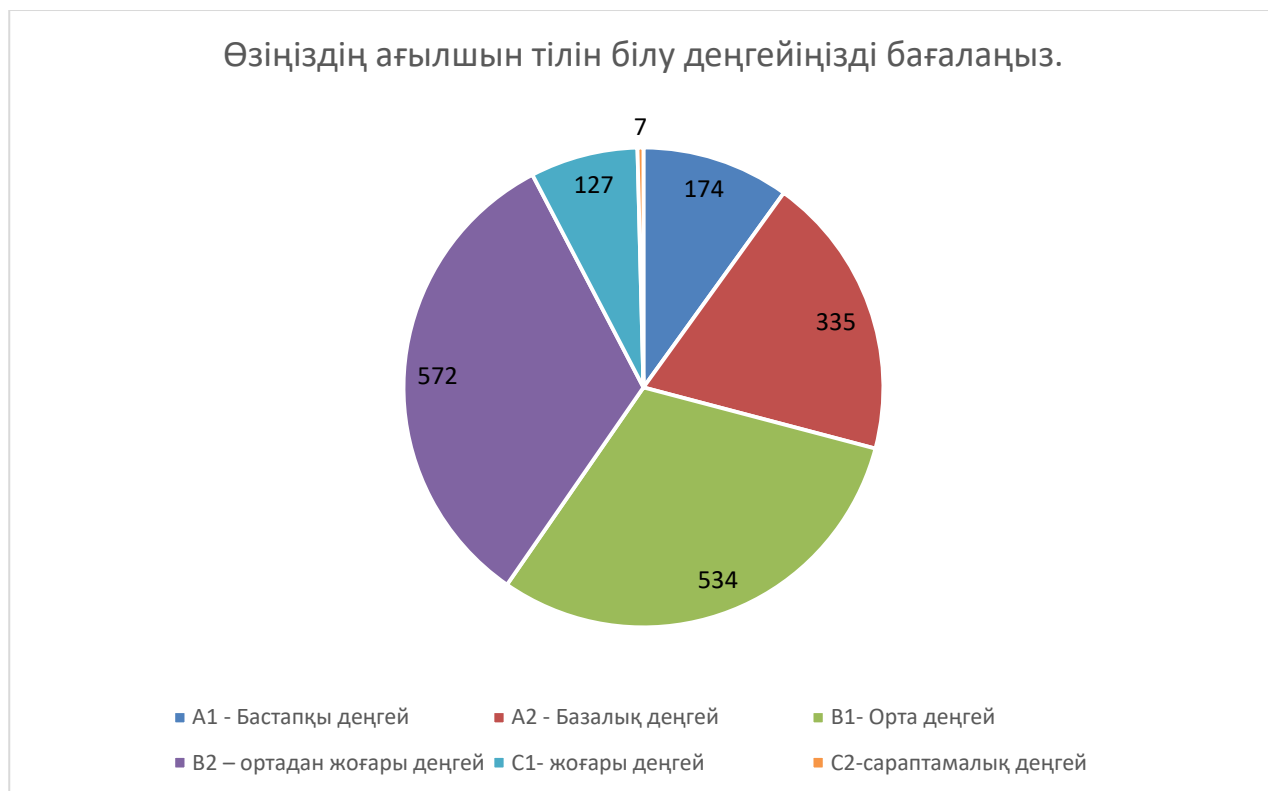
Яғни, 10-сыныптың білім алушылары 11-сыныпқа қарағанда – 121 білім алушыға көп қатысқан.

2. «Өзіңіздің ағылшын тілін білу деңгейіңізді бағалаңыз» деген сауал бойынша жауап берген білім алушылардың 174-і А1 - Бастапқы деңгей, 335-і А2 – Базалық деңгей; 534-і В1- Орта деңгей; 572-і В2 – ортадан жоғары деңгей. 127 білім алушы – тілді меңгеру деңгейін С1 – жоғары деңгей деп бағалаған. 7 білім алушы – тілді С2 – сараптамалық деңгейде меңгергенін білдірді.

А1 – Бастапқы деңгей	174
А2 – Базалық деңгей	335
В1 – Орта деңгей	534
В2 – ортадан жоғары деңгей	572

C1 – жоғары деңгей	127
C2 – сараптамалық деңгей	7

Қазіргі күнде тілді меңгеру деңгейін анықтайтын Қазақстандық шкала әлі қарастырылмаған. Сондықтан да білім алушылардың тілді меңгеру деңгейін анықтау үшін нақты шкала құрған дұрыс.

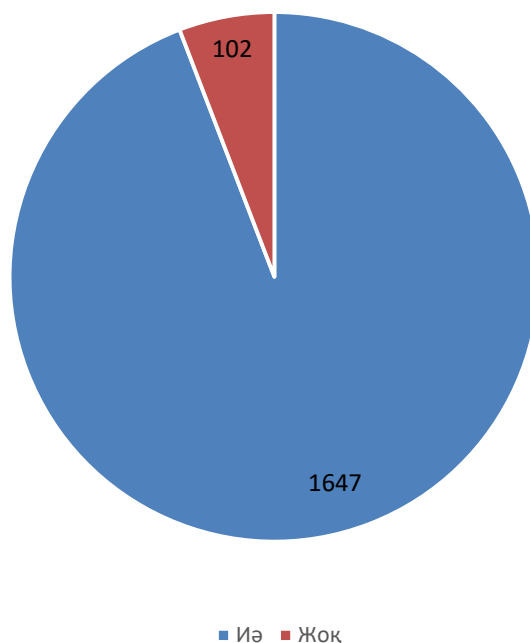

3. «Сіз ағылшын тілін меңгеру деңгейіңізді көтеруді қалайсыз ба?»
Әрине заман талабына сай бүгінгі білім алушылардың білім бәсекесіне қабілетті болуы тілді меңгерумен байланысты болуы да шартты. Сондықтан көптеген білім алушылар өзінен өз білімдерін жетілдіруге әрекет етеді.

Иә	1647
Жоқ	102

«Ағылшын тілін меңгеру деңгейіңізді қалайсыз ба?» деген сұраққа «иә» деп – 1647 білім алушы жауап берсе, «жоқ» деп – 102 білім алушы жауап берген.

Сіз ағылшын тілін меңгеру деңгейіңізді көтеруді қалайсыз ба?

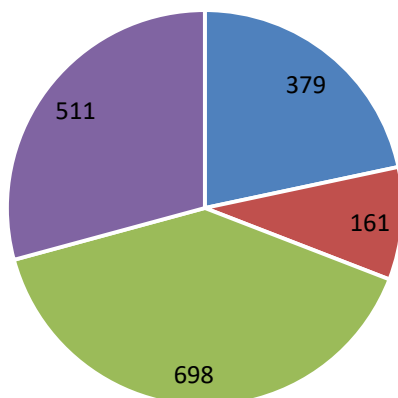

4. «Сіз ағылшын тілін қосымша қай жерде оқып жүрсіз?» деген сұраққа 379 білім алушы мектептегі қосымша сабақтарда; 161 білім алушылар мектептен тыс тілдік орталықтарда; 698 білім алушы өздігімен және 511 білім алушы қосымша оқымаймын деп жауап берген.

Мектептегі қосымша сабақтарда	379
Мектептен тыс тілдік орталықтарда	161
Өздігімен	698
Қосымша оқымаймын	511

Яғни білім алушылардың көпшілігі өздігінен ағылшын тілін меңгеретіндігін аңғарты.

Сіз ағылшын тілін қосымша қай жерде оқып жүрсіз?
Бірнеше жауап таңдауға болады.

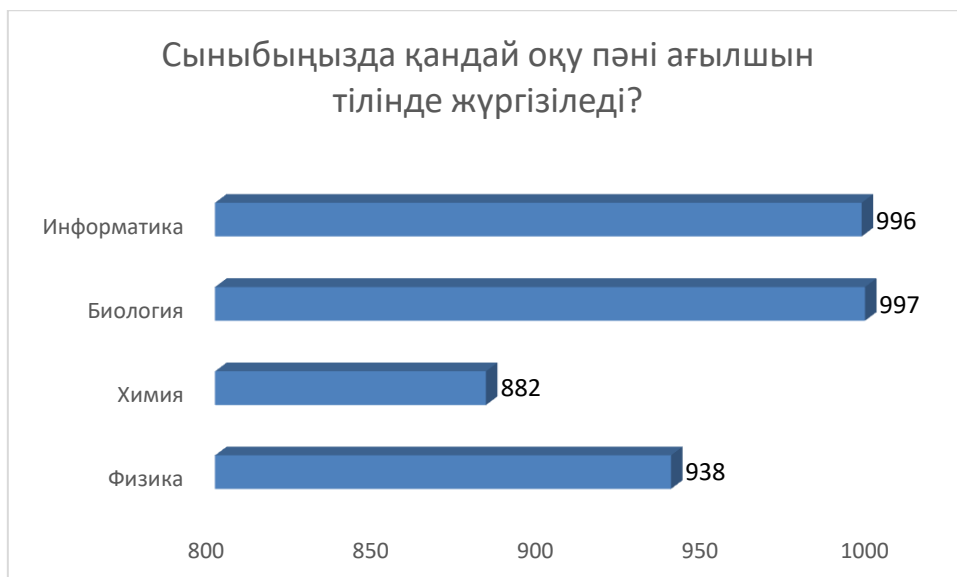

■ Мектептегі қосымша сабақтарда ■ Мектептен тыс тілдік орталықтарда
■ Өздігімнен ■ Қосымша оқымаймын

5. «Сыныбыңызда қандай оқу пәні ағылшын тілінде жүргізіледі?» деген сұраққа: «Физика» деп – 938; «Химия» пәні деп – 882; «Биология» пәні деп – 997 және «Информатика» пәні деп – 996 білім алушы жауап берген.

Физика	938
Химия	882
Биология	997
Информатика	996

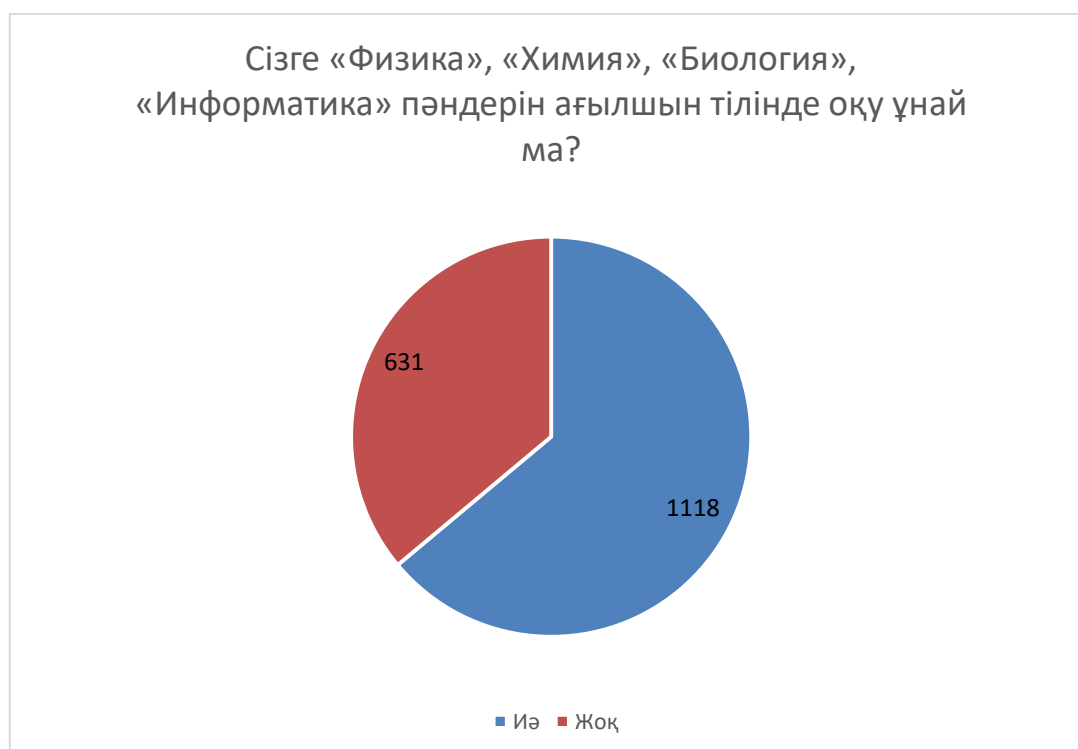
Көріп отырғанымыздай, мектептердің көбінде «Биология» пәні 997 білім алушы үшін және «Информатика» пәні 996 білім алушы үшін ағылшын тілінде жүргізіледі. Сол сияқты «Физика» пәні 938 білім алушы үшін және «Химия» пәні 882 білім алушы үшін ағылшын тілінде жүргізіледі.

6. «Сізге «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқу ұнай ма?» деген сауалға «иә» деп – 1118, «жоқ» деп – 631 білім алушы жауап берген.

Иә	1118
Жоқ	631

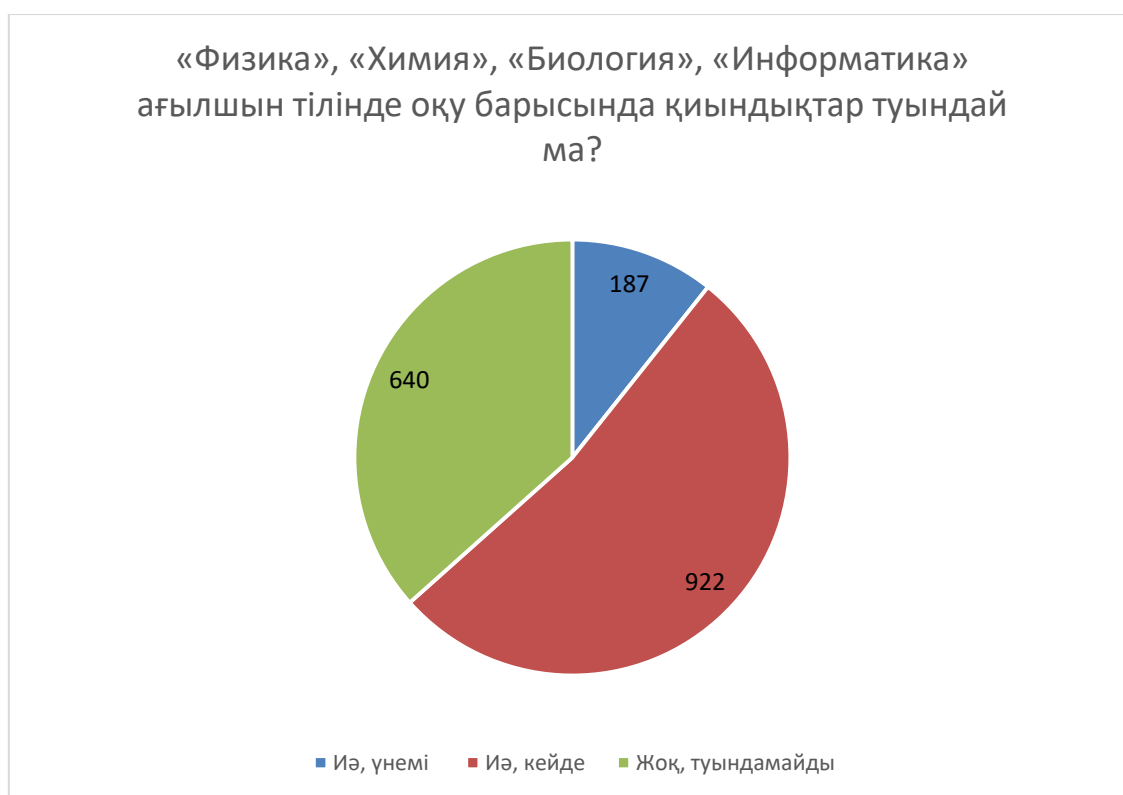
Бұдан шығатын қорытынды білім алушылардың көпшілігіне Жаратылыстану-математикалық бағыттағы «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыған ұнайды екен.

7. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» ағылшын тілінде оқу барысында қиындықтар бар ма?» деген сұраққа 922 білім алушы «Иә, кейде» деп, 640 білім алушы «Жоқ, туындамайды» деп және 187 білім алушы «Иә, үнемі» деп жауап берген.

Иә, үнемі	187
Иә, кейде	922
Жоқ, туындамайды	640

Бұдан шығатын қорытынды, 640 білім алушыда «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқу барысында қиындықтар ішінара туындайтындығын және туындамайтындығын айтуға болады.

8. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» ағылшын тілінде оқу осы пәндердің мазмұнын терең меңгеруге мүмкіндік бере ме?» деген сұраққа 806 білім алушы «иә» деп, 424 деп «жоқ» және 519 білім алушы «жауап беруге қиналамын» деп жауап берген.

Иә	806
Жоқ	424
Жауап беруге қиналамын	519

Сондықтан «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқуда осы пәндердің мазмұнын терең меңгеруге мүмкіндік

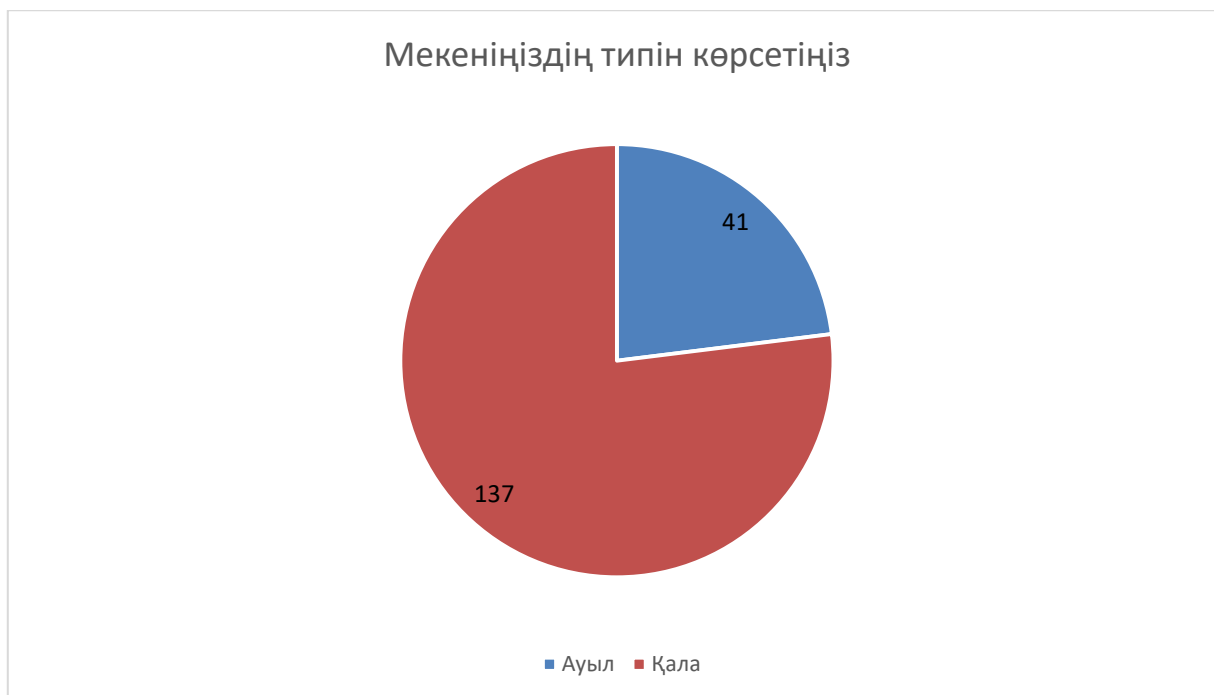
беретіндігін көпшілігінің жауап беруге қиналатындығын және оқу пәндерінің мазмұнын терең меңгеруге мүмкіндік бермейтінін айта кеткен жөн.

Педагогтерге арналған сауалнаманы талдауы

1. «Мекеніңіздің типін көрсетіңіз» деген сұраққа 41 педагог ауыл мектебінен және 137 педагог қала мектебінен қатысқанын көріп отырмыз.

Ауыл	41
Қала	137

Яғни қала мектебінен қатысқан педагог саны 96-ға артық.

2. «Мектептегі оқыту тілін көрсетіңіз» деген сауалнама бойынша қазақ тілінде жауап берген мұғалімдер – 130 болса, орыс тілінде жауап берген педагог – 48. Яғни, 82 педагог қазақ тілінде артық жауап берген.

Қазақ	130
Орыс	48

Оқыту тілі бойынша қазақ мектептерінің педагогтері көбірек атсалысқан.

3. «Жасыңызды көрсетіңіз». Сауалнамаға қатысушы педагогтердің көпшілігі, яғни, 64 педагог 30 жасқа дейін, 60 педагог 40 жасқа дейін, 27 педагог 50 жасқа дейіні және 27 педагог 50 жастан асқаны.

30 жасқа дейін	64
40 жасқа дейін	60
50 жасқа дейін	27
50 жастан жоғары	27

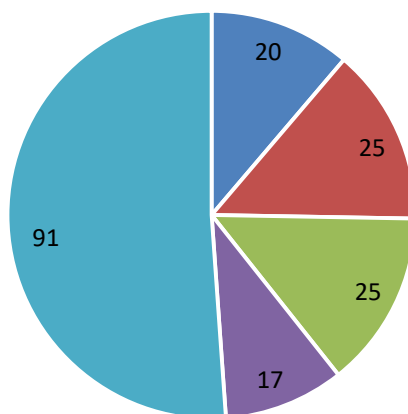
Көріп отырғанымыздай, педагогтердің 30 жасқа дейінгі жастары сауалнамаға көптеу қатысқан. Сондай-ақ 40 жасқа дейінгі педагогтердің де пәндерді ағылшын тілінде оқытып жатқынын байқадық. Ал 50 жасқа дейінгі және 50 жастан асқан педагогтердің сауалнамаға жауап беруде аса белсенділік танытпағанын немесе сол жастағы педагогтердің пәндерді ағылшынша оқытуда саны аз екендігін аңғаруға болады. Яғни 50 жасқа дейінгі және 50 жастан асқан педагогтердің ағылшын тілін меңгеруде қызығушылығы төмен десек те болады.

4. «Педагогикалық жұмыс өтіліңізді көрсетіңіз» деген сауалнамаға «Үш жылға дейін» қызмет етіп жатқан педагогтер –20; «Бес жылға дейін» еңбек өтілі бар педагогтер –25; «Жеті жылға дейін» еңбек өтілі бар педагогтер - 25; «Он жылға дейін» еңбек өтілі бар педагогтер –17; «Он жылдан астам» еңбек өтілі бар педагог –91.

Үш жылға дейін	20
Бес жылға дейін	25
Жеті жылға дейін	25
Он жылға дейін	17
Он жылдан астам	91

Көріп отырғанымыздай, он жылға дейін еңбек өтілі бар педагогтер аз қамтылған. Ең көбі, яғни педагогтердің он жылдан астам еңбек өтілі бары көбірек.

Педагогикалық жұмыс өтіліңізді көрсетіңіз

■ Үш жылға дейін ■ Бес жылға дейін ■ Жеті жылға дейін ■ Он жылға дейін ■ Он жылдан астам

5. «Біліктілік санатыңызды көрсетіңіз» деген сауал нәтижесі бойынша 27 «Педагог»; 40 «Педагог-модератор» (екінші санат); 42 «Педагог-сарапшы» (бірінші санат); 62 «Педагог-зерттеуші» (жоғары санат) және 7 «Педагог-шебер» қатысқанын анықтадық.

Педагог	27
Педагог-модератор (екінші санат)	40
Педагог-сарапшы (бірінші санат)	42
Педагог-зерттеуші (жоғары санат)	62
Педагог-шебер	7

Көріп отырғанымыздай, жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшынша оқытатындардың көпшілігі «Педагог-зерттеуші» (жоғары санат) және «Педагог-сарапшы» (бірінші санат) екенін байқадық.

6. «Ағылшын тілінде өзіңіз жүргізетін ЖМБ пәнін көрсетіңіз» деген сауалға «Физика» пәні бойынша – 54; «Информатика» пәні бойынша – 53; «Биология» пәні бойынша – 41 және «Химия» пәні бойынша – 30.

Физика	54
Химия	30
Биология	41
Информатика	53

Көріп отырғанымыздай, сауалнамаға ең көп «Физика» және «Информатика» пәндері ағылшынша өткізілетіндігі анықталды.

7. «Өзіңіз сабақ беретін оқу пәнін ағылшын тілінде оқытатын сыныпты/сыныптарды белгілеңіз» деген сауал бойынша 10-сыныпты – 141 және 11-сыныптағы – 91 білім алушы сыныптар ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытындығы анықталды.

10-сынып	141
11-сынып	91

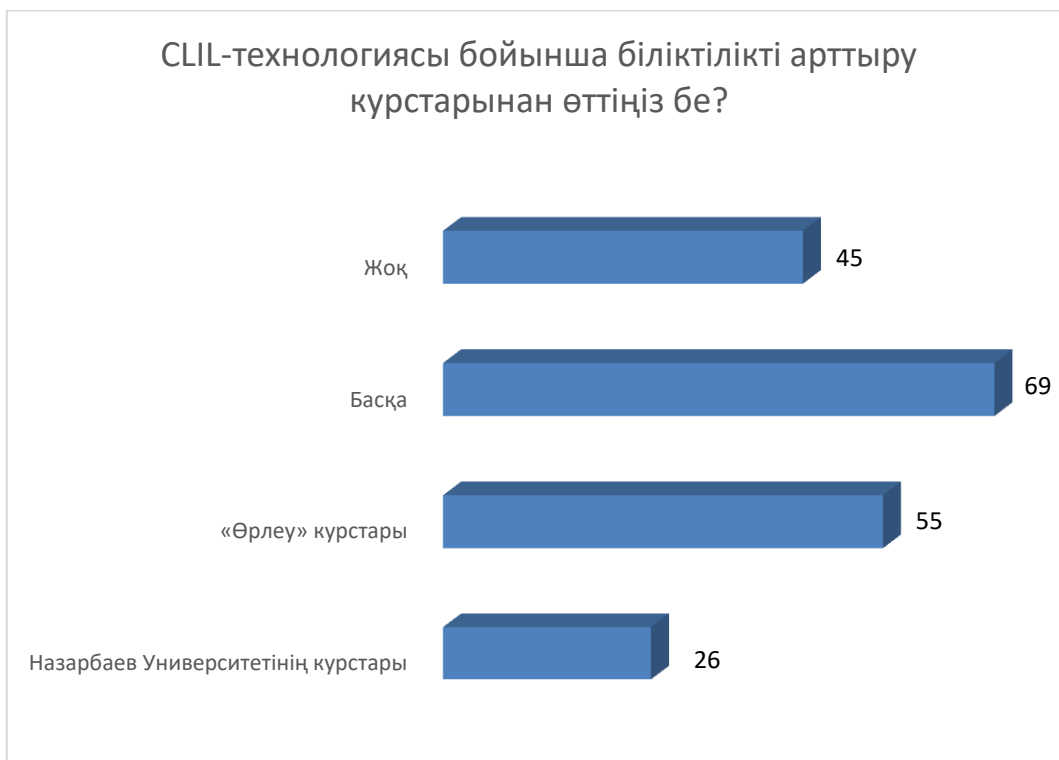
Суреттен көріп отырғанымыздай, 10-сыныптың білім алушылары 11-сыныптың білім алушыларына қарағанда 50 сыныпқа артық ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде меңгеретіндігі анықталды.

8. «CLIL-технологиясы бойынша біліктілікті арттыру курстарынан өттіңіз бе?» «Өрлеу» курстары – 55; «Басқа» – 69; «Жоқ» - 45; «Назарбаев Университетінің курстары» деп көрсеткен – 26.

Назарбаев Университетінің курстары	26
«Өрлеу» курстары	55
Басқа	69
Жоқ	45

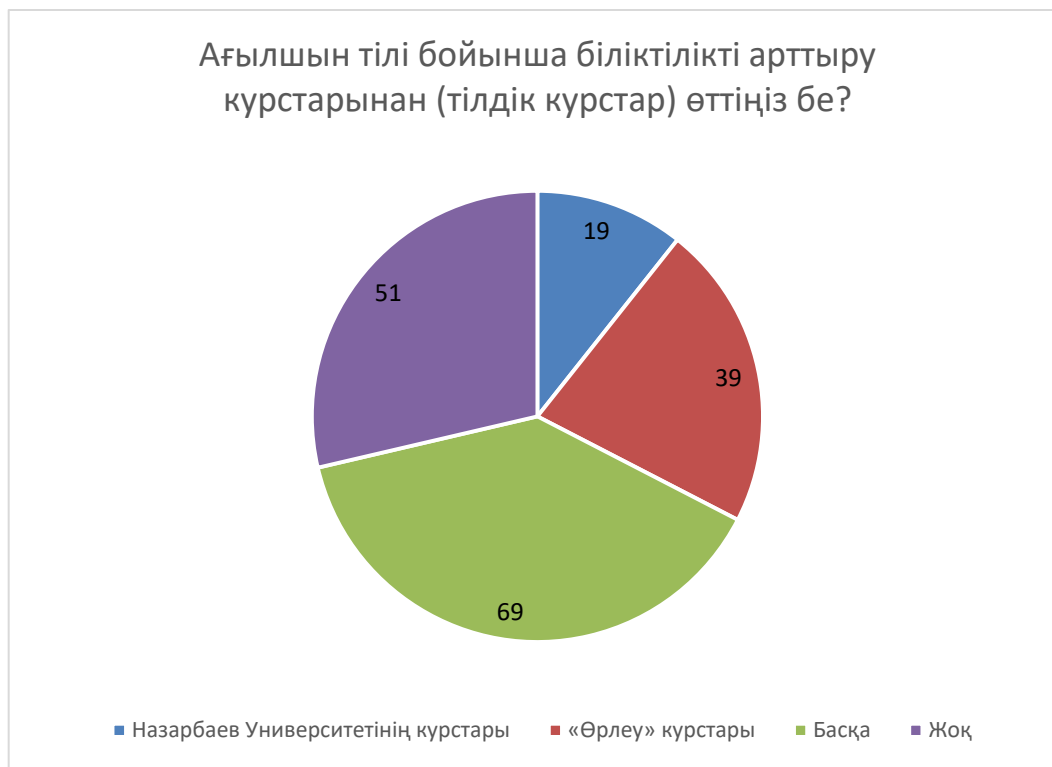
Берілген кестеден көріп отырғанымыздай, көптеген педагогтер НУ мен «Өрлеуден» басқа жерлерде біліктілік арттыру курстарынан өткені анықталды.

9. «Ағылшын тілі бойынша біліктілікті арттыру курстарынан (тілдік курстар) өттіңіз бе?» деген сұраққа Басқа жақтан біліктілік арттыру курстарынан өткендер – 69; өтпегендер – «Жоқ»; «Өрлеу» курстарынан өткендер – 39; «Назарбаев Университетінің курстарынан» өткендер – 19.

Назарбаев Университеті курстары	19
«Өрлеу» курстары	39
Басқа	69
Жоқ	51

Белгілі болғандай, педагогтердің көпшілігі өздігінен біліктілік арттыру курстарынан өтеді екен. Алайда ол курстардың оқу бағдарламаларының мазмұны зерттеліп-зерделеніп жатқан жоқ.

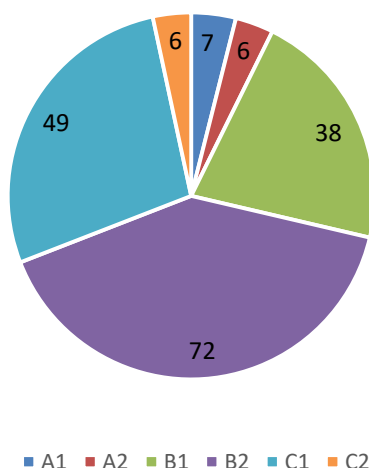

10. «Ағылшын тілін меңгеру деңгейіңізді көрсетіңіз» деген сауалға педагогтердің көпшілігі B2 курсын өткендер екені анықталды. Яғни, педагогтердің басым көпшілігі (72) ағылшын тілінде еркін сабақ өткізе алатындығы анықталды.

A1	7
A2	6
B1	38
B2	72
C1	49
C2	6

Сол секілді A1 деңгейінде сабақ өткізіп жатқан педагогтер – 7 екен. Яғни бұл педагогтер ішінара енумен жұмыс жасайды. Бұл дегеніміз, сабақта педагогтер терминдердің айтылуы мен жазылуын ғана меңгертеді. Ал сол терминдерді меңгерту мен пәннің мазмұнын ұштастыру арасында байланысты сабақтастыра алмай жатқан кездер де болатындығы анық. Тек шебер педагогтер ғана тілдік құзырет пен пәндік құзыретті байланыстыра отырып сабақты өз деңгейінде өткізе алады.

Ағылшын тілін меңгеру деңгейіңізді көрсетіңіз

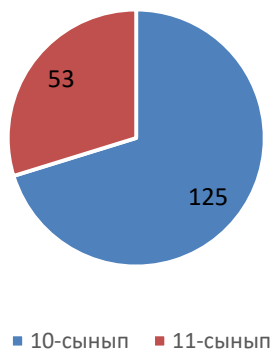

11. «Өзіңіз сабақ беретін оқу пәнін ағылшын тілінде толықтай енгізу режимінде жүргізетін сыныптарды көрсетіңіз (Толықтай енгізу деген сабақтың толықтай ағылшын тілінде (L3) жүргізілуі)».

10-сынып	125
11-сынып	53

Берілген сұрақ бойынша 10-сыныптың білім алушыларынан – 125 және 11-сынып білім алушыларынан 53 білім алушы қатысқаны анықталды. Яғни бұл сыныптарда ағылшын тілінде ЖМБ пәндерін оқыту жүйеге түсірілген деуге болады.

Өзіңіз сабақ беретін оқу пәнін ағылшын тілінде толықтай енгізу режимінде жүргізетін сыныптарды көрсетіңіз

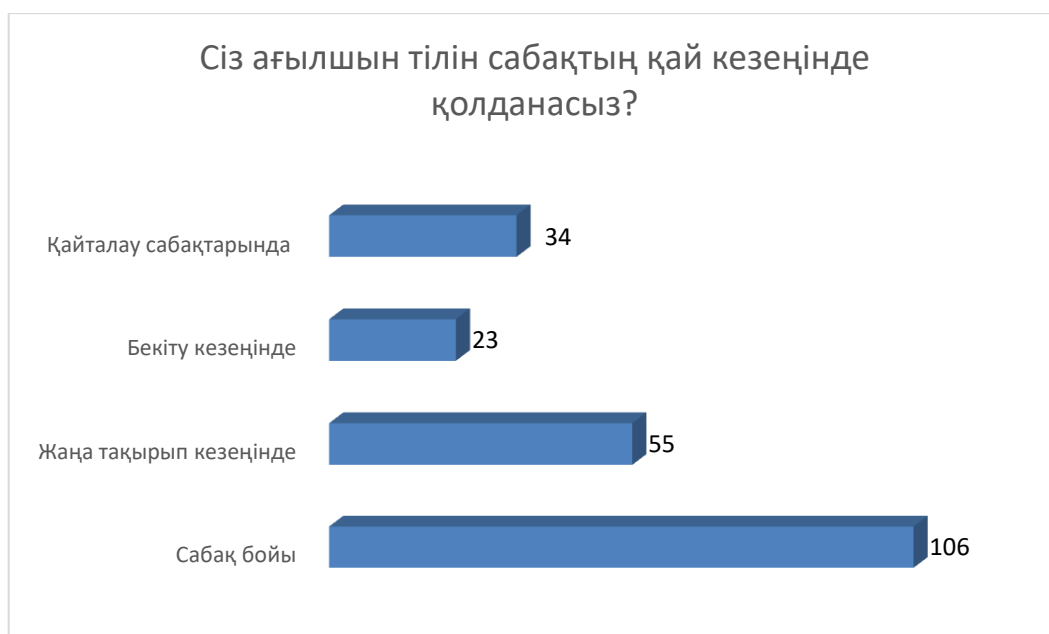

12. «Сіз ағылшын тілін сабақтың қай кезеңінде қолданасыз?» деген сұрақ бойынша берілген жауаптар келесідей: «сабақ бойы» - 106. Яғни 106

мектепте ЖМБ пәндері таза ағылшын тілінде жүргізіледі. Берілген мектептердегі жоғары сынып оқушыларының ағылшын тілін білу құзыреті айтарлықтай жоғары деуге де болады. Ал «жаңа тақырып кезеңінде» деп 55 педагог жауап берген екен. Яғни, бұндағы жағдай, педагог жаңа сабақты түсіндірген кезде жаңа терминдердің айтылуы мен жазылуын көрсетеді. Бұндай жағдайда, педагогтердің бір сабақта қанша сөздің айтылуы мен жазылуын ағылшын тілін меңгергені және қанша сөз меңгеру керектігі әлі нақтыланған жоқ.

Сабақ бойы	106
Жаңа тақырып кезеңінде	55
Бекіту кезеңінде	23
Қайталау сабақтарында	34

Сонымен қатар бұндай сабақтарда тілдік құзырет пен пәнді меңгерту құзыретінің арасындағы байланысты қарастыру қажеттілігі бар. Берілген мәселенің жалғасы ретінде «бекіту кезеңінде» деген жауапқа 23 және «қайталау сабақтарында» деген жауапқа 34 педагог жауап берген. Бұл жерде де ішінара ендіру процесінде жүргізілетін жағдайлар берілген.

13. «Сабақ барысында оқу пәні бойынша ағылшын тілінде қолданылатын материалдарды қайдан аласыз?» деген сауал бойынша педагогтер келесідей жауап берген: «дайын материалды қолданамын» (62) деген жауап педагогтердің өзіндік ізденісінің төмендігін аңғартса, «өзім әзірлеймін» деген сауалдан (77) педагогтердің сабақты қызықты өткізу үшін ізденушілік танытандығын аңғарып отырмыз.

Дайын материалды қолданамын	62
-----------------------------	----

Өзім әзірлеймін	77
Дайын материалдарды өңдеймін	116

Ал «дайын материалды өңдеймін» деген жауапқа (116) көпшілік педагогтер жауап берген. Бұндай жағдайда педагогтердің дайын материалдармен жұмыс жасап, оны өз сабағына, оқушылардың тілді меңгеру деңгейіне лайықтайтындығын аңғардық. Бұл мәселе де мұғалімнен шығармашылық пен қосымша ізденісті талап ететіндігі анық.

14. «Өзіңіз сабақ беретін оқу пәні бойынша БЖБ және ТЖБ үшін ағылшын тілінде материалдарды қайдан аласыз» деген сұрақ бойынша «дайын материалдарды қолданамын», - деген сұрақ бойынша 29 педагог жауап берген. Бұл жерден де педагогтердің жауапкершілігін анықтауға болады. Яғни дайын материалды сынып оқушыларының жасы мен ерекшелігін ескермей, пайдалған дұрыс емес. «Өзім әзірлеймін» деген сауал бойынша 73 педагог жауап берген. Бұл жерден педагогтердің жауапкершілігі байқалады.

Дайын материалды қолданамын	29
Өзім әзірлеймін	73
Дайын материалдарды өңдеймін	76

Яғни педагогтер дайын материалдарды ала салмай, өздігінен ізденіп, ой електерінен өткізіп барып білім алушыларға ұсынылады. Ал «дайын материалдарды өңдеймін» (76) деген де оң мәселе. Себебі мұғалімнің дайын

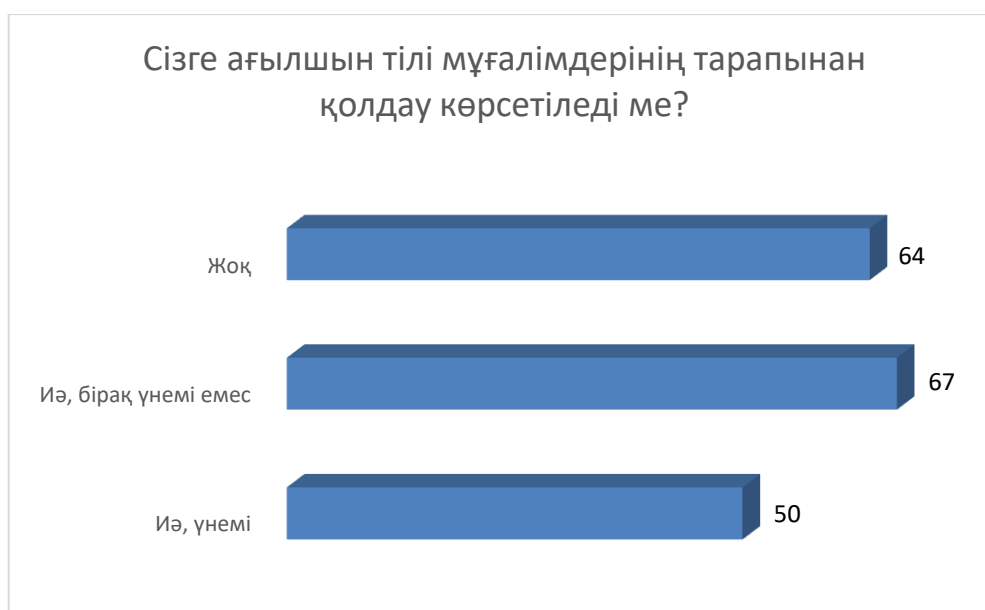
материалды өңдеп, оны сыныптағы білім алушылардың жасы мен ерекшеліктеріне қарай бейімдеу үлкен жауапкершілікті талап етері анық.

15. «Сізге ағылшын тілі мұғалімдерінің тарапынан қолдау көрсетіледі ме?» деген сұраққа келесідей жауап берілген: «иә, үнемі» деп – 50 педагог; «иә, бірақ үнемі емес» деп 67 педагог және «жоқ» деп 64 педагог жауап берген.

Иә, үнемі	50
Иә, бірақ үнемі емес	67
Жоқ	64

Жалпы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде жүргізу барысында білім алушылардың тілдік және пәндік құзыреттіліктерін ескеру қажет. Яғни білім алушы бір жақты кетпегені дұрыс. Екі құзыреттілікті қатар жүргенде нәтиже қолжетімді болады.

16. «Кабинеттеріңіз қажетті техникалық жабдықтармен қамтамасыз етілген бе?», - деген сұраққа «иә» деп 98; «жоқ» деп – 33 және «ішінара» деп 47 педагог жауап берген.

Яғни, кабинеттердің қажетті техникалық жабдықтармен қамтамасыз етілмегендер де бар екен. Жалпы техникалық құралдармен кабинеттердің жабдыкталуы бүгінгі таңдағы өзекті мәселе. Сондықтан да 2025 жылға дейін «Орта білім мазмұнын жаңғырту» бойынша жұмыстар жүргізіліп, кабинеттерді жабдықтау мәселесін толықтай шешекен жөн.

Иә	98
Жоқ	33
Ішінара	47

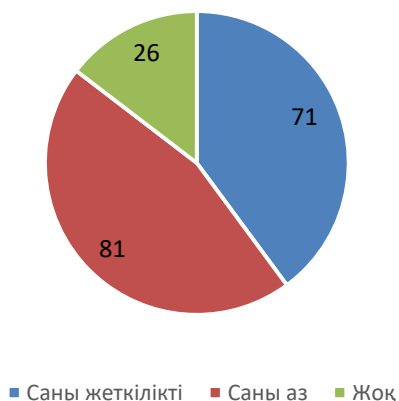

17. «Сіздің ойыңызша, мектеп кітапханасында оқу пәнін ағылшын тілінде тиімді оқытуға және оқуға арналған оқулықтар мен оқу құралдары бар ма?» деген сауалға «саны жеткілікті» деп 71 педагог; «саны аз» деп 81 педагог және «жоқ» деп 26 педагог жауап берген.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде меңгерту үшін мектеп педагогтері мен білім алушылары үшін мектеп кітапханасының қоры бай болғаны және қолжетімді болғаны жөн. Берілген мәселе бойынша әлі де жұмыстар жүргізу керек. Кітапхана қорын электронды кітапханамен, электронды кітаптар қорымен байыту ұсынылады.

Саны жеткілікті	71
Саны аз	81
Жоқ	26

Сіздің ойыңызша, мектеп кітапханасында оқу пәнін ағылшын тілінде тиімді оқытуға және оқуға арналған оқулықтар мен оқу құралдары бар ма?

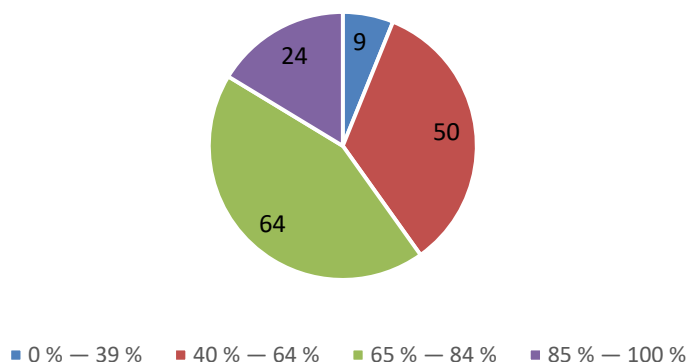

18. «2019-2020 оқу жылының 4-тоқсанында ағылшын тілінде жүргізетін пән бойынша 10-сыныптың оқу сапасы туралы мәліметтерді (%- бен) көрсетіңіз», - деген сауалға келесідей жауап берілген: 0 % - 39 % - 9; 40 % - 64 % - 50; 65 % - 84 % - 64; 85 % - 100 % - 24.

0 % — 39 %	9
40 % — 64 %	50
65 % — 84 %	64
85 % — 100 %	24

Бұдан көріп отырғанымыз, 2019-2020 оқу жылының 4-тоқсанында ағылшын тілінде жүргізетін пән бойынша 10-сыныптың оқу сапасын әлі де жоғарылатуға жүйелі жұмыстар жүргізген дұрыс. Жоғары білім сапасын көрсеткен білім алушылар сапасын әлі де жақсарту керек.

2019-2020 оқу жылының 4-тоқсанында ағылшын тілінде жүргізетін пән бойынша 10-сыныптың оқу сапасы туралы мәліметтерді (%- бен) көрсетіңіз

19. «2020-2021 оқу жылының 4-тоқсанында ағылшын тілінде жүргізетін пән бойынша 10-сыныптың оқу сапасы туралы мәліметтерді (%- бен) көрсетіңіз» деген сауал бойынша келесідей жауап берілген:

0 % - 39 %-ды – 10;

40 % - 64 %-ды – 38;

65 % - 84 %-ды 64;

85 % - 100 %-ды – 34 сынып көрсетіп отыр.

Бұдан шығатын қорытынды 2020-2021 оқу жылының 4-тоқсанында ағылшын тілінде жүргізетін пән бойынша 10-сыныптың оқу сапасын жақсарту бойынша әлі де жұмыстар жүргізілуі керек.

ЖМБ пәнін ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер ұдайы біліктілігін арттырып, заман талабына сай, білім алушылардың талаптарын қанағаттандырып отырған жағдайда ғана білім бәсекесіне қабілетті ұрпақ тәрбиелей аламыз.

0 % — 39 %	10
40 % — 64 %	38
65 % — 84 %	64
85 % — 100 %	34

20. «2020-2021 оқу жылының 4-тоқсанында ағылшын тілінде жүргізетін пән бойынша 11-сыныптың оқу сапасы туралы мәліметтерді (%- бен) көрсетіңіз» деген сұраққа келесідей жауап берілген:

0 % - 39 % аралығында 7 сыныптың білім сапасының көрсеткіші анықталған.

40 % - 64 % аралығында 33 сыныптың білім сапасы аныталған.

65 % - 84 % аралығында 57 сыныптың білім сапасы анықталған 85 % - 100 % аралығында 40 сыныптың білім сапасы анықталған.

Көріп отырғанымыздай, 11-сыныптағы жоғары оқу сапасын 40 сынып қана көрсетіп отыр. Ал төмен білім сапасын көрсеткен 7 сыныппен білім сапасын арттыру мақсатында жүйелі жұмыстар жүргізіліп отырғаны дұрыс.

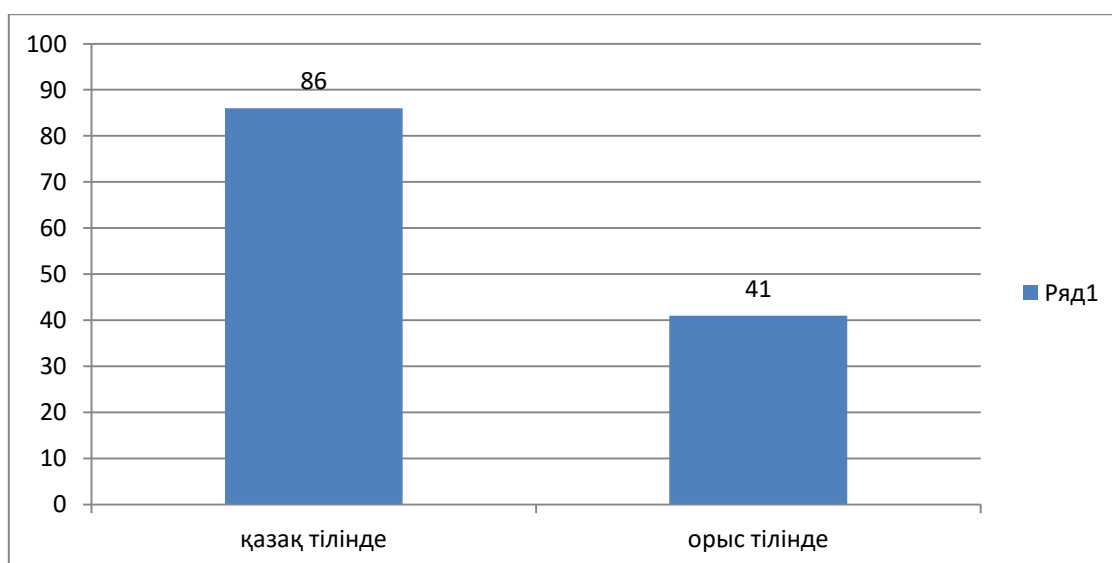
Шығыс Қазақстан облысы бойынша жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізілетін білім беру ұйымдарындағы білім алушылардың ата-анасынан алынған сауалнамаға талдау жасалынды. Сауалнамаға барлығы 128 респондент қатысты.

1. Облыс немесе қала атауын көрсетіңіз

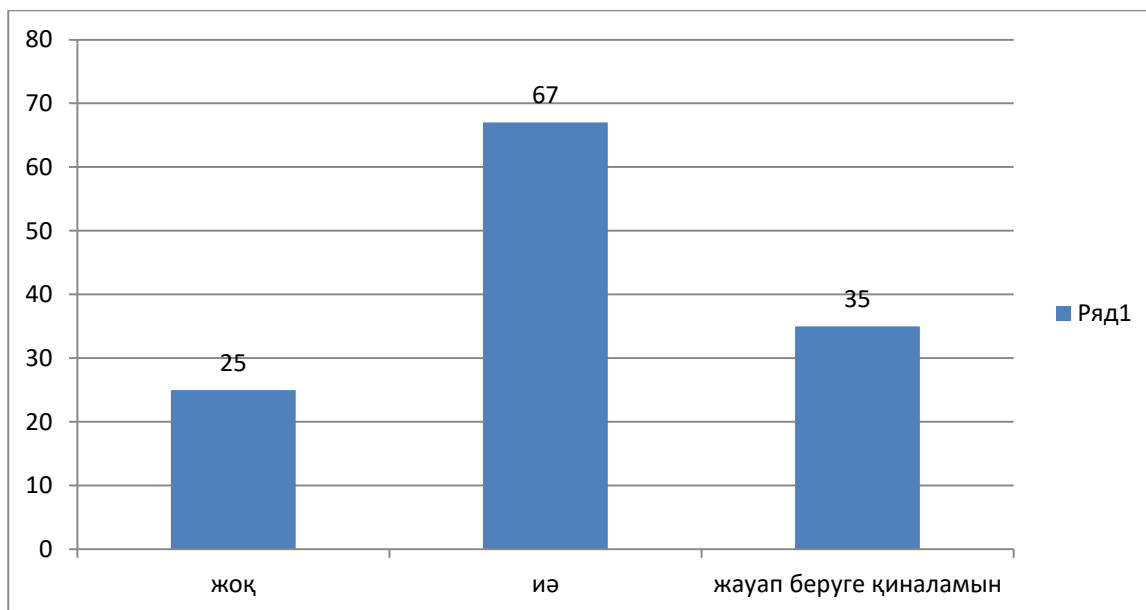
Сауалнамаға барлығы 128 респондент қатысты. Барлығы Шығыс Қазақстан облысының тұрғындары.

2. Балаңыз қай тілде көбірек сөйлейді?

Ата-аналардың (қатысқан 128 респондент) көпшілігі (86 ата-ана) өз балаларының қазақ тілінде сөйлейтіндерін айтып отыр. 41 ата-ана үйде балалары орыс тілінде сөйлейтінін айтты.

3. Балаңызға мектепте жүргізілетін ЖМБ пәндерінің («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқытылуы сізді қанағаттандыра ма?

Жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде өту жағдайы бізді қанағаттандырады. Одан әрі пәндер бойынша білімдерін тереңірек ағылшын тілінде алуды қалайды.

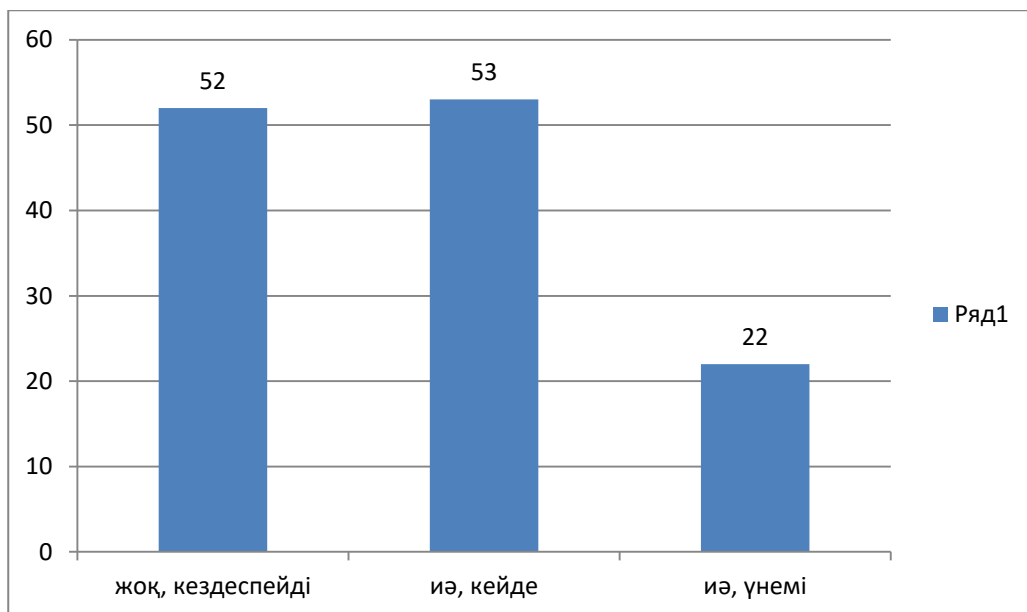
Пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша проблемалары бар, жағдайдың толыққанды шешілуін қалаймыз, жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыту деңгейі қанағаттандырмайды деп 25 респондент жауап берді.

35 ата-ана бұл сұраққа толық жауап беруге қиналамын деп жауап берді.

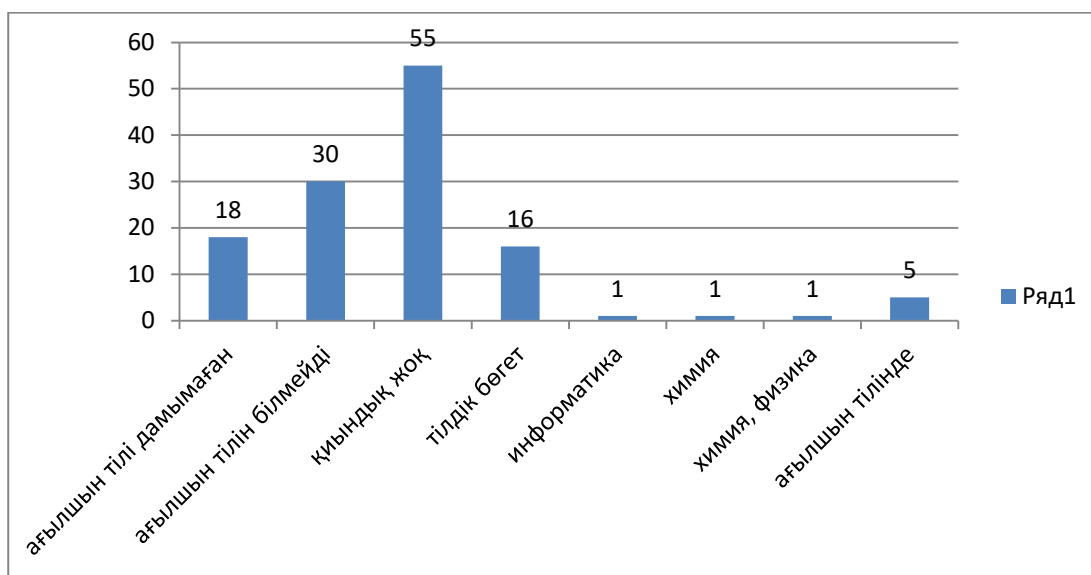
4. Балаңызға ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқу барысында қиындықтар кездесе ме?

Сауалнамаға қатысқан 128 ата-ананың 52-і жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқу барысында қиындықтар кездеспейтіндігін, барлық проблемаларды шешуге болатындығын айтты.

53 респондент бұл сұраққа «иә, кездеседі» деп жауап берді. 22 ата-ана ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқу барысында қиындықтар «үнемі кездеседі» деп жауап берді.

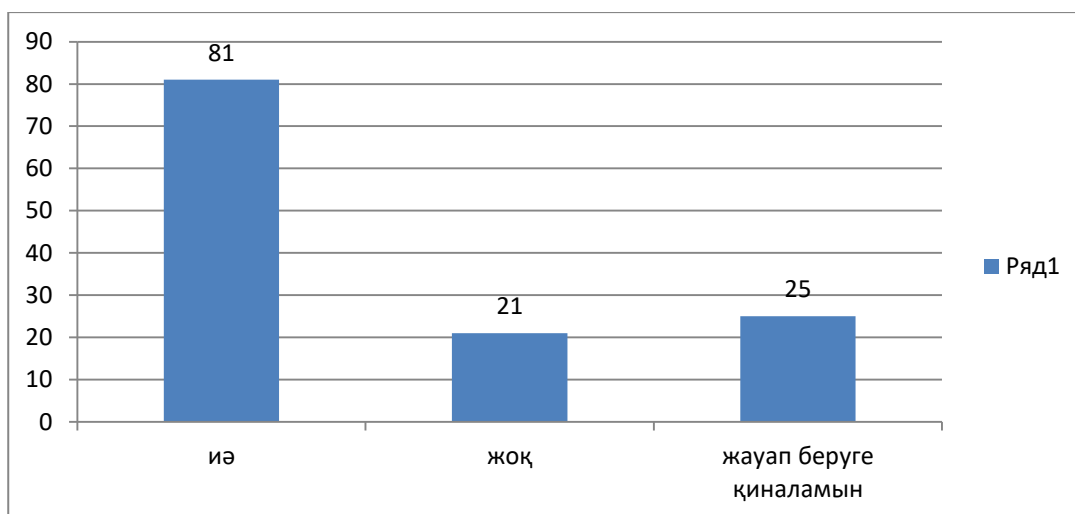
5. Егер балаңызға «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқу барысында қиындықтар кездесе, оларды көрсетіңіз

Сауалнамаға қатысқан 18 ата-ана ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқу үшін ағылшын тілі дамымағанын айтса, 30 ата-ана балаларының ағылшын тілін білмейтінін айтты. Көпшілігі – 55 ата-ана ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқу барысында қиындықтар кездеспейді, меңгеруге болады деген пікір білдірді. 16 ата-ана балаларында тілдік бөгеті бар екендігін айтты.

Пәндер бойынша қиындықтар бар екендігін информатика пәні бойынша – 1 ата-ана, химия пәні бойынша – 1 ата-ана, физика мен химия пәндері бойынша 1 ата-ана және 5 ата-ана ағылшын тілінде проблемаларының бар екендігін білдірді.

6. Балаңыздың «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» ағылшын тілінде оқуын жалғастыруды қалайсыз ба?

Сауалнама қатысқан респонденттердің 81-і балаларының алдағы уақытта «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқуын жалғастырғанын қалайды. 21 ата-ана жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқуды жалғастыруға қарсы болды. 25 ата-ана «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқуын жалғастыруға нақты жауап беруге қиналады.

ЖМБ («Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде пилоттық режимде 153 мектеп ҚР БҒМ 31.11.2017 жылғы № 556 бұйрығына сәйкес (ҚР БҒМ 06.11.2014 ж. № 455 бұйрығына 4-қосымша) оқытады.

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 06 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, 532 елдің орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану математика бағыты пәндерін оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылды.

14-кесте. 2017-2018 оқу жылында толық және ішінара енгізілген мектептер саны

Облыстардың атауы	Толық енгізу	Ішінара енгізу
Нұр-Сұлтан қаласы	14	13
Алматы қаласы	22	5

Ақмола облысы	7	15
Ақтөбе облысы	0	72
Алматы облысы	8	0
Атырау облысы	5	10
Шығыс Қазақстан облысы	14	9
Жамбыл облысы	3	44
Батыс Қазақстан облысы	6	0
Қарағанды облысы	10	46
Қостанай облысы	6	10
Қызылорда облысы	16	0
Маңғыстау облысы	3	23
Павлодар облысы	25	21
Солтүстік Қазақстан облысы	11	47
Оңтүстік Қазақстан облысы	3	61
Барлығы	153	376

153 мектепте пән Педагогтері төрт жыл бойы толық енгізу тәртібінде ағылшын тілінде жаратылыстану математика бағыты пәндерін оқытады және 379 мектепте ішінара енгізу тәртібінде «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыту элементтерін енгізу жүргізіледі.

2019-2020 оқу жылында 8-11 сыныптарда «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту ата-аналарының пікірін ескере отырып, білім алушылардың, педагогтардың және білім беру ұйымдарының дайындығына қарай мектептің педагогикалық кеңесінің шешімі негізінде жүзеге асырылады.

8-10 сыныптарда ағылшын тілінде жаратылыстану-математика бағыты оқу пәндерін оқыту білім берудің жаңартылған мазмұнының оқу бағдарламалары бойынша жүзеге асырылады. Осы оқу жылында жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде оқытуға 3252 мектеп көшті, оның ішінде 251 мектеп толық енгізілген, 3001 мектеп ішінара енгізілген.

Ағылшын тілінде төрт пәнді оқытатын 7 728 пән мұғалімі жұмыс істейді, 8-ден 11-сыныпқа дейін 213 319 оқушы жаратылыстану-математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде оқиды.

2020-2021 оқу жылында жаратылыстану-математика бағыты оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуға 32826 мектеп көшті, оның ішінде 552 мектеп толық енгізілген, 30826 мектеп ішінара енгізілген. Онда 11796 педагог жұмыс істейді, 400 мыңнан астам оқушы білім алады (15-кесте).

15-кесте. 2020-2021 оқу жылында жаратылыстану-математика бағыты оқу пәндерін ағылшын тілінде оқу туралы мәліметтер

	мектеп	білім алушылар	педагогтер саны	қосымша ақы алатындар
Барлығы	4366	534429	11796	11381
толық енгізу	552	124441	1869	1568
ішінара енгізу	3826	409708	9927	9786

«Физика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде 4040 мектеп білім береді, оның ішінде 573 мектеп толық енгізілген, 3611 мектеп ішінара енгізілген. Ал, «Биология» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде 4366 мектеп білім береді, оның ішінде 620 мектеп толық енгізілген, 3780 мектеп ішінара енгізілген.

«Химия» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде 3342 мектеп білім береді, оның ішінде 480 мектеп толық енгізілген, 2715 мектеп ішінара енгізілген. Ал,

«Информатика» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде 4366 мектеп білім береді, оның ішінде 573 мектеп толық енгізілген, 3957 мектеп ішінара енгізілген.

«Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» оқу пәндері бойынша ағылшын тілінде оқу туралы мәліметтер 16-кестеде берілген.

16-кесте. «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» оқу пәндері бойынша ағылшын тілінде оқу туралы мәліметтер

	«Физика» оқу пәні	«Химия» оқу пәні	«Биология» оқу пәні	«Информатика» оқу пәні
мектеп саны	4040	3342	4366	4366
толық енгізу	573	480	620	573
ішінара енгізу	3611	2715	3780	3957

Педагогтердің біліктілігі, еңбек жағдайлары және кәсіби дамуы сапалы білім беруде маңызды рөл атқарады.

Педагогтердің білім сапасы және олардың жұмыс істеу мүмкіндігі мектеп жүйесінің бәсекеге қабілеттілігінің маңызды көрсеткіші болып табылады. Пән мазмұнын сәтті оқыту ең алдымен тілді меңгерумен байланысты, ал тілді тереңдетіп оқыту пән мазмұнына байланысты. Тілді білу деңгейіне негізделген зерттеулер (L1, L2, L3) және когнитивті дамыту пән мазмұны мен тілді зерттеуге ықпал етеді.

«Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» оқу пәндері бойынша ағылшын тілінде оқытатын мектептерде жұмыс істейтін Педагогтер үшін басты критерий - тек екінші емес, үшінші тілді білу, біздің жағдайда ағылшын тілін білу. Үш тілге баса назар аударылады, өйткені Қазақстан екі тілді (қазақ-орыс) мемлекет. Тілдер бойынша жалпы еуропалық анықтамалық жүйеге сәйкес, CLIL технологиясын қолданатын Педагогтер ең төменгі B2 деңгейіне ие болуы керек.

Тілдік құзыреттілік CLIL технологияларын қолдану арқылы көрінеді, кейбір жағдайларда пәнді ағылшын тілінде оқыту үшін B2-ден жоғары деңгей қажет болуы мүмкін. 8 кестеде CEFR сәйкес ағылшын тілін оқыту деңгейлерінің салыстырмалы деңгейі берілген.

Демек, жаратылыстану-математика бағытында оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалім үшін тек тілді білу жеткіліксіз, өйткені үштілді білім берудің ерекшеліктерін, ағылшын тілінде оқытылатын пәндерді ескеру қажет, сонымен қатар қажет олардың пәнаралық интеграциясын қамтамасыз ету қажет. Біздің еліміздегі жаратылыстану математика бағыты оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын педагогтер туралы мәліметтерді 17-кестеден көруге болады.

17-кесте. CEFR деңгейіне сәйкес ағылшын тілін оқыту деңгейлерінің салыстырмалы деңгейі

CEFR деңгейі	Деңгей — дескриптор	Сын ып	Ағылшын тілін білу деңгейі
Негізгі	A1 Жарамды деңгей	1	A1-ге қарай жұмыс
		2	A 1 төмен
		3	A 1 орта
		4	A 1 жоғары
	A2 Шектіге дейінгі	5	A 2 төмен - орта
		6	A 2 орта - жоғары
Орташа	B1 Шекті деңгей	7	1 төмен
		8	1 орта
		9	1 жоғары
		10	2 төмен - орта
	B2 Шекті ілгері деңгей	11	2 орта - жоғары

Толық енгізу режимінде 11796, ішінара енгізу режимінде 1869 педагогтер оқытады, олардың ішінде мамандар төмендегі деңгейлерді: режимінде A1 – 202, A2 – 213. B1 – 2219, B2 – 4987, C1 – 4003, C2 – 172 меңгерген.

18-кесте. 2020-2021 оқу жылында жаратылыстану-математика бағытындағы оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтердің ағылшын тілін меңгеру деңгейлері

педагогтер саны	педагогтер саны	қосымша ақы алатындар	педагогтердің тілді A1, A2, B1, B2, C1, C2 деңгейлерінде меңгерулері
толық енгізу режимінде	11796	11381	A1 – 202, A2 – 213
ішінара енгізу	1869	1568	B1 – 2219, B2 – 4987 C1 – 4003, C2 – 172

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін оқыту білім алушылардың бойында табиғат құбылыстары мен заңдылықтары

туралы ұғым қалыптастырады, табиғатты танудың ғылыми әдістерін ашады, тәжірибеге бағдарланған дағдыларды дамытып, тұлғалық сапасын және құндылықтар жүйесін қалыптастырады.

7-сыныптан бастап білім саласы құрамына жаратылыстану білім беру бағытының: «География», «Биология» «Физика» және «Химия» пәндері кіреді.

Қазіргі жаратылыстану-ғылыми білім берудің мақсаты – табиғат құбылыстарын зерттеуде жүйелілік, сабақтастық принциптерін түсіну, ғылыми парадигманың өзгеруі жағдайында ғылыми дүниетаным мен әлемнің заманауи көрінісін қалыптастыру.

Жаңартылған мазмұндағы оқу бағдарламалары білім алушыларда міндеттерді анықтау, бақылау, болжау, жіктеу, талдау сияқты табиғатты танып, білу дағдыларын қалыптастырады.

Жалпы орта білім беру деңгейінде оқытылатын «Физика», «Химия», «Биология», «География» пәні бойынша оқу жүктемесі 198-кестеде көрсетілген.

Пәннің атауы	Сынып	Жалпы жүктеме, сағат			
		Үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұн)		Үлгілік оқу жоспары (төмендетілген жүктемесімен)	
		апталық	жылдық	апталық	жылдық
Физика	10-сынып (ЖМБ)	2	68	3	102
	10-сынып (ҚГБ)	1	34	2	68
	11-сынып (ЖМБ)	2	68	3	102
	11-сынып (ҚГБ)	1	34	2	68
Химия	10-сынып (ЖМБ)	2	68	3	102
	10-сынып (ҚГБ)	1	34	2	68
	11-сынып (ЖМБ)	2	68	3	102
	11-сынып (ҚГБ)	1	34	2	68
Биология	10-сынып (ЖМБ)	2	68	3	102
	10-сынып (ҚГБ)	1	34	2	68
	11-сынып (ЖМБ)	2	68	3	102
	11-сынып (ҚГБ)	1	34	2	68
Информатика	10-сынып (ЖМБ)	2	68	3	102
	10-сынып (ҚГБ)	1	34	1	34
	11-сынып (ЖМБ)	2	68	3	102
	11-сынып (ҚГБ)	1	34	1	34

Қазақстан Республикасының мектептерінде жаратылыстану математика бағытындағы оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту сапасын зерделеу және талдау үшін сауалдама жүргізілді.

Сауалнаманың сұрақтары келесі категориядағы респонденттерге арналған («Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» оқу пәндері бойынша ағылшын тілінде сабақ беретін Педагогтер):

- физика пәні педагогтері;
- химия пәні педагогтері;
- биология пәні педагогтері;
- информатика пәні педагогтері,

-ата-аналар.

Онлайн-сауалнамаға жаратылыстану математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде пилоттық режимде оқытатын 153 мектептің Педагогтері (ҚР БҒМ 31.11.2017 ж.№ 556 бұйрық) қатысты.

Жаратылыстану математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде оқытуға көшу үшін белгілі бір оң алғышарттар болды: ең алдымен, бұл «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» оқу пәндері бойынша ағылшын тілінде оқыту, педагогтар, білім алушылар мен ата-аналар арасында түсіндіру жұмыстарын жүргізу және кейіннен олардың ниеті, білім беру ұйымдарының көшуге дайындығы: материалдық-техникалық ресурстардың болуы, ағылшын тілінде жаратылыстану математика бағыты пәндерін оқыту бойынша тілдік курстардан өткен педагогикалық кадрлар.

Республиканың «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» оқу пәндері бойынша ағылшын тілінде сабақ беретін Педагогтерге сауалнама жүргізілді.

Талдау келесі критерийлер бойынша жүргізілді: ағылшын тілінде оқытылатын пәндер, инвариантты және вариативті білім алушылар саны, жаратылыстану математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі.

Сауалнама жүргізілгенде келесідей біліктілік санатының критерийлері ескерілді:

- екінші санат;
- бірінші санат;
- жоғары санат;
- «педагог»;
- «педагог-модератор»;
- «педагог-сарапшы»;
- «педагог-зерттеуші»

Жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша сауалнамаға физика, химия, биология, информатика пәндерінің 645 мұғалімі қатысты (19 - кесте).

19-кесте - Онлайн-сауалнамаға қатысқан жаратылыстану-математика бағыты пәндерінің Педагогтері бойынша мәліметтер

Оқытылатын пән атауы	барлығы			оқыту қазақ тілінде		оқыту орыс тілінде	
	барлығы	ауыл	қала	барлығы	ауыл	қала	
Физика							
Химия							
Биология							
Информатика							
Барлығы							

Баланың басты ұстазы- ата-ана екенін ескерсек ата-аналардың пікірі өте маңызды. Сондықтан толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология»

және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту оқушылар мен ата-анаға қалай әсер етіп отыр? Ата-ананың «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуға, сабақ үлгеріміне қатысты қандай ұсыныстары бар? т.б., «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту туралы пікірін білу үшін оқушы баласы бар респонденттерге «Сіз бір немесе бірнеше жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерді (химия, физика, биология, информатика) ағылшын тілінде оқу идеясын қолдайсыз ба?» деген сауал қойдық.

Республика бойынша сауалға 21314 ата-ана қатысты, Респонденттердің ең көбі Алматы облысы, саны- 6547, Ақмола облысы, саны- 2803 және ең азы Алматы қаласы, саны -96, Қостанай облысы, саны-153, Солтүстік Қазақстан облысы, саны-159.

Сауалнамаға жауап берген ата-аналардың 56,5% «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуды қолдайтынын, 32,6% пәндерді ағылшын тілінде оқытуды қолдамайтынын, 12,8% жауап беруге қиналатынын көрсеткен (20- кесте).

20- кесте. «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуға ата-аналардың көзқарасы

регион	қолдаймын	қолдамаймын	жауап беруге қиналамын	респондент саны
Ақмола облысы	51,4%	35,0%	13,6%	2803
Ақтөбе облысы	59,5%	29,3%	11,2%	634
Алматы облысы	61,3%	29,8%	8,9%	6547
Алматы қаласы	63,5%	28,1%	8,3%	96
Атырау облысы	59,7%	33,2%	7,2%	2388
ШҚО	55,1%	33,3%	11,6%	303
Жамбыл облысы	60,1%	30,5%	9,4%	1027
Маңғыстау облысы	60,5%	31,1%	8,4%	1375
Қостанай облысы	37,3%	49,0%	13,7%	153
Қызылорда облысы	57,1%	31,7%	11,1%	315
Нұр-Сұлтан қаласы	55,2%	34,6%	10,2%	679
Павлодар облысы	57,4%	25,3%	17,3%	399
СҚО	40,0%	46,0%	46,0%	159
Түркістан облысы	64,5%	28,4%	7,1%	1573
Шымкент қаласы	62,1%	27,6%	10,3%	681
Қарағанды облысы	59,4%	28,0%	12,6%	729
БҚО	55,7%	33,6%	10,7%	1453
Барлығы	56,5%	32,6%	12,8%	21314

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуды қолдайтын ата-ананың ең жоғары көрсеткіші Түркістан облысының (64,5%) үлесіне тиген. Ал ең төменгі көрсеткіш Қостанай облысы (37,3%) көрсетіп отыр.

Бұдан оқушылардың «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқуына ата-аналардың пікірінің арақатынасының алшақтығын байқауға болады.

Оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуды қолдамайтын ата-аналардың пікірінің басымдығын Қостанай облысы (49,0%) , Солтүстік Қазақстан облысы (46,0%) құрайды.

90 сурет. Жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерді (химия, физика, биология, информатика) ағылшын тілінде оқу идеясына ата-ананың пікірі

90 суретте «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуға ата-аналардың көз-қарасы берілген. Суреттен Қазақстан Республикасындағы сауалнамаға жауап берген ата-аналардың көпшілігі «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуды қолдайтынын көреміз. Сонымен бірге «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуды қолдамайтын ата-аналарда бар.

Оның себептерін қарастыратын болсақ, ең алдымен, тілдік ортаның қалыптасуына қатысты болуы мүмкін. Өйткені Оңтүстік өңірлерге қарағанда Қостанай облысында орыс тілді ортаның басым екендігі баршаға мәлім.

Педагогтердің біліктілігін арттыру - оқыту мен оқыту сапасын арттыру үшін жаңа білім алуға, сондай-ақ бұрын алған кәсіби білімдерін, біліктерін, дағдылары мен құзыреттерін қолдауға, кеңейтуге, тереңдетуге және жетілдіруге мүмкіндік беретін кәсіптік оқыту нысаны.

Курстарды педагогтердің біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламаларын іске асыратын келесі білім беру ұйымдары өткізеді: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымы, «Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы, «Бөбек» Ұлттық ғылыми-практикалық

білім беру, сауықтыру орталығы, Түзеу педагогикасы ұлттық ғылыми-практикалық орталығы, Адамның үйлесімді дамуы Ұлттық институты, Ұлттық ғылыми-практикалық дене тәрбиесі орталығы, «Атамекен» ҚР Ұлттық кәсіпкерлер палатасы, меншік нысанына қарамастан және Жарғыға сәйкес курстар өткізу жөніндегі қызметті жүзеге асыратын жоғары оқу орындары, заңды тұлғалар, сондай-ақ облыстардың, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының әдістемелік кабинеттері.

Біліктілік - тиісті кәсіби қызмет түрі шеңберінде жұмыстарды орындау үшін қажетті кәсіби білім, іскерлік, дағды және жұмыс тәжірибесінің жиынтығы. Сабактың сапасы ұстаздың біліктілігіне қатысты.

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалім респонденттерге «Педагогтердің оқытатын пәні бойынша біліктілікті арттыру курсынан өту, өтпеуі туралы мәлімет?» деген сауал қойдық. Бұл сауалға жауап берген Республиканың Педагогтерінің саны – 1613, оқытатын пәні бойынша біліктілікті арттыру курсынан өткені -76, 4%, өтпегені 23,5%.

Мәселен, Қостанай облысы бойынша педагогтердің оқытатын пәні бойынша біліктілікті арттыруы көрсеткіші -93,3%, Ақтөбе облысында 88,9%, Павлодар облысында 88,5%. Осыған жуық көрініс Алматы қаласында 86,2%, Қызылорда облысында 83,3%.

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалім респонденттердің біліктілікті арттыру курсынан өтпегендер де кездеседі, мысалы: Ең жоғары көрсеткішті Шымкент қаласы 50%, Нұр-Сұлтан қаласы 48,6%, көрсетеді, қалған аймақта көрсеткіштер төменірек. «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалім респонденттерінің оқытатын пәні бойынша біліктілікті арттыруын 8- суреттен көре аласыздар.

21- кесте. «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалім респонденттерінің оқытатын пәні бойынша біліктілікті арттыруы.

№	Педагогтердің оқытатын пәні бойынша біліктілікті арттыру курсынан өту, өтпеуі туралы мәлімет			
	Өңірледің атауы	Респонденттер саны	иә	жоқ
1.	Ақмола облысы	103	73,8%	26,2%
2.	Ақтөбе облысы	36	88,9%	11,1%
3.	Алматы облысы	419	64,9%	35,1%
4.	Атырау облысы	45	66,7%	33,3%
5.	БҚО	109	82,7%	17,3%
6.	Жамбыл облысы	151	77,5%	22,5%
7.	Қарағанды облысы	28	82,1%	17,9%
8.	Қызылорда облысы	84	83,3%	16,7%

9.	Қостанай облысы	15	93,3%	6,7%
10.	Маңғыстау облысы	168	76,2%	23,8%
11.	Түркістан облысы	278	75%	25%
12.	Павлодар облысы	26	88,5 %	11,5%
13.	СҚО	33	78,8%	21,2%
14.	ШҚО	36	80,6%	19,4%
15.	Нұр-Сұлтан қаласы	35	51,4%	48,6%
16.	Алматы қаласы	29	86,2%	13,8%
17.	Шымкент қаласы	18	50%	50%
Барлығы:		1613	76,4%	23,5%

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалім респонденттерден мектептерде ағылшын тілінде оқытылатын жаратылыстану-математика бағыты пәндері бойынша тілдік және пәндік құзыреттіліктерге диагностика жүргізу жиілігіне талдау, сондай-ақ тілдік немесе пәндік құзыреттіліктердің жоғарылауына/төмендеуіне талдау жүргізілді (9).

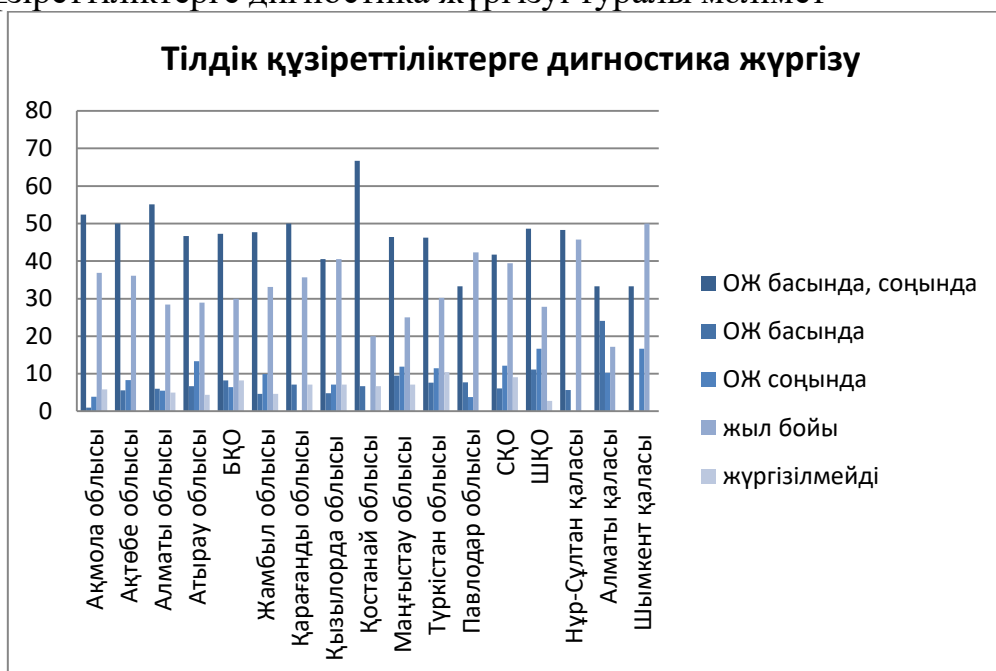
22- кесте. «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалім респонденттерінің оқытатын пәні бойынша білім алушылардың тілдік құзыреттіліктеріне жүргізілген диагностика.

22-кесте. Педагогтердің сабақ беретін пәні бойынша білім алушылардың тілдік құзыреттіліктеріне диагностика жүргізілуі туралы көрсеткіші

№	Өңірледің атауы	Оқу жылының			жыл бойы	жүргізілмейді
		басында және соңында	басында	соңында		
1.	Ақмола облысы	52,4%	1%	3,9%	36,9%	5,8%
2.	Ақтөбе облысы	50%	5,6%	8,3%	36,1%	0%
3.	Алматы облысы	55,1%	6%	5,5%	28,4%	5%
4.	Атырау облысы	46,7 %	6,7%	13,3%	28,9%	4,4%
5.	БҚО	47,3%	8,2%	6,4%	30%	8,2%
6.	Жамбыл облысы	47,7%	4,6%	9,9%	33,1%	4,6%
7.	Қарағанды облысы	50%	7,1%	0%	35,7%	7,1%
8.	Қызылорда облысы	40,5%	4,8%	7,1%	40,5%	7,1%
9.	Қостанай облысы	66,7%	6,7%	0%	20%	6,7%
10.	Маңғыстау облысы	46,4%	9,5%	11,9%	25%	7,1%
11.	Түркістан облысы	40,3%	7,6%	11,5%	30,2%	10,4%
12.	Павлодар облысы	46,2%	7,7%	3,8%	42,3%	0%

13.	СҚО	33,3%	6,1%	12,1%	39,4%	9,1%
14.	ШҚО	41,7%	11,1%	16,7%	27,8%	2,8%
15.	Нұр-Сұлтан қаласы	48,6%	5,7%	0%	45,7%	0%
16.	Алматы қаласы	48,3%	24,1%	10,3%	17,2%	0%
17.	Шымкент қаласы	33,3%	0%	16,7%	50%	0%
Барлығы:		46,3%	7,2%	8,1%	33,3%	4,6%

91- сурет. Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалім респонденттерінің оқытатын пәні бойынша тілдік құзіреттіліктерге диагностика жүргізуі туралы мәлімет

91-суреттегі диаграммадан оқу жылының Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалім респонденттерінің оқытатын пәні бойынша жылдың басында және соңында көп жүргізілмейтіні, жыл бойы үздіксіз диагностика өткізілмегені, тіпті диагностика өткізбейтін мектептерде бар екенін көреміз.

2020-2025 жылдарға арналған БҒДМБ іске асыру аясында «Негізгі құзыреттілік ретінде оқушылардың үш тілде сөйлеу дағдылары дамиды». Сондықтан білім алушылардың тілдік құзыреттіліктерін анықтау, белгілі бір сыныпты таңдау, тілді меңгеру деңгейін анықтау, сондай-ақ білім алушылардың пәндік құзыреттілігін анықтау кезінде жол берілмейтін факт болып табылады. мектеп ішіндегі бақылау жоспарына оқу жылы ішінде міндетті түрде диагностиканы жүйелі өткізуді қарастыру қажет. **Тілді меңгеру деңгейі жоғары білім алушы ғана Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде сапалы оқу мүмкіндігі болады.**

Білім берудегі мультимедия – таным процесінің жоғарылауына септігін тигізетін, білім беру мазмұнын интерактивті формада ұсынатын, дидактикалық ақпаратты-бағдарламалық құрал.

Мультимедиялық кабинет – арнайы бағдарламалармен қамтамасыз етілген интерактивті тақтаны, компьютерді және фото, бейне, графиктер, анимация және дыбыстың көмегімен нысандарды, үдерістерді және құбылыстарды ұсынуға мүмкіндік беретін жергілікті желіден тұратын бөлме.

Мультимедиа – пайдаланушыға диалогтық режимде әр текті деректермен (графика, мәтін, дауыс, бейне) жұмыс істеуге мүмкіндік беретін аппараттық және бағдарламалық құралдар кешені.

Мультимедиа – жаңа бағыт, бұл компьютердің ақпараттың көптеген түрімен жұмысы, оған жоғары рұқсатты түсті графика, жүгіртпе және аққыш түстері бар динамикалық эффектілер, дауыстардың дыбысталуы және синтезделген әуенінің дыбыстары, толық түсті видеоклиптер және видеофильмдер кіреді. Мультимедиялық технологияларды тиімді қолдану білім беруде болашағы бар бағыт болып табылады. Қазіргі заманғы ақпараттық технологияларды пайдалану өз білімін көтеру тиімділігін арттыратыны сөзсіз. Оқыту мен білім беруді жылдамдатуда мультимедияны қолдану оқушылардың оқуға деген ынтасын, белсенділігін, қызығушылығын, оқу тапсырмаларын игеру мүмкіндіктерін көтереді.

23-кесте. Оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін оқу кабинеттердің мультимедиялық жабдықталуы

№	Оқу кабинеттерінің мультимедиялық жабдықталуы туралы көрсеткіш				
	Өңірлердің атауы	Респонденттер	тек пәндік кабинет	барлық кабинеттер	мектепте бәріне ортақ бір орын
1.	Ақмола облысы	103	24,3%	47,6%	28,2%
2.	Ақтөбе облысы	36	22,2%	36,1%	41,7%
3.	Алматы облысы	419	23,6%	35,6%	40,8%
4.	Атырау облысы	45	24,4%	55,6%	20%
5.	БҚО	110	20%	41,8%	38,2%
6.	Жамбыл облысы	151	15,2%	50,3%	34,4%
7.	Қарағанды облысы	28	39,3%	50%	10,7%
8.	Қызылорда облысы	84	13,1%	28,6%	58,3%
9.	Қостанай облысы	15	26,7%	60%	13,3%
10.	Маңғыстау облысы	168	19,6%	24,4%	56%
11.	Түркістан облысы	278	21,6%	29,1%	49,3%
12.	Павлодар облысы	26	26,9%	50%	23,1%
13.	СҚО	33	21,2%	30,3%	48,5%
14.	ШҚО	36	38,9%	36,1%	25%
15.	Нұр-Сұлтан қаласы	35	17,1%	57,1%	25,7%
16.	Алматы қаласы	29	44,8%	44,8%	10,3%
17.	Шымкент қаласы	18	22,2%	16,7%	61,1%
Барлығы:		1613	24,7%	40,8%	34,3%

Қазақстан Республикасындағы оқу кабинеттерінің мультимедиялық жабдықталуы туралы сауалнамаға 1613 респондент жауап берген. Оның ішінде тек пәндік кабинет 24,7%, барлық кабинеттер 40,8%, мектепте бәріне ортақ бір орын 34,3% жабдықталғанын респонденттердің берген жауабынан көреміз. Сауалнамаға жауап берген Алматы облысының 419 респондентің 23,6% тек

пәндік кабинеттік, барлық кабинеттер 35,6%, мектепте бәріне ортақ бір орын 40,8% деген пікірлерін көреміз. Түркістан облысының респонденттері-барлығы 278, тек пәндік кабинет-21,6%, барлық кабинеттер -29,1%, мектепте бәріне ортақ бір орын-49,3% деп жауап берген. Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін оқу кабинеттердің мультимедиалық жабдықталуы міндетті. 92-суретте Оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін оқу кабинеттердің мультимедиалық жабдықталуы берілген. Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытқанда яғни, жаңа материалды меңгеру сабағында, зертханалық жұмыс орындауда, есептер шығару сабақтарында, тақырып пен тарауды оқуды аяқтау кезіндегі қайталау сабақтарында, білімді тексеру сабақтарында мультимедиялық қондырғылар кеңінен қолданыс таба алады. 3-суреттен оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін оқу кабинеттердің мультимедиалық жабдықталуын көресетілген. Диаграммадан Қазақстан Республикасының мектептерінің көбінде барлық пәндерге ортақ бір Оқу кабинеттері бар екенін байқаймыз.

92-сурет. Оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін оқу кабинеттердің мультимедиалық жабдықталу деңгейі

Қазіргі кезде ағылшын тілімен компьютер, телекоммуникациялық құралдарды меңгеруді уақыттың өзі талап етеді, тіпті кейінгі жылдары олардың рөлі зорая түсуде.

Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытқанда білім алушылардың тілдік құзыреттіліктерін дамытуда мультимедиялық жабдықталуы лексиканы оқып үйретеді; сөйлеу ырғағын; диалог, монолог және рөлдік ойындарды; грамматикалық құрылымдарды түсіндіріп, оқушылардың есінде сақтауға көмектеседі.

Оқыту мақсаттарын жүзеге асыруда оқу кабинеттерінің мультимедиалық жабдықталуы бірнеше қызмет атқарады. Ол оқытуды дараландыруға, оқытудың тиімділігін артыруға және материалдық ресурстарға кететін шығындарды азайтуға да мүмкіндік береді. Оқу кабинеттерінің мультимедиалық жабдықталуы оқу әрекетінің өнімділігін, білім алушының оқуға деген ынтасын арттырумен қатар, тың оқу материалы жинақталған аса маңызды ақпарат көзі болып табылады. Яғни, электрондық түрде пән мазмұнын (мәтін, кесте, сызба, диаграмма, бейне) беру арқылы ақпараттық қызмет атқарады, танымдық әрекеттер үрдісін басқаруға мүмкіндік береді. Оқу кабинеттерінің мультимедиалық жабдықталуы оқытуды тиімділейді, яғни өздік жұмыс тапсырмаларын орындау барысында ақпаратты іздеуге кететін уақытты үнемдейді. Бұл білім алушының шығармашылықпен жұмыс істеуіне, басқа тапсырмаларды орындауына, уақытын оқу материалын көбірек игеруге жұмсауына мүмкіндік береді. Сондықтан білім алушының білім жетістігі жоғары болуы үшін Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мектептерде оқу кабинеттерінің мультимедиалық жабдықталуы міндетті.

Қазақстан Республикасы білім беру жүйесінің ахуалы мен дамуы туралы ұлттық баяндамада (2019 жылдың қорытындысы бойынша). – Нұр-Сұлтан: Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі, «Ақпараттық-талдау орталығы» АҚ, 2020. – 366 бет.) 2016 жылдан бастап мемлекеттік күндізгі мектептерде оқытушы құрамға деген қажеттілік 42%-ға өсті деп жазылған. 8 кестеден күндізгі жалпы білім беретін мектептердегі Педагогтерге сұраныс динамикасы көруге болады. Қазақстан Республикасы білім беру жүйесінде 2019 жыл бойынша 7 705 мұғалім жетіспейді. Оның ішінде Информатика – 328, Физика -430, Химия – 393, Биология- 171, Ағылшын тілі - 1 098. 11 кестеде Күндізгі жалпы білім беретін мектептердегі Педагогтерге сұраныс динамикасы берілген.

24 - кесте. Күндізгі жалпы білім беретін мектептердегі Педагогтерге сұраныс динамикасы, адам

Пәндер	2016	2017	2018	2019
Барлығы	4 480	4 952	5 267	7 705
Информатика	217	151	198	328
Физика	299	273	321	430
Химия	259	271	315	393
Биология	4	129	136	171
Ағылшын тілі	445	563	701	1 098

Сондықтан «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалімнің сапасына ғана емес санына назар аударуды қажет етеді. «Ақпараттық-талдау орталығы» берген мәліметтерді ескере отырып жоғары оқу орындарында «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын және «Ағылшын тілі» оқу пәнін оқытатын мамандықтар дайындау қажет.

Қазақстан Республикасында «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде пилоттық режимде оқыту сапасын қарастырайық.

Ақмола облысы

2020-2021 оқу жылында *Ақмола облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптарда ЖАРАТЫЛЫСТАНУ МАТЕМАТИКА БАҒЫТЫ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мектептер 11 ауданда және 2 қалада орналасқан, білім алушылар саны - 1983 инвариантты компонент пәндері бойынша 375 оқушы білім алады.

Ең көп оқушы Целиноград ауданында 845 білім алушылар, инвариантты компонент пәндері бойынша барлығы 216 білім алушы оқиды. Степногорск қаласындағы 596 оқушы *толық енгізу режимінде* физика пәнінен ағылшын тілінде білім алады, 107 оқушы инвариантты компонент пәндері бойынша оқиды. 2020-2021 оқу жылында Ақмола облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет 16- кестеде берілген.

25 - кестеде. 2020-2021 оқу жылында *Ақмола облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет берілген.

№	Облыс атауы (қала)	Жаратылыстану математика бағыты пәндерін толық режимде ағылшын тілінде оқытын білім алушылар саны	Ағылшын тілінде оқытылатын пән	
			Физика	
			инвариантты, білім алушылар саны	вариативті, білім алушылар саны
	Атбасар ауданы	51	0	12
	Бурабай ауданы	33		5
	Көкшетау қаласы	21	0	0
	Сандықтау ауданы	8		
	Буланды ауданы	10	0	0
	Шортанды ауданы	118	0	8
	Ақкөл ауданы	102	25	0
	Целиноград ауданы	845	216	0
	Біржан сал ауданы	34	3	
	Жақсы ауданы	26	0	0
	Зеренді ауданы	139	8	10
	Ерейментау ауданы	84	16	
	Степногорск қаласы	596	107	0
	Барлығы	1983	375	147

Ақмола облысы бойынша Жаратылыстану математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі: педагог-модератор -32, педагог-сарапшы-36, педагог-зерттеуші-36, педагог-шебер-2. Оның ішінде Степногорск қаласы педагог-модератор -15, педагог-сарапшы-7, педагог-зерттеуші-2, педагог-шебер-2. 13- кестеде 2020-2021 оқу жылында

Ақмола облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі бойынша мәлімет берілген.

26 - кесте. 2020-2021 оқу жылында Ақмола облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет

Облыс атауы (қала)	Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі							
	екінші	бірінші	жоғары	педагог	педагог-модератор	педагог-сарапшы	педагог-зерттеуші	педагог-шебер
Атбасар ауданы	1			1	1	3		
Бурабай ауданы					1		2	
Көкшетау қаласы	0	0	0	0	0	0	1	0
Сандықтау ауданы	1	2	0	0	0	0	1	0
Степногорск қаласы	1	5	6	5	16	8	2	2
Буланды ауданы	0	0	0	0	0	0	1	0
Шортанды ауданы	0	2	0	0	4	1	1	0
Ақкөл ауданы	0	1		1	4	1	2	0
Целиноград ауданы	2	3	1	1	5	20	15	0
Біржан сал ауданы	1	1	0	0	0	1	2	0
Жақсы ауданы	0	0	0	0	0	1	0	0
Зеренді ауданы	0	3	0	0	0	2	3	0
Ерейментау ауданы	0	0	0	0	2	2	2	0
Барлығы	6	16	7	7	32	36	36	2

Жамбыл облысы

2020-2021 оқу жылында Жамбыл облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптарында Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын мектептер Тараз қаласында орналасқан, білім алушылар саны - 858 инвариантты компонент пәндері бойынша 791-оқушы білім алады.

Дарынды балаларға арналған мамандандырылған ІТ лицей-интернатта-158, барлығы инвариантты компонент пәндері бойынша оқиды.

Үштілде оқытатын мамандандырылған дарынды балаларға арналған мектепте 84- оқушы білім алады, оқушылардың барлығы инвариантты компонент пәндері бойынша оқиды.

Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернатында 367 оқушы оқып, барлығы инвариантты компонент пәндері бойынша білім алады.

27 - кестеде 2020-2021 оқу жылында Жамбыл облысы Тараз қаласы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет берілген.

№	Облыс атауы (қала)	Жаратылыстану математика бағытыпәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің атауы	Жаратылыстану математика бағытыпәндерін толық режимде ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны	Ағылшын тілінде оқытылатын пән	
				Физика	
				инвариантты, білім алушылар саны	вариативті, білім алушылар саны
1	Тараз	Дарынды балаларға арналған мамандандырылған ІТ лицей-интернат	158	158	0
		Үштілде оқытатын мамандандырылған дарынды балаларға арналған мектеп	84	84	0
		Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған "БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ" лицей-интернаты	367	367	0
		Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған "БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ" лицей-интернаты	249	182	67
Барлығы			858	791	67

Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернатында толық режимде ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны-249, оның ішінде инвариантты компонент пәндері бойынша 182 бала оқиды. 2020-2021 оқу жылында Жамбыл облысы Тараз қаласы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша мәлімет 18- кестеде берілген-

Жамбыл облысы Тараз қаласы бойынша Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі: педагог-модератор -4, педагог-сарапшы-5, педагог-зерттеуші-6, педагог-шебер-3. Оның ішінде Дарынды балаларға арналған мамандандырылған ІТ лицей-интернатында педагог-модератор -2, педагог-сарапшы-2, педагог-зерттеуші-3, педагог-шебер-1.

208 - кесте. 2020-2021 оқу жылында *Жамбыл облысы Тараз қаласы бойынша* бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану

математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет

№	Облыс атауы (қала)	Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі							
		екінші	бірінші	жоғары	педагог	педагог-модератор	педагог-сарапшы	педагог-зерттеуші	педагог-шебер
1	Дарынды балаларға арналған мамандандырылған ІТ лицей-интернат	0	0	0	1	2	2	3	1
2	Үштілде оқытатын мамандандырылған дарынды балаларға арналған мектеп	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған "БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ" лицей-интернаты	0	0	1	0	0	1	2	0
4	Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған "БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ" лицей-интернаты	0	1	0	1	2	2	1	2
Барлығы			1	1	2	4	5	6	3

Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернатта педагог-сарапшы-1, педагог-зерттеуші-2. Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» лицей-интернатта педагог-модератор -2, педагог-сарапшы-2, педагог-зерттеуші-1, педагог-шебер-2. 15- кестеде 2020-2021 оқу жылында Жамбыл облысы Тараз қаласы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет берілген.

Қызылорда облысы

2020-2021 оқу жылында Қызылорда облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптарында Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде 12 мектеп оқыталы, бұл мектептер Қызылорда қаласында

орналасқан, білім алушылар саны – 1992, оның ішінде инвариантты компонент пәндері бойынша -21.

Оқушылардың саны көп мектеп №9 мектеп-гимназия, бала саны -291, 8 -инвариантты компонент пәндері бойынша оқиды.

20- кестеде 2020-2021 оқу жылында Қызылорда облысы Қызылорда қаласы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет берілген.

29 - кесте. Қызылорда облысы Қызылорда қаласы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту

Облыс атауы (қала)	Жаратылыстану математика бағытыпәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің саны мен атауы	Білім алушылар саны	Ағылшын тілінде оқытылатын пән	
			Физика	
			инвариантты, саны	вариативті, саны
Қызылорда қаласы	№5 мектеп-лицей	91	-	1
	№7 мектеп-лицейі	225		1
	№9 мектеп-гимназия	291	8	1
	№10 мектеп-лицей	61		1
	№12 IT-мектеп-лицей	173		2
	№23 мектеп-лицей	289	2	
	№ 43 орта мектеп	147	1	
	№172 орта мектеп	154	0	0
	№261 орта мектеп	211	2	
	№264 мектеп-лицей	197		2
	№212 мектеп-гимназия	96	8	3
№1 мектеп-гимназия	57	0	0	
Барлығы		1992	21	11

Қызылорда облысы Қызылорда қаласы бойынша Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі: педагог-модератор -9, педагог-сарапшы-21, педагог-зерттеуші-28, педагог-шебер-1. Оның ішінде №5 мектеп-лицейде педагог-модератор -1, педагог-сарапшы-2, педагог-зерттеуші-2. №9 мектеп-гимназияда педагог-модератор -1, педагог-сарапшы-3, педагог-зерттеуші-3. №261 орта мектепте педагог-модератор -3, педагог-сарапшы-1, педагог-зерттеуші-3, педагог-шебер-1. 21- кестеде 2020-2021 оқу жылында Жамбыл облысы Тараз қаласы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет берілген.

30- кестеде 2020-2021 оқу жылында Қызылорда облысы Қызылорда қаласы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет берілген.

Облыс атауы (қала)	Жаратылыстану математика бағытыпәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің саны мен атауы	Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі							
		екінші	бірінші	жоғары	педагог	педагог-модератор	педагог-сарапшы	педагог-зерттеуші	педагог-шебер
Қызылорда қаласы	№5 мектеп-лицей	-	-	-	-	1	2	2	-
	№7 мектеп-лицейі	-	2	-	-	-	3	4	-
	№9 мектеп-гимназия	0	0	1	0	1	3	3	0
	№10 мектеп-лицей						1	1	
	№12 IT-мектеп-лицей					1	4		
	№23 мектеп-лицей					2	1	3	
	№ 43 орта мектеп						4	1	
	№172 орта мектеп	1	1	0	2	0	1	0	0
	№261 орта мектеп				2	3	1	3	1
	№264 мектеп-лицей		1	2			1	3	
	№212 мектеп-гимназия	1	-	-	-	-	-	7	-
№1 мектеп-гимназия					1		1		
Барлығы	2	4	3	4	9	21	28	1	

Маңғыстау облысы

2020-2021 оқу жылында *Маңғыстау облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптарында Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын мектептер: Шетпе гимназиясы КММ, Ақтау БИЛ, Жаңаөзен БИЛ. Білім алушылар саны -556, толық енгізу режимінде физика пәнін ағылшын тілінде оқиды. 541 оқушы инвариантты компонент пәндері бойынша оқиды. КММ Шетпе гимназиясында – 60 оқушы, инвариантты компонент пәндері бойынша оқиды. Ақтау БИЛ-де 374- оқушы білім алады, барлығы инвариантты компонент пәндері бойынша оқиды. Жаңаөзен БИЛ-де 122 оқушы оқып, барлығы инвариантты компонент пәндері бойынша білім алады. 22- кестеде 2020-2021 оқу жылында Маңғыстау облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет берілген.

211- кесте. 2020-2021 оқу жылында *Маңғыстау облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет

Жаратылыстану математика бағытыпәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің атауы	Жаратылыстану математика бағытыпәндерін толық режимде ағылшын тілінде оқытын білім алушылар саны	Физика пәні	
		инвариантты, білім алушылар саны	вариативті, білім алушылар саны
Шетпе гимназиясы КММ	60	60	0

Ақтау БИЛ	374	359	0
Жаңаөзен БИЛ	122	122	0
Барлығы	556	541	0

Маңғыстау облысы бойынша жаратылыстану математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі: педагог-модератор -12, педагог-сарапшы-3, педагог-зерттеуші-2, педагог-шебер-4. Оның ішінде Шетпе гимназиясы КММ- нда педагог-сарапшы -1, Ақтау БИЛ-де педагог-модератор -1, педагог-сарапшы-1, педагог-шебер-3. Жаңаөзен БИЛ-де педагог-модератор -11, педагог-сарапшы-3, педагог-зерттеуші-2, педагог-шебер-1. 2020-2021 оқу жылында Маңғыстау облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет 19- кестеде берілген.

Павлодар облысы

2020-2021 оқу жылында толық енгізу_режимінде 8-11 сыныптарда Жаратылыстану математика бағытыпәндерді ағылшын тілінде оқытатын Павлодар облысы бойынша мектептердің саны-332, инвариантты компонент пәндері бойынша 260 оқушы білім алады.

Павлодар қаласында физиканы ағылшын тілінде толық енгізу режимінде 300 білім алушылар оқиды, оның 250-і инвариантты компонент пәндері бойынша.

Ақсу қаласында 21- білім алушылар физиканы ағылшын тілінде толық енгізу режимінде оқиды, оның 10-ы инвариантты компонент пәндері бойынша

Шербакты ауданында 11 бала оқиды, барлығы, вариативті компонент пәндері бойынша физиканы ағылшын тілінде толық енгізу режимінде оқиды.

2020-2021 оқу жылында *Павлодар облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша мәлімет 23- кестеде берілген.

212- кесте. 2020-2021 оқу жылында *Павлодар облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет

Жаратылыстану математика бағытыпәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің атауы	Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі							
	екінші	бірінші		педагог	педагог - модератор	педагог - сарапшы	педагог - зерттеуші	педагог - шебер
Шетпе гимназиясы КММ						1		
Ақтау БИЛ	0	0	0	1	1	1	0	3
Жаңаөзен БИЛ					11	3	2	1

Барлығы	0	0	0	1	12	5	2	4
----------------	----------	----------	----------	----------	-----------	----------	----------	----------

2020-2021 оқу жылында Павлодар облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер: педагог-модератор -10, педагог-сарапшы-7, педагог-зерттеуші-6, педагог-шебер-4. Оның ішінде Шербакты ауданында педагог-модератор-6, педагог-сарапшы -3, педагог-зерттеуші-2, педагог-шебер-1.

Павлодар қаласында педагог-модератор -2, педагог-сарапшы-3, педагог-зерттеуші-2, педагог-шебер-1.

Ақсу қаласында педагог-модератор - 2, педагог-сарапшы-2, педагог-зерттеуші-1. 23- кестеде Павлодар облысында толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі бойынша берілген.

213- кесте. 2020-2021 оқу жылында Павлодар облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет

№	Аудан атауы (қала)	Жаратылыстану математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі							
		екінші	бірінші	жоғары	педагог	педагог-модератор	педагог-сарапшы	педагог-зерттеуші	педагог-шебер
1	Ақсу қаласы	0	0	1	0	2	1	2	1
2	Шербакты ауданы	3	1	2	2	2	3	2	1
3	Павлодар қаласы	0	0	2	2	6	3	2	2
	Барлығы	3	1	5	4	10	7	6	4

Түркістан облысы

2020-2021 оқу жылында Түркістан облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын мектептердің саны-171, ондағы білім алушылардың саны-10806. Инвариантта оқитын балалардың саны-963, вариативте оқитын балалардың саны-481.

Бәйдібек ауданында 1-мектеп, ондағы білім алушылардың саны-155.

Жетісай ауданында 63-мектеп, ондағы білі алушылардың саны- 6823, инвариантта оқитын балалардың саны-348. Бұл аудан *Түркістан облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқытатын ең көп мектебі бар аудан.

Келес ауданында 51-мектеп, ондағы білім алушылардың саны-1323. вариативте оқитын балалардың саны-348.

Түркістан қаласыда 18-мектеп, ондағы білі алушылардың саны-1285. Инвариантта оқитын балалардың саны-483.

Түлкібас ауданында 36-мектеп, ондағы білі алушылардың саны-1176. Инвариантта оқитын балалардың саны-113.

2020-2021 оқу жылында *Түркістан облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша мәлімет 31- кестеде берілген.

№	Аудан атауы (қала)	Жаратылыстану математика бағытыпәндерін толық енгізу режіміндегі мектептердің саны мен атауы	Білім алушылар саны	Ағылшын тілінде оқытылатын пән	
				Физика	
				инвариантты, саны	вариативті, саны
1	Арыс қала	0	0	0	0
2	Бәйдібек аудан	1	155	0	0
3	Жетісай аудан	63	6823	348	5
4	Келес аудан	51	1323	19	4
5	Кентау қала	2	44	0	20
6	Қазығұрт аудан	0	0	0	0
7	Мақтарал аудан	0	0	0	0
8	Ордабасы аудан	0	0	0	0
9	Отырар аудан	0	0	0	0
10	Сарыағаш аудан	0	0	0	0
11	Сайрам аудан	0	0	0	0
12	Созақ аудан	0	0	0	0
13	Төлеби аудан	0	0	0	0
14	Түркістан қала	18	1285	483	45
15	Түлкібас аудан	36	1176	113	407
16	Шардара аудан	0	0	0	0
Барлығы		171	10806	963	481

31- кесте. 2020-2021 оқу жылында *Түркістан облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет

2020-2021 оқу жылында *Түркістан облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер: педагог-модератор -57, педагог-сарапшы-93, педагог-зерттеуші-7, педагог-шебер-30. Оның ішінде Жетісай ауданында педагог-модератор-18. педагог-сарапшы -58, педагог-зерттеуші-64, педагог-шебер-19.

Келес ауданында педагог-модератор -15, педагог-сарапшы-13, педагог-зерттеуші-22, педагог-шебер-2.

Кентау қаласында педагог-модератор -1, педагог-сарапшы-1, педагог-зерттеуші-1.

Түркістан ауданында педагог-модератор -17, педагог-сарапшы-15, педагог-зерттеуші-20.

Түлкібас ауданында педагог-модератор -6, педагог-сарапшы-16, педагог-зерттеуші-13. 22- кестеде 2020-2021 оқу жылында Түркістан облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет көрсетілген.

215- кесте. 2020-2021 оқу жылында *Түркістан облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет

№	Аудан атауы (қала)	Жаратылыстану математика бағыты пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі							
		екінші	бірінші	жоғары	педагог	педагог-модератор	педагог-сарапшы	педагог-зерттеуші	педагог-шебер
1.	Бәйдібек	0	0	7	0	0	0	7	30
2.	Жетісай	17	8	2	4	18	58	64	19
3.	Келес	8	8	0	1	15	13	22	2
4.	Кентау	0	0	0	0	1	1	1	0
5.	Түркістан	1	8	10	2	17	15	20	0
6.	Түлкібас	2	2	3	2	6	6	13	0
Барлығы		28	26	22	9	57	93	127	51

«Физика» оқу пәні бойынша білім алушылардың үлгерімінің сапасы Алматы қаласындағы пилоттық мектептерде екі оқу жылы бөлінісінде пайыздық арақатынаста келесі диаграммада көрсетілген (сурет):

Республикада «Биология» оқу пәні бойынша ағылшын тілінде 3342 мектеп білім береді, оның ішінде 480 мектеп толық енгізілген, 2715 мектеп ішінара енгізілген.

«Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыту жағдайына талдау үшін, өңірлердегі білім беру ұйымдарындағы білім берудің ағылшын тілінде оқып жатқан оқушылар санын есепке алған жөн.

Өңірлердің ресми берген ақпараттарына сүйеніп, «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытудың сандық сапасын анықтаймыз.

Алдымен Ақмола облысының көрсеткіштерін зерделейік. Республика бойынша мектеп саны ең көп өңірге жататын Ақмола облысындағы білім беру ұйымдарының «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытуды толық енгізу режимі бойынша мәліметтер 1-кестеде берілген.

Ақмола облысында барлығы 572 жалпы орта білім беру ұйымы бар. Мемлекеттік мектептер – 570, онда оқитын білім алушылар саны – 131283.

Осыншама білім беру ұйымының 42-сінде ғана «Биология» пәнін толық режимде ағылшын тілінде оқытады, бұл жалпы санның 7,3%-ын құрайды. Ал облыс бойынша барлығы 131283 білім алушының 0,54%-ы ғана «Биология» пәнін толық режимде ағылшын тілінде оқиды.

32-кесте. Ақмола облысы бойынша «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытуды толық енгізу режиміндегі білім беру ұйымдары

Аудан, қала	«Биология» пәні толық енгізу режимінде ағылшын тілінде оқытылатын білім беру ұйымдары	«Биология» пәнін толық енгізу режимінде ағылшын тілінде оқитын білім алушылар	
		инвариант	вариатив
Атбасар ауданы	№1 Атбасар орта мектебі	0	20
Степногор қаласы	Ы.Алтынсарин атындағы №1 орта мектеп	22	0
	А.Байтұрсынұлы атындағы №2 орта мектебі	0	24
	А.С.Пушкин атындағы №3 көпбейінді мектеп-лицейі	0	12
	Л.Н.Толстой атындағы №4 мектеп-гимназия	27	0
	Абай Құнанбаев атындағы №6 мектеп - гимназия	0	75
	Қаныш Сәтбаев атындағы №9 орта мектеп	0	15
	Ақсу ауылы №1 орта мектеп	0	8
	Ақсу ауылы №2 орта мектеп	0	7
	№2 Бестөбе ауылы мектебі	30	0
	Заводской ауылы мектебі	8	0
	Шаңтөбе ауылы В.Комаров атындағы орта мектебі	0	17
	Қарабұлақ ауылы мектебі	0	6
	Байқоныс ауылы мектебі	8	0
Шортанды ауданы ауданы	Пригородная орта мектебі	5	0
	№3 Шортанды орта мектебі	20	0
	№4 орта мектеп	0	20
Целиноград ауданы	№1 Қараөткел ауылы орта мектебі	24	0
	Қызылсуат орта мектебі	11	0
	Софиевка орта мектебі	25	0
	Талапкер ауылы орта мектебі	25	0
	Қызылжар ауылы орта мектебі	20	0
	Жаңа жайнақ ауылы орта мектебі	12	0
	Төңкеріс ауылы орта мектебі	11	0
	№2 Қараөткел ауылы орта мектебі	25	0
	Шалқар ауылы орта мектебі	17	0
	Ақмол ауылы орта мектебі	5	0
Арайлы ауылы орта мектебі	19	0	

	Нүресіл ауылы орта мектебі	26	0
	Бінтымақ ауылы орта мектебі	10	0
	Ақмешіт ауылы орта мектебі	10	0
	№2 Қоянды ауылы орта мектебі	24	0
	Сәуле ауылы Ш.Әлжанов атындағы орта мектеп	5	0
	Степняк қаласы №1 орта мектеп	19	0
Біржан сал ауданы	Тасшалқар ауылы мектебі	4	0
	Құдықағаш ауылы орта мектегі	0	3
Жақсы ауданы	№1 Жақсы мектебі	26	0
Зеренді ауылы	Өркен орта мектебі	6	0
	Қонысбай ауылы орта мектебі	6	0
	Ортақауылы орта мектебі	10	0
Ерейментау ауданы	№2 орта мектебі	20	0
	№4 «Болашақ» мектебі	32	0
Барлығы		512	207

Бұл көрсеткіш оқушы саны айтарлықтай өңір үшін тыс аз болып есептеледі. Бұның себептер мен салдарларын білу үшін ағылшын тілінде сабақ жүргізе алатын педагог кадрлардың саны бойынша мәліметке жүгіну қажет болады. Келесі кестеде Ақмола облысындағы білім беру ұйымдарындағы жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны, біліктілік санаттары туралы мәліметтер берілген.

217-кесте. Ақмола облысындағы жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны, біліктілік санаттары туралы мәліметтер

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер, туралы мәліметтер							
II-санатты	I-санатты	жоғары санатты	педагог	Педагог-модератор	Педагог-сарапшы	Педагог-зерттеуші	Педагог-шебер
0	0	0	0	0	0	1	0
0	0	1	0	1	1	0	0
1	0	0	0	2	0	0	0
0	1	1	0	1	0	0	0
0	1	1	0	0	1	1	1
0	0	0	0	0	0	1	1
0	1	0	0	1	0	0	0
0	1	1	0	1	0	0	0
0	0	0	0	1	0	0	0
0	0	0	1	1	0	0	0
0	0	0	1	1	1	0	0
0	0	0	1	1	0	0	0
0	0	1	0	2	1	0	0
0	0	0	0	1	0	0	0

0	0	0	0	1	0	0	0
0	1	0	0	0	1	1	0
0	0	0	0	1	1	0	0
0	0	0	0	0	1	2	0
0	0	0	0	1	0	1	0
0	0	0	0	0	0	2	0
0	0	0	0	0	1	2	0
0	0	0	0	0	1	0	0
0	0	0	0	1	0	0	0
0	0	0	0	0	0	1	0
0	0	0	0	0	3	0	0
1	1	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	2	2	2	0
0	0	0	0	0	1	1	0
1	0	0	0	0	2	0	0
0	0	0	0	0	2	1	0
0	1	0	0	0	1	0	0
0	1	0	0	0	1	0	0
1	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	1	0
0	0	0	0	0	1	0	0
0	0	0	0	0	0	1	0
0	0	0	0	0	1	1	0
0	0	0	0	0	0	2	0
0	1	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	1	2	0
0	0	0	0	1	1	0	0
4	9	5	3	20	26	23	2

Облыста жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде толық режимде жүргізетін мұғалім саны 92 болып отыр.

Ақмола облысында ЖАО ведомстволық бағынысты жалпы білім беретін күндізгі мемлекеттік мектептердегі Педагогтерінің саны 14035. Кестедегі мәлімет бойынша облыста жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде толық режимде жүргізетін мұғалім санының үлесі 0,65%-ды құрайды.

Бұдан шығатыны, Ақмола облысында жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде толық режимде оқыту көрсеткішінің төмен болуы педагог кадрлардың ағылшын тілін жеткілікті деңгейде меңгеріп, сабақты өз деңгейінде жүргізе алмауынан болуы мүмкін.

Келесі кезекте Ақтөбе облысы бойынша жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде толық режимде оқыту жағдайы қарастарылады.

Ақтөбе облысында 419 мектеп бар, оның ішінде күндізгі мемлекеттік мектептер саны – 403. Қазақ тілінде оқытатын мектеп саны –268, орыс тілінде – 26, аралас тілде 109 мектеп білім береді.

Ведомстволық бағыныстылығына қарай жалпы орта білім беру ұйымдарының оқушылар контингенті 160331 оқушы, оның ішінде 689 «НЗМ» ДББ-да оқиды.

Оқыту тілі бойынша ЖАО бағынысты күндізгі мемлекеттік жалпы білім беретін мектептердің желісі барлығы –140, қазақ тілінде – 120, орыс тілінде –5, аралас тілде – 15 мектеп бар.

Толық енгізу режимінде ағылшын тілінде биологияны оқытатын бірден бір білім беру ұйымы – «Дарынды жасөспірімдерге арналған Ақтөбе облыстық мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты» ғана екен.

Бұл мәліметтен Ақтөбе облысы пәнді ағылшын тілінде оқып жатыр деуге болмайды.

Келесі кезекте Маңғыстау облысындағы білім беру ұйымдарының «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытуды толық режимде енгізу жағдайлары қарастырылады. Төрт жүзден астам мектебі бар үлкен өңір – Ақтөбе облысы бойынша көрсеткіш келесі кестеде берілген.

Ал Маңғыстау облысында 163 мектеп бар, оның ішінде күндізгі мемлекеттік мектептер саны – 140, қазақ тілінде – 120, орыс тілінде –5, аралас тілде – 15 мектеп.

Ведомстволық бағыныстылығына қарай жалпы орта білім беру ұйымдарының оқушылар контингенті 160107 оқушы, оның ішінде ведомстволық бағынысты жалпы орта білім беру ұйымдарының оқушылар контингенті – 159418, ал 689 «НЗМ» ДББ-да білім алады.

Маңғыстау облысының білім беру ұйымдарындағы толық енгізу режимінде биологияны ағылшын тілінде оқыту туралы мәлімет кестеде берілген.

33 -кесте. Маңғыстау облысы бойынша «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытуды толық енгізу режиміндегі білім беру ұйымдары.

№	Аудан, қала	толық енгізу режиміндегі мектептер саны	Ағылшын тілінде оқытын білім алушылар	«Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыту	
				Инвариант	вариатив
1	Ақтау қаласы	1(БИЛ)	374	238	
2	Шетпе ауданы	1Шетпе гимназиясы	60	60	
3	Жаңаөзен қаласы	1 (БИЛ)	122	122	
Барлығы				420	

Маңғыстау облысындағы 163 мектептің үшеуінде ғана «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытуды толық режимде жүзеге асырған бар болғаны 3 мектеп, оны екеуі «Білім-инновация» лицейі. Облыс бойынша 420 оқушы ғана «Биология» пәнін толық режимде ағылшын тілінде оқиды. Бұл Маңғыстау

облысындағы барлық білім алушының 0,26%-ын ғана құрайды. Бұл өте төмен көрсеткіш болып есептеледі.

Ал Түркістан облысында барлығы 929 мектеп бар, ондағы білім алушылар саны 501414, оның ішінде ауыл мектебінде, оның ішінде 383031 бала ауыл мектебінде білім алады.

Түркістан облысындағы білім беру ұйымдарында «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар көрсеткіші төмендегі кестеде көрсетілген.

34-кесте. Түркістан облысындағы білім беру ұйымдарында «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны туралы мәлімет

№	Аудандар атауы	толық енгізу режиміндегі мектептер саны	Ағылшын тілінде оқитын білім алушылар	«Биология» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар саны	
				инвариантты	вариативті
1	Арыс	0	0	0	0
2	Бәйдібек	1	155	0	0
3	Жетісай	63	6823	228	7
4	Келес	51	1323	8	8
5	Кентау	2	44	24	0
6	Қазығұрт	0	0	0	0
7	Мақтарал	0	0	0	0
8	Ордабасы	0	0	0	0
9	Отырар	0	0	0	0
10	Сарыағаш	0	0	0	0
11	Сайрам	0	0	0	0
12	Созақ	0	0	0	0
13	Төлеби	0	0	0	0
14	Түркістан	18	1285	418	0
15	Түлкібас	36	1176	0	278
16	Шардара	0	0	0	0
Барлығы		171	10806	678	293

Кестедегі мәліметке сүйенсек, облыстағы 501414 оқушының 971-і пәнді ағылшын тілінде оқиды. Бұл облыстағы жалпы білім алушылардың 0,19 %-ын ғана құрайды.

Білім алушылардың саны басқа өңірлермен салыстырғанда жоғары болып саналатын Түркістан өңірінде «Биология» пәнінің ағылшын тілінде оқуы төмен деңгейде деуге болады. Оның себептері ағылшын тілін білетін кадрлардың жетіспеуінен болуы мүмкін.

Олай болса Түркістан облысындағы білім беру ұйымдарының жаратылыстану бағыты пәндері бойынша сабақты толық режимде ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметке назар аударайық.

220-кесте. Түркістан облысы бойынша жаратылыстану бағыты пәндерін толық режимде ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәлімет

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі							
I санатты	II санатты	жоғары санатты	педагог	педагог-модератор	педагог-сарапшы	педагог-зерттеуші	педагог-шебер
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	7	0	0	0	7	30
17	8	2	4	18	58	64	19
8	8	0	1	15	13	22	2
0	0	0	0	1	1	1	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
1	8	10	2	17	15	20	0
2	2	3	2	6	6	13	0
0	0	0	0	0	0	0	0
28	26	22	9	57	93	127	51

Кестеден көрініп тұрғандай облыста жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде 413 мұғалім жүргізеді.

Түркістан облысы бойынша ЖАО ведомстволық бағынысты жалпы білім беретін мектептерде 51395 мұғалім жұмыс жасайды.

Кестедегі берілген мәліметтер бойынша есептегенде облыста жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде толық режимде жүргізетін мұғалім санының үлесі 0,80%-ды құрайды.

Бұдан шығатын қорытынды, Түркістан облысында жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде толық режимде оқыту көрсеткішінің төмен болуы ағылшын тілін меңгерген педагог кадрлардың үлесінің тым аздығынан болуы мүмкін.

Келесі кезекте Қостанай облысы бойынша жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде толық режимде оқыту жағдайы қарастарылады.

Қостанай облысындағы 488 жалпы орта білім беретін мектеп болса, онда 109465 бала білім алуда. Бұл өңірдің «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқыту деңгейін төмендегі кестеден көруге болады.

35-кесте. Қостанай облысындағы жалпы білім беру ұйымдарында «Биология» пәнін ағылшын тілінде толық режимде оқыту кестесі

№	Білім беру ұйымдарының атауы	«Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылар саны
1	«Силантьевская» ЖББМ	16
2	«Больше-Чураковская» ЖББМ	20
3	«Щербаковская» ЖББМ	13
4	«Сверловская» ЖББМ	6
5	Ы.Алтынсарин атындағы Обаған орта мектебі	11
6	«Краснокардонская» ЖББМ	12
7	«Қарағайлы» ЖББМ	7
8	Ш.Уәлиханов атындағы ЖББМ,Әуликөл ауданы	13
9	Жітіқара ауданы, №10 ЖББМ	39
10	«Боскөл» ЖББМ Қарабалық ауданы	15
11	М.Горький атындағы ЖББМ	39
12	Мичурин орта мектебі	5
13	Тобыл қаласы №1 орта мектеп	25
14	«Білім-инновация» лицейі	226
15	М.Хакімжанова атындағы №20 ЖББМ	48
Барлығы		495

Қостанай облысындағы барлығы 109465 білім алушының 495-і толық режимде биологияны ағылшын тілінде оқиды. Бұл көрсеткіштен «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытын білім алушылардың үлесі 0,45% екенін көреміз. Әрине бұл өңір үшін өте төмен жетістік болып саналады.

Педагог кадрлардың сапалық құрамы туралы мәліметке сүйенсек, бұл өңірдегі ЖАО ведомстволық бағынысты жалпы білім беретін мектептердің Педагогтерінің саны 12030, педагог-шебер – 99 (0,8%), педагог-зерттеуші – 1764 (14,7 %), педагог-сарапшы – 2093(17,4 %), педагог-модератор – 1590 (13,2 %.); *оның ішінде биология пәні Педагогтерінің саны – 430-ға тең.*

«Биология» пәні бойынша: педагог-шебер – 10, педагог-зерттеуші – 74, педагог-сарапшы – 77, педагог-модератор – 53; педагог – 75, жоғары санатты – 53, бірінші санатты – 50, екінші санатты – 38 мұғалім қызмет жасайды.

Төмендегі кестеде Қостанай облысындағы білім беру ұйымдарындағы жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны, біліктілік санаттары туралы мәліметтер берілген.

36-кесте. Қостанай облысындағы жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны, біліктілік санаттары туралы мәліметтер

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі							
I санатты	II санатты	жоғары санатты	педагог	педагог-модератор	педагог-сарапшы	педагог-зерттеуші	педагог-шебер
					2		1
0	1	0	0	0	0	0	0
	1			1		1	
	1				2		
						1	1
	1			2	1		
						1	
					1		
1	1						
						1	
				1			
					1		
						1	
					1		
						1	1
					1		
0	0	0	0	0	1	3	0
0	1	0	0	0	1	0	0
1	0	0	0	1	2	0	0
0	0	0	0	1	1	0	0
0	0	1	0	1	1	0	1
		1				1	
					1		
1	0	0	0	5	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	0
						2	
					1		1
							1
1							
		1				2	
						1	
					1		
0	0	1	0	0	0	0	0
					1		
7	6	4	0	12	19	17	6

Кестедегі мәлімет бойынша облыста 71 мұғалім жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізеді.

Қостанай облысындағы 12030 мұғалімнің 71-і ғана өз қызметінде ағылшын тілінде оқытуды толық режимде енгізген. Бұл көрсеткіш облыстағы педагог қызметкерлердің жалпы санының 0,59%-ын ғана құрайды.

Білім алушылар мен педагог қызметкерлер туралы мұндай мәліметтерден шығатын қорытынды Қостанай облысында ағылшын тілінде оқыту айтарлықтай жолға қойылмаған.

Жаратылыстану бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізу үшін ең алдымен пән Педагогтері жеткілікті деңгейде оқыту курстарынан өтіп, қосымша әдебиеттерді көбірек оқып, өзін-өзі үздіксіз дамыту ұсынылады.

Павлодар облысында барлығы 355 күндізгі мемлекеттік орта білім беру ұйымы бар, осы мектептерде оқитын барлығы 111420 оқушының 826-сы ғана толық режимде ағылшын тілінде білім алады. Павлодар облысы бойынша «Биология» пәнін толық режимде оқитын мектептер мен білім алушылар туралы мәлімет 223-кестеде берілген.

37-кесте. Павлодар облысындағы білім беру ұйымдарында «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытуды толық режимде енгізу туралы мәлімет

Аудан,қала	«Биология» пәні толық енгізу режимінде ағылшын тілінде оқытылатын білім беру ұйымдары	«Биология» пәнін толық енгізу режимінде ағылшын тілінде оқитын білім алушылар	
		инвариант	вариатив
Ақсу қ.	Донентаева атындағы орта мектеп	21	
	М.Кабылбеков атындағы орта мектеп	5	
	№4 орта мектеп	26	0
	Үштерек орта мектебі		
	Айнакөл орта мектебі	5	
	Жамбыл орта мектебі	12	12
Ақтоғай	Абай мектебі	18	0
	М. Кайырбаев атындағы орта мектеп	0	17
	Муткенов атындағы орта мектеп		8
	Тіленшин атындағы орта мектеп		10
Павлодар	«Заңғар» орта жалпы білім беру мектебі	5	
	«Ефремовка» орта жалпы білім беру мектебі	4	
	«Білім-инновация» лицейі	213	
	Ы.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернаты	40	37
	ГУ "Гимназия №3 для одаренных детей" г.Павлодара	23	
	Облыстық көп салалы дарынды балаларға арналған көптілді лицей-интернаты	194	44

Щербактинский	«Дарынды ер балаларға арналған «Білім-инновация» лицей- интернаты» КММ	260	
	«Зерде» мектебі	20	
Павлодар қаласы	№34орта мектеп	24	
Барлығы		826	128

Павлодар облысындағы барлығы 111420 білім алушының 954-і толық режимде биологияны ағылшын тілінде оқиды. Бұл көрсеткіштен «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың үлесі 0,85% екенін көреміз. Бұл көрсеткіш те төмен нәтижені білдіреді.

Павлодар облысында «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытуды толық енгізу режиміне өткен білім беру ұйымдарының саны бойынша Павлодар, Ақсу қалаларының үлесі жоғары болып отыр. Бұның мәнісі осы қалаларда білім беру ұйымдары мен білім алушылардың жалпы санының көптігінде. Сонымен қатар ағылшын тілінде сабақ беретін педагог кадрлардың көбірек болуы да үлкен роль атқарып отыр.

Ал енді аталмыш облыстағы педагог кадрлар туралы мәліметтерді негізге ала отырып, жаратылыстану бағыты пәндерін ағылшын тілінде жүргізетін Педагогтердің мониторингін зерделеп көрейік.

Төмендегі кестеге назар аударып, Павлодар облысындағы жалпы білім беретін мектептердегі Педагогтердің сапалық құрамына талдау жасайық.

38-кесте. Павлодар облысындағы жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны, біліктілік санаттары туралы мәліметтер

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі							
I санатты	II санатты	жоғары санатты	педагог	педагог-модератор	педагог-сарапшы	педагог-зерттеуші	педагог-шебер
		1			1	2	
			1			1	
0	0	0	0	1	1	1	0
					1	1	
1						1	
			1			1	
		2					
0	0	0	0	0	0	2	0
						1	
		1					
						1	
	1			1			
							0
						1	

					1		
					1		
				3	1	1	1
0	0	0	0	2	0	2	0
0	0	0	0	0	0	3	1
							1
0	0	0	0	0	1	1	0
1	0	0	1	1		2	0
							1
1	0	0	1	1	0	2	0
		1				1	
0	0	0	0	1	0	1	0
3	1	5	4	10	7	25	3

Кестедегі мәлімет бойынша облыста 58 мұғалім жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізеді.

Павлодар облысындағы 12030 мұғалімнің 58-і ғана өз қызметінде ағылшын тілінде оқытуды толық режимде енгізген. Бұл көрсеткіш облыстағы педагог қызметкерлердің жалпы санының 0,48%-ын ғана құрайды.

Павлодар облысындағы жалпы білім беретін мектептердің Педагогтерінің саны 12013, оның 155-і педагог-шебер, 2753-і педагог зерттеуші, 1706-ы педагог-сарапшы, 1285-і педагог-модератор. Санаты бойынша: 1470-жоғары санатты, 1658-і бірінші санатты, 1261-іекінші санатты педагогтер.

Облыста барлығы 442 педагог «Биология» пәні Педагогтері, оның 9- ы педагог-шебер, 106-сы педагог зерттеуші, 79-ы педагог-сарапшы, 49-ы педагог-модератор. Санаты бойынша: 54-і жоғары санатты, 42-сі бірінші санатты, 42-і екінші санатты педагогтер.

Павлодар облысында да ағылшын тілінде білім беруді толық режимде енгізу төмен деңгейде деуге болады. Оның нақты себептері мен салдарлары педагогтердің жеткілікті мөлшерде ағылшын тілі курсынан өтпеу немесе мүлдем өтпеуі болуы мүмкін.

Келесі кезекте Жамбыл облысының білім беру ұйымдарындағы ағылшын тілінде оқыту жайы қарастырылады.

39-кесте. Жамбыл облысындағы білім беру ұйымдарында «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытуды толық режимде енгізу туралы мәлімет

ЖМБ пәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің атауы	Биология	
	инвариантты, білім алушылар саны	вариативті, білім алушылар саны
Дарынды балаларға арналған мамандандырылған ІТ лицей-интернаты	158	60
Үштілде оқытатын мамандандырылған дарынды балаларға арналған мектеп	84	0
Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация»	367	139

лицей-интернаты		
Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты	198	51
Барлығы	807	250

Жамбыл облысының ЖАО ведомстволық бағынысты жалпы орта білім беру ұйымдарының оқушылар контингенті – 241428, соның ішінде «Биология» пәнін ағылшын тілінде толық режимде оқитын білім алушылары сан – 1057. Бұл облыстағы жалпы білім алушының жалпы санының 0,43%-ын ғана құрайды.

Кестеге қарап отырсақ тек қана дарынды балаларға арналған мектептер, «Білім-инновация» лицейлері берілген. Жалпы орта білім беретін мектептерде толық режимде ағылшын тілінде оқыту енгізілмеген деген сөз.

Енді Жамбыл облысындағы жалпы орта білім беру ұйымдарында жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізетін педагогтер туралы мәліметке назар аударайық. Келесі кестеде Жамбыл облысындағы жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны, біліктілік санаттары туралы мәліметтер берілген.

40-кесте. Жамбыл облысындағы жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізетін педагогтердің саны, біліктілік санаттары туралы мәліметтер

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі							
I санатты	II санатты	жоғары санатты	педагог	педагог-модератор	педагог-сарапшы	педагог-зерттеуші	педагог-шебер
0			1	2	2	3	1
0							
0		1			1	2	
0	1		1	2	2	1	2
0	1	1	2	4	5	6	3

Кестедегі мәлімет бойынша облыста 22 мұғалім жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде жүргізеді.

Жамбыл облысындағы ЖАО ведомстволық бағынысты жалпы білім беретін мектептердің Педагогтерінің саны – 24479, оның ішінде «Биология» пәні мұғалімі – 770 маман.

Білім алушылар мен педагог қызметкерлер туралы мұндай мәліметтерден шығатын қорытынды Жамбыл облысында ағылшын тілінде оқыту айтарлықтай жолға қойылмаған.

Республикада ЖАО ведомстволық бағынысты күндізгі мемлекеттік жалпы білім беретін мектептердің пән Педагогтерінің саны туралы мәлімет бойынша барлығы 308135 мұғалім бар.

Елімізде «Биология» пәні бойынша 10230 мұғалім қызмет етеді. Оның 128 - ы педагог-шебер, 1912-сі педагог зерттеуші, 1908-ы педагог-сарапшы, 1261-і педагог-модератор. Санаты бойынша: 931-і жоғары санатты, 1112-сі бірінші санатты, 988-і екінші санатты педагогтер.

ЖАО ведомстволық бағынысты жалпы орта білім беру ұйымдарының оқушылар контингенті р туралы мәліметтерге сүйенсек, 2020-2021 оқы жылы бойынша барлық білім алушылар саны – 351914 болды.

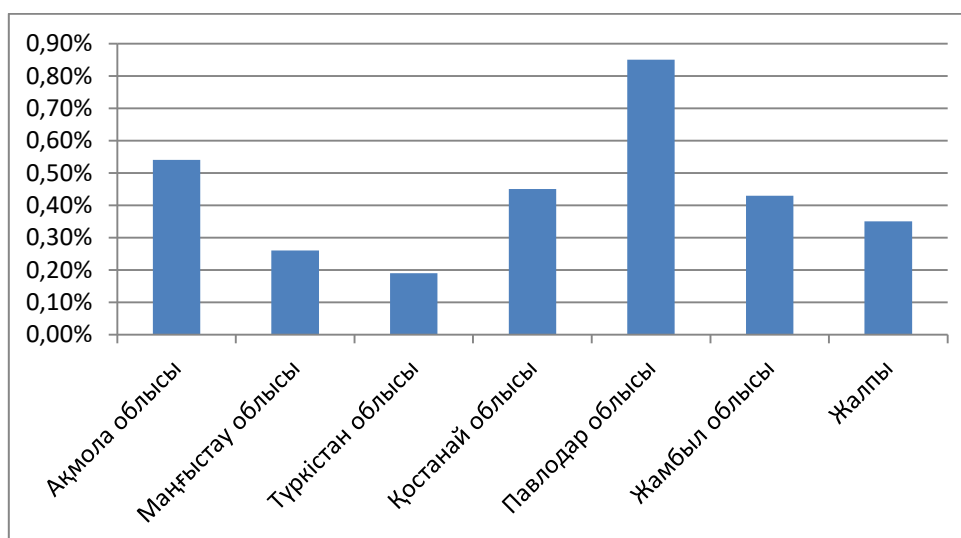
Мониторинг жүргізілген алты өңір бойынша талдау нәтижесін қорытындылайтын болсақ, «Биология» пәнін ағылшын тілінде толық режимде оқып жатқан білім алушылар саны – 4596, бұл осы облыстардағы барлық білім алушылардың жалпы санының 0,35 % -ын құрайды.

Енді осы өңірлер бойынша «Биология» пәнін ағылшын тілінде толық режимде оқып жатқан білім алушылар туралы көрсеткіштердің салыстырмалы динамикасына назар аударамыз.

Зерделеуге алынған алты өңірдегі: Ақмола облысы, Маңғыстау облысы, Түркістан облысы, Қостанай облысы, Павлодар облысы және Жамбыл облысындағы білім беру ұйымдарында білім алып жатқан оқушылардың санының осы өңірлер бойынша жалпы білім алушы санына қатынасы негізінде динамика шығарылды. Осыған қарап «Биология» пәнін ағылшын тілінде оқытуды толық режимде енгізу қандай деңгейде жүзеге асырылып жатқанын пайымдауға болады.

93 - суретте алты өңірдегі білім беру ұйымдарында «Биология» пәнін ағылшын тілінде толық режимде оқып жатқан білім алушылардың саны бойынша пайыздық көрсеткіші берілген.

93-сурет. «Биология» пәнін ағылшын тілінде толық режимде оқып жатқан білім алушылардың саны бойынша пайыздық көрсеткіші.

Мониторинг нәтижесі бойынша «Биология» пәнін ағылшын тілінде толық режимде оқып жатқан білім алушылардың саны бойынша Павлодар облысы көш бастап тұр. Облыстағы білім беру ұйымдарында «Биология» пәнін

ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың үлесі 0,85%-ды құрап отыр. Ал ең төмен көрсеткішті Түркістан облысы беріп отыр.

Бұл өңірлердегі білім беру ұйымдарында жаратылыстану бағыты пәндерін ағылшын тілдерінде жүргізетін Педагогтер саны бойынша салыстырсақ, Павлодар облысында 58, Түркістан облысында 413 мұғалім пәндерін ағылшын тілінде оқытуды толық енгізу режимінде жұмыс атқарып отыр. Бірақ бұл көрсеткіш бойынша Павлодарда маман саны аз, бірақ білім алушы саны көп. Ал негізінде жалпы білім алушылар саны мен ағылшын тілінде білім алып жатқан оқушылар санының арақатынасы бойынша пайыздық көрсеткіш басқа өңірлерге қарағанда ең жоғары деңгейді көрсетіп отыр.

Елімізде жалпы орта білім беру ұйымдарынан басқа, гимназия, лицей, мектеп-гимназиялар, мектеп-лицейлер бар, сонымен қатар жалпы орта білім беру ұйымдарында гимназиялық сыныптары бар, лицей сыныптары бар. Мұндай сыныптарда ағылшын тілінде білім беру мүмкіндіктері жоғары болуы тиіс.

Енді республика бойынша барлық өңірлердегі гимназия, лицей, мектеп-гимназиялар, мектеп-лицейлер, гимназиялық сыныптары бар, лицей сыныптары бар мектептерді зерделеп көрейік.

Кестеде еліміздегі гимназия, лицейлердің және пәндерді тереңдетіп оқытатын сыныптары бар мектептердің желісі (Сеть гимназий, лицеев и школ с классами углубленного изучения предметов) туралы мәлімет берілген.

Кестеден көріп отырғанымыздай, гимназия саны жағынан Алматы қаласы алда тұр, 32 гимназия, 40 мектеп-гимназия, 42 гимназия сыныбы бар мектеп жұмыс істейді. Одан кейінгі орында Нұр-Сұлтан қаласы тұр, астанада 7 гимназия, 28 мектеп-гимназия, 29 гимназия сыныбы бар мектеп жұмыс істейді.

Сонымен қатар астанада 7 лицей, 27 мектеп-лицей, 29 лицей сыныбы бар мектеп бар.

Осындай мектептер бола тұра ағылшын тілінде оқыту орта деңгейге де көтерілмей тұрғаны проблема күйінде қалып отыр.

Химия бағдарламасының мақсаты оқушыларға заттар мен олардың өзгеруі туралы түсінік беру, сонымен қатар заттардың қасиеттеріне, олардың құрамы мен құрылымына қатысты негізгі идеялар, заңдар мен теориялар.

227-кесте. Республика бойынша гимназия, лицейлердің және пәндерді тереңдетіп оқытатын сыныптары бар мектептердің желісі

Өңір	гимназия	мектеп-гимназия	гимназия сыныбы бар мектептер	лицей	мектеп-лицей	лицей сыныбы бар мектептер
Республика бойынша	137	282	292	93	220	236
Ақмола облысы	2	14	14	3	12	12
Ақтөбе облысы	10	18	18	2	6	6
Алматы облысы	15	21	24	10	6	9
Атырау облысы	1	10	10	2	8	9
БҚО	1	13	13	3	9	9

Жамбыл облысы	10	28	28	3	15	15
Қарағанды облысы	19	10	10	8	17	17
Қостанай облысы	9	13	13	2	8	8
Қызылорда облысы	0	10	14	2	36	36
Маңғыстау облысы	6	6	14	9	6	6
Түркістан облысы	5	30	14	6	15	15
Павлодар облысы	4	7	14	4	7	9
СҚО	5	11	11	2	5	5
ШҚО	8	9	9	9	16	18
Нұр-Сұлтан қ.	7	28	29	7	27	29
Алматы қ.	32	40	42	18	14	20
Шымкент қ.	3	14	15	3	13	13

Пәнді оқыту процесінде пәнаралық байланыстарды жүзеге асыру білім алушылардың жалпы дамуында, оның ішінде тілдік құзыреттілікті дамытуда маңызды нәтижелерге қол жеткізуге ықпал етеді. Информатика немесе ағылшын тілі сабақтарында пәнаралық байланыстарды пайдалану білім алушылардың мектептегі әртүрлі оқу пәндерінде алған білімдері мен дағдыларын синхрондауға мүмкіндік береді.

Математикалық жаратылыстану бағыттағы бейіндік сыныптар үшін "ағылшын тілі" және "Информатика" пәндерінің арасындағы байланыс стандартты емес. Мұндай сабақтарда оқушылар негізгі пән бойынша ғана емес, сонымен қатар басқа пәндерден белгілі бір білім мен дағдыларды алады. Мысалы, ағылшын тілі сабақтарында лексика мен грамматиканы үйрену бағдарламалау тілдерінің синтаксисін дамытуға айтарлықтай ықпал етеді немесе керісінше, бағдарламалау тілінің синтаксисін және бағдарлама мәтінін құрастырудағы қателерді талдау ағылшын тілінің әр құрылымы мен әріпінің мағынасын түсінуге мүмкіндік береді.

Қазақстан мектептерінде информатика негіздеріне оқыту негізгі мектепте бес жылды (5-9 сынып) және бейіндік мектепте екі жылды (10-11 сынып) құрайды, ал 2020-2021 жылдан бастап жалпы білім беретін мектептің бастауыш сыныптарының (1-4 сынып) білім алушылары "ақпараттық-коммуникациялық технологиялар" оқу пәнін оқи бастады. 2020 жылы "ҚР БҒМ 2018 жылғы 31 қазандағы бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 05.05.2020 ж. №180 бұйрығымен. №604" ақпараттық-коммуникациялық технологиялар "пәнінің атауы "цифрлық сауаттылық" болып өзгертілді. Алайда, пәннің мазмұны мен оқу жүктемесі өзгерген жоқ.

Бастауыш мектепте информатика негіздерін ертерек оқыту заманауи технологиялар мен оларды дұрыс пайдалану туралы жүйелі базалық білім алуды қамтамасыз етіп қана қоймайды, сонымен қатар күнделікті өмірде қажет болатын қарапайым сандық дағдыларды мақсатты түрде қалыптастыруға

ықпал етеді деп күтілуде. Қазақстан мектептерінде компьютерлік ғылымдар негіздеріне ерте оқыту динамикасы 1-суретте көрсетілген [186].

Ағылшын тілі мен информатиканың байланысы, сондай-ақ информатика сабақтарында ағылшын элементтерінің болуы Бастауыш мектепте басталады. Информатика сабағында бастауыш сынып оқушыларының ағылшын тілімен алғашқы кездесуі-бұл ағылшын алфавитінің барлық әріптері бейнеленген түймелері бар пернетақтамен жұмыс. Бастауыш мектепте информатиканы оқу білім алушылардың цифрлық сауаттылығы мен цифрлық технологияларға деген қызығушылығын қалыптастырып, дамытып қана қоймай, ағылшын тілі мен ғылым, оның ішінде информатика ғылымы арасындағы тығыз байланысты түсінуге ықпал етеді. Бұл тұрғыда бастауыш мектепте информатиканы ерте және мақсатты оқыту негізгі компоненттері цифрлық, коммуникативтік, оның ішінде тілдік құзыреттер болып табылатын жоғары цифрлық мәдениетті дамытудың негізі болады. Жалпы, бастауыш мектептегі цифрлық сауаттылық сабақтары жаһандық ақпараттық кеңістікті интеграциялау, жаңа цифрлық технологияларды сәтті меңгеру көбінесе ағылшын тілін жақсы білуге байланысты екенін түсінуге көмектеседі.

Информатиканы ағылшын тілінде оқытуда негізгі және жоғары (бейінді) мектепте CLIL (Content and Language Integrated Learning) пәндік-тілдік интеграцияланған оқыту технологиялары негізінен пайдаланылады.

Ғалымдар мен практик-Педагогтер CLIL технологиясын қолдану келесі оң тұстарды бөліп көрсетуге мүмкіндік беретінін атап өтті

оқушы өзі арқылы тілдік материалдың үлкен көлемін пайдаланады, бұл табиғи тілдік ортаға толықтай ену болып табылады;

әр түрлі тақырыптармен жұмыс істеу белгілі бір терминдерді, белгілі бір тілдік құрылымдарды үйренуге мүмкіндік береді, бұл оқушының сөздік қорын пәндік терминологиямен толықтыруға ықпал етеді;

оқу үрдісінде әр түрлі процедуралар мен жұмыс әдістері бүкіл сыныпты қамтуға мүмкіндік береді: А, жұпта жеке жұмыс, топтық жұмыс, практикалық жұмыс, фронтальды сауалнама, демонстрация, рефлексия және басқалар.

MS Excel, MS Access сияқты кеңсе бағдарламаларын, бағдарламалау тілдерін үйрену және ғаламдық желінің әртүрлі онлайн ресурстарын пайдалану (онлайн аудармашылар, бұлтты дизайнерлер, мессенджерлер, виртуалды пәндік зертханалар және басқалар.) негізгі және жоғары мектепте тілдік ортаға толық ену үшін жағдай жасауға мүмкіндік береді

Мысалы, Excel кестелік процессорын ағылшын тілінде оқу кезінде оқушылар қолданбалы бағдарламамен жұмыс істеуді үйреніп қана қоймай, сонымен қатар сөздерді жазу және ағылшын тілінде оқу дағдыларын дамытады. Кілт сөздерді, Excel командалары мен формулаларын қолдана отырып практикалық жұмыс, жұмыс кестелері мен процессордың парақтарымен әртүрлі манипуляциялар ағылшын тіліндегі сөздерді есте сақтауға және осы сөздердің мағынасын түсінуге көмектеседі .

Сонымен қатар, Excel бағдарламасындағы практикалық жұмыста "home – home", "insert – кірістіру", "page layout – Бетті белгілеу", "formulas – формулалар", "data – data", "view – view" және басқа командалар сияқты сөздерді жиі қолдану осы сөздердің мағынасын түсінуге және оларды басқа жағдайларда қолдануға мүмкіндік береді.

Кестенің құрылымын анықтау және деректерді ағылшын тілінде енгізу білім алушылардың орфографиялық сауаттылығын дамытуға ықпал етеді

	A	B	C	D	E	F
1	8 A list of the class					
2	Surname	Name	Middle Name	Date of Birth	The Object	Assessment
3	Akhmatkhanov	I'nur	Maratovich	21.04.1997	algebra	5
4	Garaeva	Aygui'	Il'darovna	25.09.1998	biology	4
5	Zaripova	Uliana	Aydarovna	06.04.1998	English	5
6	Petrov	Kirill	Olegovich	10.10.1997	history	4
7	Tarisov	Dinar	Azatovich	04.08.1998	physics	4

Сурет Excel - де мәліметтер жиынтығы "Информатика" пәнін ағылшын тілінде оқытудың тағы бір маңызды ерекшелігі-мектепте бағдарламалау тілдерін үйрену.

Бағдарламалау ең тиімді құрал болып саналады, оның көмегімен оқыту қызықты, жылдам, дәл және қарапайым болады, ал оқу процесінде алынған білім мен дағдылар ғылыми, терең және жалпыланған болады. Сондықтан соңғы жылдары әлемнің көптеген елдерінде мектептің оқу жоспарларына бағдарламалау негіздерін оқытатын оқу пәндері белсенді енгізіле бастады.

Мысалы, 2014 жылдың күзінен бастап Ұлыбритания мектептерінде бағдарламалау негіздері оқытыла бастады. Британдық мектептердің бастауыш сынып оқушылары mit ' S Scratch, Kodu, Logo сияқты бағдарламалық құралдарды қолдана отырып, блоктар бойынша қарапайым бағдарламалар құруды үйренеді, ал негізгі мектептегі оқу кезеңінде студенттер негізгі алгоритмдік құрылымдар туралы түсінікке ие болып, оларды қарапайым қосымшаларды құру кезінде қолдануы керек.

Фин жобасы Koodi 2016 және Австралия, Франция, Эстония, Корея республикасы сияқты елдердің оқу жоспарлары балаларға бастауыш сыныптардан бағдарламалау негіздерін оқытуды ұсынады.

Мектепте ерте бағдарламалауды үйрену үрдісі тек стартап-жобаларды ғана емес, сонымен қатар LEGO Group, Microsoft және т.б. сияқты танымал компанияларды да қолдайды.

Mit ' sScratch, Codecademy сияқты ресурстарды пайдаланушылардың үлкен саны, Code.org және т.б., жастардың бағдарламалау өнерін білуге және түсінуге деген қызығушылығының артып келе жатқанын көрсетеді.

Мысалы, 2018 жылғы 6 қазандағы жағдай бойынша SCRATCH жобасының сайтында бүкіл әлемнен 31 117 572 – ден астам пайдаланушы тіркелген, оның ішінде 14085690 (45,96%) АҚШ – тан, 2289767 (7,47%) Ұлыбританиядан, Франциядан – 657692 (2,15%), Эстониядан-32537 (0,11%),

Корея Республикасынан-690726 (2,25%). Австралия (11933237 адам, 3,89%), Жапония (334710 адам, 1,9%), Қытай (433302 адам, 1,41%), Германия (190540 адам, 0,62%), Финляндия (97111 адам, 0,32%) сияқты басқа елдерде де осы жобаға жоғары қызығушылық байқалады, ал Ресейдегі SCRATCH пайдаланушылардың үлесі 8342 (0,03%) құрайды., Қазақстанда – 17637 (0,06%). Алайда, бір жылдан кейін, 2019 жылдың 5 қазанындағы жағдай бойынша, Ресей мен Қытай сияқты елдерде SCRATCH жобасын қолданушылар саны айтарлықтай өсті (41-Кесте). 2019 жылдың 5 қазанында тіркелген пайдаланушылардың жалпы саны бүкіл әлемнен 46 560 430 адамды құрады

41-кесте

	Елдер	Пайдаланушылар саны (жалпы санынан%)		
		06.10.2018	05.10.2019	10.10.2020
1	АҚШ	14085690 (45,96%)	18797683 (42,82%)	22549416 (40,42%)
2	Ұлыбритания	2289767 (7,47%)	2697272 (5,79%)	3499110 (6,27%)
3	Аустралия	1210473 (3,89%)	1548284 (3,53%)	2061023 (3,69%)
4	Франция	657692 (2,15%)	842310 (1,92%)	1105619 (1,98%)
5	Қытай	433302 (1,41%)	2970934 (6,77%)	3079105 (5,52%)
6	Жапония	334710 (1,09%)	470092 (1,04%)	670561 (1,20%)
7	Германия	190540 (0,62%)	252867 (0,58%)	362988 (0,65%)
8	Финляндия	97111 (0,32%)	124232 (0,28%)	155332 (0,28%)
9	Эстония	32537 (0,11%)	41144 (0,09%)	50010 (0,09%)
10	Қазақстан	17637 (0,06%)	26627 (0,06%)	39147 (0,07%)
11	Ресей	8342 (0,03%)	205634 (0,47%)	325760 (0,58%)

Компьютерлік тілдер немесе бағдарламалау тілдері ресми түрде анықталған, олардың синтаксисі мен семантикасының ресми математикалық анықтамасы да бар. Сонымен қатар, компьютерлік тілдер бір-біріне ұқсамайды және бағдарламалау тілінде жазылған мәтін (бағдарлама) дәл нәтиже береді. Алайда, бағдарламалау тілдерінің дамуымен ағылшын тілі компьютерлік бағдарламаларды жазудың шартты белгісі ретінде қабылданды. Бұл басқа бағдарламалау тілдері болған жоқ дегенді білдірмейді, мүмкін олар ағылшын тіліндегі бағдарламалау тілдері сияқты танымал және кең таралмаған.

Мектептегі бағдарламалау негіздерін, соның ішінде EMN мамандандырылған сыныптарын оқу кезінде осындай мысалдар көп. Тәжірибе көрсеткендей, осындай және басқа мысалдарды шешу, жалпы алғанда, ағылшын тілін оқыту контекстінде кодтауды қолдану оң нәтиже береді және сәтті нәтиже береді.

«Информатика» пәнін ағылшын тілінде пилоттық режимде оқыту сапасын қарастырайық.

2020-2021 оқу жылында Ақмола облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы информатика пәнін ағылшын тілінде оқыту жөніндегі мәліметтер 42- кестеде берілген.

№	Аудан атауы (қала)	ЖМБ пәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің саны мен атауы	Білім алушылар саны	Ағылшын тілінде оқытылатын пән	
				Информатика	
				инвариантты, саны	вариативті, саны
1.	Атбасар ауданы	4	51	0	27
2.	Бурабай ауданы	4	33	7	21
3.	Көкшетау қаласы	3	21	0	0
4.	Сандықтау ауданы	1	8	8	
5.	Степногорск қаласы	17	596	156	7
6.	Бұланды ауданы	1	10	0	0
7.	Шортанды ауданы	5	118	0	63
8.	Ақкөл ауданы	6	102	8	14
9.	Целиноград ауданы	21	845	211	0
10.	Біржан сал ауданы	5	34	0	0
11.	Жақсы ауданы	1	26	0	0
12.	Зеренді ауданы	5	55	10	0
13.	Ерейментау ауданы	4	84	30	168
14.	Ақмола облысы	77	1983	430	300

43 – кестеде 2020-2021 оқу жылында Жамбыл облысы Тараз қаласы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Информатика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет берілген.

Аудан атауы (қала)	ЖМБ пәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің саны мен атауы	Білім алушылар саны	Ағылшын тілінде оқытылатын пән	
			информатика	
			инвариантты, саны	вариативті, саны
Тараз қаласы	Дарынды балаларға арналған мамандандырылған	158	158	158

	IT лицей-интернаты			
	Үштілде оқытатын мамандандырылған дарынды балаларға арналған мектеп	84	84	0
	Дарынды ер балаларға арналған мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты	367	367	139
	Айша бибі атындағы дарынды қыз балаларға арналған «Білім-инновация» лицей-интернаты	249	249	0
		858	858	297

44- кестеде 2020-2021 оқу жылында Маңғыстау облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Информатика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет.

Облыс атауы (қала)	ЖМБ пәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің саны мен атауы	Білім алушылар саны	Ағылшын тілінде оқытылатын пән	
			Информатика	
			инвариантты, саны	вариативті, саны
Қызылорда қаласы	№5 мектеп-лицей	91	0	1
	№7 мектеп-лицейі	225	0	5
	№9 мектеп-гимназия	291	4	2
	№10 мектеп-лицей	61	0	0
	№12 IT-мектеп-лицей	173	0	3
	№23 мектеп-лицей	289	1	1
	№ 43 орта мектеп	147	2	0
	№172 орта мектеп	154	0	2
	№261 орта мектеп	211	3	0
	№264 мектеп-лицей	197	0	1
	№212 мектеп-гимназия	96	4	0

	№1 мектеп-гимназия	57	0	2
Барлығы		1992	14	17

54 А- кесте. 2020-2021 оқу жылында *Маңғыстау облысы бойынша толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптардағы Информатика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет

Павлодар облысы

2020-2021 оқу жылында Павлодар облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқитын оқушылар саны - 1321, инвариантты компонент пәндері бойынша 838 оқушы білім алады.

Ақсу қаласы, Ақтоғай ауданы, Павлодар ауданы, Шарбақты ауданы және Павлодар қаласында «Информатика» пәні ағылшын тілінде пилоттық режимде оқытылады.

45 - кесте. 2020-2021 оқу жылында *Павлодар облысы бойынша толық енгізу_режимінде* 8-11 сыныптардағы информатика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет

№	Аудан атауы (қала)	ЖМБ пәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің саны мен атауы	Білім алушылар саны	Ағылшын тілінде оқытылатын пән	
				информатика	
				инвариантты, саны	вариативті, саны
1	Ақсу қаласы	6	168	11	5
2	Ақтоғай ауданы	6	83	11	0
3	Павлодар ауданы	2	9		18
4	Шарбақты ауданы	11	1037	816	116
5	Павлодар қаласы	1	24	0	24
6	Павлодар облысы	26	1321	838	163

2020-2021 оқу жылында Павлодар облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер: педагог-модератор -10, педагог-сарапшы-7, педагог-зерттеуші-25, педагог-шебер-4.

Түркістан облысы

2020-2021 оқу жылында Түркістан облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқыту бойынша мектептердің саны-3. Кентау қаласының №3 "Білім-инновация" ер балалар лицей-интернаты, ондағы білім алушылардың саны-214.

Түлкібас ауданының үш тілде оқытатын мамандандырылған мектеп-интернаты, оқушы саны -224.

М.Тасова атындағы үш тілде оқытатын мамандандырылған №12 мектеп-интернаты, ондағы білі алушылардың саны- 435.

Жалпы облыс бойынша білім алушылардың саны- 873. Информатика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 60 білім алушы инвариантты компонент пәндері бойынша оқиды.

Солтүстік Қазақстан облысы

2020-2021 оқу жылында Солтүстік Қазақстан облысы бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша мектептердің саны - 51. Ондағы білім алушылардың саны - 1215. Информатика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 77 - инвариантты компонент пәндері бойынша оқиды.233- кесте

№	Аудан атауы (қала)	ЖМБ пәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің саны	Білім алушылар саны	Информатика	
				инвариантты, саны	вариативті, саны
1.	Петропавл қаласы	5	443	10	391
2.	Қызылжар ауданы	3	51	2	1
3.	Мамлют ауданы	12	188		57
4.	Ғабит Мүсірепов атындағы аудан	1	25		
5.	Тимирязев ауданы	2	19		19
6.	Айыртау ауданы	8	156	19	44
7.	Тайынша ауданы	11	206	33	9

8.	Жамбыл ауданы	8	110	12	220
9.	Аққайың ауданы	1	17	1	
	Солтүстік Қазақстан облысы	51	1215	77	741

Барлық елдерде тілді меңгеру деңгейлері А1-А2 міндетті болып саналады. Арнайы сертификат беріледі. Испанияда С1-деңгейінің меңгерілуі 10-ыншы сыныптан соң емтихан негізінде анықталады. Францияда 3 рет тестік емтихандардан өтеді: бірінші шет тілі (ағылшын тілі В1-В2 деңгейлері бойынша), екінші шет тілі А1 деңгейінде, ал үшінші шет тілі (тағы да бір шет тілі) А2 деңгейлерін меңгеру бағаланады. Біздің елде оқушылардың тілді білу деңгейі қалай анықталады, «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде пилоттық режимде оқытуда оқушылардың деңгейі анықталды ма? Анықталса деңгейі қандай? Қазақстар Республикасында *толық енгізу режимінде* 8-11 сыныптардағы Физика, Химия, Биология пәнін ағылшын тілінде оқытқанда оқушылардың тілдік деңгейі анықталмайды.

46- кесте. Мектеп бітірушілердің ҰБТ нәтижелері көрсеткіштерінің облыстар бойынша бөлінуі (ауыл мектептерін бітірушілер)

№	Облыс	Барлығы				
		Барлығы	Қаз.	Орыс.	Ағыл.қаз.	Ағыл. орыс
1	Ақмола	1053	563	490	0	0
		%	53,47	46,53	0,00	0,00
2	Алматы	8277	7198	1079	0	0
		%	86,96	13,04	0,00	0,00
3	Ақтөбе	1825	1668	157	0	0
		%	91,40	8,60	0,00	0,00
4	Атырау	2139	1984	155	0	0
		%	92,75	7,25	0,00	0,00
5	Батыс Қазақстан	2133	1848	285	0	0
		%	86,64	13,36	0,00	0,00
6	Маңғыстау	2926	2881	45	0	0
		%	98,46	1,54	0,00	0,00
7	Шығыс Қазақстан	2970	2435	535	0	0
		%	81,99	18,01	0,00	0,00
8	Жамбыл	4069	3761	308	0	0
		%	92,43	7,57	0,00	0,00
9	Қарағанды	1626	1294	332	0	0
		%	79,58	20,42	0,00	0,00
10	Қызылорда	2918	2798	120	0	0

		%	95,89	4,11	0,00	0,00
11	Түркістан	12750	12237	512	1	0
		%	95,98	4,02	0,01	0,00
12	Қостанай	1395	701	694	0	0
		%	50,25	49,75	0,00	0,00
13	Павлодар	964	654	310	0	0
		%	67,84	32,16	0,00	0,00
14	Солтүстік Қазақстан	1367	575	792	0	0
		%	42,06	57,94	0,00	0,00
15	Нұр-Сұлтан қ.	828	605	221	1	1
		%	73,07	26,69	0,12	0,12
16	Алматы қ.	30	3	27	0	0
		%	10,00	90,00	0,00	0,00
17	Шымкент қ.	1480	1228	250	2	0
		%	82,97	16,89	0,14	0,00
Барлығы		48750	42433	6312	4	1
		%	87,04	12,95	0,01	0,00

Ұлттық тестілеу орталығының сайтынан ҰБТ статистикалық мәліметтерден мектеп бітірушілердің ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған нәтижелерінің көрсеткіштері (ауыл мектептерін бітірушілер) бойынша 2020 жылы 48750 білім алушы тест тапсырған, оның 42433 қазақ тілінде, 6312 орыс тілінде, 5 ағылшын тілінде. 5-білім алушының 4-і қазақ сыныбының, Түркістан облысы-1, Нұр-Сұлтан-1, Шымкент-2 қаласыны, 1 орыс сыныбының Нұр-Сұлтан қаласының оқушылары. Мектеп бітірушілердің ҰБТ нәтижелері көрсеткіштерінің облыстар бойынша бөлінуі 23-кестеде берілген Түркістан облысының білім алушысы 1-оқушы :100-129 балл. Нұр-Сұлтан қаласының 2-білім алушысы, Шымкент қаласының 1 білім алушысы:70-99 балл, Шымкент қаласының 2-білім алушысы 50-69 балл жинаған.

Ұлттық тестілеу орталығының сайтынан ҰБТ статистикалық мәліметтерден мектеп бітірушілердің ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған нәтижелерінің көрсеткіштері (қала мектептерін бітірушілер диаспорамен) бойынша 2020 жылы 56875 білім алушы тест тапсырған, оның 37653 қазақ тілінде, 19053 орыс тілінде, 169 ағылшын тілінде. Ағылшын тілінде ҰБТ тапсырған оқушылардың 104 –қазақ сыныбының, 65-орыс сыныбының оқушысы.

Яғни, ҰБТ- тапсырған оқушылардың 66,20% қазақ тілінде, 33,50% орыс тілінде, ағылшын тілінде қазақ сыныбының оқушыларының 0,18%, орыс сыныбының 0,11% тапсырды.

47- кесте. Мектеп бітірушілердің ҰБТ нәтижелері көрсеткіштерінің облыстар бойынша бөлінуі (қала мектептерін бітірушілер диаспорамен)

№	Облыс	Барлығы				
		Барлығы	Қаз.	Орыс.	Ағыл.қаз.	Ағыл. орыс
1	Ақмола	1697	861	834	2	0
		%	50,74	49,15	0,12	0,00
2	Алматы	2859	2205	648	5	1
		%	77,12	22,67	0,17	0,03
3	Ақтөбе	3653	2851	798	4	0
		%	78,05	21,85	0,11	0,00
4	Атырау	2374	1619	746	3	6
		%	68,20	31,42	0,13	0,25
5	Батыс Қазақстан	2158	1430	728	0	0
		%	66,27	33,73	0,00	0,00
6	Маңғыстау	2316	1769	546	1	0
		%	76,38	23,58	0,04	0,00
7	Шығыс Қазақстан	3704	2274	1429	1	0
		%	61,39	38,58	0,03	0,00
8	Жамбыл	2617	2024	579	12	2
		%	77,34	22,12	0,46	0,08
9	Қарағанды	4727	2437	2274	12	4
		%	51,55	48,11	0,25	0,08
10	Қызылорда	2243	1896	338	9	0
		%	84,53	15,07	0,40	0,00
11	Түркістан	3562	3041	521	0	0
		%	85,37	14,63	0,00	0,00
12	Қостанай	1474	557	917	0	0
		%	37,79	62,21	0,00	0,00
13	Павлодар	2118	959	1137	13	9
		%	45,28	53,68	0,61	0,42
14	Солтүстік Қазақстан	1005	361	634	5	5
		%	35,92	63,08	0,50	0,50
15	Нұр-Сұлтан қ.	5899	3443	2425	16	15
		%	58,37	41,11	0,27	0,25
16	Алматы қ.	7901	4555	3327	13	6
		%	57,65	42,11	0,16	0,08
17	Шымкент қ.	6568	5371	1172	8	17
		%	81,78	17,84	0,12	0,26
Барлығы		56875	37653	19053	104	65
		%	66,20	33,50	0,18	0,11

Түркістан қаласының 1-оқушысы 100-129 балл, Ағымдағы жылы мектеп бітірушілердің ҰБТ нәтижелері көрсеткіштерінің облыстар бойынша бөлінуі (қала мектептерін бітірушілер диаспорамен)

48 - кесте ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған нәтижелерінің көрсеткіштері

№	Область	Барлығы		1-49балл		50-69 балл		70-99 балл		100-129 балл		130-139 балл		
		Барлығы	Ағыл. қаз.	Ағыл. орыс	Ағыл. қаз.	Ағыл. орыс	Ағыл.қ аз.	Ағыл. орыс	Ағыл. қаз.	Ағыл. орыс	Ағыл.қ аз.	Ағыл. орыс	Ағыл. қаз.	Ағыл. орыс
1	Ақмола	1697	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
	%		0,12	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Алматы	2859	5	1	1	0	1	1	2	0	1	0	0	0
	%		0,17	0,03	20,00	0,00	20,00	100,00	40,00	0,00	20,00	0,00	0,00	0,00
3	Ақтөбе	3653	4	0	0	0	1	0	2	0	1	0	0	0
	%		0,11	0,00	0,00	0,00	25,00	0,00	50,00	0,00	25,00	0,00	0,00	0,00
4	Атырау	2374	3	6	0	1	0	0	2	2	1	3	0	0
	%		0,13	0,25	0,00	16,67	0,00	0,00	66,67	33,33	33,33	50,00	0,00	0,00
5	Батыс Қазақстан	2158	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	%		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Маңғыстау	2316	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
	%		0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7	Шығыс Қазақстан	3704	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
	%		0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
8	Жамбыл	2617	12	2	0	1	0	0	3	1	8	0	1	0
	%		0,46	0,08	0,00	50,00	0,00	0,00	25,00	50,00	66,67	0,00	8,33	0,00
9	Қарағанды	4727	12	4	0	0	1	0	7	3	4	1	0	0
	%		0,25	0,08	0,00	0,00	8,33	0,00	58,33	75,00	33,33	25,00	0,00	0,00
10	Қызылорда	2243	9	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0
	%		0,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
11	Түркістан	3562	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	%		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	Қостанай	1474	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	%		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	Павлодар	2118	13	9	0	0	4	2	5	3	4	4	0	0
	%		0,61	0,42	0,00	0,00	30,77	22,22	38,46	33,33	30,77	44,44	0,00	0,00
14	Солтүстік Қазақстан	1005	5	5	0	0	0	0	2	4	3	1	0	0
	%		0,50	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00	40,00	80,00	60,00	20,00	0,00	0,00
15	Нұр-Сұлтан қ.	5899	16	15	2	2	1	5	8	6	5	2	0	0
	%		0,27	0,25	12,50	13,33	6,25	33,33	50,00	40,00	31,25	13,33	0,00	0,00
16	Алматы қ.	7901	13	6	0	0	4	0	5	3	3	3	1	0
	%		0,16	0,08	0,00	0,00	30,77	0,00	38,46	50,00	23,08	50,00	7,69	0,00
17	Шымкент қ.	6568	8	17	1	0	0	2	3	8	3	7	1	0
	%		0,12	0,26	12,50	0,00	0,00	11,76	37,50	47,06	37,50	41,18	12,50	0,00
	Барлығы	56875	104	65	4	4	13	10	41	30	43	21	3	0
	%		0,18	0,11	3,85	6,15	12,50	15,38	39,42	46,15	41,35	32,31	2,88	0,00

ҰБТ-ны ағылшын тілінде тапсырған нәтижелерінің көрсеткіштері (қала мектептерін бітірушілер диаспорамен) бойынша 2020 жылы 56875 білім алушы тест тапсырған, оның 104 қазақ сыныбы, 130-139 баллды 3-оқушы, 100-129 баллды 43-білі алушы, 70--99 баллды 41-білім алушы, 50-69 балл 13-оқушы, 1-

49баллды 4-оқушы алған. 65орыс сыныбының оқушыларының, 100-129 баллды 21-оқушы, 70--99 баллды 30-оқушы, 50-69 балл 10-оқушы, 1-49баллды 4-оқушы алған.

	Қаз.	орыс	1-49балл		50-69 балл		70--99 балл		100-129 балл		130-139 балл	
Барлығы	Ағыл.қаз.	Ағыл. орыс	Ағыл.қаз.	Ағыл. орыс	Ағыл.қаз.	Ағыл. орыс	Ағыл.қаз.	Ағыл. орыс	Ағыл.қаз.	Ағыл. орыс	Ағыл.қаз.	Ағыл. орыс
56875	104	65	4	4	13	10	41	30	43	21	3	0
%	0,18	0,11	3,85	6,15	12,50	15,38	39,42	46,15	41,35	32,31	2,88	0,00

Аудан атауы (қала)	ЖМБ пәндерін толық енгізу режиміндегі мектептердің саны мен атауы	Білім алушылар саны	Ағылшын тілінде оқытылатын пән							
			Физика		Химия		Биология		Информатика	
			инвариант, саны	вариативт, саны	инвариант, саны	вариативт, саны	инвариант, саны	вариативт, саны	инвариант, саны	вариативт, саны
Ақмола облысы	74	1983	375	147	256	86	512	207	430	132
Ақтөбе облысы	2	273	14	4	12	10	13	8	7	4
Атырау облысы	13	752	37	0	13	0	12	0	5	0
Жамбыл облысы	4	858	791	341	789	109	807	250	858	297
Павлодар облысы	25	1321	780	332	716	172	826	128	838	145
Қызылорда облысы	12	1992	21	11	14	13	12	12	14	17
Қостанай облысы	37	1464	562	438	461	150	495	42	449	120
Маңғыстау облысы	5	619	541	15	360	98	387	238	517	223
Түркістан облысы	3	873	202	7	200	0	100	2	60	2
Шымкент қаласы	33	17851	317	70	233	75	235	46	203	40
	208	27986	3640	1365	3054	713	3399	933	3381	980

49кесте 2020-2021 оқу жылындағы республика бойынша толық енгізу режимінде 8-11 сыныптардағы Физика пәнін ағылшын тілінде оқыту бойынша 01.06.2021 жылғы мәлімет

49-кесте Жаратылыстану-математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі

№	Аудан атауы (қала)	Жаратылыстану математика бағытыпәндерін ағылшын тілінде оқытатын Педагогтер және олардың біліктілігі							
		Екінші	Бірінші	Жоғары	Педагог	педагог-модератор	педагог-сарашы	педагог-зерттеуші	педагог-шебер
1.	Ақмола облысы	4	16	7	7	32	36	36	2
2.	Ақтөбе облысы				1	1	1	2	77
3.	Атырау облысы	0	4	1	23	9	12	10	3
4.	БҚО					3	13	3	
5.	Жамбыл облысы		1	1	2	4	5	6	3
6.	Павлодар облысы	3	1	5	4	10	7	25	4
7.	Қарағанды облысы	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Қызылорда облысы	2	4	3	4	9	21	28	1
9.	Қостанай облысы	7	6	4	0	12	19	17	6
10.	Маңғыстау облысы		1		1	12	6	3	4
11.	Түркістан облысы	0	0	2	1	1	3	4	0
12.	СҚО	2	7	3	5	17	35	20	
13.	Алматы қаласы	2			4	8	2		4004
14.	Шымкент қаласы	8	11	18	6	26	39	120	7
15.	Барлығы	24	44	41	49	116	149	251	107

Өңірлер бойынша ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытудың білім сапасы туралы мәлімет

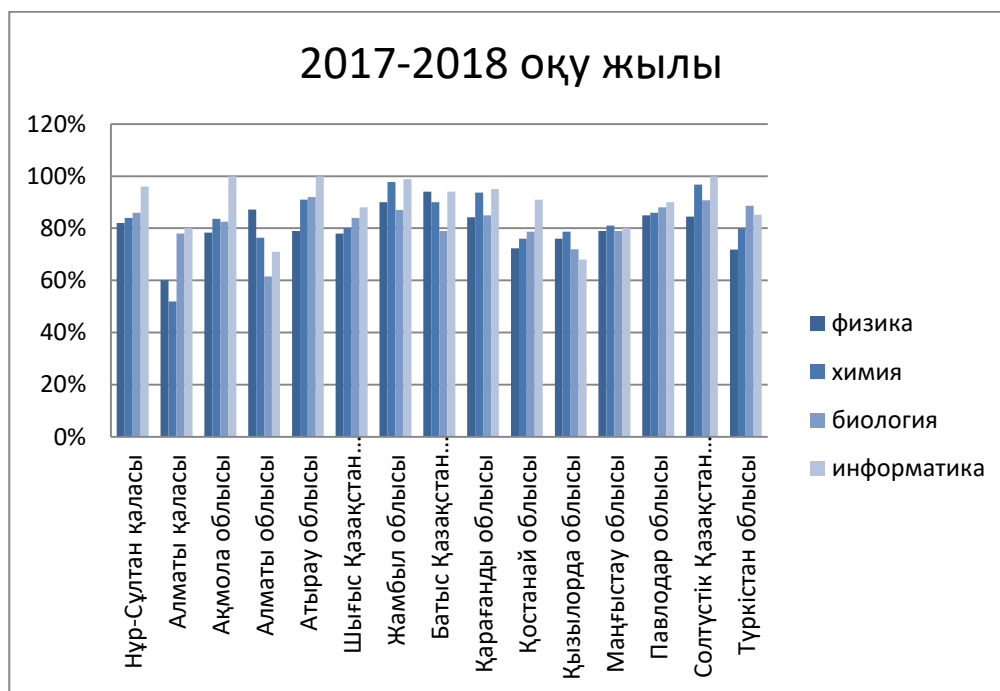
50 –кесте . Пилоттық жобаға 2017 жылы енген мектептер

Облыстардың атауы	Толық енгізу	Қазіргі таңда
Нұр-Сұлтан қаласы	14	14
Алматы қаласы	22	22
Ақмола облысы	7	7
Ақтөбе облысы	0	0
Алматы облысы	8	8
Атырау облысы	5	5
Шығыс Қазақстан облысы	14	14
Жамбыл облысы	3	3
Батыс Қазақстан облысы	6	5
Қарағанды облысы	10	10
Қостанай облысы	6	5
Қызылорда облысы	16	16
Маңғыстау облысы	3	2
Павлодар облысы	25	9
Солтүстік Қазақстан облысы	11	11
Түркістан облысы	3	3
Барлығы	153	134

Пәндердің 2017-2018 оқу жылындағы білім сапасы

Сынып	Үлгерім сапасы			
	физика	химия	биология	информатика
Нұр-Сұлтан қаласы	82%	84%	86%	96%
Алматы қаласы	60%	52%	78%	80%
Ақмола облысы	78,3%	83,6%	82,5%	100%
Алматы облысы	87,2%	76,4%	61,5%	71%
Атырау облысы	79%	91%	92%	100%
Шығыс Қазақстан облысы	78%	80%	84%	88%
Жамбыл облысы	90%	97,7%	87,1%	98,8%
Батыс Қазақстан облысы	94%	90%	79%	94%

Қарағанды облысы	84,2%	93,7%	85%	95%
Қостанай облысы	72,3%	76%	78,7%	91%

Пәндердің 2020-2021 оқу жылындағы білім сапасы

Сынып	Үлгерім сапасы			
	физика	химия	биология	информатика
Нұр-Сұлтан қаласы	82%	87%	92%	90%
Алматы қаласы	72%	63%	80%	89%
Ақмола облысы	78,1%	91,5%	96,3%	96,2%
Алматы облысы	85%	76%	74,6%	86,6%
Атырау облысы	95%	94%	100%	100%
Шығыс Қазақстан облысы	82%	82%	88%	94%
Жамбыл облысы	88,8%	87,9%	89,8%	99%
Батыс Қазақстан облысы	94%	85%	94%	94%
Қарағанды облысы	76,7%	85,8%	91,8%	90,6%
Қостанай облысы	66,9%	91%	83,8%	84,7%

Қызылорда облысы	75%	72%	71%	80%
Маңғыстау облысы	84%	87%	89%	94%
Павлодар облысы	90%	89%	97%	92%
Солтүстік Қазақстан облысы	85,6%	95,8%	87,8%	96,7%
Түркістан облысы	86,5%	90,1%	96,2%	89,6%

III. ОРТА БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ КӨПТІЛДІ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУЫТУ МОНИТОРИНГІНІҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

Әдістеме бойынша оқу-тәрбие процесін арнайы бақылаусыз педагогтың сабақ беру барысында іс-әрекетінің дұрыстығын және білім алушылардың пәнді меңгеруінің табыстылығының нәтижесіннақты білу күрделі.

Орта білім беру ұйымдарындағы оқу процесінің барысын және білім алушылардың оқу материалдарын меңгеруін бақылаудың бірыңғай формалары қажет. Ол үшін мониторингтік зерттеулер жүргізіледі. Бұл зерттеулер педагогтерге мониторинг жүйесін сырттан қарағандай қолдану қиын емес екенін көрсетеді. Пәндер, білім алушылардың жетістіктері мен сәтсіздіктері туралы ақпараттық материалды жинақтап қана қоймай, сонымен қатар сынып, пән жұмысын талдап, нәтижелерін салыстыру қажет. Тақырыптар бойынша ақпарат жинау ғана емес, сонымен бірге туындаған мәселелерді анықтай отырып, қорытынды жасау, алдағы уақыттағы жұмыс барысын жоспарлау т.с.с. бұның бәрі білім алушылардың білім сапасын жақсартуға әкелетін жолдар болып табылады.

Білімдегі проблемаларды анықтау аздық етеді. Әр пән бойынша, сынып пен әр білім алушы үшін сауалнамалар, мектеп әкімшілігі берген ақпаратқа сай білім алушылардың жеке ерекшеліктерін анықтау кезінде ақпаратты зерттей отырып, түзету жұмыстарын дұрыс құру қажет.

Ағылшын тілінде ЖМБ пәндерін оқыту 2017-2018 - 2021-2022 оқу жылдарына әдістемелік ұсыныстардың бірі осы бағыттағы оқу нәтижелерін қадағалау, яғни білім алушылардың білім сапасының мониторингі болып табылады.

Білім беру ұйымы ішінде мониторинг жүргізу үшін әдістемелік ұсынымдардың бірі үлгі ретінде мониторинг құрудың мынадай схемасын пайдалануға болады (3.1-сурет):

3.1-сурет

Мұндай мониторингтік зерттеулерді әрбілім беру ұйымы оқу процесін жақсарту бойынша әрі қарайғы іс-әрекеттерді анықтау үшін жүргізуі керек.

Сондықтан, жоғарыда келтірілген мониторинг құрылымына сүйене отырып, әр мектеп өзінің бақылау жүйесін құра алады, бұл суреттен көрініп тұрғандай, басқарудың үш маңызды компонентіне негізделген:

1. Қызметтің әртүрлі аспектілерін бақылау;
2. Қызметтің әр түрлі аспектілерін сараптау;
3. Басқаруды ақпараттық қамтамасыз ету жүйесі.

Мониторинг осы компоненттерге негізделген, бірақоларды алмастырмайды, өйткені бұл бақылау да, сараптама да, ақпараттық қолдау жүйесі де бола алмайды.

Әрбір білім беру ұйымында мониторинг білім алушылардың білім сапасына қол жеткізудің тиімді жолдарын анықтау үшін оны жетілдіру үшінқажетті білім беру процесінің ажырамас бөлігі болып табылады. Әрбір білім беру ұйымы өзінің мониторинг жүйесін анықтайды және қалыптастырады, бірақ бұл модель мониторингті ұйымдастыру үшін үлгіретінде қызмет ете алады.

Келесі әдістемелік ұсынымдар пән мен тілді кіріктіріп оқыту кезінде пән Педагогіне практикалық көмек көрсетеді.

3.1 Сабақтарда тілдік дағдыларды дамыту және пәндік мазмұнға оқытуды біріктіру.

Бұл ұсыныс нені білдіреді?

Педагогтер білім алушылармен сабақтың жоспарланған пәндік және тілдік мақсаттарын (оқу мақсаты емес) сабақтың басында (тілдік мақсаттар пәндік мазмұнның мақсаттарына қол жеткізуге толық байланысты болуы тиіс.

Педагог пәндік мазмұны мен тілдік мақсаттары бойынша оқытудың таңдап алынған әрекеттерін ескере отырып, сабақта барлық оқытудың іс-әрекетін қалыптастыруы қажет (педагогбілім алушылардың сабақтың барлық кезеңдерінде олардың сабақ мақсаттарына қол жеткізуіне үнемі назар аударады, сондықтан білім алушылар олардың нені және неге үйренетінін түсіндіре алады).

Басқаша айтқанда, педагогтер оқу нәтижелерін тұжырымдай алуы керек.

Оқытудың сапалы тұжырымдалған нәтижесінің көрсеткіші – оны бағалау мүмкіндігі (кейбір құндылықтар мен қондырғылар үшін ерекшелік).Оқыту нәтижелері қалыптасқан құзыреттіліктерге нақты сәтке жоспарланған қол жеткізуді анықтайды.

Сабақта оқыту нәтижесін дұрыс қалыптастыру үшін педагог оқу етістігін қолдана алады. Оқыту нәтижесінің бірінші бөлігі (оқу етістігі) ішкі когнитивті

үдеріске де, нақты әрекетке де көрсете алады. Қажетті етістіктерді іздеу кезінде Блум таксономиясы мен SOLO таксономиясына сүйенуге болады. Етістікті таңдау кезінде ең алдымен оның мазмұнынан, яғни осы «жасайды» етістігімен жасалатын нәрседен басталу керек.

«Істейді» немесе «істей алады» арасын таңдағанда бір етістікті қолданған дұрыс. Егер білім алушы теориялық білім алса, бірақ оны қолдануға тырыспаса немесе іс-әрекеттегі білім беру қызметін бағалау қиын болса, «мүмкін» сөзін оқу етістігінен бұрын қолдану керек.

Етісті таңдағанда сіз білім алушының оқу нәтижесін немесе оқу процесін сипаттайтындығымызға назар аудару керек:

- «Материалдарды өңдеуде қарапайым құралдарды қолдануды үйренеді» - үдеріс.
- «Материалдарды өңдеуде қарапайым құралдарды қолданады» - оқудың жоспарланған нәтижесі.

«Тәжірибе алды» деген тұжырымнан аулақ болу керек, оқыту нәтижесінде осы тәжірибені алу барысында жоспарланған қандай оқу болғанын көрсету керек.

Оқыту нәтижесін тұжырымдау кезінде оқу бағдарламасының деңгейін азайтуға немесе шамадан тыс жүктемеден құтылуға мүмкіндік беретін № әдісті қолдануға болады. Үстеу арқылы сіз аласыз:

- оқыту ауқымын шектеу (ең алдымен, қарапайым, бірнеше, кем дегенде);
- оқыту деңгейін анықтау (мәтінді анық, анық, дұрыс және қажетті интонациямен оқиды);
- білім алушы жетістігінің тәуелсіздік деңгейін анықтау (карта көмегімен, топтағы жұмыс барысында, өз бетінше);
- оқыту нәтижесін пайдалану контекстінде көрсету (алынған білімді ұқсас контексте қолданады).

Оқыту нәтижелері тым көп болмауы керек-ең жақсысы 4-6, ең болмағанда 7-8. Оқыту нәтижелерінің тұжырымдамасы тым ұзақ болмауы керек.

Оқыту нәтижелерінің жалпылау дәрежесі оларды пән саласының мақсаты ретінде пайдалануға, мектеп сатысын оқыту нәтижелеріне, тақырыптарға, сабаққа және т. б. байланысты.

Оқытудың жалпы нәтижелері пән саласы деңгейі үшін қолданылады. Оқыту нәтижесін педагогке ұсыныс ретінде тиімді анықтау үшін 3.1-3.2 кестелерде жазылған SOLO және BLOOM таксономияларын қолдануға болады.

3.1-кесте. SOLO таксономиясы бойынша оқу етістіктері

Құрылымның болмауы (prestructural): дұрыс жауаптың болмауы	
Бірқелкі құрылым (unistructural): қарапайым және ішінара дұрыс жауап	Есте сақтау, білу, анықтау, есептеу, анықтау, суреттеу, табу мен оларға тақырып тауып, лайықты жұп, атай, дәйексөз келтіру, еске түсіру, қайталау үшін, айту, жазу, табу
Көпқұрылымдылық (multistructural): бірыңғай құрылымды, бірақ сандық өзгерісті қамтиды. Дұрыс жауаптар көп	Топтастыру, сипаттау, тізімдеу, қорытынды жасау, талқылау, мысалдармен дәлелдеу, таңдау, айту, есептеу, тізбекті құру, жоспар жазу, бір элементтерді басқалардан ажырату
Арақатынасы (relational): алдыңғы деңгеймен салыстырғанда сапалы өзгеріс, өйткені білім бөліктерін қайта құру, интеграция барысында тұтас белгілердің бөлінуі	Қолдану, біріктіру, талдау, түсіндіру, болжам жасау, қорытынды жасау, толық қорытынды жасау, есеп жазу, дәлелдеу, бейімдеу, жоспар немесе бағдарлама құру, салыстыру, қарсы қою, ұйымдастыру, көзқарасты негіздеу, баға беру және қайта жазу, аудару, тұжырымдаманы өзгерту, мәселені шешу
Жалпылау (extendedabstract): барлық дәлелге жаңа өлшем береді	Теорияны құру, гипотезаны ұсыну, қорыту, рефлексия жүргізу, негізгі қағидаттарды пайдалана отырып, әзірлеу, жасау, ойлап табу, бастамашылық жасау, дәлелдеу, дәлелдемелердің бастапқы барысын ұсыну, негізгі қағидаттарды пайдалана отырып, мәселені шешу

3.2-кесте. BLOOM таксономиясы бойынша оқу етістіктері

Білу	Анықтау, сипаттау, сурет салу, табу, атау беру, тиісті жұптарды табу, атау, дәйектеу, еске салу, қайталау, айту, жазу.
Түсіну	Топтастыру, салыстыру, мысал келтіру, қорытынды жасау, көрсету, талқылау, түсіндіру, білу, бейнелеу, түсіндіру, түсіндіру, түсіндіру, түсініктеме беру, қорытынды жасау.
Қолдану	Қолдану, өзгерту, таңдау, есептеу жасау, театр элементтерін пайдалана отырып ұсыну, іске асыру, дайындау, жасау, рөлдік ойын түрінде ұсыну, таңдау, көрсету, жылжыту, пайдалану.
Талдау	Талдау, сипаттау, жіктеу, салыстыру, қарама-қарсы қою, құрауыштарға бөлшектеу, өндіру, ажырату, айырмашылықты табу, зерттеу, ұйымдастыру, шолу жасау, біріктіру, бүтіннен шығару, құрылымдау.
Бағалау	Баға беру, бекіту, бағалау, таңдау жасау, қорытынды жасау, сынау, шешу, ойлау, шешім шығару, негіздеу, болжау, басымдықтарды табу, дәлелдеу, маңыздылығы бойынша бөлу, рейтинг құру, іріктеу жүргізу, қадағалауды жүзеге асыру
Шығармашылығы	Құру, жоспарлау, дамыту, құру, гипотезаны ұсыну, жаңалық ашу, ойлап, қалдыру, құрастыру, құрау, жасау, жасау, ұсыну.

3.2 Ағылшын және оқыту тілдерінде анық, терең және маңызды кіріс мазмұнын беріңіз. Оқытылатын пән мазмұнын қабылдауға ықпал ету

- ЖМБ пәндерді ағылшын тілінде оқытатын педагогтер скэффолдинг стратегиясын қолдануға тырысу керек, яғни білім алушыны бай пәндік мазмұнмен, сондай-ақ ауызша және жазбаша сөйлеудің дамуына ықпал ететін мазмұнмен таныстыру. Академиялық тілді уақыт бойынша енгізіңіз, қосымша нұсқаулар мен тапсырмаларды ұсыныңыз. Тапсырманы бастамас бұрын, шабуыл сеансын қолданыңыз, сөздік қорын, тұжырымдамалық карталарын, сөздері бар кестелерді белсенді қолданыңыз. Ұсынылған жаңа білімді бұрын оқылған тақырыптармен және тілмен байланыстыру.

- Пән мазмұны мен тілді оқыту үшін түпнұсқа мәтіндерді, артефактілер мен материалдарды қолданыңыз; сөйлеудің әртүрлі жазбаша және сандық көздері; студенттерге тыңдауға, оқуға, сөйлеуге және жазуға көптеген мүмкіндіктер туғызады.

- Тілдерді меңгеру деңгейіне сәйкес келетін оқу материалдарын қолданыңыз. Сауатты, анық сөйлеңіз және дауысыңызды көтермеңіз.

«Скаффолдинг» педагогикалық стратегиясы.

Технологияның мәні мынада: педагог арнайы танымдық немесе проблемалық-анықтамалық тапсырмалар мен нұсқаулықтардың көмегімен білім алушыға өзінің тәжірибесіне сүйене отырып, жаңа білімді ашуға көмектеседі және бағыт береді, Сонымен қатар, іс жүзінде бұл қолдау әр түрлі нысандарда көрсетілуі мүмкін, мысалы, блок-схема, негізгі немесе жетекші сұрақтар («Әңгімелесу»), ұсыныстар және т.б.

Скаффолдинг технологиясы педагогтің (немесе басқа ақпараттандырылған ақпарат көзінің) өзара әрекеттесуі жағдайында болатын оқыту процесінің ерекше түрі ретінде қарастырылады және білім алушылар білім беру мәселелерін шешіп, екі негізгі ережені ұстанады: білім алушыға әлі шеше алмайтын тапсырмаларды орындауға көмектесу; оған өздігінен жеңе алатын осындай көлемді немесе бірқатар тапсырмаларды орындауға мүмкіндік беріңіз. оған өздігінен жеңе алатын осындай көлемді немесе бірқатар тапсырмаларды орындауға мүмкіндік беріңіз.

Скаффолдинг стратегиясын қолдану кезінде көптеген түрлі амалдар пайдаланылады:

- көлемді тапсырманы неғұрлым ұсақ тапсырмаларға бөлу;

- «Дауыстап ойлау» тактикасын қолдану,

- оны орындағаннан кейін тапсырманың үстінде ойлау процесін айту немесе дыбыстау;

- топта, командада бірлескен жұмыс және белгілі бір топтың (белгілі бір команда және т. б.) қатысушылары арасындағы диалог.);

- оқытушы тарапынан мақсатты «кеңестер»; сұрақтар; суфлерлер-карточкалар (cuecards - актерлерге немесе телебағдарламаларды жүргізетін карточкалар сөздерді есте сақтау);

- модельдеу;

- бар білімдерді іске қосу, тапсырманы орындау стратегиясын таңдау жақсы.

Төменде 3.3-кестеде скаффолдинг стратегиясының негізгі сипаттамалары көрсетілген.

Пән педагогтеріне «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, «Білім беру бағдарламалары орталығы» филиалы құрған пәндік-тілдік интеграцияланған «Скаффолдинг» пәндік-тілдік интеграцияланған оқытуда «скаффолдинг» стратегиясын пайдалану жөніндегі нұсқаулықты негізге алуға болады, онда «скаф фолдинг» білім берудегі негізгі түсінік болып табылады, сондай-ақ пәндік - тілдік интеграцияланған оқытудың ажырамас бөлігі (бұдан әрі-CLIL), өйткені күрделі мәтіндерде оқытудың қуатты құралы болып табылады.

3.3-кесте. Скаффолдинг стратегиясының негізгі сипаттамалары

Педагогтің рөлі	Стратегияның негізгі сипаттамалары
педагог-бастау, тренер	ақпарат көзі ретінде қызмет етеді, нақты нұсқаулықтар мен ұсынымдарды пайдалана отырып, білім алушылардың өзіндік жұмысын ұйымдастырады, нәтижелерді бақылайды
мотиватор	дербес жұмысты ұйымдастырудың баламалы жолдарын нұсқайды және көрсетеді, оны орындау процесін түзетеді
фасилитатор, педагог-үйлестіруші	өз бетінше жұмыс нәтижелерін жоспарлауға, өткізуге және бағалауға көмектеседі, білім алушыларды бағыттай отырып, оқу процесін жеңілдетеді
сарапшы-консультант, «делегирленген»	- психологиялық-педагогикалық қызмет саласындағы тәжірибелі маман, қажет болған жағдайда кеңспен көмек көрсетеді, білім алушылармен бірге олардың дербес қызметінің нәтижелерін талқылайды және түзетеді
педагог-кеңесші	- термин педагог пен білім алушы арасында оқу келісім-шарты жасалатын жеке оқыту мен оқу жағдайларында қолданылады
педагог-тьютор	- термин қашықтықтан оқытуда қолданылады, бірақ бүгін білім берудің басқа салаларында да кең тараған.

Оқыту процесінде Скаффолдинг білім алушыларға оқу және түсіну процесінде алға жылжуға көмектесу үшін педагогтер пайдалана алатын

жеткілікті қолдау, мөлшерленген көмек көрсетуді білдіреді. Қолдау ресурстармен, графикалық органайзерлермен, деңгейлік тапсырмалармен, мысалдармен, үлгілермен, материалды бейімдеумен және т. б. көрсетілуі мүмкін.

Скаффолдингтің кейбір қысқа мысалдары

Пәндік мазмұнды қолдау (скаффолдинг):

- қиын және қызықты ақпаратты немесе тапсырмаларды бөліктерге бөлу, білім алушыларға олармен жұмыс істеу оңай болу үшін;

- алдын ала органайзерлерді тарату (мысалы, схема түрінде зерделенетін негізгі ұғымның бейнесі).

Сыни ойлауды дамыту үшін Скаффолдинг:

- талдау схемасын жасау, мысалы, әртүрлі санаттардағы диаграммалар (отандық өндірушілер, халықаралық компаниялар, тұтынушылар, билік органдарының өкілдері, экология сияқты түрлі мүдделі тараптардың көзқарасы);

Тілдік дағдыларды дамыту үшін Скаффолдинг:

- мысалы, пікірталастың стандартты құрылымы, сондай-ақ пікірталастарда қолданылатын кейбір жалпы фразалар мен айналымдары бар сөйлеу модульдерін/ құрылымдарын білім алушыларға ұсыну;

- білім алушылардың пікірі бойынша, оқу материалдарымен жұмыс басталар алдында сабақ тақырыбын талқылау үшін (оқу мақсаттарына жету үшін) қажет болатын тілдік бірліктердің миға шабуыл жасауы.

Пәндік мазмұнды, сыни ойлауды, тілдік дағдылар мен оқыту дағдыларын бір мезгілде қолдау үшін Скаффолдинг:

- өте жақсы, орташа және әлсіз жазбаша жұмыс немесе презентация мысалдарын келтіру. Білім алушылар сапа критерийлерін анықтау үшін оларды талдайды.

Сезімдерді басқаруға әсер ету, сондай-ақ оқыту дағдыларын дамыту үшін Скаффолдинг:

- *стандартты «жарайсың» орнына дәлелді ұсыныстарды пайдалану, мысалы: «сен жақсы нәтиже көрсетті. Сенің нәтижең белгіленген өлшемдерге сәйкес келеді. Қалған балаларға осындай нәтижеге қалай қол жеткізгеніңді айтыңыз».*

Қызығушылықты ояту және оқытудың маңыздылығын арттыру үшін Скаффолдинг:

- білім алушылардың сабақта, өзінің алдағы өмірінде нені пайдалану мысалдарын түсіндіру;

- білім алушылардың стикерде Менделеевтің периодтық кестесінің бір элементі бойынша нұсқауы, оның сипаттамалары олардың жеке басының кейбір аспектілерін көрсетеді. Білім алушылар стикерді жеңге жабыстырып, сыныптастарына өз таңдауларын түсіндіре отырып, сынып бойынша жүреді, одан кейін басқалардың түсініктерін тындайды. Бұл жаттығуды тастармен, жануарлармен, өсімдіктермен немесе басқа заттармен орындауға болады.

Білім алушылардың тілдік құзыреттілігін жүзеге асыру, ЖМБ пәндері бойынша ағылшын тілінде терминдерді оқыту кезінде Педагог лексикалық жұмыстың әртүрлі кезеңдерін пайдалана алады: семантизация, еріксіз жадқа бекіту, сөйлеу қызметіне қосу.

Семантизацияның келесі тәсілдері бар:

- ✓ Аудару
- ✓ Сөзжасамдық талдау
- ✓ Синонимдерді таңдау / антонимов
- ✓ Түсіндіру
- ✓ Көрнекілікті пайдалану
- ✓ Тақырып аясында сөздерді топтастыру
- ✓ Контекст бойынша мағынаны анықтау
- ✓ Айқын сапасы бар заттарды көрсету арқылы семантизация

Еріксіз жадқа бекіту оқытудың белсенді әдістері кезінде жүргізіледі:

- ✓ Тақырыптық кластер
- ✓ Қауымдасқан тізбектер
- ✓ «Үшінші артық» құрылғы ойыны
- ✓ «Бір сөзбен» ойын
- ✓ Сөз тіркестерін құрастыру
- ✓ «Басқаша қалай айтуға болады?»
- ✓ «Суретті сызыңыз»
- ✓ Сөзжұмбақ құрастыру және басқа жұмыс түрлері

Терминді сөйлеу қызметіне қосу шартты-сөйлеу жаттығулары мен сөйлеу жаттығуларын білдіреді.

Шартты түрде сөйлеу жаттығулары:

- имитациялық: «Егер дұрыс болса, растаңыз»;
- қойылмалы таңбалар: «Егер мен қателесем, маған қарсылық білдіріңіз»;
- трансформациялық: «Келіссеніз, растаңыз, бірақ басқаша айтыңыз»;
- репродуктивті: «Осы термин туралы өз ойларыңызбен бөлісіңіз».

Сөйлеу жаттығуларының белгілері:

- сөйлеуші стратегиясының болуы;

- қарым-қатынасқа қатысушылардың өзара байланысын жандандыру;
- жаңа жағдай;
- сөйлеу белсенділігі мен дербестігі.

3.3 Білім алушыларды ағылшын тілінде және оқыту тілдерінде толық оқу өздігінен берілуіне ықпал ету және ынталандыру

- Осы ұсыным бойынша нәтижелерге қол жеткізу үшін педагог мейірімді және тыныш оқыту ортасын құруы қажет.

- Жіберілген қателермен конструктивті талқылауды пайдалану қажет

- Білім алушылар сабақ барысында бір-бірін қолдап, талқылауға белсенді қатысуы керек.

- Сабаққа дайындалу кезінде әрбір педагог жоғары тәртіптегі ойлау дағдыларын дамытуға бағытталуы тиіс кеңейтілген дискурсқа қатысуға ынталандыратын сұрақтарды жоспарлай және қоя білуі тиіс, яғни білім алушыларға тақырыпқа тереңірек үнілуге және оқу мақсаттарына қол жеткізуге көмектесетін дискурс жасай білуі тиіс (фактілерге негізделген сұрақтарға ғана жауап бермейді); модельді тек екі сөзде жауап беруге ғана емес, дәлелді, толық түсіндіруге ынталандыра білуі тиіс. Сұрақтар диалогтық оқуға/зерделеуге жәрдемдесуі тиіс («сұрақ - жауап - кері байланыс» моделін теріс пайдаланайды немесе «жауап берді және болды» форматында).

- Педагог жеке тұлғаны қызығушылыққа тартуға, барлық кезеңдерде оқытуды ынталандыруға бағытталған оқу қызметін ұйымдастырып, жүзеге асыруы керек.

- Бұл мақсат үшін контексті қамтамасыз ету, қосымша схемаларды, тұжырымдамалық карталар мен сөздермен кестелерді пайдалану; ойлау мен сөйлеуді дамыту үшін негіз жасау қажет. Педагог білім алушыларға әрдайым сөздерді бөліп, оларды құрдастарымен бірге редакциялауға, бір-біріне тәлім беруге, оқу топтарын басқаруға көмектеседі. Түсіндіру кезінде оқудағы қажетті мазмұн, тілі мен дағдылары бойынша нақты күтілетін нәтижелер (мақсаттар) қажет.

Білім алушылардың тілдік және пәндік құзыреттілігін арттыру нәтижелеріне қол жеткізу үшін пәндік-тілдік кіріктірілген оқытудың негізгі принциптерін білу қажет:

- ✓ Толық, ішінара, екі жақты бөлінетін тілдік енгізу;

- ✓ Қауіпсіз және белсенді оқыту ортасын құру арқылы, көп қатарлы фокус, дәлме-дәл орта және көздер арқылы жүзеге асырылатын ынтымақтастық.

✓ Ынтымақтастық төменде нақты анықтамалар мен оларды қолдану шарттары берілген әр түрлі нысандарда жүзеге асырылады.

Қауіпсіз және байытатын орта «рутинді іс-әрекет», «сөйлейтін қабырғалар» сияқты жұмыс түрлерін пайдалануды, топтар бойынша парталарды ыңғайлы орналастыру арқылы қолайлы жағдай жасауды, білім алушылардың сабаққа деген сенімділік сезімін қамтамасыз етуді көздейді.

«Рутиндік әрекеттер» нені пайымдайды?

- қалыс қалу, сабаққа қажетті заттар, сыпайы қарым-қатынас.
- өткен апта / күн / демалыс оқиғалары туралы сұрақтар;
- жағымды көңіл-күй жасау үшін фразалар;
- алдағы апта / күн жоспарлары;
- ауа-райын/ табиғатты бақылау;
- сөйлеу дайындығы
- сәлемдесу әні / өлеңдер / мақал-мәтелдер / синонимдер / антонимдер.

«Рутиндік әрекеттер» қандай пайда әкеледі? Олар білім алушыларға бейімделуге көмектеседі; сөйлеу, жазу, оқу және тыңдау дағдыларын дамытуға ықпал етеді; білім алушылар мен педагогтер үшін қолайлы және мейірімді орта жасайды; білім алушыға педагог рөлінде болуға мүмкіндік береді.

«Сөйлеуші қабырғалар» ойынын қолдануда өзі үшін айта алады: білім алушының айналасындағы кеңістікті бір немесе басқа тақырыптың зерттелуіне қарай ақпаратты қоса отырып, күн сайын пәндік және тілдік мазмұнмен толтыру.

- Белсенді оқытудың тиімді нәтижесі үшін келесі факторлар қызмет етеді:
- білім алушы педагогтен белсенді (80/20);
- мақсат қою және рефлексия дағдысын дамыту;
- ынтымақтастық дағдыларын дамыту (жұптық және топтық жұмыстар);
- педагог тек қана оны бағыттап және дамытуға мүмкіндік береді;
- жұмыстың белсенді әдістерін қолдану.

Оқытудың белсенді түрлері графикамен 3.2-суретте көрсетілген.

3.2-сурет

Шынайы орта мен ақпарат көздері нені ұсынады? Біріншіден, білім алушы қарым-қатынас мүмкіндігін белсенді пайдаланады (сыныпта, үзіліс кезінде, дәлізде, мектептен тыс жерде), әрі қарайғы тәрбие жұмыстары күнделікті өмірмен байланысты болуы керек; ана тілдерімен (танымал адамдармен, жазушылармен, спортшылармен, дәрігерлермен) байланыс орнату маңызды; сонымен қатар тиісті материалдарды (бұқаралық ақпарат құралдарында, газеттерде, радиохабарларда) пайдалану.

Ынтымақтастық шарттарының бірі - пәндік сабақтарда тілді оқытуға қолдау болған кезде көп деңгейлі фокус (грамматикалық формаларды дұрыс қолдану; грамматикалық қателерді түзету, бірақ бұл бағалауға, дұрыс айтылымға, сабақта мақсатты тілдің қолданылуына әсер етпейді); пәнаралық байланыстыра оқыту қолданылады; тақырыптық оқыту / жобалық оқыту енгізілуде; оқу процесін талдау (рефлексия).

Бірақ сонымен бірге педагог грамматикалық тұрғыдан қарапайым сөйлемдерді, қарапайым күнделікті сөздік қорын қолданады, баланың айтқан сөйлемдерін қайталайды, контекстке жақын нәрселер туралы айтады (осында және қазір), негізгі сөздерге баса назар аударады, дене тілін, бет әлпетін, ым-ишараны қолданады, баяу сөйлейді.

Оқытудың белсенді әдістерін қолдану кезінде педагог коммуникативтік әдісті қолдана алады, онда келесі қағидаттар мен оларды практикада қолдану жүзеге асырылады:

а) тілдік бағыттылық принципі: сөйлемдер мен фразалар + ағымдағы коммуникативтік жағдай;

б) даралау принципі: сөйлеу тапсырмасы білім алушылардың қызығушылықтары мен қажеттіліктеріне жауап береді;

с) функционалдылық принципі: сөйлеу бірлігі сөйлеу функцияларын орындайды;

д) жағдайлық (ситуациялық) принципі: коммуниканттардың қатынастарымен сөйлеудің сәйкестігі

е) жаңалық принципі: сөйлеу жағдайларының өзгеруі

Бұл жағдайда педагог сабақта бірнеше мәселелерді шешеді:

➤ 1-міндет – әріптестікті жүзеге асыру, әлемнің екі суретін ескере отырып, тілді оқыту процесінде өзара іс-қимыл жасау; Тіл осы өзара іс-қимылдың құралы болып табылады;

➤ 2-ші міндет – білім алушы күнделікті өмірде кездесетін нақты жағдайларды белгілеу, оқылатын тілге жүгіну қажеттілігі туындаған кезде және осы жағдайларға қызмет көрсететін тілдік материалды көрсету (тілдік тұлғаның прагматикалық деңгейі);

➤ 3-ші міндет – сөйлеу тапсырмасын шешетелін жағдайды жасауға көмектесетін сөйлеу материалын іріктеу. Ол алдағы сөйлеу қызметіне мотивация қалыптастыруға мүмкіндік беретін жаңалықпен ерекшеленуі тиіс.

3.4 Әр түрлі секторлы кері байланысты ұсыну және оқыту құралы ретінде бағалауды ынталандыру

- Педагог білім алушылардың ауызша және жазбаша қателіктеріне назар аударуы керек, бірақ сонымен бірге құрдастарының арасындағы өз-өзін түзету мен өзара түзетуді көтермелеуі керек. Педагог бір мезгілде дұрыс жауаптарды өзі моделдей алады немесе білім алушыларға дұрыс жауап беруді ұсына алады.

- Мазмұны мен ауызша және жазбаша сөйлеу бойынша кері байланысты ажырату және оны тұрақты негізде ұсыну. Білім алушыларға мазмұнның және/немесе пайымдаудың дәлдігіне ауызша немесе жазбаша пікір беру.

- Егер тілдің негізгі тілдік қатесі болса, оны түзетуге көмектесу. Егер білім алушылар үйренуі тиіс нақты сөздер немесе терминдер туралы ескертілмесе, тілдік қателер үшін ұпайларды шегермеуге болмайды.

- Пәндік мазмұнды меңгеру бойынша да, тілдік дағдыларды дамыту бойынша да оқыту мақсаттарына қол жеткізу құралы ретінде әр түрлі формада сабақ кезеңінде білім алушыларға кері байланыс беру.

Білім алушыларға оқу мақсатына жету үшін қандай қадамдар жасалуы тиіс екендігін түсіндіру.

II Мектепте менторлық жүйені құру.

Бұл жүйенің мәні - әрбір жас, аз тәжірибелі ұстазға көмек ретінде тәжірибелі әріптеске беріледі. Құзыретті кадрлар 3.3-суретте көрсетілген факторлармен нөмірленген жұмыстың нәтижелілігін қамтамасыз етеді.

3.3-сурет

Менторлықты жүзеге асыру үшін тәжірибелі педагог, менторға қажет:

- ✓ педагогті жұмыста қолдау, тұрақты кері байланыс беру;
- ✓ мектеп құжаттамаларымен және педагогтің құжаттарымен жұмыс істеуге үйрету (даму бағдарламасы, жұмыс жоспары, сабақ жоспары, педагогтің жұмысын талдау);
- ✓ педагогті өз бетімен білім алу бағдарламасына, әдістемелік әдебиетті оқуға бағыттау;
- ✓ балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, өз жұмысын, сынып жұмысын, әр білім алушының жұмысын ұйымдастыруға көмектесу;

- ✓ әрбір тақырыпты өңдеуде әрбір сабақтың мақсатын, мазмұнын, құрылымын анықтауды үйрету;
- ✓ өз жұмысын талдау арқылы оқу нәтижелерін болжауға көмектесу;
- ✓ ата-аналармен жұмысты ұйымдастыруға көмектесу.

Менторлықтың тиімді жүйесін ұйымдастыру үшін педагогтердің түрлі формада іске асырылуы мүмкін ынтымақтастыққа уәждемесі жүзеге асырылуы тиіс:

- ұжыммен дамыту әңгімелері;
- ұжымның тілегін акцептеу;
- педагогтердің біліктілігін арттыру, қайта оқыту, қосымша білім алу;
- конференцияларға, семинарларға, дөңгелек үстелдерге қатысу-мектеп пен педагогтің имиджін көтеру;
- «Жыл Педагогі» номинациясы, жыл қорытындысы бойынша пәндік конкурстарда марапаттау жүйесі;
- ұжымдық сапарлар, бірлестіктер бойынша іс-шаралар, спорттық байқаулар.

Өңірлердің әдістемелік қызметі және мектеп әкімшілігі үшін Педагогтердің кәсіби өсуі, олардың кәсіби құзыреттілігін арттыру мақсатында:

- педагогтердің ағылшын тілінде ЖМБ пәндерді оқытуда тәжірибе алмасу, сондай-ақ тілдік тәжірибе алмасу мақсатында пәндік аймақтық, топтық, мектепшілік оқыту семинарларын, семинар-практикумдарды өткізуді ұйымдастыру;

- тәжірибелі пән педагогтері мен әдіскерлер, сондай-ақ ағылшын тілі педагогтері қатарынан үнемі менторлық сүйемелдеуді жүзеге асыру;

- біліктілікті арттыру курстарынан, атап айтқанда, критериалды бағалау бойынша жаңартылған білім беру мазмұнының курстарынан, CLIL-технологиялардан, оның ішінде қашықтықтан оқыту курстарынан өтуді қамтамасыз ету. Қашықтықтан оқыту курстары белгілі бір артықшылықтарға ие:

- өзіне ыңғайлы уақытта ыңғайлы жерде және қарқынмен айналысу мүмкіндігі. Пәнді меңгеру үшін регламенттелмеген уақыт бөлігі.

- кәсіптік қызметпен қатар оқыту, яғни өндірістен қол үзбей.

- оқу ақпаратының көптеген көздеріне (электрондық кітапханаларға, деректер банктеріне, білім қорына және т.б.) жүгіну мүмкіндігі.

- интернет желісі арқылы және электрондық пошта арқылы, бір-бірімен және оқытушылармен қарым-қатынас жасау.

- оқу ақпаратын шоғырландыру және оған мультидожетімділігі материалды меңгеру тиімділігін арттырады.

- білім беру үдерісінде ақпараттық және телекоммуникациялық технологиялардың жаңа жетістіктерін қолдану.

- педагогтың тұрған жеріне қарамастан білім алудың тең мүмкіндіктері.

Қазіргі уақытта CLIL технологиясы бойынша келесі қашықтықтағы онлайн курстары бар: «Интеграцияланған тіл және пәнді оқыту (CLIL) әдістемесінің тұжырымдамалық негіздері», ол www.moodle.org, www.learnme.ru, www.ispring.ru, www.edmodo.com, www.easyclass.com. сайттарында ұсынылған.

Аудандық, облыстық және республикалық деңгейлерде педагогикалық тәжірибені жинақтап, педагогтердің аттестациялау кезеңдерінен өтуі арқылы профессорлық-оқытушылық құрам санаттарын көбейту.

Шетелдік алыс-жақын елдермен саяси-экономикалық және мәдени қатынастарын қалыптастырып, Интернет жүйесін жетілдіруге ықпал етеді. Тіл тек қана қарым қатынас құру құралы ғана емес, ол ел мен елдің мәдениетін, тарихы мен рухани байлығын тануда үлкен рөл атқарады.

Толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін Халықаралық білім беру классификациясының стандарты негізінде оқыту керек.

Халықаралық білім беру классификациясының стандарты - ISCED тілдерді оқыту бағдарламасы [9]. Білім берудің халықаралық стандартты классификациясы (ISCED) - ЮНЕСКО -ның сыныптауы мен сипаттамасы бойынша мектептегі білім беруге деңгейі енгізілген. Білім беру классификациясы: топтау, бөлу, жіктеу. Еуропа елдерінде 2011-2014 жылдан бері осы бағдарлама қолданысқа ие.

ISCED деңгейлік оқыту бағдарламасының қысқаша мазмұны бойынша 3 жастағы балалар үшін көпір → 0 деңгей (ең төменгі деңгей A₁) балабақша+отбасы бірлігі. A₁ ең төменгі «0» деңгейді аяқтаған білім алушы тілді оқуды 1-сыныпта жалғастырады.

ISCED – 1 бағдарламасында төменгі сыныптарда білім беруді белсендіру, фундаменталды дағдыларын қалыптастыру оқылым және жазылым әрекеті сызбасында және математика пәнін меңгеру көрсетілген. Бұл деңгейде ана тілінде базалық білім алады және бір шет тілінде білімін дамытады. Бағдарламада қарастырылған оқу материалдары 5 жастан 10 жасқа дейін тілді оқытуға байланысты жіктелген.

ISCED – 2 бағдарламасы орта білімге негізделген. Бұл құжат тілді оқыту төменгі сыныпта алған білімді жалғастыру мақсатында қарастырылған. Бағдарламада бірнеше пәнді оқытумен қатар шет тілін оқытуға қатысты ұстанымдар, әдістер қамтылған.

Аталған бағдарламада 11 жастан 12 жасқа дейінгі білім алу көрсетілген (Еуропа елдеріндегі оқыту осы бағдарламаны түрлі бағытта жүргізеді).

ISCED – 3 бағдарлама мазмұны орта білімді толықтыру деңгейлерін қамтиды. Бұл ЖОО-на дайындық бағдарламасы ретінде қарастырылған. Бағдарлама құрылымы арнайы мамандық пәндерімен байланысты тізілген. Тілді оқыту 15-16 жастан басталады және 2 не 3 жыл оқытылады.

ISCED – 4 бағдарламасы орта білім беру аяқталған соң ЖОО-да толық дайындықтан өтуі және білім алушының тілдік дағдысын дамыту жолдарын қамтиды.

ISCED – 5 қысқа мерзімдік бағдарлама. Бұл бағдарлама мазмұны кәсіби білім беру және құзіретін қалыптастыру. Оны практикаға негіздеу (ЖОО-ға дейін), яғни B1-C1 деңгейлерінде білім беру ұстанымдары мен әдістеріне құрылған.

ISCED – 6 бағдарламасы ЖОО-да C1-C2 деңгейлерін меңгеруге байланысты жасалған.

Яғни, жалпы білім берудің келесі деңгейлері бар:

Мектепке дейінгі тәрбие (0 деңгей сәйкес ISCED)

Бастауыш жалпы білім беру (сәйкес 1 деңгей ISCED) - оқу ұзақтығы - 4 жыл. Негізгі жалпы білім (сәйкес 2 деңгей ISCED) - оқу ұзақтығы 5 жыл

Орта жалпы білім беру (сәйкес 3 деңгей ISCED) - оқу ұзақтығы - 2 жыл

Шетелдің білім беру процесіне «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыту ISCED –бағдарлама негізінде жүзеге асуы қажет.

Шетелдің білім беру процесіне «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқыту ISCED – 3 бағдарлама негізінде C1 -C2 -деңгейда жүзеге асуы қажет.

Толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту ерекшеліктерін анықтау үшін Шетелдің және Шетелстандық ғалымдардың ғылыми еңбектерін зерделедік.

Соңғы жылдары оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту аспектілері Шетелдік ғалымдар іске асырған ғылыми жобалар аясында зерттелді. 2008 жылы қорғалған Б.А. Жетпісбаеваның «Үштілді білімнің теориялық-әдістемелік негіздері» тақырыбындағы диссертациялық зерттеуінде оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытудың әдістемесіне тоқталады [10].

Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясында 2009-2011 жылдары «Көптілді білімнің жаңа білім беру парадигмасы контексінде қызмет көрсетудің ғылыми-әдістемелік негіздері» тақырыбында орындалған іргелі және қолданбалы ғылыми жобада ағылшын тілінде және оқу пәндерін шетелтілінде оқыту мәселелеріне тоқталады. Тақырып жетекшісі п.ғ.д. К.Л. Кабдолова [11].

Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясында п.ғ.д. К.Н. Булатбаеваның басшылығымен 2012-2014 жылдары аралығында «Көптілді білімді орта және жоғары мектеп жүйесінде ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету» атты зерттеуі орындалды [12].

Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің профессоры, п.ғ.д. Б.А. Жетписбаеваның басшылығымен «Мектеп-ЖОО» жүйесінде көптілді білім сабақтастығын ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету, «Шетел тілдерін ертеден оқытудың ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету», «Көптілді білім (колледж-ЖОО) жағдайында инженерлік кадрларды үзіліссіз тілдік даярлауды қолдау» атты ғылыми зерттеулер жасалды.

Бұл зерттеулерде өзекті болған мектептегі тілдік емес пәндер бойынша оқулықтар мен оқу құралдары мазмұнын когнитивтік-коммуникативтік технологияларды есепке алу арқылы, мектеп пен ЖОО тілдік пәндер бойынша функционалды коммуникативтік технологияны есепке алу арқылы, мектептегі тілдік пәндер бойынша бірыңғай тақырыптық минимум мазмұнын, бейіндік мектепке арналған үш тілдегі оқулықтар мазмұнын жобалаудың ғылыми әдістемелік негіздері; «мектеп- ЖОО» жүйесінде тілдерді оқытудың деңгейлік жобасы негізіндегі көптілді білім сабақтастығының дидактикалық негіздері; орта және жоғары мектепте көптілді білім алу үшін үш тілдік жүйелердің лексикалық-грамматикалық құралдарының; үштілді функционалды лексикалық грамматикалық минимумның (орта және жоғары мектепте көптілді білім алу үшін); тілдік пәндерді оқытудың функционалды-коммуникативтік технологияларын және тілдік емес пәндерді оқытудың когнитивтік-коммуникативтік технологияларының жасалуына байланысты.

Ғылыми-зерттеу жұмысы, шетел тілдік білім практикасына және мемлекеттік (шетел) тілдерінің, ана тілі мен орыс тілдерінің, ана тілі мен шетел тілдерінің, мемлекеттік тіл мен орыс тілдерінің, мемлекеттік және шетел тілдерінің, орыс және шетел тілдерінің балансын орнатуға бағдарлану қажет кезде, көптілді тұлға категориясын зерделеуді көздейді.

Осы салада практикалық іске асырудың негізгі механизмі ретінде «білімді екі рет қабылдау» қағидасы болып табылады: нақты тілдік пәндерді зерделеу арқылы тілдік білім алу (шетел, орыс, ағылшын) және жеке пәндерді оқыту, мысалы, ағылшын тілінде жаратылыстану пәндерін (физика, информатика, химия, биология), қоғамдық-гуманитарлық пәндерді – шетел немесе орыс тілдерінде оқыту.

Шетелдердің ғалымдарының жазылған ғылыми еңбектерін қарастыра отырып, Marsh, David «CLIL/EMILE - Еуропалық контекст» еңбегін пайдаландық [13].

CLIL тұжырымдамасын жасауға қысқаша тарихи шолу (пәндік-тілдік интеграцияланған оқыту) осы жалпы еуропалық шегінің айыру белгілерін түсінуге және түрлі формаларды қолдануға көмектеседі. Қолдану формалары CLIL (пәндік-тілдік интеграцияланған оқыту) Канада терминологиясына сәйкес жартылай енгізу бағдарламалары болып есептелетін канадалық енгізу бағдарламаларынан модульдік принциптерге негізделген перспективасы төмен жобасына дейін, мұнда бағдарламаның бір бөлігі бірінші тілде оқытылады (T1), ал екінші бөлігі екінші тілде (T2) оқытылады. Тілдік емес пәндерді екінші тілде оқытуға (T2) оқу уақытының 15% бөлінетін, мақсатты тілді қолдану дәрежесі төмен, екінші тілде оқытуға (T2) оқу уақытының 15% бастап 50%-ға дейін мақсатты тілді қолдану дәрежесі орта және екінші тілде оқытуға (T2) оқу уақытының 50% астам бөлінетін интенсивті CLIL бағдарламалары бар.

Сонымен қатар, шолуда балабақшадан бастап және университетпен және жоғары оқу орнынан кейінгі біліммен аяқтап жиынтығында білімнің барлық деңгейлерін қамтитын бағдарламалар үлгілері келтірілген. 12 еуропалық елдерінің практикалық мысалдарын талдау пәндік-тілдік интеграцияланған оқыту (CLIL) негізінде жасалған табысты практиканың кең алуандығын көрсетеді.

Арнайы тарауда тілдерді игеруге және халықтың түрлі топтарына арналған білімді жақсартуға оңтайлы әсер ететін аталған бағдарламалардың практикалық пайдасын қарастырылады.

Құжат соңында табысты тәжірибелерді жинақтау бойынша ұсыныстар берілген.

Marsh, David «Кәсіби әрекет үшін қажет құзыреттерді интеграциялау» еңбегінде пәндік-тілдік интеграцияланған оқыту (clil) техникалық және кәсіптік білімде іске асыру бойынша практикалық қадамдарды ұсынады, өйткені тек екітілді білімнің кейбір нысандары дұрыс бейімдеу барысында тек қана элитарлық білім алу үшін ғана емес, барлық Білім алушыларға тиімді болып есептеледі [14].

Аталған кітап қолайлы стиль мен формада жазылған, институциондық, жағдаяттық және нәтижелілік параметрлерді қамтитын үш тараудан тұрады. Бұл кітаптың мазмұнын қадамға бөліп қарастыру арқылы оқырманға өзін-өзі тексеру парақтарындағы сұрақтар сериясын, сонымен қатар мамандарға комментарийлері бар талқылауға арналған мәселелерді ұсынады. Мысал ретінде, мақсаттары, міндеттерін іске асыру, кәсіпқорлар рөлі және қызметкерлер (команда түрінде оқыту үшін маңызды) арасындағы қатынастар, сонымен қатар Педагогдер біліктілігін арттыруға қатысты мәселелер қарастырылатын тарауды алуға болады.

Сондай-ақ, Педагогнің құзыреттілігі мен тілдік қажеттіліктерді талдауды қоса есептегенде түрлі аспектілерді бағалау қарастырылады.

Пәндік-тілдік интеграцияланған оқыту (Clil) бағдарламаларының барлық түрлері үшін екітілді оқыту негізі болатын білім алушы мен педагог арасында өзара ықпалдастықты орнату қажет, өз әдістемелерін жинақтау мақсатында педагогтерге толтыру үшін сауалнамаларды беру қажет, сонымен қатар, кейін қолдануға керек болатын түрлі техника мысалдарын беру қажет.

Clil оқыту үдерісіндегі ерекше рөлін есепке алу арқылы пән педагогтері мен тіл педагогтері арасындағы өзара қатынастар бойынша пайдалы кеңестер беріледі.

Аталған еңбек екітілді бағдарламалары бойынша жұысты бастайтындарға арналғанға қарамастан ол базалық тренингтерді жүргізу үшін, персоналды үйрету және қолданыстағы бағдарламаларды талдау үшін пайдалы болуы мүмкін.

2010 жылы Еуропалық кеңестің әзірлеген «Жаратылыстану циклы пәндерін зерделеу/оқыту үшін қажет оқыту тілін игеру дағдыларын сипаттау элементтері (негізгі білімді аяқтаған соң)» еңбегінде жаратылыстану бағытындағы пәндердегі тілдік аспектілерді қолдану бойынша ұсыныстарды қамтиды [15]. Бақылау сұрақтары ғылыми дискурске тән ерекшеліктерін қамтиды, бұл жаратылыстану циклы пәндерінің педагогтері үшін тілдік аспектілерді оқытуда пайдалы болуы мүмкін.

Зерттеу мына тараулардан тұрады:

- ғылыми білім құрылымдарының компоненттері бойынша бақылау мәселелерінің тізімі;

- жаратылыстану циклы пәндері бойынша әдістемелік құзыреттер компоненттері бойынша бақылау сұрақтары тізімі.

Сонымен қатар ғылыми білімді жинақтау, құрылымдау және сақтау мәселелері қарастырылады:

- жаңа (және ескі) білімдерді ұсыну, талқылау;
- білімдерді бағалау;
- ғылыми білімдерді нақтылау туралы пікірлері.

Зерттеуде жаратылыстану циклы пәндерін зерделеу үшін қажет арнайы тілдік және семиотикалық құзыреттіліктер қарастырылады. (2010 жылғы Council of Europe «Көптілді және мәдениетаралық білімдегі бағалау» еңбегі) [16].

Аталған құжатта бағалаудың түрлі аспектілері сипатталады, көптілді бағдарламаларда қолданылатын бағалау және құзыреттілік мақсаттары анықталады, сондай-ақ арнайы бағдарламаларды практикалық қолдану мәселелері талқыланады. Мұнда бағалау неден тұратыны туралы түсініктеме

беріледі, бағалауға сұраныс, нәліктен түрлі жағдайда әртүрлі бағалау - формативтік және суммативтік қолданылады және Білім алушыларды қалай бағалауға болатындығы туралы айтылады. Аталған құжат көптілді және мәдениетаралық білімге қатысты сипатталған бағалау үдерістерінің және бір тілден екінші тілге ауысумен (translanguaging) қатар билингвальды және үштілді бағдарламаларда түрлі тілдерді басқару бойынша бір қатар кеңестердің қамтылуына байланысты бұл еңбек пайдалы болып табылады.

Түрлі еуропалық бағдарламалар тәжірибесі негізінде (көптілді Швейцарияны қоса есептегенде) авторлар бағалау үрдісінде тек қана бір мақсаттық тілді қолданудың біртүлдік идеологиясы шегінен шығатын әдістерді сипаттайды, сондай-ақ, жауаптармен ауысу үшін екі немесе үш тілдегі диалог туралы айтады [17].

Толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту ерекшеліктерін анықтауда Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясында төменде әзірленген әдістемелік құралдарды пайдаланылды:

1. Білім алушыларға қосымша білім берудің бағдарламаларын және жоғары сыныптарда ағылшын тілінде оқытылатын пәндер бойынша сыныптан тыс жұмыс бағдарламалары. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2016. – 321 б. [18].

2. Үш тілді білім беруге өту бойынша дайындық жұмыстарын ұйымдастыру үшін негіз ретінде қолданыстағы оқу бағдарламаларына талдау жүргізу бойынша (талдамалық анықтама). – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2016. – 25б. [19].

Мектеп Білім алушыларының функционалдық сауаттылығын дамыту жөніндегі ұлттық іс-қимыл жоспарына сәйкес оқу жетістігін сырттай бағалау рәсімі шеңберінде білім алушылардың функционалдық сауаттылығы зерттелген. Мемлекеттік бағдарламаға сәйкес жалпы білім беретін мектеп Білім алушыларының халықаралық салыстырмалы зерттеулердегі нәтижелерін (Білім алушылардың білім жетістіктерін бағалау жөніндегі халықаралық бағдарлама - PISA), 4 және 8-сынып Білім алушыларының математика және жаратылыстану саласындағы сауаттылығын бағалау (TIMSS), («Оқу және мәтінді түсіну сапасын зерделеу») (PIRLS) және жаратылыстану-математика пәндері бойынша білім беру оқу бағдарламаларын жетік меңгерген Білім алушылардың үлесін арттыру қарастырылады. Сондай-ақ, үштілді білім берудің нормативтік және құқықтық базасын жетілдіру мақсатындағы Жол картасы бойынша қолданыстағы Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты (2012) мен оқу бағдарламаларына (2013) талдау жасалады. Сараптамалық анықтамада зерттеудің нәтижесі көрсетілген.

3. Ағылшын тілін және жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді (информатика, физика, химия, биология, жаратылыстану) кіріктіріп оқыту. Оқу-әдістемелік құрал. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2016. – 94 б. [20].

Оқу-әдістемелік құралда ағылшын тілін және жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді (информатика, физика, химия, биология, жаратылыстану) оқытудың принциптері, әдістері, түрлері және педагогикалық технологиялары, сонымен бірге CLIL технологиясы (тілдік-пәндік кіріктіріп оқыту), ағылшын тілін және информатика, физика, химия, биология, жаратылыстану сабақтарында кіріктіріп оқыту барысында Білім алушылардың білімін бағалау жүйесі қарастырылған. Сонымен қатар кіріктіру сабақтарының үлгілері, Шетел және ағылшын тілдерінде информатика, физика, химия, биология, жаратылыстану пәндерінің терминологиялары берілген.

Сонымен бірге «Информатика», «Физика», «Химия», «Биология», «Жаратылыстану» пәндерінің «Ағылшын тілі» пәні мазмұнымен түйісу шегін анықтау; ағылшын тілі пәнімен ЖМБ пәндерін кіріктіріп оқытудың ұстанымдары мен әдістеріне сипаттама беру; кіріктіріп оқытуды ұйымдастыру түрлерінің ерекшелігін белгілеу; ЖМБ пәндердің мазмұнын кіріктіру негізінде ағылшын тіліне кіріктіріп оқытудың педагогикалық технологияның мәнін ашу; ЖМБ пәндерді және ағылшын тілін кіріктіріп оқытуды ескере отырып тілдік құзыреттілікті бағалаудың ерекшеліктері қарастырылады.

4. Шағын жинақты мектептің біріктірілген 5, 6-сыныптарында ағылшын тілін кіріктіре оқыту. Әдістемелік құрал. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2013. – 65 б. [21].

Әдістемелік құралда шағын жинақты мектептің біріктірілген 5, 6-сыныптарында ағылшын тілін кіріктіре оқытудың теориялық аспектілері мен әдістемелік жүйесі ұсынылған.

5. Мектептердің оқу үдерісінде CLIL-технологияны қолдану бойынша әдістемелік ұсынымдар. Әдістемелік ұсынымдар. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2018. – 73б. [22].

CLIL-технологиясын қолдану бойынша әдістемелік ұсынымдарда технологияның тұжырымдамалық аппараты берілген. Бұл технологияны қолдану саласындағы табысты тәжірибелер, CLIL-технологиясы аясында тілдік және тілдік емес пәндердің өзара әрекеттесуіне арналған әдістемелік ұсыныстар сипатталған.

Бұл әдістемелік ұсыныстар CLIL-технология негізінде ағылшын тілін және жаратылыстану бағытының пәндерін (информатика, физика, химия, биология, жаратылыстану) интеграцияланған оқыту әдіснамасының негізгі

ережелерін сипаттау мен түсіндіруге бағытталған. Осы мақсатқа жету үшін келесі міндеттер қарастырылған:

- CLIL-технологиясының мақсаты мен бағыттарын нақтылау;
- CLIL-технологиясын қолданудағы табысты тәжірибелер;
- CLIL мәнмәтіненде тілдік және тілдік емес пәндердің өзара әрекеттесуін

ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар;

- CLIL мәнмәтіненде білім алушылардың тілдік және пәндік құзыреттіліктерін бағалау ерекшеліктерін сипаттау.

6. «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту процесінде терминологиялық аппаратты қолдану. Әдістемелік ұсынымдар – Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2020. – 172 б. [23].

Әдістемелік ұсынымдарда «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту процесінде терминологиялық аппаратты қолдану бойынша әдістемелік ұсынымдар берілген. Сонымен бірге Шетелстан Республикасының жалпы білім беретін мектептерінде ағылшын тілінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін жүргізетін педагогтердің табысты тәжірибелерін жүйелеу негізінде әзірленген. Бұл нұсқаулықта ағылшын тілінде жүргізілетін ЖМБ оқу пәндері бойынша сабақтарда терминологияны оқытудың заманауи әдістерін, тәсілдері мен принциптерін тиімді пайдалану бойынша ұсынымдар берілген.

7. ЖМБ оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуда «ішінара енуді» ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар – Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2020. – 172 б. [24].

ЖМБ оқу пәндерін ағылшын тілінде оқу кезінде ішінара енгізу процесін ұсынады. Жинақта оқу пәндерін ағылшын тілінде ішінара енгізу режимінде оқытатын жалпы білім беретін мектептердің саны, сондай-ақ осы процесте ішінара енгізуді ұйымдастыруға арналған ұсынымдар берілген.

8. Білім алушылардың ЖМБ пәндерін ағылшын және оқыту (Шетел және орыс) тілдерінде оқуларының білім сапасын мониторингілеу нәтижесі бойынша әдістемелік ұсынымдар – Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2019. – 168 б. [25].

Жұмыста Білім алушылардың ЖМБ пәндерін ағылшын және оқыту (Шетел және орыс) тілдерінде оқуларының білім сапасын мониторингілеу механизмі, рәсімдері мен құралдары ұсынылған. Сонымен қатар құралда мониторинг қорытындыларына және педагогтерге арналған сауалнама нәтижелеріне, педагогтермен, білім алушылармен жүргізілген фокус-топтардың нәтижелеріне талдау берілген. Білім алушылардың ЖМБ пәндерін ағылшын

және оқыту (шетел және орыс) тілінде оқудың білім сапасын мониторингілеу нәтижесі бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірленген.

9. Шетелдегі үштілді білім саласындағы ғылыми зерттеулер нәтижелері бойынша әдістемелік ұсынымдар. Әдістемелік ұсынымдар. – Нұр-Сұлтан қ.: Ы.Алтынсарин атындағы илттық білім академиясы, 2019. – 152 б. [26].

Шетелде үш тілде білім беру саласында арнайы ғылыми зерттелген еңбектер мен олардың нәтижелеріне аналитикалық шолу жасалып, әдістемелік ұсынымдар әзірленді. Бұл әдістемелік ұсынымдар педагогтерге, оқу орындарының басшыларына, әдіскерлерге, Білім басқармаларының басшылары мен қызметкерлеріне және арнайы осы саланы зерттеуші жас ғалымдарға арналған.

10. Жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша әдістемелік ұсынымдар. Әдістемелік ұсынымдар. - Нұр-Сұлтан қ.: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2019.-176 б. [27].

Жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқыту бойынша әдістемелік ұсынымдар педагогтерге, білім беру ұйымдарының басшыларына, әдіскерлерге, Білім басқармасының басшылары мен қызметкерлеріне арналған. Аталған санаттағы қызметкерлер әдістемелік ұсынымдарды ЖМБ пәндерді ағылшын тілінде оқытуды әрі қарай дамытуға пайдалана алады.

Әлемдік білім беру іс-тәжірибесінде көптілді және билингвалды білім беру жаңалық емес. Ғылыми әдебиеттерде көптілді және билингвалды білім беру ұғымдарына көптеген анықтамалар берілген. Мысалы:

Билинг – білім алу саласындағы екінші тілді меңгеру, ал мультимәдениет – түрлі мәдени ортада өзінің мәдени сұраныстарын бірнеше мәдениет тоғысында қанағаттандыра алу қабілеті, яғни бірнеше тілді меңгеруге бағытталған білім.

Билингвалды білім – білім алу саласында екі тілді - ана тілін (Т1) және екінші (Т2) шет тілін пайдалана білу.

Билингвалды оқыту – ана тілінен екінші тілге өтудегі аралық кезең. шетелде үштілді білім беруді оқытуды енгізу кезеңінің басталуымен білім берудің инновациялық, көптілді моделін құру мақсатында ағылшын тілінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін оқыту үшін жаңа терминдер мен ұғымдар, әдістер мен тәсілдер енгізілді.

Әлемде үштілді білім берумен салыстырғанда билингвалдық оқыту кеңінен таралған, оның шеңберінде негізгі құзыреттерді көрсете отырып, билингвалдық педагогтер үшін әртүрлі стандарттар жасалды.

Бұл құзыреттер педагогтердің деңгейі мен дайындығын анықтауға көмектеседі.

Сонымен бірге көптілді білім беру орын алған.

Көптілді білім беру – үштен көп тілдерді әртүрлі пәндерді оқыту үшін ресми түрде пайдалану, оқыту процесінде, кемінде, үш тілді пайдалану: ана тілін, өңірлік немесе ұлттық тілді және халықаралық тілді (ЮНЕСКО, 1999), адамдардың жергілікті, мемлекеттік және жаһандық деңгейде білім алушылардан қоғамның толыққанды мүшесіне өтуін жүзеге асыратын оқыту процесі (Хорнбергер, 2009)

Аталған бағдарламаны орындаудың негізгі жолдарының бірі пәнді (информатика, физика, химия, биология) және тілді кіріктіріп оқыту.

Тілдік ортаға енгізу (ағылш. Language immersion programme) - пәндерді екінші тілде оқыту арқылы екінші (шет тілі болуы міндетті емес) тілді оқыту бағдарламасы.

Мақсаты – білім алушылардың тілдік құзыреттіліктерін дамыту немесе бірінші тілдің біліміне қосымша ретінде екінші тілді меңгеру сапасын арттыру

Пән мен тілді кіріктіріп оқыту (CLIL) - пәндік мазмұнын (тарих, физика және т.б.) білім алушылардың екінші немесе үшінші тілінде оқыту әдістемесі.

CLIL тіл арқылы пәнді оқып-үйрену және оқытылатын пән арқылы тілді үйренуге басты назар салады. CLIL түрлі білім беру контексттерде – балабақшаның ересек тобынан ЖОО-ға дейін қолданылады.

Бұл тәсіл бір мезетте екі пәнді бірдей оқытуды жүзеге асыруға мүмкіндік береді, алайда негізгі назар тілге де, тілдік емес пәнге аударылады. Пәндік-тілдік кіріктіріп оқыту ұстанымында бірінші тіл, екінші тіл, үшінші тіл ұғымдары қалыптасқан.

Бірінші тіл (Т1) шет тілі (орыс тілі немесе өзге ұлттық тіл). Т1-ді баланың заңды өкілі бастауыш және негізгі орта білім беру деңгейінің оқу тілі ретінде таңдайды.

Екінші тіл (Т2) орыс немесе шетел тілдеріне қатысты болып, оқытудың қосымша тілі ретінде қолданылады.

Үшінші тіл (Т3) әрқашан ағылшын тіліне қатысты қолданылады

Көптілді білім беру модельдерін «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқытуда қолдануға болады.

Халықаралық тәжірибеде көптілді білім беру модельдерінің негізгі екі тобы бар: әлсіз (weak) және мықты (strong).

Әлсіз модельдер Білім алушылардың бір ғана тілді қолдануына әкеледі.

Ал мықты модельдер Білім алушылардың бірнеше тілді еркін меңгеруіне көмектеседі.

Әлсіз топқа үш модель жатады: дәстүрлі модель, өтпелі модель, тілдік ортаға мәжбүрлеп енгізу («sink or swim» тәсілі).

Дәстүрлі модель Өтпелі модель. «sink or swim» тәсілі

Оқыту тілін пайдаланылып, Шет тілі пән ретінде аптасына 2-3 сағат оқытылады. Нәтижесінде, Білім алушылар бір тілді болып қала береді. Бұндай модель әсіресе Шет тілін күнделікті қарым-қатынаста қолдануға мүмкіндігі жоқ өңірлерде (елдерде) тиімсіз. Ол кеңес үкіметінен кейінгі мемлекеттерде, соның ішінде Шетелстанда да кең таралған. Аз ұлттармен мен иммигранттарды қоғамда ассимиляциялауға арналған. Білім алушылар оқуды ана тілінде бастайды да, бірте-бірте екінші тілге (Т2) көшеді. Бұл жағдайда Т2 - елдің мемлекеттік тілі. 7-сыныптан Білім алушылар тек Т2-де ғана білім алады. Бұл модельдің басты шарты – екі тілді (Т1+Т2) педагогтердің болуы. Нәтижесінде, білім алушылар ана тілін сабақта аз қолданып, екінші тілде сөйлейді. Мұндай модель АҚШ-та испан иммигранттары үшін қолданады. Тілдік ортаға мәжбүрлеп енгізу де («sink or swim» тәсілі) аз ұлттар мен иммигранттарға арналады. Алдыңғы модельмен салыстырғанда, бұнда білім алушылар 1-сыныптан Т2-де білім алады. Педагогтер білім алушылардың ана тілін рецептивті деңгейде ғана (тыңдалым және оқылым) біледі. Білім алушылар ана тілін үйде ғана қолданады. Бірте-бірте білім алушылар үйде де Т2-ні қолдануға көшіп, ана тілін аз қолданады да, тек бір тілді (Т2) ғана сабақта еркін меңгереді.

Қазір бұл модель сирек қолданылады, өйткені иммигранттар мен аз ұлттардың құқығын бұзады және білім алушылардың ынтасына кері әсер етеді

Тілдік ортаға енгізудің мықты модельдер тобы 3 модельден тұрады.

Тілдік ортаға енгізу моделі екі тілдің функционалдық сауаттылығын қалыптастыру мақсатында орта білім беру ұйымының білім алушыларына арнап әзірленді. Білім алушылардың бірінші тілі (Т1) – бұл жағдайда елдің ресми тілі. Екінші тілдің (Т2) елдегі мәртебесі, абыройы мен экономикалық маңызы жоғары. Білім алушыларға екі тілді қандай жағдайда пайдалану түсінікті болу үшін бірінші және екінші тілдерді әртүрлі педагогтер оқытады. Екінші тілден сабақ беретін педагог осы тілді ана тілі деңгейінде немесе еркін (С1-С2) меңгеруі тиіс. Т2-де оқыту барысында педагогтер тек Т2-ні ғана қолданады және аударманы қолданбайды. Осындай оқытудың нәтижесінде, Білім алушылар екі тілді де еркін меңгереді. Мұндай модель әлемнің көптеген елдерінде (Канада, АҚШ, Жапония, Италия, Испания және т.б.) пайдаланылады.

Тілдік ортаға енгізудің үш түрі қолданылады: ерте, аралық, кешірек. Тілдік ортаға енгізудің түрлері 3.4 кестеде берілген.

3.4-кесте Тілдік ортаға енгізудің түрлері.

Тілдік ортаға енгізудің ерте түрі, Тілдік ортаға енгізудің аралық түрі, Тілдік ортаға енгізудің кешірек түрі

Тілдік ортаға ерте енгізу бағдарламасы балабақшада, балалар бес жасқа толғанда басталады. Тілдік ортаға аралық енгізу бағдарламасы да Т1-де балабақшадан басталады. Тілдік ортаға кешірек енгізу бағдарламасы 7-сыныптан басталады.

1-2 сыныптарда білім алушылар толықтай Т2-де білім алады. Тілдік ортаға ерте енгізу бағдарламасымен салыстырғанда, білім алушылар балабақшадан 3-сыныпқа дейін білімді тек Т1-де ғана алады. Т2 балабақшада пән ретінде күніне 30-60 минуттан оқытылады. Осы кезге дейін 1-сыныптан күн сайын 45-60 минуттан сабақ өту нәтижесінде білім алушылардың Т2-де деңгейде оқудың белгілі бір тәжірибесі қалыптасады.

3-сыныпта Т1 деңгейі пәнде оқытылады, ал 4-сыныпта басқа пәндер Т1-де (деңгейінде) оқытыла бастайды. Пәндерді Т2-де оқыту әдетте 4-сыныптан басталады.

5-сыныпқа қарай екі тілде оқытылатын пәндердің саны теңеседі (50%/50%). Кейбір мектептерде Т1-де оқыту 5 және 6 сыныптарда 20%-дан 60-70%-ға дейінгі аралықта болады.

4-сыныптан Т1 және Т2-де оқытылатын пәндердің арақатынасы бірдей болады (50% де 50%) 7-сыныптан білім алушылар Т2-де оқытылатын пәндерді өздері таңдай алады. 9-11 сыныптарда Т2-де оқытылатын пәндер таңдау бойынша оқытылады.

Екі жақты модельде бір сыныптағы Т1 және Т2-де сөйлеушілер саны бірдей болады. АҚШ-та испан тілі Т1 және ағылшын тілі Т1 болып табылатын Білім алушылар бір сыныпта білім алады. Бұл модель екі себеп бойынша тиімді болып есептеледі. Біріншіден, білім алушылар бір уақытта екі тілді меңгереді. Екіншіден, өзге тілдер мен тілдік мәдениеттерге деген құрмет сезімі қалыптасады. Екі жақты модельдің екі түрі бар: 90/10 және 50/50 (2.1) 90/10 бағдарламасы 1-5 сыныптарда жүзеге асырылады, содан соң уақыт 50/50 бағдарламасының типі бойынша үлестіріледі (2.2) 50/50 бағдарламасы 1-11(12) сыныптарда жүзеге асырылады

Дәстүрлі екі тілді модель ресми түрде көптілді болып табылатын елдерге (Сингапур, Люксембург) арналады. Бір ресми тіл қолданылатын елдерде жүзеге асырылатын тілдік ортаға енгізу және екі жақты модельдерге қарағанда, дәстүрлі модельде екі немесе одан да көп тіл қолданылады. Келесі айырмашылық бағдарламаның ауқымдылығына байланысты. Тілдік ортаға енгізу және екі жақты модельдер жекелеген мектептерде қолданылады.

Әлемде көптілді білім берудің әлсіз және мықты модельдері бар. Шетелстанда, негізінен, әлсіз модель қолданылып келеді

Ал дәстүрлі екі тілді модель білім беру жүйесін толық қамтиды. Еуропада мұндай мектептер CLIL-мектептер деп аталады. Дәстүрлі екі тілді модель, әдетте, оқыту тілдерінің біреуі халықаралық (ағылшын) тілі болып табылатын халықаралық мектептерде қолданылады

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту толық және ішінара енгізу арқылы жүзеге асады.

Толық енгізу – сабақтың барлық кезеңдерін ағылшын тілінде өткізуді білдіреді, бұл нақты мектеп жағдайын, педагогтердің, білім алушылардың және ресурстардың дайындық деңгейін ескере отырып негізделген.

Ішінара енгізу – бұл сабақтың жеке кезеңдерін, терминологияны, элективті курстардың жекелеген бөлімдерін, пәндік үйірмелер және басқа іс-шараларды ағылшын тілінде жүргізу.

Біздің қарастырып отырғанымыз толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту.

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту немесе кіріктіріп оқыту әдісі жалпы барлық дидактика тәрізді, қазіргі кезде қиын кезеңнен өтуде. Жалпы орта білім берудің мақсаттары өзгерді, жаңа оқу жоспарлары және пәндерді кіріктіріп оқытудың жаңа тәсілдері әзірленуде. Ал білім беру мазмұнын жаңарту оқытуды ұйымдастырудың дәстүрлі емес әдістері мен түрлерін, сондай-ақ түрлі пәндерді кіріктіріп оқыту сабақтарын қолдануды талап етеді. Сол себепті де білім берудің жаңа технологиялары пайда болуда, олардың бірі – CLIL пәндік-тілдік кіріктіріп оқыту технологиясы.

Елімізде үштілді білім беруді енгізумен бірге пайда болған осындай ұғымдардың бірі – оқытудың пәндік-тілдік кіріктіру әдісі немесе CLIL. Оқытудағы пәндік-тілдік кіріктіру әдісі (бұдан әрі – CLIL) – бұл шет тілі құралдарының көмегімен пәнді оқыту әдісін сипаттау үшін қолданылатын кең ұғым. Бұл тәсілдің басты мақсаты – пәнді оқу мен Шет тілінен тілдік дағдыларды жақсарту.

CLIL - екі мақсатты көздейтін оқыту әдістемесі:

1. Екінші немесе үшінші тіл арқылы пәнді оқыту
2. Пән арқылы тілді оқыту.

Тіл мен пәнді кіріктіріп оқыту ең алдымен тілдік іс-әрекеттің төрт түрін (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) меңгеруге бағытталған.

Жаратылыстану бағытындағы пәндерді оқыту контексінде еліміздегі ең маңызды тіл – ағылшын тілі болып саналады, ағылшын тілін оқыту үрдісіне кіріктіруді енгізу – ең алдымен, білім алушының сабақ үстінде дамуы мен оның психологиялық жағдайын ескере отырып, оқытуды нығайту мүмкіндіктеріне

бағытталған. Жалпы білім беретін жаратылыстану-математика бағытындағы мектеп педагогтері үшін, орта білім беру мазмұнын жаңарту негіздерінің бірі, үштілді білім беруде заманауи CLIL әдісін белсенді қолдану өте тиімді. “CLIL әдісі: арнайы пәндерді ағылшын тілінде оқыту процесінде пән мен тілді кіріктіре оқыту”.

CLIL технологиялары шет тілін басқа пәндерді оқытуда оқудың қажетті құрал ретінде қарастырады. Яғни тілді үйрену кез келген пән саласы арқылы жүргізіледі, демек CLIL шет тілі сабағы емес, шет тілінде өтетін пән сабағы.

Сонымен бірге білім алушылардың тілдік қарыс-қатынастағы қажеттілігі мен мүмкіндіктерін ана тілінде ойлануларына жағжай жасайды. CLIL кезінде тіл мазмұнды зерттеу құралы ретінде қолданылады, ал мазмұн өз кезегінде тілді үйрену үшін ресурс ретінде қолданылады. CLIL оқыту әдістемесі үшін білім алушылардың ана тілінде емес оқытылатын пәндер қағидаты негіз болып табылады.

Мақсатты тіл – оқу материалын меңгеру құралы. CLIL технологиясының негізгі ұғымдарының ішінде шетелдік ғалымдар оның «4C» деп аталатын келесі міндетті компоненттерін ажыратады:

- шет тілі арқылы пәнді, ерекше терминологиялық базаны оқудың кең спектрін және одан әрі кәсіби қызметке дайындықты қамтамасыз ететін пәндік мазмұндық компонент (Content);

- коммуникативтік дағдыларды дамытуға, шет тілін тереңірек үйренуге жағдай жасайтын және алынған құзыреттерді қолданбалы мақсаттар үшін пайдалану мүмкіндігін беретін әлеуметтік-тілдік компонент (Communication);

- білім алушылардың мотивациялық құрамын арттыруға, әр түрлі оқу стратегияларын, оқу қызметінің нысандары мен түрлерін игеруге және пайдалануға ықпал ететін танымдық-оқыту компоненті (Cognition);

- мәдениетаралық қарым-қатынас дағдыларын дамытуды, басқа елдер мен халықтардың мәдениеті мен өзара қарым-қатынасының ерекшеліктерін оқу мен түсінуді білдіретін мәдени компонент (Culture).

CLIL арқылы оқыту міндетті оқу бағдарламасында да, бейресми қызметте де қолданылады. Бір пәнді оқыту бірнеше жылға дейін созылуы мүмкін. Оқытудың әдісі ретінде CLIL-мен оқытудың икемділігі, ең алдымен, мақсатты тіл арқылы оқытуға арналған уақыт мөлшерінің өзгеруінен көрінеді. CLIL арқылы оқыту жағдайында мақсатты тілді оқытудың қарқындылығы әртүрлі болуы мүмкін. Оны жаһандық, мемлекеттік және жергілікті тіл қажеттіліктерін ескере отырып, аз қарқынды және қысқа мерзімді, қарқынды және ұзақ мерзімді оқытуды ұйымдастыру үшін пайдалануға болады. Сонымен қатар, CLIL-мен оқытудың дәстүрлі тіл сабағына ешқандай қатысы жоқ, дәстүрлі сабақта тіл одан әрі пайдалану үшін оқытылады және тілді жақсы білу

мақсат болып табылады. Пән мен тілді кіріктіріп оқыту жағдайында тіл үйренудің өзі мақсат емес. Тілді білім алушылар қызықты және қол жетімді тақырыптардың көмегімен белсенді түрде оқиды.

CLIL-дің үш моделі белгілі:

- ✓ soft (жұмсақ) CLIL, language-led деп аталады, арнайы контексттің лингвистикалық ерекшеліктеріне назар аударылады;
- ✓ hard (қатты) CLIL немесе subject-led, оқу жоспарындағы пәндердің 50% - ы Шет тілінде оқытылады;
- ✓ үшінші модель осы модельдер арасындағы орташа позицияны алады және кейбір пәндер шет тілінде оқылған кезде қолданылады (partial immersion) [28].

Оқытылатын пәнге тілді «ішінара» және «толықтай енгізу» ретінде CLIL технологиясы негізінде оқытуды ұйымдастырудың әртүрлі нұсқалары болуы мүмкін.

Тілдік ортаға «ішінара енгізудің» ерекшеліктері:

- негізгі оқу пәні («Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика») бірінші тілде оқытылады (мектептің оқу тілі);

- мақсатты тілде сабақтың жеке кезеңдері өткізіледі (ұйымдастыру кезеңі, білімді өзектендіру, сабақты бекіту, рефлексия және т. б.);

- мақсатты тілде пәндік терминология оқытылады;

- мақсатты тілде пән бойынша элективті курстардың жеке бөлімдері оқытылады.

Тілдік ортаға «толығымен енгізу» кезінде:

- негізгі оқу пәні («Физика», «Химия», «Биология» и «Информатика») мақсатты тілде оқытылады (бізде ағылшын тілі);

- сабақтың барлық кезеңдері мақсатты тілде өткізіледі (жаңа материалды түсіндіру кезінде ерекше жағдайларға жол беріледі);

- негізгі оқу пәндері бойынша сабақтарда пәндік терминологияны қолдану дағдылары пысықталады;

- мақсатты тілде сыныптан тыс іс-шаралар өткізіледі;

- мақсатты тілде оқу пәні бойынша элективті курстар оқытылады.

CLIL шеңберінде шет тілін ана тілінде сөйлейтін немесе CEFR:

Ішінара енгізу сабақтың жеке кезеңдеріне мән беруді қажет етеді. Пәндік терминологиямен жұмыс жасау міндетті. Пән бойынша элективті курстардың жеке бөлімдерін ағылшын тілінде оқытуға болады.

Толық енгізуде сабақтың барлық кезеңі ағылшын тілінде өтеді. Пәндік терминологияның сөйлеуде қолдану дағдыларына назар аударылады. Яғни «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» сабақтары немесе оқу пәні бойынша элективті курстар толық ағылшын тілінде өтеді.

Сабақты өткізуге 9 шкаласы бойынша B2 - C1 төмен емес деңгейде Шет тілін білетін және CLIL саласында әдістемелік құзыретке ие пән педагогтеріне басымдық беріледі.

Қорытындылай келе, CLIL пәндік-тілдік кіріктіріп оқыту әдісі ретінде екі нәтижеге қол жеткізу: Шет тілін және пәннің мазмұнын меңгеру үшін бір оқу бағдарламасы аясында екі пәннің әдістемелік үйлестірілген бірлестігі болып табылады.

ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытуда белсенді әдіс-тәсілдерді қолдану Білім алушылардың сөздік қорын кеңейте отырып, жаңалық ашуға, әртүрлі бақылаулар, тәжірибелер жүргізуге ынталандырады. Қарапайым көрсетулер, тәжірибелер білім алушыны өз бетімен ізденуге, танымдық және шығармашылық икемділіктерін дамытуға бағыттайды. Сонымен қатар, алған білімі өмірге деген қажеттілігін қанағаттандыру мақсатында меңгерілуі қажет екендігі білім алушы санасына сіңіріледі.

Тіл мен пәнді кіріктіріп оқыту жағдайында, тілді білу пәннің мазмұнын зерделеудің құралы болып табылатынын есте сақтау қажет. Бұл жағдайда зейін арнайы мәтіндердің мазмұнына, сонымен бірге пәнге қажетті терминдерге де аударылады.

Ең бастысы білім алушының ағылшын тілін меңгерудегі сөздік қоры толығады, сөйлеу дағдысы қалыптасады.

Білім алушылар сабақта білім алушының ағылшын тілін меңгерудегі сөздік қорын қалыптастыруда төмендегі әдіс-тәсілдер қолданылады:

- терминдерді есте сақтау үшін «From Start to Finish» ойынын жүргізу маңызы жоғары. Ойын кезінде білім алушылар топтарға бөлініп, физикалық терминдердің шетел, ағылшын тілдеріндегі аудармаларын дұрыс тауып, баспалдақ түрінде орналастыру арқылы есте сақтай алады;

- «Find the terminology» (терминдерді тап) ойыны барысында ағылшын әріптерінің орындары ауыстырылып, білім алушы дұрыс жазылуын табуы қажет;

- «Tarsia» (Тарсия) әдісі арқылы білім алушылар ағылшын тіліндегі анықтамаларды оқып, сәйкес орындарға терминдерді қояды;

- «Matching» (сәйкестендіру): шетел-ағылшын терминдерінің немесе ережелердің дұрыс сәйкестендірілуіне негізделген;

- «True and False» (ақиқат және жалған) ойыны барысында Білім алушылар өздері сұрақ құрастырып, ағылшын тілінде айтылған анықтамасының дұрыс не бұрыстығына байланысты бір-бірінен жауап алады;

- «Cards» ойын әдісінде таратылып берілген парақшаларға сәйкес қандай тапсырма берілгенін анықтап, аудармасының жауабын табуы тиіс;

- Individual work «Who you fast?» – үй тапсырмасын тексеру барысында, яғни өткен тақырыптың терминдерін еске сақтау мақсатында қолданылады.

Толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту тек шет тілінде жүргізіледі. Сондықтан, білім алушының айналасында ағылшын тілді ресурстар неғұрлым көп болса, соғұрлым пәнді оқуда ағылшын тілін тезірек және тиімді меңгереді. Білім алушының сабақты меңгеру сапасы артады.

Әрине, толық ендіру күнделікті өмірде күн сайын шет тілінде сөйлесуді білдіреді. Алайда, күніне екі сағат болса да, ағылшын тілінде сабақ өту жақсы нәтиже береді.

Сабақта толық ендіру әдісін қалай қолдануға болады?

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде ақпараттық-кәсіби салада техникалық ғылымға қызмет етеді және ғылыми-кәсіби салада маңызды. Сондықтан бұл тек «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде білуді ғана емес жоғары тілдік құзыреттілікті талап етеді. Сабақ материалын шет тілінде түсіндіру ғылыми және лингвистикалық тұрғыдан сауатты болуы керек.

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мамандарды дайындауда жазба және ауызша қарым-қатынастың арнайы дағдылары:

- сұрақ қоя білуі,
- есептер шешімін дұрыс негіздей алуы,
- ғылыми-техникалық мәтіндердің мағынасын қатесіз баяндай білуі сияқты дағдылар қажетті.

Әйткенмен іс-тәжірибе көрсеткендей шет тілінде физиканы оқытуда тек осы мәселе ғана емес қосымша келесідей мәселелер кездеседі:

а) оқу пәніндегі білім мазмұнын меңгерудің артуымен қатар білім алушыларда осыны меңгертудегі тиісті тәсілдердің болмауы;

ә) сабақтарда шығармашылыққа басымдылық берілетін жаңа инновациялық тәсілдерді қолдануға бөлінетін уақыттың аздығымен шектелуі.

Толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуда қолданылатын әдістердің ерекшеліктері:

- аудио мәтіндерді тыңдап қойылған сұрақтарға жауап береді, түсінгенін айтады;

- физикалық құбылыстарды, процестерді демонстрациялауға интернет желісінен алынған видео материалдар көрсетіледі;

- физикалық құбылыстар кескіні көрсетіліп, осы құбылысты ауызша баяндау ұсынылады.

Мәтінмен жұмыс:

Физика бөлімдері бойынша мәтіндерді бір тілден екіншісіне аударып ауызша мазмұнын айту қарастырылады.

Практикалық сабақтарды жүргізу үшін:

- есептер шығару;
- аудио мәтіндер бойынша сұрақтарға жауап беру;
- видео материалдар бойынша пікірталастыру, физиканың қандай да бір бөлімін қортындылау үшін белгілі бір тақырып бойынша эссе жазу және т.с.с.

Тіл оқыту бағдарламасына пәнді оқыту кіріктірілген, ал тақырыптық материалды талқылау үшін тілдік ортаға ену қажеттілігі оқылатын тақырып аясында тілді қолдануға ынталандыруды айтарлықтай арттырады. Мұндай сабақтар білімді меңгеруді ынталандыру және пәндік қажетті біліктерді дамыту бойынша көп жұмыс жүргізуді қарастырады. Бұған тек қана нақты пәнді зерделеу және тілді оқыту үшін қажетті арнайы іріктеліп алынған мәтіндерді оқу мүмкіндік жасайды, олар: лексикалық және грамматикалық бірліктер мен құрылымдар, тілдік іс-әрекеттің барлық түрлері: оқылым, айтылым, жазылым тыңдалым.

Жұмыс барысында білім алушылардың қарастыратын тілдік материалының көлемі едәуір көптігі, балалар пәндік қажетті терминдермен өздерінің сөздік қорларын толықтырады.

Педагог сабақтардың пәндік мазмұнын ойластыруы, оқу курсының құрылымымен сәйкестендіруі және түрлі ресурстарды қолдану арқылы, тақырыпты толықтыратын немесе пысықтайтын материалды мұқият іріктеуі қажет.

Сонымен қатар тапсырмалардың түрлі деңгейлерін пәндік мазмұнға сәйкес етіп, оны түсінуге, тексеруге және талқылауға болатындай негіздеп әзірлеуі тиіс.

Кіріктірілген сабақта келесі элементтер болуы тиіс:

тілдік іс-әрекеттердің дағдыларын (тыңдалым, айтылым – монологтік, диалогтік тілдесу, оқылым, жазылым) қалыптастыру мен дамытуға бағыттау;

- білім алушыларды тілдік аспектілерді (сөздің айтылуын, лексиканы, грамматиканы); сабақтың кешенді мақсаттарын (ағылшын тілінде тілдесуге үйрету, ағылшын тілін қолдану арқылы танымдық іс-әрекетке оқыту) меңгерулеріне бағыттау;
- сабақ мақсаттарының оқу тақырыбына, ағылшын тілін оқыту бағдарламаларының және сол сыныпқа арналған оқу жоспарының талабына сәйкестігі;

- сабақтың оқу тақырыбы бойынша тілдік жаттығу материалдарын қолдану және тілдік жаттығуларды сабақтың мақсатына жетуге бағыттау;
- сабақтың негізгі практикалық мақсаттарына жетуге бағыттау; білім алушыларды тілдік жаңа материалмен жұмыс істеуге дайындау; фонетикалық дағдыларды дамыту;

– тыңдалымға үйрету: қойылған мақсатқа жету үшін педагогтің қолданған тәсілдері; аудиомәтінмен жұмыс істеу кезеңдерінің әдістемелік негізделуі; мәтінді қабылдауға (тілдік қиындықтарды болдырмау, тілдік тапқырлыққа, алдын-ала білуге үйрету) дайындықты ұйымдастыру; қабылдау қызығушылығын ынталандыратын мақсатты тапсырма қою; магнитофон (күйтабақ ойнатқыш) қолдану; тыңдауды тиімді пайдалану; көзбен көру, көркем бейне, суретті көрнекіліктерді және тілдік және мағыналық тіректерді пайдалану;

– айтылымға үйрету: сөйлеуге арналған диалог-үлгілер, мәтіндер (ауызша, жазбаша), материалдарды іріктеу; ОТҚ, көрнекіліктер пайдалану; Білім алушыларға көмек ұйымдастыру және диалогтік (монологтік) пікір айтуды құрастыруды басқару; тірек түрлерін (жоспар, логикалық-синтаксистік сызбанұсқа, тірек сөздер, бастамасы және соңы және т.б.) қолдану; педагогтің қолданған ойын тәсілдері мен проблемалық тапсырмаларының тиімділігі;

-оқылымға үйрету: оқу техникасы дағдыларын және оқығанды түсіну біліктерін қалыптастыру; мәтін алды, мәтін кезіндегі және мәтіннен кейінгі кезеңдерде түрлі тәсілдерді, тапсырмаларды және жаттығуларды қолдану; мәтін бойынша жұмыс істеудің әр кезеңі міндеттерінің дұрыс шешілуі; түсінуді бақылауға арналған (ұсынылған сұрақтардың дұрыс жауабын табу, тірек сөздер негізінде мәнмәтінді суреттеу) тиімді әдістемелік тәсілдерді пайдалану; мәнмәтінді ауызша сөйлеуді дамытуға арналған негіз ретінде қолдану, оқытудың бұл сатысында мәтінді осылайша қолданудың мақсаттылығы; жаттығулардың тиімділігі;

-жазылымға үйрету: тәсілдер мен тапсырмаларды қолданудың дұрыстығы; оқытудың мақсатымен сәйкестігі (жазбаша мазмұндау, диалогтегі қақпа сөздердің кеңеюі, аннотация жазу; аудару, болашақта хабарлама, баяндама жасаудың жоспарын құрастыру, неғұрлым маңызды сөйлемдерді анықтау, жоспар, тезистер, тірек сөздер және сөз тіркестерін оқу процесінде конспект құрастыру).

Әдістемелік ұстанымдарды жүзеге асыру:

- ✓ ағылшын тілін білім алушылармен тілдесу құралы ретінде үнемі қолдану;

- ✓ білім алушыларды тек ағылшын тілінде сөйлеуге бағыттау үшін олардың ойлау қабілеттерінің негізі ретінде ана тілін пайдалану;
- ✓ неғұрлым күрделі материалды, тілдің стилистикалық, фразелогиялық ерекшеліктерін түсіндіру, білім алушыларды өз пікірлерін айтуға дайындалуда көмек көрсету, ағылшын тілінде тілдесудегі қателіктердің нәтижесін салыстыру үшін тілдік бірліктің мәнін, мағынасын анықтау процесінде ана тілін қолдану;
- ✓ ана тілінде айтылған өзінің пікірлерін ағылшын тілінде қайталау; білім алушылардың ана тілін қолдану (үнемі немесе қажетті тілдік құралдардың жетіспеуі жағдайында ғана).

Оқытудың мақсаттарына жету үшін келесі тұжырымдарды есте сақтау қажет:

1. Сабақта тілдесу әрекетінің барлық түрлерін дамытуға жағдай жасалуы тиіс.

Тыңдалым дағдысын дамыту үшін материалдың бір бөлігі аудиомәтін түрінде, сөйлесім дағдысын дамыту үшін – диалог және әңгімелесу арқылы берілуі тиіс. Тыңдалымды жазумен байланыстыруға болады (мысалы, кесте толтыру, сызбанұсқа құрастыру, бос орындарды толтыру).

Оқылым дағдыларын дамыту үшін білім алушылардың жас ерекшеліктеріне және тілдік дайындық деңгейіне сәйкес келетін түрлі стильдегі түпнұсқалық мәтіндер іріктеп алу қажет. Мәтіндер көлемі жағынан онша үлкен емес бөліктерге бөлініп және суреттермен, сызбанұсқалармен, карталармен көркемделіп берілген жағдайда жақсы қабылданады.

Білім алушылардың сөздік қорын толықтыру және арнайы терминдермен таныстыру бойынша жұмыс үнемі жүргізіліп отыруы тиіс.

Сұрақ қою және жауап беру, өз ойын, пікірін айту, басқалардың пікірін тыңдау біліктерін қалыптастыру (рөлдік ойындар, проблемалық жағдаяттар, дебаттар және т.б.).

Білім алушылардың білім жетістігін бағалау: «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерінің ағылшын тіліндегі материалдарды, ағылшын тілінде сөйлеу дағдылары мен біліктерін меңгеру деңгейі; сұрақ-жауап жұмысының, жаттығулар мен тапсырмалардың орындалуының, тестілеу, суреттермен, таратпа материалмен жұмыс істеудің тиімділігі.

Осымен, ағылшын тілі және физика, химия, биология, жаратылыстану, информатика пәндерін кіріктірілген оқыту барысында білім алушылардың білімдерін бағалау жүйесі:

- 1) ағылшын тіліндегі сөз қорын толықтыруға;

2) өз ойын және ақпаратты ағылшын тілінде ауызша жеткізе білу біліктерін дамытуға;

3) педагог пен білім алушының сөзін, аудио/бейнетаспаны тындау, ағылшын тілінде тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну біліктерін қалыптастыруға;

4) зерделеніп отырған тақырып бойынша ағылшын тілінде оқылған мәтінді түсінуге;

5) қажет жағдайда ақпаратты жазбаша нұсқасында жеткізуге бағытталуы тиіс.

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерінің мазмұнын ағылшын тілінде түсіне және түсіндіре білуі.

Қазақстан Республикасының білім беру процесінде «Биология», «Химия», «Физика» және «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде пилоттық режимде 153 мектеп ҚР БҒМ 31.11.2017 жылғы №556 бұйрығына сәйкес (ҚР БҒМ 06.11.2014 ж. № 455 бұйрығына 4-қосымша) оқытады [29].

Қазақстанда үш тілде білім берудің 3 эксперименталды алаңы: «Дарын» РҒТО желісіндегі 33 мектепте, 20 Назарбаев зияткерлік мектебі және 30 Білім Инновация Лицейінде жүзеге асырылады.

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуды толық енгізу ерекшеліктерін анықтау үшін) Қазақстанда оқу пәндерінің ағылшын тілінде оқыту тәжірибесін қарастырайық.

20 Назарбаев зияткерлік мектебі және 30 Білім Инновация лицейі үш тілді пәндерді оқыту тілдері ретінде пайдаланатын көптілді білім берудің моделін қолданады.

Білім Инновация лицейінде 9-сыныптан, шет тілді ортаға кешірек енгізу бағдарламасы жүзеге асырылады, бұнда орыс тілінде оқытылатын топтар оқу бағдарламасының 46%-ын шет тілінде оқиды. Қалған пәндер ағылшын тілінде оқытылады. Ал орыс тілі пән ретінде оқытылады.

Назарбаев зияткерлік мектебі білім алушыларды пәндерді ағылшын тілінде оқуға 4 жыл бойы қарқынды түрде дайындайды, ал Білім инновация лицейі 4 айлық қарқынды тілдік дайындықты жүзеге асырады

Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытуды толық енгізу үшін көптілді білім беруді табысты жүзеге асырып жатқан 5 елдің тәжірибесін толықтай көшіру мүмкін емес, өйткені үш тілдің әртүрлі тілдік топтарға жатуы, өңірлердің арасында тілдік айырмашылықтардың болуы, ағылшын тілі ортасының болмауы, қала мен ауылдар арасында ресурстық айырмашылықтардың болуы Қазақстандағы тілдік жағдайдың ерекшеліктеріне жатады.

Үш тілде білім беруді одан әрі енгізу ғылыми-әдістемелік базаны терминологияны біріздендіру тұрғысынан дамытуды, ағылшын тілін пән мен тілді кіріктіріп оқыту және пәнге бағыттап оқыту әдістерін ескере отырып, әдістемелік сүйемелдеуді жетілдіруді, үш тілде білім беруді енгізу процесін нығайту мақсатымен жүйелі түрде толық енгізу режимінде «физика», «химия», «биология» және «информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту ерекшеліктерін нақтылауды қажет етеді.

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту (CLIL) әдісін қолдана отырып оқыту кезінде Білім алушылардың тілдік дайындық деңгейін анықтау қажет екенін атап өткен жөн. CEFR «тілдерді меңгерудің жалпыеуропалық шеңберіне» сәйкес Білім алушылар базалық пайдаланушыдан төмен емес деңгейде екінші және үшінші тілдерді меңгеруі қажет. Бұл дегеніміз білім алушылар педагогтің және сыныптастарының күнделікті қарым-қатынас жағдайында сөйлеген сөздерін есту арқылы түсінуі керек. Өздерін және басқаларды таныстыра білу, сұрақтар қойып, оларға жауап беру. Қысқа және қарапайым мәтіндерді нақты, оңай болжанатын ақпаратты табу арқылы түсіну. Қарапайым қысқа мәтіндерді жазу оларға нақты, оңай болжанатын ақпаратты табу. Қарапайым қысқа жазбалар мен хабарламаларды жазу.

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту сабақтарында, мүмкін болса, оқуға керек, материалдың көп бөлігін анимация түрінде қолданып, аудио мәтін түрінде ұсынылуы мүмкін, оқытудың іздеу әдістерін қолдана отырып, материалды диалог пен әңгіме арқылы түсінуге болады.

Оқу материалын таңдау кезінде тыңдауды жазумен біріктіруге болады (кестелерді толтыру, сызбаларды құру, бос орындарды қалпына келтіру), Білім алушылардың жас ерекшеліктеріне және тілдік дайындық деңгейіне сәйкес келетін стиль бойынша әр түрлі аутентикалық мәтіндерді таңдау қажет. Сондай-ақ, аудио және бейне материалдарды пайдалануға болады.

Мәтіндер кішкене бөліктерге бөлініп, суреттермен, диаграммалармен, карталармен және т. б. сүйемелденсе жақсы қабылданады.

Халықаралық сарапшылар үш тілде білім беруді өңірлік ерекшеліктер мен әртүрлі нұсқаларды ескере отырып, басты кезеңдер мен индикаторлармен бірге ұзақ мерзім ішінде енгізуді ұсынады.

Алайда, педагогтер үш тілде білім беруге, соның ішінде пәндерді ағылшын тілінде оқытуға кедергі келтіретін бірқатар мәселелерді атап көрсетті:

- бірыңғай әдістемелік-нұсқаулық құжаттың болмауы;
- педагогдердің тілдік және әдістемелік дайындық деңгейінің төмен болуына байланысты психологиялық кедергілердің болуы.

Жоғарыда зерттелген зерттеулер негізінде толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытудың ерекшеліктері анықталды.

«Толық енгізу режимінде ағылшын тілінде оқытылатын «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндері бойынша оқыту сапасы әдістемелік ұсынымдарында оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін төмендегі ұсыныстар ұсынылады:

1. Оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін білім алушыларды ағылшын тілінде білім алуға ұзақ уақыт дайындау;

2. Пәндерді ағылшын тілінде оқытуды ішін-ара енгізуді 7-сыныптан бастау;

3. «Толық енгізу режимінде ағылшын тілінде оқытылатын «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндері бойынша оқытуды 10 сыныптан енгізу;

4. Тілді жетік білетін педагогтердің оқу пәндерден сабақ беруі яғни ағылшын тілін еркін (С1-С2) меңгеруі тиіс (Сабақты өткізуге 9 шкаласы бойынша В2 - С1 төмен емес деңгейде шет тілін білетін маман өткізеді).

5. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» оқу пәндері немесе оқу пәні бойынша элективті курстар жыл бойы толық ағылшын тілінде өтуі (оқу пәнінің бойынша сабақтың барлық кезеңі) қажет.

6. Пәндік терминологияның сөйлеуде қолдану дағдыларына назар аударылады.

7. «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушының деңгейі В2 - С1 төмен емес деңгейде болу керек.

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» «Оқу пәндері бойынша оқыту сапасы» әдістемелік ұсынымдарында оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту үшін Қазақстандық мектептер мен ЖОО-лардың үш тілде білім беруге дайындығына тоқталдық. Яғни:

- білім алушылардың әлсіз тілдік дайындығы, ағылшын тіліне бөлінетін сағат санының аз болуы (аптасына 2 сағат) және ауызекі ағылшын тілін қолдануға қажетті тілдік ортаның болмауына байланысты оқу сапасының төмендеу қаупі;

- үш тілде білім беру барлық білім алушыларға жарамды болмауы мүмкін;

- үш тілді білім беруге бірден өту баланың психологиялық және физикалық жағдайына кері әсер етуі мүмкін;

- тілдерді оқытуда мектеп пен ЖОО бағдарламаларының арасында сабақтастықтың болмауы: мектеп түлектері тілді қажетті (B2) деңгейде білмейтіндіктен, ЖОО-да мектепте өткен бағдарламаны қайта өтеді.

Үш тілді білім беру жүйесін бағдарламалық қамтамасыз етуге арналған ғылыми зерттеулер келесілерді ғылыми негіздеуге бағытталған:

- үш тілді білім берудің электронды контентін жасау;
- үш тілді білім беруді бағдарламалық ілеспе жасау республикалық жүйесін құру;
- Coursera типі бойынша бұқаралық ашық онлайн-курстарды дайындау және енгізу бойынша бағдарламалық кешенді құру.

Толық енгізу режимінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқытатын педагогтер кәсіби әлеуметтік желілерде тіркеліп, төменде көрсетілген цифрлық платформаларды қолдана алады:

- <https://www.khanacademy.org/>;
- <https://bilimland.kz>;
- <https://www.stem.org.uk/>;
- <https://www.pinterest.com/>;
- Quizlet.com;
- <https://quizlet.com/238550914/heat-transfer-flash-cards/>;
- <https://quizlet.com/238550914/flashcards>.

Сонымен, мемлекетте жүргізіліп отырған тіл саясатының бір бағыты ретінде аталған бағдарламаны жүзеге асыруда жалпы орта білім беретін мектептердегі шет тілі пәнін оқыту тенденцияларының алатын орны ерекше екенін байқап отырмыз.

Бүгінгі таңда өзекті болып отырған «тілді аудармасыз» оқыту мәселесі талай оқытушы-ғалымдарды ойландырып жүргені сөзсіз. Әрине, бұл орынды да. Себебі, Қазақстанда тұрып, шет тілін үйренем деушілер саны жылдан-жылға көбейіп бара жатқандығы да жалған факті емес. Осындай үдерісте елімізде өзге ұлт өкілдеріне шет тілінде білім беруге машықтанған мамандар қаншалықты деген ой мазалайды? Шет тілді мамандардың әлемдік тілдерді оқыту әдістемесін меңгеру деңгейі қандай? Тілді үйретуде қаншалықты бәсекеге қабілетті мамандарға үміт арта аламыз? Әрине, тілді меңгертуде түрлі әдіс-тәсілдерді пайланатындығымызды білеміз. Оқыту әдісінің мәні, әдіс және тәсілдерінің ара қатынасында. Сондықтан, «Қалай оқыту керек?» дейтін дәстүрлі дидактикалық сұрақ заңды түрде оқыту әдісінің категориясын шығарады. Жалпы әдіс – жоспарланған мақсат пен соңғы нәтиженің арасын байланыстыратын оқу процесінің өзегі. Оның жүйедегі айқындаушы рөлін «мақсат-мазмұн-форма-оқыту әдісінің құралдары» көрсететіндігі белгілі.

Әдіс гректің «metodos» деген сөзінен алынған, табиғат құбылысын және әлеуметтік өмірдің жағдайын зерттеу немесе таным жолы, құбылыстарды оқып білу жолдарын, әдіснамалық теория танымы мен шындықты зерттейтін тәсіл. Философия әдісті белгілі түрде іс-әрекетті ретке келтіретін, мақсатқа жету тәсілі ретінде қарастырады. Тұтастай алғанда, әдіс – практикалық және теориялық әрекеттерді шындығында меңгеруге бағытталған нақты міндеттерді шешудегі операциялардың, бірдей тәсілдердің жиынтығы.

Педагогтер оқыту әдісі туралы түсінікті әртүрлі дәлелдеді. Біреулері оны «танымды басқаға беру әдісі» (Д.И.Тихомиров) немесе педагогтің іс-әрекеті мен әдіс-тәсілі (Н.В.Ельницкий) деп қарастырса, С.А.Ананьев оқыту әдісін «білім беру тәсілдерінің үйлестіру жиынтығы» деп көрсетеді.

Оқу-танымдық іс-әрекетіне сәйкес оқыту әдісі құбылыстың мәнін танып білудегі әдіс-тәсілі ретінде қарастырады. Осы түсініктегі әртүрлі дефиницияларды негізге ала отырып, мынадай тоқтамға келеміз: оқыту әдісі – бұл білім алушы мен оқытушы арасындағы жүйелі, өзара байланысқан білім мазмұнын меңгеруге арналған іс-әрекет жүйесі.

Оқыту әдістері – тарихи категория, олар білім беру мазмұны мен мақсатының ауысуына байланысты өзгереді. Америкалық педагог К.Керр оқыту әдіс сапасындағы төрт «төңкерісті» бөліп көрсетеді (1972). Біріншісі – үлгі болып педагог саналады. Бұнда – ата-аналар кәсіби педагогтерге орын берді, екіншісі – ауызша сөздерді жазбашаға ауыстырды, үшіншісі оқуға баспа сөздерін кіргізді, төртіншісі – осы кезде болып жатқан автоматтандыру мен компьютерлендіру оқыту процесіне енгізуді болжады.

Америкалық педагог К.Керрдың оқыту әдісінің төртінші түрін басшылыққа алсақ. Әрине, ғылым мен техника қарқынды дамыған заманда тілді неліктен техника құралдарымен уақытты ұтымды пайдалана отырып жылдам меңгермесе? Бүгінгі таңда дәстүрлі оқыту әдісінен сәл де болса ауытқып, дәстүрлі емес әдістерді көптеп қолданып жүрміз. Аталған әдістердің біріне тілді ғаламторда жария етілген сайттар арқылы жылдам меңгеру. Әлбетте, қай тілді меңгермес бұрын оны оқу мен оқытуда көптеген қиыншылықтар туындайтындығы мәлім. Ғаламтордағы сайттарға сүйене отырып, полиглот мамандардың меңгерген әдіс-тәсілдерін зерттеп-зерделеп көріп сараптама жасауға тура келді. Бірнеше полиглоттардың ішінен Александр Петровтың ағылшын тілін тез арада үйрену әдістемесін басшылыққа алған жөн.

Жалпы тілді аудармасыз оқыту әдісінде тірек сөздерді сөз тіркестері ретінде беріп оны қайта-қайта қайталату және оған ассоциация жасату арқыры меңгертен орынды. Тілді тірек сөздер арқылы меңгертіп, есте сақтатқан соң, мәтінмен жұмыс әдісін пайдалануға болады. Мәтін – өте күрделі тілдік құрылым екендігін ескере отырып, мәтін тек сөзден емес, сонымен қатар кесте, диаграмма, сурет сияқты визуалды бейнелерден тұруы мүмкін. Осыған байланысты мәтіндерді екі түрге бөліп қарауға болады. Олар: тұрас мәтіндер және жадағай (тұтас емес) мәтіндер. Тұтас мәтін түрлері: Сипаттау (көркем және техникалық); Мазмұндау (әңгіме, есеп, репортаж); Түсіндіру (интерпретация); Дәлелдеу (ғылыми түсініктеме, негіздеме); Нұсқау беру

(ережелер, жұмысты орындауға қатысты нұсқаулар); Жадағай (тұтас емес) мәтіндерге: толтыруға арналған түрлі формалар; ақпараттық парақшалар; Кестелер мен сызбалар; Диаграммалар, карталар; Билеттер; Жарнамалар; Мәзірлер; Журналдың негізгі беті, постерлер жатады. Аталған мәтіннің түрлерін тиімді пайдалана отырып, тілді оқыту әдістерін де әр оқытушы өз шеберлігіне қарай ұтымды пайдалануға болады.

Сондай-ақ, тілді оқытуда функционалдық сауаттылық пен оқу сауаттылығын да басшылыққа алған жөн. Бұл ретте сауаттылық – оқу, жазу, санау және құжаттармен жұмыс жасай алу дағдылары; Минималды сауаттылық – қарапайым хабарламаларды оқу және жазу дағдылары; Функционалды сауаттылық – адам өзінің оқу және жазу дағдыларын әлеуметтік ортада қарым-қатынас жасауда қолдана білу қабілеті. Яғни, адамға өзін қоршаған әлеуметтік ортамен қарым-қатынасқа түсуге мүмкіндік беретін және сол ортаға тез, әрі жайлылықпен бейімделуге жағдай туғыза алатын сауаттылық деңгейі. Тілді үйренушілерге тірек сөздер мен сөйлемдерді жаттату арқылы тыңдаушылармен әртүрлі жұмыстар жүргізе отырып функционалдық сауаттылықтарын да дамытуға болады. Функционалдық сауаттылық мазмұны келесі құзіреттіліктерден көрінеді. Олар: Оқу, жазу сауаттылығынан; Жаратылыстану ғылымындағы сауаттылықтан; Математикалық сауаттылығынан; Компьютерлік сауаттылығынан; Денсаулық мәселесіндегі сауаттылықтан; Құқықтық сауаттылығынан тұрады.

Осылардың ішінде мәтінмен жұмыс барысында оқу сауаттылығын қалыптастыру маңызды. Оқу сауаттылығы жазба мәтіндерді түсіну, өз мақсатына жету үшін оның мазмұнын қолдану, қоғам өміріне белсенді қатысу үшін білімі мен мүмкіншіліктерін дамыту қабілеті.

Тілді оқыту әдістерінің енді біріне «Синквейн (бес жолды өлең)» әдісі де пайдалануға болады. Француздар синквейн деген өлеңді ойлап тапқан (француз тілінде бес санын білдіреді). Кейбіреулердің айтуынша еркін аудармада бұл сөз «бес шабыт» деген мағына береді екен. Синквейн жай өлең емес, белгілі бір ережелерге сәйкес жазылған өлең. Бұл тәсілді мәтін мазмұнымен таныс болған соң, білім алушытердің тақырыпқа қатысты түсінігін тексеру, тақырыпқа қатысты көзқарасын білдіру және ойын түйіндеу үшін қолдануға болады. Бұл ретте тыңдаушыларға қажетті сөздерді жаттату арқылы өздігінен сөздерден сөз тіркестерін, сөз тіркестерінен сөйлем құрату арқылы олардың тілге деген қызығушылықтарын арттыра отырып тілдерді оқытып үйретуге болады. Мәселен, Оны жазу ережелері:

Бірінші жолы тақырыпқа қатысты ұғым әдетте зат есім (қоғам).

Екінші жолы осы зат есімді айқындайтын және білім алушының ол туралы түсінігін сипаттайтын екі сын есім (әділ, рухани).

Үшінші жолы ұғымның әрекетін, ықпалын өзгерісін көрсететін үш етістік (дамыды, өркендеді, көркейді).

Төртінші білім алушының ұғымға немесе оқиғаға қатысты көзқарасын білдіретін төрт сөзден тұратын сөйлем (қоғам әділ, рухани дамыды, өркендеді, көркейді).

Бесінші жолы адамның осы ұғымға қатысты сезімдерін ассоциацияларын көрсететін зат есім, әдетте бірінші сөздің синонимі (көпшілік).

Тілдерді оқытуда «Фактілер мен пікірлерді» де орынды пайдалануға болады. Ақпаратпен жұмыс жасау барысында тыңдаушылар фактілер мен пікірлерді ажырата алуы маңызды. Факті – ол шынайы оқиға, құбылыс. Өмірде болған, болып жатқан нәрсе. Фактілердің екі түрі бар. Ғылыми және күнделікті. Ғылыми фактілер – әрдайым көптеген бақылаулар мен эксперименттер, тәжірибиелерге негізделіп, жалпыланған білімнің қорытындысы. Ал күнделікті фактілер адамның қоршаған ортаны қабылдау нәтижесі. Кез келген фактінің жалған не шындық екенін тексеруге болады. Тілді аудармасыз оқытуда тыңдаушылар өз ойын жеткізуде схема-карта әдісін пайдалана отырып, фактілер мен пікірлерін алғашында сызба картаға сызып, одан әрі тірек сөздерді қолдану арқылы сөйлем құрап, өз ойларын жеткізуге де дағдыланады.

Тыңдаушылар өз пікірлерін ортаға сала отырып, сол пікірді айтуға талаптанады. Ал пікір дегеніміз – бір нәрсе туралы пайым. Мәселеге, құбылысқа немесе оқиғаға қатысты жеке көзқарас, бағалау ақпараты.

Пікір – субъективті, факт – объективті.

Пікір шынайы болуы үшін фактілерге сүйену қажет және оның шынайылығының негіздемесі болуы керек.

Тілдерді оқытуда «PRES тәсілін» де қолдануға болады. Мәселен, мәтінді оқып болған соң, білім алушы аталған тәсіл негізінде өз ойын білдіреді.

Позиция: «Менің ойымша...», немесе «Мен деп санаймын» деген құрылымдарды қолданып мәселеге қатысты өз пікірін айтып, көзқарасын түсіндіреді.

Негіздеу: «Өйткені.....» деген сөзден басталатын сөйлем құрылымын пайдаланып, өз ұстанымының неге негізделгенін түсіндіреді.

Мысыл келтіру: ойын «мысалы, ...» сөзімен жалғастырып, өз көзқарасын қолдайтын мәліметтер, фактілер мен дәлелдемелер келтіреді.

Қорытынды: ойын «сонымен, сондықтан, сөйтіп..», «мен деп санаймын» сөйлемімен жалғастырып, өз пікірін жинақтап, қалай әрекет жасау керектігі туралы қорытындыға келеді.

Сонымен қатар «ТТСК» (тұжырым, талдау, синтез, кілт)» әдісін де орынды қолдануға болады. «ТТСК» деген не? Мәтінді талқылауға, оқуға және жазуға бағыттауға көмектесетін он сұрақтан тұратын жиынтық.

Сондай-ақ, тілді оқытуда «ИНСЕРТ» әдісін де тиімді пайдаланған орынды. Ағылшынша дыбыстық шартты белгі. Толық аудармасы – интербелсенді жазу жүйесі, тиімді оқу және ойлану», тиімді оқу мен ойлауға арналған жазудың интербелсенді жүйесі. Бұл тәсіл білім алушыға оқыған мәтіні бойынша өз түсінігін реттеуге, бақылауға мүмкіндік береді.

Мәтінмен жұмыс жасағанда «Мәтінмен жұмыстың төрт ресурс әдісін» ұсынуға болады.

Ұсынылып отырған әдіс артықшылықтары:

Тыңдаушының мәтінмен жеке жұмыс жасауына мүмкіндік береді;

Мәтіннен алған білімін өздігінен бағалай алады;

Мәтінмен өмірді байланыстыруына мүмкіндігі бар сыни ойлауын дамытады.

Тілдерді оқытудағы «ЖИГСО» әдісінің ерекшеліктері:

Бұл тәсіл негізінде білім алушы өздігінен ұғынады, меңгере алады;

Меңгерілген ақпаратты басқа топ мүшелеріне түсінікті етіп жеткізеді;

Мәтінмен өздігінен жұмыс жасау дағдысы дамиды;

Жаңа ақпаратпен жұмыс жасау барысында ынтасы артады;

Белгілеу, тұжырымдау және мәтінге сұрақ қоя біледі;

Басқаларды естиді және тыңдай біледі;

Ақпаратты қысқа да, нұсқа жазбаша бере алады;

Өзінің және топ мүшелерінің білім алуына жауапкершілікпен қарайды;

Таным әрекеті үдерісінде қарым-қатынас шеберлігі артады.

Тілдерді оқыту мәселесінде «Менталды карта» әдісін тиімді пайдалануға болады. Аталған әдістің артықшылығы ақпаратпен жұмыс жасау кезінде мәтіндегі негізгі идеяларды есте сақтауды жеңілдететін сызба түрінде көрсету жолы. Картаның ортасына басты идея орналастырылады, ал одан кілт сөздері бар тармақтар шығарылады; Нәтижесінде ерекше және жарқыраған шырмауық тәріздес сызбалар шығады. Ол жақсы есте сақталады; Бұл әдісті жүргізуде арнайы «XMind» бағдарламасын қолдануға болады. «XMind» бағдарламасын пайдалан отырып, мәтінмен жасалынған жұмысқа қысқаша тоқталсақ, бұл тәсілді, басқаша ойды, әңгімені жазып алу техникасы деп атауға болады.

Жазу өте жылдам өтеді және оның өзіндік ерекшеліктері бар. Жұмысты жеке және топта жасауға болады. Көп ойды бір уақытта мида сақтау, психофизиологиялық тұрғыдан мүмкін емес, сол себептен ойды көрініс ретінде көрсету келесі ерекшеліктермен айқындалады.

Олар: көптеген ұғым, элементтер жеңіл танылып, олардың өзара байланыстары көрінеді;

Ассоциациялық ойлау дамып, қайталау тез және тиімді түрде өтеді;

Негізгі ой айқын көрініске ие бола алады;

Білім алушылардың сандық сауаттылықтары артылады.

Сол секілді «Коуч үдерісін практикада қолдануға» да болады. Жалпы «Коучинг» термині алғаш рет 1830 жылы Оксфорд университетінде «Нұсқаушы немесе Тренер» ретінде білім алушыны емтиханға үйретуші «Жетелеуші» сленг мағынасында қолданылды.

Коучинг адамдардың қабілеттері мен біліктіліктерін және іс-әрекетті дамытудың пайдалы жолы.

Коучинг – кәсіби оқудың бір түрі, ол – оқытушының қызметіне бағытталған ең тиімді оқу үдерісі. Коучинг үдерісі тәжірибесі, өтілім деңгейі әртүрлі оқытушылардың үздіксіз дамуына ықпал етіп, басқару үдерісін табысты өзгертіп, ұжымның кәсіби дамуын қамтамасыз етеді.

Коучинг өзінің тиімділігін іс-тәжірибеде қолданылуы кезінде:

Оқыту үдерісіндегі жалпы (жоспарлау, моделдеу, құрастыру, жүзеге асыру, байланыстыру) мәселелерді шешудегі тәжірибеге жолбасшы бола біледі;

Оқу стратегияларын (тәсілдері мен амалдарын) таңдау мен жүзеге асыру арқылы оқуға деген қызығушылықтың артуы, білім сапасының көтерілуі байқалады;

Педагог (кез келген тәрбиешінің) өзінің ішкі түйсігіндегі болмыстық қажеттілікті тану арқылы функционалдық сауаттылығын жетілдіруге бағытталған ішкі факторды дамытуына мүмкіндік береді.

«Коучинг үдерісін тәжірибеде қолданған кезде Коучинг құралдарына: қарым-қатынас жасау, сұхбаттасу, бағалау, жоспарлау, бағамдау құралдары және тағы басқаларын жатқызуға болады.

Коучинг әдістері – осы құралдарды қолдану өнері немесе құралдарды қолланудың тәсілі. Коучингтің міндеті – ең жақсы, сенімді және тексеруден өткен коучинг әдістерін және құралдарын басқаруға ұсыну.

«Коучингтегі құралдардың жиынтығы» Жоспарлау: коучинг адамдардың ішкі жан-дүниесіндегі ең жақсы нәрсені сыртқа алып шығуға мүмкіндік береді. Коучингтегі өзара қарым-қатынастағы басты басымдылық коучингке қатысушыға бағытталып, таңдалған әрекеттер бақыланып отырады.

Қорыта айтар болсақ, тілді үйренем деушілердің ең басты қасиеті оқығалы отырған тілге деген қызығушылығы болуы керек. Содан соң оқытушы түрлі әдіс-тәсілдерді оңтайлы пайдалану арқылы алдына қойған мақсатына жетуге болады. Бұл ретте оқытушы жан-жақты ізденісте болып ұтымды әдістің кез келгенін орынды пайдалана алса, алдына қойған мақсатына жетері сөзсіз. Сондықтан тілдерді оқыту барысында қолданылған әдіс-тәсілдердің қайсысы болмасын тіл үйренемін деушілер үшін қолайлы пайдалануға болатындығы сөзсіз.

Өзге ұлт өкілдеріне шет тілін оқытуда мәтінмен жұмыс әдісін қолданған өте тиімді. Яғни, мәтін – өте күрделі тілдік құрылым екендігі белгілі. Мәтін тек сөзден емес, сонымен қатар кесте, диаграмма, сурет сияқты визуалды бейнелерден тұруы мүмкін. Осыған байланысты мәтіндерді екі түрге бөліп қарауға болады. Олар: тұтас мәтіндер және жадағай (тұтас емес) мәтіндер болып бөлінеді.

Тұтас мәтін түрлеріне: Сипаттау (көркем және техникалық); Мазмұндау (әңгіме, есеп, репортаж); Түсіндіру (интерпретация); Дәлелдеу (ғылыми түсініктеме, негіздеме); Нұсқау беру (ережелер, жұмысты орындауға қатысты нұсқаулар) және т.б. жатады.

Сол секілді жадағай (тұтас емес) мәтіндерге: толтыруға арналған түрлі формалар; ақпараттық парақшалар; кестелер мен сызбалар; диаграммалар, карталар; билеттер; жарнамалар; мәзірлер; журналдың негізгі беті, постерлер жатқызуға болады да өзге ұлт өкілдеріне шет тілін меңгертудің тиімді әдістерінің бірі болып саналады.

Өзге ұлт өкілдеріне шет тілін меңгертудің әдістерінің біріне тілдерді оқытуда жазу және оқу сауаттылығын арттыру тәсілдерінің орны ерекше деуге болады. Осы ретте функционалды сауаттылық пен оқу сауаттылығына тоқталып өтсек.

Жалпы сауаттылық дегеніміз – оқу, жазу, санау және құжаттармен жұмыс жасай алу дағдылары; Минималды сауаттылық – қарапайым хабарламаларды оқу және жазу дағдылары;

Функционалды сауаттылық – адам өзінің оқу және жазу дағдыларын әлеуметтік ортада қарым-қатынас жасауда қолдана білу қабілеті. Яғни, адамға өзін қоршаған әлеуметтік ортамен қарым-қатынасқа түсуге мүмкіндік беретін және сол ортаға тез, әрі жайлылықпен бейімделуге жағдай туғыза алатын сауаттылық деңгейі.

Тілдерді меңгертудің әдістеріне саралай келе, білім алушылардың функционалды сауаттылық мазмұны келесі күзiреттiлiктерден көруге болады. Олар: оқу, жазу сауаттылығынан; жаратылыстану ғылымындағы сауаттылықтан; математикалық сауаттылығынан; компьютерлік сауаттылығынан; денсаулық мәселесіндегі сауаттылықтан; құқықтық сауаттылығынан және т.б.

Осылардың ішінде мәтінмен жұмыс барысында оқу сауаттылығын қалыптастыру маңызды. Оқу сауаттылығы жазба мәтіндерді түсіну, өз мақсатына жету үшін оның мазмұнын қолдану, қоғам өміріне белсенді қатысу үшін білімі мен мүмкіншіліктерін дамыту қабілеті.

Фактілер мен пікірлерді пайдалану барысында ақпаратпен жұмыс жасау барысында білім алушылар фактілер мен пікірлерді ажырата алуы маңызды.

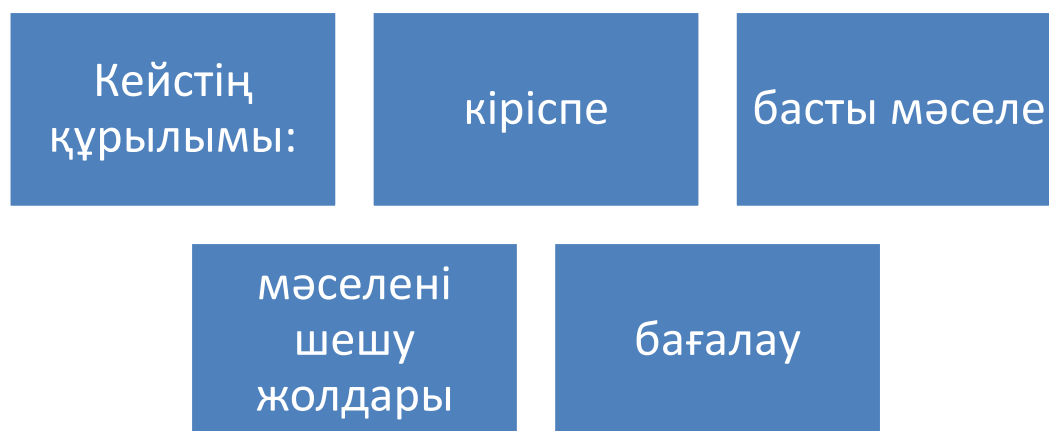
Білім алушыларға факті мен пікір туралы түсінік берген соң, оларды үштікке бөліп, мәтін бойынша төмендегідей тапсырма беріледі.

№ 1 білім алушы мәтінде берілген фактілердің астын сызады.

№2 білім алушы осы фактілерге қатысты айтылған пікірлердің авторы мен мазмұнын белгілейді.

№3 білім алушы мәтінде бағалау ақпараты бар екендігін анықтауға мүмкіндік беретін маркер сөздердің астын сызады.

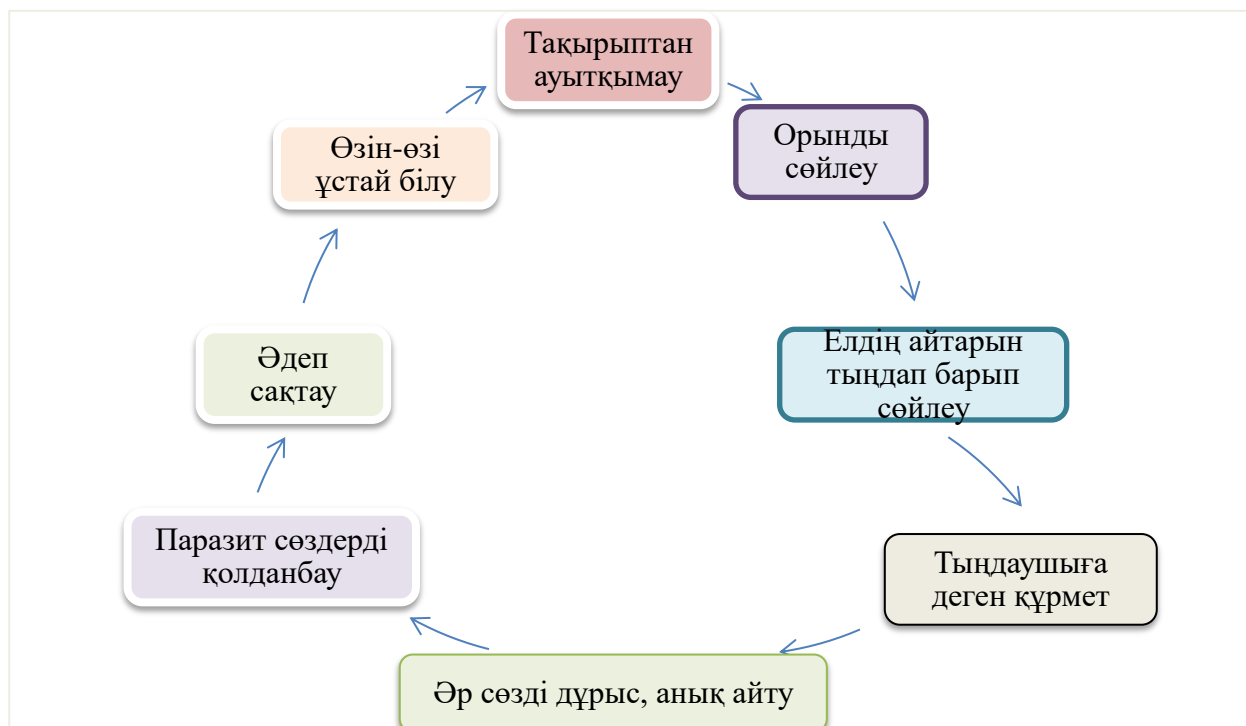
Тілдерді меңгертудің әдістерінің тиімді әдістерінің бірі - «Кейс-стадий» әдісін қолдану.

3.4-сурет – Кейс-стади технологиясы

Кейс-стади технологиясын қолданған кезде, білім алушыға жағдаяттық тапсырма мәтіні ұсынылады. Мәтінде білім алушының сол жағдайды түсіне

отырып, өздігінен саралау жұмыстарын жүргізе, жағдайдан ойын дәлелдей отырып шығу қажет. Бұл ретте білім алушы жинақтаған білімін фактіге сүйене отырып, өз ойын дәлелдеуі қажет. Аталған әдіс-тілді меңгеру барысында білім алушыға өздігінен ізденуді, көптеген сөздерді есіне түсіріп, білмеген сөздерін сөздіктің көмегімен есте сақтауға мүмкіндік береді. Тілдерді меңгеру барысында берілген әдісті жоғары сыныптарда пайдаланған тиімді.

3.5-сурет – Тілдерді оқыту барысында «Миға шабуыл» әдістерін қолдану

«Миға шабуыл» әдісі білім алушыларға тақырыптан ауытқымай, өз ойын жүйелі жеткізу үшін қажет. Бұл әдісті көбіне шешен сөйлеуде қолдануға болады. Білім алушы көпшілік ортада ойын жүйелі жеткізу үшін «қалай сөйлеу керек» және «қай жерде сөйлеу керек» деген мәселе төңірегінде ойланғаны дұрыс. Сызбада берілгендей, білім алушы елдің айтарын тыңдап барып сөйлей алуы мәдениеттілік көрінісін білдіреді. Тыңдаушы сөзін бөлмей сөйлеуі сөз әдебін сақтағаны дұрыс. Сонымен қатар сөйлеуші әр сөзді дұрыс, анық айтқаны жөн. Сол секілді паразит сөздерді қоспай, әдеп сақтап, сөйлеушінің алдында өзін-өзі ұстай білуі тиіс. Берілген суреттегі «Миға шабуыл» әдісі тілдерді меңгеруде де өз септігін тигізери анық.

Тілдерді оқытуда «Эссе жазу» технологиясын қолдану

Эссе [француз тілінен](#) «essai», [ағылшын тілінен](#) «essay», «assay»- талпыныс, жазушылық сынама, [очерк](#); [латын тілінен](#) «exagium» – ойлау дегенді білдіреді.

Эссе [философияның](#), [эстетиканың](#), әдеби сынның, [публицистиканың](#), [көркем әдебиеттің](#) тұрақталған, қалыптасқан тұжырымдарға жаңа қырынан қарап, өзінше толғап, әрі дағдыдан, әдеттен, көне соқпақтардан бөлек, тың болжамдар мен түйіндеулерге құрылатын жанры. Әдебиеттегі эссе – соны пікірлерге көбірек мән беріліп, оқырманды ой теңізінде жүздіретін таңдай қақтыратын, өзінше

ойлап-сезіну қажеттілігін туғызатын, қаныңды қыздырып, рухани әлеміңе азық сыйлайтын, дүние құбылыстарын өткір қабылдауымен ерекшеленетін көркем туынды. Эссе табиғаты сыршыл сезімге, тіл бояуларының айрықша салтанатына, әшекейлі композицияға құрылады. Өзгеше бітімді бұл өнер туындысында эссеші интеллектуалдық байлығын, аңғарымпаздығын, жарқын, тапқыр ойлылығын, өмір саяхатындағы көрген-білетін, сезінген-түйгенін, тәжірибелерін жомарттықпен жайып салады. Эссе сипатында туған туындыларға батыл болжамдар мен өткір ұсыныстар, пікір жарыстырулар мен талас тудыратын жорамалдар, ойлар, көкейге қонымды, таным көкжиегін кеңейтуге қозғау саларлық байламдар тән.

Эссенің түрлеріне тоқталар болса. Олар: Салыстырмалы эссе; Пайымдық эссе; Көркем-әдеби эссе болып бөлінеді.

Эссе құрылымы. Эссе бұл шағын көлемді ой бөлісу, қандай болса мәселені еркін баян ету, дәлелді зиятты ізденіс. Эссе бір мәселе немесе сұрақ бойынша жеке көзқарасты білдіріп, алдын ала немесе мәселені қанағаттанарлықтай баяндалуына үміттенбейді. Әдетте, эссе бір нәрсе туралы жана, субъективті рең беретін сөзді және философиялық, тарихи-биографиялық, публицистикалық, әдеби-сын, ғылыми-көпшілік, баллетристикалық сипатта болуы мүмкін.

Эссенің құрылымдық бөліктері. Эссе тақырыбы эссенің мақсатын, эссенің өн бойында не сұралып отырғандығын, қандай мәселені қозғайтындығын көрсетеді.

1. Кіріспе – берілген тақырыптың мәнін ашатын бөлім. Бұл бөлімде қандай сұрақтарға жауап іздейтіндігіміз анықталады.

2. Неізігі бөлім – негізгі ой мен мәселеге байланысты аргументтер жинақталған бөлім. Негізгі бөлімде дәлелдер, дәйектемелерді, түрлі статистикалық мәліметтер мен схемаларды қолданып тақырыпты ашады, көтерілген мәселені айқындап, оның туу себептерін көрсетеді.

3. Қорытынды – тақырып бойынша түйін. Қорытындыда жаңа ой енгізілмей, дәлелдемелер бойынша түйін шығарады, шешу жолдарын көрсетеді.

Тілдерді меңгеру барысында білім алушы өз ойын жүйелі жеткізу үшін эссе жазу технологиясын пайдаланған жөн. Бұл технологияның артықшылығы білім алушы өз ойын жүйелі жеткізу арқылы жазба тілін дамытады.

3.6-сурет – Эссе жазуға арналған ой

Тілдерді оқыту барысында суретте берілген оймен эссе жұмысын жазуды білім алушыларға меңгерткен маңызды.

Жұмысты жазбас бұрын ең алдымен эссенің тақырыбын анықтап алғаны дұрыс. Әдетте тақырыпты сұрақ түрінде алғаны дұрыс. Себебі білім алушы сол сұрақтың жауабын беруде ойын жүйелі жеткізуге дағдыланады.

Тақырыпты айқындап алғаннан кейін эссенің жоспары құрылуы керек. Жоспар құру білім алушыға тақырыптан ауытқымауға септігін тигізеді. Эссенің 30%-ы кіріспе бөлімде жазылуы керек. Кіріспеде тақырып туралы жалпы шолу беріледі.

Эссенің негізгі бөлігі 60%-дан тұрады. Негізгі бөлімде білім алушы ойын фактілерге негіздей отырып дәлелдеуге тырысады. Өздігінен дәлелдеген ойын басқа ойлармен, фактілермен салыстырады. Салыстырып болған соң, сол ойды сұрақ қою және сол қойылған сұраққа жауап беру арқылы ойын тұжырымдап жазады. Сондай-ақ негізгі бөлімде білім алушы ойын дәйектеп, теңдестіріп, цитаталарды, афоризмдерді қолдану арқылы ойын әдеби сөздермен көркемдеп жеткізуге тырысады. Сол секілді эссенің негізгі бөлімінде тақырыпты ашатын фактілер пайдаланылады. Фактілер аргументтермен берілуі керек.

Эссенің қорытынды бөлімінде жазылған жұмыс туралы қорытынды пікір шығарылады. Қорытынды эссенің 10%-ын құрайды.

Тілдерді оқытуда «Тест тапсырмаларын орындау технологиясын» қолдану

3.7-сурет –тапсырмаларын орындау технологиясы

Тілдерді оқытуда «Тест тапсырмаларын орындау технологиясын» қолдану да тиімді әдістердің бірі саналады.

Берілген технологияны мәтінмен жұмыс барысында пайдаланған дұрыс. Бұнда білім алушы мәтінде оқи отырып кейіпкердің мінез-құлығын көрсетеді. Ой желісінде кездеспейтін оқиғаны анықтайды. Автордың айтпақ ойын көрсетеді. Мәтінге сай тақырып немесе сөйлемді анықтайды. Мәтіндегі ақпаратты қолдана білуге үйренеді.

3.8-сурет –Шет тілін оқытуда «Ғылыми бағытта білім беру» әдісі

Өзге ұлт өкілдеріне Шет тілін меңгертудің әдістерінің біріне «Диктант жазу әдістемесін» қолдануға болады.

Аталға әдістің өз тиімділігі бар. Диктант түрлеріне тоқталып өтсек.

Оған: Аударма диктант.

Тыңдау диктанты.

Сөздік диктант.

Терме диктант.

Шығармашылық диктанттар жатады.

Аударма диктантының мәні – білім алушының, тыңдаушының негізгі сөздердің аудармасын білуін тексеру, өтіп кеткен не өтіп отырған сабақ бойынша жаңа сөздерді меңгерту, олардың жазылуын есте сақтап, бекітуге мүмкіндік беру. Мәселен, Юрта – переносное жилище с покрытием из войлока у тюркских и монгольских кочевников. Этимологическое значение происходит от общетюркского слова «jurt». В переводе это означает «народ», «земля», «родина».

Аудармасы:

«Киіз үй – жүннен жасалған жамылғысы бар түркі және моңғол көшпелілерінің тұрғын үйі. Этимологиялық мағынасы жағынан ол жалпытүріктік «jurt» сөзінен бастау алады. Аударылғанда бұл «халық», «жер», «Отан» мағынасын береді».

Тыңдау диктанты бойынша мағынасын, негізгі мәліметті, деректерді, датаны толыққанды беруі тиіс, ал сөздерді, етістіктерді, 25 %-ға дейін ауыстырып беруге жол берілді.

Сөздік диктанты. Орфографиялық ерекшеліктерді сақтай отырып, бірге, бөлек, қосарлана жазылатын сөздердің жазылу емлесін меңгертуге бағытталған.

Жазылуға арналған сөздер: Әмбебап, әрқашан, әл-ауқат, хәл-ахуал, әлдекім, әлдебір, әртүрлі. Менің, адамның, қалыңның, аңшылық, тоңазытқыш, үңгір. Көшпелі, көшбасшы, көші-қон және т.б. Сөздік диктантта сонымен қатар «Қосарланып жазылатын сөздерді толықтырыңыз», «Дұрыс нұсқасын тексеріңіз» және т.б. мысалдар беріледі.

Шет тілін оқутудағы диктантардың енді біріне: «Терме диктант», «Фразалық тіркестерді теріп жазыңыз», «Өзіңізді тексеріңіз», «Мәтінді тыныс белгілерін орнастастыра отырып көшіріңіз» және т.б. жатқызып оны сабақ барысында тиімді пайдалануға болады. Сол секілді бүгінгі таңда «Шығармашылық диктантты» да жазғызу тәжірибеленіп жүр. Бұл деген білім алушының сауаттылығына қоса, сыни ойлау қабілетін арттыруға бағытталған жан-жақты тапсырма түрі болып табылады. Сонымен қатар бүгінгі таңда «Кластерлік мәтін» деген ұғым дегенді де пайдаланады. Бұл дегеніміз, білім алушылардың өздері тақтаға тақырыпқа қатысты ең болмағанда бір-бірден ассоциация тудыратын сөздерді жазып шығады. Сосын сол сөздерді жинақтап, 3-4 сөйлемнен тұратын мағыналық мәтін құрастыруы керек.

Шет тілін оқыту ерекшеліктері

Кәсіптік орта білім беретін оқу орындарында шет тілін оқыту оқу процесіне белгілі бір ерекшелік енгізеді. Білім алушылар, неге біз тілді

үйренуіміз керек, бұл қандайда бір мамандыққа немесе мамандыққа байланысты ма деген сұрақтарды жиі қояды. Бұл сұрақтың жауабы көбінесе жалпылама сөздермен шектеледі. Алайда, бұл пән көбінесе оны тікелей білу үшін емес, білім алушыларға еңбекқорлықты тәрбиелеу және жұмыс істеу, қарым-қатынас жасау, қажетті ақпаратты табу қабілеттерін қалыптастыру үшін зерттелетіні жасырын емес. Басқаша айтқанда, «шет тілі» пәнінде жалпы құзыреттер қалыптастыруы керек. Өйткені, біртұтас жаһандық өзара байланысты және өзара тәуелді әлемде өмір сүріп жатырмыз, онда ұлттық шекаралар бұлыңғыр, халықтың, капиталдың, тауарлардың ағындары әртүрлі бағыттарда еркін қозғалады. Белгілі бір адам қай елде жұмыс істейтіні немесе оның серіктестері қай елде болатыны белгісіз. Сондықтан шет тілін білу қазіргі заманғы адамның, болашақ маманның маңызды, негізгі құзыреттілігінің біріне айналады. Білім алушы қарым-қатынас жасай алады, өзін, эмоциясын, сезімдерін, көзқарасын білдіре алады, оның қаншалықты сәтті болатынына, кәсіби іс-әрекеті қаншалықты тиімді, басқа адамдармен қарым-қатынасына байланысты болады. Бұл толеранттылық, қарым-қатынас жасау қабілеті, басқа адамдармен қарым-қатынас жасау, техникалық құжаттамамен жұмыс істеу сияқты құндылық бағдарларын қалыптастыратын жаңа буын стандарттарына назар аударатын маңызды сәттердің бірі.

Білім алушылар үшін басым міндеттердің бірі – сөйлеуді үйрену және шынайы сөйлеуді біршама түсіну, шет тілінен қорықпауды үйрену, қателік жасаудан қорықпау, ана тілінде техникалық құжаттамамен жұмыс істей білуі, ал бұл жақсы демеу болуы мүмкін, алайда шет тіліндегі құжаттамаларда ескеру қажет өз ерекшеліктері бар.

Өйткені, өмірде ағылшын тілін білу қажет болатын жағдай болса, білім алушы грамматикалық қателіктермен түсіндіре алады, сонымен қатар оның сөйлеу дағдылары оған көмектесе алады. Демек, білім алушылар шет тілін базалық деңгейде (негізгі модуль) іс жүзінде меңгеруі және оны өз еңбегін қолдану саласында пайдалана білуі тиіс, атап айтқанда: жабдықтар мен материалдардағы жазуларды, олардың техникалық сипаттамаларын, аспаптардың сипаттамаларын, нұсқаулықтарды, пайдалану нұсқаулықтарын, т.б. оқи алуы тиіс.

Қарым-қатынас жасау үшін тілді қолданыңыз (кәсіби модуль). Бағдарламада практикалық сабақтардың болуы шет тілінде ауызша және жазбаша түрде қарым-қатынасты жүзеге асыру үшін білім алушылардың сөйлеу әрекетінің әртүрлі түрлерін – тыңдау, сөйлеу және оқуды меңгеруін көздейді. Бұл ретте хат тілдік материалды жақсы меңгеруге және ауызша сөйлеу мен оқу саласындағы дағдылар мен іскерліктерді дамытуға ықпал ететін оқытудың маңызды құралы болып қала береді. Білім алушылар белсенді лексикаға енетін жаңа сөздер мен терминдерді үйренеді және олардың графикалық бейнесін игеруі керек. Жазбаша сөйлеу саласында білім алушылар өз ойларын жазбаша түрде жеткізе алады. Хат, жазбаша сөйлеу білімді бекітуші, өйткені меңгерілетін тілдік материалды (фонетикалық, лексикалық және грамматикалық) жазу барысында білім алушылар жақсы есте сақтау үшін

қажетті оқу қызметін орындайды. Сондықтан хат жазу білім алушылардың өзіндік жұмысын орындау үшін қолданылады (жазбаша мәлімдемелер, жазбаша әңгімелер немесе мәтінді қайталау, жағымды, теріс немесе сұрақ түрінде ұсыныстар жасау, тақырып бойынша диалогтер, хабарламалар жасау, жобалық жұмыс, адамдарды, заттарды, ғимараттарды сипаттау және т.б.). Мұндай үй тапсырмалары жиі кездеседі: кез келген мәтіннен сөз, фраза, сөйлем жазып, сөз дәлдігімен, бейнесімен, жарықтығымен, ерекше болмысымен таң қалдырды. Жобалармен жұмыс орындау кезінде өздігінен жұмысты дамытады, білім алушылардың *шығармашылық ойлауы, өздігінен жұмыстың белгілі бір интеллектуалдық, коммуникативтік дағдыларын, жұмыс істеуді үйренеді мәтіндік материалмен бөлісу, басты ой шетелтілдік мәтінінде, жинақтауға, жұмыс істеуге анықтамалық материалдармен, талдау дұрыстығын және бірегейлікті интернеттен ақпаратты алу және бейімдеу үшін сол немесе өзге жағдайларды меңгереді.*

Белгіленген нормаларына сәйкес келетін оқу іс-әрекетін ұйымдастырудың әдістері мен формаларын таңдауда қиын міндет тұр, мұнда негізгі назар коммуникацияны дамытуға, адамның қарым-қатынас жасау қабілетіне, тілді меңгеруге бағытталған процесінде қарым-қатынас жасау. Шет тіліндегі білім беру стандарттары Педагогті өз ойлары мен сезімдерін ауызша және жазбаша түрде білдіруге қабілетті адамды тәрбиелеуге бағыттайды. Кәсіби қызметтегі шет тілі курсының негізгі идеясы – білім алушылардың қарқынды сөйлеу және интеллектуалды дамуымен оқытатын курстың бағдарламасында кәсіби қызметтегі шет тілінде көрініс тапты. Сондықтан кәсіби қызметтің шет тілі сабақтарында оқыту сөйлеу құзіреттілігін қалыптастыру қажеттілігін ескере отырып құрылуы керек, яғни іс жүзінде лексикалық және грамматикалық материалдарды бекіту ретінде тыңдау, оқу, сөйлеу, жазу сияқты іс-әрекеттерді дамыту.

Бағдарламада курс аяқталғаннан кейін білім алушылар келесі дағдыларды игеруі керек:

- ✓ хабарлама тақырыбын, ойдың даму логикасын түсіну, сөйлеу ағынынан қажетті ақпаратты алу (тыңдау);
- ✓ диалог жүргізе білу, кез келген жағдайда монолог құра білу (сөйлеу);
- ✓ лексикалық материалды және тілдік болжам элементтерін (оқылым) қолдана отырып, таныс емес мәтіннің мазмұнын түсіне білу;
- ✓ қажетті тілдік құралдарды (хат, жазылым материалдарын) пайдалана отырып, әртүрлі тақырыптарға өз жазбаша мәтіндеріңізді жасай білу.

Сөйлеу құзіреттілігін қалыптастыру ұзақ және күрделі процесс және лексикалық, грамматикалық дағдыларды дамытумен жүйелі, мақсатты, органикалық түрде біріктірілуі керек.

Сөздердің лексикалық және грамматикалық мағыналарын игере отырып, білім алушылар айналадағы шындықтың тілде қалай көрінетінін түсінеді, ал экспрессивті сөйлеуді құру тәсілдерін игерген кезде олар адамның ішкі әлемі тілде қалай көрінетінін сезінеді.

Егер білім алушы сөйлеудің фонетикалық ерекшеліктерін, лексикалық және грамматикалық мағыналардың экспрессивті реңктерін сезіну қабілетіне ие болса, сөйлеу жалпы игеріледі. Мұндай дағдыларға аударма тапсырмаларының көмегімен қол жеткізуге болады.

Білім алушылар сөздің мағынасы мен сұлулығын сезіну, мәтін авторының көңіл-күйі мен эмоцияларын қабылдау, сөйлеу мақсатына сәйкес бейнелі құралдарды таңдау, белгілі бір тақырыпта мәтіндер құру қабілетіне ие болады.

Педагог осы идеяларды басшылыққа алуы керек.

«Еліктеу инстинктін» үнемі дамыту үшін сабақта тілге қатысты атмосфераны құруға мүмкіндік беретін тілдік материалды таңдауы керек. Үлгілі мәтіндердің көмегімен білім алушылар осы атмосфераға бой алдырады, тілге және оқуға қызығушылық танытады. Бұл тілдік инстинкті дамытуға, сөйлеуді эстетикалық қабылдауды дамытуға мүмкіндік береді.

Шет тілі сабақтарында Педагог экспрессивті құралдармен жұмыс істеуге үнемі назар аударуы керек. Мысалы, мәтіндердің, эпитеттердің, салыстырулардың, метафоралардың, білім алушылардың өз нұсқаларын өздері таңдап, содан кейін оларды шынайы авторлық құқықпен тексеруі үшін қолданылуы.

Зерттелген барлық тілдік құбылыстар ерте ме, кеш пе сұранысқа ие болуы қажет. Сондықтан білім алушылар мәтіндегі сөздердің қызметі мен рөлін нақты түсінуге үйрету керек.

Білім алушылар монологиялық мәлімдеме жасаған кезде, мысалы, салыстыру, инверсия, біртекті мүшелермен сөйлемдер және т.б. қолдану міндетті.

Білім алушылар диалогтерді, мәтіндерді қолданады, арнайы лексиканы дамытады, жауап береді және әртүрлі сұрақтар түрін жасайды. Мұнда олар зерттелетін тақырып бойынша әңгімеге дайындалуда. Бұл кезеңде білім алушылар презентациялық жобалардың түрін анықтайды. Олар: іскерлік ойын, баяндамалар, сұхбат, түрлі кейіпкерлердің диалогтері, жарыстар, өнімді көрсету және т.б. Үшінші кезеңде білім алушылар өз жобаларын қорғайды. Сонымен қатар, олар өзара көмек, өзара көмек, ынтымақтастық, сұхбаттасушымен ымыраға келу, өзін-өзі бағалау және зерттелетін тілге деген қызығушылық сияқты қасиеттерді дамытады, бұл болашақ маман үшін өте маңызды.

Сабақтарда мотивацияны арттыру үшін жұмысты ұйымдастырудың әртүрлі формалары қолданылады: жұмыс топқа, жұппен, жеке, алдыңғы; ақпараттық-коммуникациялық технологиялар, проблемалық оқыту технологиясы, іскерлік ойын қолданылады. Шет тілін кәсіптік білім беруде оқыту іс-шаралар тек сабақтарда ғана емес, сонымен қатар сабақтан тыс уақытта да болады. Олимпиадалар, техникалық мәтін аудармашыларының конкурстарын, пәндік апталықтарды өткізу дәстүрге айналды. Егер білім алушылардың белсенділігі төмен болса, онда басқа сынып білім алушылары осы іс-шараларға қуана қатысуы мүмкін және өздері ұйымдастырушылар болып табыла алады.

Ағылшын тілі сабақтарының кәсіби бағыттылығы пәнді оқуға деген қызығушылықты арттырады, жұмыс берушілердің талаптарына жауап беретін мамандарды даярлауға мүмкіндік береді деген қорытынды жасауға болады.

Тілді үйретудегі отандық, әлемдік тәжірибелер мен қалыптасқан ұстанымдар

Д.Петров әдістемесі негізінде шет тілін 16 сабақ шеңберінде меңгеру әдістемесі (А1, А2 деңгейінде)

Жалпы білім саласында «Біз қалай үйренеміз?» деген сұрақтар туындауы орынды. Осы ретте Қытай ойшылы Конфуцийдің: «Маған айтып берсең – ұмытып қаламын, көрсетсе – есте сақтаймын, өзіме жасатсаң – үйренемін», - дегені еске түседі.

3.4-кесте –Оқытудың кейбір тәсілдерін қолданғанда мәліметтің есте сақталуы. (А. Маслоудың идеялары бойынша Н.Сандерстың кестесі)

Оқу әрекеттері	Есте сақталу көрсеткіші
Дәріс	5%
Оқу	10%
Аудио- және видео құралдарды, интерактивті тақтанықолдану	15%
Көрсету (көрнекіліктер: жобалар, кестелер, схемалар, суреттер)	30%
Пікірталас	50%
Практикалық іс-әрекеттер	75%
Үйренген білімді дереу қолдану, басқаларды үйрету	90%

(«Бетель» лабораториясының зерттеуі негізінде, АҚШ, Мэн штаты)

Таным процесінің барысында Вильям Глассердің пікірінше біз білімнің 10%-ын оқығанда, 20% -ын тыңдағанда, 30% -ын көзбен көргенде, 50% -ын көзімізбен көріп, тыңдағанда, 70% -ын пікір таластырғанда, 80% -ын тәжірибе жасағанда, 95% -ын басқаларды үйреткенде игере аламыз.

Білім беру барысында рубриканы да орынды қолданған жөн. Рубрика дегеніміз – шәкірттер орындаған жұмыстардың қандай болуы керектігін (параметрлерін белгілеу) және қандай бағаға тұрарлық екендігін нақты түрде айқындау, бағалаудың дәл талаптарын (критерийлерін) таңдау және тағайындау. Шәкірттердің жұмыстары субъективті тұрғыдан бағаланбауы үшін жұмыстарға қойылатын талаптарды алдын ала айқындап алуы Білім алушылардың өз жұмысында озық үлгілерге сүйеніп, қалай жазу керектігін есте

ұстап, жұмыстарды сол тұрғыдан орындауына жол береді. Бұл өз кезегінде шәкірт жұмыстарының сапасын арттырады.

Сол секілді критерийлердің келесі ережелерге сай болғандығы дұрыс. Критерийлер үшеуден кем болмауы керек. Критерийлер Білім алушыларға алдын ала белгілі болуы керек, яғни критерийлер шәкірттермен бірлесіп құрастырылуы керек. Педагог ұсынған критерийлер Білім алушылар тарапынан толық қабылдануы қажет. Бағалаудың әрбір түрі мен әрекеті үшін бөлек критерийлер қажет. Критерийлер жазбаша түрде келтірілуі керек. Критерийлерді алдын ала жариялап, сонымен бірге сынып қабырғасына іліп қойған орынды. Төменде қандай да болмасын тақырыпқа жазылған эссенің бағалау критерийлері келтіріледі. Осы ретте тілдерді оқытуда эссе жазу технологиясын тиімді пайдалануға болады. Аталған жұмысты тексеріп өз бағасын әділ қою үшін оған арнайы рубрика жасалады. Мәселен, *Эссені бағалауға арналған әмбебап РУБРИКА. «Өте жақсыға» бағалану үшін эссе келесідей талаптарға сай болуы керек:*

Өзіндік, тың пікірлер келтіру (Педагогтің лекциясын немесе оқулықты қайталамай). Тезистерді ұтымды дәлелдермен растау (бұл жерде дәлелдердің санын нақты түрде көрсетуге болады). Өз тезистеріне қарсы дәлелдерді келтіру және соларды жоққа шығару. Нақты айқындалған кіріспе, негізгі бөлім және қорытынды бөлімнен құралу. Ұқыпты және қатесіз жазылу. Көлемі 150-250-ге дейін сөздер (немесе XX дейін белгілерден немесе X бетке дейін) болуы.

«Жақсыға» бағалану үшін эссе келесідей талаптарға сай болуы керек:

Өзіндік пікірлер келтіру (Педагогтің лекциясын немесе оқулықты қайталамай). Тезистерді нанымды дәлелдермен растау (мұнда дәлелдер «өте жақсыға» жазылған жұмыстан аздау болуы мүмкін). Нақты айқындалған кіріспе, негізгі бөлім және қорытынды бөлімнен құрылуы. Ұқыпты және қатесіз (немесе X қатеден аспау) жазылу. Көлемі XX дейін сөздер (немесе XX дейін белгілерден, немесе X бетке дейін) болуы.

«Қанағаттанарлыққа» бағалану үшін эссе келесідей талаптарға сай болуы керек:

- нақты тезистерден тұруы;
- тезистердің тұжырымдармен дәлелденуі;
- нақты айқындалған кіріспе, негізгі бөлім және қорытынды бөлімнен құралуы;
- таза және белгіленген қате санынан аспай жазылуы;
- көлемі XX дейін сөздер (немесе XX дейін белгілерден, немесе X бетке дейін) болуы.

Келесідей критерийлер болса, эссе «қанағаттанарлықсыз» деп бағаланады:

- тезистік тұжырымдары жоқ;
- өз пікірін растайтын дәлелдер келтірілмеген;
- кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдер нақты айқындалмаған;
- ұқыпсыз жазылған, грамматикалық және орфографиялық қателері бар;

- көлемі белгіленген сөздер немесе белгілерден (беттерден) кем болуы.

Шет тілін оқытуда «**ПОРТФОЛИО**» әдісін де пайдалануға болады. Портфолио – білім алушының жыл (тоқсан, семестр) бойы жасаған жұмыстары және жетістіктерінің айғағы мен дәлелі. Портфолио білім алушының даму прогресі мен жетістіктерін көрсетіп, бұл процесті жан-жақты талдау мүмкіншілігін береді. Бұнда: білім алушылар өз оқуын бұрынғыдан да сәтті түрде ұйымдастырып, мақсаттарын тереңірек түсініп, жұмыстарына өзгерістер енгізіп, оқудағы өз жетістіктерін көреді. Портфолиода білім алушы өзінің жыл (тоқсан, семестр) бойы атқарған жазба жұмыс үлгілерін сақтап, оқу мерзімі аяғында үйренгені туралы есеп берген кезде портфолионы дәлел ретінде қолдана алады.

Портфолио – білім алушының оқу процесіне қалайша қатысатындығын көрсететін жұмыстарының жиынтығы ретінде оқудың тиімділігі деңгейін айғақтайды, оқу процесінің білім алушылар үшін қандай нәтиже беретіндігін көрсетіп, олармен *кері байланыс* құру тәсілі. Бұған қоса портфолио білім алушылардың бірлесе жұмыс жасап, ұстаздармен қарым-қатынас жасауға септігін тигізеді, өйткені ол шәкірттердің жетістіктері мен дамуының динамикасын талдау жұмысына білім алушылардың өздері мен ұстаздың қатысуын талап етеді.

Портфолионың міндетті бөлімдері мен рубрикаларының тізімі келесідей болуы керек:

- Білім алушының өзі туралы;
- Білім алушының өзі туралы мәлімет (бір беттен кем емес қысқаша түйіндеме; 3 фотосурет: жеке, жанұямен, жолдастарымен),
- Пән бойынша алдына қойған мақсаттары мен күтетін нәтижелері (бір беттік эссе);
- Пәнді игерудегі жұмыс жоспары (бір беттік эссе);
- Пәнді игеруде колданатын әдіс-тәсілдері (бір беттік эссе);
- Пәннің теориялық мазмұны;
- Терминологиялық сөздік (глоссарий) – 20 атаудан кем емес;
- Жеке - 10 есімнен кем емес, оқу материалдары (әр тақырып бойынша 3 беттен кем емес тірек лекциялары);
- Жұмыс үлгілері;
- Пән тақырыбында жазған бір ғылыми-әдістемелік мақала (5 беттен кем емес);
- Шығармашылық жұмыстар (әр сабақта жазған эсселер: лекция – 30, семинар – 15, өзі құрастырған ойсергектер мен топтарға бөлу тәсілдері – екеуден кем емес);
- 100-ден кем емес тест сұрақтары;
- пән бойынша 10 сұрақтан кем емес сауалнама құрастыру;
- бірге оқитын жолдастарының озық жұмыс үлгілері – 10-нан кем емес;
- Жетістіктері, жаңалықтары (келтірген жаңа ақпараттары, өздігімен анықтаған заңдылықтары);

- Ең ұтымды шыққан жұмыстары, марапаттаулары;
- Ой-толғаныс. Өзінің ой-толғаныстарын көрсететін әрекеттерді сипаттау (1 сабақ талдау – 2 беттік эссе, 1 пікірталас ұйымдастырып, оның сценарийін жазу, 2 интервью мәтіндерін келтіру – әрқайсысы 2 беттен кем емес, 1 сауалнамаға жауап беру – 2 беттен кем емес);
- өз жұмысы туралы есептері – әрқайсысы 2 беттен кем емес 3 эссе, оқу процесі туралы ой-толғаныстары (әрқайсысы 2 беттен кем емес 3 эссе, 2 хат, 3 пікір);
- Пәнді оқу/игеру процесіндегі өзінің рөлі туралы ой-толғанысы – 3 беттік эссе;
- Пәннің маңызы туралы ой-толғанысы – 3 беттік эссе, өзін-өзі бағалау – 3 беттік эссе.

3.5 -кесте – Портфолионы бағалау критерийлері

Критерийлер	Жоғарғы балл
Барлық бөлімдер мен тапсырмалардың толықтығы	20
Өздігімен қосымша бөлімдер кіргізу	10
Портфолионы құрастыруда зерттеу әдістерін қолдану	10
Портфолионы құрастырудағы өзінділік пен дербестік	20
Материалдарды безендіру	10
Портфолионың пайдасы туралы қорытындылар жасау	10
Бірге оқитын жолдастарының пікірлері	10
Портфолионы таныстыру (жариялау, презентациялау)	10
Барлығы	100

Білім саласында жоғарыда көрсеткен әдіс-тәсілдердің барлығын шет тілін өзге ұлт өкілдеріне меңгертуде тиімді пайдалануға болады.

Осы ретте жалпы тілдерді меңгертуде тиімді пайдаланып жүрген әдістердің бірі – орыс ұлтының белгілі полиглоты Дмитрий Петоровтың кез келген тілді 16 сабақ негізінде біліп, үйреніп шығуға болады деген әдістемесін ұстанып жүр. Полиглоттың Астанаға келген бір сапарында шет тілін меңгеруге қатысты нұсқама да бергені мәлім.

Орыстың лингвист-оқытушысы Дмитрий Петоровты біреулер ғұлама десе, енді біреулер шарлатан дейтін де кездер болады. Дегенмен, Д.Петров 30-дан аса шет тілін меңгеріп, оннан аса авторлық еңбегі бар екені белгілі. Полиглот Шет тілін меңгеруде йога әдісі көмектесетіні қолданған жөн дейді «Sputnik Казахстан» арнасына берген сұхбатында. Кейбіреулер полиглотты «тірі гугл-аудармашы» деп те атайды. Дмитрий Петоровтың есімі сонау тоқсаныншы жылдардағы лингвист, филолог, аудармашылардың аузынан тастамаған. Атақты орыс аудармашы-синхронисі, «Культура» каналының жүргізушісі Дмитрий Петоровтың әлемнің отызға тарта тілде еркін сөйлеуі кімді болмасын қызықтырары анық. Оның озық әдістемесі негізінде кез келген тілді небәрі 16 сабақта меңгеруге болатындығы «Гиннестің рекордтар» кітабына енгізілген. Осы ретте полиглот Дмитрий Петоровтың шет тілін осы аралықта

меңгеруге болады деген көзқарасы тілді үйренуге деген көпшіліктің қорқынышы мен күмәнін сейілтері анық.

Кез келген тілді меңгермес бұрын Дмитрий Петров нақтырақ айтқанда «Маған қаншалықты қажеті бар?» деген басты мәселе төңірегінде осы сұрақтың жауабын табу керек екендігі туралы нұсқау білдіріп кеңес береді. Кез келген тілді өз сенімінен тыс күштеп үйрету әрекетінен нәтиже шығаруға болмайды. Лингвистің айтуынша шет тілі өзінің септік категориясымен ерекше. Бұл деген тілдегі септік жалғауларының сан жағынан көптігі тілді меңгерем деушілердің үрейін туғызары хақ.

Дмитрий Петровтың айтуынша: «Я изучал книги, по которым преподают казахский язык. Обычно книги пишут академики, ученые, филологи, лингвисты, которые привыкли общаться с себе подобными. Они не думают, что их читает простой человек, который по жизни занимается своим делом. Если первая фраза в учебнике казахского языка будет такая: «Особенности семантически-морфологической концепции», то естественно, будет одно желание – закрыть книгу», – дейді лингвист.

Д.Петров өзі де академиялық ортадан шыққан тұлға болғандықтан, яғни, университет оқытушысы ретінде көптеген өзінің әріптестерінің әдістемелерін қабылдай алмайды. Ол өзінің тренингтері мен кітаптарында көбіне «good news» (жағымды жаңалықтар) принципін қолданады.

Сондай-ақ, Д.Петров: «Казахский язык «вызывает ужас» у многих людей благодаря мифам, которые существуют по его поводу. Например, в казахском – семь падежей, это кажется сразу сложным. А нужно ведь объяснять и говорить: «Зато предлогов нет. Вот такая хорошая новость», – деп түсіндіреді Дмитрий Петров.

Сол секілді лингвист тілді меңгеруге деген әртүрлі үрей тудыратын ойларды сейілтуге тырысып: «...что падежная система заменяет использование предлогов, в отличие от русского языка. В этом ее особенность и легкость», – дейді. Лингвист шет тілдегі жағымды жаңалық ретінде кездесетін «мурской», «женский», «средний» родтардың және шет тіліндегі сияқты «дұрыс емес етістіктердің» шет тілінде жоқтығы тілді меңгеруге деген ойдың жағымды жаңалығы деп тілге тиек ете келе: «Человека нужно не пугать, а радовать», – дейді.

Осылайша, шет тілін меңгеруге деген алғашқы қадам жасалды. Яғни, тілді меңгеруге деген күдік сейілді.

Полиглот шет тілінің ортасына кіруге ниет білдіргендерге өзінің азаматтығына қарамастан қабылдауға кеңес берді.

Д.Петровтың 16 сабақ шеңберінде кез келген тілді оқып меңгеруге болады деген әдістемесін сүйенсек.

3.6-кесте - Д.Петровтың 16 сабақ шеңберінде тілдерді меңгеруге ұсынылған кестесі.

Аталған кесте негізінде шет тілін меңгерту ұсынылады.

3.6-кесте – Д.Петров әдістемесі бойынша Шет тілін оқыту әдістемесі

	Қолданатын тапсырмалар
1-сабақ	Автордың пайымдауы бойынша бір аптаның көлемінде тілді меңгеру жеткілікті дейді. Ол үшін біріншіден мотивация, ниет пен түрткі қажет. Көптеген адамдар Шет тілінде бірнеше сөздер тізбегін білгенмен, одан сөйлем құрап өз ойын жинақтап айтуға қиналатындар да бар. Бұл курсың ерекшелігі айлап, жылдап созылмайды. Оқытудың көп бөлігі үйге тапсырма беріп, өздігінен жұмыстар жасауға бағытталған. Қатысушылардан сұралатыны күніне 5-10 минут белгілі жаттығуды қайталауды талап етеді. Оны автор әр сабақтың соңында беріп отырады. Сөйлеудің 90%-ы 300 сөзбен қатысты айтылады екен. Автор бірінші сабақта Love (любить), жақсы көру етістігіне қатысты жұмыстар жүргізеді. Аталған етістікке қатысты шақ пен жақ категорияларын қолданылады. Осы ретте тыңдаушылар белгіленген ереже бойынша тілді меңгеруге машықтанады
2-сабақ	Екінші сабақта автор есімдіктерді пайдаланып оқыту методикасын ұсынады. Бұл жерде «мен», «сен», «сіз», «ол», «біз», «сендер», «сіздер», «олар» есімдіктері «кім?» «кімдікі» деген сұрақтарға жауап беру арқылы сөйлету әдістемесі жүзеге асырылады
3-сабақ	Үшінші сабақта өткен екі сабақта өтілген материалдар қайталауы. «Не?» «Қандай?» «Кім?» «Қайда?» «Қашан?» «Не үшін?» «Неге?» «Қалай?» деген сұрақтарға жауап беру бойынша сабақ пысықталады
4-сабақ	Төртінші сабақта схема бойынша өзіңіз жайлы айтуға дағдыланыңыз деген тапсырма беріледі де жаңа сөздер қайталау арқылы жадында сақтауға тырысады. Сабақта бірінші сабақта өтілген схема қайталанып, осы шақ, келер шақ, өткен шақ материалдары пысықталып айтылады
5-сабақ	Бесінші сабақта өткен сабақтарды қайталатып, еске түсіру арқылы: «Кім?» «Кімді?» «Кімге?» «Кімдікі?» сұрақтарына жауап беруді дағдыландырылады. Схеманы қайталау арқылы автоматты түрге жеткізу. Тілді үйреткен кезде ассоциация арқылы есте сақтату, кеңістікті сезіну, комфортты сезіну, білуден ләззат алу секілді психологиялық жұмыстар да жүргізіледі. Рай категориясын меңгерту арқылы: қандай? деген сұрақтарға жауап бергізе отырып сұрақтарға жауап қайтарылады. Аталған схеманы автоматты түрде жаттатқанша меңгерту керек
6-сабақ	Алтыншы сабақта бірінші сабақта өтілген схема бойынша сөйлетуге тырысамыз. Қосымша схема бойынша жаңа сөздер қосылып сол сөздерді пайдалану арқылы тыңдаушылар өз ойларын айтуға тырысады
7-сабақ	Жегінші сабақта бірінші сабақта өткен материалдарды қайталап, үстеулерді меңгертеміз. Үстеулерге қатысты сөйлемдер құрастырып, диалог құрастырамыз
8-сабақ	Сегізінші сабақта «кейін», «дейін», «маңында», «жанында», «қасында» секілді көмекші сөздер мен шылаулар қосылып сабақ пысықталады. Бірінші сабақта аталған схема негізінде сөйлету және жазба жұмыстары жүргізіледі
9-сабақ	Тоғызыншы сабақта «апта күндерінің», «ай аттары» мен «тәулік мерзімдері», «жыл мезгілдері», «демалыс және жұмыс күндері» мен қатар «сандар мен санау» қосылады. Бірінші сабақта өткен тапсырма тағы да пысықталып қайталауы
10-сабақ	Оныншы сабақта «ризашылық білдіру» сөздері мен сөз тіркестері қолданылып сөйлету жұмыстары жүргізіледі. Бірінші сабақта негізге алынған материал қайталанып, еркін сөйлеуге, ойын еркін жеткізу жұмыстары жүргізіледі

11-сабақ	Он бірінші сабақта грамматикалық құрылымдар беріледі. Тілдесім жүргізіліп бірінші сабақтағы материалдар қайталады. Қажетті етістіктерді пайдалана отырып сөйлетуге, ойларын айқызуға тырыстырады
12-сабақ	Он екінші сабақта тілдің лексикалық тылықтырулары жүргізіледі. Жаңа сөздерді пайдаланып тыңдаушылар өз ойларын айтуға, жеткізуге тырысады. Бірінші сабақтағы кесте бойынша жұмыстар жүргізіледі. Пайдалы сөздер мен сөз тіркестерін есте сақтауға арналған жұмыстар мен пысықтау жаттығулары жасалады
13-сабақ	Он үшінші сабақта бірінші сабақта өткен материалдарды қайталау арқылы көмекші сөздерді пайдалана отырып сөйлемдер құрастырамыз. Тыңдармандардың өз ойларын еркін айтқызуға дағдыландырамыз
14-сабақ	Он төртінші сабақта телефон арқылы сөйлесу жаңа сөздер меңгеріледі. Бірінші сабақтағы сызба бойынша жұмыстар жүргізіледі. Себеп мәнді сөйлемдерді пайдалана отырып өз ойларын айттыруға дағдыландырады
15-сабақ	Он бесінші сабақта есімдіктерді қолданып сөйлемдер қолданылады. Бірінші сабақта өткен материалдар қорытылып схема бойынша жұмыстар жүргізіледі
16-сабақ	Он алтыншы сабақта қалау райын қолданып сөйлемдер құратылады. Демеулік шылауларды қоланып сөйлемдер құрасытырылып, оған жауаптар беріледі

Негізгі құпия қандай?

Неліктен кейбір адамдар тілдік білім деңгейін біртұтас деңгейде көтере алмайды. Сөз тіркесі мен сөздіктерде шет тіліне аудару қиынға соғады?

«Оқу тілдері – 50% таза психология және 50% таза математика» екендігін Петров дәлелдеуге тырысады. Жаңа нәрсені үйренуді бастағанда, ағзаның табиғи реакциясы жиі кездеседі, біз өз ойларымызды білдіре алмасақ, дем алуымыз қиын болады дейді автор. Бұл адамның жеңуге үйрену керек блоктары,- деді Дмитрий Петров, әр тілдің өзіндік түсі мен иісі болады, сондықтан ол бұлшықет органы туралы емес, – деп жауап беремін.

16 сағаттық курс – бұл негізгі деңгей, ол оны 14 күн бойы қалыптастырып меңгерту қиын емес.

Шет тілін оқып үйрену үшін автор әлі күнге дейін кітапты шығармады. Дегенмен, оның телевизиялық аналогы YouTube-да оңай табылуы мүмкін – орыс тілінен «TilasharentER» шындық шоуы бірнеше жыл бұрын желіге келді.

«Өкінішке қарай, мектепте оқыған көптеген адамдар тіл мен білімге деген сүйіспеншілікке ие емес, керісінше». Шындап келгенде, біз емтиханды беске тапсыру үшін тілдерді үйретпейміз, еркіндік пен қарым-қатынас рахатына бөлену үшін оқытамыз. Шет тілін үйрену үшін қиыналсаң да ойынды дәлелдеп, күш-жігер жұмсау керек. Сонда ғана нәтижеге жетесің», – дейді Дмитрий.

Lyrical digression «Өзіңе сеніңіз» – әлеуметтік желілері, дүйсенбіден бастап сейсенбіге дейін ештеңе істей алмай-ақ, адамға қолжетімді етуге тырысады. Жаңа елдердің тілін үйренудің әлеміне жиі бойлауға шақырады.

Екі аптадан кейін шет тілін қалай үйренуге болады?

Дмитрий Петровтың сөздерін қорытындылай келе:

➤ біріншіден, адамға психологиялық блоктардан құтылу қажет. «Бұған тыныс алу жаттығулары немесе йога көмектеседі», – деді Дмитрий Петров.

➤ Екіншіден, шет тілін қандай мақсатпен меңгеруді алдыңызға қойдыңыз соны анық білу керек.

➤ Үшіншіден, тілді жүрегіңмен жақсы көру керек.

➤ Төртіншіден, тілдердің күрделілігі туралы ойдан шығарылған аңыздардан арылу қажет.

➤ Бесіншіден, екі апта ішінде шет тілін толық меңгеріп кетем деуді күтпеу керек.

Білім алушы тек білімнің негізгі қабатын қабылдау үшін 14 күн қажет. Өзге тілдердің бәрін біл, өз тіліңді құрметте. Меңгерілмеген материалды екі аптадан кейін қайталап көру ұсынылады.

Кез келген тілді соншалықты жетік білмесек те, 16-сабақ көлемінде кез келген тілде сөйлеуге, түсінуге мүмкіндік алуға болады деген ойды бірнеше полиглот ғалымдар тілге тиек етіп кеткен. Мәселен, ғалым Дмитрий Петровтың әдістемесін басшылыққа алсақ, ол кез келген тілді түсінбестен, ол тілмен таныс болмастан, сол тілді 16-сабақта меңгеріп шығуға болады дейді. Одан басқа ғалымдар да осындай пайымдауларды құптайды. Сол секілді Д.Петров кез келген адам полиглот бола алады деген тұжырымға тоқтаған.

Осы ретте бұл қандай әдіс деген ойға келуіміз мүмкін. Бұл жерде біріншіден, жағымды атмосфера орнатқан жөн. Яғни, тілі үйренем деушілердің, тілді үйренуге деген құштарлығын қалыптастыру керек. Әрине меңгергелі отырған тілді үйренушінің бойында үрей, қорқыныш сынды сезімдермен қатар өздерін толыққанды сезінуден аулақ болатын сезімдері ұялауы мәлім. Сондықтан бұндай комплекстен арылып, тілді үйренуге деген позитивтік көзқарас туындату бұл алғашқы қадамдардың бірі болып саналады. Тілді үйренуден қорқақтаудың қажеті жоқ. Керісінше үйренгелі, меңгергелі отырған тілге деген құрметпен қарап, сол тілге деген сүйіспеншілікпен қараған жөн. Сонда ғана алыңызға қойылған тілді үйренем деген мақсатқа жету жолдары қысқармақ. Бұл біздің алдымызға қойғалы отырған алғашқы принципіміз.

Екінші принцип, меңгергелі отырған тілде бірінші күнен бастап сөйлеуге тырысу керек.

Тілді үйренушіге деген жеке көзқарас пен бірлесе жұмыс жасау – бұл біздің алымызға қойған негізгі мақсаттарымыздың бірі.

Шет тілін (B1, B2 деңгейінде) ұйқас сөздер және деңгейлік тапсырмалар арқылы меңгерту әдістемесі

B1, B2 деңгейінде шет тілін оқыту әдістемесінде «Шет тілін ұйқас сөздер арқылы оқыту» әдістемесін қолданған тиімді. Жалпы ұйқас сөздерді жаттау сөздік қорды молайтудың бір жолы. Жеке сөздердің белгілі бір мөлшерін жаттап алмай тұрып, үйрену мүмкін емесекендігі белгілі. Тіл үйрену әдістемесінде сөздік қорды толықтырудың бірнеше жолдары бар. Бұнда:

тақырыптық топтарға бөлу арқылы сөз жаттау, мәтіндегі түсініксіз сөздерді жаттау, орысша – шет тілінде ұйқас сөздерді жаттау және т.б. осылардың ішінде ең жеңілі – ұйқас сөздер. Жатталуы оңай әрі тез, көп күш жұмсамайды. Сондықтан ұйқас сөздерді өтіп жатқан сабақ ортасында сергітпе тәсіл ретінде қолданған тиімді. Оны тіл үйрену кезінде балаларға ғана емес, ересектерге де пайдалануға болады.

А.Ильясованың «Орысша-ағылшынша ұйқас сөздер» [57] атты шет тілін үйренушілерге арналған сергітпе көмекші құралында автор ұйқас сөздерді меңгертуді жеті топқа бөліп қарастырған. Осы ретте автор: «Тыңдаушы ұйқас сөздерді жаттай отырып, өздерінің грамматикалық білімдерін де жетілдіруге мүмкіндік алады. Өйткені ондағы ұйқас сөздер грамматикалық мағынасына қарай сөз таптарына топтастырылған. Онда шет тілінің зат есім, сын есім, сан есім, етістік, үстеу, шылау атты сөз таптарына қатысты ұйқастарға құрастырылған», – дейді.

Тіл – жүйе, тіл – құрылым. Әсіресе ақпаратты жүйелі түрде қабылдауға үйренген ересектерді өзге тілге үйреткен кезде, тіл жүйесіне сүйеніп отырған жөн. Жүйеленген білім оңай сіңеді және ұмытылмайды. Зат есімнің бірнеше тақырыптық топтарға бөліп берілуі үйренушілердің оқу материалдарын жүйелі қабылдауына мүмкіндік береді.

Ұйқас ішіндегі белгіленген бір сөзге қай сөз табына жататындығы, морфемалық құрамы және сипаты жөнінде лингвистикалық талдау жасалынған. Бұның тіл үйренуші үшін берері мол. Олар ұйқас сөздерді жаттаумен қоса оң жақтағы қарамен белгіленген мәліметке зер салу арқылы грамматикалық білімдерін де жетілдіріп отырады. Атап айтқанда тіл үйренуші бір сөз туралы бірнеше грамматикалық ақпарат ала алады. Сөздің морфологиялық құрамы, қай сөз табына жататындығы, мағыналық, тұлғалық түрлері, тақырыптық топтары.

Шет тілін меңгерту әдістемесінде шет тілін ұйқас сөздер арқылы меңгерту оңтайлы әдістердің бірегейі деп санауға болады. Ұйқас сөздер арқылы шет тілін оқытуды былайша саралауға болады.

1. Зат есімнен жасалған ұйқастар:

3.7-кесте – Адами қасиеттер, дүниетанымға байланысты ұйқастар

Героизм – батырлық Смелость – батылдық Нищета – пақырлық Близость – жақындық Поэтичность – ақындық Мудрость – хакімдік Бабу́е дело – қатындық	Меценант – мият Стыд – ұят Копыто – тұяқ Вид - сияқ
Ум-ақыл Посева – дақыл Бахил – бақыл Да – мақұл	Ласка-мейір Намерение – пейіл Прогулка – сейіл Память-зейіл және т.б.

3.8-кесте – Дене мүшелері атауларына қатысты ұйқастар

Рука-қол Дорога-жол Избыток –мол Тот- сол Будь- бол Он- ол Поправляйся –тол Глянь –шол	Нога-аяқ Палка- таяқ Режко- саяқ Пожалел –аяп Поблизости –таяп Краска -бояқ
Сердце –жүрек Лопата-күрек Опора –тірек Особый –ерек Источник –дерек Нужно -керек	Лоб- маңдай Неба-таңдай Какой –қандай Такой-сондай Как скотина – малдай Как старик- шалдай Обманывай-алдай және т.б.

3.9-кесте – Туыстық атауларға байланысты ұйқастар

Первенец- тұңғыш Терка-қырғыш Ломкий- сынғыш Ленейка –сызғыш Знающий –білгіш Вешалка - ілгіш	Дед –ата Благословление –бата Ребенок вне брака – шата Ошибка – ката (диал.) Ткань –мата Покоси –ота Старшая сестра -апа
Муж-күйеу Поддержка- сүйеу Кто-то –біреу Сдирать шкуру -іреу	Старик –қарт Договор –шарт Тяни –тарт Красный –нарт (ист.) және т.б.

3.10-кесте – Киім-кешек атауларына байланысты ұйқастар

Брюки –шалбар Есть скотина – мал бар Деревья – талдар Старика –шалдар Дети – балдар (ауыз. сөйл. диалект) Обманет –алдар Воин – сардар	Шапка-қалпақ Боязливый –жалтақ Грязь – салтақ Колючка – жантақ Ханский трон – хан тақ Каждое сословие – әр тап Зарабатывай! – мал тап!
Платье –көйлек Бутылка – шөлмек Хобби –ермек Поделит –бөлмек	Трикотаж –тоқыма Не читай – оқыма Овод –оқыра Призывая - шақыра

3.11-кесте – Мамандық, кәсіп иелерінің атауларына байланысты ұйқастар

Секретарь – хатшы Стража – сақшы Продай – сатшы Найди – тапшы Конник – атшы Постучи – қақшы	Сотрудник – қызметкер Кандидат – үміткер Парни – жігіттер Кости –жіліктер Порезки –тіліктер Пиявки – сүліктер
--	--

Попробуй – татшы	Узнай –біліп бер
Продовец – сатушы	Работник – жұмыскер
Лежащий – жатушы	Преступник – қылмыскер
Стреляющий – атушы	Наездник – мініскер
Ошибающийся – шатушы	Гулящий – жүріскер
Утопающий - батушы	Он – деловой (человек) – ол - іскер

3.12-кесте – Қоғамдық-саяси лексика ұйқастары

Оборона – қорғаныс	Площадь – алаң
Употребление – қолданыс	Голый – жалаң
Бывшее дело – болған іс	Твой город – қалаң
Обман – алданыс	Водоросль – шалаң
Обманное дело – жалған іс	Детский балаң
Задумье – толғаныс	Беру алам
Битва – арпалыс	Солома - сабан
Отпор – тойтарыс	
Улица – көше	Конкурс – бәйгі
Доля – есе	Известный – әйгі
Пияла – кесе	Горный – сайлы
Постели – төсе	Удобный – жайлы
Сколько – неше	Жирный – майлы
Если покушает – жесе	Горе – қайғы және т.б.

3.13-кесте – Жан-жануарлар атауларына байланысты ұйқастар

Лиса – түлкі	Волк – қасқыр
Смех – күлкі	Находчивый – тапқыр
Ежик – кірпі	Твердый – қатқыл
Спичка – шырпы	Будь осторожен – сақ тұр
Вид – тұрқы	Рядом встать! – Сап қыл!
(Его) усы - мұрты	
Медведь – аю	Заяц – қоян
Богатеть – баю	Мушкетер – ноян
Улизнуть – таю	Очень сильный – жоян
Развешивать – жаю	Сказь – баян
Полоскать – шаю	Рак – шаян
Наедать – тою	Известно – аян
Орнамент - ою	Проснись! – Оян! және т.б.

3.14-кесте – Табиғат құбылыстары, нысандары атауларына байланысты ұйқастар

Дождь – жаңбыр	Лед – мұз
Зажги – жандыр	Соль – тұз
Жилистый – шандыр	Скала – күз
Лепешка – тандыр	Сто – жүз
Водоросль – балдыр	Мы – біз
	След – із
	Степь - тұз
Мороз – аяз	Отгон – жайылым
Мелкий – таяз	Отдача – қайырым
Чаю мало - шай аз	Разница – айырым

Язь – қаяз Мало задумки – ой аз	Сын богача – бай ұлым және т.б.
------------------------------------	---------------------------------

3.15-кесте – Тағам атауларына байланысты ұйқастар

Мед – бал Родинка – қал Ложи – сал Скот – мал Аренда – жал Возьми - ал	Сметана –қаймақ Зона – аймақ Кривоногий – маймақ Брусок – қайрақ Пристань – айлақ Жеребенок – тайлақ
Жир – май Месяц – ай Чай – шай Который –қай Богатый – бай Грязь - лай	Варенье – тосап Пара- қосақ Очаг –ошақ Освободившись – босап Это все! – Осы-ақ! және т.б.

3.16-кесте – Ай, апта, мезгіл, өлшем атауларына байланысты ұйқастар

Пятница –жұма Сват – құда Потерпи – шыда Ну прямо – жүдә (диал.)	Месяц – ай Впадина – сай Масло- май Жеребенок – тай Лужа – лай Который – қай Простой – жай
Август –тамыз Жевачка – сағыз Настоящий – нағыз Заявление – арыз Слей - ағыз	Май – мамыр Корень – тамыр Тесто – қамыр Спокойствие – сабыр Могила – қабір Почет – қадір және т.б.

3.17-кесте – Өнер-білім, мәдениет саласындағы атауларға байланысты ұйқастар

Знание – білім Кусочек – тілім Прорубь – жылым Сигарета – шылым Учение - ілім	Крылья – қанат Категория – санат Требование – талап Неосторожно – ағат Информация - ақпарат
Искусство – өнер Угаснет – сөнер Придет – келер Поверит – сенер Пояс - кемер	Учить – оқу Вязание – тоқу Клевать – шоқу Перейти – өту Ругать – жеку Добраться – жету және т.б.

3.18 - кесте – Жеміс-жидек, көкөніс, өсімдік атауларына байланысты

Смородина – қарақат Рана – жарақат Стихия – алапат	Перец – бұрыш Достаток – ырыс Правильно – дұрыс
--	---

Польза – шарапат Награда - марапат	Доход – кіріс Слизь - шырыш
Фрукт – жеміс Победа – жеңіс Ровный – тегіс Впадина – еңіс Осадок в душе - беріш	Цветок – гүл Зола – күл Деньги – пұл Сделай – қыл Сын - ұл және т.б.

3.19-кесте – Тұрмыстық заттар, бұйымдар және құрал-сайман атауларына қатысты ұйқастар

Шторы – перде Память – зерде На земле – жерде Раскачай - тербе	Доска – тақта Вата – мақта Побереги – сақта Запакуй – қапта Затоптай
Петля – тұзақ Долго ұзақ Лосуток – құрақ Цель – мұрат Спроив – сұрап Но - бірақ	Попона – тоқым Крошка – қоқым Убоина – соғым Сожалей – опын және т.б.

3.20-кесте – Сын есімнен жасалған ұйқастар

Аккуратный – ұқыпты Подталкивал – нұқыпты Ждал – күтіпті Закончился - бітіпті	Активный – белсенді Завтрашний – ертеңгі Народ верил – ел сенді Взвешано – өлшенді Придти бы – келсем-ді
Актуальный өзекті Очередной – кезекті Сам прошел – өзі өтті Зайчатый – көжеккі Обрадовал – мәз етті	Негодный – жарамсыз Безвыходный – амалсыз Безкрепости – қамалсыз Беззаботный – алаңсыз Не устойчивый – табансыз және т.б.

3.21-кесте – Сан есімнен жасалған ұйқастар

Один – бір Вид – түр Грязный – кір Стать – тұр Бей – ұр Просто – құр	Два – екі Ряд – реті Нагруби – жекі Крепись – беки Болтай - көкі
Три- үш Сила – күш Летай – ұш Птица – құс Грязь – күс Сон түс	Четыре – төрт Пожар – өрт Болезь – дерт Клятва – серт Возьми с собой – ерт және т.б.

3.22-кесте – Есімдіктерден жасалған ұйқастар

Я – мен	Вы – сіз
---------	----------

Недр – кен Чин – шен Ширина – ен Ты – сен Терпи – көн Десять - он	Собери – тіз Осень – күз Сто – жүз Чужбина – түз Скала - құз
Она – ол Рука – қол Дорога – жол В избытке – мол Приплод – төл Сок – сөл Пустыня - шөл	Мы – біз Вырви – үз Вы – сіз Девочка – қыз След – із және т.б.

3.23-кесте – Етістіктен жасалған ұйқастар

Видеть –көру Плести –өру Следовать –еру Давать –беру Лечение –дәру Парад –шеру Собирать -теру	Встреча –жолығу Наращение – мольғу Полнеть –толығу Печалиться – торығу Умолять - жалыну
Болтать – көку Ругать –зеку Бранить – жеку Укрепиться – беку Добраться – жету Перейти - өту	Думай – ойла Играй – ойна В памяти –ойда Гравюра –ойма Склад –қойма және т.б.

3.24-кесте – Үстеуден жасалған ұйқастар

Вчера – кеше Сколько – неше Пиала – кесе Умножаться – есе Если покушать - жесе	В этом году – биыл Собирись – жиыл Попроси – қиыл Замолчи – тыйыл Табун - үйір
Всегда – ылғи Уклон – ылди Передвигаюсь – жылжи Улыбнись – жыми Прыгнув - ырғи Скользнув - сырғи	Внутри – іште Не пей – ішпе Кусай – тісте Делай – істе В обед – түсте Надави – күште (Кому-то) три – үште және т.б.

3.25-кесте – Шылаудан жасалған ұйқастар

До – дейін После – кейін Прогулка – сейіл Намерение - пейіл	Около – жуық Холодно – суық Мочевой пузырь – қуық Унины – уық Родив - туып
До – бұрын	Хуже –бетер

Қоса – бұрым Обычай – ырым (Моя) тайна - сырым	Хватит – жетер Угроза – қатер Сахар – шекер және т.б.
--	---

В2 деңгейінде тілдерді оқытуда тыңдаушылардың сөздік қорын байытуға, көпшілі алдында сөйлей алуына, оқу және жазылым дағдыларын одан әрі тереңдетуге, сыни ойлауына ерекше назар аударылады. Оқытудың қазіргі заманғы жаңа технолоиясының бірі – шет тілін деңгейлік тапсырмалар арқылы оқыту. Деңгейге бөліп оқыту кезінде білім алушылардың теориялық дайындығын, оқуға деген ынтасын, дара қасиетін ескеру қажет. Тиімді нәтижеге жету үшін білім алушының білімі мен деңгейіне байланысты тақырыптар қамтылуы қажет. Деңгейлік тапсырмалар ауқымы өте кең. Деңгейлік тапсырмалар құрамы тыңдалым, оқылым мәтіндері, қызықты грамматика, эссе жазу, іскерлік ойындар, трениентер, коучингтер т.б. жүйесін қамтиды.

Деңгейлеп оқыту білім алушыларға қойылатын талаптардың әртүрлілігі арқылы жүзеге асады. Деңгейлеп оқыту әр білім алушының өз мүмкіндіктерін барынша пайдалана отырып, білім алуына жағдай жасайды әрі мүмкіндік береді. Деңгейлеп оқыту белгілі бір тақырыпқа бағытталады.

Сабақ барысында оқылым, жазылым мәтіндерімен қатар тыңдалым, сыни ойлау тапсырмалары да беріледі. «Тыңдалымда» білім алушылар аудиоұнтаспаны мұқият тыңдап алдарындағы тест тапсырмаларына жауап береді. Бұл деген тілді жылдам меңгеруге өз үлесін қосады деуге әбден болады.

«Жазылым» мәтінінен білім алушылар оқып отырып, сыни ойлауға бағытталған тапсырмалардың шешімдерін табуға өз септігін тигізеді.

«Топпен жұмыс» барысында білім алушылар бірін-бірі тыңдауға, сұрақ қоюға үйренеді. Топтық жұмыс арқылы ынтымақтастыққа баулимыз.

Топ мүшелерінің ынтымақтастығы мен белсенділігінің арқасында топ табысты нәтижеге қол жеткізеді, сондықтан да практикалық сабақтарда топпен жұмыс жасаған да орынды.

Топпен жұмыс жасағанда постер қорғауда білім алушыларға өздерінің білім – ғылымға құштарлығы қандай және ұлттық құндылықтарды қаншалықты құрметтейді деген сұрақтарға жауап беру ұсынылады.

«Жазылым» жұмысында «Ұлттық құндылық, салт-дәстүр, білім, ғылым» деген сөздерге ассоциациялар жазылып, сол сөздермен сөйлем немесе сөз тіркестерін құрастырады.

Рефлексия/Кері байланыс кезінде білім алушылар дәптерге алақандарының суретін салып, оны «Бес саусақ» әдісі бойынша толтырып, берілген сұрақтарға жауап жазады:

ІІІ (шынашақ) – ойлау үрдісі. Мен бүгін қандай білім мен тәжірибе жинақтадым?

ІІІ (шылдыр шүмек) – мақсаттың жақындығы. Мен бүгін не істедім және қандай нәтижеге жеттім?

О (ортаңғы) – көңіл-күй жағдайы. Бүгінгі көңіл-күйім қандай болды?

С (сұқ саусақ) – қолдау көмек. Мен бүгін топтастарыма қалай көмектесемін, немен қуанттым және қалай қолдадым?

Б (бас бармақ) – сергектік, физикалық қалып. Бүгін менің денсаулық жағдайым қандай болды?

Сабақты қорытындылап айтар болсақ, біртұтас ұлт болып, ұлттық кодымызды сақтау үшін болашаққа қалай қадам басатынымыз, санамызды қалай өзгерту керектігі жайлы Елбасының мақаласында анық әрі дәл айтылған.

Білімді бәрінен де жоғары қоятын ұлт қана табысқа жететіндігін баса айтып кеткен. Осы келелі мәселелерді қозғау арқылы білім алушының сыни ойлау қабілетін дамыта отырып, қатысымға түсуге мүмкіндік береміз.

Коучинг әдісімен сабақ өткізуде өмірде белгілі бір мақсатқа, позитивті тұжырымдалған нәтижелерге жету ұйғарылады. Коучинг бүкіл мәселенің жалғыз да тиімді шешімі болмайды, дегенмен тілдерді оқытуда сол мәселелерді барынша тиімді шешуге орасан зор мүмкіндік беретін оқытудың жаңа технологиясы болып табылады.

Қорыта айтқанда, тілдерді В1, В2 деңгейінде ұйқас сөздер арқылы меңгертуде пайдалануға болатын оңтайлы әдістердің бірі. Себебі, аталған әдісті тілді меңгертуде пайдалану арқылы тыңдаушының тілдік қоры молайып, ой-өрісі дамымақ. Сол секілді ұйқас сөздер жылдам жатталатын болғандықтан, аталған әдістемені пайдалану өз нәтижесін береді.

Шет тілін тиімді интербелсенді әдістер арқылы (С1, С2 деңгейінде) оқыту әдістемесі

С1, С2 деңгейінде тілдерді оқытуда интербелсенді оқыту әдістерін қолданған тиімді.

Жалпы «ИНТЕРБЕЛСЕНДІ ОҚУ/ОҚЫТУ ДЕГЕНІМІЗ НЕ?»

Бүгінгі күннің ерекшеліктерінің, тіпті проблемаларының бірі ақпараттың *«ақылға сыймайтын шамадан тыс, игеруде адамның биологиялық мүмкіншіліктерінен артық»* мөлшерде дамуы. Сол себепті де оқу/оқыту қысқа мерзімде ақпараттың көлемді бөлігін тиімді түрде ұсынатын, сол ақпаратты жоғарғы деңгейде игерте алатын және практикада бекіте алатын әдістерді қолдануды талап етеді.

Бұл талап білім саласында тұлғалық дамуды оқудың/ оқытудың негізі ретінде қарастырады. Бұл ұстаным білімді игеру процесіне қатысушылардың (үйренуші мен үйретуші) бұрнағы авторитарлы-коммуникативтік қарым-қатынасын гуманитарлы-коммуникативтік қарым-қатынасқа өзгертіп отыр. Егер кешегі күні таным процесін біз «білім беру», «оқыту», «үйрету» деп түсінсек, бүгін бізге бұл түсініктерді «білім алу/игеру», «оқу», «үйрену» деп өзгерту керек.

Дәстүрлі «білім беру» өз мақсаты мен мағынасын нақты белгіленген (мемлекеттік стандарттарда көрсетілген пәндер мен сабақтардың аумағында) білім жиынтығын игерумен шектейді. Ал инновациялық көзқарас оқу/үйренудің негізін тек пәндер демей, ойлау мен рефлексияға негізделген

интербелсенді әдістер құрауы керек деп түсінеді. Интербелсенді әдістер педагогикалық тәсілдердің өзгеруіне алып келіп, Білім алушылардың өздік және өзіндік дамуына, олардың өз мүмкіншіліктері мен ұстанған құндылықтарын түсінуге және бағалауға жетелейді.

Оқытуда авторитарлық пен үстемдікті, үйретушінің мызғымас беделін, монологті, күштеуді демократиялық коммуникациямен алмастыру қажет. Ол дегеніңіз оқуда/оқытуда интербелсенді әдістер мен технологияларды қолдану арқылы іскерлік ынтымақтастық қарым-қатынастар орнату, жағымды психологиялық орта құрастыру, солар арқылы үйренушілер өз біліміне деген жауапкершілікті нығайтады.

Интербелсенді (интерактивті) оқу/оқыту бірінші мезетте білім игеру процесіне қатысушылардың тиімді қарым-қатынасына негізделеді. Ағылшын тілінен келген «*интерактив*» сөзі де осы ұғымды білдіреді: «*inter*» дегеніміз «*өзара*» мағынасында, ал «*act*» - «*әрекет жасау*» дегенді білдіреді.

Басқаша айтқанда, «интербелсенді» дегеніміз біреумен қоян-қолтық қарым-қатынаста болу, онымен бірлесе әрекет жасау, диалог құру.

«Интербелсенді» дегеніміз диалог арқылы үйрену/үйрету, яғни «үйретуші – үйренуші», «үйренуші – үйренуші», «үйренуші – өзімен-өзі» форматтарында жасаған қарым-қатынас («*әңгіме*», «*сұхбат*», «*бірлескен әрекеттер*»).

Интербелсенді оқу/оқыту білім игеру процесін келесідей ұйымдастыруға ынталы: барлық үйренушілерге бірлескен таным процесіне белсенді араласуға мүмкіндік жасау; әрбір үйренушінің өзінің үйренгені мен өз білімі туралы түсініктерін ортаға салып, бірлесе талқылап, олар туралы ой толғауына мүмкіндік жасау.

Сонымен интербелсенді оқу/оқыту бірлесе үйрену идеяларын ұстанады. Бірлесе үйренуде әрбір үйренуші танымның (оқу, үйренудің) ортақ мағынасына және соңғы нәтижесіне өз үлесін қосып, басқалармен өзінің білгенімен, идеяларымен, ойларымен алмасады, тиімді нәтижеге (білімге) қандай бірлескен үйрену/оқу әрекеттері арқылы жете алатындығын анықтайды.

Мұндай қарым-қатынастағы бірлескен әрекеттер бірін-бірі жақтыру, өзара сыйласымдық пен қолдау атмосферасында өтіп, тек қана жаңа білім игеруге жағдай жасап қана қоймай, сонымен бірге таным процесін өзара ынтымақтастық пен бірлесу деңгейлеріне көтереді, яғни қарым-қатынас пен оның негізгі нысаны диалогті танымның басты құндылығына айналдырады.

Интербелсенді оқу/оқыту диалогтік қатынасқа негізделеді, ал диалог өз кезегінде өзара түсіністікке, бірлескен әрекеттерге, таным процесінде туындаған мәселелер мен проблемаларды бірлесе шешуге алып келеді.

Интербелсенді оқуда/үйренуде білім алушылар келесідей білім, білік, дағды, құзырлық, машықтарға:

- *терең ойлануға;*
- *ақпаратты өздігімен түсініп, оны таразылап, екшеп, оның ішінен керектісін таңдап алуға;*
- *ақпаратты жан-жақты талдауға;*
- *өздігімен жаңа түсінік пен білім құрастыруға;*

- пікірталастарға қатысып, өз ойы мен пікірін дәлелдеуге;
- басқа да балама пікірлерді ескеруге;
- шешім қабылдауға, қиын мәселелерді шешуге;
- жауапкершілікке (өз біліміне, өміріне);
- басқалармен тиімді қарым-қатынас құруға үйренеді.

Интербелсенді оқу/оқыту келесі жұмыс түрлері мен әрекеттер арқылы: бірлескен жұмыстар (жұптық, топтық, бүкіл аудиторияның),

- жеке және бірлескен ізденіс,
- зерттеу жұмыстары,
- ситуативтік және рөлдік ойындар,
- ақпараттың әртүрлі көздерімен жұмыс жасау (кітап, лекция, интернет, құжаттар, мұражай, басқа адамдар: мамандар, т.б.),
- шығармашылық жұмыстар, т.б. жүзеге асырылады.

Өз кезегінде бірлескен жұмыс әдістері өзін-өзі мен басқа адамдарды танудың құралы болып, олар дүниетаным қалыптастырып, тұлғаның өзіндік дамуы мен басқалардың іс-әрекеттері мен олардың себептерін түсінуге ықпал жасайды.

3.26-кесте – Интербелсенді оқу/оқытудың негізгі қағидалары мен мақсаттары

Қағидалар	Мақсаттар
Ортақалыптастыру	Білім алушы оқып/үйренуде өз әрекеттерінің жемісті екендігін сезінетін жағдайлар жасау; Үйренушілер арасында ашық, еркін, шығармашылық қарым-қатынас орнату; Үйренушілерге білімді дайын күйде бермей, оны ізденуге бағыт-бағдар сілтеу.
Бірлескен әрекеттер арқылы үйрету/үйрену	Үйренушілерге білімнің өзіндік әрекеттер арқылы ғана тиімді түрде меңгерілетіндігін дәлелдеу; Үйренушілерді белсенді әрекеттерге баулып, олардың білім игеру әрекеттерін ұйымдастыру
Өмірмен байланыстыру	- Үйрету/үйренуді практикалық әрекеттерге негіздеу, пән мен тақырыпты күнделікті өмірде туындайтын проблемаларды шешу деп қарастыру
Өзінділік пен дербестікке баулу	Үйренушілердің дайын жауаптарын қанағат тұтпай, оларды ой-толғаныс арқылы өзіндік пікір құрастыруға, проблема шешуде өзіндік тұрғыдан жауап табуға ынталандыру (егер шәкірт жауап бере алмаса, дұрыс жауапты өзі беруге асықпай, оны басқа үйренушілердің табуына ықпал жасау); Үйренушілерде сыни және аналитикалық ойлау дағдыларын қалыптастыру (күмәндану, ақпараттан әртүрлі мағынаны көре білу, өзіндік түсінікке ұмтылу, дәлелдеме келтіру)

C1, C2 деңгейінде тілдерді тиімді интербелсенді әдістер арқылы оқыту әдістемесінде интербелсенді оқуды ұйымдастыру ережелеріне тоқталсақ.

Бірінші ереже. Аудиторияны жұмысқа дайындау.

Аудитория (сынып бөлмесі, кабинет) үйренушілердің еркін түрде жұмыс жасауына қолайлы болуы керек. Мәселен, әр сабақта үйренушілер шағын топтар құрамын сан рет өзгертуі ықтимал, сол себепті де парталар мен үстелдер олардың емін-еркін қозғалуына кедергі болмауы қажет. Парталарды қоюдың да көптеген тәсілдері бар. Ең бастысы үйренушілердің бір мезгілде сабақ жүргізушіні көре отырып, топ ішіндегі жұмысқа белсене араласуға мүмкіндік алуы керек. Тиімді жұмыс жасау үшін аудиторияда тақта (оған қоса жылжымалы немесе интерактивті тақталар болса тіпті жақсы), қол астында бор, қағаз (А-1 және А-4 форматтардағы), маркерлер болғаны дұрыс.

Екінші ереже. Топқа бөлу.

Әр сабақта үйренушілерді шағын топтарға бөліп, сол арқылы олардың бірлесе жұмыс жасауына қолайлы жағдай жасау керек. Шәкірттерді шағын топтарға 4 адамнан бөлген тиімді. Олардың партаны жағалай бір-біріне бет қаратып отырғаны дұрыс. Топқа бөлу әдетте кездейсоқ түрде жасалынады. Алайда жыл бойы бір шәкірт басқалармен барлық сабақтарда топ құрамында жұмыс жасап шығуы керек. Мұндағы басты мақсат – үйренушілердің бір-бірімен тиімді қарым-қатынас құрып, ортақ тіл таба білуіне ықпал жасау. Топқа бөлуді әрекетке негіздеп, қызықты қылып өткізген жөн.

Үшінші ереже. Мақсаттарды және күтілетін нәтижелерді айқындау.

Әр сабақтың басында қарастырылатын тақырып бойынша ұстаз өз тұрғысынан сабақтың мақсаттарын айқындап, үйренушілерден қандай білім, білік, дағды, әрекеттер күтетіндігін жеткізеді. Сонан соң үйренушілердің өздері де сабақтан нендей нәтиже күтетіндерін құрастыруды талап еткен орынды. Бұл әрекет әр үйренушіде өзінің сабаққа тікелей қатысы бар екендігі туралы ойды нақтылап, оларды «Сабақта мен қандай білім ала аламын? Ол үшін мен қандай жұмыс пен әрекеттер атқаруым керек?» деген сұрақтар төңірегінде ой-толғаным жасауға шақырады.

Төртінші ереже. Жұмыс ережелерін қабылдау.

Сабақ басында жұмыс ережелерін қабылдап, оларды әрі қарай қатаң ұстану үйренушілерді тәртіпке шақырып, тиімді әрі үнемді түрде жұмыс жасауға қолайлы. Ол үшін әрбір шағын топ бұл мәселені 1-2 минут талқылап алғаннан кейін, олардың ұсыныстарын көлемді параққа (флип-чарт, плакат) түрлі-түсті маркерлермен жазып, аудиторияның көрнекті жеріне іліп қоюға болады. Ұстаз тарапынан емес, өздері құрастырып қабылдаған ережелерді үйренушілер мейлінше қадағалауға тырысады. Ережелер сан-алуан болуы мүмкін, мәселен, жұмыс регламенті, реті мен тәртібін анықтайтын, алайда олардың дені бірлескен жұмыста сыйласымды қарым-қатынас құруға бағытталғаны жөн. Мәселен,

- «*Біреу сөйлегенде, оның сөзін бөлмейік!*»,
- «*Тұлғаның жеке басын сынамай, көзқарас пен пікірді сынайық!*»,
- «*Кешікпейік!*»,

- «Қысқа да нұсқа сөйлейік!»,
- «Уақытты үнемді әрі тиімді пайдаланайық!»,
- «Берілген тақырыптан ауытқымайық!»,
- «Біз үшін әрбір пікір құнды!»,
- «Жекелей жұмыс жасағанда, бір-бірімізге бөгет жасамайық!»,
т.с.с.

Бесінші ереже. Сенім және жұмыс атмосферасын қалыптастыру.

Үйренушілерді психологиялық тұрғыдан интербелсенді оқуға дайындау қажет. Әдетте сабаққа келгендердің бәрі дерлік оқуға белсене араласып кетуге дайын емес, өйткені олардың өздерін ыңғайсыз, әрі дискомфортты сезінуі мүмкін. Мұның себептері де баршылық:

- өзіне көтеріңкі жауапкершілік жүктеуі және содан қаймығу,
- жүрексіну, оң нәтиженің шығуына күмәндану, жазалаудан немесе күлкі/мазаққа жығылудан қаймығу,
- еріншектік пен шаршағандық (мәселен, бірінші сабақта ұйқысын аша алмау немесе соңғы сабақта шаршау),
- назарын жинақтай алмау (мәселен, үзіліс кезіндегі оқиғалардың немесе алдыңғы сабақтың әсерінде болу).

Үйренушілердің сабақ барысында барлық шарттылықтардан арылып, ойлау аппаратын белсенділендіріп, жұмысқа толық ниеттеліп, қызу кірісіп кетуін бірінші мезетте ойсергектер арқылы жүзеге асыруға болады. Ойсергектер арқылы аудиториядағы үйренушілер өздерін жеңіл сезінеді, ашылады, әрқайсысы біртұтас ұжымның өкілі ретінде алда күтіп тұрған бірлескен күрделі жұмысты атқаруға дайындалады.

Ойсергектер келесі мазмұнда болуы мүмкін:

- Жағымды психологиялық сезім/көңіл қалыптастыратын әрекеттер.
- Логикалық ойлауға негізделген тапсырмалар (есептер, мәселелер, жұмбақтар).
- Көңіл көтеретін ойын түріндегі іс-әрекеттер.
- «Өзіңді таны» тақырыбындағы психологиялық тестер.

Алтыншы ереже. Барлық үйренушілер жұмысқа қатысуы керек.

Интербелсенді оқу аумағында өтетін сабақ мақсаттарының бірі бірлесе жұмыс жасау болғандықтан, әр қатысушының жұмысқа белсене қатысқандығы абзал. Үйренушілердің білім игеру жұмысының, оның ішінде әсіресе бірлескен жұмыс әрекеттерінің қызықты әрі тартымды екендігіне көздерін жеткізгені дұрыс. Сол себепті де сабақтың басты тәсілі ретінде топтық жұмыстарды тану керек.

Жетінші ереже. Тыңдай білу: барлық пікірлер тыңдалуы керек.

Суырылып алға шығып сөйлегеннен гөрі, тыңдай білген қиын да шығар. Топтық талқылау кезінде барлық үйренушілердің өз пікірін келтіріп, басқалардың оны мұқият тыңдап, оның пікірін сыйлап, санасатын жағдай жасап отыру қажет. Барлық қатысушылардың пікірі тыңдалуы керек. Топтық бірлескен жұмыстан соң (талқылау, пікірлесу, ой қозғау, тапсырманы бірлесе орындау, т.б.) әр топқа өз пікірі мен көзқарасын жариялау мүмкіндігін беру

керек. Ол үшін топ атынан бір үйренуші (сөйлеуші, шешен, спикер, капитан, т.б.) берілген уақыт ішінде өз ойлары мен ұйғарымдарын ортаға салады.

Сегізінші ереже. Жазбаша жұмыстар.

Үйренудің басты мақсаты – тұлғаның дамуы, оның ішінде әсіресе ойлау қабілеті мен шығармашылық дағдылардың өркендеуі. Ал жазу (жазба жұмыстары) – ойлаудың шырқау биігі. Жазуда үйренуші сонымен қатар «мен» тұрғысынан өзінің ішкі жан дүниесін ашып, оны асқақтата түседі. Сол себепті де әр сабақта жазу жұмыстарын жиі қолданып отырған орынды. Ал үйренушінің бүгінгі сабақта нендей және қандай дәрежеде білім алғанын, оның өсуі мен дамуын, яғни оның білімін бағалауды тек жазбаша жұмыстарды орындауынан ғана объективті түрде білуге болады. Жазу жұмыстары білім алушы білімін бағалаудың дәлелді нысаны.

Тоғызыншы ереже. Кері байланыс.

Кері байланыс дегеніміз сабақтың соңында оның тиімділігі мен қандай дәрежеде өткендігі туралы үйренушілердің пікірлері.

Олар:

- «Сабақ қалай өтті: қызық болды ма?»,
- «Сіз үшін сабақтың құнды жайттері қандай болды?»,
- «Бүгін не нәрсеге үйрендіңіз (білдіңіз)?»,
- «Бүгінгі үйренгеніңіз Сіз үшін болашақта қажет болады деп ойлайсыз ба?»,

➤ «Осы тақырып бойынша тағы да не білгіңіз келеді (қандай ақпарат дереккөздерін оқисыз)?»,

➤ «Қандай сұрақтарыңыз бар?»,

➤ «Сабақтың өту барысы бойынша қандай пікірлеріңіз/ұсыныстарыңыз бар?» деген сұрақтарды әдетте ауызша талқылағаннан кейін, оларға жазбаша жауап берумен жалғастырады (мәселен, «Шығу парақтары» тәсілі бойынша). Үйренушілердің пікірлері мен қойған сұрақтары оқытушы тарапынан ескеріліп, келесі сабақ соларға жауап берумен басталуы керек.

Кері байланыс ұстаз бен шәкірттердің арасында сенімге негізделген қарым-қатынас орнатуға бағытталады. Сонымен қатар ол өткен сабақты бағалау мен талдаудың, келесі сабақты жоспарлаудың тиімді түрі.

ИНТЕРБЕЛСЕНДІ ЛЕКЦИЯНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАЛАРЫ

Интербелсенді лекцияда ақпарат дайын күйінде берілмейді.

Интербелсенді лекция үйренушінің қандай да бір тақырып немесе мәлімет бойынша бірлескен әрекеттер негізінде (топтық пікір алмасу, талқылау, пікірталас, ой қозғау және т.б.) білім алушыларға өзіндік пікір мен көзқарас қалыптастыруға бағытталады. Интербелсенді лекцияда негізгі қағида «беру», «үйрету» емей – «ұсыну» болады. Ұсынылған мәлімет бойынша білім алушылар бірлескен белсенді әрекеттер арқылы өздігімен жаңа білім құрастырады.

Интербелсенді лекция тақырыпты дамытуға, тереңдетуге бағытталады.

Дәстүрлі монолог түріндегі лекция «білім алушылардың қарастырылатын тақырып бойынша білімі мен деректері жоқ немесе жоқтың қасы» деген қағиданы ұстанады. Сол себепті де дәстүрлі лекция ақпараттың көп мөлшерін «беруге» мүдделі. Білім алушылар мұнда әдетте бәсеңді (пассив) әрекеттер атқарады: тыңдайды, көшіреді.

Интербелсенді лекцияның негізгі ұстанымы келесідей болады: «Білім алушылар қарастырылатын тақырып бойынша сабаққа дайындалып келген, олардың белгілі бір білімдері бар болғандықтан, лекцияда сол білімдерді дамыту және тереңдету керек».

Білім алушылар оқу бағдарламасында берілген ақпарат бойынша лекция тақырыбы мен негізгі мәселелерінің қандай екендігін, оған қандай әдебиет көздері арқылы дайындалуға болатындығын, ол бойынша қандай тапсырмалар берілгендігін жақсы біледі. Сол себепті де олар лекцияға шама-шарқынша дайындалып келеді. Ал лекция олардың білгеніне негізделіп, сол білімдерін өрбітуді мақсат тұтады.

Интербелсенді лекцияда материал басылған түрде (қағаз, электрондық тасығышта, слайд) беріледі.

Дәстүрлі лекцияда оқытушы ақпараттың негізгі көзі болғандықтан білім алушылар көбіне-көп оның айтқанын көшірумен айналысады.

Мұндай бәсеңді (пассив) әрекеттер білім алушылардың лекция материалын терең меңгеруге жол бермейді: білім алушылар көп жағдайда өздерінің үйренуін лекция мәліметтерін есте сақтау, қайталау мен жаттау әрекеттерімен ғана шектейді.

Интербелсенді лекцияның мәтіні ауызша оқылмай, жазбаша үлестірмелі материал түрінде (немесе электрондық түрде) таратылып беріледі. Оқытушы лекцияны ауызша түрде білім алушылар тарапынан туындаған сұрақтарға жауап бергенде, лекция тақырыбын толықтырғанда ғана келтіруі мүмкін. Сол арқылы уақыт та үнемделіп, білім алушылар да оқу материалын өздік тұрғыдан игеру әрекеттеріне белсене араласады.

Интербелсенді лекция диалог түрінде өтеді. Қарым-қатынас келесі форматтарда өтуі мүмкін:

- *оқытушы – білім алушы/білім алушылар,*
- *білім алушы – білім алушы,*
- *білім алушы – тақырып,*
- *білім алушы – басқа пікір (зерттеуші, оқулық, т.б.).*

Интербелсенді лекцияда **ой қозғау мен өмірден алынған нақты ситуацияларды талқылау және шешу** тәсілдерін қолданған тиімді.

Интербелсенді лекцияда материал тұтастай емес, бөлшектеліп беріледі.

Дәстүрлі лекцияда оқытушы лекцияны ауызша оқып, білім алушылардан тыңдау немесе конспект жасау (көшіру) сияқты бәсеңді (пассив) әрекеттерді атқаруды талап етеді. Интербелсенді лекцияда әдетте мәтін бірнеше бөлімге

(тиімді мөлшері 3-4 бөлік) бөлінеді. Қағазға басылып, үлестермелі материал түрінде таратылып берілген бөлімдерді оқу мен зерттеу барысында білім алушылар белсенді әрекеттер атқарады: олардың қатарына туындаған қиын мәселелер мен сұрақтарды келтіру, берілген мәлімет бойынша өз түсінігі мен пікірін қалыптастыру, лекцияның тұжырымдарын өзара талқылау, кесте толтыру, жоспар жасау, графиктер сызу, т.б. әрекеттер кіреді. Бұл белсенді әрекеттер жеке және бірлесе жұмыс жасау форматтарында өтеді.

Интербелсенді лекцияда білім алушылардың бірлескен жұмысы қолданылады.

Білім алушылардың белсенді әрекеттері бірлескен жағдайда өтуі керек: берілген тапсырмалар шағын топ немесе жұп қатарында орындалады. Білім алушылар лекцияның бір бөлімін оқып болған соң, жекекелей жұмыс жасап, сонан кейін жұптасып (немесе шағын топ құрамында) өз түсініктері мен туындаған ойларымен бөліседі: олардың жаңа білімі мен өзіндік пікірлері осындай ойталқы нәтижесінде пайда болады.

Интербелсенді лекцияда жаңа білім білім алушылардың ой-толғанысы арқылы құралады.

Лекцияда білім алушылар қарастырылған материал бойынша:

- «Мен сабақта не үйрендім?»,
- «Бұл білім маған қандай пайда келтіреді?»,
- «Бұл білімді қалайша қолдануға болады?»,
- «Бұл білім маған не үшін керек?»,
- «Бұл білімді әрі қарай қалай дамытамын/жалғастырамын?»,
- «Тағы да не білгім келеді?» деген сұрақтар ауқымында ойланып, өз жауаптарымен бір-бірімен бөліскені орынды. Осындай ой-толғаныс нәтижесінде білім алушы лекция материалы бойынша жаңа білім құрастырады.

С1, С2 деңгейінде тілдерді тиімді интербелсенді әдістер арқылы оқыту әдістемесінде интербелсенді лекцияда бағалау жазба жұмыстары арқылы жүзеге асырылады. Білім алушылардың сабақта қалайша жұмыс жасағандығын, оның материалды қандай деңгейде игергендігін білу мақсатында лекция аяғында жазба жұмыстарын (ауызша ой-толғаныс әрекеттерінен кейін) орындау керек.

Интербелсенді лекция кері байланыспен аяқталады.

Кері байланыс дегеніміз сабақтың соңында білім алушыларға бірнеше сұрақ қойып, олардың ойларын, қандай сұрақтары мен мұқтаждары бар екендігін, өткен сабақ туралы пікірлері қандай екендігін анықтау. Бұл жауаптар алдағы сабақтарды жоспарлауда қолданып, келесі сабақты білім алушылардың пікірлері негізінде құрастыруға бағыттайды.

С1, С2 деңгейінде тілдерді тиімді интербелсенді әдістер арқылы оқыту әдістемесінде интербелсенді лекция құрылымының үлгісі.

I. «Проблеманы айқындау» кезеңі.

Оқытушы лекцияның мақсаттарын, негізгі идеяларын, сұрақтары мен түсініктерін нақты айқындап, оларды білім алушыларға ұсынады, сабақ

соңында білім алушылардың лекцияны өз мақсаттарына жету тұрғысынан талдап, оны бағалайтындығын ескертеді.

Білім алушыларға тапсырма.

Лекция басында қарастырылатын тақырып (сұрақ, ақпарат) бойынша білім алушыларға қандай білімдері, ойлары мен пікірлері, игеруге қиындық туғызатын қандай проблемалары бар екендігін сұрақ қою немесе тапсырма беру арқылы анықтайды.

Жеке жұмыс.

Әр білім алушы «*Менде осы тақырып бойынша қандай білім, ойлар мен ұстанымдар бар? Қандай мәселелерді игеру мен үшін қиын болды?*» деген сұрақтар төңірегінде берілген уақыт ішінде (2 минуттан 6-ға дейін) жекелей ой қозғайды, ойларын дәптерлеріне жазып қояды.

Бұл жазбаларын білім алушы сабақ бойы толықтырады; сабақ соңында бастапқы жазғандарына қайта оралып, оларды қорытынды жазбасымен салыстырады, сол арқылы өз білімін қандай деңгейде жетілдіргендігін анықтайды, ой толғайды.

Топтық (немесе жұптық) жұмыс.

Шағын топ ішінде немесе жұптасып білім алушылар жазғандарымен бөліседі, білгендерін толықтырады (сабақ мақсатына қарай 3-тен 10-минутқа дейін уақытта) проблемаларды анықтайды.

Бұл жерде басты мәселе білім алушының талқыланатын тақырып бойынша алдын ала (сабаққа дейін) өздігінен дайындалу, силлабуста көрсетілген тапсырмаларды орындау, ұсынылған әдебиетпен танысу жұмыстары қандай деңгейде болатындығы жөнінде.

Топтық жұмыста білім алушылар талқылау мен ой бөлісу арқылы білімдерін өрбітіп қана қоймай, қиындық туғызған проблемалардың тізімін анықтап, жазып қояды.

Жариялау. Оқытушы әрбір топтан бір білім алушының ауызша жауап беруін сұрайды. Жариялауда барлық топтардың жауаптары тыңдалғаны дұрыс, алайда уақыт тапшы жағдайда оқытушы бір топтың жауабымен шектеліп, басқалардан жауапты қысқаша толықтыруды немесе онымен келісетінін/келіспейтіндігін ғана сұрауы мүмкін.

Қорытындылау.

Оқытушы тақтаны (немесе плакатты) екі бағанға бөліп, сол жағын «*Не білеміз?*», ал оң жағын «*Қандай проблемалар бар?*» деп атап, білім алушылардың жауаптарын жазады.

Әрі қарай сабақта білім алушылар айқындаған проблемалар мен сұрақтар қарастырылады. Бұл жерде басты назарды маңызды және күрделі мәселелерге аударып, жекелеген проблемаларды білім алушылардың өздік жұмыстарында шешуге тапсыруға тұрарлық.

II. «Проблеманы шешу» кезеңі.

Сабақтың бұл кезеңінде оқытушы білім алушылардың топтарына өздері айқындаған және таңдап алған проблемалар бойынша лекция ұсынады. Қағазға

басылған лекция мәтіні білім алушыларға таратылып беріліп, оның бөлімдер бойынша оқылатындығы ескертіледі.

Жеке жұмыс.

Лекцияның әр бөлімін оқығанда білім алушыларға белсенді амалдарды орындау тапсырылады. Бұл әрекеттер лекцияны көшіру немесе конспектілеу сияқты жұпыны емей, ойлану арқылы мәтінге өз қатысын айқындап (бұрыннан білетін, жаңадан білген, маңызды немесе түсінуде қиындық туғызатын жерлерін анықтау), өзінде туындаған сұрақтарды жазу, өз түсінігі мен комментарийлерін келтіру секілді күрделі мазмұнда болуы керек.

Топтық жұмыс.

Білім алушылар лекцияның әр бөлімін оқығаннан кейін, шағын топ ішінде (2-4 минут) өз ойларымен бөлісіп, білгендерін толықтыру жұмысымен айналысады.

III. «Проблема шешімін қолдану» кезеңі.

Сабақтың бұл кезеңінде оқытушы білім алушылардың өздерінің қандай білім алғандарын айқындап, өздерінің жаңа біліміне баға беру процесін ұйымдастырады, сабақтан кейін жаңа білімді өздігімен толықтыру мен жетілдіру ісімен қалайша айналысатындығы туралы ойларымен бөлісуге шақырады.

Топтық (немесе жұптық) талқылау.

Білім алушылар топ ішінде немесе жұп болып білгені мен үйренгенін тұжырымдайды, өзара пікір алмасады, олардың практикада қолданысын талқылайды (3-5 минут).

Кері байланыс (Жеке пікірлер).

Оқытушы талқылаудан кейін 1-2 білім алушы өз ойларын ауызша келтіруді сұрайды.

Бағалау.

Білім алушылардың сабақта қалайша жұмыс жасағандығын білу және олардың алған білімдерін анықтау мақсатында оқытушы оларға жекелей жазу жұмысын орындауды тапсырады. Оқытушы жазба жұмыстарын тексеру үшін жұмысты жинап алады немесе олардың портфолиода көрініс табу керектігін ескертеді.

Үй жұмысы/Өздік жұмыс.

Сабақта меңгерген жаңа білімдерін тереңдету мақсатында оқытушы білім алушыларға силлабуста келтірілген өздік жұмыс тапсырмаларын орындауды ескертіп, жұмыс нәтижелерін жазбаша түрде (мәселен, 3-5 беттік эссе немесе кесте, схема, график, жоспар, т.б. түрінде) келесі сабақта өткізуді тапсырады.

C1, C2 деңгейінде тілдерді тиімді интербелсенді әдістер арқылы оқыту әдістемесі интербелсенді лекцияның түрлері.

Проблемалық лекция. Проблемалық лекцияларда қарастырылып жатқан тақырып бойынша бір-біріне қарама-қарсы пікірлер мен көзқарастар немесе қалыптасқан түсінікке қайшы теориялар келтіріледі. Бұл жерде басты мақсат білім алушыны үйреншікті қалыптан шығарып, білім игеру процесін өзіндік

тұрғыдан ұйымдастыру болып табылады: білім алушы келтірілген пікірлерді таңдау мен дәлел келтіру арқылы өзіндік түсінік қалыптастырады.

Проблемалық лекцияда басты назар күрделі теориялық мәселелерге аударылып, пікірталас тудыратын сұрақтар қойылады, олардың ішінен біреуін таңдауды талап етіліп, білім алушылардың өзіндік пікір қалыптастырылуына жол беріледі. Бұл әдіс білім алушыларды проблемалық сұраққа жауап іздеуге ынталандырып, зерттеу жұмысына баулиды. Мұндай ізденіс барысында білім алушылардың өздері де проблемалық (екіұшты, дәлелдеуді қажет ететін, пікірталас туғызатын, түсінікке қиын және т.б.) сұрақтарды қойып, оларға өздігімен жауап беру тұрғысынан ізденеді. Сол себепті де проблемалық лекция диалогке және зерттеу процесіне ұқсас.

Пікірталас лекциясы.

Лекцияның бұл түрінде күрделі немесе жан-жақты қарастырылмаған, әрі сан алуан шешімдері бар, білім алушы тарапынан көптеген сұрақтар туғыздыратын өзекті теориялық және практикалық проблемалар талқыланады. Пікірталас лекциясында оқу материалы жан-жақты талқыланып, түрлі позициялар тұрғысынан қарастырылады және бағаланады.

Мұндай пікірталасқа білім алушылардың барлығы дерлік араласады. Пікірталас лекциясында білім алушылар түрлі көзқарастар мен позицияларды салыстыру және талдау, оларды таңдау мен баға беру дағдыларын қалыптастырады. Олар ғылыми дискуссия жүргізу әдістемесімен танысып, өз ұстанымдарын қорғау және де қарсы жақтың пікірін сынау мақсатында дәлелдер келтіруді әрі оларды қолдануды үйренеді.

Лекцияда оқытушы күрделі әрі екіұшты мәселелер бойынша білім алушылардың пікірлері мен оларды айғақтайтын дәлелдерді келтіруді сұрайды. Бұл жерде оқытушы бір білім алушының жауабын тыңдағаннан кейін аудиторияға «Бұл ұстанымға қарсы/келіспейтін пікірлеріңіз бар ма?» деген сұрақ қойып, қарама-қарсы позицияларды анықтап алуы керек, өйткені бұлай жасамаған жағдайда пікірталастың әрі қарай болуы екіталай.

Білім алушылар орындарынан қысқа түрде өз көзқарастарын жақтайтын пікірлер келтіреді, қарсы жаққа сұрақтар қояды. Лекция мазмұны осы дәлелдерді өрбіту, дамыту, тереңдету бағытында өрбиді. Қысқа (2-3 минуттық) дискуссияның өзі оқу процесін жандандыра түседі, білім алушылардың белсенділігін арттырып, олардың сабақ тақырыбын терең игеруіне мол септігін тигізеді. Әрине, оқытушы бұл жерде білім алушылардың сұрақтарын лекция мақсатына сәйкес бағыттап отыруы керек, өйтпегенде пікірталастың жүйесіз, ретсіз сипат алуы да мүмкін.

Пікірталас лекциясына дайындық барысында оқытушы келесі мәселелерге жіті назар аударуы керек:

- пікірталас тудыратын негізгі мәселелер мен проблемаларды анықтау;
- пікірталас туғызатын сұрақтарды алдын ала дайындау;

- білім алушылардың ой-толғанысын тудыратын проблемаларды анықтау;
- пікірталасты жандандыратын мысалдар мен дәлелдерді дайындау.

Пікірталас лекциясының соңында оқытушы негізгі позициялардың артықшылықтары мен кемшіліктеріне қысқаша тоқталып, пікірталасқа қорытынды жасайды. Әрине, мұнда мәселе «*Кім жеңді?*» сұрағы төңірегінде емес, тек «*Өз позицияңызды, ұстанымыңызды айқындай алдыңыз ба?*» жайында болуы керек.

Лекция-консультация.

Лекцияның бұл түрі конференция түрінде ұйымдастырылған лекцияға ұқсас. Консультацияның *талқылау, кеңесу, жәрдемдесу, кеңес беру* деген ұғымдарды білдіретіндігін ескерсек, лекция-консультация да осы мағына аумағында болады. Лекция-консультация білім алушыларға тек жаңа ақпарат пен проблема шешудің жолдарын ұсынып қана қоймай, сонымен бірге оларды игеруде туындаған мәселелер мен қиыншылықтар төңірегінде білім алушылардың жеке танымдық тәжірибесі тұрғысынан ұйымдастырылады. Лекция-консультацияда басты назар теориялық және практикалық тұрғыдан күрделі мәселелерге аударылады. Сол себепті мұндай сабақтарда тақырып жан-жақты және ауқымды түрде қарастырылмай, оның тек негізгі бөлімдері ғана талқыланады.

Білім алушы тарапынан қиын сұрақ туындағанда, оқытушының дұрыс жауап беруге асықпай, оны шешуге басқа да білім алушыларды қатыстырып, басқалардың тәжірибесімен танысқандығы жөн. Мәселе мұнда дұрыс жауапты дайын күйде бермей, білім алушыларды ізденіске ынталандырып, игі нәтижеге апаратын бағдарды меңзеп, жол сілтеуде. Сонымен қатар проблеманы шешудің жолдарын талқылағаннан кейін оқытушы білім алушыларды өздік жұмыс пен ізденіске бағыттап, оларға ақпарат көздерін (әдебиет, интернет, мақалалар, басылымдар, т.б.) ұсынады.

Лекция-консультация пікірталас ұйымдастырғанға да қолайлы. Білім алушылардың сан қилы идеялары мен мүдделерінің қарама-қайшылықтарын қақтығысқа келген соң, олардың жақындауы мен тоғысуы нәтижесінде жаңа көзқарастың пайда болуы ықтимал.

Лекция-конференция.

Конференцияны бір жақтың сұрақтар қойып, екінші тараптың жауап беруі деп түсінген жөн. Мұндай лекциялар білім алушыларды сұрақ қою білігін қалыптастыруға бағытталады. Әдетте семинар және практикалық сабақтарда білім алушылар оқытушы тарапынан қойылған сұрақтарға жауап берумен шектеледі. Алайда сұрақ қою – таным процесінің тиімді тәсілдерінің бірі, ол білім алушылардың оқу материалын игеру және оны практикалық тұрғыдан қолдана білу деңгейін көрсетеді.

Лекцияның бірінші бөлімінен кейін білім алушылар өздерінде пайда болған сұрақтарды жазып алып, кейінірек оларды оқытушыға қояды.

Лекцияның келесі бөлімдері білім алушылардың сұрақтарына жауап беру форматында өтеді.

Сұрақ-жауап-пікірталас.

Оқытушы лекция алдында (мысалы, бір күн бұрын) алдын ала берілген тапсырмаға сәйкес білім алушылардың лекция тақырыбы бойынша жазбаша сұрақтарын жинап алып, лекцияның бастапқы бөлімдерін осы сұрақтарға жауап беру форматында жүргізеді. Лекцияның кейінгі бөлімдерінде оқытушы даулы мәселелер төңірегінде білім алушылардың пікірлерін сұрап, шағын пікірталастар ұйымдастырады. Лекцияның келесі бөлімінде оқытушы пікірталас кезінде туындаған сұрақтарға жауап береді. Лекция соңында оқытушы пікірталастың қорытындысын келтіреді.

Лекция - пресс-конференция.

Пресс-конференцияны өткізгенде сабаққа бір немесе бірнеше оқытушылар, не болмаса мамандар шақырылып, олар лекция тақырыбы бойынша білім алушылардың сұрақтарына жауап береді. Оқытушы мұндай лекцияда білім алушылар мен мамандардың арасында делдал болып, талқылау процесін ұйымдастырушы рөлдерін орындайды. Лекция соңында оқытушы қатысушылардың көзқарастары мен пікірлерін қорытындылайды.

Пресс-конференцияны өткізгенде рөлдік ойын элементтерін қолданған тиімді. Мәселен, мұнда білім алушылар сұрақ қойғанда белгілі баспасөз агенттіктері (Шетелпарат, Франс Пресс, CNN) немесе газеттердің («Егемен Шетелстан», «Жетісу», «Таймс») тілшілері рөлдерін орындауы мүмкін.

Сұрақ-жауап-талдау лекциясы.

Мұндай лекцияда оқытушы алдымен білім алушыларға тақырып бойынша өз сұрақтарын қояды: сұрақтар білім алушылардың қызығушылығын тудыру үшін проблемалы немесе даулы болуы керек. Аз уақыт талқылаудан кейін білім алушылар берілген сұрақтарға өз жауаптарын келтіреді. Осыдан кейін оқытушы білім алушылар жауаптарын талдап, туындаған қиын мәселелердің шешімін ұсынып, қателерді түзету жолдарына тоқталады.

Қатені түзету лекциясы.

Мұндай лекциялар білім алушыларды шұғыл түрде (уақыттың тапшылығы мен оқытушы тарапынан тікелей көмектің жоқтығын ескере отырып) талдау жасап, шешім қабылдауға және ақпаратты бағалауға бағыттайды. Оқытушы білім алушыларға сабақ тақырыбында әдейілеп қате жіберетіндігін ескертеді. Білім алушылардың міндеті – қатені тауып, оны түзетудің мүмкін жолдарын ұсыну.

Екі оқытушының лекциясы.

Бір тақырып бойынша лекцияны екі оқытушы оқиды/жүргізеді. Мұндай лекция екі оқытушының бір-бірімен және білім алушылармен жасалған диалог түрінде өтеді немесе пікірталас сипатын қабылдайды.

Семинар сабақтарында С1, С2 деңгейінде тілдерді тиімді интербелсенді әдістер арқылы оқыту әдістемесі.

Семинар сабағы тақырып бойынша оқу материалдарын игерудің қорытынды кезеңі болып саналады. Сол себепті де мұндай сабақта білім алушылардың өздік жұмысы қорытылып, бағаланады.

Лекция сабағымен салыстырғанда семинарда салмақ толығымен білім алушы жағына ауысады, білім алушы бұл сабақтарда негізгі рөл атқарады. Семинар сабағында білім алушылар теориялық мәселелерді тереңінен қарастырып, оларды практикада қолдану дағдыларын қалыптастырады. Білім алушылар талқыланатын проблеманы *түсіндіру, талқылау, талдау және бағалау* әрекеттері арқылы өз пікірлерін, ұстанымдары мен позициясын келтіреді: семинар сабағын топтық талқылау мен пікірталас арқылы ұйымдастырған тиімді.

Семинар сабағының тағы да бір ерекшелігі келесідей: әр білім алушы қарастырылатын мәселелерді талқылауға тең құқылы және белсенді түрде қатыса алады. Ал оқытушы мұнда білім алушылардың пікірлерін қорытындылаушы, күрделі мәселелерді айқындаушы, кеңес-консультация беруші рөлдерін атқарады.

Семинар сабақтарында теориялық мәселелер практикалық тұрғыдан қолдану аясында қарастырылып меңгеріледі. Ғылыми проблеманы талқылау практикада кездескен ситуацияларды мысал ретінде келтіру немесе кемшіліктерді сынау түрінде ғана өтпейді, мұндай жұмыстар талдау (анализ) әрекеттерін қолдануды талап етеді. Сабақта білім алушылар жүйелі түрде ойлау, негізгі мәселелердің аясында нақты баяндау, логикалық тұжырымдау, басқалардың пікірін сыни тұрғыдан бағалау сияқты біліктерін көрсете білуі керек.

Семинар сабақтарында теориялық оқу материалын меңгерудің келесі тиімді нысандарын қолдануға болады: *проблемалардың шешімін табу, ақпаратты (статистикалық көрсеткіштер, ғылыми көзқарас, тұжырым, заңнамалық ережелер, т.б.) талдау мен бағалау, практикалық ситуацияларды жан-жақты талқылау мен оларды шешу жолдарын қарастыру.*

Семинарға дайындалу барысында білім алушылар силлабустарда келтірілген өздік жұмыс тапсырмаларын орындап, қосымша әдебиетпен (ғылыми журналдардағы мақалалар, интернеттегі мәліметтер, жаңа ресми құжаттар, ғылыми басылымдар, т.б.) танысуы керек.

Семинар сабақтары белгілі бір ғылыми проблеманы немесе пәннің бір бөлімін тереңінен және жан-жақты қарастыру мен талқылауға арналып, білім алушыларды келесі тәжірибе, білік, дағды, машықтарды қалыптастыруға бағытталады:

- абстрактылық, логикалық және сыни ойлау қабілеттерін қалыптастыру;
- танымның методологиялық және әдістемелік тәсілдерін практикада қолдану мен оларды жетілдіру;
- бірлесе жұмыс жасау (топ ішінде, команда құрамында) дағдыларын жетілдіру;

➤ кез келген ақпаратты талдау қабілеттерін, таңдау жасау, қорытындылау мен шешім жасау біліктерін қалыптастыру мен жетілдіру;

➤ теориялық білімді практикада, өндірістік ситуацияларда қолдану біліктерін жетілдіру;

➤ қарастырылатын проблемалар бойынша өз ойы мен пікірін қысқа, айқын, дәлелді түрде жеткізу;

➤ кез келген білімді өздігімен игеріп, оның негізінде шығармашылық арқылы жаңа түсінік пен білім құрастыру.

C1, C2 деңгейінде тілдерді тиімді интербелсенді әдістер арқылы оқытуда семинар сабағы құрылымының үлгісі.

«Проблеманы айқындау» кезеңі.

Сабақ басында оқытушы білім алушыларға талқыланатын проблеманы (проблемаларды) ұсынып, сол мәселе бойынша білімдерін, пікірлері мен көзқарастарын анықтау мақсатында оларға келесі тәртіппен төмендегідей тапсырмаларды орындауды ұсынады:

Жеке жұмыс.

Әр білім алушы *«Мен осы тақырып бойынша не білемін? Бұл мәселе бойынша ойларым мен ұстанымдарым қандай?»* деген сынды сұрақтар төңірегінде берілген уақыт ішінде (1-3 минут) жекелей ойланып, өз идеяларын қағазға түсіреді.

Топтық жұмыс.

Шағын топ ішінде білім алушылар жазғандарымен бөлісіп, талқылау ұйымдастырады, өз ойларын толықтырады, оларға өзгерту енгізеді. Топтық талқылау нәтижесінде білім алушылар бәріне де ортақ, жалпылама бір шешімге тоқталуы керек. Бұл жұмысқа уақыт көбірек беріледі (шамамен 5-7 минуттай).

Қорытындылау.

Оқытушы немесе оқытушының сұрауы бойынша бір білім алушы талқыланатын проблема бойынша бүкіл аудитория келтірген негізгі деректер мен проблемалардың қысқаша тізімін тақтаға (плакатқа) жазады.

Негізгі проблеманы айқындау.

Тақтаға жазылған тізім ішінен білім алушылар оқытушының ұйымдастыруымен ең өзекті проблеманы таңдайды (проблемалардың бірнешеу болуы да мүмкін; мұндай жағдайда әр топ сабақтың келесі кезеңінде жеке проблеманы қарастыру ісімен шұғылданады).

«Проблема шешу» кезеңі.

Сабақтың бұл кезеңінде білім алушы топтары өздері айқындаған және таңдап алған проблеманы шешу жұмысымен айналысады. Оқытушы шешімнің теориялық мағлұматты практикалық кеңістікке аудару тұрғысынан орындалуы керектігін баса ескертеді (мақсат теорияны еске түсіруде емес, ол білімді қажетке жаратуда болып табылады).

Топтық жұмыс.

Білім алушылар шағын топ ішінде (10-20 минут) проблеманы шешу ісімен шұғылданады. Оқытушы оларға мәліметті жан-жақты қарастырып, зерттеп, игеруге тиімді белсенді тәсілдерді ұсынады (мәселен, *Ой қозғау, Рөлдік*

ойын, т.б.). Жұмыс нәтижесі графикалық түрде көлемді қағазға (плакат, А3 форматындағы қағаз) түрлі-түсті маркерлермен түсіріліп, қабырғаға ілінеді.

«Проблема шешімін қолдану» кезеңі.

Сабақтың бұл кезеңінде оқытушы білім алушылардың өздерінің жаңа біліміне баға беру процесін ұйымдастырып, болашақта (сабақтан кейін, ертеңгі күні) жаңа білімді қалайша өздігімен толықтыру және жетілдіру ісімен айналысатындығы туралы ойларымен бөлісуге шақырады.

Презентация.

Кезекпен әрбір топтың атынан бір білім алушы (шешен, спикер) ортаға шығып, берілген уақыт ауқымында (1,5-2 минут) плакатта келтірілген өз тұжырымдарын жария етеді, оларды қорғайды, оқытушы мен басқа топтардың сұрақтарына жауап береді.

Толықтыру.

Білім алушылар топ ішінде (2-3 минут) өз ұсыныстарын тағы да бір рет сараптап шығып, жасаған өзгертулері жайында аудиторияны хабардар етеді.

Бағалау.

Білім алушылардың алған білімдерін анықтау мақсатында оқытушы оларға жекелей жазу жұмысын орындауды тапсырады (6-10 минут). Жазу жұмысының *Эссе, Еркін жазу, Дөңгелек үстел, т.б.* тәсілдері арқылы жүзеге асырылуы орынды.

Жариялау.

Білім алушылар топ ішінде өздерінің жазғандарын әріптестеріне оқып береді. Әр топтан бір жұмыс (білім алушының қалауы немесе басқа білім алушылардың тілектері бойынша) бүкіл аудиторияға оқылады. Оқытушы барлық білім алушылардан жазба жұмыстарын жинап алуына болады немесе тек өзіне тексеру үшін керекті жұмыстарды жинап алып (мәселен, оншақты жұмыс), қалған жұмыстарды қабырғаға іліп қойып, үзілісте білім алушылардың олармен танысуды және бағалауды (мәселен, ұнаған жұмысқа жағымды комментарий жазылған стикер іліп қоюға болады) сұрайды.

Оқытушы тексеру үшін жиналып алынбаған жұмыстар білім алушылардың портфолиосында болуы керектігі туралы ескертеді.

Үй жұмысы.

Сабақта меңгерген жаңа білімдерін тереңдету мақсатында оқытушы білім алушыларға тапсырмалар беріп, олардың орындалуын жазбаша түрде (мәселен, 3-4 беттік эссе немесе кесте, схема, график, жоспар, т.б. түрінде) келесі сабақта өткізуді тапсырады.

Кері байланыс (Қорыту).

Оқытушы сабақта қарастырылып, өз шешімін тапқан проблемалар және сабақтың қалайша өткендігі туралы бір-екі білім алушының («*Ұнады – ұнамады, Пайдасы бар – пайдасы шамалы, Қызық – қызық емес*» тұрғысында) пікірін сұрайды (1 минут).

C1, C2 деңгейінде тілдері тиімді интербелсенді әдістер арқылы оқыту әдістемесінде пікірталас әдістемесін қолдану. Пікірталаста екіжақты шешімі бар проблеманы келтіргеннен кейін, оқытушы білім алушылардың осы мәселе

төңірегіндегі өз ойларын қағазға түсіріп алып, өз көзқарасын айқындауын сұрауы керек. Бұл жерде білім алушылар «Т-кестесін» қолданып, оқытушы ұсынған проблема (немесе сұрақты) жазып алғаннан кейін дәптерін екіге бөліп, сол жақ бағанға бірінші көзқарасты жақтайтын, ал оң жақтағы бағанға екінші көзқарасты негіздейтін дәлелдерді келтіреді. Осыдан кейін олар өздерінің қай позицияны жақтайтындығын кестенің астына жазып қояды.

3.27-кесте – Мысалы: Әлемдік дағдарыстың салдары Қазақстан экономикасының дамуын бәсеңдетпей ме?

Бәсеңдетеді	Бәсеңдетпейді
<p>Қазақстан экономикасы шикізат шығаруға бағытталған</p> <p>Қазақстан экономикасы 80%-ке Ресеймен байланысты</p> <p>Қазақстан экономикасында әлі де нарықтың өзін-өзі реттеу механизмі қалыптаспаған</p>	<p>Қазақстан экономикасы әлемдік нарықтың толыққанды мүшесі емес</p> <p>Қазақстанда бағалы қағаздар нарығы қалыптаспаған</p> <p>Қазақстанда алтын қоры жеткілікті мөлшерде</p> <p>Өкіметтің шаралары экономиканы тығырықтан алып шығады</p>

Ұстанған позиция: Әлемдік дағдарыстың салдары Қазақстан экономикасының дамуын бәсеңдетпейді.

Осыдан кейін білім алушылар үш үлкен топқа бөлінеді: бірінші пікірді (мәселен «иә»), екінші пікірді жақтағандар («жоқ» деген көзқарасты ұстанғандар) және «мүмкін» деген көзқарасты ұстанғандар. Білім алушылар топтарда өз көзқарастарын дәлелдейтін тұжырымдарды талқылап, олардың тізімін жасайды. Әрбір топ бүкіл топ атынан сөйлейтін спикерді таңдайды. Осыдан соң топ спикерлері кезекпен өз дәлелдерін аудиторияға белгіленген уақыт ішінде (1-2 минут) жеткізеді. Спикер сөйлеп болған соң, қарсы жақтардың сұрақ қоюына болады, оларға жауапты тек спикер ғана бермей, топтың басқа да мүшелері де қайыруына болады. Осылайша үш топ та өз дәлелдері мен уәждерін келтіргеннен кейін қарсыластар бір-біріне қол соғып, орындарына отырып, пікірталастан кейін бағанағы проблема жөнінде өз ойларын эссе түрінде жазбаша келтіреді.

Пікірталастың ережелері: спикер сөйлегенде, оның сөзін бөлмеу керек; қарсы жақтың көзқарасына жағымсыз тұрғыдан сын және пікір айтпай, тек олардың көзқарасын айқындайтын сұрақ қана қоюға болады.

C1, C2 деңгейінде тілдерді тиімді интербелсенді әдістер арқылы оқыту әдістемесінде оқытудың интербелсенді әдістемесі бойынша **сабақ жоспары**

Сабақтың тиімділігін арттырып, онда қарастырылатын оқу материалы білім алушылар тарапынан қызу қолдау тауып, сабақты қызықты өткізу үшін оқытушы келесідей сұрақтарға жауап беруі керек.

Сабақ мақсаттары.

Білім алушылар тақырып бойынша қандай арнайы білім мен түсініктерді оқып, игереді? Олар бұл білім мен түсініктерді қандай әрекеттер арқылы оқып, игереді? Бұл білім мен түсініктер білім алушыларға қалайша қажет болады?

Білім алушылар ойлану нәтижесінде өз ойын тиянақтап, оны дәлелді түрде жеткізе ме? Олар тақырып бойынша өз өмірінен мысалдар келтіре ме? Білім алушылар бірнеше идеяларды салыстырып немесе қарама-қарсы қоя ма? Олар белгілі бір көзқарасты ұстанып, оны дәлелдей әрі қорғай ала ма? Олар проблеманы шешудің ең тиімді (немесе басқа, өзгеше) жолын қарастыра ма? Білім алушылар өздерінің тақырып бойынша тағы да не білгісі келетінін анықтай ма?

Білім алушылардың шағын топтары өз әрекеттерін қалайша жоспарлап, ұйымдастыра алады? Шағын топтар талқылау нәтижесінде көп варианттардың ішінен дұрыс шешім таба ала ма? Білім алушылар топ ішінде бір-бірінің пікірін сыйлап, олармен санаса ма? Топтар жағымды қарым-қатынасқа деген бейімділігін қалайша көрсетеді? Топ ішінде білім алушылар өз ойларын басқаларға қалайша икемдейді? Олар топ құрамында бірін-бірі оқыту мен дамытуға қалайша атсалысады? Білім алушылар жұп және топ жұмысында шығармашылық атмосфераны қалыптастыруға деген ұмтылысын қалайша (қандай әрекеттер арқылы) білдіреді?

Алғышарттар (пререквизиттер) – *Осы сабақты терең игеру үшін білім алушылардың не біліп, жасай алуы қажет?*

а) *Білім алушылар қандай тақырыптарды (мазмұнды) бұрыннан білуі керек?*

б) *Білім алушыларда қандай арнаулы аналитикалық (талдау), сыни және шығармашылық ойлау қабілеттері бар болуы керек? Олар қандай оқу тәсілдерін қолдана білуі қажет?*

Бағалау.

Білім алушылардың сабақта алған білімді терең түсінгендігінің (білгендігінің) дәлелі мен айғағы қандай болады?

а) Білім алушылардың тақырып мазмұнын игергендігінің дәлелі қандай болмақ?

ә) Білім алушылардың сабақ барысында қалайша жұмыс жасағандығының (белсенді немесе белсенді емес), басқалармен қандай дәрежедегі қарым-қатынас құра білгендігінің дәлелі қандай болмақ?

б) Білім алушылардың практикада (кеңірек алғанда: өмірде) ойлау және таным тәсілдерін, дағдыларын қолдана алатындығының дәлелі қандай болмақ? Ойлаудың қандай түрлерін Білім алушылар қолдана алады? Білім алушылардың ойлана білу дәрежесі қандай деңгейде екендігін қалайша айқындауға болады? Білім алушылар өздігімен оқу және топта жұмыс жасау тәсілдерін практикада қалайша қолдана біледі? Олардың бұл жұмысы қойылатын талаптарға сәйкес келетіндігін қалайша айқындауға болады?

Қажетті материалдар. Сабақта қандай материалдар (мәтіндер, көрнекілік, оқытудың техникалық құралдары, т.б.) қолданады ?

Уақытты меңгеру. Сабақтың әрбір кезеңіне және тапсырмаларды орындауға қанша уақыт беріледі?

C1, C2 деңгейінде тілдері тиімді интербелсенді әдістер арқылы оқыту әдістемесіне байланысты сабақ барысы.

«Проблема айқындау» кезеңі. Білім алушыларды оқытудың негізгі сұрақтары мен мақсаттарын құрастыруға қалайша ынталандыруға болады?

а) Білім алушылардың ойын тақырып бойынша қалайша бағыттауға болады? Олардың қызығушылығын қалайша тудыруға болады? Білім алушылардың бұрынғы білімдерін есіне түсіруін қалайша ынталандыруға болады? Оларды тақырып бойынша сұрақтар құрастыруға қалайша бағыттауға болады?

ә) Білім алушылар берілген тапсырманы орындау үшін қандай интербелсенді тәсілді қолданады (жеке, топпен, аудиториямен)?

«Проблема шешу» кезеңі. Білім алушылар тақырып мазмұнын қалайша зерттейді (қарастырады, игереді)?

а) Сабақта қандай оқу материалы (мазмұн, мәтін) зерттеледі?

ә) Оқу материалының (мазмұн, мәтін) мағынасын түсіну үшін білім алушылар қандай интербелсенді тәсілдерді қолданады (жеке, топпен, аудиториямен)?

«Проблема шешімін қолдану» кезеңі. Білім алушылар сабақта алған білімдер мен мағыналарды қалайша қолдана алады?

а) Білім алушылар сабақта үйренгенін/білгенін алдымен топ ішінде, сонан кейін аудитория ауқымында қандай интербелсенді тәсілді қолдана отырып талқылайды? Олар үйренгенін өз тәжірибесі аумағында (өмірде) қалайша нақты түрде қолдану туралы қалайша әңгімелеседі?

ә) Білім алушылар сабақта не нәрсеге үйренгенін/білгенін корсету үшін (есеп беру үшін) қандай жазу тапсырмасын (тәсілін) орындайды?

Қорытындылау/Кері байланыс. Білім алушылар келесі сұрақтарға қалайша жауап беруі мүмкін?

Сабақ бойынша қандай тұжырымдар мен қорытынды жасауға болады? Сабақ бойынша қандай шешімге келуге болады? Білім алушылар бұл сабақта өздеріне пайдалы және тиімді білім алды ма?

Сабақты толықтыру/Өздік жұмыс: Бұл сабақ білім алушылардың білімдерін өздігімен қалайша жалғастыруға ықпал етеді? Сабақ аяқталғаннан кейін білім алушылар білімдерін қалайша жетілдіре алады? Олардың тағы да қандай сұрақтарға жауап беріп, оларды зерттеуі керек/мүмкін? Білім алушылар тағы да нені білгісі келеді?

Сабақтан кейінгі ізденіс пен зерттеуде қолдануға тиімді әдіс-тәсілдер: Интервью, сауалнама өткізу, дербес зерттеулер, бірлескен (шағын топ құрамында) зерттеулер, эссе, шығарма, тест сұрақтарын құрастыру, плакаттың жоба, сахналық қойылым, видео камераға (немесе ұялы телефонға) түсіру, шолу, пікір сұрау, мәлімет (ақпарат) жинау, өз үйренгендерін басқа мысалдар арқылы көрсету, жоспар құру, жоба жазу.

Сабақ жоспарын құрастыруда «Сыни ойлауды оқу мен жазу арқылы дамыту» жобасының идеялары қолданылды.

СЕМИНАР САБАҚТЫҢ ЖОСПАРЫ:

Пән: «Кәсіби Шет тілі».

Тақырып. «Бүгінгі күні идеалды маман қандай болуы қажет?»

Топ: «Заңгер» мамандығының 1 курс білім алушылары.

Мақсаты: Білім алушылар «Бүгінгі күні маманы қандай болуы қажет?» деген сұраққа жауап беріп, идеалды маманның ерекшеліктері мен қасиеттері туралы өзіндік пікір қалыптастырады.

Жабдықталуы: дәріс материалдары, флип-чарттар, маркерлер.

Сабақ барысы:

«Проблеманы айқындау» кезеңі. Сабақ басында оқытушы білім алушыларға проблемалық ситуация ұсынып, олардың пікірлері мен көзқарастарын анықтау мақсатында төмендегідей тапсырмаларды орындауды ұсынады:

Жеке жұмыс. Әр білім алушы «*Бүгінгі күні идеалды тәрбиеші қандай болуы қажет?*» деген сұрақ төңірегінде берілген уақыт ішінде жекелей ойланып, өз идеяларын қағазға «Ой қозғау» тәсілі бойынша түсіреді.

Топтық жұмыс. Шағын топ ішінде білім алушылар жазғандарымен бөлісіп, талқылау ұйымдастырады, өз ойларын толықтырады, оларға өзгертулер енгізеді.

Аудиториялық жұмыс. Топтардың келтірген жауаптары тақтаға жазылады, білім алушылар жазылған жауаптарды талқылайды.

«Проблема шешу» кезеңі. Топтық жұмыс. Білім алушылар екі топқа бөлінеді. Оларға тақырып бойынша қосымша мәтін таратылып беріледі. Білім алушылар мәтінді өз ойлары мен таңдап алған ұстанымдарын талқылау және дәлелдер жинақтау жұмысында қолданады.

Жұмыс нәтижесі графикалық түрде плакаттарға (флип-чарттарға) түрлі-түсті маркерлермен түсіріліп, қабырғаға ілінеді.

«Проблема шешімін қолдану» кезеңі. Презентация. Кезекпен әрбір топтыңатынан бір білім алушы ортаға шығып, берілген уақыт ауқымында (2 минут) плакатта келтірілген өз тобының тұжырымдарын жария қылады, оларды қорғайды, оқытушы мен екінші топтың сұрақтарына жауап береді.

Талқылау. Білім алушылар «*Идеалды маман қандай болуы қажет?*» деген сұрақты бүкіл аудитория болып жан-жақты талқылайды.

Бағалау. Білім алушылардың алған білімдерін анықтау мақсатында оқытушы оларға «*Бүгінгі күні идеалды маманы қандай болуы қажет?*» деген тақырыпқа эссе жазуды тапсырады (10 минут).

Жариялау. Білім алушылар топ ішінде өздерінің жазғандарын әріптестеріне оқып береді. Әр топтан бір жұмыс бүкіл аудиторияға оқылады. Оқытушы барлық білім алушылардың жазба жұмыстарын бағалау үшін жинап алады.

СӨЖ. Сабақта меңгерген жаңа білімдерін тереңдету мақсатында оқытушы білім алушыларға «Мен қалайша идеалды маман боламын?» тақырыбына эссе жазып (3 беттік), келесі сабақта өткізуді тапсырады.

Қорытындылау. Оқытушы сабақта қарастырылып, өз шешімін тапқан проблемаларға қысқаша тоқталып, бір-екі білім алушыдан сабақтың қалайша өткендігі («Ұнады – ұнамады, Пайдасы бар – пайдасы шамалы» тұрғысында) туралы пікірін сұрайды.

ЛЕКЦИЯ САБАҒЫНЫҢ ЖОСПАРЫ

Тақырып: Интербелсенді әдістеменде оқу мақсаттарын айқындау.

Сабақ түрі. Лекция.

Қарастырылатын сұрақтар:

Интербелсенді оқуда/оқытуда оқу мақсаттарын айқындау мәселесі.

Блум таксономиясының танымдық деңгейлері.

Сабақ мақсаты. Білім алушылар сабақ мақсаттарын құрастыру туралы теориялық мәліметтермен өздігімен танысып, оларды өзара талқылап, өзіндік түсінік қалыптастырады, мақсаттарды практикада қолдану мәселелерін қарастырады.

Алғышарттар (пререквизиттер). Осы сабақты терең игеру үшін білім алушыларда интербелсенді әдістеменің негізгі идеялары мен дидактикалық ұстанымдары туралы түсініктері болып, олар «Білемін, білгім келеді, білдім», «Қос жазба күнделігі» және «Ойлан, жұптас, пікірлес» тәсілдерімен өздігімен және бірлесе жұмыс жасай алуы қажет.

Бағалау. Оқытушылардың сабақта алған білімді терең түсінгендігінің (білгендігінің) дәлелі мен айғағы ретінде олардың сабақ соңында «Мен сабақта не білдім?» тақырыбына эссе жазулары болады.

Қажетті материалдар. Сабақта лекция мәтіні, флип-чарттар, А-4 форматындағы қағаз, маркерлер, скотч қолданылады. **Уақытты меңгеру.** «Проблеманы айқындау» кезеңі – 10 минут. «Проблема шешу» кезеңі – 24 минут. «Проблема шешімін қолдану» кезеңі – 16 минут.

Топқа бөлу. Білім алушылар 4 адамдық шағын топтарға атақты педагогтердің есімдері бойынша бөлінеді (Ы.Алтынсарин, Спандияр Көбеев, Макаренко, Монтессори, Руссо, т.б.).

САБАҚ БАРЫСЫ. I. «Проблема айқындау» кезеңі.

№1 тапсырма. Қарастырылатын тақырып (сұрақ, ақпарат) бойынша білім алушыларға «Блум таксономиясы туралы не білесіздер?» деген сұрақ қойылады.

Жеке жұмыс. Әр білім алушы «Менде осы тақырып бойынша қандай білім, ойлар мен ұстанымдар бар?» деген сұрақ төңірегінде берілген уақыт ішінде (1 минут) жекелей ой қозғайды, ойларын дәптерлеріне жазады.

Топтық жұмыс. Шағын топ ішінде білім алушылар бір-бірімен жазғандарымен бөліседі, білгендерін толықтырады, проблемаларды анықтайды (2 минут).

Аудиторлық жұмыс. Әр топтан бір білім алушы берілген сұраққа ауызша жауап береді. Қалған білім алушылар олардың жауаптарын талқылайды, толықтырады (2 минут).

№2 тапсырма. Білім алушыларға «Блум таксономиясы бойынша не білгілеріңіз келеді?» деген сұрақ қойылады.

Жеке жұмыс. Әр білім алушы берілген сұрақ төңірегінде берілген уақыт ішінде (1 минут) жекелей ой қозғайды.

Топтық жұмыс. Шағын топ ішінде білім алушылар өз жауаптарын ортаға салады, оларды талқылайды (2 минут).

Аудиторлық жұмыс. Әр топтан бір білім алушы берілген сұраққа ауызша жауап береді. Оқытушы олардың жауаптарын тақтаға жазады (2 минут).

II. «Проблеманы шешу» кезеңі. Тапсырма. Білім алушыларға лекция мәтіні таратылып, оны «Қос жазба күнделігі» тәсілі көмегімен оқу және талқылау тапсырылады. Қағазға басылған лекция мәтіні білім алушыларға таратылып беріліп, оның төртке бөліп оқылатындығы ескертіледі.

Жеке жұмыс. Білім алушылар лекцияның бірінші бөлімін оқып, «Қос жазба күнделігін» толтырады (4 минут).

Топтық жұмыс. Білім алушылар шағын топ ішінде өздерінің «Қос жазба күнделіктерін» оқиды, ойларымен бөлісіп, білгендерін толықтырады (2 минут).

Жеке жұмыс. Білім алушылар лекцияның екінші бөлімін оқып, «Қос жазба күнделігін» жалғастырады (4 минут).

Топтық жұмыс. Білім алушылар топ ішінде «Қос жазба күнделіктерін» оқиды, ойларымен бөлісіп, білгендерін толықтырады (2 минут).

Жеке жұмыс. Білім алушылар лекцияның үшінші бөлімін оқиды, «Қос жазба күнделігін» толтырады (4 минут).

Топтық жұмыс. Білім алушылар шағын топ ішінде «Қос жазба күнделіктерін» оқиды, ойларымен бөлісіп, білгендерін толықтырады (2 минут).

Жеке жұмыс. Білім алушылар лекцияның төртінші бөлімін оқып, «Қос жазба күнделігін» толтырады (4 минут).

Топтық жұмыс. Білім алушылар шағын топ ішінде өздерінің «Қос жазба күнделіктерін» оқиды, ойларымен бөлісіп, білгендерін толықтырады (2 минут).

«Проблема шешімін қолдану» кезеңі.

Тапсырма. Білім алушыларға «Ойлан, жұптас, пікірлес» тәсілдері көмегімен «Сабақ тақырыбы бойынша не үйрендіңіздер?» сұрағына жауап беру тапсырылады.

Жұптық талқылау. Білім алушылар жұп болып білгені мен үйренгенін тұжырымдайды, өзара пікір алмасады, олардың практикада қолданысын талқылайды (4 минут).

Аудиториялық жұмыс. Білім алушылар берілген сұрақ бойынша өз ойларын бүкіл аудиторияға жариялап, оларды өзара талқылайды, сабақ басында келтірген пікірлерімен салыстырады (3 минут).

Бағалау. Білім алушылардың сабақта қалайша жұмыс жасағандығын білу және олардың алған білімдерін анықтау мақсатында оларға «Не білдім?» тақырыбына жекелей эссе жазу тапсырылады (7 минут).

Жариялау. Білім алушылар топ ішінде өз жазғандарын бір-біріне оқып береді. Оқытушы жазба жұмыстарын тексеру үшін жинап алады.

ТІЛДЕРДІ ОҚЫТУДАҒЫ САБАҚ КЕЗЕҢДЕРІ ЖӘНЕ ҚОЛДАНУҒА ТИІМДІ ТӘСІЛДЕР

Сабақ Кезеңдері	Сабақ кезеңінің негізгі мақсаттары	Қолдануға тиімді тәсілдер
Проблеманы айқындау	<p>Оқытушы: Білім алушыларды жаңа білім қабылдауға және игеруге белсенділендіреді.</p> <p>Білім алушылар: Тақырып бойынша өз мақсаттарын айқындайды.</p> <p>Тақырып бойынша өз өмірлеріне тікелей қатысы бар нақты проблемаларды айқындайды.</p> <p>Проблема бойынша өздерінің бұрынғы білімдерін есіне түсіреді, оларды салыстырады, байланыстырады.</p> <p>«Не білемін?», «Не білгім келеді?», «Жаңа білімнің маған берер пайдасы қандай болмақ?» секілді сұрақтарға жауап іздейді.</p>	<p><i>Ой қозғау, Т-кестесі, Болжау, Кластерлер, Оңай және қиын сұрақтар кестесі, Ойлан, жұптас, пікірлес, Алдын ала берілген атаулар, Үлкен шеңбер, Қос шеңбер, Атаулар туралы үш сұрақ, Еркін жазу, Білемін, білгім келеді, білдім, Дөңгелек үстел, Үш қадамды сұхбат, Топтың зерттеу кезеңі.</i></p>
Проблеманы шешу	<p>Жаңа білімді іздену мен зерттеу кезеңі. Мұнда проблеманы шешу жолдары қарастырылады.</p> <p>Оқытушы:</p> <p>білім алушыларға білім алудың белсенді тәсілдерін ұсынады;</p> <p>білім алушылардың өздігімен жаңа мәліметті жан-жақты қарастырып, зерттеп, игеруіне қажетті жағдайлар жасайды.</p> <p>Білім алушылар: жекелей, жұппен, топпен жаңа ақпаратпен танысады;</p> <p>мәлімет бойынша пікір алмасады, ой жарыстырады, талқыға салады;</p> <p>жаңа ақпарат туралы өзіндік пікір қалыптастырады;</p> <p>«Қалайша жаңа білімге үйренемін/ оны түсінемін/игеремін?», «Қандай</p>	<p><i>Ой қозғау, Т-кестесі, Болжау, Кластерлер, Оңай және қиын сұрақтар кестесі, Ойлан, жұптас, пікірлес, Еркін жазу, Кең ауқымды лекция, Сұрақ қою, қайтадан сұрақ қою, Бірін-бірі оқыту, Қос жазба күнделігі, Білемін, білгім келеді, білдім, Белгі қойып оқу (INSERT), Жигсо, Үш қадамды сұхбат, Топтық зерттеу</i></p>

	<p><i>тәсілдерді қолданған тиімді?»</i>, <i>«Бұл мәлімет туралы менің ойым/түсінігім/қатысым қандай?»</i> деген сұрақтарға жауап беруге ізденеді.</p>	
<p>Проблеманың шешімін қолдану</p>	<p>Үйренгенді айқындау және бағалау, проблема бойынша шешім қабылдау.</p> <p>Оқытушы: - білім алушылардың жаңа мағлұмат бойынша ойланып, ол жөнінде өзара пікір алмасу мен талқылау жұмысын ұйымдастырады.</p> <p>Білім алушылар: - сабақта білгендері мен үйренгенін тұжырымдайды;</p> <ul style="list-style-type: none"> - олардың қолданысы туралы ойланады, пікірлеседі; - өзінің жаңа біліміне баға береді; - жаңа білімді нақты бір проблема шешуде қолданады; <p><i>«Не білдім/үйрендім?»</i>, <i>«Бұл білім маған не үшін керек?»</i>, <i>«Бұл білімнің қолданысы қандай?»</i>, <i>«Бұл білімді ары қарай қалай дамытамын/ жалғастырамын?»</i>, <i>«Тағы да не білгім келеді?»</i> деген сұрақтарға жауап беруге ізденеді;</p> <p>сабақта не нәрсеге үйренгендігі және қалайша жұмыс жасағандығы туралы есеп береді.</p>	<p><i>Ой қозғау, Т-кестесі, Болжау, Кластерлер, Оңай және қиын сұрақтар кестесі, Ойлан, жұптас, пікірлес, Еркін жазу, Білемін, білгім келеді, білдім, Дөңгелек үстел, Үш қадамды сұхбат, Пікірталас, Топтық зерттеу, Эссе, Үлкен шеңбер, Қос шеңбер, Аквариум, Жеңілдетілген анықтама/түсіндірме.</i></p>

Шет тілді оқыту принциптері:

1. Шет тілін оқытудың ғылымилық принципі;
2. Жүйелілік принципі;
3. Көрнекілік принципі;
4. Саналылық пен белсенділік принципі;
5. Тереңіні практикамен байланыстыру принципі;
6. Түсінуге жеңіл қолайлылық принципі;
7. Оқытудың психологиялық ерекшелігін ескеру принципі.

1. Шет тілін оқытудың принциптері. Шет тілін оқытудың барысында Педагог оқытудың формалары мазмұнын, міндеттерін шешуде, әдістемені анықтауда дидактикалық принципті басшылыққа алады.

Принцип – латын сөзі, «основа, первоначально-руководящая идея», қазақшасы – оқытуда басшылыққа алатын идея, қағида. Шет тілін оқытудың барлық сатысында бағыт беретін негізгі жұмыс бағыты осы.

2. *Шет тілін оқытудың ғылымилық принципі.* Шет тілінің негізгі салаларын оқыту да ғылыми фактілерге, дәлелдеулерге, ұғымдарға, басқа сөзбен айтқанда, ғылыми принципке негізделеді. Профессор Ә.Исабаев: «Білім алушыларға берілетін тілдік мәліметтер төмендегі өлшемге сәйкес болуы; меңгерілетін объектінің термині анық болуы қажет. Мәселен, төртінші және бесінші сынып білім алушыларына берілетін және онымен таныстырылатын терминнің аясын аса ғылыми дәрежеде кеңейтіп беруге болмайды: айталық дауысты дыбыстарды – вокализм деп, дауыссыз дыбыстарды – консонантизм деп түсіндіруге келмейді. Сондай-ақ қосынды дауыстыларды – дифтонгит деп түсіндіруге болмайды. Сондықтан да шет тілінен нақтылы білім беруде, сол сынып деңгейіне ғана сиятын терминдерді ғана пайдалануға болады», - дейді. Сонымен қатар меңгерілетін тақырыптарды өзіндік белгілерінің, анықтамалар мен ережелерінің, берілетін практикалық дағдылардың дәл, анық болуы мектеп білім алушыларының тілдік материалды жан-жақты түсінуіне септігін тигізеді. Сөйтіп, Шет тілін оқыту барысында оқытушы берілетін білімнің (тақырыптың) ғылыми жағына, оның зерттелуі, тарихи даму ерекшелігі, ғылыми фактілер, анықтамалар, терминдерді білім алушылардың жас ерекшелігіне қарай түсінікті айту арқылы жүргізеді.

3. *Жүйелілік принципі.* Шет тілін оқытуда оқытушының бірінші басшылыққа алатыны – әр сыныптың жас ерекшелігіне байланысты білім көлемінің бір жүйеде берілуі. Бағдарламада берілген материалдың орналасу жүйесі бастауыш сыныпта, орта және жоғарғы сыныпта көрсетілген. Берілген материалдар сабақтаса отырып, толықтырылып, кеңейтіліп, сатыдан-сатыға өткен сайын тереңдеп ғылыми жағынан байып отырады. Мысалы: 6-сыныпта «Зат есім» тақырыбы бойынша алдымен анықтамасы, сұрақтары, мағыналары, түрлері оқытылса, 7-сыныпта «Зат есімнің түрленуі» тақырыбымен толықтырылады. Яғни, зат есімнің көптелуі, тәуелденуі, септелуі, жіктелуімен сабақтастырылады. Бағдарламада көрсетілген тәртіптелген өзара байланысты білім жүйесі ғана жас ұрпаққа іс жүзінде пайда келтіріп, әрі қарай білімді терең игеру жүйесіне түседі. К.Д. Ушинский: «Тек жүйе ғана бізге өзіміздің білімімізді бақылауымызға толық билік береді. Үздік-үздік өзара байланыссыз білімге толы бас, ішінде барлық заттары шашылып жатқан, одан қожасының өзі де ештеңе таба алмайтын қоймаға ұқсайды, ішінде білімсіз жүйесі ғана бар бас, барлық жәшіктерінде жазуы бар, ал жәшіктері қаңырап бос жатқан дүниеге ұқсас». К.Д. Ушинский жүйелілік қана өз білімімізді толық меңгеруімізге мүмкіндік береді деп санаған. Бірімен-бірі байланыспаған әртүрлі мәліметтердің үзінділері түріндегі білімнен адам өзіне керегін тез таба да, пайдалана да алмайды деген болатын. Сондықтан білім алушыға оқытылуға тиісті тілдік мәліметтер әбден ойластырылған, тілдің табиғатына сай, олардың бір-бірімен байланыстылығының негізінде берілуі керек. Жүйелілік принципі жана материалды түсіндіруде, білім мен дағдыларды бекітуде, біріккен сабақ құрылымында, білім мен дағдыларды тексеруде, пысықтау мен қайталауда, үй тапсырмасын беруде және оны тексеріп, еске түсіруде іске асырылады.

4. *Көрнекілік принципі.* Көрнекілік принципі пәнді оқыту ісінде өте маңызды орын алады, тілді оқытуда ерекше қызмет атқарады. К.Д. Ушинский таныс емес бес сөзді қаншама қайталап қиналатын білім алушы сурет арқылы көрсетілген жиырма сөзді лезде үйреніп алады деп бекер айтпаған. Он рет айтқаннан бір рет нақтылы көрсеткеннің пайдалы екеніне ешкім де таласпайды. Сондықтан педагог шет тілі сабағында көрнекілікті өте ұтымды қолдануы қажет.

Көрнекілік принципі білім алушылардың шет тілінен берілген білімді көрнекілік арқылы оқытуға бағыт береді. Ең алғаш оқытудағы көрнекілік туралы айтып, құнды пікір қалдырған Я.А. Коменский болатын. Оның көрнекілік туралы айтқан «Алтын ережесінде»: «...бала сезімі қабылдай алатын нәрселердің барлығын сезім әсерлерін туғыза білдірген жөн: көруге болатынды көзге көрсет, естуге болатын нәрсені құлақ қойып тыңдасын, иісін иіскеп білсін, дәмін татып көрсін, қолына ұстап нәрсенің қатты, жұмсақтығын, т.б. байқасын...» – деген болатын [30]. Білім алушы қазақ тілінен берілген білімді /схема, таблица, плакат, сурет т.б./ көріп қана қоймайды, арнаулы сұрақтарға жауап іздеп, ең маңызды қасиеттерін білуге ұмтылады. Көрнекіліктің түрлері көп. Әр тақырыптың ыңғайына қарай көрнекілікті таңдауға болады. Көрнекіліктің түрлерін педагогиканың дидактика тарауында көрсеткен:

1. *Жаратылыс көрнекілігі.* Білім алушыларды табиғатқа экскурсияға апару арқылы шағын әңгіме, мазмұндама, шығарма жаздыру;

2. *Көлемдік көрнекілік:* фото, суреттер, картиналар, диафильм, диапозитив, кинодан фрагмент, т.б. көрсету арқылы тақырыпқа байланысты әңгіме құрастыру.

3. *Дыбыстық көрнекілік:* күйтабақ, грампластинка, магнитофон, үзінді оқып, талдату.

4. *Графикалық символдық көрнекілік:* картина, схема, таблица, диаграммалар.

Шет тілі сабағына тақырыптың ыңғайына қарай, жоғарыда айтылған қажетті көрнекілік таңдалады.

Көрнекі құралдар білім алушыны қызықтыру қызметін де атқарады. Ол білім алушы зейінін ұйымдастыруда да маңызды. Сонымен бірге әрі көру, әрі есту, әрі ойлау сияқты бірнеше сезіну түрлерінің қатысы тілдік мәліметтің ұзақ сақталуына әсер етеді.

5. *Саналылық пен белсенділік принципі.* Мектеп білім алушыларына Шет тілінен білім беру барысында олардың саналы түсіну қабілеті дамытылып отырылады. Тілдік фактілерге байланысты мәліметтерді білім алушылар жаттанды түрде емес, саналы түрде меңгеруі керек. Саналы түрде меңгеру үшін мынадай жұмыс түрлері іске асырылады:

1) Тілде берілетін мәліметтерді жеке түсіндіріп, ол мәліметтерді өз түсінігі бойынша айтқызып отыру. Түсіндіру кезінде объектілердің өзіндік белгілері толық қамтылуы қажет;

2) Түрлі жаттығу жұмыстарын жүргізу арқылы білім алушылар тапсырманы еркін орындауы керек;

3) Күнделікті, тоқсандық және жылдық қайталаулар кезінде өткен материалдарға байланысты сұрақтарға толық жауап болуы тиіс;

4) Орфография мен орфоэпияға байланысты дағдыларды шартына қарай орындай білуі керек;

5) Күнделікті өмір қажетіне қарай практикалық дағдыларды саналы түрде меңгеруі керек.

Білімді саналы меңгерту – педагогтің білімдарлығы, түсінігінің айқын дәлдігі, жеткілікті түсіндіруінен көрінеді. Білімді саналы меңгерген білім алушы өз белсенділігін оқудың бүкіл барысында көрсете алады. Саналы көзқарас білімді саналы меңгерумен бірге, білім алушының іскерлік пен дағдыны саналы меңгеруге қалыптастырады. Бұл принцип – қағида, шет тілінен беріліп отырған білімді шеберлікпен айқын да, анық түсіндіргенде, таным процесінің аяқталу барысында /жаңа білімді түсіндіргеннен кейін/ белсенділік танытады.

Белсенді білім алушы алған білімін жаттығу кезінде де көрсете алады. Белсенділіктің көрінбеуі жайында академик Ю.К. Бабанский: «Сабақ үстінде белсенділіктің көрінбеуі – оқытушы білімді саналы игермегенін, «формализм» ең алдымен, айқын ситуацияға сәйкес методикалық әдіс-тәсілді таңдай білмеуінен көрінеді», -дей келіп, екіншіден, педагогтің білім алушылармен қарым-қатынасының нашарлығынан - деп, олардың сабаққа деген ықыласын, ынта-жігерін жоятынын айтады. Шет тілі сабағында білімнің төмен берілуі, білім алушының психологиясымен санаса алмаған, педагогикадан да хабары шамалы, методиканы жете білмеуден болады. Ғалымдардың пікірінде, мұндайды – «оқытудағы формализм» дейді. Білімді саналы да, сапалы игерген білім алушылар – сабақта үнемі белсенділік көрсетіп отырады.

6. Теорияны практикамен байланыстыру принципі. Мектепте шет тілінен алынған теориялық білімді күнделікті өмір қажетіне қолдана білу теорияны практикамен байланыстыру принципі болып табылады. Білім алушыларға шет тілінен теориялық білім мен практикалық дағдылар беріледі. Осы алған білімдерін кеңейте отырып, оны күнделікті өмірде қажетіне жаратады. Білім алушыларға диалогтік сөйлемді меңгертумен бірге монологтік сөйлеу де үйретіледі. Білім алушылар ауызша мазмұндаудың бірнеше түрлерін де меңгереді. Сонымен бірге ауызша және жазбаша тілін дамытуға, жылдам әрі саналы мәнерлеп оқуға, әртүрлі баяндамалар жасауға және іс қағаздарының алуан түрлерін жазуға дағдыланады. Шет тілінен берілетін теориялық білім мына сияқты практикалық мақсаттарды жүзеге асырады:

1) тілден алған теориялық білімін ауызша және жазбаша мақсатта қолдана білу;

2) түрлі талдаулар жасай білу;

3) орфография мен орфоэпиядан алған білімді ауызша және жазбаша түрде сауатты іске асыру.

7. Түсінуге жеңіл қолайлылық принципі. Дидактиканың түсінуге жеңіл қолайлылық принципінің де маңызы зор. Бұл сабақтың алғашқы күнінен бастап үнемі сақталуға тиісті. Мысалы, алғашқы үйретілетін сөзді таңдауда бір

буынды сөзді үйрету мен көп буынды сөзді үйретуді салыстырып, білім алушы оның қайсысын тез үйренеді деген сұраққа тәжірибелі Педагогдер бір буынды сөзді білім алушы тез үйренеді деп жауап береді. Бұл алғашқы сабақтарда қолданылса, сол қалыпта қалуы мүмкін емес. Себебі барған сайын оны күрделендіру принципін ұстану керек. Бұл – бір сыныптағы әр сабақта, әр сыныпқа көшкен сайын тілдік материалды оқыту процесінде қолданылатын принцип. Бұл принцип білім алушылардың жас ерекшеліктерін, білім дәрежесі мен сынып түрлерін ескере отырып, Педагогнің түсіндіруі, оқулық тілі және оның баяндау желісі сияқты үш түрлі ерекшеліктерді басшылыққа алады. Шет тілінен берілетін теориялық білімнің анықтамалары мен ережелері, терминдері мен өзіндік белгілері, жасалу жолдары мектеп білім алушыларының қабылдау, ойлау сияқты психикалық қасиеттеріне лайықты түсіндіріледі. Түсінуге жеңіл қолайлылық принципін іске асыруда Педагог мынадай әдістемелік жүйені пайдаланады: Алдымен Шет тілінен тақырыптарды дәл таңдап алып, оны жеңіл мысалдармен түсіндіреді; тілдік тақырыптардың өзіндік белгілерін анықтайтын мысалдар көрсетіп, оларды талдайды; тақырыптың өзіндік ерекшеліктерін білім алушыларға айтқызып, ауызша мысалдар келтіртеді; бұл мысалдарына талдау жасатады; талдау үстінде тақырыптың өзіндік белгілерін саралап айтқызып, қорытынды пікір шығаруға төселдіреді.

8. *Оқытудың психологиялық ерекшелігін ескеру принципі.* Әр сыныптың өз білім деңгейі болатыны белгілі. Сонымен қатар білім алушының өзіндік жас ерекшелігі мен психикалық ерекшелігі бар. Сондықтан да шет тілін оқытуда осы ерекшеліктер ескеріліп, тілдік материал соған лайықталып беріледі. Білім алушының психикалық ерекшелігі мен білім деңгейінен оның білімді қабылдау мүмкіндігі туады. Ал ол оқу материалының білім алушының қабылдау мүмкіндігіне сәйкес болуын талап етеді. Шет тілін оқытуда осы принцип сақталса, ол білім алушының тақырыпты меңгеруіне қолайлы жағдай болып табылады. Тілді оқытуда бұл қағида сақталмағанда, түрлі қолайсыз жағдайлар болуы мүмкін. Мысалы, білім алушының әлі келетін немесе әлі келмейтінін есепке алмай, бірден қиын материалды көп етіп беру арқылы білім алушыда тақырыпты меңгеру қолымнан келмейді деген пікір туғызуға да болады. Ол оқыту ісінің нәтижесіздігін туғызады. Сондықтан білім алушының психикалық ерекшеліктерімен санасып отыру Педагогте ерекше міндет жүктейді. Сонымен білім алушыларға шет тілінен теориялық білім мен практикалық дағдылар беруде олардың психикалық қасиеттері, оқуға бейімділігі, икемділігі мен дайындық дәрежесі ескеріледі. Күнделікті сабақ үстінде білім алушылардың осындай ерекшеліктеріне орай жұмыс істеу тәртібі белгіленеді. Білім алушыларға өткен материал мен жаңа материалдың байланысын таптырып, тақырыптың өзіндік белгілерін қаншалықты меңгергендіктерін педагог бақылап отырады. Нашар және орта меңгерген білім алушылармен сабақ үстінде түрлі жұмыстар жүргізіледі. Алдымен үйге берілген тапсырмаларды бақылап, тексереді. Содан кейін жаттығудың шартын дұрыс және бұрыс орындағандарына назар аударады. Өткенді еске түсіру мақсатында талдау жұмыстарын жүргізеді. Өтілген тақырып әбден меңгеріліп болған соң, жаңа

материал түсіндіру, көрсету арқылы әңгімеленеді. Білім алушылардың өздеріне материалдар оқытылады. Бұдан кейін өтіліп отырған материал жеке-жеке сұрақтар бойынша еске түсіріледі. Тақырыпты білім алушылардың өздері айтып, қорытындылайды. Материалға лайықты жаттығу жұмыстары жүргізіледі. Осы сияқты жұмыстар жүйесі негізінде әрбір білім алушының оқуға деген бейімділігі мен икемділігі арта түседі.

Шет тілін жан-жақты меңгеруде ақпараттық технологиялардың мүмкіндігін тиімді қолдана білу, сабақ жүргізудің жаңа оқыту әдістерін әзірлеуге көп көңіл бөлінуде. Үйретілетін тілдік материалдарға, жалпы оқу бағдарламасына өзгерістер еніп, бұрынғыға қарағанда күрделеніп, тілді үйретудің әдіс-тәсілдері де жетілдірілуде. Яғни, тіл үйретуге жаңа талаптар қойылып отыр. Ол – инновациялық білім берудің қажеттілігі, түрлі оқыту технологияларының оқу үдерісіне енгізілуі.

Сондай-ақ, инновация – дегеніміздің өзі жаңа әдістемелік, амал-тәсілдерді, құрал-жабдықтарды, жаңа концепцияларды жасап, оларды дұрыс қолдана білу. Ал, инновациялық технологиялар деген сөзге түсінік беретін болсақ, «инновация» – жаңа, жаңалық енгізу, өзгеріс деген мағынаны білдіреді екен. Ағылшын ғалымы Роджерс «инновация – нақтылы бір адамға жаңа болып табылатын идея», – дейді, олай болса, әр жаңалықтан біз жүйелі міндетіміздің жүзеге асуын күтеміз. Бұл ұғым туралы Қазақстандық ғалым Н.Нұранбетов «инновациялық үрдіс деп отырғанымыз – білім беру мекемелерінің жаңалықтарды жасау мен меңгеру, таратуға байланысты бір бөлек қызметі» деп жазады, ендеше инновация дегеніміз білім, тәрбиелеу жұмысына жаңалықты енгізу, яғни, жаңа әдістемелік-тәсілдерді, амалдарды, құралдарды, жаңа концепцияларды жасап, оларды қолдану деп анықталған. Ал технология деген сөзді педагог ғалым Беспалько өзінің «Слагаемые педагогической технологии» деген еңбегінде былай деп түсіндіреді: «Оқу тәрбие процесінің алдын ала жүйелі түрде жоспарлануы және оның тәжірибеде жүзеге асуы – белгілі бір педагогикалық жүйенің тәжірибеде жүзеге асу жобасы». Технология қарапайым тілмен айтқанда, жүзеге асатын ғана, нақты мақсаттардың алдын ала ойластырылған нақты жобасы, яғни, белгілі педагогикалық жүйенің тәжірибеде жүзеге асатын жобасы. «Технология» техника терминінен шыққан, екі мағынасы бар:

1. Өндіріс құралдарының жиынтығы.
2. Бір істі орындағанда қолданылтын тәсілдер жиынтығы.

Бүгінгі таңдағы біздің міндетіміз білім алушыны жеке тұлға ретінде дамыту, оқу үдерісіне жаңа технологияны енгізу. Бұл ұғым біздің өмірімізге берік еніп келеді, дегенмен оның мән-мағынасы туралы пікірлер сан алуан. Түсіндірмелі сөздікте бұл қандай да болсын істегі шеберлік, өнердегі амалдардың жиынтығы деген.

Келесі кезекте шет тілін оқытуда пайдаланылатын жаңа тиімді технологиялар туралы да айтып өтейік.

Заман талабына сәйкес, шет тілін шетел тілді емес мектептерге меңгерту мақсатында көптеген жаңа технологиялар енгізіліп, нәтижесінде ғылыми

еңбектер мен жаңа оқулықтар жарық көрді. Монографиялар мен оқу кешендері де жеткілікті басылып шықты. Бұған ғалымдардың жинақтаған мол тәжірибесі, іздену жұмыстары айқын дәлел.

Тілді жан-жақты, жете үйрету үшін белгілі бір әдісті ғылыми тұрғыдан жете меңгермей, табысқа жете қою қиын екенін бұл саламен айналасатын мамандардың көпшілігі айтуда.

Оқыту шет тілінде жүргізілмейтін мектептерде шет тілін тиімді оқыту үшін технологияны таңдап алуға, оны қолдануға міндетті түрде басты назар аудару қажет. Себебі дұрыс таңдалған және оны жете түсіне отырып дұрыс қолданылған технологиялар арқылы әр педагог тілді үйрету барысында алдына қойған мақсатына жете алады.

Технологиялар заман ағымына сай пайда болып, өзгертіліп отырғанымен, оның тиімді әдіс-тәсілдері көп жылдар бойы қолданыста жүреді.

Қазіргі кезде жаңа оқыту технологиялары көп таралуда.

Білім беру саласында отандық әдіскер ғалымдардың шет тілін оқытуға арналған технологиялардың ішінен кеңінен таралғандары:

М.М. Жанпейісованың «Модульдік оқыту технологиясы», Ф.Оразбаеваның «Қатысымдық технологиясы», Н.Ж. Құрманның «Дамыта оқыту технологиясы», Ж.Сүлейменова мен Ә.Әлметованың «Сұхбаттық технологиясы», «Ж.Қараевтың «Денгейлеп оқыту технологиясы», Г.М.Кусаиновтың «Новая педагогическая технология: методология, теория и практика» және т.б.

Технологияның тиімділігі, оның болашағы, маманның психологиялық ерекшелігіне, іскерлігіне байланысты. Бұдан шығатын басты талап субъектінің мән бере оқуы, жеке бастың даму диагностикасы, жағдайларды жобалау, ойлы ізденістер диалогі, оқулықтағы тапсырмаларды өмірмен байланыстырып беруі.

3.27-кесте – Мәтінмен жұмыс

Білемін	Жаңа сөздер	Қарама-қайшылық	Сұрақтар
---------	-------------	-----------------	----------

Кесте бойынша жұмыс жеке-жұпта топта орындалғаннан кейін әр топтан спикер кестені оқиды.

3.Ой-толғаныс. Ассоциациялық қатарды толықтыру.

Синквейн әдісі (бес жолды өлең құрастыру) «Үй».

Бес жолды өлеңді қорғау. Барлық топ бес жолды өлеңдерін тақтаға іледі. Әр топтан спикер шығып, жұмыстарын қорғайды.

Сын тұрғысынан ойлаудың нәтижелері:

- әдіс түрлері; белсенді практикалық іс-әрекетте болу; басқалармен қарым-қатынас жасай білу; басқаларды тыңдай білу; қажет болса өз көзқарасын өзгерту; топтық тұжырымға келе білу; топ алдына шығып, өз тұжырымын айта білу; қисынды ойлау қабілеттері; қорғай білу дағдылары қалыптасады.

Мұндай стратегияларды сабақта қолдану жеке тұлғаның дамуына жағдай туғызады.

Сондай-ақ шет тілін оқыту әдістемесі туралы сөз болғанда, бұл проблеманың ішінен басқа ұлт өкілдеріне шет тілін оқыту мәселесін жеке бөліп қарастырмаса болмайды. Өйткені, қазіргі таңдағы көп жұмыс істеліп, жан-жақты қарастырылып отырған проблема – орыс аудиториясында шет тілін оқыту проблемасы. Сонымен қатар, бұл мәселе тілдік коммуникацияның тікелей зерттеу объектісі бола келіп, қазіргі кезеңде өзекті мәселе болып отырған Шетелша сөйлеуге үйретудің тиімді жолдарын табуға көмектеседі [31].

Оқыту әдістері – тарихи категория, олар білім беру мазмұны мен мақсатының ауысуына байланысты өзгереді.

Д.Әлімжанов, Ы.Маманов та өз еңбектерінде: «...Шет тілін оқыту әдістемесі – шет тілін оқытудағы педагогтердің озық тәжірибелерінің қорытындыларына негізделген оқыту әдістерінің жиынтығы туралы ғылыми пән», – дей отырып, тілді оқыту әдістемесін жан-жақты қарастырады.

Профессор Н.Құрман: «Шет тілін оқытудың қалыптасқан дәстүрінен басқа, ішкі әр саласына байланысты өзіндік ерекшеліктері, өз бедері, өз әдіс-тәсілдері бар. Шет тілін оқыту әдістемесі пәні – жалпы түрде шет тілін оқыту десек те, іштей оның әрбір саласы өзінің нақты нысанасын бөліп алады. Сондықтан да шет тілін оқыту үдерісі өзінің даму жолын, даму бағытын, ішкі және сыртқы даму мүмкіншіліктерін арнайы зерттеу барысында анықтап алуға ұмтылады. Осы айтылғандар әдіснамалық негіздердің болуы қажет екенін дәлелдей алады», – дейді [32].

Шет тілін оқыту әдістемесіне жаңа үрдіс алып келген ғалым Ф.Ш. Оразбаеваның 2005 жылы жарық көрген «Тілдік қатынас: теориясы және әдістемесі» атты еңбегінде қатысым әдісін теориялық тұрғыдан одан әрі дамытылып, шет тілін үйретудің қағидалары белгіленген.

Бұл жердегі қатысымдық деген сөз коммуникативтік дегенді білдіреді. Ғалым: «Қатысымдық әдіс дегеніміз – білім алушы мен оқытушының тікелей қарым-қатынасы арқылы жүзеге асатын; белгілі бір тілде сөйлеу мәнерін қалыптастыратын, тілдік қатынас пен әдістемелік категорияларына тән басты белгілер мен қағидалардың жүйесінен тұратын; тіл үйретудің тиімді жолдарын тоғыстыра келіп, тілді қарым-қатынас құралы ретінде іс жүзіне асыратын әдістің түрі», – деген анықтама береді. Демек, мұндағы алға қойған озық әдістеріміздің бірі – қатысымдық оқыту болмақ. Шет тілін өзге ұлт аудиториясында оқытудағы қатысымдық әдістің алғаш ғылыми негіздемесін жасаған профессор Ф.Ш. Оразбаева оқылым, тыңдалым, жазылым, айтылым, тілдесім процестерінің сөйлеу және ойлау механизмдеріне байланысты аспектілерінің әдістемелік жүйесін қалады.

Қатысымдық әдістің басты белгісінің бірі – тілді үйретуді күнделікті өмірде жүзеге асыру, сабақты практикалық жағынан жан-жақты қамтамасыз ету. Мұнда оқу сырттай немесе жеке ара күйде іске аспайды, адамдардың іс жүзіндегі өзара іс-әрекеті үстінде, ауызба-ауыз сөйлесуі, тілдесуі арқылы болады.

Ф.Оразбаева еңбегінде: «Тілдік қатынас жүзеге асу үшін, айтылған не жазылған хабардың қабылданып, оған жауап қайтарылуы, яғни істің ортақ атқарылуы басты шарт. «Сөйлесім» осы шартты және ортақ тілдік әрекетті аңғаратын сөз» дей келіп, «Адам не туралы сөйлейтінін, тіл арқылы нені жеткізетіндігін білгенмен, тілді, сол сияқты сөйлеуді өзіне бағындыра алмайды, яғни сөйлесім әрекеті, адамның сөйлеу тілі өзіне тәуелді емес, ол – табиғат берген, жаратылыстан туған күрделі процесс. Адам сөйлеуді жетілдіреді, дамытады, соның заңдылықтарын қарастырады, бірақ сөйлеу тілін өзі жасай алмайды. Осыдан сөйлеудің, тілдің қоғамдық-әлеуметтік сипаты аңғарылады. Хабардың қай түрі болса да шындыққа құралу керек, сонда ғана тілдік қатысым өздігінен дамиды және сөйлеу «информацияны қабылдау, оған жауап қайтару, қайта жауап алу) қатысымдық құбылыстың мәнін ашады, адамдар арасындағы байланыс бола алады», деп ой қорытады да, сөйлесім әрекетінің бес түрін («оқылым, жазылым, тыңдалым, айтылым, тілдесім) көрсетеді [33].

Ф.Оразбаева басқа ұлт өкілдеріне шет тілін оқыту барысында қолданылатын қатысымдық әдісті өзіндік принциптер арқылы ажыратады. Олар:

1. Тіке байланыс;
2. Адамның жеке қабілетін ескеру;
3. Сөйлесуге үйретуде жүргізілетін жұмыстардың түрлерін айқындау;
4. Сатылап даму;
5. Динамикалық өзгеру;
6. Өзектілік.

Қатысымдық әдістің пайдаланудың тиімді жолы – оның тіке байланысқа негізделіп, адаммен – адамның тікелей қарым-қатынасы арқылы тілді үйретуді жүзеге асыруында. Тілді оқытуда үйренуші мен үйретушінің арасында бір-бірімен көзбе-көз кездесу, ауызба-ауыз тілдесу, яғни, тікелей қатынас болмаса, сөйлесім әрекеті де іске аспайды. Тілді үйретуге байланысты қандай бағыт-бағдарды тандап алу керек, оған қатысты орындалатын жұмыстармен тапсырмалар қандай, оны іске асыруда бұл жұмыс түрлерінің алатын орны мен қызметі қандай дегенді анықтап белгілемей, алға қойған мақсатқа жету мүмкін емес.

Ғалым Қ.Қадашева: «Жаңаша жаңғыртып оқыту, жоғары белсенділікті дамыту және деңгейлік оқыту әдістемелерін жоғары дәрежеде дамыту оқытудың техникалық және электронды құралдарын жан-жақты пайдаланғанда ғана толық орындалады», -дейді [34]. Яғни, оқытудың жаңа техникалық және электронды құралдарын тиімді пайдалану оқытушының шеберлігіне байланысты.

Профессор Ә.Исабаев: «Шет тілінен білім беру әдістері сан алуан. Осы әдістерді әдістемеде жіктеп көрсетудің мәні зор. Жіктеп көрсетуде, біріншіден, білім алушыға берілетін білімнің сапасы артады, екіншіден, білім алушымен жүргізілетін жұмыстың дәлдігі нығаяды, үшіншіден, педагогтің атқаратын жұмысы жеңілдейді.

Бүгінгі күні мультимедиаға ұсынылған жаңа аудиовизуалдық техникалық құралдар әдістемесі шет тілі педагогтерінің тілді оқытуға жаңаша қарауын және өз әдістерінің жетілдірілуін талап етеді. Бұдан бірнеше жыл бұрын «оқытудың техникалық құралдары», «лаборатория» ұғымы – ұнтаспа, оқу теледидарын пайдаланумен, лингафон кабинетіндегі сабақтармен немесе техникалық және нақты ғылымдар саласындағы зерттеулермен ғана байланысты болып келді, бірақ тілді оқытуда компьютерді, сондай-ақ интернет желісі ресурстарын пайдалануға ешқандай мүмкіндік болмады. Қазір шет тілін оқытушылардың қарамағында компьютерлік техниканы қолдануға негізделген ОТҚ-ның (оқытудың техникалық құралдары) бірнеше түрі бар. Ал мұндай күрделі техникалық жүйені меңгеру арнайы дайындықты қажет етеді.

Шет тілінен білім беру әдістерін топтастыру әдістемесінің соңғы жетістіктері негізінде төмендегі әдістерге назар аударған жөн:

1. Педагогтің түсіндіргенін кітаптан қарау – анықтама, түсініктер, жоспар, конспект, тезис, газет, журнал, сөздікпен, т.б. жұмыстар;

2. Көрнекілік әдіс, экскурсия, таблица, сурет, схема, карточка пайдалану т.б.;

3. Техникалық құралмен жұмыс жүргізу әдісінің бірі – демонстрациялық әдіс: экран бейнесі арқылы диафильм, кино, фрагмент, т.б. Техникалық құралмен жұмыс жүргізу әдісінің тағы бір түрі: кодоскоп, эпидоскоп, компьютермен жұмыс, т.б.;

4. Жаттығу әдісі, ауызша, жазбаша және суретпен жұмыс, тақтамен жұмыс, өздігінен атқаратын жұмыс, қайталау, пысықтау кезінде ұлттық ойын элементтерін пайдалану жұмысы;

5. Проблемалық оқыту әдісі. Проблемалық оқыту әдісі білім алушылардың өздігінен еңбек етуіне, алған білімін жаңа тілдік материалдармен ұштастыра білуге үйретіп сол пәнге қызығушылығын арттырады.

Жалпы тілді үйренудің ғалымдар үш жүйесі бар екенін атап өткен.

Олар:

1. *Тілді тікелей үйрету әдісі.* Білім алушылардың өз ана тілінің фактілеріне сүйенбей, басқа тілді тікелей үйрену деген сөз, яғни түрлі көрнекіліктер, экскурсиялардың көмегімен сөйлеу тілін үйретеді. Аталған әдістің пайдалы жағы осы, ал кемшілігі – білім алушыны ана тіліне сүйенбей оқытады. Тіл үйренуде мұндай әдіс қиындық келтіреді, өйткені білім алушы басқа тілді ең алдымен өз тіліне аудару (ойша болса да) жолымен үйренеді.

2. *Аударма әдісі.* Білім алушының ана тілі арқылы іске асады. Білім алушы екі тілдің фактілерін салыстырады, бір тілден екінші тілге аударады.

3. *Аралас әдіс.* Тілді тікелей үйрену әдісінде ауызша жаттығу жұмысы бірінші орында болып, ал кітаппен жұмыс ең соңында болса, салыстырмалы әдісте жазбаша жаттығу жұмысы (мәтінмен, кітаппен жұмыс) қатар жүріп отырады, грамматикалық ерекшеліктерге де көңіл аударылады. Демек, кітаптан оқып үйренген және оның мағынасына түсінетін білім алушыға сол тілдің сөйлеу тілін (ауызекі) үйрену қиынға түспейді. Дегенмен, тілді тікелей үйрену

мен сөйлеу тілін де қатар үйренген әлдеқайда тиімді екенін өмір өзі көрсетіп отыр. Сондықтан көптеген мамандар қай тілді болмасын аралас әдіс арқылы үйренген тиімді деп есептейтін.

Алайда қазіргі таңда өзекті болып отырған «тілді аудармасыз» оқыту немесе «тікелей әдіс» мәселесі талай оқытушы-ғалымдарды ойландырып жүргені сөзсіз. Әрине, бұл орынды да. Себебі, Қазақстанда тұрып шет тілін үйренем деушілер саны жылдан-жылға көбейіп бара жатқандығы да жалған факті емес. Осындай үдерісте елімізде өзге ұлт өкілдеріне шет тілінде білім беруге машықтанған мамандар қаншалықты деген ой мазалайды? Шетел тілді мамандардың әлемдік тілдерді оқыту әдістемесін меңгеру деңгейі қандай? Тілді үйретуде қаншалықты бәсекеге қабілетті мамандарға үміт арта аламыз? Осы ретте мазалаған осы сұрақтың жауабын іздестіріп көрсек. Әрине, тілді меңгертуде түрлі әдіс-тәсілдерді пайланатындығымызды білеміз. Оқыту әдісінің мәні, әдіс және тәсілдерінің арақатынасында. Сондықтан, «Қалай оқыту керек?» дейтін дәстүрлі дидактикалық сұрақ заңды түрде оқыту әдісінің категориясын шығарады. Жалпы әдіс – жоспарланған мақсат пен соңғы нәтиженің арасын байланыстыратын оқу процесінің өзегі болып табылады. Оның жүйедегі айқындаушы рөлін «мақсат – мазмұн – форма – оқыту әдісінің құралдары» көрсететіндігі белгілі.

Сонымен, шет тілін оқыту мәселесіне тоқталу үшін оқыту шет тілінде жүргізілмейтін мектептерде шет тілін оқыту ерекшеліктерін қарастырып өтейік.

Тіл адамдардың ойын білдіретін, пікір алысатын, бірін-бірі түсінуге қажетті, бір-бірімен қатынасты жүзеге асыратын тілдесу құралы болғандықтан, тілді оқытудың өзіндік ерекшеліктері болатындығы белгілі. Тіл тек тілдесу құралы ғана емес, ол – тіл иесі халықтың мәдениетін, ұлттық ерекшелігін білдіретін құрал. Сондықтан кез келген тілді өзге ұлт өкіліне меңгерту белгілі бір нақты мақсатты көздеп; соған байланысты туындайтын міндеттерді шешуге бағытталады.

Әлемдік әдістеме ілімінде тілді өзге ұлтқа үйрету үшін қалыптасқан «деңгейлік оқыту» ұғымыпайда болған. «Деңгей» сөзі термин ретінде алғаш кезде тек математика ғылымында аталып жүрген. Математикада бұл термин «өлшеу құралын», «шаманы» белгілейді. Деңгейлік идеясы шетел елдерде педагогика ғылымына 1920 жылдың басында енген екен. Кейіннен бұл терминге Еуропалық елдері ерекше көңіл бөле отырып, деңгейді тілді екінші тіл ретінде оқытуға қолдану жолдарын қарастыра бастады.

1991 жылы Швейцарияның Рюшликон қаласында өткізілген тілді меңгерудің жалпыевропалық компетенцияларын жасау мәселелері қарастырылған Үкіметаралық симпозиумда бастау алып, Еуропаның барлық елдері мен Ресейде тестіден өткізілген «Жалпыевропалық тілдік қоржын» (European Language Portfolio) бағдарламасына назар аударылды. «Жалпыевропалық тілдік қоржын» – тілдік дамудың деңгейін бағалауға қойылатын келісілген ортақ талаптарды сипаттайды», – деп көрсетеді [35].

Қазіргі кезде тілді оқытудың білім мен коммуникативтік біліктілік деңгейін анықтайтын өлшемдер әлемдік әдістемеде ұсынылып, деңгейлер өлшемі талданды. Олардың әрқайсысының өзіндік ерекшеліктері бар. Яғни, Еуропалық деңгей жүйесін дайындау барысында көптеген мемлекеттерде түрлі зерттеулер жүргізіліп, әдістемесі іс жүзінде байқаудан өткізілді де, нәтижесінде тілді үйренгені және меңгерілгендігі туралы деңгейлер белгіленді. Бұл жүйе үш ірі – А, В, С деңгейінен тұрады және әрбір ірі деңгейі кіші деңгейге бөлінеді. Деңгейлердің осылай бөлінуі әрбір адамның тілді қандай деңгейде үйренгенін көрсетеді.

Тілдерді оқытуда «Имитациялық ойынды» қолдану. Имитациялық ойын сабақтарына мыналар жатады: іскерлік ойындар, машиналық модельдердегі ойын сабақтары және дизайн, жеке және инновациялық ойындар, «контурлық» іскерлік ойындар және жағдайларды модельдеу, ұйымдастырушылық-белсенділік, іздеу-тестілеу, проблемалық-бағытталған, рөлдік педагогикалық және басқарушылық ойындар.

Имитациялық емес ойынға мыналар жатады: нақты жағдайларды талдау, баллинт тобы, топтық психотерапия, топтық және жеке жаттығулар, имитациялық жаттығу, кейс-технология, миға шабуыл, нақты жағдайларды шешу, синектика, ситуациялық әдістер, ситуациялық талдау және оқу-жаттығу тобы.

Имитациялық емес сабаққа мыналар жатады: топтық консультациялар, дискуссия (топтық дискуссия, дебат, пікірталас-сайыс, сараптама тобының отырысы, коллоквиум, «дөңгелек үстел» әдісі, «сұрақ – жауап» әдісі, «клиника» әдісі, «лабиринтті» әдісі, эстафеталар, миға шабуыл, қиылысты пікірталас, прогрессивті дискуссия, рәсім «ақырын талқылау», пікірталас, симпозиум, синдикат, сот отырысы, тақырыптық пікірталас, оқу, дау-диалог форумы өтті), ойын-жаттығу, ұжымдық шығармашылық қызметі, 101 кеңес беру (топтық, жеке), лекция (бинарлы дәріс, интерактивті дәріс, дәріс-визуализация, диалог-дәріс, кеңес- дәріс, дәріс-пресс-конференция, арандату дәрісі, проблемалық дәріс).

Оқытудың бірқатар интерактивті әдістерін қарастырыңыз, оларды енгізу осы мақсатқа қол жеткізуге көмектеседі – білім беру процесінің тиімділігін арттыру және барлық білім алушылардың нәтижелеріне қол жеткізу.

1. Топтарда талқылау

Топтарда талқылау, әдетте, белгілі бір тақырыпта өткізіледі және дұрыс шешім табуға, жақсы өзара түсіністікке қол жеткізуге бағытталған. Топтық пікірталастар зерттелетін материалды жақсы игеруге ықпал етеді.

Топтық талқылаудың бірінші кезеңінде сырттай оқитын студенттерге белгілі бір уақытқа тапсырма, оның барысында олар негізделген, егжей-тегжейлі жауап дайындауы керек. Педагог топтық пікірталастардың нақты ережелерін белгілей алады:

* бірыңғай пікірді анықтау алгоритмін енгізу;

* топтық талқылауды басқаруды жүзеге асыру үшін көшбасшыны тағайындау.

Екінші кезеңде педагогпен осындай пікірталастар келесіге әкеледі, топтық шешімдер жасалады. Бұл топтық талқылаудың бір түрі.

«Дөңгелек үстел» әдісі, оның мақсаты – осы саладағы тәжірибе мен жетістіктермен танысу үшін проблемалар туралы және оны мәселені жеке түсіну туралы ақпарат алмасу.

2. Тренинг

Тренинг – интерактивті оқытудың бір түрі, оның мақсаты тұлға аралық қарым-қатынас дағдыларын және қарым-қатынастағы кәсіби мінез-құлықты дамыту. Тренингтің артықшылығы – барлық қатысушылар оқу процесіне белсенді қатысады.

Оқуға қойылатын талаптар:

* қатысушылардың оңтайлы саны – 15-20 адам, саны бойынша аудиториядағы қатысушылар, оның мүшелерінің белсенді ынтымақтастығына ықпал етеді;

* қатысушыларды тренинг басында осы сабақтың мақсаттарымен таныстыру;

* бірінші сабақта «танысу» жаттығу-жаттығуын өткізу және «келісімді», яғни топтың жұмыс ережесін қабылдау;

* достық сенім атмосферасын құру және оны бүкіл оқу барысында сақтау;

* тренинг барысында барлық қатысушыларды белсенді жұмысқа қосу;

* әр қатысушының пікірі мен сезімін сыйлау;

* оқу процесін техникалық қамтамасыз ету;

* теория мен интерактивті жаттығулардың тиімді үйлесімі;

* тренинг аяқталғаннан кейін оқуды міндетті түрде қорытындылау.

Тренингті өткізетін педагог психологиялық-педагогикалық білімге ие болуы керек және оларды оқу процесінде шебер қолдана білуі, ақпарат алу әдістерін білуі, оны жинап, қатысушыларға ұсынуы, олардың мінез-құлқы мен қарым-қатынасына әсер етуі керек.

3. Пікірталас

Талқылау барысында қатысушылар мәселелерді ашық талқылауы керек немесе даулы мәселелер бойынша білім, пікір, идеялармен еркін алмасуы керек. Оның маңызды ерекшелігі – диалог-талқылау мен даудың үйлесуі – әртүрлі көзқарастар мен позициялардың қақтығысы.

Пікірталас – бұл жеке тұлғаға бағытталған оқыту. Ол білім алушылардың бір-бірімен белсенді өзара қарым-қатынасы және Педагогтің қарқынды, жеке тұлғаға бағытталған оқытуымен сипатталады. Талқылаудың артықшылығы – бұл топтың осы мәселені қаншалықты жақсы түсінетіндігін көрсетеді.

Кез келген талқылау, әдетте, үш кезеңде өтеді:

1. Мәселені белгілеу;

2. Бұл проблеманы шешу;

3. Қорытындылау.

Бірінші кезең – қатысушыларды бір-біріне бейімдеу, мәселені, кездесудің мақсаттарын, пікірсайыс талаптары мен ережелерін қалай тұжырымдауға болады.

Екінші кезең қатысушылардың сөйлеген сөздерін, олардың сұрақтарға жауаптарын, мүмкіндігінше көптеген идеялар, ұсыныстар жинауды, педагогтің пікірталасқа қатысушылардың жеке амбицияларын және тақырыптарды талқылаудан ауытқуларын басуын қамтиды.

Үшінші кезең – талқылау нәтижелерін талдау, пікірлер мен көзқарастарды үйлестіру, шешімдерді бірлесіп тұжырымдау және оларды қабылдау. Талқылау барысында білім алушылар бір-бірін толықтыра алады немесе бір-біріне қарсы тұра алады.

Педагог таңдаған талқылау түрі, қойылған міндетке байланысты әртүрлі пікірталастардың жиынтығы болуы мүмкін (классикалық пікірталас, экспресс-пікірталас, мәтіндік пікірталас, мәселені талқылау, рөлдік ойын, «дөңгелек үстел»).

Пікірталастың артықшылығы – қысқа уақыт ішінде талқылау (және сырттай Білім алушылардағы сағат саны шектеулі) педагогке нақты мәселелерді модельдеуге, білім алушылардың өз ойларын тыңдау және басқа қатысушылармен бөлісу, нақты жағдайды өзара қарым-қатынас және талдау, маңыздылығын маңызды емес нәрседен бөлуге мүмкіндік береді.

Осылайша, пікірталас кез келген мәселеге қатысты көзқарастардың алуан түрлілігін түсінуге және бағалауға, осы тақырып бойынша пікірталасқа әр қатысушының жеке пікірін тыңдай отырып, олардың әрқайсысына жан-жақты талдау жүргізуге мүмкіндік береді. Білім алушылармен жұмыс жасаудың бұл түрі өте маңызды және нәтижелі, өйткені пікірталас барысында олар одан әрі кәсіби қалыптасу үшін қажетті қарым-қатынас дағдыларын игереді.

4. «Миға шабуыл» әдісі

Бұл шығармашылық белсенділікті ынталандыру арқылы проблемаларды шешудің өте танымал әдісі. Осы әдістемеге сәйкес Педагог білім алушылар тобына сұраққа мүмкіндігінше көп жауап беруді ұсынады.

«Миға шабуыл» үш кезеңде жүреді.

Бірінші кезеңде топ алдында проблема туындайды. Қатысушылар бір-бірінің артынан болжамдарды дәл және қысқа түрде жасайды, педагог өз идеяларын тақтаға немесе плакатқа ешқандай түсініктеме бермейді.

Екінші кезеңде осы идеялар талқыланып, көзқарастар алмасады. Бұл кезеңде топ өз идеяларын пайдалану немесе жақсарту жолын табуы керек.

Үшінші кезеңде топ жұмыс нәтижелерінің презентациясын ұсынады.

«Миға шабуыл» үшін қатысушыларды бірнеше топқа бөлуге болады:

* мәселені шешу үшін әртүрлі ұсыныстарды тұжырымдайтын идея генераторлары;

* ұсынылған идеялардан теріс табуға тырысатын сыншылар;

* әзірленген ұсыныстарды сыни пікірлерді ескере отырып, нақты шарттармен байланыстыратын талдаушылар және т.б.

5. Проблемалық оқыту

Проблемалық оқыту жағдайында білім беру мәселесі немесе проблемалық тапсырма ғана емес, сонымен қатар педагогтің сұрақтарды шебер ұсынуы да маңызды. Білім алушылардың қызметін ұйымдастыру барысындағы сұрақтар қою көмектеседі. Сұрақтардан алынған ақпаратты жады арқылы көбейтуге және репродуктивті әрекеттерді орындауға үйрету мақсат етіледі. Нәтижесінде, бұл білім алушылардың жаңа білім, дағдылар мен қабілеттерді ашуға және алуға мүмкіндік бере отырып, білім алушылардың шығармашылық ойлауын ынталандырады.

Сұрақтар келесідей болуы мүмкін:

* Нақты идея қандай? Мұның мәні неде? Анықтап бер ... Суреттеп бер ... Айтып бер ... Түсіндір ... Қандай айырмашылық бар? Мысалдар келтіріңіз ... Қорытындылау

... классифициялаңыз.

* Қалай басқаша шешуге болады? Мұның себептері қандай? Мұнымен келісесіз, бекіту? Контраргумент беру? Кемшіліктері қандай? Сізде қандай болжам бар?

Интерактивті сабақтағы жұмыстың негізгі принциптері:

* барлық қатысушылар жасына, әлеуметтік мәртебесіне қарамастан, тәжірибесі мен жұмыс орны бірдей;

* әр қатысушы әр мәселе бойынша өз пікірін айтуға құқылы;

* жеке тұлғаны тікелей сынауға болмайды (тек идеяны сынауға болады)

«Шехтер» әдісі

Ағылшын тілін үйренудің бұл әдісі «теориядан практикаға» классикалық модельге емес, керісінше, табиғи қабылдау жүйесіне негізделген. Бұл біздің ана тілімізді қалай үйренетінімізге өте ұқсас. Автор кішкентай балалардың сөйлеуді үйренуіне мысал келтіреді. Өйткені ешкім оларға сөйлемдерді, жағдайларды және сөйлеу бөліктерін құру ережелерін түсіндірмейді. Сол сияқты Игорь Юрьевич Шехтер ағылшын тілін үйренуді ұсынады.

Ағылшын тілін үйренудің заманауи әдісінің мәні мынада: бірінші сыныптан бастап білім алушыларға белгілі бір міндет қойылады, мысалы, әңгімелесушінің мамандығы туралы білу. Әрі қарай, барлық білім алушылар «этюдтер» деп аталады, онда олар әртүрлі рөлдерді ойнап, тапсырманы шешуге тырысады. Қарым-қатынас шамамен бірдей тіл білімі бар адамдар арасында жүретіндіктен, педагог пен білі алушы арасындағы қарым-қатынаста болатын шет тілінде сөйлеуді қолданудан қорқу жоғалады.

Ағылшын тілінің бұл әдістемесі үш кезеңнен тұрады: біріншісінде лексикалық бірліктер, сөздер мен тіркестер беріледі, содан кейін екінші және үшінші, грамматикалық және синтаксистік құрылымдарды қолдану түзетіледі. Жүйе өзінің пәрменділігін бірнеше рет растады және қазіргі уақытта педагог-психологтер тұрғысынан ең табысты болып саналады.

«Пимслер» әдісі

Доктор Пол Пимслер отыз минуттық сабақтардың арнайы жүйесін жасады, ол ақпаратты қабылдауға ғана емес, оны көбейтуге де арналған. Әрбір сабақты екі адам баяндайды: біздің отандасымыз және «native English speaker». Осының арқасында, сондай-ақ есте сақтаудың арнайы технологиясының арқасында кез келген білім алушы әр сабақ үшін жүзге дейін ағылшын сөздері мен сөз тіркестерін үйренеді. Сабақтың мәні – дикторлар айтқан тапсырмаларды дәйекті орындау.

Техниканың сөзсіз артықшылықтары оның ұтқырлығын қамтиды. Білім алушы кез келген жерде аудио тапсырмаларды орындай алады. Мәселен, кептелісте тұрып, жұмысқа бара жатып, метрода жол бойында немесе жатар алдында немесе төсекте жатып. Кемшілігі – айтылымды сапалы тексерудің және білімді игерудің болмауы.

«Драгункин» әдісі

Александр Николаевич Драгункин жүйесінің ерекшелігі – кез келген шет тілін үйрену кезінде орыс тіліне бағдарлау. Ағылшын тілін қарапайым деп атай отырып, автор оның тамыры ежелгі орыс тіліне, әсіресе грамматикалық дәуір жүйесіне енетінін айтады. Драгункин курсының тыңдаушылары орыс әріптерімен жазылған жаңа сөздерді оқиды, ал грамматикалық құрылымдар мектептен бізге белгілі 12 уақытқа емес, өткен, қазіргі, болашақ және олардың өзгеруіне бөлінеді.

Александр Николаевичтің өзіндік мектептер желісі бар, онда білім алушы курстардың үш түрін игере алады. Олар: негізгі, қысқа сөйлесу. Өзін-өзі оқыту үшін лингвистің тіл үйренуге инновациялық көзқарасы көрсетілген «ағылшын тіліне шағын секіру» кітабы ұсынылады. Оның жүйесін қолдана отырып, сіз ағылшын етістіктерін қолдануды оңай жеңе аласыз, мақалаларды қолдану ережелерін есте сақтай аласыз және сөйлемдерді құрудың негізгі принциптерін оңай игере аласыз. Дегенмен, Драгункиннің әдістемесінде айтылымды және теориялық білімнің жеткіліксіз көлемін сынайтын көптеген теріс пікірлер бар.

«Петров» әдісі

Дмитрий Петров ағылшын тілін 16 сағатта үйренуге болады дейді. Рас, әрі қарай автор бұл Ұлыбританияның байырғы тұрғыны деңгейінде тілді шебер меңгеру туралы емес, негізгі білім туралы екенін түсіндіреді. Оның сабақтары ағылшын тілді ортаға түсу жағдайында өмір сүру, олардың қажеттіліктерін түсіндіру және жауабын түсіну үшін жеткілікті.

Петровтың «Полиглот» ағылшын тілінің әдістемесі «Культура» (2010 жылдан бастап – «Россия К») телеарнасының тікелей эфирінде өзінің тиімділігін дәлелдеді. Техниканың негізі – тілдік ортаға жасанды ендіру. Бірінші сабаққа қатысушыларыларға мұқият болу міндетті. Автор берілген тақырып бойынша қажетті лексикалық минимумды, сондай-ақ сөйлеу құрылымдарының моделін береді. Сабақтың көп бөлігі дәл осы құрылымдарды бірнеше рет қайталауға, оларды «есте сақтауға» арналған, бірнеше рет қайталап, сөздерді үш шақта қолдану реті мықты есте сақталады.

«Франк» әдісі

Илья Франк арнайы бейімделген әдебиеттерді оқуға негізделген ағылшын тілін үйренудің түпнұсқа әдістемесінің авторы. Мәтіннің шағын фрагменттері жақшада бірізді аудармамен беріледі. Сондықтан бір үлкен сөйлем жеке сөз тіркестеріне бөлінеді, ал оқырман фразаны оқуды аяқтағаннан кейін аударма бірден жақшаға беріледі. Осылайша, түпнұсқа мәтін мен аударманы салыстырып, бұрын белгісіз сөздердің мағынасын толтыруға болады. Бүкіл фрагмент аудармамен бөліктерге оқылғаннан кейін, сол мәтін пайда болады.

Илья Франк әдісін қолдана отырып, білім алушы жаңа лексикалық бірліктердің мағынасын, сондай-ақ фразаларды қолдану мен құрудың дайын үлгілерін саналы түрде игереді. Техниканың басты кемшілігі – ағылшын тілінде тек пассивті білімді жинақтау – алынған білімді қолдануға арналған жаттығулар бейімделген мәтіндерді алып жүрмейді. Илья Франк үшін ағылшын тілін үйрену әдістерін лексикалық қорды құрудың қосымша құралы ретінде пайдалану керек.

«Умин» әдісі

«Шет тілі оңай және рахаттана меңгеру» кітабын басып шығарған Евгений Александрович Умин (Умрюхин) 50 бетте автоматта ағылшын тілінде сөз тіркестерін айтудың және қабылдаудың моторлы және есту энграммаларының әдісін баяндап берді. Автор энграммаларды «есте сақтау іздері» деп атайды, бұл миға ақпаратты оңай сіңіруге көмектеседі. Шехтер сияқты жас балаларда сөйлеуді үйренудің мысалына, сондай-ақ жаттығу кезінде адам миының жұмыс механизмдерін зерттеуге сүйене отырып, Умин күнделікті жаттығулар жүйесін жасады. Оның айтуынша, күніне 15-20 минут қана айналысып, бір жыл ішінде айтарлықтай табысқа қол жеткізуге болады. Егер сіз сабақтардың ұзақтығын 1-1,5 сағатқа дейін арттырсаңыз, онда бір жыл ішінде білім алушы ағылшын тілін тасымалдаушымен бірдей деңгейде сөйлесе алады.

«Замяткин» әдісі

«Сізге шет тілін үйрету мүмкін емес» кітабы көпшілік үшін танымды болды. Онда Николай Федорович Замяткин орта білім беру ұйымында ағылшын тілін сәтсіз оқытудың себептерін ашады, сонымен қатар шет тілін үйренуге көмектесетін «матрицалық тай-чи» әдісін сипаттайды. Оның ағылшын тілін үйрену әдістері тілдік ортаға біртіндеп енуге және жасанды «ақпараттық аштықты» мидың жаңа ақпаратқа деген қажеттілігін қалыптастыруға негізделген.

Әдіске сәйкес, алдымен диалогтер тыңдалады, содан кейін кітаптар оқылады, содан кейін ағылшын тіліндегі фильмдерді көрсетіледі. Әр кезең мұқият пысықталады, әр фонеманы талдап, әр сөзді түсіну үшін бір диалогті тыңдауға 3-5 күн кетеді. Есептеу желісі – бұл медитация техникасы, яғни нәтижелерге қол жеткізуге бағытталған. Сонымен қатар, автор «бұл керемет емес» – тілді үйренуге көп уақыт пен өзін-өзі тәрбиелеудің маңызды деңгейі қажет болады дейді.

<https://englishfox.ru/matrica-anglijskogo-yazyka-po-metodu-zamyatkina.html> - осы әдіс бойынша диалогтер мен pdf форматындағы мәтіндер берілген.

«Розетта Тас» әдісі

Соңғы әдісті меңгеруде көп уақытын компьютерде өткізетіндерге ұнайды. Арнайы әзірленген компьютерлік флеш – бағдарлама балаларды ересектер әлеміне енгізу сияқты, қолданушыны шетел тілдік ортаға біртіндеп енгізеді. Кезеңдер біртіндеп күрделену үрдісімен жасалынған, білім алушы қарапайымнан күрделіге ауысады. Алдымен есте сақтау үшін жеке қарапайым сөздер ұсынылады, содан кейін таңбалауыштар күрделене түседі, содан кейін сөйлеу құрылымдары енгізіледі, содан кейін синтаксис пен грамматика меңгеріледі.

«Мынау не?» әдісі

Rosetta Stone– бұл шетел тілдерін компьютермен оқытуға арналған бағдарламалық өнім. Осы ақылы офлайн бағдарламаның көмегімен тілді үйрену ана тілін игеруге ұқсас. Көптеген жалпы білім беретін мектептердегідей белгілі бір грамматикалық тақырыпты талдап, бекітуге арналған жүздеген жаттығулар жасау мақсаты жоқ. Мұнда мәтінді оқып, оны сөздікпен аударудың қажеті жоқ. Тіл сезім мен қабылдау арқылы зерттеледі, сөйлеушінің сөзі құлаққа қабылданады және айтылым тегістеледі. Бұл әдіс қалыпты өмірге енуде модельдеу үшін динамикалық тілді ендіруде қолданады.

Қалай пайдалануға болады?

Бағдарламаның арқасында отыздан астам тіл үйренуге болады. Ағылшын тілінде барлық бес қиындық деңгейіндегі тапсырмалар бар. Алдымен сөздер зерттеледі, содан кейін сөйлемдер құрылады. Ең тиімді: тыңдалған ұсынысқа сәйкес келетін суретті табады. Мысалы, фотосуреттерде: балалар пицца жейді, үстелде бәліш бар, әйел пицца дайындайды және т.б. диктор: «Oh, this pizza is really tasty». Білім алушы суретке қатысты ассоциациямен сөздерді қосады. Бұл жаттығуларда білім алушылар сөздің мағынасын контекстен танып, оны ана тіліне аудармамен емес, суретпен байланыстырады. Сондай-ақ, олар грамматика мен синтаксисті үйренеді, сөйлеушілердің өз тілдерін қалай қолданатындығы туралы мысалдарды оқып, тыңдайды, грамматика ережелері мен шаршататын жаттығулар туралы ұзақ түсіндірмейді.

Неліктен пайдалы? Білім алушылар әр сөзді түсінуге тырыспауы керек, сөйлемнің жалпы мағынасын, идеясын түсінуі керек. Бұл тапсырма осы шеберлікті жақсы үйретеді.

Дұрыс айтылымды пысықтауға арналған тапсырмалар бар. Қайталанатын жазба ойнатылады, жүйе айтылымның қаншалықты дұрыс болғанын көрсетеді.

Шет тілін меңгеру процесінде аралық бақылау үшін «Milestone» бөлімі бар – 4 бірлікте өткен барлық жалпылаудың бір түрі.

Шынымен бәрі керемет пе?

Маңызды артықшылықтарға қарамастан, әдіс бірнеше кемшіліктерге ие:

Осы бағдарламаның көмегімен білім алушылар «жанды» тілді үйренбейді – бәрі өте ақылды, айтылымы жақсы және жаргонсыз болады. Егер сіз осындай тілді Шетелге тәжірибеге барсаңыз, онда ол тек тар шеңберлерде өзін еркін ұстап, жайлы сезінеді.

Роботты қайталау арқылы айтылымды жаттықтыру қажет болған кезде тапсырма – «миссия мүмкін емес» бөлімінен. Егер ағылшын тілді әлемнің жартысынан көбі бүгінде оның не екенін білмесе, неге керемет айтылымға қол жеткізу керек. Сонымен қатар, ағылшын тілі бүгінде әртүрлі диалектімен беріледі. Олар: американдық айтылым британдық, австралиялық және т.б.

Сабақта әдісті қалай қолдануға болады?

Жалпы, білім алушының қосымша өздігінен тіл үйренуіне бағытталған. Оны білім алушыларға қосымша тәжірибе ретінде ұсынуға болады (аптасына бір рет педагогпен бірге тіл үйренетіндер үшін өте қолайлы).

<https://skyteach.ru/2018/08/03/obzor-metoda-rosetta-stone/>сайтынан алынды

Галина Китайгородскаяның коммуникативті әдістемесі

3,5 мыңға жуық лексикалық бірлік оқытылатын курс 120 сағатқа есептелген.

Бұл әдісті іске асыру нысаны өте қызықты және ерекше. Оқытуды бастамас бұрын психологиялық тест өткізіледі, оның нәтижелері бойынша әр білім алушыға оның психотипіне сәйкес келетін рөл беріледі.

Мысалы, бизнесмен, менеджер, бас директор және т.б. Әр қатысушы шет тіліндегі диалогтер мен мәселелерді талқылауға қатысу арқылы өз рөлін атқарады.

Бұл білім алушыларға тілдік кедергілерді еңсеруге және жеңуге көмектеседі, өйткені олар кейіпкерлердің атынан сөйлеседі. Әрине, бұл жай ойын емес. Оның ішінде қатысушылар сөздерді, сөз тіркестерін және ережелерді үйренуі керек. Сонымен қатар, бірінші сабақта өткен екінші, екінші және үшінші және т.б. қайталанады.

Осылайша, ойын түрінде жақсы, тұрақты нәтижелерге қол жеткізіледі.

#1 Flipped classroom

Intermediate – жоғары мотивациясы бар білім алушылар үшін «Flipped classroom» стиліндегі оқу қолайлы. Әдістің мәні: білім алушылар сабаққа дейін материалды (мысалы, видео дәріс) пысықтау үшін тапсырма алады және тікелей сабақтың өзінде олар теорияны талқылауға уақыт жұмсамайды, бірақ белсенді тәжірибеге арнайды.

Осылайша, педагогтің көп материалды қамтуға мүмкіндігі бар, ал білім алушылар өздігінен жұмыс жүргізуді үйренеді.

#2 Dogme style

Педагогтер «Dogme style» - ні жиі қолданады. Бұл тілді оқытудың коммуникативті тәсілінің өзгеруі. Бұл оқулықтар мен сабақ жоспарларынан барынша алыстауға және білім алушы мен педагог арасындағы қарым-қатынасқа назар аударуға мүмкіндік береді.

Бұл тәсілде сынып болмайды – білім алушыларды белгілі бір лексика мен грамматиканы қолдануға итермелейтін өзекті тақырыптар мен жанды қарым-қатынас болады.

Сіз түсінгендей, бұл жағдайда сабақты болжау мүмкін емес және оқу материалы әдетте процесте «пайда болады». Мұндағы педагогтің рөлі – тіл үйрену процесін оңтайландыру.

#3 Task-based learning

Task-based learning білім алушыларға: мейрамханада тапсырыс беру немесе жұмыс үшін сұхбат алу коммуникативті мәселелерді шешуге көмектеседі. Оқыту кезінде білім алушылар шынайы өмірінде орындалатын шынайы материалдар мен жаттығулар қолданылады.

Мысалы, педагог білім алушыға мәтін, гипотетикалық жағдай немесе диалог арқылы оның мағынасын есте сақтау үшін контексте тіл бірлігін ұсынады.

Содан кейін білім алушыға материалды бекіту үшін практикалық жаттығулар жасау ұсынылады. *Соңында білім алушыларға коммуникативті тапсырма беріледі (мысалы, рөлдік ойын), оның мақсаты білім алушыларды шет тілінде еркін сөйлеуге үйрету.*

#4 CLIL (Content and Language Integrated Learning)

CLIL (Content and Language Integrated Learning) әдісі мектеп бағдарламасының пәндерін ағылшын тілінде оқытуға негізделеді, бірден бірнеше міндеттерді шешуге көмектеседі: мысалы, ел тарихын зерделеу және бір мезгілде өткен шақты пысықтау. Бұл тәсілде тіл мақсат емес, ақпарат алу құралы болып саналады.

Коммуникативті және лексикалық тәсіл

Коммуникативті тәсілдің басты бағыты – ойларды білдіру және қарым-қатынас жасау. Оқытуда тілдік құзыреттілікті қалыптастыруға – әртүрлі өмірлік жағдайларда мағыналы қарым-қатынасқа негізделген.

Лексикалық тәсілдің мәні мынада: білім алушы жеке сөздерді емес, chunks деп аталатын сөздерді (сөз тіркестерін) оқиды, бұл болашақта еркін сөйлеуді қалыптастыруға көмектеседі.

Бұл әдістерді басқа танымал трендтермен біріктіруге болады, бұл сабақтарды білім алушылар үшін қызықты әрі тиімді етеді.

Blended learning

Blended learning – бұл бетпе-бет оқытуды (білім алушы – педагог/білім алушылар тобы) және онлайн оқытуды біріктіретін аралас оқыту түрі.

Мысалы, куратор болып табылатын және курсқа қатысты барлық сұрақтарға жауап беретін педагогпен онлайн және бетпе-бет кездесулер өтеді. Бұл әдіс әлемнің кез келген нүктесінен оқытуды жүзеге асыруға көмектеседі.

Ойын формасы

Оқытудың ойын формасы бұрыннан бері қолданылып келеді, бірақ технологияның дамуымен ол сұранысқа ие болды. Ересектер де, балалар да ойнағанды ұнатады. Ойын барысында олар есте сақтауға ықпал ететін жағымды эмоциялар алады.

Мобильді құрылғылар

Смартфонның көмегімен оқыту қол жетімді болады. Оқу оңай әрі қызықты болатын көптеген түрлі қосымшалар мен білім беру платформалары болады.

Quizlet, ELSA (дұрыс айтуға көмектеседі), Busuu (сөздерді әртүрлі диалогтер контекстінде есте сақтауға мүмкіндік береді, сондай-ақ ақылы шоты бар адамдар үшін тапсырманы орындауға және оны ана тілін тексеруге жіберуге мүмкіндік береді) қосымшаларын қолданамын. Сондай-ақ білім алушылар достарымен бірге оқуға болады. Өйткені қолдау кез келген бизнесте маңызды.

Embodied learning

Тағы бір өзекті әдіс бұл –«embodied learning» әдісі. Онда зерттеу тек ақыл-ой ғана емес, физикалық процесс арқылы жүзеге асырылады. Мысалы, іс-қимыл етістіктерін үйрену үшін білім алушыларға осы әрекеттерді орындауды ұсынуға болады. Бұл тек балаларға ғана емес, ересектерге де қатысты, өйткені ол күшті ассоциативті байланыстар жасайды және материалды жақсы есте сақтауға көмектеседі.

Inquiry – based learning

Мұнда оқу білім алушыға және оның сұранысына бағытталған. Егер білім алушыларға саяхаттау үшін ағылшын тілін үйрену маңызды болса, осы тақырып бойынша лексиканы меңгеру ұсынылады. Сапарларда жиі кездесетін жағдайларды модельдеу ұсынылады. Оқу процесінде практикаға көп уақыт бөлінеді, бұл материалды жақсы есте сақтауға мүмкіндік береді.

Осы үрдістердің арқасында оқыту процесі білім алушылардың нақты қажеттіліктеріне бағдарланып, нәтижеге процестің барлық қатысушылары үшін барынша жайлылықпен қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Тілдерді меңгерту барысында тілдік барьерді жеңуге байланысты ұсынымдар:

1. Сабырлы болу;

Сабырлық – тілдік барьерлерді жеңгісі келетіндер үшін басты қадам. Шет тілінде ғана сөйлейтін адаммен әңгімелесу алғашқы кезде оңай болмайды. Әңгімелесу тек тіл үйренушілерге емес, тыңдаушыларға да қиын. Шет тілінде сөйлейтін әңгімелесуші де ыңғайсыз жағдайда болады, ол да тыңдаушысы түсінбей қалады деп қобалжып отырады, сондықтан екеуінің әңгімелерін табысты болу үшін ол да барлық жағдай жасайды. Сонымен қатар, Шетел тілді сұхбаттасушы тілді үйрететіндерге әрдайым ықыласпен қарайды, тіпті қарапайым диалогтің өзін үлкен жетістік ретінде санайды және әңгіме жүргізуге барынша көмектесетін болады.

Сабырлы болуға шақыру оңай болып көрінетін шығар. Лингвист Стивен Крашен жағымсыз эмоцияларды сезінетін адамның тілдік қабілетін нашарлататын гипотезасын ұсынды. Яғни, егер адам қобалжып немесе көңіл-күйі болмай тұрса, ол адамға өз ойын екінші тілде жеткізу әлдеқайда қиын болады. Мұндай жағдайда тілдік қабілеттері де уақытша іске қосылмайды. Бұл көпшілік алдында сөйлеуден қорқу сияқты: адам ойын білдіретін сөзді білуі мүмкін, бірақ толқудан бәрін ұмытып кетеді.

2. Сөйлеу барысында өзіне қателесуге рұқсат ету;

Қызық болса да, бірақ бұл маңызды ұсыныс: перфекционизмнен бас тартып көрейік. Білім алушы кішкентай кезінде әріптерді қалай жазуды үйренетінін еске түсірейік: біреулер әріптерді қисық жазса, енді біреулері сызықтарын ұмытып кететін. Осындай «сәтсіздіктерге» қарамастан, нәтижесінде білім алушылар жазуды үйренеді. Шет тілінде сөйлесу дәл осындай процесте өтеді: алдымен адам қателеседі, бірақ жиі сөйлескен сайын дұрыс сөйлеуді үйренеді. Сондықтан тілге тән дыбыстарды дұрыс айта алмай қаламын деген қорқыныш болмау керек, сұхбаттасушы үшін түсінгені маңызды, сондықтан ондай қателіктер кешіріледі, білім алушы «жедел жәрдем» дәрігері немесе әуежай диспетчері емес, сондықтан ондай қателіктері зиян келтірмейді.

3. Сөзді қате айтудан қорықпаңыз;

Әрине, шет тіліне тән дыбыстарды анық және дұрыс айтуға ұмтылу қажет, алайда акцентпен сөйлеуден қорықпаңыз, әйтпесе тілдік барьерді жеңу қиын болады. Қазақстан – көп ұлтты мемлекет болғандықтан, тілімізді көп ұлттар үйреніп жүр, олардың әрқайсысының ұлттық сөйлеу ерекшеліктері бар. Сондықтан акцентпен сөйлеуден қорықпау керек екенін ұмытпаңыз. Бірақ дұрыс сөйлеу үшін үнемі тіліңізді жаттықтырып жүріңіз.

4. Асықпаңыз;

Әрбір білім алушы бірінші сабақтан бастап шет тілінде тез сөйлеп үйренгісі келеді. Бірақ іс жүзінде бәрі басқаша болады: ана тілінен екінші тілге көшу тым оңай емес. Алдымен білім алушы баяу, кідіріс жасап, сөздерді ұзақ таңдап сөйлейді. Мұндайда білім алушыны асықтырудың қажеті жоқ:

жылдамдық практика нәтижесінде өзі келеді. Бастапқы кезде жылдам сөйлегеніңізге емес, сауатты сөйлегеніңізге көңіл бөліңіз. Баяу сөйлесеніз де, сөйлемдеріңіздің дұрыс құрастырылуына назар аударыңыз, сөздердің дұрыс қолдануын қадағалаңыз.

5. Сөздің мәнін түсінуге тырысыңыз;

Сұхбаттасушыны түсіну үшін оның әрбір сөзіне мән берудің қажеті жоқ, ең бастысы, не айтқысы келетінін түсініңіз. Тіл үйренушілердің көп қателесетіні: таныс емес сөзді естіп, сол сөзді түсінуге тырысады да, одан әрі не айтатынын тыңдамай, мүлдем түсінбей қалады. Мұндай жағдайда әңгімелесу мүмкін емес, өйткені адамдар бір-бірін түсінбейді. Таныс емес сөздерге мән бермей, не туралы айтылғанын ұға отырып, тілдік барьерді жеңе біліңіз. Дәл осындай кеңесті оқытушыларға халықаралық емтиханның алдында береді: Listening (тыңдау) бөлімін тапсырған кезде бейтаныс сөздерге тоқтамай, ең бастысы – мәнін ұғу қажет, сонда ғана тапсырманы орындай аласыздар.

6. Сөздерді үнемі қайталап отыру;

Егер әңгімелесуші бірінші рет түсінбесе, қорқынышты ештеңе жоқ: сөзіңізді қайталап айтыңыз, оны қайта тұжырымдап айтып, жеңілдетуге тырысыңыз. Сіз енді ғана шет тілінде сөйлеуді үйреніп жүрсіз, сондықтан сұхбаттасушы да сіздің шешен сияқты сөйлегеніңізді күтпейді.

7. Түсінбеген сөзді қайталап сұраңыз;

Сұхбаттасушысыдан түсінбеген сөзіңізді қайталап сұраудан қорықпау керек. Егер шетел тілді сұхбаттасушы тым тез сөйлесе және сіз сөздердің мән-жайын түсінбесеңіз, бәрін асықпай, қайталап айтқанын сұрау керек. Егер сізге сонда да түсініксіз болса, қарапайым сөздермен түсіндіруді сұрағаныңыз дұрыс. Өтінішіңізді дұрыс қабылдайтынын есте сақтаңыз, өйткені ол да кез келген адамға өзге тілді есту арқылы қабылдау оңай емес екенін түсінеді.

Түсінбей қалған жағдайда, төмендегідей сөйлемдерді қолдануға болады:

- ✓ Сіз ақырындап сөйлей аласыз ба?
- ✓ Сіз осыны қайталай аласыз ба?
- ✓ Сіз соңғы сөйлемді қайталап бересіз бе, өтінеміз?
- ✓ Айтқаныңызды қайталай аласыз ба?

8. Өзіңді емін-еркін ұстаңыз;

Егер сіз тек шет тілінде сөйлейтін адаммен сөйлесетін болсаңыз, онда қарапайым, актив сөздерді қолдануға тырысыңыз. Қарапайым сөздерден тұратын сөйлем түсінікті болады және өзіңізге сенімді боласыз. Қарапайым сөйлеу барысында өрескел емес, сыпайы сөздерді қосуды ұмытпаңыз.

Тілдік барьерден арылу үшін тек қарапайым сөздермен шектелуге болмайды, сондықтан біртіндеп пассив сөздерді де қолдану қажет. Бұл сөйлеу дағдыны жақсартады.

9. Сөздік қорыңызды байытып отыру керек;

Сөздік қорды байытқан сайын жаңа сөздерді тез таңдап, әңгімелесушіні жақсы түсіне бастайсыз. Сөйлеушіні тез түсіну үшін актив сөздермен қоса,

пассив сөздерді де, түрлі тұрақты сөз тіркестерін жатқа білгеніңіз жөн. Ол үшін сөздерді есте сақтауға арналған түрлі әдіс-тәсілдерді қолдану қажет.

10. Фразаларды есте сақтаңыз;

Тілді тез меңгеру үшін жеке сөздерді емес, тұтас сөйлемдерді немесе үзінділерді де есте сақтау қажет. Осылайша фразалардың пайдалы үлгілерін пайдаланып жүресіз. Дайын сөйлемдерге сүйене отырып та, өз сөйлемдеріңізді де құрастыра бастайсыз.

11. Аудиоматериалдарды жиі тыңдаңыз;

Тыңдалым дағдысын дамыту үшін аудиоматериалдарды жиі тыңдау қажет. Аудиоматериалдар арқылы тілдік барьерден арылуға болады. Ол үшін жаңалықтарды, фильмдерді, сериалдарды сол тілінде көруге, қызықты тақырыптарға подкасталау тыңдауға болады. Шетел тілінде айтылған мәтіндерді тыңдау арқылы қалай түсінуге болады? Ол үшін күніне кем дегенде 10-20 минут сол тілде айтылған сөйлемдерді тыңдау қажет. Айтылғандардың жартысын да түсіне алмасаң да, тыңдай бер. Себебі тыңдаған сайын құлағыңыз бейтаныс сөздердің дыбысталуына бірте-бірте үйренеді және айтқан сөйлемдерді түсіне бастайсыз.

12. Грамматиканы түсініп алыңыз;

Грамматикалық ережелерді толық білу маңызды емес, ең бастысы, грамматикалық құрылымдарды біліп алып, ол шет тілінде ойыңызды нақты және дәл баяндауға мүмкіндік береді, сондай-ақ шет тілінде не айтқанын дұрыс түсінесіз. Грамматиканы түсіну үшін шет тілінде сөз тіркестеріндегі сөздердің байланысуына, сөйлемдерге мән беру керек.

13. Әңгімелесетін адам табу қажет;

Тілдік барьерді жиі сол тілде сөйлеу арқылы, тілінді жаттықтыру арқылы жеңе аласыз. Үнемі шет тілінде сөйлеуге дағдыланған сайын тілді білу деңгейі де жақсарады.

Шет тілінде скайп арқылы да сөйлесуге болады, тіпті жай ғана сөйлесіп қана емес, сөздік қорын байытып, грамматиканы да талдауға мүмкіндік бар.

Егер шет тілін үйреніп жүрген досыңыз болса, онымен шет тілінде сөйлесуге тырысыңыз. Досыңызбен ұялмай немесе қателесуден қорықпай шет тілінде сөйлесуге жеңіл болады.

14. Үнемі шет тілінде сөйлеңіз.

Шет тілін өздігінен үйрену барысында әрбір сөзіңізді, әрбір сөйлеміңізді дауыстап айтып отырыңыз. Кітапты дауыстап оқып, грамматикалық жаттығуларды орындап, жазылған сөйлемдерді дауыстап айтып, фильмді көргенде кейіпкерлердің фразасын қайталап отырыңыз. Мұндай қарапайым әрекеттер тілдік барьерлерді жеңуге көмектеседі. Ғалымдар дауыстап айтылған сөздер үнсіз оқыған сөздерге қарағанда жақсы есте қалатынын айтады.

15. Көңіл-күйіңізді көтеріп жүріңіз;

Өмірде бәрі өзінді қоршаған әлемге қандай көзқараспен қарауыңызға байланысты екен. Көңіл-күйіңіз көтеріңкі болса, тілді үйрену де жеңіл болады. Яғни, өмірге деген көзқарасыңыз оң болса, барлығына да қол жеткізуге болады.

Қорыта айтқанда, кез келген тілдерді меңгеруде қанда да бір нәтижеге жетуге болады. Ал ол үшін ең бастысы – оқыту жүйелі түрде жүргізілуі тиіс.

«Тілдік пәндер бойынша оқыту процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері» тарауында тілдерді оқытуға ұсыныстары берілген.

«Халықаралық тәжірибеден (көптілді білім берудің пайда болу тарихынан») тараушасында халықаралық тәжірибені саралай келіп, көптілді білім берудің пайда болу тарихына тоқталған. Сол секілді әдістемелік ұсынымдамада мультилингвизм жаһандану баламасы ретінде де қарастырылған.

Бүгінгі таңда көптілділік мәселесі басты назарда. Берілген тараушада көптілді білім берудегі Қазақстанның маңызды даму стратегиясы, көптілді білім беру арқылы күзіретті тұлғаны қалыптастырудың алғышарттары, Қазақстандағы көптілділік мәселесі, тілдің фонетикалық интерпитациясы қарастырылған.

Жалпы еуропалық CEFR жүйесіне тоқтала келе, оның тарихы, сәйкестік неге маңызды және CEFR жүйесін кімдер қолданады? CEFR деңгейін қалай білуге болады? CEFR жүйесіне сын, CEFR бойынша ағылшын тілін білу деңгейлері сынды мәселелер зерделенген.

Сондай-ақ оқытуды пәндік – тілдік интеграциялаудың технологиялары тараушасында отандық тәжірибе, мемлекеттік тілді деңгейлеп меңгертудің негізгі шарттары, жалпы білім беретін мектептерде мемлекеттік тілді оқытудың ерекшеліктері, тілдерді меңгертудің әдістерінің тиімді әдістері, шет тілін оқыту ерекшеліктері жазылған.

Тілді үйретудегі отандық, әлемдік тәжірибелер мен қалыптасқан ұстанымдарында «Етістіктердің шақ категориясын оқытуда пайдалану», «Шет тілін (B1, B2 деңгейінде) ұйқас сөздер және деңгейлік тапсырмалар арқылы меңгерту әдістемесі», «Шет тілін тиімді интербелсенді әдістер арқылы (C1, C2 деңгейінде) оқыту әдістемесі», «Шет тілін оқыту принциптері», «Оқу процесіндегі негізгі инновациялық технологиялары», «Тілдерді оқытуда қолданатын әдістері» берілген.

Әдістемелік ұсынымдаманың соңғы тараушасында тілдерді меңгерту барысында тілдік барьерді жеңуге байланысты ұсынымдары берілген.

➤ сабаққа қатысу мүмкіндігі. Teams-тегін оқу сессиялары үшінші тұлғалардың кіруі үшін жабық түрде құрылады, бірақ сыртқы адресі бар үшінші тарап пайдаланушыларына: сарапшыларды, ата-аналарды, мектеп кеңесінің бақылаушыларын, зерттелетін тақырыпқа қатысты қосымша ақпарат алуға болатын адамдарды (зерттеушілер, профессорлар, ғылым докторлары, бағдарлама жасаушылар және т.б.) бір реттік кіруге шақыру жіберіп, сабаққа кіргізуге болады.

➤ Сабақтан тыс қызметті ұйымдастыру мүмкіндігі. Teams көмегімен сыныпта қашықтықтан оқытатын сабақтарды ғана емес, виртуалды үйірмелерге қатысуды да ұйымдастыру оңай. Оқылғанды бірге оқу және талқылау, шахмат

ойнау, жобалау жұмыстарын жасау, тіпті бүкіл сыныпқа тірі табиғатты немесе физикалық құбылыстарды терең зерттеуге арналған виртуалды экскурсия өткізу – жоғарыда аталған барлық іс-әрекеттерді Microsoft Teams-те жіберуге болады (<https://news.microsoft.com/ru-ru/features/remote-learning/>).

➤ **ManageBac** – барлық тапсырмалар орналастырылған және оларды кейін тексеруге мүмкіндік беретін, мектепте қолданылатын қашықтықтан оқытудың онлайн-платформасы.

Қашықтан оқыту режиміндегі *ManageBac* артықшылықтары:

ManageBac-та жұмыс істеу кезінде білім алушыларда біртіндеп дербес цифрлық портфолио құрылады. Білім алушылардың педагогдерге бағалау үшін жіберілген жұмыстары немесе алған тапсырмалары профильдерінде жинақталалады. Білім алушының оқу үлгерімін оның профиліндегі оқу мақсаттары мен ұсынылған жұмыстары арқылы бақылауға мүмкіндік бар. Барлық ұсынылған жұмыстары автоматты түрде әр пән бойынша оқу мақсаттары көрсетіліп, жеке-жеке топтастырылады. Портфолионы PDF файлдарына экспорттауға немесе сұрау салушы органдарға немесе білім беру мекемелеріне ұсыну үшін басқа бағдарламалармен синхрондауға болады.

➤ ManageBac бірыңғай қашықтықтан оқыту платформасы ZOOM, AssessPrep және KeyChat сияқты басқа да оқыту платформаларымен интеграциялануға мүмкіндік береді – бұл өз кезегінде синхронды немесе асинхронды оқыту сияқты қашықтықтан оқытудың әртүрлі түрлерін ұйымдастырудың жақсы мүмкіндігі.

➤ Виртуалды сабақты бейнеконференцбайланыс құралы арқылы жоспарлауға немесе кіріктірілген интеграция мен масштабтау функциясын қолдана отырып, сабақты педагогтің күнтізбесіне сәйкес белгіленген уақытта бастауға болады.

➤ IB Middle Years Program (MYP) жоспарлаушысы педагогке өзінің оқу жоспарын бағдарламалық жасақтамамен бірге ресурстар арқылы ұйымдастыруға және дамытуға мүмкіндік береді.

➤ MYP жоспарлаушысы сондай-ақ педагогке оқу жоспары бойынша әрбір білім алушының жетістіктерін көруге мүмкіндік береді.

➤ IB философиясы оқу жетістіктері мен білім алушылардың нәтижелеріне бағытталған нақты деректердің бай банкін құруға мүмкіндік береді; оқу процесінің барлық элементтерін білім алушылардың бірыңғай портфолиосына жинақтайды; бағалау процесін оңтайландыру үшін білім алушылардың нәтижелері мен жетістіктерін көрсетеді.

➤ ManageBac мектептердің жаңа IB стандарттары мен тәжірибелеріне көшуін қолдайды, ол үшін олар мектептерге IB-ге сәйкес оқу процесін жоспарлау бойынша нұсқаулық береді. Бұл бағдарлама мектептегі педагогдердің жоспарлауы мен ынтымақтастығының IB философиясын қолдай отырып, үздіксіз ойлау мен жетілдіру мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді. Мысалы, педагог ManageBac-та сынып құрған кезде педагогдерге қысқа мерзімді оқу жоспарын (КТП), ресурстарды, тапсырмалар мен тапсырмаларды

көп күш жұмсамай-ақ бірлесіп қолдануға мүмкіндік беретін дайын пәндердің бірін таңдай алады. Бұл ретте сыныптарда жекелеген білім алушыларға ресурстарды пайдалануға және бағалау үшін тапсырмаларды бөлек орындауға мүмкіндік бере отырып, оқыту процесіндегі дифференциация жүзеге асады.

➤ Ал педагогдер оқу жоспарын қайта қарап, түзетулер енгізген кезде, ManageBac-тегі оқу жоспары автоматты түрде өзгереді. Бұл өз кезегінде мектептерге жыл сайын сансыз сағатты үнемдейді және оқу жоспарының дәлдігі мен өзектілігін қамтамасыз етеді.

➤ МҮР жоспарлаушысы, мектептердің бірегей қажеттіліктеріне бейімделе отырып, сынақ кітапшаларын, кіріктірілген бағалау және аннотация құралдарын икемдеуге, сондай-ақ жобалау немесе жеке жұмыстарды ұсыну үшін GoogleDocs-пен және плагиаттың алдын алу үшін TurnItIn-мен интеграциялауға мүмкіндік береді (<https://www.managebac.com/ib-myp>).

«Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» пәндерінің педагогдері Firefly / ManageBac платформасында өз сыныптарын құрып, білім алушыларға шақыру жібере алады. Пошта арқылы электрондық шақыруларды алған білім алушылар, өз кезегінде, жүйеге алғаш кірген кезде шақыруға жауап беруі керек. Пән педагогдері осы процесте білім алушыларға көмектесіп, оларды бағыттайды.

Әр сабақ үшін педагогдер нақты нұсқаулар мен материалдары бар тапсырма құрастырады, сонымен қатар білім алушылардың сабаққа үнемі қатысулары үшін оларды тіркеу туралы мәселені шешу керек. Оқу тапсырмалары Firefly/ManageBac-та білім алушылардың тапсыру мерзіміне байланысты реттеліп отырады, осылайша білім алушылар өз жұмыстарын дұрыс жоспарлай алады. Бұл білім алушыларға құнды ұйымдастырушылық дағдыларды игеруге көмектеседі және қажетті ресурстарды көруге мүмкіндік береді.

Берілген тапсырманың түріне байланысты оларды суреттер, PDF файлдары, Word немесе Google құжаттары, электрондық кестелер немесе бейнелер түрінде тапсыруға болады.

Егер білім алушыларға өздерінің қолмен жазылған жұмыстарын, мысалы, шығарма, есептеулер немесе жеке жұмыстарды сканерлеу қажет болса, олар смартфондағы PDF форматындағы файлдарды алуға арналған көптеген тегін қосымшаларды пайдалана алады. Педагогтер білім алушылардың осы құралдарды барынша пайдаланулары үшін қолдау көрсетулері керек.

Егер педагогтер басқа онлайн-сервистерге немесе платформаларға сілтемелер жасаса, олардың кәсіби бағалаудың қажетті деңгейіне қойылатын талаптарға сәйкестігіне (мысалы, толық бейнені қарау және т.б.) көз жеткізуі қажет.

G-Suite бұл – нұсқаулықтарды және қашықтықтан оқытуды жүзеге асырудың онлайн платформасы, ол негізінен орта білім беру ұйымдарында қолданылады.

G-Suitefor Education (GoogleWorkspaceforEducation) – Google-дің қазіргі заманауи оқытуды ұйымдастыруға арналған құралдар жиынтығы. G-Suite көмегімен педагогтер сабақ таратуды ұйымдастырып, сабақ жазбасын жасай алады, формативті және жиынтық бағалау жүргізе алады, тапсырмаларды саралап, бөле алады, сондай-ақ олардың орындалу барысын бақылай алады.

G-Suite-тің артықшылықтарының бірі – ол операциялық жүйеге қарамастан кез-келген құрылғыда жұмыс істейді, бұл өз кезегінде педагогтер үшін де, ата-аналар үшін де ақша қаражатын үнемдеу тұрғысынан өте тиімді нұсқа (компьютер немесе ноутбук сияқты қымбат техникалық жабдықты сатып алудың қажеті жоқ).

G-Suitefor Education жиынтығы электрондық поштаны, бұлтты сақтау орнын, құжаттармен, кестелермен және презентациялармен синхронды бірлесіп жұмыс істеуге арналған құралдарды, бейнеконференцбайланысты, мессенджерді, күнтізбелерді, сонымен қатар веб-сайттар құруға арналған қарапайым конструкторларды қамтиды.

Google Workspace for Education бұл – үйде немесе қашықтықтан оқытуға арналған ұйымдар мен оқу орындары үшін арнайы жасалған Google құралдары мен қызметтерінің жиынтығы. Ол тиімді бірлесіп жұмыс істеуге, оқу процесінің ыңғайлылығына және барлық қатысушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге арналған.

Google Workspace for Education оқу үрдісін ұйымдастыруға арналған түрлі нұсқаларды ұсынады. Мысалы, Google Workspace for Education Fundamentals, Google Workspace for Education Standard, Teaching and Learning Upgrade және Google Workspace for Education Plus.

Негізінен, ұсынылған барлық нұсқаларға класс, Google Meet, Google құжаттар, Google формалар және Google Chat сияқты оқу және оқыту құралдары кіреді. Бірақ оқу процесін ұйымдастырудың кейбір нұсқалары қауіпсіздік пен басқарудың қосымша мүмкіндіктерімен жетілдірілген, бейне байланыс мүмкіндіктері және қатысушылардың жетістіктерін бақылау сияқты басқа да мүмкіндіктер қосылған.

Барлық аталған нұсқаларды оқу процесін ұйымдастыруда қолдануға болады, бірақ қаржылық компонентті ескере отырып, нұсқаларды таңдау білім беру ұйымдарының күзіреттілігіне қалады (https://support.google.com/answer/7370133?hl=ru&ref_topic=3035696).

Zoom – хабарламалармен алмасу және нақты уақыттағы мазмұнды беруге арналған бейнеконференцбайланыс құралы (<https://zoom.us/ru-ru/meetings.html>).

Бейнеконференцбайланысқа арналған осы онлайн-платформа тек орта және жоғары білім беру ұйымдарында ғана емес, сондай-ақ конференцияларды (халықаралық және жергілікті), семинарларды, жұмыс кездесулерін өткізуде, сондай-ақ қызметкерлер қашықтықтан оқыту режимінде жұмыс істейтін басқа да салалардың жұмысында кеңінен қолданылады. Коронавирустық инфекцияның пандемиясына байланысты шектеу шаралары кезінде осы

платформаны пайдаланудың қол жетімділігі мен ыңғайлылығы оның Қазақстанның барлық аумағында кеңінен таралуына себеп болды.

ZOOM пайдалана отырып онлайн сабақтар өткізу қашықтықтан оқыту режиміне көшу кезінде оқыту сапасын жоғалтпауға мүмкіндік береді. Мысалы, «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерінен ағылшын тілінде сабақ беретін педагогдер қашықтықтан оқыту кезінде мессенджерлерді немесе электрондық пошталарды пайдаланса, білім алушылардың тыңдау және сөйлеу дағдыларын дамытуға еш мүмкіндіктері болмайтыны анық. Қашықтан оқыту кезінде бейнеконференцбайланыс арқылы сабақ өткізу онлайн және оффлайн оқыту арасындағы алшақтықты жоюға мүмкіндік береді.

Бейнеконференцбайланыс кезінде білім алушылар жаңа тақырыптың ағылшын тіліндегі түсіндірмесін тыңдай алады, сұрақтар қоя алады және талқылау арқылы мәселелерді шеше алады. Бұл оларға ЖМБ пәндерін оқыту кезінде ағылшын тілді ортаны қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Moodle – жеке оқу ортасын құру үшін бірыңғай сенімді, қауіпсіз және интеграцияланған жүйені педагогдерге, мектеп әкімшілігіне және білім алушыларға ұсынуға арналған оқыту платформасы (<https://moodle.org/?lang=ru>).

Moodle онлайн оқытуды басқарудың жүйесі педагогдерге өзіндік жеке веб-парақ құруға мүмкіндік береді, педагогдер оны жеке курстармен, оқу бағдарламаларымен толтыра алады, ал білім алушылар кез-келген уақытта және кез-келген жерде оны пайдалана алады.

Moodle білім беру платформасы педагогтер мен білім алушылардың да, мектептің әкімшілік қызметкерлерінің де қажеттіліктерін қанағаттандыра алады. Moodle білім беру платформасының басты артықшылықтарының бірі – заманауи, қолдануға оңай интерфейс. Жоғарыда айтылғандай, дербес компьютерлер және мобильді құрылғыларда жұмыс істеуге және оқуға мүмкіндік беретін ыңғайлы интерфейс қазіргі заманғы білім беру платформаларының басты қасиеттерінің бірі болып табылады. Білім беру ұйымдарының, педагогтердің, білім алушылардың және олардың ата-аналарының техникалық және қаржылық мүмкіндіктерін ескере отырып, білім беру платформаларындағы осы мүмкіндік білім алуға қолжетімділік мүмкіндігін кеңейтіп, қашықтықтан оқыту нысанында алынатын білім сапасын арттырады.

Сабақ өткізуді жоспарлау, сол арқылы жоспарға сәйкес сабақ өткізу процесін бақылау мүмкіндігі де білім беру платформасының артықшылықтарының бірі болып табылады. Бұл педагогдерге оқытуға, сондай-ақ сабаққа дайындалуға бөлінген уақытты бақылауға мүмкіндік береді. Бұл платформа көптілділік саясатын қолдайтындықтан, ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын педагогдерге аса пайдалы болады. Moodle платформасы әлемнің 120 тіліне аударылған және бұл сан әлі де өсу үстінде.

Moodle білім беру платформасы түрлі құралдармен жұмыс жасайды және бірлескен іс-шараларды өткізуді болжайды. Мысалы, білім беру

платформасының форумдарында білім алушылар жоба немесе тапсырмалар бойынша бірге жұмыс істей алады, вики-сайттарды, глоссарийлерді, деректер базасын және т.б. бірлесіп пайдалана алады.

Moodle-де күнтізбені ұйымдастыру құралы педагогтерге білім беру ұйымының академиялық күнтізбесін (оқу жоспарын), бағалау жүргізу (жиынтық немесе формативті) мерзімдерін, жұмыс жиналысын, ата-аналар жиналысын және басқа да жоспарланған іс-шаралардың жүргізілуін бақылауға көмектеседі.

Тағы бір қосымша артықшылығы – файлдарды басқарудың ыңғайлылығы. Мысалы, платформада педагогтер MS OneDrive, Dropbox және GoogleDrive сияқты бұлтты деректер қоймаларынан файлдарды жүктей алады.

Пайдаланушылар Moodle-де мәтіндерді өңдей алады. Мысалы, редактордың көмегімен мәтінді өңдеуге, суреттер мен гиперсілтемелерді қосуға болады. Бұл ретте мәтіндік редактор осы білім беру платформасында жұмыс істеу үшін қосымша оқыту курстарынан өтудің қажеті жоқ болатындай етіп жасалынған.

Ескерту функциясы пайдаланушыларға, біздің жағдайда педагогтер мен білім алушыларға жаңа тапсырмалар туралы немесе тапсырманы орындау мерзімі туралы автоматты түрде ескертулер алуға, форумда хабарламалар жіберуге, сондай-ақ бір-біріне жеке хабарламалар жіберуге мүмкіндік береді.

Педагогтердің жекелеген қызмет түрлерін немесе ресурстарды мониторингілеудің әртүрлі нұсқалары арқылы және пәндік оқыту деңгейінде білім алушылардың оқу үлгерімін, тапсырмаларды орындау кезеңдерін қадағалауға мүмкіндігі бар.

Қашықтықтан оқыту жүйесіне көшу кезінде Білім және ғылым министрлігі тарапынан жоғарыда аталған құралдар мен білім беру платформаларын ғана емес, сонымен қатар «Күнделік» сияқты электрондық журналдарды, электрондық пошталарды, WhatsApp және Telegram сияқты әртүрлі мессенджерлерді, сондай-ақ opik.kz, Daryn.online және т.б. қолдану ұсынылды. Осыған байланысты біз орта білім деңгейінде жоғарыда аталған білім беру платформаларынан бірнеше есе көп қолданылатын құралдар мен білім беру ресурстарын қарастырамыз.

«Күнделік» электрондық журналы

«Күнделік (Kundelik)» – Қазақстандық IT-компания, педагогтер, білім алушылар, ата-аналар, білім беру ұйымдарының әкімшілігі, сондай-ақ білім беруді басқару органдарының өкілдеріне арналған бірыңғай электрондық білім беру ортасын әзірлеуші (<https://kundelik.kz>).

Компанияның флагмандық өнімі – білім беру ұйымдары үшін электрондық құжат айналымы мүмкіндіктерін және білім беру процесінің барлық қатысушылары: педагогтер, ата-аналар және білім алушылар арасындағы әлеуметтік желілік өзара қарым-қатынас жасау құралдарын біріктіретін «Күнделік» атты автоматтандырылған білім беру ақпараттық жүйесі.

«Күнделік» білім беру порталының көмегімен педагогтер білім алушыларға тапсырмаларды жібере алады, олардың жұмыстарына пікір білдіре алады (Кері байланыс бере алады) және БЖБ мен ТЖБ бағаларын қоя алады. Қашықтықтан оқыту нысанына жаппай көшу кезінде «Күнделік» білім беру платформасына «TV-сабақтар» жобасы шеңберінде түсірілген сабақтарды көру үшін бейнесабақтар бөлімі қосылды. Дәл сол уақытта «Күнделік» компаниясы қашықтықтан оқыту режимі шеңберінде сайттың мүмкіндіктерін түсіндіру мақсатында «Жалпы білім беру ұйымдарында қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру бойынша әдістемелік нұсқаулықтар» әзірлеген.

«Күнделік» білім беру порталын пайдалану еліміздің педагогтеріне бірден қашықтықтан оқыту нысанына көшу кезінде оқу процесін үзбеуге мүмкіндік берді. Бірақ сонымен қатар, тек осы порталды пайдалану педагогтен сабаққа дайындалуға, әсіресе ағылшын тілінде «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» пәндерін оқытатын педагогдерден көп уақыт жұмсауды талап етеді. Қазақстанның білім беру кеңістігінде жекелеген пәндерді ағылшын тілінде оқыту үшін ресурстардың жетіспеушілігі байқалатындықтан, педагогтерді ағылшын тілінде пәндік ресурстармен қамтамасыз етудің өзектілігі бірнеше есе өсті.

Республика бойынша педагогтер мен білім алушыларды қашықтықтан оқыту режимінде ресурстармен қамтамасыз ету мәселесін шешу үшін **Оріқ**-ке қолжетімділік берілді (<https://www.opiq.kz/#section-partners>).

Оріқ – электронды кітапханадағы барлық оқу жиынтығына қол жеткізуге мүмкіндік беретін платформа. Оқу жиынтығына оқулық материалы мен жұмыс дәптері кіреді. Оқу жиынтықтарын баспа басылымдарымен бірге де, бөлек де пайдалануға болады.

Оріқ-тің негізгі принципі – педагогтер мен білім алушыларға жетекші мамандар құрастырған жоғары сапалы оқу әдебиетін ұсыну.

Іздеудің кең мүмкіндіктері мен интеграцияланған мазмұны қажетті тақырып бойынша қарапайым және күрделі материалдарды оңай табуға, сонымен қатар оларды басқа пәндермен байланыстыруға мүмкіндік береді.

Бұл платформада ҚР БҒМ бекіткен тізімге енетін оқулықтар мен ОӘК табуға болады, бірақ мұнда да «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» пәндері бойынша ағылшын тілінде ресурстар табу мүмкін емес.

Әлеуметтік жағдайы мен қашықтығына қарамастан, білім алушы жастарды сапалы білім беру ресурстарымен қамтамасыз ету мәселелерімен **Daryn.online** (<https://daryn.online/ru>) да айналысады.

Daryn.online білім беру платформасында әрбір оқу пәні бойынша әр сыныпқа арналған ресурстарды табуға болады. Білім алушылар үшін оқу пәнінің әрбір тақырыбы 2-10 минуттық бейнесабақпен түсіндіріледі және тақырыпты бекіту үшін бейне соңында тест сұрақтары беріледі. Дұрыс жауап үшін 1d. балл (daryn.online бағалау жүйесіне сәйкес) беріледі.

Білім алушылардың жеке кабинетінде пайдаланушының оқу пәндері бойынша жетістіктері көрсетіледі. Онда білім алушының бейіндік пәндеріне байланысты бағыттар мен мамандықтар тізімін көруге болады. Сондай-ақ ЖОО тізімімен, мамандық кодтарымен танысып, әр университеттерге мамандық бойынша бөлінетін гранттар санын білуге болады. Сонымен қатар, 11-сынып білім алушылары үшін ҰБТ-ға дайындық бөлімі қарастырылған. Байқау тестілеуінен алған балдарды көрсете отырып, білім алушының қандай мамандық пен қай оқу орнына грантқа түсу мүмкіндігі бар екенін білуге болады. Daryn.online платформасында білім алушылармен немесе мектеп әкімшілігімен бейне-конференциялар өткізуге болады.

Қашықтықтан оқыту кезінде оқулықтардың электронды форматтары үлкен сұранысқа ие болды. Оқу материалдарын өз бетінше тауып, таңдап, жаңа оқу тақырыптарына тапсырмаларды әзірлеуі керек болатын электрондық ресурстарды қолдануына қарағанда, оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендерді пайдаланса, педагогтің сабаққа дайындық уақыты едәуір қысқарады. Оқу-әдістемелік кешендердегі тақырыптар мен міндеттердің жүйелі орналасуы, мысалы, қарапайым лексикадан немесе грамматикадан күрделіге қарай берілуі, өз кезегінде білім алушыларға пәндік білімді ғана емес, сонымен қатар ағылшын тілін меңгеру дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді. Жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқыту кезінде оқу контенті МЖМБС талаптарына және ЖМБ пәндерінің үлгілік оқу бағдарламаларына сәйкес болуы тиіс екенін айта кеткен жөн. Ағылшын тілінде оқулықтар мен ОӘК құрастыратын авторлар Қазақстанның білім беру кеңістігінде онша көп емес. Солай дей келе, егер «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылар санының өсуін есепке алатын болсақ, ағылшын тілінде ЖМБ жекелеген пәндер бойынша оқу-әдістемелік кешен ұсына алатын баспалар саны өседі деген болжам жасауға болады.

Электрондық оқулықтар мен ОӘК әзірлеу кезінде алдымен ЖМБ пәндері бойынша үлгілік оқу бағдарламаларының тілдік талаптарын салыстыру және мүмкіндігінше оларды білім алушылардың ағылшын тілін білу деңгейімен байланыстыру қажет. Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9 сыныптарындағы ЖМБ пәндерінің ерекшеліктерін ескере отырып, мәтіндерді азырақ және көрнекі ресурстарды, бейне материалдарды, анимацияларды көбірек пайдалану ұсынылады, сонымен қатар зертханалық жұмыстар мен эксперименттерге арналған тапсырмаларды әзірлеуге назар аударылады. Бұл өз кезегінде білім алушыларды оқу пәнін өз бетінше оқуға ынталандыруы керек. Төменде ЖМБ жекелеген пәндері бойынша ағылшын тілінде оқулықтар мен ОӘК әзірлейтін баспаларға шолу жасалады.

«Астана кітап» баспасының авторлары негізгі және жалпы орта білім беру деңгейлерінің 7-11 сыныптарына арналған «Informatics», «Physics», «Chemistry», «Biology» (қазақ-ағылшын тілдерінде, орыс-ағылшын тілдерінде) билингвалды оқулықтарын әзірледі. Бұл оқулықтардың жобалары

http://books.astanakitap.kz/ru/books/30_және_okulyk.kz. сайттарында орналастырылған. Бұл оқулықтардың артықшылығы – оларды кез-келген құрылғыда on-line оқуға болады, сонымен қатар оқулықтар беттерінде жазбалар жасауға болады, бұл оларды қашықтықтан оқыту барысында қолдануға ыңғайлы етеді.

Сондай-ақ, «Express Publishing» баспасының авторлары негізгі және жалпы орта білім беру деңгейлерінің 9-11 сыныптарына арналған ағылшын тіліндегі «ICT», «Physics», «Chemistry», «Biology» оқулықтарын әзірледі. Бұл оқулықтардың жобалары мына сайтта орналастырылған: <https://expresspublishing.kz/>.

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» баспасының авторлары негізгі орта білім беру деңгейінің 7, 8, 9-сыныптарына арналған «Физика», «Химия», «Биология» және «Информатика» оқу пәндерінен оқулықтар әзірледі. Әзірленген оқулықтар жаңартылған білім беру мазмұнының үлгілік оқу бағдарламаларына сәйкес келеді және үш тілге: қазақ тілі, орыс тілі және ағылшын тіліне аударылған. Бұл оқулықтардың жобалары мына сайтта орналастырылған: <https://textbooks.nis.edu.kz/>.

Қашықтықтан оқыту формасына бірден көшу психологиялық шиеленіспен қатар жүрді, өйткені балалар ғана емес, сонымен бірге ата-аналар да оқу процесінің жанама қатысушылары болды. Мысалы, Австралияда педагогдер арасында жүргізілген ұлттық сауалнамаға сәйкес (Ziebell және т.б. 2020) қашықтықтан оқытудың білім алушыларға әлеуметтік және эмоционалды әсері, оқуға қол жетімділігі және педагогдердің жүктемесінің артуы мектептер мен Үкіметтің назарын аударуы керек негізгі мәселелер болып табылады.

Сондықтан әкімшіліктер, мектептердің психологиялық қызметтері, Білім және ғылым министрлігінің құрылымдық бөлімшелері психологиялық қолдау механизмдерін көздеу, эмоционалды күйзелісті басу үшін педагогтерге әдістемелік қолдау көрсету мүмкіндіктерін кеңейту қажет.

Сонымен қатар, халықаралық зерттеулер көрсеткендей, тәртіпті және байсалды білім алушылар қашықтықтан оқыту форматына оңай бейімделген. Австрия, Германия және Швейцария білім алушыларының, ата-аналарының, педагогдерінің және мектеп әкімшілігінің арасында жүргізілген «Мектеп барометрі» сауалнамасына сәйкес, аптасына 25 сағат немесе одан да көп уақыт оқитын білім алушылар (сұралған балалардың жалпы санының 31%) дәстүрлі сыныпқа қарағанда қашықтықтан оқытатын форматта көбірек білім ала аламыз деп санайды; оларға таңертең ояну, күнделікті тапсырмаларды орындау оңайырақ, олар өз күндерін дұрыс жоспарлап, үйде спортпен де көп шұғылдана алады (Huber&Helm, 2020). Демек, қашықтықтан оқыту форматының оқу процесінде тиімді қолдануға болатын бірқатар артықшылықтары бар.

Австралияда жүргізілген зерттеу (Ziebell және т.б., 2020) көрсеткендей, педагогтердің пікірінше, қашықтықтан оқыту білім алушылардың достық, ынтымақтастық, эмпатия және мейірімділік сияқты ұғымдарды көбірек бағалайтындығына әкеледі. Бұл жағдайда баланың әлеуметтік өміріндегі қашықтықтан оқытудың теріс әсерін азайту үшін отбасы маңызды рөл

атқарады. Сондықтан болашақта әлеуметтік және эмоционалды жағдай мәселелері мектеп бағдарламаларының маңызды бөлігі болуы мүмкін.

Ата-аналар да, педагогтер де, білім алушылар да үйреніп қалған дәстүрлі штаттық оқытуды қашықтықтан оқыту форматымен салыстыру қиын. Қашықтықтан білім алу үшін мектеп білім алушысы өзін-өзі қатаң тәртіпке салып, өзін-өзі бақылауға алуы керек, әйтпесе тиісті нәтиже болмайды. Еліміздің жалпы білім беретін мектептерінің қашықтықтан оқыту нысанына көшуі мынадай мәселелерді анықтады және өзекті етті:

- қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру үшін отандық білім беру платформаларының, құралдар мен ресурстардың жетіспеушілігі;
- қашықтықтан оқыту процесін ұйымдастыру үшін білім алушылар мен педагогтерді техникалық құралдармен қамтамасыз ету;
- қашықтықтан оқыту форматында оқыту үдерісінде педагогтерді әдістемелік қамтамасыз ету және әдіснамалық сүйемелдеу;
- қашықтықтан оқыту барысында білім алушыларды, ата-аналарды және педагогтерді психологиялық тұрғыдан қолдап, бағыттау;
- білім беру сапасын арттыру мақсатында орта білім беру деңгейінде қашықтықтан оқытудың табысты ұйымдастырылуы бойынша зерттеу жүргізу.

Алайда, сонымен қатар, қашықтықтан оқыту формасына көшу жалпы оқу процесіне және оны ұйымдастыруға оң өзгерістер енгізді. Мысалы, еліміздің педагогтерінің көпшілігі оқыту процесінде озық техника мен оқыту технологияларын қолдана бастады; оқу уақыты мен сабаққа дайындық уақытын дұрыс үлестіре бастады.

Білім алушылар жаңа материалды игеру, сабаққа дайындық немесе оқу тапсырмаларын орындау кезінде қосымша ақпарат іздеу сияқты оқу процесінде өздігінен жұмыс істеу қабілеттеріне ие болды. Қашықтықтан оқыту түрі оқу процесін дұрыс ұйымдастыруға, білім алушылар мен педагогтердің уақытын үнемдеуге көмектеседі (мысалы, оқу ұйымына барудың қажеті жоқ).

Жоғарыда келтірілген ақпаратқа байланысты қашықтықтан оқытуды болашақтағы білім беру процесінің ажырамас бөлігі болатын оқыту формаларының бірі ретінде қарастыруға болады.

Әдістемелік ұсынымдар ретінде педагогтерге қашықтықтан оқыту форматына бағдарланған оқыту технологиялары ұсынылады. Ең алдымен, бұл – білім алушылардың топтық жұмысына, ынтымақтастықта оқытуға, белсенді танымдық процеске, әртүрлі ақпарат көздерімен жұмыс істеуге бағытталған технологиялар. Дәл осы технологиялар зерттеу, проблемалық әдістерді кеңінен қолдануды, алынған білімді бірлескен немесе жеке іс-әрекетте қолдануды, өздік сыни ойлауды ғана емес, сонымен бірге қарым-қатынас жасау мәдениетін, бірлескен іс-әрекет барысында әртүрлі әлеуметтік рөлдерді орындай білуді қарастырады. Сондай-ақ, бұл технологиялар жеке тұлғаға бағытталған оқыту мәселелерін тиімді шешеді. Бұл технологиялар қашықтықтан оқытудың әлемдік тәжірибесінде белсенді қолданылуда.

Жоғарыда аталған технологиялардың әрқайсысына толығырақ тоқталайық.

Ынтымақтастықта оқыту.

Оқытудың бұл технологиясы дәстүрлі сыныптағы сабақ жүйесіне балама ретінде пайда болды. Оның авторлары ұжымда оқыту, шағын топтарда оқыту идеяларын бір үдеріске біріктірді. Осылайша, ынтымақтастықта оқыту деген атауы пайда болды.

Ынтымақтастықта оқыту кезінде оқу процесіне әсер ететін негізгі аргумент – бұл дәстүрлі оқытуда қолданылмайтын ұжымның, оқу тобының әсері.

«Ынтымақтастықта оқыту» технологиясын пайдалану кезінде әлеуметтік сипаттағы мынадай практикалық міндеттер шешіледі:

- егер бала ұжымның басқа мүшелерімен әлеуметтік байланыс орната алатын болса, білім алушының жетістіктері, сондай-ақ оны оқыту процесі сапалы болады;
- ұжымның басқа мүшелерімен қарым-қатынас жасай білу білім алушының сауатты және логикаға сай жаза білуіне әсер етеді;
- білім алушылар арасында әлеуметтік байланыстар орнату арқылы белгілі бір білімі бар және бір-бірімен қарым-қатынас пен бірлескен танымдық іс-әрекет процесінде жаңа білім алуға дайын адамдардың оқу қауымдастығы пайда болады.

Осылайша, ынтымақтастықта оқыту – бұл нәтижесінде білім алушылар бірлесіп жұмыс істеп, жаңа білімді дайын күйінде тұтынбай, ұжым ішінде түзетіп, қалыптастыратын бірлескен (бөлінген, үлестірілген) оқыту.

Топтық жұмыс.

Бұл технологияның мәні мынада: педагог білім алушыларды топтарға бөледі де, оларға тапсырма береді (электрондық пошта, сайтта ақпаратты ілу және т.б. арқылы). Бұл тапсырмада оқуға арналған жалпы тақырып (проблемалық жағдай, тақырып бойынша жеке сұрақ және т.б.) беріледі. Синхронды немесе асинхронды оқыту формасын қолдана отырып, білім алушылар берілген тапсырманы талдап (құрылымдап), бірнеше тапсырмаға (екіден төртке дейін) бөлуі керек. Содан кейін білім алушылар топтағы өз жұмыстарын жоспарлап, тапсырманың белгілі бір бөлігі үшін жауапкершіліктерін анықтайды.

Топтардағы жұмыс белгілі бір кезеңдер бойынша және жоспарға сәйкес құрылады:

Бірінші кезең – сарапшылардың байланысы. Нақты сұраққа жауапты білім алушылар бұл кезеңде дәл осындай тапсырма алған басқа топтардағы «әріптестерімен» желі арқылы байланыс орната алады. Олардың бірлескен міндеті – бір-бірімен осы материалды іздеу және топтың басқа мүшелеріне ұсыну стратегиясын талқылау, зерттелген мәселе бойынша белгілі ақпаратпен алмасу.

Екінші кезең – ақпаратты іздеу және талдау. Бұл кезеңде білім алушылар жеке жұмыс істейді, ақпарат жинап, талдайды. Олардың осы кезеңдегі міндеті – сұрақпен егжей-тегжейлі танысып, материалды осы саладағы «сараптама» деңгейіне жетуге мүмкіндік беретіндей етіп оқу.

Үшінші кезең – сарапшыларды оқыту. Ақпаратты жинап, алғашқы талдаудан кейін сарапшылардың бірлескен жұмысы басталады. Олар жиналған ақпаратты бір-біріне (немесе үшінші тұлғаға, мысалы, шақырылған «тәуелсіз» сарапшыға) ұсынады, атқарылған жұмыстың қорытындысын шығарады, осы тақырып бойынша презентацияның соңғы нұсқасын жасайды да, топтың басқа қатысушыларына ұсынады.

Төртінші кезең – бүкіл топтың жиналуы. Әр сарапшы өз тобында презентация өткізеді. Оның міндеті ең аз уақыт ішінде өзінің топтастарына өзі білгендерін үйретіп, семинарға дайындық кезінде өзі қолданған оқу материалдарын ұсыну. Желіде мұндай іс-шараларды білім алушылардың қарым-қатынасы түрінде жіберілім шеңберінде (мәтіндік материалдарды да, PowerPoint презентациясын да жіберуге болады) немесе мультимедиялық телеконференция (бейнеконференция) түрінде өткізу де ыңғайлы.

Топтағы жұмыстың бесінші кезеңі – жұмысты талдау. Презентациялармен алмасу аяқталып, барлық мәселелер талқыланғаннан кейін презентацияларда сұрақтардың мазмұны жеткілікті түрде ашылмаса, айқын көрсетілмесе, білім алушылар кіші топтың жұмысын тұтастай талқылауға және бағалауға көшеді. Әркімнің ортақ іске қосқан үлесі атап өтіледі, команда болып жұмыс істей алуы, оқу процесі (бір-бірімен қарым-қатынас жасау қаншалықты ыңғайлы болды, бәрі түсінікті болды ма және т.б.) талқыланады. Топ жұмысының сәттілігі педагогның топтардың жұмысын жоспарлау қабілетіне және білім алушылардың жеке жұмысын жұптағы және жалпы топтағы жұмыспен үйлестіре отырып, олардың оқу іс-әрекетін ұйымдастыра білуіне тікелей байланысты. Мұндай жұмыстың мақсаттары білім алушыларға түсінікті және қол жетімді болуы керек. Білім алушылар бұл олардың бірлескен әрекеттері екенін және олардың әрқайсысы осы жұмыста өз нәтижесін беретінін, өзінің даралығын сақтайтынын түсінуі тиіс.

Жобалар әдісі.

Жоба әдісін оқытудың кешенді әдісі деп те атауға болады, бұл білім беру процесін білім алушылардың мүдделеріне сүйене отырып ұйымдастыруға мүмкіндік беріп, соңында белгілі бір қажетті нәтиже алынатын оқу-танымдық іс-әрекетін жоспарлауда, ұйымдастыруда және бақылауда дербестігін көрсетуге мүмкіндік береді.

Орындалған жобаның нәтижесі нақты болуы керек, яғни егер бұл теориялық мәселе болса, онда оның нақты шешімі, егер практикалық жұмыс болса, іске асыруға дайын нақты нәтиже болуы тиіс. Жобалар әдісінің негізінде білім алушылардың танымдық, шығармашылық қызығушылықтарын, өз білімін өз бетінше құрастыра білуін, ақпараттық кеңістікте бағдарлай білуін, сыни ойлаубіліктерін дамыту жатыр. Жобалар әдісі әрқашанда білім алушылардың

өзіндікжеке, жұптық, топтық іс-әрекетіне бағытталған, оны білім алушылар белгілі бір уақыт аралығында орындайды. Бұл әдіс бірлесіп оқыту әдісімен, проблемалық және зерттеу әдісімен үйлеседі.

Бұл әдісті таңдау кезінде педагог білім алушымен бірлескен жұмысты жоспарлап, талқылауы керек. Педагог жобаны орындау мен талқылаудың нақты мерзімдерін көрсетіп, жобаның мазмұндық бөлігін құрылымдайды.

Жоба бойынша жұмысты мынадай 9 негізгі кезеңге бөлуге болады:

1. Ұйымдастырушылық;
2. Жобаның басты идеясын, мақсаттары мен міндеттерін таңдау және талқылау;
3. Білім алушылардың жұмысын ұйымдастыру бойынша талқылау;
4. Білім алушыларға арналған тапсырмаларды бөлу;
5. Ресурстар мен қажетті материалдарды іріктеу;
6. Жобамен жұмыс;
7. Қорытындылау;
8. Нәтижелерді ресімдеу;
9. Жобаны таныстыру.

Бұл жағдайда ең бастысы – білім алушылардың тақырып ерекшеліктерімен, бірлескен іс-әрекеттің мақсаттарымен, жобаға қатысушылардың мүдделерімен анықталатын жоба бойынша бірлескен жұмысты ұйымдастыру формаларын анықтау қажет. Мұндай жұмыстың оң нәтижелілігі мен тиімділігі топтың дұрыс ұйымдастырылуына, міндеттердің нақты бөлінуіне және жобаның орындалатын бөлігінің жауапкершілігіне байланысты.

Оқытудың **зерттеу әдістері** жобалық іс-әрекеттің негізін құрайды. Зерттеудің оқыту әдісінің негізгі идеясы белгілі бір оқу мәселесін шешуде оны ғылыми тұрғыдан қарастыру екені белгілі. Білім алушылардың жұмысы ғалымдардың қызметіне тән ғылыми зерттеудің барлық әдістері мен тәсілдерін пайдалана отырып, классикалық ғылыми зерттеу жүргізу логикасы бойынша құрылады.

Зерттеу әдісін қолдану кезінде оқу қызметін ұйымдастырудың негізгі кезеңдері:

1. Зерттеудің жалпы тақырыбын, зерттеу пәні мен объектісін анықтау. Тақырыпты анықтау кезінде таңдалған тақырыптың әлеуметтік, мәдени, экономикалық маңыздылығына назар аудару керек. Таңдалған тақырыптың идеясы белгілі бір білім, әлеуметтік құбылыс, экономикалық мәселе және т.б. жүйеде қарастырылуы керек.

2. Жалпы проблеманы анықтау және оны тұжырымдау. Педагог білім алушыларға бірқатар проблемалар, мәселелер қояды, оларды талқылау келесі қадамға – жеке мәселелерге негізделген жалпы проблеманы қалыптастыруға әкеледі. Сондай-ақ, зерттеудің өзектілігі мен жаңалығын талқылау қажет, осының нәтижесінде тұжырымдалған мәселелерді шешуге мүмкіндік туады.

3. Болжамды тұжырымдау. Білім алушылар педагогтермен бірлесіп қажетті ақпаратты іздестіруде бағдар болып табылатын зерттеу гипотезасын тұжырымдайды. Болжам екі немесе одан да көп оқиғалар, құбылыстар арасындағы белгілі бір қатынастар негізінде тұжырымдалады.

4. Ұсынылған болжамдарды растау үшін деректерді жинау және өңдеу әдістерін анықтау. Ынтымақтастықта оқыту әдістемесінің элементтерін пайдалану белгілі бір проблема бойынша деректерді жинау және өңдеу әдісін жинауда тиімділігі. Жұмыс шағын топтарда (3-4 білім алушыдан) ұйымдастырылады, онда бірлесіп зерттеу әдістері (бастапқы дереккөздерді зерттеу, сауалнама, сұхбат, т.б.) және оларды уақыт пен мерзім бойынша үйлестірілуі анықталады. Сонымен қатар ақпарат алу әдістері мен көздері, ақпаратты өңдеу әдістері бойынша ресурстар даталқыланады.

5. Деректер жинау. Осы әрекетті жүзеге асыру үшін білім алушылар дербес зерттеу жүргізеді немесе шағын топтарда жұмыс істейді. Бұл үшін деректерді өңдеу тәсілдері, нәтижелерді (газетке, журналға, желілік конференция ғылыми мақала, бейнефильм, Интернетте презентация жасау және т.б.) ресімдеу тәсілдері де айқындалады.

6. Алынған мәліметтерді талқылау. Жиналған материалдар педагогке және топтың басқа да мүшелеріне алдын-ала келісілген әр түрлі формада беріледі, мысалы:

- желілік конференциядағы есеп;
- чат;
- тақырып бойынша веб-беттер;
- дәлелдеу;
- рөлдік ойындар және т. б.

7. Болжамдарды тексеру. Егер ұсынылған мәліметтер топ пен педагогді қанағаттандырса, зерттеудің келесі кезеңі басталады, ол – болжамдарды тексеру. Мәселе мен болжамдар қайтадан бүкіл топқа ұсынылады. Оны растау үшін жеткілікті дәлелдері бар болжамдар ғана таңдалады.

8. Түсініктерді, түйіндеуді, қорытындыларды тұжырымдау. Жиналған мәліметтер бойынша барлық болжамдар ескеріле отырып, жинақталады.

9. Қорытындыларды, тұжырымдарды қолдану. Жұмыс нәтижесінде білім алушылар алынған тұжырымдарды өмірде қолдану туралы қорытынды жасайды және жаңа мәселелерді тұжырымдау қажеттілігін анықтайды.

Телекоммуникациялық жобалар әдісі жоба әдісінің бір түрі ретінде білім алушылардың компьютерлік телекоммуникация негізінде ұйымдастырылуы тиіс бірлескен оқу-танымдық, шығармашылық немесе ойын әрекеті болып табылады. Компьютерлік телекоммуникация, өз кезегінде, жалпы нәтижеге қол жеткізуге қызмет етіп, ортақ мақсатқа, келісілген әдістерге, әс-әрекет әдістеріне ие.

Телекоммуникациялық жобаларды келесі мақсаттарды қолданылады:

- мәселені шешу үшін әртүрлі аймақтарда мәліметтер жинауды қажет ететін зерттеу құбылысының бірнеше, жүйелі, бір реттік немесе ұзақ мерзімді сипатын бақылау үшін;

- белгілі бір тенденцияны анықтау немесе ұсыныстарды қабылдау, шешу, әзірлеу үшін салыстырмалы талдау жасау мақсатында;

- бір мәселені, қолайлы шешімді анықтау міндеттерін шешу әдістерін қолдану тиімділігін зерттеу және салыстырмалы талдау үшін;

- бірлескен шығармашылық қызмет, қызықты оқиғалы бірлескен ойындар, жарыстар өткізу үшін.

Телекоммуникациялық жобалар үшін негізгі типологиялық белгілер келесідегідей:

1. Басым әдіс: зерттеу, шығармашылық, рөлдік ойындар, анықтамалық-индикативті.

2. Жобаны үйлестіру: тікелей, жасырын.

3. Байланыс сипаттамасы (бір оқу орнының, сыныптың, қаланың, аймақтың, елдің, әлемнің әртүрлі елдерінің қатысушылары арасында).

4. Жобаға қатысушылар саны.

5. Жобаның ұзақтығы.

Бұл жоба бірнеше кезеңде жүзеге асырылады. Қазіргі уақытта телекоммуникациялық жоба бойынша жұмыстың негізгі кезеңдері жоғарыда көрсетілген жобалар әдісіндегідей.

Телекоммуникациялық жобаларды жоспарлау кезінде білім алушылардың жұмысын ұйымдастыру формаларын ойластыру қажет. Бұл формалар келесідегідей әртүрлі болуы мүмкін:

- жеке жобалар (басқа үлкен жобаның ішінде);

- жұптық жобалар, мұнда жұптағы серіктестер бір жобада жұмыс істейді;

- топтық жобалар, мұнда жобаға екі жақтың топтары немесе тіпті бірнеше аймақтардың топтары қатысады.

Жобалар электрондық поштаны, телеконференция немесе Web-квест түрінде жүзеге асырылуы мүмкін.

Жобалар бойынша бірлескен іс-әрекетті ұйымдастырған кезде білім алушылардың өзіндік іс-әрекеттері әртүрлі болуы мүмкін. Білім алушылардың жобалық іс-әрекетінің сәттілігі көбінесе топ ішіндегі жұмысты ұйымдастыруға, міндеттерді нақты бөлуге және жұмыстың орындалатын бөлігі үшін жауапкершілік нысандарын нақты белгілеуге байланысты болады.

Проблемалық оқыту технологиялары. Бұл технологияны қолданған кезде, ең алдымен, танымдық міндет ретінде қызмет ететін және маңызды практикалық немесе теориялық қызығушылық тудыратын мәселені шешу қажет. Мәселені дұрыс тұжырымдау арқылы бұл проблема жаңа ақпаратты іздеу бағытын анықтайтын логикалық құралдың функциясын орындайды, бұл өз кезегінде осы мәселені шешуге бағытталған қызметтің тиімділігін қамтамасыз етеді.

Жұмыс бір білім алушының айналасында немесе шағын топта құрылады, ал педагог бақылаушы рөлін атқарады және белсенді қолдау функцияларын орындайды. Жұмыстың бұл түрі білім алушының қызығушылығын тудырып, жаңа білім мен ақпаратты өз бетінше меңгеріп, игеруіне ықпал етеді, сыни ойлау, талдау, ұсынылған мәселені шешу үшін қажетті ақпарат пен ресурстарды іздеу қабілетін дамытады.

Осы технологияны қолдану кезінде туындаған проблемалар оқшауландырылмай, жүйеде болуы қажет, яғни осы проблема арқылы болашақта жаңа мәселелерді шешімін табады деп тұжырымдауға болады, олар оқу материалын күрделендіруге, ақпаратты бір деңгейден екінші деңгейге іздеуге бағытталған. Бұл әдіс жоғарыда аталған барлық әдістермен өте тығыз байланысты және көбінесе жаратылыстану ғылымдары пәндерінде қолданылады. Педагогтің басты міндеті—проблема мен тапсырмаларды әзірлеу, тұжырымдау.

Жеке және сараланған оқыту.

Оқытуда жеке тұлғаға бағытталған тәсілді қолданған кезде педагогтер білім алушылардың жеке қабілеттерін анықтау әрі жан-жақты дамыту міндетін алға қояды. Қазіргі уақытта оқытудың бұл тәсілі білім беруде жеке оқытуда, оның ішінде қашықтықтан оқытуда көбірек пайдаланылады. Педагог білім алушы дайындығының бастапқы деңгейін, жеке қабілеттерін дәл анықтаған жағдайда ғана онымен жеке тіл табады, ал бұл тек мұқият тестілеу жүргізу негізінде мүмкін болады. Ары қарай қажетті оқыту құралдарын таңдау және жеке консультациялар өткізу арқылы (оның ішінде нақты осы білім алушыға арналған оқытудың жеке траекториясын құру әдістемесі бойынша) білім алушы қойылған оқу міндеттеріне сәйкес қажетті білім мен дағдыларға ие болады.

Ісжүзінде жеке оқыту сирек қолданылады. Көбінесе жеке оқыту сараланған оқытумен біріктіріледі, яғни саралау негізінде жүзеге асырылады.

Қашықтықтан оқыту жағдайында саралаудың түрлері мен формалары әртүрлі деңгейдегі білім алушылар топтары жиналатын желілердегі оқытудың ерекшелігіне байланысты. Сондықтан, кейбір жағдайларда білім алушыларды даярлық деңгейлері, мысалы, А, В және С деңгейлері бойынша қарастырылады.

Қашықтықтан оқыту кезінде саралау мәселесі күндізгі оқуға қарағанда анағұрлым маңызды болады, өйткені бір топқа біріктірілген білім алушылардың контингенті әртекті болуы мүмкін. Сондықтан әрбір осындай курс білім алушылармен танысудан және оқытудың осы бағыты бойынша дайындық деңгейін анықтауға арналған тестілеуден басталады. Тестілеу нәтижелерін ескере отырып, педагог әрбір білім алушыны оқытудың барлық тактикасын құрастырып, серіктестік топтарын қалыптастырады.

Модульдік оқыту. Педагогика мен әдістемеді модуль бүкіл жүйенің маңызды бөлігі ретінде қарастырылады, модуль жайлы білім болмай, дидактикалық жүйе жұмыс істемейді.

Модульдік оқыту оқу ақпараты мен оқыту мазмұнын қатаң түрде құрылымдауды, сонымен бірге білім алушылардың толық әрі логикалық

аяқталған оқу блоктары (модульдері) бар жұмысын ұйымдастыруды көздейді. Модуль атауы оқу пәнінің тақырыбымен сәйкес келеді. Алайда, модульдегі тақырыптан айырмашылығы, модульде бәрі өлшенеді, бәрі бағаланады: тапсырма, жұмыс жасауы, сабаққа қатысуы, білім алушылардың бастапқы, аралық және қорытынды деңгейі. Модульде осы модульді оқытудың мақсаттары, міндеттері мен деңгейлері нақты айқындалған, дағдылар мен іскерліктер аталған. Модульдік оқытуда барлығы: оқу материалын зерттеу дәйектілігі ғана емес, сонымен қатар оны игеру деңгейі және игеру сапасын бақылау да алдын-ала бағдарламаланған.

Модульдік оқыту – бұл ғылыми дәлелденген мәліметтерге негізделген, оқытудың бұл әдісін қолдануда басқа әдістердегідей, экспромтқа жол берілмейді, бұл – нақты құрылған оқыту технологиясы.

Модульдік оқыту барысында білім алушылар әрқашан оқу материалын меңгеру сапасын бағалаудың цифрлық өлшемімен қоса, әрбір нақты модуль бойынша негізгі ұғымдардың, дағдылар мен біліктердің тізбесін білуі тиіс. Осы тізбенің негізінде модуль бойынша барлық жұмыс түрлерін қамтитын мәселелер мен оқу міндеттері жасалады және модульді зерделегеннен кейін бақылауға алынады. Әдетте бақылау формасы – тест.

Оқу модульдері мен тестілерді компьютерлік оқыту ортасына оңай ауыстыруға болады. Бұл технология көптеген білім алушыларды оқу процесіне қамтуға, оқуды белгілі бір ағынға қоюға мүмкіндік береді.

Оқу курсы, әдетте, кемінде үш модульді қамтиды. Бұл жағдайда теориялық блок та, практикалық жұмыстар да, қорытынды жобалар да жеке модуль бола алады.

Модульді әзірлеу кезінде әр модуль білімнің белгілі бір тәуелсіз бөлігін беріп, қажетті дағдыларды қалыптастыруы керек екендігі ескеріледі. Әр модульді оқығаннан кейін білім алушылар ары қарай жұмыс жасау үшін педагогпен ұсынымдамалар алады. Білім алушы жинаған балл саны бойынша үлгерімін өзі бағалай алады.

Модульдік оқыту кезінде білім алушылардың білімі мен дағдыларын бағалауда рейтингтік бағалау жиі қолданылады. Оқытудың рейтингтік бағасы жоғары сенімділік деңгейінде оның осы мамандық бойынша дайындық сапасын сипаттауға мүмкіндік береді. Алайда, кез келген рейтинг жүйесі бұған мүмкіндік бермейді. Өз бетінше таңдалған, оның тиімділігі мен орындылығы туралы дәлелдерсіз таңдалған рейтинг оқу процесін ұйымдастыруда формализмге әкелуі мүмкін. Басты мәселе – білім мен дағдылардың, сондай-ақ оларды бағалаудың критерийлерін әзірлеу өте көп уақытты қажет етеді.

Рейтингтік жүйе іс жүзінде қалай жүзеге асырылады?

Модульдік оқыту бағдарламалары модульдер жиынтығы ретінде қалыптасады. Курс бойынша жалпы бағаны анықтау кезінде рейтинг нәтижелері оған осы курсты әзірлеген автор-оқытушылар белгілеген тиісті салмақ коэффициенттерінен құралады.

Модульдік оқытуда әр тапсырма балмен бағаланады, оның рейтингі мен мерзімі белгіленеді (тапсырманың белгіленген уақытында орындалуы да тиісті балл санымен бағаланады), яғни рейтингілік бақылаудың негізгі қағидасы – білім алушылардың жүйелі жұмысын ескере отырып, білім мен дағдылардың сапасын бақылау және бағалау.

Оқуды аяқтағаннан кейін модульдік бағалар негізінде жалпы баға анықталады, ол пән бойынша қорытынды бақылау нәтижелерін анықтау кезінде ескеріледі.

Қорытынды бақылау жұмысын жүргізу кезінде емтихан сұрақтары жалпылама болып, курстың негізгі ұғымдарын көрсетуі керек және модульдік бақылау сұрақтарын қайталамауы керек, сонымен қатар бұл емтихан сұрақтарын білім алушылар алдын-ала білуі керек. Оқуды аяқтағаннан кейін модульдік бағалар негізінде жалпы баға анықталады, ол пән бойынша қорытынды бақылау нәтижелерін анықтау кезінде ескеріледі.

Ойын технологиялары. Ойын технологиялары оқытуда бұрыннан бері қолданылады. Қазіргі уақытта олар тек бастауыш білім беру саласында кеңінен қолданылады, орта және жоғары мектепте сирек қолданылып келеді. Қашықтан оқыту жағдайында ойын технологиялары виртуалды байланыстың білім беру ортасының ерекшелігінен туындаған көптеген мәселелерді шеше алады. Сонымен қатар, Интернет ойын ортасына айналады, оқытудың осы технологиясын дидактикалық іске асырудың өззандарын шығарады.

Бір жағынан, болашақ виртуалды оқу топтарының білім алушылары бір-бірімен танысқан кезде оқытудың бастапқы кезеңдерінде ойындарды сәтті қолдануға болады. Бұл жағдайда ойындарды қарым-қатынас дағдыларын дамытуға арналған түрлі психологиялық-педагогикалық тренингтермен сәтті біріктіруге болады. Екінші жағынан, ойындарды тікелей оқу процесінде қолдануға болады.

Әдістемеді педагогикалық ойындардың келесі түрлері белгілі:

- оқыту, жаттықтыру, бақылау және жалпылау,
- танымдық, тәрбиелік, дамытушылық,
- репродуктивті, өнімді, шығармашылық,
- коммуникативтік, диагностикалық, кәсіби бағдар беру, психотехникалық және т.б.

Ойын техникасының табиғаты бойынша тақырыптық, сюжеттік, рөлдік, іскерлік, имитациялық және драматизация ойындары деп бөлінеді.

Ойынның кейбір түрлеріне нақтырақ тоқталайық:

- **Имитациялық ойындар.**

Қандай да бір ұйымның, кәсіпорынның, фирманың қызметіне еліктеу. Оқиғалар, адамдардың нақты (жиналыс, жобаны әзірлеу және т.б.) қызметі, сондай-ақ оқиға орын алатын немесе қызмет жүзеге асырылатын жағдайларға еліктеу арқылы өткізіледі. Имитациялық ойын сценарийінде сюжет, имитациялық үдерістер мен объектілердің құрылымы мен мақсаты сипатталған.

• **Операциялық ойындар.** Олар кезкелген нақты операцияларды орындауға (мысалы, электрондық поштамен жұмыс істеу немесе іздеу жүйесін пайдалану дағдысын қалыптастыруға) көмектеседі. Ойындар нақты жағдайға еліктеу арқылы өткізіледі.

• **Рөлдерді орындау.** Белгілі бір адамның мінез-құлқы, іс-әрекеті, функциялары мен міндеттерін орындау тактикасы көрсетіледі. Модель-пьеса сценарийімен әзірленіп, рөлдер қатысушылар арасында бөлінеді.

Кез келген ойынның құрылымында келесі элементтерді бөліп көрсетуге болады, олардың әрқайсысы ойын басталғанға дейін мұқият ойластырылып, жоспарлануы керек:

- Білім алушылардың өздері орындаймын деген рөлдері;
- Осы рөлдерді жүзеге асыру құралы ретіндегі ойын әрекеттері;
- Нақты заттарды алмастыратын ойын құралдары;
- Ойыншылар арасындағы нақты қарым-қатынас;
- Ойынның сюжеті (мазмұны).

Педагогикалық ойындардың жалпы ойыннан айырмашылығы оның айтарлықтай сипаты – оқытудың нақты мақсаты және оған сәйкес педагогикалық нәтиже, оқу-танымдық бағытқа ие болуында.

Сабақтың ойын формасы білім алушылардың танымдық белсенділігін арттыруға мүмкіндік беретін ойын әдістері мен жағдайлары арқылы жасалады.

Ойынды жоспарлау кезінде дидактикалық мақсат ойын тапсырмасына айналып, оқу әрекеті ойын ережелеріне бағынады, оқу материалы ойын құралы ретінде пайдаланылады, оқу іс-әрекетіне дидактикалық тапсырманы ойынға аударатын бәсекелестік элементі енгізіледі, ал дидактикалық тапсырманың сәтті орындалуы ойын нәтижесімен байланысты болады.

Ойын технологиясындағы маңызды рөл соңғы өткенді шолатын талқылауға жатады, онда білім алушылар ойынның барысы мен нәтижелерін, ойын (имитациялық) моделі мен шындықтың арақатынасын, сондай-ақ өзара оқу-ойындық әрекеттесу барысын бірлесіп талдайды.

«Ми шабуылы» әдісі

Ынтымақтастықта оқыту, жобалар әдісі, проблемалық оқыту, ойын технологиялары білім алушылардың топтық бірлескен жұмысын қамтиды. Оның сәтті болуы үшін білім алушылар бірқатар алгоритмдерді, әдістерді, бірлесіп шешім қабылдау технологияларын игереді, іс-әрекеттің жалпы стратегиясын жасайды және туындаған мәселелерді шешеді, болашақта желілік пікірталастар, жобалар және т.б. барысында сәтті қолданылатын шешімдерді іздейді. Сонымен қатар, кейде ұжымдық шешім қабылдау немесе жаңа идеяны өте аз уақытта қалыптастыру қажет болатын жағдай туындауы мүмкін. Бұл жағдайда «ми шабуылы» сияқты әдіс ұсынылады (дәстүр бойынша бұл терминологиялық тұрғыдан дұрыс болмаса да, әдіс деп аталып кеткен).

Бұл әдістің жүзеге асырылуы: интернет (электрондық пошта, телеконференция, чат) көмегімен әр топтың серіктестері өз идеяларын көшбасшыға жеткізеді. Бұл идеялар серіктестердің компьютерлерінде

жазылады да, есте сақталады және байланыс аяқталғаннан кейін топтарда әрі қарай талқылау үшін принтерге қажетті мөлшерде басып шығарылады. Сессия барысында айтылған идеялар талқыланды, бірақ жай ғана бекітіледі.

«Миға шабуыл жасау» аяқталғаннан кейін топ қатысушылары көшбасшының басшылығымен жиналып, қатысушылардың көпшілігі ұсынылған идеяларды ең ұтымды болуы тұрғысынан іріктеп, талқылайды. Егер идея авторы болса, оған өз идеясын түсіндіруге мүмкіндік беріледі.

Мұндай пікірталастарда көшбасшының жеке қасиеттері өте маңызды, ол «мейірімді бақылаушы» тактикасын ұстануы керек. Сонымен, егер педагогнің пікірінше, білім алушылар дұрыс емес шешімдер қабылдаса, оларды «түзетуге» болмайды. Ақыр соңында олар дұрыс болуы мүмкін. Білім алушылар өз қателіктерін өздері тауып, түзетуі керек. Топтың таңдалған және негізделген идеялары компьютерде өңделген мәтін түрінде дайындалады, содан кейін серіктестерге электронды пошта арқылы жіберіледі. Серіктестер де солай жасайды. Кейінгі талқылаулар барысында серіктестер бәтуаластыққа келіп, бірлескен шешім туралы келіседі.

«Миға шабуыл» қысқа уақыт ішінде көптеген идеяларды дамыту әдісі ретінде он екі адамнан аспайтын топтағы мәселелерді шешуді ұжымдық іздеуде тиімді. Топтың әр мүшесі мәселені шешу үшін кем дегенде бір идеяны ұсынады. Идеялар бағалауға, талқылауға немесе сынға жатпайды. Миға шабуыл оңтайлы ұзақтығы шамамен 30 минутты құрайды. Интернетте бұл әдіс мультимедиялық, аудио және бейнеконференциялар мен онлайн-чаттарда, яғни нақты уақыт режимінде қарқынды байланыс жағдайында тиімді.

«Миға шабуылдың» негізгі кезеңдері:

- мәселені анықтау
- идея генераторлары мен сарапшыларды таңдау
- мәселені талқылау және ұсынылған идеяларды жазу
- идеяларды талқылау және оларды маңыздылығы бойынша саралау
- басымдықтарды анықтау және ең құнды идеяны ұжымдық таңдау.

Әдетте идеяларды әзірлеу және талқылау үдерісі қалай құрылады? Мәселе қойылғаннан кейін, жетекші қатысушылар алдына мәселе бойынша ақпарат алмасу қажеттілігін айтып, міндет қояды. Бұл кезде ақпарат алмасу тек нақты және объективті сипатқа ие болады және қатысушылар ақпаратты бағалаудан аулақ болуы тиіс. Ақпарат алмасып, ми шабуылын жасаған қатысушылар оны талдауға көшеді. Енді оларға жиналған деректер туралы не ойлайтынын айту мүмкіндігі беріледі. Осы кезде жүргізуші барлық айтылған пікірлерді тіркейді (жазады), мәселені шешуге мерзімінен бұрын көшуге тырыспайды. Әрі қарай, жүргізуші топқа мәселенің шешімін табуды ұсынады. Бұл кезең максималды қиялды қажет етеді. Топ басшысы ұсынылған шешімдерді тіркейді. Топ ұсынылған шешімдерді екін кезінде жүргізілген талдаумен салыстырады. Кейбір идеялар алынып тасталады, кейбірі топты барлық қатысушыларды қанағаттандыратын түпкілікті шешімге әкелетіндей етіп біріктіріледі. Қорытынды шығару кезінде басты сұрақ қойылады:

проблемалық жағдай шешілді ме (мақсатқа қол жеткізілді ме)? Сондай-ақ, «миға шабуылға» қатысушылар үшін барлық жағдай түсінікті ме, проблемасын шешу тәсілдері, критерийлері дұрыс таңдалды ма, сондай-ақ практикалық іс-әрекеттер үшін ұсынымдар әзірлеу мүмкін болды ма екенін анықтау маңызды.

Әдістің артықшылықтары:

- мәселені талқылауға және идеяларды ұсынуға ми шабуылы тобының әр мүшесінің тең қатысуын қамтамасыз ету,
- шешім қабылдау үдерісінің кез келген сатысында өнімділіктің бірдей жоғары болуы,
- барлық ұсынылған идеяларды тұрақты жазу және белгілеу мүмкіндігі,
- идеялардың «тізбекті реакциясы» әсерінің пайда болуы үшін қолайлы жағдайлар.

Әдістің кемшіліктері:

- бір немесе екі көшбасшының – топтың ең белсенді мүшелерінің үстемдік ету мүмкіндігі,
- бір типтегі идеяға «айналу» ықтималдығы,
- өткізуге шектеулі уақыт

Интернетке бағытталған педагогикалық технологиялар

Бұл тарауда күндізгі оқыту жүйесінде бұрыннан белгілі болған кейбір оқыту технологиялары келтірілген, бірақ соңғы уақытта біршама өзгертілген түрінде қашықтықтан оқытуда жиі қолданыла бастады.

1. Жеке оқыту

Жеке тәлімгерлік. Желілік тәлімгер – белгілі бір пән саласындағы кәсіби маман, ол білім алушыға белгілі бір мәселені оқу бағдарламасы аясында да, одан тыс жерлерде де өз бетінше игеруге көмектеседі (әсіресе талантты балалармен жеке жұмыс туралы айтатын болсақ). Білім алушылармен жұмыс жасаудың бұл түрі Интернетті пайдалану үшін өте қолайлы, өйткені білім алушылар ересек тәлімгермен жеке бетпе-бет сөйлескеннен гөрі электронды пошта немесе чат арқылы сөйлескен кезде өзін еркін сезінеді. Кешіктірілген байланыс сұрақтар мен жауаптарды неғұрлым нақты тұжырымдауға мүмкіндік береді. Тәлімгерлік білім алушы тапсырманы орындаған кезде немесе тақырыпты түсінген кезде аяқталады.

2. Жұптық оқыту

Дайындық. Топтың екі қатысушысы бірлесіп қорытынды презентацияға (жобаны ұсыну, конференцияда баяндама жасау және т.б.) дайындалады. Олардың әрқайсысы өз презентациясын дайындады. Алайда, олардың алдына жаңа міндет қойылады – осы презентацияларды бір-бірінің алдына «ойнап беру», содан кейін олардың сапасын талқылау, мүмкіндігінше бір-біріне көп сұрақ қойып, болашақ ресми жоспарланған презентация кезінде бүкіл топ алдында қандай жағдайлар туындауы мүмкін екенін болжауға тырысу. Алдын ала қарап, талқылаудан кейін білім алушылар өз материалдарын түзетеді, бір-біріне оларды пысықтауға (қайта өңдеуге) көмектеседі. Жұмыстың осы түрімен

білім алушылар зерттелетін мәселенің мәнін тереңірек түсінеді, презентацияның барлық материалын алдын-ала «айтып береді», бұл келесі мәселелерді шешуге мүмкіндік береді:

- көпшілік алдында сөйлеу үрейі жойылады;
- өзіне деген сенімділік артады;
- материал есте қалады;
- барлық кемшіліктер алдын-ала түзетіледі (бұл болашақта презентацияның тексерілген, қатесіз нұсқасын ұсынуға мүмкіндік береді);
- білім алушылар желілік ресурстар мен технологияларды пайдалануда тағы да бір рет (мысалы, бейне конференцияға немесе чатқа қатысу кезінде) жаттығады.

Хат алмасу бойынша достар. Интернет арқылы білім алушылардың қарым-қатынасының «классикалық» түріне айналып отыр. Электрондық пошта арқылы хат алмасу, чаттарда хабар алмасу шет тілдерін үйренуде, тілдік дағдыларды қалыптастыруда және басқа тіл тасымалдаушысымен қарым-қатынас жасауға өте тиімді. Алайда, интернеттегі білім алушылармен жұмыс істейтін оқытушылардың көпжылдық тәжірибесі көрсеткендей, белгілібір тақырыпсыз және педагогнің бақылауынсыз жай ғана хат алмасу тиімді болмайды және де ондай хат алмасу басталысымен бірден тоқтап қалуы да мүмкін. «Хат алмасу бойынша достарға» нақты тапсырмалар беріліп, олардың қызметі белгілі бір оқу курсына сәйкес келуі тиіс және хат алмасу жоспар бойынша жүзеге асырылуы керек. Бұл жұмыс формасы білім алушыларды жобалық әдістеме бойынша оқытуда, гуманитарлық пәндер жобаларында жиі қолданылады.

Бірлескен шығармашылық жұмыс. Бұл әдіс телекоммуникациялық жобалар аясында білім алушылармен жұмыс істегендердің барлығына да белгілі. Білім алушылар екі адамға бір шығармашылық тапсырма алады және онымен қосалқы автор ретінде жұмыс істей бастайды. Сонымен қатар, бірлескен іс-әрекеттің әртүрлі схемалары болуы мүмкін, оларды білім алушылар өздері таңдай алады немесе оқытушының кеңесімен таңдайды.

Рецензиялау. Білім алушылардың бірлескен жұмысының бұл түрі бір-бірінің жұмысына пікір алмасуды қарастырады. Педагог екі білім алушыға сынақ жұмысы ретінде реферат жазуға, содан кейін осы рефераттармен алмасып, пікір жазуға тапсырма береді. Жұмыс аяқталғаннан кейін білім алушылар өз жұмыстарын (жазылған реферат пен рецензияларын) электронды пошта арқылы педагогге жібереді, педагог оларды тексеріп, өз пікірін жазады.

3. Ұжымдық оқыту

Пікірталас. Пікірталас – бұл көпшілік алдындағы дау, білім алушылармен жұмыс жасауда жиі қолданылатын тәсілдердің түрлерінің бірі. Әдетте өзекті мәселелерді талқылауға арналған. Пікірталастар асинхронды байланыс арқылы (тарату тізімдері, форумдар арқылы) және телеконференция түрінде нақты уақыт режимінде жүргізілуі мүмкін.

Пікірталасты мұқият жоспарлау керек, ал пікірталасқа қатысушылар оны өткізгенге дейін тақырыппен танысып, өз көзқарастарын дәлелдеу үшін дереккөздердің жеткілікті санын зерттеуі керек.

Әрі қарай, пікірталас бейнеконференция түрінде өтеді, ол дәстүрлі пікірталасқа өте жақын немесе асинхронды конференция түрінде өтеді. Бұл жағдайда қатысушылардың бірі немесе оқытушы кіріспе жазады. Әр білім алушы (білім алушылар жұбы, тобы) конференцияда өз баяндамасын жариялайды; содан кейін дәлелді талқылау өтеді, онда үйлестіруші негізгі рөл атқарады. Асинхронды диспуттың ұзақтығы, әдетте, екі аптадан аспайды.

Пікірталасты рөлдік ойындармен, жеке немесе командалық ойындармен біріктіруге болады.

Баяндама (презентация). Көпшілік хабар, бағдарламаның белгілі бір тақырыбын, мәселесін кең баяндау. Баяндаманы оқу процесінің әртүрлі қатысушылары ұсына алады:

- оқытушы (лектор, үйлестіруші және т. б.);
- шақырылған сарапшы;
- білім алушы;
- білім алушылар тобы.

Сонымен қатар, егер күндізгі оқудағы баяндамашы мен оқу тобы бір жерде болса, қашықтықтан оқыту кезінде барлық қатысушылар бір-бірінен қашықтықта болады, ал баяндаманың өзі нақты уақыт режимінде телеконференция түрінде жүргізіледі.

ЖМБ оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту процесінде электронды технологияларды қолдана отырып қашықтықтан оқытуға көшу кезінде пәндерді онлайн немесе синхронды түрде ұйымдастыруда ыңғайлы құралдың болуы маңызды. Ағылшын тілінде ЖМБ оқу пәндерін қашықтан оқыту форматы барысында компьютерлік телекоммуникацияларды қолдану үшін:

Чат сабақтары – чат технологиясын қолданатын сабақтар. Чат сабақтары барлық қатысушылар бір уақытта чатқа кіргенде синхронды форматта өткізілетін сабақтар.

Веб-сабақтар – қашықтықтан өткізілетін сабақтар, конференциялар, семинарлар, іскер ойындар, зертханалар, шеберханалар және білім берудің басқа нысандары телекоммуникация құралдары және интернеттің басқа да мүмкіндіктерінің көмегімен жүзеге асырылады.

ЖМБ пәндері бойынша білім беру телеконференциялары білім алушылардың электрондық поштаны қолдану негізінде өткізу ұсынылады.

Педагогдерге онлайн режимінде оқытудың әртүрлі формаларын қолдануға кеңес беріледі, мысалы:

➤ сабақ тақырыбының теориясын түсіндіру (нақты уақыт режимінде, басқару элементтерімен, бейне және аудио элементтерімен);

- сценарий бойынша өзіндік жұмыс (іздеу, зерттеу, шығармашылық және т.б.);
- чат конференциясы;
- форум конференция;
- ұжымдық жоба жұмысы;
- жеке жобалық жұмыс;
- жаттығулар;
- бақылау жұмысы (тестілеу, бақылау сұрақтарына жауаптар);
- жеке және топтық кеңес.

Оқытудың осындай қызықты формаларының комбинациясын қолдана отырып, педагог, әртүрлі типтегі сабақтарды құра алады. Педагог пен білім алушылар бұлт технологияларын мысалы, Dropbox файл алмастырғыштары, SkyDrive, Yandex, Disk, Google дискілері және т.б. сияқты технологияларды қолдану арқылы жұмыс нәтижелерімен алмаса алады.

Сондай-ақ білім алушылар жұмыс нәтижелерін, яғни оқу тапсырмаларын әлеуметтік желілерде WhatsApp және Telegram сияқты мессенджерлер арқылы талқылай алады.

Қашықтықтан оқыту болмаған жағдайда, ЖМБ оқу пәндерінің педагогдеріне оқу тапсырмаларын білім алушыларға телефон арқылы ұйымдастыру ұсынылады. Оқу материалдары қол жетімді, түсінікті және орындау алгоритмі нақты болуы керек.

Қашықтықтан оқыту технологияларын қолдана отырып, физика, химия, биология және информатика оқу пәндерінен қашықтан оқытуды ұйымдастыру үшін педагогдерге материалды ұсыну тәсілін сынып жұмысына байланысты өзгертіп, шығармашылық жұмысқа көп уақыт бөліп, білім алушылармен кері байланыс орнату ұсынылады.

Тікелей байланыстың жетіспеушілігін жою үшін педагог білім алушылармен кері байланыс формасын анықтауы керек, бұл білім алушының эмоционалды жағдайын, оның оқу процесіне қатысу дәрежесін, оқу дәрежесін анықтауға мүмкіндік береді.

«Информатика» және «Робототехника» пәнінің педагогі – Б.Ж. Кутурбаев педагог өз пәнін ағылшын тілінде оқыту кезінде оның кәсіби дамуы мен жаңа мүмкіндіктерін қарастыру білім алушылармен тиімді қарым-қатынас жасаудың ресурсы мен тиімді тәсілі деп санайды. Ол өз сабақтарында 5E және PBL (Project based learning - жоспарлау мен оқытудың) екі нұсқаулық моделін ұстануға тырысады.

5E моделі конструктивизм теориясына негізделген және оқытудың дәстүрлі тәсілінен ерекшеленіп, қашықтан оқу процесінде технологияларды қолдану барысында өте тиімді. Ұтымдылықтың басты идеясы – білім алушылар өздері үшін білімдерін қалыптастырады. Ал педагогтер оларға тапсырмаларды ұсына отырып көмектеседі және әр білім алушының әлеуетін ашуға сабақта жағдай жасайды әрі оларды сыни тұрғыдан ойлауға және конструктивті жолмен есептерді шығаруға үйретеді. Сол үшін оқу материалдарын әзірлеу кезінде білім алушылардың зейініне басты назар аударылу керек. Өйткені оқу материалдарын игеру деңгейі білім алушының өзіне байланысты болады.

Б.Ж. Кутурбаев сабағы 5E моделі бойынша төмендегідей кезеңдерден тұрады:

- *Engage*
- *Explore*
- *Explain*
- *Elaborate*
- *Evaluate*

Әдетте Б.Ж. Кутурбаев сабақты мәселеден немесе сұрақ қоюдан, кейде қызықты оқиғадан бастайды. Мысалы: «Біз ақпаратты бір форматта қалай сақтау керектігін білеміз, мысалы, жас немесе ағымдағы температура. Егер температура туралы ақпаратты бір ай, бір жыл, екі жыл ішінде сақтау және өңдеу қажет болса, біз не істейміз...?»

Engagement Phase бөлімінің мақсаты – білім алушыларды оқу үдерісіне тарту. Педагог білім алушылардың бұрынғы тәжірибесі мен білімін бағалайды. Бұл олардың мықты тұстарын анықтап, білім алудағы кемшіліктерін толықтау керектігін түсінуге көмектеседі.

Сондай-ақ, *Engagement Phase* бөлімі білім алушылардың алдыңғы тақырыпқа қызығушылық таныту үшін олардың қызығушылығын анықтауға көмектеседі. Әдетте педагог ашық сұрақ қойып, білім алушылардың беделін қалыптастыру үшін жауабы бар жазбалар жасайды.

Бұл тиісті тапсырмаларды дайындауға немесе дайын жоспарды тезарада бейімдеуге көмектеседі.

Engagement Phase бөлімінде Б.Ж. Кутурбаев білім алушыларға пікірталасқа қатысып, бірінші бөлімнің сұрағына бірлесе отырып, өз жауаптарын табу үшін тырысуға кеңес береді. Сонымен қатар жаңа тақырыпқа сай бейнежазбалар, мақалалар, подкасттар мен көрнекі құралдарды қолдану қажет.

Engagement Phase бөлімінде білім алушылар жаңа тақырыпты тікелей жаңа тәжірибе арқылы меңгереді. Педагог білім алушылардың жаңа тақырыпты зерттей алатын, пікір алмасатын, алған мәліметтерін жүйелеп, құрылымдай алатындай жағдай жасайды.

Engagement Phase бөлімінде педагог белсенді бола бастайды және ТТТ (Teacher Talking Time) басталады. Педагог білім алушыларға алған білімдерін қортындылауға көмектесіп, олардың бардық сұрақтарына жауап береді.

Педагог сабақтың теориясына кіріспес бұрын, білім алушылар Explore бөліміндегі ақпараттарды қалай қабылдағандарын түсіну керек. Б.Ж. Кутурбаев әріптестеріне теорияны түсіндіруді семинар және бейнесабақ түрінде екіге бөлуді ұсынады. Екі жағдайда да ақпарат бірдей. Тек бейнесабақта ақпарат суреттердің қатыстыруымен ықшамды түрде беріледі. Сондай-ақ, тиімділік үшін білім алушылардан білгендерімен бөлісуін және түсінгендерін өз сөздерімен жеткізуін сұрау керек. Осылайша олар ақпаратты бұрынғы тәжірибесіне сүйене отырып өздері арқылы өткізе алады. Осыдан кейін ғана педагог жаңа терминдер, ережелер мен ақпараттарды түсіндіре отырып, білім алушыларға егжей-тегжейлі толық мәлімет бере алады. Exploration Phase кезінде Б.Ж. Кутурбаев білім алушылармен **Google Meet** – арқылы байланыста екенін әрі сабақтың тақырыптары мен тапсырмаларын түсіндіру барысында экран арқылы бөлісу мүмкіндігіне ие екенін атап көрсетті. Google Meet – бұл Google Suite for Education ұсынған құралдар жиынтығының бір бөлігіне жатады. Білім алушылар бейне сұхбаттасу үшін браузер немесе мобильді қосымша арқылы байланысқа шыға алады. Бейне чат құрылғаннан кейін барлық байланысқан білім алушылар бір-бірін көре алады және нақты уақыт режимінде сөйлесе алады. Бейнебайланыс кезінде алдын ала дайындалған оқу-материалдарын жұмыс үстелі арқылы ағынмен жіберуге болады. **Google Meet** қолдану барысында берілеген талаптары сақталуы тиіс.

1. Қолданыстағы операциялық жүйелер:

Apple ® macOS ®

Microsoft ® Windows ®

Chrome OS

Ubuntu ® и другие Linux Debian на основе.

2. Қолданыстағы веб-браузер:

Браузер Chrome.

Mozilla ® Firefox

Microsoft ® Edge

Apple ® Safari

Сондай-ақ, Б.Ж. Кутурбаев Exploration Phase кезінде қажет болған жағдайда экранға жазу үшін Wacom қаламды планшеті мен Eric Pen қолданады. Осы пайдалы бағдарламаның көмегімен интерактивті қаламдар сияқты ыңғайлы құралдарды пайдалана отырып, экранға тікелей жаза аласыз және барлық білім алушыларға жазбаңызды көрсете аласыз. Осылайша сіз бәрімен байланыста бола аласыз. Бұл бағдарлама сурет салуға, жазуға кей элементтер мен веб-беттерді ерекшелеуге мүмкіндік береді. Педагог экранның бетіндегі әйнекке сурет салып жатқандай көрінеді.

Elaborate Phase бөлімі арқылы жаңа дағдыларды нығайту үшін көп нәрсені сынап көруге және бірлесіп жұмыс істеуге болады.

Бұл бөлімде білім алушылардың алған білімін бекіту және тақырыпты тереңірек түсінуді дамыту үшін оқытушы Б.Ж. Кутурбаев Google Classroom виртуалды сыныбының көмегімен нақты тапсырмалар береді немесе жоба әзірлейді.

Google Classroom – білім алушыларды қашықтан оқытуды жеке және топтық жұмыс кезінде ұйымдастыруды және басқаруды жеңілдетеді. Оның көмегімен педагог білім алушыларға материалдар жібере алады, білім алушылардың тапсырмаларды орындау процесін бақылайды, олардың жұмысын бағалайды, сонымен қатар түсініктемелер қалдырып, кері байланыс алады. Сондай-ақ, осы бөлімде Б.Ж. Кутурбаев ағымдық бақылау жүргізеді, мұнда білім алушылармен бірге сюжет ойлап тауып, Greenfoot бағдарламалық жасақтамасында ойын жазады. Greenfoot әдетте білім алушылар арасында үлкен қызығушылық тудыратын компьютерлік ойындар жасауға бағытталған. Сабақтың **Evaluate Phase** кезеңінде педагог барлық білім алушылардың жаңа тақырыпты түсінген – түсінбегенін көреді және кері байланыс жасайды. Яғни педагог мен білім алушылардың сабақта жасаған жұмысын және олардың жаңа тақырыпты қалай түсінгендігін бағалау үшін біріздену пайда болады. Бұл үшін Б.Ж. Кутурбаев оқылған материалдарды жинақтауға және бағалауға көмектесетін тестілерді қолдануды, сондай-ақ, әр білім алушымен жеке сұқбат жүргізуді ұсынады.

Нұр-Сұлтан қаласындағы ҰБА РФММ «Информатика» және «Робототехника» пәні педагогі Б.Ж. Кутурбаев сонымен қатар **PBL (Project based learning)** әдісін желідегі сабақтарда білім алушының өздік жұмысына бағытталған оқытудың тиімді инновациялық әдістерінің бірі ретінде

қарастырады. Бұл білім алушылар ұзақ мерзімді зерттеу барысында және танымдық әрі күрделі сұраққа жауап іздеу кезінде немесе күрделі мәселені шешу барысында білім мен дағдыларды игеретін оқыту әдістемесі. Бұл әдіс білім алушының сабақтың тақырыбын кеңейтуге және тереңірек түсінуге үйретеді.

Өйткені ол берілген практикалық мәселені шешуге тырысып, білім беріп қана қоймай, одан да белсенді роль атқарады.

PBL мүмкіндіктеріне мыналар жатады:

- жеке бағдар
- проблема төңірегіндегі оқу процесін ұйымдастыру
- шағын топтардағы жұмыстарға назар аудару

Топта жұмыс жасай отырып, білім алушылар сыныптастарымен мәселені (есепті) шешу үшін қандай қадамдар жасау керектігін анықтайды, содан кейін білім алушылар ол тапсырмаларды өздері жүзеге асырады.

Яғни бұл әдістің мәні – жаңа тақырыпты үйреніп, есте сақтау ғана емес, бірлесе жұмыс жасап, оның нәтижесін сыныппен бөлісу болып табылады.

Б.Ж. Кутурбаев «Информатика» және «Робототехника» сабақтарына PBL (Project based learning) әдісін қолдануда төмендегідей қадамдарды ұсынады:

- білім алушылардың шешілуі керек мәселелерін ұсынуы;
- мәселені шешу үшін қажетті ақпараттар мен әрекеттер алгоритмін анықтау;
- қажетті ақпаратты табу жоспарын құру;
- мәселені зерттеу;
- мәселенің оңтайлы, шығармашылық шешімін табу;
- мультимедиялық технологияларды қолдана отырып, өз шешіміңізді аудиторияға ұсыну.

Төңкерілген сабақ дегеніміз педагог білім алушыларға үй жағдайында орындауға теориялық тапсырма беріп, ал аудиторияда берілген сабақтың практикалық түрін орындау болып табылады.

Төңкерілген сабақты орындау үшін водкасттар (vodcast), подкасттар (podcast), преводкастинг (pre-vodcasting) қолданылады.

Б.Ж. Кутурбаев: «Педагог қолданатын 5E пен PBL оқу нұсқаулықтары қатып қалған шаблондар емес, бұлар негізінен, контекст пен мақсатқа байланысты кейбір элементтер алынып тасталуы немесе ауыстырылуы мүмкін құрылым» деп бөліседі.

Жоғарыда аталған оқыту модельдерімен қатар, Б.Ж. Кутурбаев әріптестеріне «Информатика» пәнін ағылшын тілінде оқыту процесінде «Төңкерілген сабақ» (Flipped Class) ретінде білім беру үдерісінің моделін қолдануға кеңес береді. Бұл білім алушылардың оқу үдерісіне қатысуы мен ынтасын арттырады.

Ағылшын тілі пәнін оқыту үдерісінде орын алған олқылықтар және оларды жою жолдары

Ағылшын тілі тек университеттерде, орта , орта мектепте ғана емес , сонымен қатар бастауыш мектепте де оқудың міндетті құрамдас бөлігі болды, ал кейбір мектепке дейінгі мекемелерде оны 4 жастан бастап енгізді.

Мектепте ағылшын тілін үйрену – бұл ми қыртысында жаңа сөйлеу жүйесін қалыптастырудың күрделі процесі, оқушы жаңа тілмен бірге өмір сүре бастайды және бұрыннан қалыптасқан ана тілі жүйесімен үнемі өзара әрекеттеседі.

Осыған байланысты балаларды ағылшын тіліне оқыту кезінде, шет тілі мұғалімдері, бірқатар қиындықтарға кезігеміз.

Бір жағынан бірдей тақырыптарда жазылған, ал екінші жағынан грамматикаға тым көп жүктелген, ол дұрыс деңгейде түсіндірілмеген, балаларға қажет емес лексикаға толы, тапсырмалар тым күрделі және мәтіндер қазіргі заманға сай емес, балаларға бейімделген тілде жазылған-бұл аз ғана қиындықтар.

Бірінші қиындық - оқушының ағылшын тілін меңгерудің тиімді және өзекті мотивтерінің болмауы және ана тілінің әсері. Бала кезінен бастап мұндай мотивтердің қажеті болмады, өйткені бала ана тілін біледі, оның көмегімен қарым-қатынастың барлық мәселелерін, негізгі өмірлік, әлеуметтік-мәдени және танымдық қызығушылықтарды шешеді.

Екінші қиындық-бұл кейбір мектеп Білім алушыларының бойында пайда болатын жеке психологиялық кедергілер : олар ағылшын тілінде сөйлей алатындығының белгісіздігі, ұялшақтық және сөйлеудегі қателіктерге байланысты күлкіге айналу қорқу, жіберілген қателіктерден кейін жағымсыз бағалаулар болады деп қорқады. Бұл кедергілердің пайда болуына ағылшын тілі мұғалімінің ынталандырмайтын, бағалары мен көзқарасымен аяқталатын жиі сәтсіздіктер ықпал етуі мүмкін.

Үшінші қиындық-жүйелі сабақтардың болмауы және ағылшын тілінде сөйлейтіндермен нақты қарым-қатынас.

Осы өзекті мәселелерді қалай шешуге және тиісінше шет тілін оқыту сапасын арттыруға болатынын бірнеше жолдар:

1. Мектепте шет тілін оқыту сапасын арттырудың бір жолы – оқуды ерте бастау. Жалпы білім беретін мектептің Білім алушыларға ағылшын тілін үйретудің басталуы тілді меңгеру үшін барынша қолайлы жастың мүмкіндіктерін пайдалануға ұмтылудан туындайды. Шет тілін ерте оқыту әлемнің тілдік және мәдени әртүрлілігіне қызығушылық, басқа халықтардың тілдері мен мәдениетін құрметтеу үшін тамаша мүмкіндіктер жасайды, коммуникативті-сөйлеу тактикасының дамуына ықпал етеді.

Мектепте ағылшын тілін оқытудың әдістемелері, жүйелері мен процестері айтарлықтай жеңілдетілуі тиіс. Яғни, материал әр оқушыға түсінікті, қол жетімді және түсінікті болуы керек. Грамматикалық негіздерді қарапайым және нақты түсіндіру керек, сонымен бірге Білім алушылардың оқуына табиғи қызығушылық тудыруы керек.

Мұндай "қызығушылық" оқытудың қарапайымдылығы мен анықтығынан туындауы мүмкін, бұл студенттерге материалды жүйелі түрде игеруге және тиісті білім алуға мүмкіндік береді.

2. Оқытудың әртүрлі нысандары мен әдістерінің көмегімен білім алушылардың шет тілін үйренуге ынтасын арттыру

3. Психологиялық кедергі. Бұл ең көп кездесетін мәселе. Оқушы жеткілікті біледі, бірақ айтуға батылы жетпейді. Тілдік кедергілерге тап болғанда, неден бастау керектігін білмейді, бәрі дұрыс емес деп айтады деп қорқады және сайып келгенде үндемеуді жөн көреді. Бұл мәселені шешуде сабақ атмосферасы өте маңызды рөл атқарады. Бұл соншалықты маңызды емес сияқты көрінуі мүмкін. Бірақ сіз ештеңе істей алмайсыз, адамның миы стресс жағдайында алған білімі тез жойылатындай етіп жасалған. Мұғалімнің міндеті – стресстік жағдайды жеңілдетуге тырысу. Оқушылардың әр сөзін ұстану, әр қатені түзету, қалай сөйлеу керектігін және сабақ барысында мүмкіндігінше түсіндіру өте қауіпті. Оқушының санасында қатесіз сөйлей алмайтын, бірақ қателіктермен ұялатын идея берік орнықтырылуы мүмкін. Мұғалімнің негізгі міндеті - оқушыға қателесуден қорықпай, өз ойларын шет тілінде білдіруге үйрету.

4. Коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыру тілді оқытудың негізгі және жетекші мақсаты болып табылады. Оқытудың өзі тәжірибеге айналуы үшін ағылшын тілін үйрену керек.

Сондықтан ағылшын тілін ағылшын тілінде үйрену керек. Сонымен, шет тілі тек оқу пәні ғана емес, құрал болуы керек. Мұғалім Білім алушыларына тілді үйренудің қажеті жоқ, оларды қолдану керек, яғни ағылшын тілінің "пайдаланушысы" болу керек екенін білу қажет.

Тілді білу – адамның жетістігі мен білімінің көрсеткіші. Тілдерді білетін Білім алушылардың тілдерді білмейтін әріптестеріне қарағанда беделді жұмысқа орналасу мүмкіндігі жоғары.

Бұл жағдайда мектеп мұғалімінің басты міндеті — балаларды ағылшын тілін үйренуге қызықтыру. Бұл қызықты, танымдық және ең бастысы өзекті екенін көрсету. Сауаттылық, білім және жан-жақты даму барлық уақытта адам үшін өте маңызды екенін дәлелдеу.

Орта білім берудің тиімді әрі маңызды көрсеткіштерінің бірі мектептегі білім беру әрекетінің қызметін, дамуын, Білім алушыларға және олардың нәтижелеріне әсер ететіндігін көрсететін білім алушылардың оқу жетістіктері деңгейі болып табылады. Сондықтан білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау жүйесінің сапалы құрылуы білім беру сапасын арттырудың әлеуетті деңгейіне тікелей байланысты.

Мәселелерді шешу жолдары айқын: балаларды ынталандыру және олардың тілді меңгеру жолындағы мүмкін қиындықтарды жою. Балаларды ынталандыра отырып, біз екінші мәселені ішінара шеше аламыз, атап айтқанда бірінші оқытылатын тілдің бәсекелестігіне қарсы тұра аламыз.

Білім алушыларды шет тілін үйренуге ынталандыру мотивацияның екі әдісі бар: түпкі мақсат немесе осы мақсатқа жету. Түпкі мақсатты ынталандыру осы шет тілін үйрену қажет болатын мақсат қоюды қамтиды. Мұндай мотивация келесідей болуы мүмкін:

- болашақ мамандық;
- оқытылатын тілді елде одан әрі оқыту;
- Оқытылатын тіл елімен мектеп алмасуына қатысу.

Соңғы мақсатқа ұмтылған бала оған жетудің жолдарын іздей бастайды. Біздің жағдайда, ол қазірдің өзінде қызығушылық танытып, тілді белсенді меңгере бастайды, қажет болған жағдайда үшінші тарап күштерін, яғни тәрбиешілерді тартады.

Қойылған мақсатқа жету арқылы мотивация сабақтарды осы сабақтардың өздері баланың қызығушылығын арттырып, зерттелетін тақырыпты мүмкіндігінше тереңірек түсінуге деген ұмтылысын тудыратындай етіп өткізуді қамтиды. Мотивацияның бұл түрі Білім алушылардың көпшілігін пәнді оқуға ынталандыру үшін ең қолайлы.

Қойылған мақсатқа жету, яғни шет тілін білу арқылы мотивация мұғалім сабақ барысында қолданатын әртүрлі әдістер мен технологиялар есебінен жүзеге асырылады. "Білім беру жағдайының циклі эвристикалық оқытудың негізгі технологиялық элементтерін қамтиды: іс-әрекеттің мотивациясы, оның проблематизациясы, жағдайға қатысушылардың мәселені жеке шешуі, білім беру өнімдерін көрсету, оларды бір-бірімен, мәдени-

Сабақтың қандай элементтері Білім алушыларды ынталандырады және сабақты қызықты әрі алуан түрлі етуге көмектеседі? Әрине, олар көп. Бірақ сабақтарда қолданатын адамдарға тоқталғым келеді. Оларға мыналар жатады келесі:

- сабақта әнді қолдану;
- жобалық технология элементтерін пайдалану;
- кейс-технологияны пайдалану;
- ЭОР қолдану.

1. Ән шет тілі сабағын айтарлықтай жандандыратыны ешкімге күпия емес шығар. Көлемі мен мазмұнына байланысты ән лексика немесе грамматиканы дамыту үшін фонетикалық зарядтау ретінде сабаққа аз ғана қосылуы мүмкін. Бірақ ән бүкіл сабақтың негізі бола алады. Яғни, бүкіл сабақ әннің мәтініне негізделген, "...әндермен жұмыс Білім алушылардың ақыл-ой белсенділігін арттырады, Оқытылатын тіл елдерінің мәдениетіне деген қызығушылығын дамытады, көркемдік талғамын қалыптастырады, көкжиегін кеңейтеді, тіл білімін тереңдетеді, өйткені тек сөздерді ғана емес, сонымен қатар өрнектерді де есте сақтау процесі жүреді. строфалар, жұптар. Білім алушылар ән мәтіндерін жаттап, кейіннен оларды монологиялық және диалогтық сөйлеуге еріксіз енгізеді".

2. Сабақта жобалық технологияның элементтерін кез-келген лексикалық тақырыпты бекіту ретінде қолданған жөн. Бұл Білім алушылардың жобалық

қызметі "олардың мүдделері мен қабілеттерін жүзеге асыруға, өз жұмысының нәтижесі үшін жауапкершілікке үйретуге, істің нәтижесі әркімнің жеке үлесіне байланысты екендігіне сенімділік қалыптастыруға" мүмкіндік береді .

Жобалық іс-әрекет сонымен қатар қызықты, бұл сабақта топтық жұмысты ұйымдастыруға мүмкіндік береді. "Топтық жұмыстың мақсаты-барлығын тиімді оқыту. Топта әркім әрқайсысына идеялар беріп, оларды дамытады. Бұл ретте топтың жұмысына оның әрбір мүшесі белсенді және ашық қатысуы қажет. Балалар мәселені шешу, тапсырмаларды орындау олардың күш-жігеріне байланысты екенін түсінуі керек. Бұл әркімнің іс-әрекетін ынталандырады, оны барынша тиімді жұмыс істеуге мәжбүр етеді, білім алу және игеру процесінде әркімнің жауапкершілігін арттырады".

3. Кейс-технологияны қолдану. Бұл әдіс үлкен көлемді материалды сабақтың қысқа мерзіміне ықшам түрде қоюға көмектеседі. Бұл технология белгілі бір жағдай, яғни шешуді қажет ететін кішкентай және жеткілікті сенімді сюжеті бар қорап және мәселені шешуге арналған зерттеу материалы бар. Бұл трансформатор міндеті, өйткені ол өте қиыннан салыстырмалы түрде жеңілге айналуы мүмкін. Зерттеуге ұсынылған нысандар көп. Бірақ олар бөлінбейтін тұтас емес, сондықтан топтағы Білім алушылардың санына және балалардың дайындық деңгейіне байланысты олардың саны әр түрлі болуы мүмкін. Егер сынып үлкен болса және дайындық деңгейі жоғары болса, балаларды топтарға бөліп, барлық нысандарды топтарға бөлуге болады. Егер дайындық деңгейі өте жоғары болмаса, онда мұғалім зерттеуге қажетті нысандарды таба алатындай етіп ұсына алады. Егер балалар көп болмаса және тілді білу әлсіз болса, барлығына бір нысанды ұсынуға болады, ал балаларды үш топқа бөлуге болады, осылайша әр топ тек бір құжатты зерттейді. Сонымен қатар, мұғалім алдымен материалды өзі зерттеп, балаларға барлық құжаттарда тікелей айтылатын нысанды ұсынуы керек. Бұл жағдайда балалардың жұмысына сәтті кепілдік беріледі. Бұл жаңа ГЭФ-тің маңызды талаптарының бірі.

4. АКТ пайдалану. Сабақта электрондық білім беру ресурстарының рөлін асыра бағалау мүмкін емес. ЭОР-бұл бейнефильмдер, презентациялар, слайд-шоу, аудио және интерактивті ойындар. Мұның бәрі сабақты түрлі-түсті, жанды, көрнекі етеді, мерекенің элементін әкеледі. Шет тілі-бұл жаңа сөздердің, өрнектердің, тұтас диалогтардың және мәтіннің жеке бөліктерінің, грамматикалық құбылыстардың үлкен көлемін жатқа білуді қажет ететін пән. Мұның бәрі біртіндеп жүреді. Сабақ үшін сабақ, сабақ үшін сабақ. Баланың мұны қалауы өте маңызды: ол жаңа сөздерді үйренгісі келді, жаңа ережелерді үйренгісі келді. Баланың мұны қызықты етуі өте маңызды. Мұнда EOR қолдану шешуші рөл атқаруы керек. Өйткені, қызығушылық пен қызығушылықпен жасалатын барлық нәрселер ұзақ уақыт және тез есте сақталатындығы туралы аксиома енді дәлелденбейді.

Осындай оққылықтарды жою үшін ең алдымен Білім алушылардың бойында коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастырған жөн.

Коммуникативтік құзыреттілікті дамытуға бағытталған ең тиімді әдістер келесілер:

- Бастапқы диалогты жүргізу;
- Затты, суретті, кейіпкерді сипаттау,
- Оқушының өзі туралы, отбасы, мектеп, ел т.б. тақырыптар жайлы

сөз қозғауы;

- Сабақ барысында өлең, ән элементтерін қолдану;
- Оқылған / тыңдалған материалдың мазмұнын қысқаша жеткізу;
- Оқылған / тыңдалған материалға көзқарасын білдіру.

Ағылшын тілі сабағында Білім алушылардың коммуникативтік құзыреттілігін арттыруға қажетті дағдылар келесілер:

1. Қысқа, ұзақ мәлімдемелер жасау;
2. Білім алушыларға әңгімені бастау және аяқтау мүмкіндігін беру,
3. Бейресми, бейтарап, формальды стильде сөйлеуге ынталандыру;
4. Білім алушыларды әр түрлі сөйлеу жағдайлары үшін түрлі сөйлеу

элементтерін қолдануға бағыттау;

5. Білім алушыларды ұзақ үзіліссіз еркін сөйлеуге жаттықтыру;
6. Сөйлемдердің арнайы құрылымдарын қолдану.

Ағылшын тілі сабағында орын алатын олқылықтарды жою мақсатында жиі қолданылатын материалдар түрлері:

- 1) Толық метражды көркем фильмдер
- 2) Деректі фильмдер
- 3) Қысқа метражды фильмдер (1-15 минут)

Мұғалім ағылшын тілі сабағында Білім алушыларға кез келген сабақ материалын таныстыру барысында бірнеше шарттарды ұстануы маңызды:

1. Сабақ материалы Білім алушылардың тіл деңгейіне сәйкес келуі тиіс.
2. Көрсетілген материал барлық Білім алушыларға анық көрінуі тиіс.
3. Материал сапалы болуы тиіс.

4. Материал тілдік және сөйлеу құзыреттіліктерін дамытуға қызықты мүмкіндіктер беруі тиіс.

5. Сабақ материалы зерттелген тақырыпқа сәйкес келуі тиіс.

6. Сабақ барысында сөйлеу мен әрекет арасында тығыз байланыс болуы тиіс.

7. Оқылатын немесе тыңдалатын материалдың сюжеті қарапайым және түсінікті болуы тиіс.

Ағылшын тілін оқытуда ән элементтерін қолдану келесідей құрылымдалуы тиіс:

1. Әнді алдымен көрнекі мазмұн көмегімен тыңдайды (суреттер, схемалар).

2. Содан соң ән екінші рет қойылады, бұл жолы қимылмен Білім алушылар әрекет етеді.

3. Альбомдағы жеке терминдер мен сөз тіркестері жиі тексеріліп отырады.

4. Әнде қолданылатын лексика -грамматикалық бірліктер сабақта жаттықтырылады .

Ән арқылы жасалатын жаттығулар:

- Әнді авторын көрсетпей тыңдау.
- Білім алушыларды әннен алған әсерлерін айтуға шақыру
- Ән сурет / диаграмма түрінде тыңдалады.
- Әннің мазмұны бойынша тестілеу жасалады.
- Ең күрделі сөз тіркестерін оқу және қайталау.
- Әнді хормен (топпен) иллюстрациялар арқылы орындау.
- Әннің аудармасын саралау.
- Ән тақырыбына арнап газет шығару.
-

Ағылшын тілін оқытуда қолданылатын заманауи интерактивті әдістер:

Әдістің атауы Авторы

Learning Together Johnson & Johnson

Teams-Games-Tournaments DeVries & Edwards

Group Investigation Sharan & Sharan

Constructive Controversy Johnson & Johnson

Jigsaw Procedure Aronson & Associates

Student Teams Achievement Divisions Slavin & Associates

Complex Instruction Cohen

Team Assisted Instruction Slavin & Associates

Cooperative Learning structures Kagan

Cooperative Integrated Reading and Composition Stevens, Slavin & Associates

Three-Step Interview Kagan

Inside-Outside Circle Kagan

Білім алушылардың сөздік қорын молайтатын интерактивті әдістердің артықшылықтары келесідей:

- Білім алушыларға сөздерді қайталауға мүмкіндік беру;
- Білім алушыларға сөздерді жаттықтыруға мүмкіндік беру;
- Білім алушыларды өмір бойы білім алуға ынталандыру;
- жиі кездесетін сөздерді жинақтау;
- сөздерді автоматты түрде тануға үйрету.

Практикалық ұсыныстар:

- сабақта әр оқушының сөздік қорын тексеру; әр оқушының кем дегенде бір сөзді қолдануын қадағалау;
- әр оқушыны өз тақырыбына сәйкес лексиканы қолдануға ынталандыру;
- әр оқушыны алдыңғы сабақтардағы сөздерді қолдана отырып, өзінің ең жақсы жұмысымен бөлісуге ынталандыру;

- Білім алушылардың кез келген сөзді айтуда немесе қолдануда жіберген қателіктеріне күлмеу; әр оқушының топтық жұмысқа баулу.

Қорытындылай келе, жоғарыда аталған жаттығулар мен әрекеттер мұғалім нұсқаулығының анық және нақты, нәтижелердің пайдалы және қолжетімді болуын болжайды. Ағылшын тілін оқыту үдерісінде оның мақсаттылығы мен дұрыстығы еш күмән тудырмауы тиіс. Өз кезегінде білім беру үдерісіне қатысушылар арасындағы өзара әрекет пен сенімге қол жеткізу олардың қызығушылығын арттыру және оқу нәтижесіне оң әсер етуге ықпал етеді.

ҚОРЫТЫНДЫ

Қорыта айтар болсақ, тілді оқыту мәселесі – бүгінгі таңда өзекті мәселелердің бірі. Сонымен қатар, тілді оқытып меңгерту барысында көптілділік мәселенінде тілдің фонетикалық интерпитациясыда да түрлі фонетикалық өзгерістер арқылы сөйлемді өзге тілде дұрыс жеткізуіміз қажет.

Көптілділік адамзат дамуының маңызды бағыты ретінде бұрыннан белгілі. Бүгін де басқа жерде адамдар тек бір тілде сөйлейтін елдер бар деп елестету мүмкін емес. Шындығында, бір ғана ұлт өмір сүретін өркениетті мемлекеттер жоқ. Кезкелген көпұлтты мемлекеттің қалыпты жұмыс істеуі үшін екі тілділік пен көптілділіктің қалыптасуы өте маңызды.

Қазақстан Республикасының тіл саясаты бойынша Қазақстан – көпұлтты мемлекет қатарына жатады. Еліміздегі әртүрлі ұлт өкілдері бір үлкен тату отбасында өмір сүріп, басқа ұлт өкілдерінің тілдерімен танысып, олардың тілдерін үйренетіндігімен қалыптасты. Р.Б. Әбсаттаров және Т.С. Садықов жүргізген сауалнама бойынша (сауалнамамен Қазақстанның 5 облысынан 1392 респондент қамтылды) әрбір респондент кемінде бес түрлі ұлт өкілдерімен көршілес тұратынын хабарлады, сұралғандардың 83,1%-ының басқа ұлт өкілдерінің арасында жақын достары, 50%-дан астамы–жақын туыстары, 91,9%-ы басқа ұлт өкілдерін үйлеріне қонақ етеді және өздері де қонаққа баратындығын білдірген.

Қазақстан білім беруінің маңызды стратегиялық міндеті, бір жағынан, Қазақстандық үздік білім беру дәстүрлерін сақтау, екінші жағынан, мектеп түлектерін халықаралық біліктілік қасиеттерімен қамтамасыз ету, олардың лингвистикалық санасын дамыту, оның негізінде – мемлекеттік тіл, ана тілін және шет тілдерін меңгеру жатыр.

Қазақстан елімізде тұратын халықтардың тілдерін үйренуге үлкен көңіл бөледі. Мұнда қазақ тілі – мемлекеттік тіл, ал орыс тілі – ұлтаралық қатынас тілі. Мемлекеттік бағдарлама бойынша оқу бағдарламалар мен оқулықтар елімізде алты тілде: қазақ, орыс, ұйғыр, өзбек, түрік және неміс тілдерінде шығарылады. Шет тілдері барлық мектептерде оқытылады. Егер оқыту мемлекеттік, қазақ және ұлтаралық қатынас тілінде, мектептерде, колледждер мен ЖОО-ларда орыс тілдерінде жүзеге асырылатынын, ал барлық оқу орындарының оқу жоспарларында орыс тілінен басқа кемінде бір шет тілін оқып-үйрену көзделгенін ескеретін болсақ, Қазақстанда қазірдің өзінде екі тілді ахуал қалыптасты және көптілді білім беру үрдісі бар деп айтуға болады.

Қазір Қазақстанда негізінен екі тілділік ұлтаралық қарым-қатынас мәдениетінің маңызды бағыты ретінде орнықты. Ана тілінен басқа, басқа ұлттардың тілін білетін адам көптеген басқа ұлт өкілдерімен сөйлесуге, басқа ұлттардың ана тілінде дамыған материалдық және рухани байлыққа қосылуға, оның тарихымен, мәдениетімен жақынырақ және тереңірек танысуға мүмкіндік алады.

Қазақстан Республикасы Президенті Н.А. Назарбаевтың 2009 жылы «Жаңа әлемдегі жаңа Қазақстан» атты халыққа Жолдауында елдің және оның

азаматтарының бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету мақсатында «Тілдердің үштұғырлығы» мәдени жобасын кезең-кезеңімен іске асыру ұсынылғанын, оған сәйкес үш тілді: мемлекеттік тіл ретінде қазақ тілін, ұлтаралық қатынас тілі ретінде орыс тілін және жаһандық экономикаға ойдағыдай кірігу тілі ретінде ағылшын тілін дамыту қажеттігін атап өтті [36].

Елбасы Н. Назарбаевтың пікірінше «...Қазақстан өзінің көпұлтты халқымен бірегей және мықты. Оның жерінде бірегей көпмәдениетті кеңістік қалыптасты. Қазақстанның көпмәдениеттілігі – қоғам дамуының прогрессивті факторы. Қазақстан халықтарының Еуразиялық тамыры Шығыс, Азия, Батыс, Еуропа легін біріктіріп, көпмәдениетті дамытудың бірегей қазақстандық нұсқасын жасауға мүмкіндік береді».

Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша 2013 жылдан бастап республика мектептерінде 1-сыныптан бастап ағылшын тілін оқыту енгізілді. 5 жылдан кейін бұл оқушылар пәндерді ағылшын тілінде оқи бастайды деген ой болды. Осы уақытқа дейін осындай жұмысты жүзеге асыру үшін білікті кадрлар даярлау қажет болды.

Үш тілді білім беруді енгізудің, жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытудың тиімділігі туралы үш мақсатты тілді оқытудың негізгі тәсілдері: CEFR типі бойынша Тілдерді оқытудың деңгейлік моделіне сәйкес нысаналы тілдерді деңгейлік оқыту, сондай-ақ неғұрлым тиімді және мақсатқа сай әдістемелік тәсілі дәйекті және дұрыс іске асырылған жағдайда ғана айтуға болады.

Ағылшын тілінде ЖМБ пәндерін оқытудың негізгі құралы пән мен тілді кіріктіріп оқыту әдістемесі (CLIL технологиясы) болып табылады.

Білім беру жүйесін басқару сапасы объективті білімге негізделеді. Білім беру ұйымдары білім беру процесінің қалыпты жұмыс істеуін, мемлекеттік стандартқа сәйкес келетін білім беру нәтижелеріне сапалы қол жеткізуді және бұл үшін білім алушылардың уәждемесінің, денсаулығының және дамуының қажетті деңгейін қамтамасыз етуге ұмтылады.

Мониторинг нәтижелерін пайдаланатын педагог әрбір баланы, оның жетістіктері мен қиындықтарын толық біледі, оқу процесінің жоғары нәтижелілігін қамтамасыз ете отырып, білім алушыларға тиімді көмек көрсетуге мүмкіндігі бар.

Жұмыс нәтижелерін талдай отырып, білім алушыларға көмек ретінде жеке және сараланған бағдарламаларды әзірлей отырып, педагог өзінің кәсіби шеберлігін жетілдіреді.

Мониторинг педагогпен білім алушылардың демократиялық қатынасын қалыптастырады, бұл балаларға табысты болуға көмектеседі.

Мониторингті енгізу қолайлы мақсат – білім берудің жеке тұлғаға бағытталған моделін құру және «әрбір білім алушыға қолайлы жағдай жасау» деген біздің негізгі ұстанымымызды жүзеге асыруға ықпал етеді.

Мониторинг білім алушылардың оқу нәтижелерін бақылау құралы ретінде өзін толық ақтайды:

✓ «үлгермей қалған» тақырыптарын анықтауға ықпал етеді;

- ✓ педагог тарапынан жеке қолдауды қажет ететін балаларды анықтайды;
- ✓ педагогтің үнемі сынып үлгерімін бақылауда ұстап отыруға мәжбүр етеді;
- ✓ педагогтің жұмысының сапасын арттырады;
- ✓ білім алушылардың білім сапасын арттырады

Мониторингтік зерттеулер ағылшын тілінде ЖМБ пәндерін оқытуды іске асыратын елдің жалпы білім беретін мектептері арасында мониторингті одан әрі жүргізуді көздейді.

2017-2018 оқу жылында «Жаңартылған білім мазмұнын пилоттық енгізу туралы «ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 6 қарашадағы бұйрығына толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2017 жылғы 31 қазандағы №556 бұйрығы негізінде жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді ағылшын тілінде оқытуға толық енгізу тәртібінде, елдің 153 орта білім беру ұйымы белгіленген жаратылыстану-математикалық бағытындағы пәндерді оқыту бойынша пилоттық жоба іске қосылған.

Жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндер бойынша білім алушылардың ағылшын тілінде білім сапасының мониторингі тұтас дербес ғылыми-практикалық феномен ретінде сипатталады.

Жүргізілген мониторинг шеңберінде барлық педагогикалық іс-әрекеттерді анықтау және бағалау жүргізіледі. Бұл ретте педагогикалық жүйе қызметінің нақты нәтижелері оның түпкі мақсаттарына сәйкестігі туралы хабардар ететін кері байланыс қамтамасыз етіледі.

Жұмыс барысында жоғарыда аталған пилоттық мектептердің 2017-2018 оқу жылынан бері ЖМБ пәндерін оқыудың сапасы сараланып 153 мектептің 19 мектебінде адами факторларға байланысты пәндерді ағылшын тілінде оқыту тоқталған. Ал 134 орта білім беру ұйымдары әлі де ЖМБ пәндерін ағылшын тілінде оқып жатқанын айтуға болды.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/K1200002050>
2. <https://bilimdinews.kz/?p=136493>
3. Жантану атауларының түсіндірме сөздігі. — Алматы: «Сөздік-Словарь», 2006. - 384 бет.
4. Жаңа әлемдегі жаңа қазақстан. Қазақстан Республикасы Президентінің Қазақстан халқына Жолдауы, Астана қ., 2007 жылғы 28 ақпан
5. Выготский Л.С., Психология развития человека. Изд-во Смысл Эксмо, - 2005. -1136 с.
6. <https://strategy2050.kz/news/lt-stazy-ybyray-altynsarin/>
7. Байтұрсынұлы А. Тіл – құрал. Дыбыс заңы һәм жүйесі. Орынбор. 1923 ж. – 46б
8. Бектуров Ш. Бектурова А. Казахский язык. Алматы, Рауан.1994 -240б.
9. Орта білім беруде қашықтықтан оқыту бойынша мониторинг нәтижелері. I бөлім. Білім алушылар. Ы. Алтынсарин атындағы ұлттық білім академиясы. Нұр-Сұлтан, 2020
10. Орта білім беруде қашықтықтан оқыту бойынша мониторинг нәтижелері. II бөлім. Педагогтер. Ы.Алтынсарин атындағы ұлттық білім академиясы. Нұр-Сұлтан, 2020
11. Орта білім беруде қашықтықтан оқыту бойынша мониторинг нәтижелері. III бөлім. Ата-аналар. Ы. Алтынсарин атындағы ұлттық білім академиясы. Нұр-Сұлтан, 2020
12. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 13 тамыздағы № 345 «Коронавирустық инфекцияның таралуына байланысты шектеу шаралары кезеңінде білім беру ұйымдарында оқу үдерісін жүзеге асыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы» бұйрығы (14.01.2021 ж. жағдай бойынша өзгерістермен)
13. А.В. Трухин. «Об использовании виртуальных лабораторий в образовании» // Открытое и дистанционное образование. – 2002. – № 4 (8)
14. <http://e-learningcenter.ru>. Разработка электронных ресурсов. Что такое педагогический дизайн?
15. <https://informburo.kz/cards/что-такое-дистанционное-обучение-и-почему-его-нелзя-putat-s-zaochnym.html>
16. <http://www.cned.fr>
17. https://bilimland.kz/ru/about_us
18. https://kai.ru/documents/683568/1374382/V_VLab.pdf
19. <https://www.nis.edu.kz/ru/press-center/news/?id=9022>
20. Рахымбердиев А. Үш өлшемді әдістемелік жүйе // Қазақстан мектебі. - № 2. -2010 ж.
21. <https://www.haileybury.kz/>
22. https://www.miras-astana.kz/static_page/distantionnoe-obuchenie
23. 100 нақты қадам. Қазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 20 мамырдағы бағдарламасы. <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/K1500000100>

24. Үш тілде білім беруді дамытудың 2015-2020 жылдарға арналған жол картасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары. https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=34919552&doc_id2=34919552#activate_doc=2&pos=1;-8.5&pos2=1;-8.5
25. Үш тілді білім беруге өту бойынша дайындық жұмыстарын ұйымдастыру үшін негіз ретінде қолданыстағы оқу бағдарламаларына талдау жүргізу бойынша (талдамалық анықтама). – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2016. – 25б.
26. Қазақстан Республикасында тілдерді дамыту мен қолданудың 2011 - 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы. Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 29 маусымдағы № 110 Жарлығы. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Президентінің 2019 жылғы 19 сәуірдегі № 29 Жарлығы.
27. «Қазақстан Республикасының білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 988 қаулысымен бекітілген.
28. ISCED деңгейлік оқыту бағдарламасы. www.isced.ac.mz
29. Жетпісбаева Б.А. Көптілді білімнің теориялық-әдіснамалық негіздері. 13.00.01 – Жалпы педагогика, педагогика және білім тарихы, этнопедагогика мамандығы бойынша педагогика ғылымының докторының ғылыми дәреже ізденісіндегі диссертациясының афторефераты, Қарағанды, 2009.
30. <https://ese-edu.com/kk/english-levels/>
31. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәні бойынша оқу бағдарламалары (1- 4, 5-9, 10-11 сыныптар)
32. Қазақтілді емес сыныптардағы қазақ тілі мен әдебиеті пәні бойынша 1-11 сынып оқушыларына арналған лексикалық-грамматикалық минимум.
33. Қалиев Ғ. Тіл білімі терминдерінің түсіндірме сөздігі- Алматы. «Сөздік-Словарь», 2005.- 440 бет.
34. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. изд. М. Просвещение, 1991. - 312 с.
35. Қадашева Қ., «Қазақ тілін оқыту әдістемесі», 2005 ж.
36. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 25 сәуір айындағы № 327 бұйрығымен бекітілген бастауыш білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты.
37. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 13 мамыр айындағы № 292 бұйрығы мен бекітілген Негізгі орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты.
38. Выготский Л.С., Психология развития человека. Изд-во Смысл Эксмо, - 2005. -1136 с.
39. <https://strategy2050.kz/news/lt-stazy-ybyray-altynsarin/>
40. Шонанов Т. Самоучитель киргизского языка для русских. 4-ое перераб.изд. Кызылорда, Каз.гос.изд., 1927. – 122 с.

41. <https://kk.freejournal.org/38085/1/seyil-sarylly-zhienbaev.html>
42. Лапатухин М.С. Очерки по методике казахского языка в русской школе. Алматы, 1940.
43. Оралбаева Н. Қазақ тілін үйрену курсының программасы. Алматы, Мектеп, 1987. – 75 б.
44. Оралбаева Н., Жақсылықова К. Орыс тіліндегі мектептерде қазақ тілі оқыту әдістемесі. Алматы. Ана тілі, 1996. – 20 б.
45. Әбдікәрімова Т., Әбдіғалиева Т. Шаймерденова К. Қазақ тілін оқыту әдістемесі. Алматы, 1999.
46. Аяпова Т. Қазақ тілі. Алматы, 1998.
47. Оразбаева Ф. Тілдік қатынас: теориясы мен әдістемесі. – Алматы, 2000. - 256 б.
48. Құрманова Н.Ж. Қазақ тілін дамыта оқыту технологиясы. – Монография. - Астана: Мемлекеттік тілді жеделдете оқыту республикалық орталығы, 2007. - 160 б.
49. Құрман Н.Ж. Қазақ тілін оқытудың әдіснамалық негіздері: Монография. – Астана: Тіл комитеті, Ш.Шаяхметов атындағы тілдерді дамытудың республикалық үйлестіру-әдістемелік орталығы, 2008. - 160 б.
50. Бектуров Ш. Бектурова А. Казахский язык. Алматы, Рауан. 1994 -240б.
51. Қадашева Қ., Асанова У.О., Ашиқбаева Б.Г. «Қазақ тілін туыс тіл ретінде оқыту әдістемесі», 2012 ж.
52. Божович Е.Д. и др. Языковая компетенция как критерий готовности к школьному обучению Харьков, 2003.
53. Пассов Е.И., «Урок иностранного языка в средней школе.» – М.: Просвещение, 1988 ж.
54. Оразбаева Ф.Ш. Тілдік қатынас: теориясы мен әдістемесі. Алматы., 2001. - 280 б.
55. Тұрғынбаева Б.А. Дамыта оқыту технологиялары, Алматы, 2000, 6-бет.
56. Кубаева И. Қазақ тілін еуростандарт негізінде оқыту әдістемесі. Монография. – Астана, 2007 ж.
57. Құрман Н., «Қазақ тілінің жаңа оқу бағдарламасы негізінде оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру», Астана, 2014 ж.
58. <https://ese-edu.com/kk/english-levels/>
59. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәні бойынша оқу бағдарламалары (1- 4, 5-9, 10-11 сыныптар)
60. Қазақтілді емес сыныптардағы қазақ тілі мен әдебиеті пәні бойынша 1-11 сынып оқушыларына арналған лексикалық-грамматикалық минимум.
61. Қалиев Ғ. Тіл білімі терминдерінің түсіндірме сөздігі- Алматы. «Сөздік-Словарь», 2005.- 440 бет.
62. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. изд. М. Просвещение, 1991. - 312 с.
63. Қадашева Қ., «Қазақ тілін оқыту әдістемесі», 2005 ж.
64. Құрман Н.Ж., Есенова Г.С. Өзгетілді мектепте қазақ тілін оқытуда коммуникативтік жаттығуларды қолдану әдістемесі. Монография. – Ақтөбе, 2010 ж.

65. Құлмағамбетова А.Ш., Тілдік төрт дағды бойынша белсенді оқыту тапсырмалары, оқу-әдістемелік құрал. – 2014. - 54 б.
66. Wilson E & Abibulayeva A. An introduction to educational research methods. Введение в образовательные исследовательские методы/ Білім беру-зерттеу әдістеріне кіріспе, University of Cambridge, 750 б.
67. <https://malimetter.kz/saualna-kurastyru-zhane-pikir-surak-zhurgizu-adistemesi/>
68. <https://primeminister.kz/kz/news/reviews/kr-bgm-eseptik-kezdesui-pedagog-martebesi-okulyktar-sapasy-zhane-kashyktan-okytu-2842459>
69. Педагог мәртебесі туралы. Қазақстан Республикасының Заңы 2019 жыл 27 желтоқсан №293-ҮІ ҚРЗ.
70. Аймауытов Ж. Бес томдық шығармалар жинағы. 4-т. – Алматы: Ғылым, 1998. - 448 б.
71. Орлов В.А.. Элективные курсы по физике и их роль организации профильного и препрофильного обучения// Физика в школе.-2003.
72. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы. Астана, Ақорда, 2012 жыл 14 желтоқсан. <https://www.akorda.kz>.
73. Хасанпұлы Б. Языки народов Казахстана: от стратегии молчания и стратегии развития (социопсихолингвистические аспекты). – Алматы: Орда, 2007. – 384 с.
74. <https://primeminister.kz/kz/news/reviews/kr-bgm-eseptik-kezdesui-pedagog-martebesi-okulyktar-sapasy-zhane-kashyktan-okytu-2842459>
75. <https://www.primeminister.kz/kz/news/interviews/attestattaudan-otken-barlyk-sanattag-y-pedagogter-2020-zhyldyn-k-yrkuyeginen-bastap-ustemak-y-alatyn-bolady-k-r-bg-m>
76. Орлов В.А.. Элективные курсы по физике и их роль организации профильного и препрофильного обучения// Физика в школе.-2003
77. <https://stud.baribar.kz/1758/orta-mektepte-elektivti-kurstardy-uy/>
78. Закон Республики Казахстан от 11 июля 1997 года № 151-І «О языках в Республике Казахстан» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 30.04.2021 г.)// <https://online.zakon.kz>
79. Законе Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 года №319-ІІІ
80. Послание Президента Республики Казахстан - Лидера нации Нурсултана Назарбаева народу Казахстана «Стратегия «Казахстан-2050»: новый политический курс состоявшегося государства» // <https://www.akorda.kz>

МАЗМҰНЫ

	Кіріспе	3
1	Мониторингтің әдіснамалық негіздері	7
2	Орта білім беру жүйесінде көптілді білім беруді дамыту мониторингінің қорытындыларын талдау	85
3	Орта білім беру жүйесінде көптілді білім беруді дамыту мониторингінің қорытындысы бойынша әдістемелік ұсынымдар	837
	Қорытынды	974
	Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	977
	Қосымша	981

Глоссарий

Ана тілі – баланың отбасы ересек мүшелерінен үйренетін бірінші тілі. Терминнің мәдени символикалық мәні болуы мүмкін. Мысалы, адамдар тілді төмен деңгейде меңгергеніне қарамастан, өз ұлтының тілін ана тілі деп есептеуі мүмкін.

Көп мәдениетті білім – жас ұрпақтың этникалық, ұлттық және әлем мәдениетін тәрбиелеу, соның негізінде планетарлық сана-сезімді дамыту, көпұлттық ортада өмір сүру дайындығы мен қабілетін қалыптастыру.

Көптілді білім – үш немесе одан көп тілдерді параллельді түрде игеру негізінде көптілді тұлғаны қалыптастырудың мақсатты ұйымдастырылған үдерісі.

Көптілді білім беру – үштен көп тілдерді әртүрлі пәндерді оқыту үшін ресми түрде пайдалану, оқыту процесінде, кемінде, үш тілді пайдалану: ана тілін, өңірлік немесе ұлттық тілді және халықаралық тілді (ЮНЕСКО, 1999), адамдардың жергілікті, мемлекеттік және жаһандық деңгейде білім алушылардан қоғамның толыққанды мүшесіне өтуін жүзеге асыратын оқыту процесі (Хор-нбергер, 2009)

Үштілді білім – оқыту пәні және оқыту құралы ретінде қазақ, орыс, ағылшын тілдерін параллельді түрде игеру үзіліссіз үдерісі (бірінші жағдайда – бұл мектеп тіл пәндері, екінші жағдайда – жеке тілдік емес пәндерді қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде зерделеу).

Тілдік тұлға – құрылымдық-тілдік күрделілігі, шындықты көрсету тереңдігі мен нақтылығы дәрежесімен, белгілі мақсатты бағытталуымен ерекшеленетін тілдік шығармаларды (мәтіндерді) жасауды және қабылдауды көздейтін адам қабілеттері мен сипаттамалары жиынтығы.

Екінші тілдік тұлға – мәдениетаралық деңгейде қарым-қатынас жасауға адамның қабілеті. Аталған қабілет зерделенетін тіл вербалдықсемантикалық кодын игеруден қалыптасады, атап айтқанда осы тіл тасымалдауыштарының «Тілдік әлем суретінен» (екінші тілдік сана-сезімді қалыптастыру) және «жаһандық (тұжырымдамалық) әлем суретінен».

Көптілді тұлға – бірнеше тіл: ана тілі; өмір сүру қоғамында қызмет көрсететін тілдер; бір немесе одан көп шетел тілі. Көптілді білім индикаторлары – көптілді тұлғаның қалыптасу көрсеткіштері, критерийлері, өлшемдер жүйесі.

Тілді игеру деңгейі – білім беру үдерісі субъектілерінің өзара ықпалдасу нәтижесі ретінде зерделенетін тілдегі коммуникативтік-тілдік дағдылардың түпкі жиынтығы.

Басқа тіл – 1) билингв өз ана тілінен кейін игерген тіл; 2) жазба тілі – этнос өмірінде жазбаша түрде қолданылатын жат тіл. Негізінде «жазбаша тіл» терминін халықтың қажеттіліктерін уақытша қанағаттандыратын сырттан келген жат тілге қатысты қолдануға болады.

Көптілділік – екі тілден көп тілді меңгеру.

Көптілді мектеп – (оның қазақстандық түсіндірмесінде) оқушыларды үш тілде: қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде оқытуды жүзеге асыратын орта білім беру мекемесі.

Көптілді білім беруді дамыту Тұжырымдамасы – оқу орындарының әр түрлерінде көптілді білім беру идеясын, сонымен қатар оның дамуының негізгі кезеңдері мен бағытын жүзеге асырудың нормативтік-құқықтық, теориялық-әдіснамалық, ғылыми-әдістемелік және оқу-ұйымдастырушылық қамтамасыздандыруды анықтайтын көзқарастар жүйесі.

Билингвал – екі тілде сөйлейтін адам.

Билингвалды білім – білім алу саласында екі тілді - ана тілін (Т1) және екінші (Т2) шетел тілін пайдалана білу.

Билингвалды оқыту – ана тілінен екінші тілге өтудегі аралық кезең.

Шетел тілі – адам әлеуметтік қоршаған ортадан тыс, бұл тіл қарымқатынастың табиғи құралы болып табылатын ортадан тыс игерілетін тіл.

Бірінші тіл (Т1) қазақ тілі (орыс тілі немесе өзге ұлттық тіл). Т1-ді баланың заңды өкілі бастауыш және негізгі мектептердегі оқу тілі ретінде таңдайды.

Екінші тіл (Т2) орыс немесе қазақ тілдеріне қатысты болып, оқытудың қосымша тілі ретінде қолданылады

Үшінші тіл (Т3) әрқашан ағылшын тіліне қатысты қолданылады.

Тілдік ортаға енгізу (ағылш. Language immersion programme) – пәндерді екінші тілде оқыту арқылы екінші (шетел тілі болуы міндетті емес) тілді оқыту бағдарламасы. Мақсаты - оқушылардың тіл-дік құзыреттіліктерін дамыту немесе бірінші тілдің біліміне қосымша ретінде екінші тілді меңгеру сапасын арттыру.

Пән мен тілді кіріктіріп оқыту (CLIL) - пәндік мазмұнын (тарих, физика және т.б.) оқушылардың екінші немесе үшінші тілінде оқыту әдістемесі.

Білім берудің халықаралық стандартты классификациясы (ISCED) - ЮНЕСКО -ның сыныптауы мен сипаттамасы бойынша мектептегі білім беруге деңгейі енгізілген. Еуропа елдерінде 2011-2014 жылдан бері осы бағдарлама қолданысқа ие.

CLIL тіл арқылы пәнді оқып-үйрену және оқытылатын пән арқылы тілді үйренуге басты назар салады. CLIL түрлі білім беру контексттерде – балабақшаның ересек тобынан ЖОО-ға дейін қолданылады .

Толық енгізу - сабақтың барлық кезеңдерін ағылшын тілінде өткізуді білдіреді, бұл нақты мектеп жағдайын, мұғалімдердің, оқушылардың және ресурстардың дайындық деңгейін ескере отырып негізделген.

Ішінара енгізу - бұл сабақтың жеке кезеңдерін, терминологияны, элективті курстардың жекелеген бөлімдерін, пәндік үйірмелер және басқа іс-шараларды ағылшын тілінде жүргізу.

Тілдік ортаға енгізудің түрлері- үш түрі бар: ерте, аралық, кешірек.

Зерттеу - танымдық әрекеттің арнайы нысаны ретінде ғылымға тән жаңа білімді өндіру тәсілі; бейтаныс құбылыстар мен фактілерді мақсатты

зерделеуді, кез келген жаңа ақпаратқа ие болуды көздейтін танымдық әрекет түрі.

Зерттеу әрекеті – қойылған мәселе сипаты мен шарттарына тәуелді дәйекті, жүйеленген ізденістерді көздейтін ерекше жасалымдар жиынтығы.

Педагогикалық инновациялар – білім беру практикасында педагогикалық жаңалықтарды тарату.

Инновациялық дайындық – зерттеушінің ғылым мен практикада жаңа идеяларды қабылдауға дайын болуы және оларды өзінің ізденіс әрекетіне енгізу қабілеті; ізденіске, дәстүрліде жаңалық ашуға дайын болуы, шынайы жаңалықты тану және оны жалғын жаңалықтан айыру дағдысы.

Педагогикалық жаңалықтар – оқыту және тәрбиелеудің мақсаты, мазмұны, әдістері, ұйымдастыру нысандарына және педагог пен білімалушының бірлескен эмоционалдық-зияткерлік әрекетін ұйымдастыруға жаңалық енгізу.

Ақпараттық мәдениет - білімді алу, ұсыну, жинақтау және жүйелеу әдістері туралы білім және адам әрекетінде оларды мақсатты қолдану дағылары. Ақпараттық мәдениет ақпараттандыру құралдарын (ақпараттық-коммуникациялық технологияларды) танымдық құрал ретінде түсіну және қабылдауды қамтиды; ақпаратты жинақтау және қолданудың жалпы заңдары мен әдістерін білу.

Әдістемелік ұсыныстар – құрастырушының пікірі бойынша орындалуы, қойылған мақсатқа жетуді көздейтін әрекеттердің жүйеленген тізімі. Бұл тізім ережелер, нормалар, іс-шаралар, шарттар, әсер ететін факторлар, талаптар, кеңестер және т.б. ретінде ұсынылады.

Мониторинг – білім беру және зерттеу үдерісін жақсартатын шешімдерді жөндеу, қабылдау үшін ақпаратты жинақтауды, өңдеуді, талдауды қамтитын зерттеу үдерісі мен нәтижесін бақылау қадағалау жүйесі.

Педагогикалық жобалау – білім беру жүйелері мен мекемелерін дамыту жобаларын алдын-ала жасау, кез келген білім беру бағдарламалары, әдістемелері, технологияларын жасау.

Тезаурус - терминдер-ұғымдар қатал өзара тәуелділікте және ара қатынаста орналасқан сөздіктің ерекше бір түрі. Ол ең маңызды және мәңгі жағынан кең ұғымнан басталады және ішіңарамен аяқталады. Кез келген ғылыми жұмыстың өз тезаурусы бар.

Ғылыми мақала - белгілі ғылыми саланы дамыту тұжырымдамасын ақпараттық тұрғыда қысқаша және сыйымды көрсету.

Ғылыми басылым – теориялық және/немесе эксперименталды зерттеу нәтижелерін қамтитын басылым.

Ғылыми мақалалардан цитаталады қолдану индексі (цқи) – жарияланымдардың мақала жанындағы тізімдерде көрсетілген сілтемелерді индексациялайтын және осы сілтемелердің (цитаталарды қолданудың жалпы көлемі, хирш индексі және т.б.) сандық көрсеткіштерін ұсынатын аталған ғылыми жарияланымдардың реферативтік базасы.

Импакт-фактор (ИФ немесе IF) – ғылыми журнал маңыздылығының сандық көрсеткіші. 1960 жылдан бастап ол жыл сайын 1992 жылы Thomson

корпорациясымен сатып алынған және қазір Thomson scientific деп аталатын) ғылыми ақпарат институтымен есептеледі (агл. Institute for scientific information, isi), және «Journal citation report» журналында жарияланады. ИФ сәйкес (көбінесе басқа елдерде, бірақ соңғы уақытта көбінесе Ресейде) журналдар, онда жарияланған мақалалар сапасы деңгейін бағалайды, зерттеушілерге қаржылай қолдау көрсетеді және қызметкерлерді жұмысқа қабылдайды. Импакт-фактор ғылыми зерттеулер нәтижелері бағасына едәуір болса да, ерекше бағаланатын әсер етеді.

Ғылыми цитаталау Ресей индексі (ҒЦРИ) — Ресей ғылымдарының ғылыми жарияланымдар мәліметтері библиографиялық базасы. Жарияланымдар мен мақалаларды цитаталау туралы тұтынушыға қажет мәліметтерді алу үшін ғцри мәліметтер базасы негізінде scienceindex аналитикалық құралдар жиынтығы жасалған. ҒЦРИ жобасы 2005 жылдан бастап года компанияй «Ғылыми электрондық кітапхана» (elibrary.ru) компаниясымен жасалады.

Web of Science (wos, бұған дейінгі аты isi web of knowledge) — ғылыми журналдар мен патенттердегі жарияланымдар мәліметтер реферативтік базасын, оның ішінде Thomson Reuters компаниясымен жасалған және ұсынылған жарияланымдарды өзара цитаталауды есепке алатын біріктіретін ізденіс платформасы. Web of science жаратылыстану, техникалық, қоғамдық, гуманитарлық ғылымдар мен өнер бойынша материалдарды қамтиды. Платформаның библиографиялық ақпаратты іздеу, талдау және басқарудың кірітірілген мүмкіндіктері бар.

Ізденіс жүйесі (ағыл. Search engine) — бұл ақпаратты іздеу үшін арналған компьютерлік жүйе. Ізденіс жүйесі – бұл интернетте мәліметтерді іздеу мүмкіндігін ұсынатын веб-интерфейсі бар бағдарламалық- аппараттық кешен.

Тілдік білім – барлық қазіргі (ана және басқа) тілдер мен мәдениеттер саласындағы білім.

Шетел тіліндегі білім – тіл мен мәдениетті параллельді және өзара байланыста зерделеу барысында шетел тілі құралдарымен тұлғаны дамыту.

Көп мәдениетті білім – жас ұрпақтың этникалық, ұлттық және әлем мәдениетін тәрбиелеу, соның негізінде планетарлық сана-сезімді дамыту, көпұлттық ортада өмір сүру дайындығы мен қабілетін қалыптастыру.

Этномәдени білім – бұл тұлғаның этномәдени ұқсастығын әлем мәдениеті құндылықтарын игерумен бірге ана тілі мен мәдениетіне қалыптастыру арқылы сақтауға бағытталған білім.

Этнопедагогикалық білім – бұл этнопедагогика ғылыми негіздері туралы білім жүйесін игеру үдерісі мен нәтижесі, қазіргі жағдайда халықтың тәрбиелеу бай тәжірибесін және оның рухани мәдениетке құндылықты көзқарасын шығармашылық тұрғыда қолдану дағдылары мен қабілеттерін қалыптастыру.

Көптілді білім – үш немесе одан көп тілдерді параллельді түрде игеру негізінде көптілді тұлғаны қалыптастырудың мақсатты ұйымдастырылған үдерісі.

Лингводидактика – бұл тілдерді оқыту, дидактикалық мақсаттарға, зерделенетін материал міндеттері мен сипатына, монолингвизм (біртілділік) шарттарына, оқушылардың оқыту мен зияткерліктілік дамыту кезеңдеріне байланысты нақты бір тілді оқыту мазмұны, әдістері, құралдары ерекшелігінің жалпы заңдылықтарын зерттейтін тілді үйретудің жалпы теориясы.

Шетел тілі дидактикасы – тілдерді оқыту және игеру мақсаттарын теориялық негіздеумен, оқыту мазмұнын сұрыптау және ұйымдастырумен, кез келген гипотетикалық тұрғыдан мүмкін оқыту жағдайында кез келген тілді оқыту құралдары мен әдістерін қалыптастырумен айналысатын ғылым.

Нақты бір тілді оқыту әдістемесі немесе ішінара әдістемесі – меңгерілетін тілде оқытудың нақты шарттарын есепке алу арқылы қарым- қатынасқа деген қабілетін қабылдау және игеру (зерделеу) үдерісін зерттейтін ғылым саласы.

Мультилингводидактика – бұл жаңа көптілді дәуір тілдік қоғамдық мәдени ұстанымдарға бара-бар бірнеше тіл мен мәдениетті оқыту теориясы.

Этнолингводидактика – этномәдени білім кеңістігінде тілдерді параллельді түрде игеру үдерісін зерттейтін лингводидактика саласы.

Көп мәдени тұлға – өз мәдениеті арқылы басқаларға бағдарланған индивид.

Ол үшін өз мәдениетін терең білу – басқаларға қызығушылық білдіру көрсеткішінің іргетасы, ал көбісімен танысу – рухани байыту мен дамыту үшін негіз болып табылады.

Этномәдениет субъектісі – бұл этникалық, мәдени, этноәлеуметтік рөлдік және азаматтық ұқсастықтың жоғары деңгейін қалыптастырған тұлға.

Этнос субъектісі – этноәлеуметтік құндылықтардың олардың жалпы адаммен диалектикалық бірлестігіндегі белсенді тасымалдаушысы, қайта құрушысы және трансляторы.

Тілдік тұлға – құрылымдық-тілдік күрделілігі, шындықты көрсету тереңдігі мен нақтылығы дәрежесімен, белгілі мақсатты бағытталуымен ерекшеленетін тілдік шығармаларды (мәтіндерді) жасауды және қабылдауды көздейтін адам қабілеттері мен сипаттамалары жиынтығы.

Көптілді білім индикаторлары – көптілді тұлғаның қалыптасу көрсеткіштері, критерийлері, өлшемдер жүйесі.

Көптілді білім мониторингі – білімалушылар әрекеті нәтижелері мен бірнеше тілді игеру және білу бойынша педагогтар әрекетін ғылыми- әдістемелік қолдауды психологиялық-педагогикалық бақылау жүйесі: ана тілі; өмір сүру қоғамында қызмет көрсететін тілдер; бір және/немесе одан көп шетел тілі.

Тілді игеру деңгейі – білім беру үдерісі субъектілерінің өзара ықпалдасу нәтижесі ретінде зерделенетін тілдегі коммуникативтік-тілдік дағдылардың түпкі жиынтығы.

ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын педагогтерге арналған сауалнама

Аймақ немесе қалаңызды көрсетіңіз*

Нұр-Сұлтан қаласы
Алматы қаласы
Шымкент қаласы
Ақмола облысы
Алматы облысы
Атырау облысы
Батыс Қазақстан облысы
Жамбыл облысы
Қарағанды облысы
Қостанай облысы
Қызылорда облысы
Маңғыстау облысы
Павлодар облысы
Солтүстік Қазақстан облысы
Шығыс Қазақстан облысы

2. Мекеніңіздің типін көрсетіңіз

Ауыл
Қала

3. Мектептегі оқыту тілін көрсетіңіз

Қазақ
Орыс

4. Жасыңызды көрсетіңіз

30 жасқа дейін
40 жасқа дейін
50 жасқа дейін
50 жастан жоғары

5. Педагогикалық жұмыс өтіліңізді көрсетіңіз

Үш жылға дейін
Бес жылға дейін
Жеті жылға дейін
Он жылға дейін
Он жылдан астам

6. Біліктілік санатыңызды көрсетіңіз

Педагог
Педагог-модератор (екінші санат)
Педагог-сарапшы (бірінші санат)
Педагог-зерттеуші (жоғары санат)
Педагог-шебер

7. Ағылшын тілінде өзіңіз жүргізетін ЖМБ пәнін көрсетіңіз

Физика

Химия

Биология

Информатика

8. Өзіңіз сабақ беретін оқу пәнін ағылшын тілінде оқытатын сыныпты/сыныптарды белгілеңіз?

10

11

9. CLIL-технологиясы бойынша біліктілікті арттыру курстарынан өттіңіз бе?

Назарбаев Университетінің курстары

«Өрлеу» курстары

Басқа

Жоқ

10. Ағылшын тілі бойынша біліктілікті арттыру курстарынан (тілдік курстар) өттіңіз бе?

Назарбаев Университетінің курстары

«Өрлеу» курстары

Басқа

Жоқ

11. Ағылшын тілін меңгеру деңгейіңізді көрсетіңіз:

A1

A2

B1

B2

C1

C2

12. Өзіңіз сабақ беретін оқу пәнін ағылшын тілінде толықтай енгізу режимінде жүргізетін сыныптарды көрсетіңіз (Толықтай енгізу деген сабақтың толықтай ағылшын тілінде (L3) жүргізілуі)

10 -сынып

11-сынып

13. Сіз ағылшын тілін сабақтың қай кезеңінде қолданасыз?

Сабақ бойы

Жаңа тақырып кезеңінде

Бекіту кезеңінде

Қайталау сабақтарында

14. Сабақ барысында оқу пәні бойынша ағылшын тілінде қолданылатын материалдарды қайдан аласыз?

Дайын материалды қолданамын

Өзім әзірлеймін

Дайын материалдарды өңдеймін

15. Өзіңіз сабақ беретін оқу пәні бойынша БЖБ және ТЖБ үшін ағылшын тілінде материалдарды қайдан аласыз?

Дайын материалды қолданамын

Өзім әзірлеймін

Дайын материалдарды өңдеймін

16. Сізге ағылшын тілі мұғалімдерінің тарапынан қолдау көрсетіледі ме?

Иә, үнемі

Иә, бірақ үнемі емес

Жоқ

17. Кабинеттеріңіз қажетті техникалық жабдықтармен қамтамасыз етілген бе?

Иә

Жоқ

Ішінара

18. Сіздің ойыңызша, мектеп кітапханасында оқу пәнін ағылшын тілінде тиімді оқытуға және оқуға арналған оқулықтар мен оқу құралдары бар ма?

Саны жеткілікті

Саны аз

Жоқ

19. 2019-2020 оқу жылының 4-тоқсанында ағылшын тілінде жүргізетін пән бойынша 10-сыныптың оқу сапасы туралы мәліметтерді (%- бен) көрсетіңіз.

0 % — 39 %

40 % — 64 %

65 % — 84 %

85 % — 100 %

20. 2019-2020 оқу жылының 4-тоқсанында ағылшын тілінде жүргізетін пән бойынша 11-сыныптың оқу сапасы туралы мәліметтерді (%- бен) көрсетіңіз.

0 % — 39 %

40 % — 64 %

65 % — 84 %

85 % — 100 %

21. 2020-2021 оқу жылының 4-тоқсанында ағылшын тілінде жүргізетін пән бойынша 10-сыныптың оқу сапасы туралы мәліметтерді (%- бен) көрсетіңіз.

- 0 % — 39 %
- 40 % — 64 %
- 65 % — 84 %
- 85 % — 100 %

22. 2020-2021 оқу жылының 4-тоқсанында ағылшын тілінде жүргізетін пән бойынша 11-сыныптың оқу сапасы туралы мәліметтерді (%- бен) көрсетіңіз. %

- 39 %
- 40 % — 64 %
- 65 % — 84 %
- 85 % — 100 %

23. Ағылшын тілінде оқытатын пәніңіз бойынша проблемаларды көрсетіңіз.

ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқытын білім алушыларға арналған сауалнама

Аймақ немесе қалаңызды көрсетіңіз*

- Нұр-Сұлтан қаласы
- Алматы қаласы
- Шымкент қаласы
- Ақмола облысы
- Алматы облысы
- Атырау облысы
- Батыс Қазақстан облысы
- Жамбыл облысы
- Қарағанды облысы
- Қостанай облысы
- Қызылорда облысы
- Маңғыстау облысы
- Павлодар облысы
- Солтүстік Қазақстан облысы
- Шығыс Қазақстан облысы

2. Қай сыныпта оқисыз? *

10-сынып/10 класс

11-сынып/ 11 класс

2. Өзіңіздің ағылшын тілін білу деңгейіңізді бағалаңыз. *

A1 - Бастапқы деңгей

A2 - Базалық деңгей

B1- Орта деңгей

B2 – ортадан жоғары деңгей

C1- жоғары деңгей

C2-сараптамалық деңгей

3. Сіз ағылшын тілін меңгеру деңгейіңізді көтеруді қалайсыз ба*

Иә

Жоқ

4. Сіз ағылшын тілін қосымша қай жерде оқып жүрсіз? Бірнеше жауап таңдауға болады. *

Мектептегі қосымша сабақтарда

Мектептен тыс тілдік орталықтарда

Өздігімнен

Қосымша оқымаймын

5. Сыныбыңызда қандай оқу пәні ағылшын тілінде жүргізіледі?*

Физика

Химия

Биология

Информатика

6. Сізге «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқу ұнай ма? *

Иә

Жоқ

7. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» ағылшын тілінде оқу барысында қиындықтар туындай ма? *

Иә, үнемі

Иә, кейде

Жоқ, туындамайды

8. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» ағылшын тілінде оқу барысында туындаған қиындықтарды жазыңыз.*

9. «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» ағылшын тілінде оқу осы пәндердің мазмұнын терең меңгеруге мүмкіндік бере ме? *

1) Иә

2) Жоқ

3) Жауап беруге қиналамын

ЖМБ («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») пәндерін ағылшын тілінде оқитын білім алушылардың ата-аналарына арналған сауалнама

Аймақ немесе қалаңызды көрсетіңіз*

Нұр-Сұлтан қаласы

Алматы қаласы

Шымкент қаласы

Ақмола облысы

Алматы облысы

Атырау облысы

Батыс Қазақстан облысы

Жамбыл облысы

Қарағанды облысы

Қостанай облысы
Қызылорда облысы
Маңғыстау облысы
Павлодар облысы
Солтүстік Қазақстан облысы
Шығыс Қазақстан облысы

2. Балаңыз қай тілде көбірек сөйлейді?

Қазақ тілінде
Орыс тілінде
Ағылшын тілінде
Басқа тілде

3. Балаңызға мектепте жүргізілетін ЖМБ пәндерінің («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқытылуы сізді қанағаттандыра ма?

Иә
Жоқ
Жауап беруге қиналамын

4. Балаңызға ЖМБ пәндерін («Физика», «Химия», «Биология», «Информатика») ағылшын тілінде оқу барысында қиындықтар кездесе ме? *

Иә, үнемі
Иә, кейде
Жоқ, кездеспейді

5. Егер балаңызға «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін ағылшын тілінде оқу барысында қиындықтар кездесе, оларды көрсетіңіз

6. Балаңыздың «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» ағылшын тілінде оқуын жалғастыруды қалайсыз ба?

Иә
Жоқ
Жауап беруге қиналамын

Short term plan

The course of the lesson

Сабақ кезеңі	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар

<p>Start Басы</p>	<p>Greeting -Hello, everybody! How are you? Who is on duty class today? Clean the blackboard please What's today's date? What day is it today? I will check homework. "Flyswatter" стратегиясы (термин сөздер жазылған шыбындар) Үй тапсырмасын тексеру</p> <p>I will divide you into three group:</p>	<p>Greeting Answer for question</p>		<p>Zoom Google meet Google classroom Quizlet Youtube Learningapps</p>												
<p>Main Part Негізгі бөлім</p>	<p>Let's start new lesson. Our topic: Пестицидтер Pesticides</p> <p>Work the book: "Мағынаны тану" Видео «Пестицидтер» (Visualization, Listening)</p> <p>1.What about this video? 2.Can you repeat some fragments from video?</p> <p>We will learn new terms Repeat after me</p> <p>Қазақша, ағылшынша сөздік және айтылуы</p> <table border="1" data-bbox="276 1597 815 2045"> <thead> <tr> <th>Қазақша</th> <th>Ағылшынша</th> <th>Айтылуы</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Пестицидтер</td> <td>pesticides</td> <td>пэстисайдс</td> </tr> <tr> <td>Инсектицидтер</td> <td>Insecticide</td> <td>инсэктисайдс</td> </tr> <tr> <td>Гербицидтер</td> <td>herbicide</td> <td>хэбисайдс</td> </tr> </tbody> </table>	Қазақша	Ағылшынша	Айтылуы	Пестицидтер	pesticides	пэстисайдс	Инсектицидтер	Insecticide	инсэктисайдс	Гербицидтер	herbicide	хэбисайдс	<p>Tasks Answer for question Work with new terms</p>	<p>Бағдаршам Бас бармақ мадақтау</p>	<p>Quizlet (ғаламтор) Learning apps Интернет желісі АКТ</p>
Қазақша	Ағылшынша	Айтылуы														
Пестицидтер	pesticides	пэстисайдс														
Инсектицидтер	Insecticide	инсэктисайдс														
Гербицидтер	herbicide	хэбисайдс														

	<table border="1"> <tr> <td>идгер</td> <td>s</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Фунгиц идгер</td> <td>Fungicid e</td> <td>фунжісаиде</td> </tr> <tr> <td>бунақд ене</td> <td>Insects</td> <td>инсэктс</td> </tr> <tr> <td>тарақан</td> <td>cockroac h</td> <td>коукраич</td> </tr> <tr> <td>өрмекш і</td> <td>spider</td> <td>спаиде</td> </tr> <tr> <td>кене</td> <td>mite</td> <td>маит</td> </tr> <tr> <td>жою</td> <td>destructi on</td> <td>дестракшн</td> </tr> <tr> <td>Бас айналу</td> <td>dizziness</td> <td>дизинэс</td> </tr> <tr> <td>зиянкес</td> <td>pest</td> <td>пэст</td> </tr> </table>	идгер	s		Фунгиц идгер	Fungicid e	фунжісаиде	бунақд ене	Insects	инсэктс	тарақан	cockroac h	коукраич	өрмекш і	spider	спаиде	кене	mite	маит	жою	destructi on	дестракшн	Бас айналу	dizziness	дизинэс	зиянкес	pest	пэст		<p>Students work in pairs</p>			
идгер	s																																
Фунгиц идгер	Fungicid e	фунжісаиде																															
бунақд ене	Insects	инсэктс																															
тарақан	cockroac h	коукраич																															
өрмекш і	spider	спаиде																															
кене	mite	маит																															
жою	destructi on	дестракшн																															
Бас айналу	dizziness	дизинэс																															
зиянкес	pest	пэст																															
<p>End Соңы</p>	<p><i>Two stars one wish – Екі жұлдыз бір тілек</i></p> <p>«SMS»</p> <p>Reflection- -How was the lesson?</p> <p>Was it clear?</p>			<p>Google Classroom</p>																													

Long term plan unit: Ұзақ мерзімді жоспарлау бөлімі: <i>Компьютер негіздері /</i> <i>Computer basics</i>	Мектеп: «А.Н.Бубенцов атындағы орта мектеп-мектепке дейінгі шағын орталығымен» КММ	
	Teacher name: Bibayeva Nazym Мұғалімнің аты-жөні: Бибаева Назым	
Date: Мерзімі:	Grade: 8 Сынып : 8	Number of the lesson: №3 Сабақ №3
Theme of the lesson: Encoding information Сабақтың тақырыбы: Кодтау туралы ақпарат		
Learning objectives (s) that this lesson is contributing to: Сабақ негізделген оқу мақсаты (мақсаттары):	Get information about encoding, decoding, decoding information.	
	Ақпаратты кодтау, код, декодтау, санды ақпаратты беру туралы мағлұмат алады.	
Lesson objectives: Сабақ мақсаттары:	1.All learners will be able to:	
	Know the types, types of information, methods of processing, volume and measurement units. Know how to provide information to your computer, why the binary system is suitable for the computer, and the features of the digital information coding.	
	1.Барлық оқушылар:	
	Ақпараттың түрлерін, қасиеттерін, өңдеу тәсілдерін, көлемі мен өлшем бірліктерін біледі біледі. Компьютерге ақпаратты қалай берілетінін,неліктен екілік жүйе компьютер үшін қолайлы екенін, сандық ақпараттарды кодтаудың ерекшеліктерін біледі.	
	2.Most learners will be able to:	
	Know how the information is encoded, why the binary system is suitable for the computer and know the features of the digital information coding.	
	2.Оқушылардың көбісі:	
	Берілген ақпараттың кодтау жолын біледі, неліктен екілік жүйе компьютер үшін қолайлы екенін, сандық ақпараттарды кодтаудың ерекшеліктерін біледі.	
3.Some learners will be able to:		

	Uses the measurement of the size of the information provided.			
	3.Кейбір оқушылар:			
	Берілген ақпараттың көлемін өлшеп кодтау амалын қолданады.			
Terminology Терминология	to encode-кодтау-кодирования amount-мөлшер-количество character-таңба-символ	Measurement-өлшем-измерения Collection- жинақ-коллекция To measure-измрять-өлшеу		
Plan / Жоспар				
Сабақтың жоспарланған кезеңдері/ Уақыт	Мұғалімнің іс әрекеті/Teacher's action	Оқушының іс әрекеті/ Student activity	Бағалау/ Evaluation	Ресурстар/ Resources
Beginning 5 min Басталуы 5 минут Ой толғау 3 мин Creativity	Greetings, divisions, definition of group leader. Remember the technical safety rules used in the office of information science. Сәлемдесу, топқа бөлу, топ басшыны анықтау. Информатика кабинетінде қолданатын техникалық қауіпсіздік ережесін еске алу. What size units do you know? How Do You Understand Coding? Қандай өлшем бірліктерін білесіңдер? Кодтау деген сөзді қалай түсінесіңдер?	Амандасады Психологиялық ахуалға қатысады Сұрақтарға жауап береді	Мақтау	Geometric shapes. Evaluation sheet Геометриялық фигуралар. Бағалау парағы Personal work Жеке жұмыс

<p>Middle NEW TOPIC Aktivity 30 min</p>	<p>Students in each group are provided with numbers 1, 2, 3. Information №1 is encoded in "Information encoding", № 2 "Decoding", № 3 "Digital information encoding". She reads the task on her own and explains to each other. Then each person comes to his group. Other students in the group talk. Top executives fill out the evaluation sheet. (3 point scale)</p>	<p>Топтық жұмысқа қатысады</p>	<p>Топ басшылар бағалау парағын толтырады. (3 баллдық шкала)</p>	<p><i>Group work</i></p> <p>Funny smileys, stickers, A4 sheets, markers, appraisals,</p> <p>8th grade textbook</p> <p>Highest Score '5'</p>
<p>Practice</p>	<p>Practice №1 sheet 12 Practice №2 sheet 13</p>			<p><i>Couple work</i></p> <p>level tasks, evaluation sheet</p>
<p>Ортасы ЖАҢА ТАҚЫРЫП</p>	<p>Әр топтағы оқушыларға 1, 2, 3 нөмірлері беріледі.№ 1-і "Ақпаратты кодтау", №2 -і "Декодтау",№3 "Сандық ақпаратты кодтау" туралы кітаптан мағлұмат алады. Тапсырманы өз беттерімен оқып түсініп, бір-біріне түсіндіреді. Содан соң әркім өз тобына келіп түсіндіреді. Топтағы басқа оқушылар әңгімелейді.</p>			<p>3rd level - «5» 2nd level - "4" Level 1 - '2'</p>
<p>Тәжірибе</p>	<p>Жаттығу №1 12 бет Жаттығу №2 13 бет</p>			<p><i>Топтық жұмыс</i></p> <p>Көңілді смайликтер, стикерлер, А4 парағы, маркерлер, бағалау парағы,</p> <p>8 сынып оқулығы</p> <p>Ең жоғарғы ұпай «5»</p> <p><i>Жұптық жұмыс</i></p>

				деңгейлік тапсырмалар, бағалау парағы 3 деңгей – «5» 2 деңгей – «4» 1 деңгей – «2»
End Formation of competence 2 min Соңы Құзырлылық қалыптастыру Бекіту 2 мин	1. What is the size of the text file with 100 symbols? 2. Convert the following symbols to binary: V, I, N, A, R, Y? 1. 100 символы бар мәтіндік сүзгінің мөлшері қандай? 2. Төмендегі таңбаларды екілік кодқа түрлендіруге болады ма: V, I, N, A, R, Y?	Сұрақтарға жауап береді	ҚБ: «Фишкалар»	<i>Personal work</i> evaluation sheet, 8th grade textbook <i>Жеке жұмыс</i> бағалау парағы, 8 сынып оқулығы
Cheat - appraisal Reflexes (3 min) Бағалау <i>Рефлексия</i> <i>(3 мин)</i>	Knowledge Tree. What Did I Learn? What do I want to know? Білім ағашы Не білдім? Не білгім келеді?			
Evaluation (2 min) Бағалау (2 мин)	The leader of the group fill in the assessment sheet and pass it to the teacher (accumulation, evaluation) Топ басшылар бағалау парағын толтырып мұғалімге тапсырады (жинақтау, бағалау)			15-12 - 5 11- 8 – 4 8- 5 – 3 4 -1 - 2

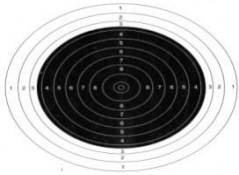
Date:	ФИО учителя:	
класс: 8	Teacher's Name:	
grade:	Присутствовало:	Отсутствовало:
	Attended:	Absent:

Тема урока The theme of the lesson:	WHAT IS CHEMISTRY? (Что изучает химия?) PHYSICAL AND CHEMICAL CHANGES (физические и химические явления)												
План урока During the lesson, the goal to achieve	Общие сведения о химии												
Цель урока Lesson objectives:	Предоставление полной информации о химических и физических явлениях, предоставление общей информации о предмете изучения английских терминов.												
Критерии оценивания Evaluation criteria:	<i>Участники будут оцениваться на предмет их знания предмета химии и умения различать физические и химические явления;</i> <i>Каждый из этих примеров может отличить их от английского</i>												
Глоссарий: Language objectives:	<p>Предметная лексика и терминология:</p> <table border="1"> <tr> <td>Химия</td> <td>Chemistry</td> </tr> <tr> <td>Химическое явление</td> <td>Chemicalchange</td> </tr> <tr> <td>Физическое явление</td> <td>Physicalchange</td> </tr> <tr> <td>явление</td> <td>change</td> </tr> <tr> <td>вещества</td> <td>substances</td> </tr> <tr> <td>свойства</td> <td>properties</td> </tr> </table> <p>Диалог : Chemistry studies.... It is physical phenomena.... It is a chemical phenomenon..... When fermenting milk.....</p>	Химия	Chemistry	Химическое явление	Chemicalchange	Физическое явление	Physicalchange	явление	change	вещества	substances	свойства	properties
Химия	Chemistry												
Химическое явление	Chemicalchange												
Физическое явление	Physicalchange												
явление	change												
вещества	substances												
свойства	properties												
Образовательные ценности	<i>Дружественные отношения,</i> <i>Знай свой язык и уважай свой язык!</i>												
Межпредметные связи	<i>Физика и английский</i>												
Предыдущие знания	<i>Химия, Физика, Молния, Сжигание, Открытие</i>												

План урока

План урока: Move of the lesson:	задания, запланированные на занятие:Tasks and exercises:	Ресурсы: Resurse:
Орг.	Эпиграф: «Химия будущее человечества	Стикеры

<p>момент Organizational moment 5 минут</p>	<p>Слова учителя. Good afternoon dear children! I'm very glad to see you! How are you today? What date is it today? Who is absent today?</p> <p>Ответ учащихся. Деление класса: I-топ; II-топ; III-топ; Проверьте предыдущие знания: Activating previous knowledge: Спросите учащихся, что они знают о «химии» 1. What is chemistry? ответы учеников: 1-уч: Chemistry is one of the branches of natural sciences 2-уч: Chemistry teaches the properties of matter. Сжигание бумаги 1. Paper burning 1. Кость овцы 2. Sheep bending (Попросите учеников провести различие между этими двумя явлениями) Определение темы урока с помощью этих примеров.</p>																
<p>Основная часть: Main part: 30 минут</p>	<p><i>Демонстрационные эксперименты (мультимедиа) - показ химических и физических явлений с интерактивной доски. Учитель раздает карты предварительной раздачи. Show video. Teacher distributes pre-distribution cards.</i></p> <p>1-задание: (1-task): Заполните таблицу: Refills the table:</p> <table border="1" data-bbox="336 1037 1177 1626"> <thead> <tr> <th></th> <th>Physical Change:</th> <th>Chemical Change:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Скисание молока Milk breakdown</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Таяние льда Ice melting</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Горение серы Burning sulfur</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Идет дождь It's raining</i></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Правильный «+».</i> <i>It's marked with a "+" symbol.</i> 2-задание: (2-task): На английском языке дайте определение химическим явлениям и физическим явлениям: «Physical Change: The change in physical properties. Color, physical state, odor, taste, solubility, hardness, conductivity are some physical properties» «Chemical Change: The change in chemical properties. Flammability, acidity and reactivity with water are some chemical properties» 3-задание: (3-task): ученики пишут 4 примера, связанных с их рабочими тетрадами. Затем он проверяет студента с ней</p>		Physical Change:	Chemical Change:	<i>Скисание молока Milk breakdown</i>			<i>Таяние льда Ice melting</i>			<i>Горение серы Burning sulfur</i>			<i>Идет дождь It's raining</i>			<p>Видео просмотр</p> <p>карточки cards</p>
	Physical Change:	Chemical Change:															
<i>Скисание молока Milk breakdown</i>																	
<i>Таяние льда Ice melting</i>																	
<i>Горение серы Burning sulfur</i>																	
<i>Идет дождь It's raining</i>																	

	<p>(Г) Определите, что это за явление по карточкам в карточках:</p> <p>Physical change: Chemicalchange:</p> <p>1 2</p> <p>3 4</p>	
Закрепление Assigning a lesson	<p>T:1.What is chemistry? S: 1.Chemistry is one of the branches of natural sciences 2.Chemistry teaches the properties of matter. T:How much is the change? S:The changes are divided into two: chemical and physical T: What is chemical change? S: 1.Chemical change means that matter is the second substance to one substance. 2.The change in chemical properties. T:What is physical change ? S:1. The change in physical properties. Color, physical state, odor, taste, solubility 2. There is a physical change in iron deficiency.</p>	Глоссарий Terminological Dictionary
Домашнее задание Homework 1мин	Выучить понятия Understand definitions	
Рефлексия Conclusion 4 минут	 <p>Отражение через «объективную» стратегию</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Что вы узнали на уроке What new things have you learned in class? 2. В чем заключалась проблема?What was hard? 2. Как вы оцениваете свою группу?How do you value your team? <p>Записывать на наклейки свои пожелания и складывать их в «корзину идей». Учитель оценивает работу класса. Лучшие ответы определяют. Writing to the stickers his wishes and putting them in the "basket of ideas." The teacher evaluates the work of the class. The best answers determine.</p>	Стикер Sticker

дата:	ФИО учителя:
Date:	Teacher's Name:

класс: 8	Присутствовало:	Отсутствовало
grade:	Attended:	
		Absent:
Тема урока: The theme of the lesson:	CHEMICAL TERMS AND DEFINITIONS (Химические термины и понятия)	
Успех в конце урока (план урока) During the lesson, the goal to achieve	По химическим терминам и понятиям расширенная информация	
Цель урока Lesson objectives:	Создание условий для полного изучения химических терминов и понятий. Преподавание английского названия химических терминов	
Критерии оценивания Evaluation criteria	<i>Участники оцениваются с точки зрения их способности описывать химические термины и понятия на английском, русском и казахском языках. Может различать названия предметов, отображаемых на каждой карточке, и может называть их по-английски</i>	
гlossарий: Language objectives:	Предметная лексика и терминология: История химии-history of chemistry, Химическая реакция -chemical reaction Химическая посуда -chemical containers Химическое оборудование -chemical equipment Элемент-elements Молекула -molecules Атом - atoms смеси -mixtures плавление-melting замерзание-freezing испарение-evaporations Конденсация -condensation Сублимация-sublimation Десублимация-desublimation Полезные слова для общения Name this chemical element.....	
Образовательные ценности	<i>Образование международного уровня Генерация поколения, способного построить хорошие отношения с представителями разных национальностей.</i>	

Межпредметные связи Interdisciplinary communication	<i>Физика английский</i>
Предыдущие знания Previous education	<i>Химия, химические и физические явления</i>

План урока

План урока Move of the lesson:	Задания запланированные: Tasks and exercises:	Ресурсы Resurse:																																																																						
Орг. момент Organization al moment 5 минут	<p>Эпиграф: «Элементы основа химии» приветствие. Good afternoon dear children! I'm very glad to see you! How are you today? What date is it today? Whoisabsenttoday?</p> <p>Привлечение внимания учащихся: Группы: группа I; Группа II; III группа;</p> <p>Проверьте предыдущие знания («Активация предыдущих знаний»Activating previous knowledge): «Химический состав»: Написание из 5 примеров для студентов по химическим и физическим явлениям</p> <p>Определение темы урока с помощью этих примеров</p>	стикеры																																																																						
Основная часть: Main part: 30 минут	<p>Учитель показывает элементы интерактивной доски на казахском, русском и английском именах и символах и повторяет каждый элемент.</p> <p>1.Elements: They are pure. They are made of only one kind of atoms. They can not be decomposed into simpler substances. They are represented by symbols. Let's learn the symbols of some important elements.</p> <table border="1" data-bbox="475 1377 1209 2020"> <thead> <tr> <th>Sy mb ol</th> <th>In English</th> <th>In Russian</th> <th>Symb ol</th> <th>In English</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>H</td> <td>Hydrogen</td> <td>Водород</td> <td>Mg</td> <td>Magnesium</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>Carbon</td> <td>Углерод</td> <td>Ca</td> <td>Calcium</td> </tr> <tr> <td>O</td> <td>Oxygen</td> <td>Кислород</td> <td>Ba</td> <td>Barium</td> </tr> <tr> <td>S</td> <td>Sul ur</td> <td>Сера</td> <td>Al</td> <td>Aluminum</td> </tr> <tr> <td>N</td> <td>Nitrogen</td> <td>Азот</td> <td>Mn</td> <td>Manganese</td> </tr> <tr> <td>P</td> <td>Phosphoro us</td> <td>Фосфор</td> <td>Zn</td> <td>Zinc</td> </tr> <tr> <td>F</td> <td>Fluorine</td> <td>Фтор</td> <td>Fe</td> <td>Iron</td> </tr> <tr> <td>Cl</td> <td>Chlorine</td> <td>Хлор</td> <td>Pb</td> <td>Lead</td> </tr> <tr> <td>Br</td> <td>Bromine</td> <td>Бром</td> <td>Cu</td> <td>Copper</td> </tr> <tr> <td>I</td> <td>Iodine</td> <td>Йод</td> <td>Hg</td> <td>Mercury</td> </tr> <tr> <td>Li</td> <td>Lithium</td> <td>Литий</td> <td>Ag</td> <td>Silver</td> </tr> <tr> <td>Na</td> <td>Sodium</td> <td>Натрий</td> <td>Au</td> <td>Gold</td> </tr> <tr> <td>K</td> <td>Potassium</td> <td>Калий</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Sy mb ol	In English	In Russian	Symb ol	In English	H	Hydrogen	Водород	Mg	Magnesium	C	Carbon	Углерод	Ca	Calcium	O	Oxygen	Кислород	Ba	Barium	S	Sul ur	Сера	Al	Aluminum	N	Nitrogen	Азот	Mn	Manganese	P	Phosphoro us	Фосфор	Zn	Zinc	F	Fluorine	Фтор	Fe	Iron	Cl	Chlorine	Хлор	Pb	Lead	Br	Bromine	Бром	Cu	Copper	I	Iodine	Йод	Hg	Mercury	Li	Lithium	Литий	Ag	Silver	Na	Sodium	Натрий	Au	Gold	K	Potassium	Калий			<p>ИКТ</p> <p>Карточка</p> <p>кестелеptable s</p> <p>карточка</p>
Sy mb ol	In English	In Russian	Symb ol	In English																																																																				
H	Hydrogen	Водород	Mg	Magnesium																																																																				
C	Carbon	Углерод	Ca	Calcium																																																																				
O	Oxygen	Кислород	Ba	Barium																																																																				
S	Sul ur	Сера	Al	Aluminum																																																																				
N	Nitrogen	Азот	Mn	Manganese																																																																				
P	Phosphoro us	Фосфор	Zn	Zinc																																																																				
F	Fluorine	Фтор	Fe	Iron																																																																				
Cl	Chlorine	Хлор	Pb	Lead																																																																				
Br	Bromine	Бром	Cu	Copper																																																																				
I	Iodine	Йод	Hg	Mercury																																																																				
Li	Lithium	Литий	Ag	Silver																																																																				
Na	Sodium	Натрий	Au	Gold																																																																				
K	Potassium	Калий																																																																						

Учитель показывает элементы на карточках, каждая команда говорит участвующим в гонках на трех языках.

1. Заполните таблицу (fills the table):

таңба	қаз	рус	анг
O			
N			
Ca			
Na			
H			
K			

Напишите элементы в письменной форме и заполните таблицу

Задача 2: Каждая команда соревнуется друг с другом, указывая друг на друга.

Задача 3: На «аукционе» каждая группа сможет соревноваться на доске и бороться за предметы, наибольшее количество персонажей получит аукционные награды.

(D) Определяет и определяет элементы, содержащиеся на Картах в периодической системе, а именно:

Закрепление
Assigning a lesson

T: The history of chemistry begins from what age?

S: The history of chemistry begins with a very early age.

T: What is a chemical reaction?

S: 1. Chemical reaction is a chemical phenomenon
2. There are 4 types of chemical reactions:

cards

PCM
Periodic table

Глоссарий
Terminological Dictionary

	<p>1) Formation of precipitate 2) light or heat dissipation 3) Color change 4) gas separation</p> <p>T: What is an element? S: 1. Element is a particular type of atom. 2. Elements can be classified in two groups: A) Metals B) Nonmetals</p>	
Домашнее задание Homework 1 мин	Выучить терминологию Understand terms	
Рефлексия 5 минут	<p>«светофор» стратегия</p> <p>Что узнали на уроке What new things have you learned in class?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Какие были проблемы? What was hard? 2. Как вы оцениваете работу своей группы? How do you value your team? <p>Записывать на наклейки свои пожелания и складывать их в «корзину идей». Учитель оценивает работу класса. Лучшие ответы определяют. Writing to the stickers his wishes and putting them in the "basket of ideas." The teacher evaluates the work of the class. The best answers determine.</p>	светофор

Subject: Biology	School: №	
	Topic: Energy flow	
Date:	Teachers name: Baidildaeva A.B	
Grade: 9	Number present:	absent:
Lesson objectives	<ul style="list-style-type: none"> - Description of energy flow - Энергия ағынын сипаттау 	
Language objective	<p>қоректік тізбек - food chain</p> <p>қоректік тор- nutrient network</p> <p>энергия- energy</p>	

	продуценттер- producers консументтер- consumers редуценттер- reductants сапрофит- saprophyte қоректік деңгей- nutritional level пирамида - pyramid биомасса- biomass																		
Previous learning	ecosystem																		
Planned timings	Planned activities		Resources																
Start 15 minutes	<p><i>Good morning students!</i></p> <p>How are you today?</p> <p>Who is absent today?</p> <p>What date is it today?</p> <p>What day is it ?</p> <p>I think you are ready for our lesson. Let s start new lesson!</p> <p><i>What was your home task?</i></p> <p><i>Complete the table</i></p> <p><i>Factors affecting kidney fanction –New termes</i></p> <table border="1" data-bbox="379 1547 1193 2033"> <thead> <tr> <th>№</th> <th>English</th> <th>Kazakh</th> <th>Russian</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>type</td> <td>түр</td> <td>тип</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>systematize</td> <td></td> <td>систематизация</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td>туыс</td> <td>родственник</td> </tr> </tbody> </table>		№	English	Kazakh	Russian	1	type	түр	тип	2	systematize		систематизация	3		туыс	родственник	Handout tasks
№	English	Kazakh	Russian																
1	type	түр	тип																
2	systematize		систематизация																
3		туыс	родственник																

4	Homo sapiens	саналы адам	
5	double name list		двойная имя

To use new terminology during the lesson

Systematization of living organisms - new terms

№	nglish	Kazakh	Russian
	қоректік тізбек	food chain	пищевая цепочка
	қоректік тор	nutrient network	сеть питательных веществ
	энергия	energy	энергия
	продуценттер	producers	производители
	консументтер	consumers	потребители
	сапрофит	saprophyte	сапрофит
	редуценттер	reductants	восстановители
	биомасса	biomass	биомасса
	пирамида	pyramid	пирамида
	қоректік деңгей	nutritional level	уровень питания

I want you to look at the blackboard

You should find the theme of our lesson with help of these pictures.

Brainstorm

pictures

Main Part
15 minutes

description of the power grid

If you know only one thing about ecosystems, then all living things in an ecosystem must depend on each other for survival. But what is this dependence like?

Every organism living in an ecosystem plays an important role in the flow of energy in the food chain. The role of birds is very different from that of flowers. But both are necessary for the overall survival of the ecosystem and for all other living things.

Ecologists have identified three ways in which living things interact with each other. Organisms are defined as producers, consumers, or decomposers. Consider each role here and their place in the ecosystem.

Manufacturers

The main role of producers is to extract energy from sunlight and convert it into food. Plants, algae and some bacteria are producers. Using a process called photosynthesis, manufacturers use solar energy to convert water and carbon dioxide into food energy. They get their name because, unlike other organisms in the ecosystem, they can produce their own food. It is the primary source of all food in the ecosystem.

Consumers

Many organisms in an ecosystem cannot make their own food. They depend on meeting the nutritional needs of other organisms. They are

	called consumers because they do so - they consume. Consumers can be divided into three classifications: herbivores, predators and stewers.	
Conclusion 15 minutes	Work with the textbook. Students read the texts. Perform the following tasks. Task 1. "Complete the sentence" method The systematic basis was introduced by _____. Linnaeus named _____ as the smallest unit in his system. K. Linnaeus's great contribution to the creation of systematization, the use of binary nomenclature - a double Latin name. In these phrases, the noun is _____ and the adjective is _____. For many common species, the word _____ was introduced as the species name.	Handout tasks

3 – сабақ

№3-lesson

дата : Date:	ФИО учителя:	
класс: 8 grade:	присутствовало: Attended:	отсутствовало: Absent:
Тема урока: The theme of the lesson:	CHEMICAL TERMS AND DEFINITIONS (ХИМИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ)	
Успех урока план урока During the lesson, the goal to achieve	Чтобы дать общую информацию о химических терминах и понятиях	
Цель урока Lesson objectives:	Создание условий для полного изучения химических терминов и понятий. Преподавание английского названия химических терминов	
Критерии оценивания Evaluation criteria	<i>Учащиеся оцениваются с точки зрения их способности описывать химические термины и понятия на английском, русском и казахском языках. Может различать названия предметов, отображаемых на каждой карточке, и может называть их по-английски</i>	

гlossарий: Language objectives:	Предметная лексика и терминология: история химии-history of chemistry, Химическая реакция -chemical reaction Химическая посуда-chemical containers Химическое оборудование -chemical equipment Элемент-elementsМолекула -molecules Атом - atomsсмесь -mixtures плавление-meltingзаморозание-freezing испарение-evaporationsКонденсация -condensation Сублимация-sublimationДесублимация-desublimation Диалог : Name this chemical element.....
Образовательные ценности	<i>образование международного уровня Генерация поколения, способного построить хорошие отношения с представителями разных национальностей.</i>
Межпредметные связи	<i>Физика английский</i>
Предыдущие знания	<i>Химия, химические и физические явления</i>

План урока

Этапы урока Move of the lesson:	Задания во время урока: Tasks and exercises:	Ресурсы Resurse:												
Орг. момент Organizational moment 5 минут	Эпиграф: «элементы основа химии» приветствие. Good afternoon dear children! I'm very glad to see you! How are you today? What date is it today? Who is absent today? Привлечение внимания учащихся к классной комнате. Группы: группа I; Группа II; III группа; Проверьте предыдущие знания («Активация предыдущих знаний»): «Химический состав»: Написание из 5 примеров для учащихся по химическим и физическим явлениям Определение темы урока с помощью этих примеров.	стикеры												
Основная часть: Main part: 30 минут	Учитель спрашивает каждый элемент на интерактивной доске на казахском и английском языках. Учитель показывает элементы на карточках, каждая команда говорит участвовать в гонках на трех языках. Задание 1. Заполняет таблицу: Заполните пустые ячейки: Fill blank spaces:	ИКТ карточки cards												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Symbol</th> <th>In English</th> <th>In Russian</th> <th>Symbol</th> <th>In English</th> <th>In Russian</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>H</td> <td></td> <td>Водород</td> <td></td> <td>Magnesium</td> <td>Магний</td> </tr> </tbody> </table>	Symbol	In English	In Russian	Symbol	In English	In Russian	H		Водород		Magnesium	Магний	
Symbol	In English	In Russian	Symbol	In English	In Russian									
H		Водород		Magnesium	Магний									

				m		
C	Carbon		Ca	Calcium		
	хуген	Кислород	Ba		Барий	
S		Сера	Al		Алюминий	
N	Nitrogen			Manganes e	Марганец	ПСМ tables
	Phosphorous	Фосфор	Zn	Zinc		
F		Фтор	Fe		Железо	
Cl	Chlorine		Pb	Lead		
	Bromine	Бром	Cu		Медь	
I	Iodine			Mercury	Ртуть	карточки cards
Li	Lithium	Литий	Ag	ilver		
Na		Натрий	Au		Золото	
K		Калий				Periodic table
	<p><i>Task 2: Напишите химические вещества каждого из следующих предметов?</i> What is the chemical symbol for each of the following elements? I-топ: a) iron; b) silver; c) phosphorus; d) calcium: e) mercury; f) nickel. II-топ: a) magnesium; b) manganese: c) cobalt: d) argon: e) silicon; f) beryllium. <i>Task 3Название каждого из следующих элементов является родительским:?</i> What is the name of each of the following element? I-топ: a) K; b) Al; c) C; d) N; e) Ne; f) Na; g) O; h) Os; i) He. II-топ: a) H; b) Rb; c) Ba; d) Sr; e) S; f) Xe; g) F; h) Cl; i) Bi.</p>					
Закрепление Assigning a lesson	<p>T: What is melting? S:1)melting - change of a solid substance to a liquid substance. 2) Melt is the working material in the steelmaking process, in making glass, and when forming thermoplastics T: what is freezing? S:1.Freezing - it is a change of a liquid substance to a solid substance. 2.Freezing is a physical phenomenon. 3.Molecules do not change during freezing T: What is evaporation? S: 1.The process of evaporation of the liquid evaporate. 2.Water evaporates during evaporation.</p>					Глоссарий Terminological Dictionary
Домашнее задание Homework 1мин	Выучить терминологию Understand definitions					
Рефлексия 5 минут	«светофор »					светофор

		
	<p>2. Что сегодня вы узнали нового? What new things have you learned in class?</p> <p>3. Какие были трудности? What was hard?</p> <p>4. Как вы оцениваете работу своей группы? How do you value your team?</p> <p>Записывать на наклейки свои пожелания и складывать их в «корзину идей». Учитель оценивает работу класса. Лучшие ответы определяют. Writing to the stickers his wishes and putting them in the "basket of ideas." The teacher evaluates the work of the class. The best answers determine.</p>	

№ 4 – сабақ Lesson: № 4

дата: Date: 26.09.2021 класс: 8 Grade	ФИО учителя: Teacher's Name: присутствовало: Attended:	отсутствовало: Absent:
Тема урока The theme of the lesson:	CHEMICAL EQUIPMENT (Химическое оборудование)	
Успех в конце урока (план урока) During the lesson, the goal to achieve	Общая информация о химических веществах, ознакомление с английскими названиями	
Цели урока Lesson objectives:	Создание условий для полного изучения химических веществ. Преподавание английского названия химических ингредиентов	
Критерии оценивания	Участники будут оцениваться по химическим веществам на английском, русском и казахском языках. Может различать названия предметов, отображаемых на каждой карточке, и может называть их по-английски	

Глоссарий Language objectives:	Предметная лексика и терминология: Защитные очки-Gogglesгорелка-burner мерный цилиндр-graduated cylinder стеклянный стержень-stirring rodСтакан -beaker Зажим для колбы-test tube clampвесы-balance Мерная колба-volumetric flaskопыт-funnel (штатив)- stand Эрленмейра колба-Erlenmeyer flaskКруглый зажим-ring clampпробирка-test tube Диалог : Name this chemical equipment
Образовательные ценности	<i>Образование международного уровня Генерация поколения, способного построить хорошие отношения с представителями разных национальностей.</i>
Межпредметные связи	<i>Физика английский</i>
Предыдущие знания	<i>Химия, химические и физические явления</i>

План урока

Этапы урока Stage of the lesson	Задания на урок: Tasks and exercises	Ресурсы Resurse:												
Орг.моментOrganizational moment 5 минут	Эпиграф: «Элементы основа химии» приветствие. Good afternoon dear children! I'm very glad to see you! How are you today? What date is it today? Who is absent today? Привлечение внимания учащихся к классной комнате. Группы: группа I; Группа II; Проверьте предыдущие знания: «химический диктант»: Письменная работа на знание учениками химических терминов и понятий; Написать новую тему на доске	стикеры												
Основная часть 30 минут	Учитель отображает иллюстрации химического оборудования на интерактивной доске. Ученикам напомним, что каждый контейнер имеет название на трех языках, а названия контейнеров указаны заранее. <table border="1" data-bbox="368 1646 1316 2027"> <thead> <tr> <th>№</th> <th>Название хим. Посуды на русском</th> <th>На английском</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Защитные очки</td> <td>Goggles</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>горелка</td> <td>burner</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Мерный цилиндр</td> <td>graduated cylinder</td> </tr> </tbody> </table>	№	Название хим. Посуды на русском	На английском	1	Защитные очки	Goggles	2	горелка	burner	3	Мерный цилиндр	graduated cylinder	картинки хим посуда
№	Название хим. Посуды на русском	На английском												
1	Защитные очки	Goggles												
2	горелка	burner												
3	Мерный цилиндр	graduated cylinder												

4	Стержень для перемешивания	stirring rod	
5	Щипцы для тигля	crucible tongs	pictures
6	Стақан	beaker	
7	Держатель пробирок	test tube clamp	chemical container
8	весы	balance	S
9	Мерная колба	volumetric flask	
10	воронка	funnel	
11	Фарфоровая чашка	mortar and pestle	
12	Штатив для пробирок	test tube rack	карточка card
13	Моющая бутылка	wash bottle-	
14	(штатив)	stand	
15	Колба Эрленмейера	Erlenmeyer flask	
16	Круглый зажим	ring clamp	
17	пробирка	test tube	
18	Фильтровальная бумага	filter paper	
19	Мерная пипетка	volumetric pipet	

Task 1:

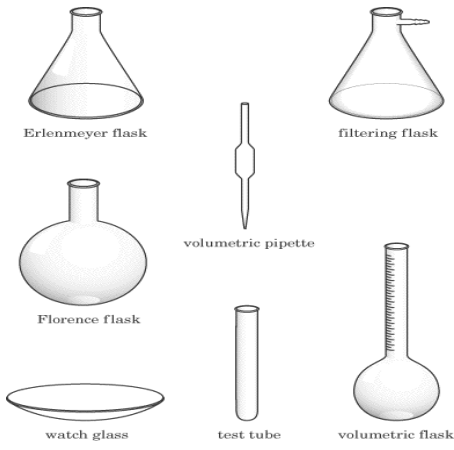

Учитель показывает рисунки карточек от каждой карточки каждой группе, и каждая команда говорит, что они называются на трех языках. Рисует изображения химических контейнеров в своих рабочих тетрадях и записывает их названия на трех языках.

Задача 2: Каждая команда показывает друг другу чертежи инструмента и борется за имя. Each team will show each other the drawings and compete with each other.

Task 3: Демонстрация оборудования учителя на трех языках

The demonstration of the teacher's equipment in three languages is a demonstration.

Task 4: Индивидуальные ученики из каждой группы выходят к

	<p><i>доске и соревнуются с названиями приборов.</i> Individually-to-individual students from each group go out on the board and compete with the names of the dishes.</p> <p style="text-align: center;">Erlenmeyer flask filtering flask Florence flask volumetric pipette watch glass test tube volumetric flask</p>	
<p>Закрепление Assigning a lesson</p>	<p>T: What are glasses for in the laboratory? S:1.Goggles-protects eyes from chemical splashes 2.Glasses are put on to prevent chemical reagents from getting into the eye T: Why it stirring rod is used? S:1.stirring rod-used for stirring 2.Stirring rod are chemical equipment T: why ittest tube is used? S:Test tube- open tube used to hold liquids</p>	<p>глюссарий Terminological Dictionary</p>
<p>Дом задание Homework 1мин</p>	<p>Выучить терминологию Understand terms</p>	
<p>Рефлексия 5 минут</p>	<p>Отражение через стратегию «две звезды - одно желание»</p> <p style="text-align: center;"><i>Екі жұлдыз, бір тілек — дісі</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Что изучили нового? What new things have you learned in class? 2. Какие были трудности?What was hard? 3. Как сегодня работала ваша группа? How do you value your team? 	<p>traffic light</p>

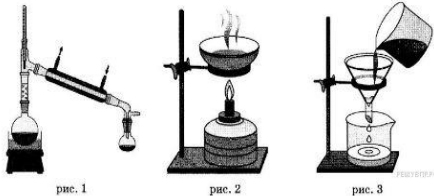
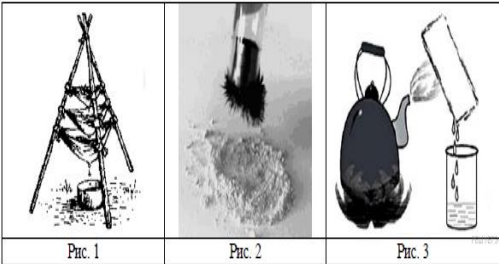

	<p>Записывать на наклейки свои пожелания и складывать их в «корзину идей». Учитель оценивает работу класса. Лучшие ответы определяют.</p> <p>Writing to the stickers his wishes and putting them in the "basket of ideas." The teacher evaluates the work of the class. The best answers determine.</p>	
--	---	--

дата: Date: 18.10.21г	ФИО учителя: Teacher's Name:	
класс: grade:	присутствовало: Attended:	отсутствовало: Absent:
Тема урока Lesson objectives:	MIXTURES (Homogeneous Mixtures, heterogeneous Mixtures) (смеси их виды гомогенные и гетерогенные)	
Ожидаемый результат	Общая информация об ингредиентах, их виды презентации	
Цель урока Lesson objectives:	Создать условия для полного изучения ингредиентов. Учите английские названия ингредиентов	
Критерии оценивания	<i>Участники будут оцениваться по типам ингредиентов на английском, русском и казахском языках. Они могут различать типы примесей на каждой карточке и могут называть их на английском языке.</i>	
Глоссарий Language objectives:	предметная лексика и терминология: Compound, pure substance, mixtures, homogeneous mixtures, heterogeneous mixtures Диалог : If two or more substances mix with each..... Salty water, sugary water, alcohol-water.... They don't have uniform appearance.....	
Идеологические ценности	<i>Образование международного уровня Генерация поколения, способного построить хорошие отношения с представителями разных национальностей.</i>	
Межпредметная связь	<i>Физика английский язык</i>	
Предыдущие знания	<i>Химическое оборудование, реагенты, химические термины</i>	

План урока

Этапы урока Move of the lesson:	Задания на урок: Tasks and exercises:	Ресурсы Resurse:
Оргмомент Organizational	приветствие. Good afternoon dear children! I'm very glad to see you! How are you today?	стикеры

<p>moment 5 минут</p>	<p>What date is it today? Who is absent today?</p> <p>Привлечение внимания учащихся к классной комнате. Группы: группа I; Группа II; Проверьте свои предыдущие знания Activating previous knowledge: «химиялық диктант»: "Chemical dictation": Записать учащимися английское определение ингредиентов и их типов в своей рабочей тетради. Writing the student's English definition of ingredients and their types in their workbooks.</p>													
<p>Основная часть Main part 30 минут</p>	<p>Продемонстрируйте практику перед началом нового урока. Demonstrate a practice before starting a new lesson.</p> <p>Методы разделения смеси Methods of mixture separation Task 1: 1. заполните таблицу:</p> <table border="1" data-bbox="379 817 1297 1877"> <thead> <tr> <th data-bbox="387 817 973 992"> Методы разделения Methods of distribution </th> <th data-bbox="981 817 1289 992"> символ Symbol </th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="387 1003 973 1171"> метод намагничивания magnetization method </td> <td data-bbox="981 1003 1289 1171"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="387 1182 973 1350"> Испарение evaporation </td> <td data-bbox="981 1182 1289 1350"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="387 1361 973 1529"> Осадок deposition </td> <td data-bbox="981 1361 1289 1529"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="387 1541 973 1709"> Фильтрация Filtration </td> <td data-bbox="981 1541 1289 1709"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="387 1720 973 1877"> Кристаллизация crystallization </td> <td data-bbox="981 1720 1289 1877"></td> </tr> </tbody> </table> <p>Разберите и заполните таблицу Disassemble and fill table</p> <p>Task 2: Работа по картинке: Picture work:</p>	Методы разделения Methods of distribution	символ Symbol	метод намагничивания magnetization method		Испарение evaporation		Осадок deposition		Фильтрация Filtration		Кристаллизация crystallization		<p>Хим посуда Chemical containers and reagents</p> <p>table</p> <p>Pictures</p>
Методы разделения Methods of distribution	символ Symbol													
метод намагничивания magnetization method														
Испарение evaporation														
Осадок deposition														
Фильтрация Filtration														
Кристаллизация crystallization														

	 	
<p>Закрепление Assigning a lesson</p>	<p>T: what is pure substance? S: pure substance consists of only one particle of matter. 2. Pure substances such as oxygen, hydrogen, iron, etc. belonging to the</p> <p>T: What is a compound? S: Compounds: They are pure. They are made of at least two types of atoms. They are shown by formulas. Water Sodium chloride Hydrochloric acid Carbon dioxide Acetic acid Ethyl alcohol Sucrose</p>	<p>Глоссарий Terminological Dictionary</p>
<p>д/з Homework 1 мин</p>	<p>Выучить терминологию Understand terms</p>	
<p>рефлексия 5 минут</p>	<p>Светофор</p> <p>Что узнали на уроке What new things have you learned in class?</p> <p>1. Какие были проблемы? What was hard? 2. Как вы оцениваете работу своей группы? How do you value your team?</p> <p>Записывать на наклейки свои пожелания и складывать их в «корзину идей». Учитель оценивает работу класса. Лучшие ответы определяют. Writing to the stickers his wishes and putting them in the "basket of ideas." The teacher evaluates the work of the class. The best answers determine.</p>	<p>светофор</p>

№8 урок дата:08.11.21г	№8-lesson ФИО учителя:	
класс: 9	присутствовало: Attended:	Отсутствовало: Absent:
Тема урока: The theme of the lesson:	CLASSIFICATION OF ELEMENTS (классификация элементов)	
Ожидаемый результат During the lesson, the goal to achieve	Общая информация о классификации химических элементов	
Цель урока: Lesson objectives:	Создание условий для полного изучения классификации химических элементов. Дать подробную информацию о классификации химических элементов, научить терминам, связанным с английскими темами.	
Критерии оценивания Evaluation criteria	Участники будут оцениваться на предмет того, что они называют химическим элементом, и того, как они могут различить свою классификацию;Каждый из этих примеров может отличить их от английского	
гlossарий: Language objectives:	<p>Предметная лексика и терминология: Изотоп-isotope, металдар-metals, бейметалдар-Nonmetals Қосылыстар-Compounds, Сутек-Hydrogen, Көміртек-Carbon, Оттек-Oxygen, Күкірт –Sulfur, Азот-Nitrogen, Фосфор-Phosphorous, Фтор-Fluorine, Хлор –Chlorine, Бром –Bromine, Йод –Iodine, Литий- Lithium, Натрий-Sodium, Калий-Potassium, Магний -Magnesium, Кальций-Calcium, Барий-Barium, Алюминий-Aluminum, Марганец-Manganese, Мырыш -Zinc, Темір –Iron, Қорғасын-Lead, Мыс-Copper</p> <p>Диалог : Name this chemical element.....</p>	
ценности	Дружественные отношения, Знай свой язык и уважай свой язык!	
Межпредметная связь Interdisciplinary communication	английский	
Предыдущая знания Previous education	Химические понятия и термины, химическое оборудование, периодическая система	

План урока

Этапы урока Move of the lesson:	Задания выполняемые на уроке: Tasks and exercises:	Ресурсы Resurse:
---------------------------------	---	---------------------

<i>O</i>		
<i>C</i>		
<i>Cu</i>		
<i>P</i>		
<i>Ca</i>		
<i>K</i>		
<i>H</i>		
<i>B</i>		

Пишите имена на русском и английском языках. Write the names in Kazakh and in English.

Elements can be classified in two groups:

Elements

Metals Nonmetals

(*Na, Mg, Ag m.б.*) (*S, C, O, H m.б.*)

A) Metals: Most of the elements are metals.

Ex: Li, Na, K, Ca, Mg, Ba, Al, Fe, Cu, Zn,
Hg, Ag, Au, Mn ...

- They conduct heat and electricity.
- They are all solid at room temperature.
- Metals have shiny colors (lustrous).
- They can be drawn into wires (ductile).
- They can be hammered into sheets (malleable).

B) Nonmetals: There are a few nonmetals. They are H, C, N, P, O, S, F, Cl, Br, I.

- They don't conduct heat and electricity.
- They can be found in solid, liquid or gas states.
(H, N, O, F, Cl are gases,
Br is liquid, S, P, I are solid).
- They are not lustrous.
- They are not ductile.
- They are not malleable.

3-Задача: запомнить таблицу: Memorizetable:

Formula	Name
H ₂ O	Water
NaCl	Sodium chloride
HCl	Hydrochloric acid
CO ₂	Carbon dioxide
CH ₃ COOH	Acetic acid
C ₂ H ₅ OH	Ethyl alcohol
C ₁₂ H ₂₂ O ₁₁	Sucrose
C ₆ H ₁₂ O ₆	Glucose

Определите название предмета с помощью карточек:

закрепление Assigning a lesson

T: What property is characteristic of metals

S: 1. Metal properties are characteristic

2. metals have a crystal lattice, a gloss, a density

-heraties metal – chromium

-the heaviest metal is osmium

-the lightest metal - lithium

T: What is a hydrogen?

S: -The symbol of hydrogen H

-Hydrogen has a gas state

-Molecular formula of hydrogen H₂

-Hydrogen has 1 atomic mass

T: What is a carbon?

S:

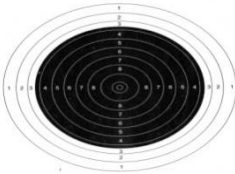
1. The symbol of carbon C

2. Carbon has a solid state

3. The diamond consists of carbon

T: What is an oxygen?

гlossари
йTermin
ological
Dictionar
у

	<p>S:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The symbol of oxygen O 2. Molecular formula of hydrogen O₂ 3. In the atmosphere, oxygen contains 21 percent (%). 4. Oxygen has 16 atomic mass 5. Oxygen has 8 protons, 8 neutrons and 8 electrons. <p>T: What is a sulfu?</p> <p>S:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The symbol of sulfur S 2. Sulfur has 16 protons, 16 neutrons and 16 electrons. 3. Sulfur has 16 atomic mass 4. In the periodic table sulfur has 16 atomic number. 	
Дом задание Hometask 1мин	Выучить термины Understand terms	
Рефлексия 5 минут	<p>«Отражение объекта через стратегию «Объект»»</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. 5. Что нового вы узнали в классе? What new things have you learned in class? 6. 6. Что было трудно?What was hard? 7. 7. Как вы оцениваете свою группу? How do you value your team? <p>Записывать на наклейки свои пожелания и складывать их в «корзину идей». Учитель оценивает работу класса. Лучшие ответы определяют.</p> <p>Writing to the stickers his wishes and putting them in the "basket of ideas." The teacher evaluates the work of the class. The best answers determine.</p>	

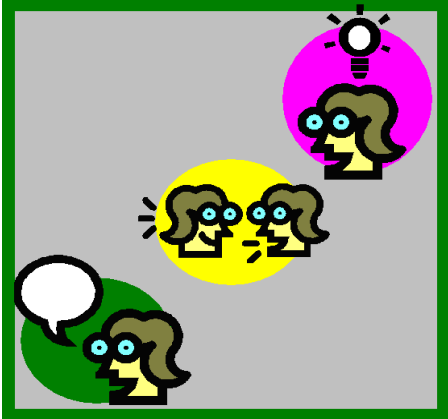
<p>№12сабак дата : 29.11.21г Date: класс: grade:</p>	<p>№12-lesson ФИО учителя: Teacher's Name: присутствовали: отсутствовали: Attended: Absent:</p>
<p>Тема урока: The theme of the lesson:</p>	<p>PERCENTAGE COMPOSITION. THE MOLE CONCEPT (Моль.)ПРОЦЕНТНЫЙ СОСТАВ.</p>

Ожидаемый результат During the lesson, the goal to achieve	Предоставить общую информацию о составе и содержании вещества
Цель урока: Lesson objectives:	Создание условий для полного знания состава . Узнайте, как рассчитать количество вещества и его английскую терминологию
Критерии оценивания: Evaluation criteria:	<i>Учащиеся делятся тем, что они знают о количестве вещества и вещества, и оцениваются на основе формулы, рассчитанной по формуле;</i> <i>Каждый из этих примеров может отличить их от английского</i>
Глоссарий Language objectives:	Предметная лексика и терминология: Количество элемента-mole объем-volume Масса mass Авогадро закон-Avagadro's number К.ж. 22,4л-22,4 L at STP Диалог : The mole number is..... Let us explain these... 1 mole contains $6,02 \cdot 10^{23}$ atoms.... 4 moles of sodium....
Образовательные ценности	<i>Дружеские отношения</i> <i>Знай свой язык и уважай свой язык!</i>
Межпредметная св Interdisciplinary communication	<i>Физика английский язык</i>
Предыдущие знания Previous education	<i>Атом, атомная масса, молекулярная масса, вклад, химическая формула</i>

План урока

Этапы урока Move of the lesson:	Виды упражнений, запланированных на занятие: Tasks and exercises:	Ресурсы Resurse:
Оргмомент Organizational moment 5 минут	приветствие. Good afternoon dear children! I'm very glad to see you! How are you today? What date is it today? Who is absent today? Перенос внимания учащихся на занятия. Группы: группа I; Группа II; III группа; Проверьте предыдущие знания (Activating previous knowledge):: Чтобы дать учащимся примеры "молекулярной массы" Give students examples of "molecular mass" I- топ: CuSO₄, НОН II- топ: AgCl, HNO₃ III- топ: HgO, H₃PO₄ (Каждая группа находит молекулярную массу этих примеров и проверяет друг друга)	стикер
Основная часть Mainpart	<i>Какое количество вещества?</i>	

<p>30 минут</p>	<p>The mole number is a chemical unit. It provides us with many advantages. For example, we say the distance between two cities in km not in cm or mm. Also, we can make transitions among volume, mass, and number of atoms or molecules by means of the mole number.</p> <p>Now, we will learn the relationships between mole number and volume, mass, and number of atoms or molecules.</p> <p>Let us explain these relationships with an analogy. Suppose that mole number is n; mass is m, volume is V; and the number of atoms or molecules is N.</p> $n = N/N_A$ $n = V/22,4$ $n = m/A_w \text{ or } M_w$ <p>1 mole contains $6,02 \cdot 10^{23}$ atoms for an element and $6,02 \cdot 10^{23}$ molecules for a compound. $6,02 \cdot 10^{23}$ is called Avagadro's number and abbreviated by N_A. If we show this relationship by a formula, we get</p> $n = N/N_A \quad n : \text{mole number} ; N : \text{number of atoms or molecules}$ <p>Task 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) $12,04 \cdot 10^{24}$ iron atoms b) $3,01 \cdot 10^{22}$ water molecules c) $24,08 \cdot 10^{20}$ potassium atoms <p>N_A : Avagadro's number</p> <p>Task 2: How many atoms are there in I, II, III – группа:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 4 moles of sodium b) 0,1 mole of magnesium c) 2 moles of carbondioxide <p>Task 3: Calculate the mole number of</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 112 g of iron b) 2,4 g of carbon c) 16 g of oxygen d) 20 g of sodium hydroxide e) 4,9 g of sulphuric acid f) 12 g of acetic acid 	<p>карточка cards</p>
<p>Закрепление Assigning a lesson</p>	<p>T: what is the mole?</p> <p>S:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The mole number is a chemical unit. 2. Unit of measurement of quantity of matter - mole 	<p>Глоссарий Terminological Dictionary</p>

	<p>T: How do we calculate the volume?</p> <p>S:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The mole is multiplied by 22.4 liters. 2. To find the volume, it is necessary to divide the mass by the density of matter <p>T: how to calculate out the mass?</p> <p>S:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. To find the mass of the substance, it is necessary to multiply the mole by the molecular weight. 2. To find the mass of the substance, the volume must be multiplied by the density 	
<p>Дом задание Homework 1 мин</p>	<p>Выучить терминологию Understand terms</p>	
<p>рефлексия Conclusion</p> <p>5 минут</p>	<p>Поворот через стратегию облегчения дорожного движения Reflection through the traffic light strategies</p> <p>Что нового вы узнали в классе? Что было тяжело? Как вы оцениваете свою команду? помещает его в «корзину идей». Учитель оценивает работу класса. Лучшие ответы определяют.</p> <p>What new things have you learned in class? What was hard? How do you value your team? Writing to the stickers his wishes and putting them in the "basket of ideas." The teacher evaluates the work of the class. The best answers determine.</p>	

**Основной
раздел Mainpart**

30 минут

Периодическая система элементов Д.И. Менделеева

Химические формулы оксидов и гидридов:

R_2O	RO	R_2O_3	RO_2	R_2O_5	RO_3	R_2O_7	RO_4
RH_4	RH_3	RH_2	RH	RH	RH	RH	RH

* ЛАНТАНОИДЫ

* АКТИНОИДЫ

Периодическая таблица

Periodic table

Учащимся будет выдан предварительный распределительный лист, содержащий каждый предмет на русском и английском языках. Элементы периодической системы отображаются учителем, и ученик находит один и тот же элемент в данной таблице и называет его на двух языках.

Task 1. Лабораторная работа №1

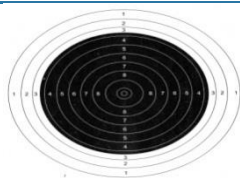
Laboratorywork №1

Разработка формулы связи с кислородом в заданных элементах, определение типа связи и их молекулярное моделирование

Определите тип связи, формируя формулу для подключения кислорода к заданным элементам и их молекулярного моделирования

<i>Э</i>	<i>Формула</i>	<i>Тип контакта (английский)</i>
<i>S</i>		
<i>Mg</i>		
<i>Al</i>		
<i>Cl</i>		
<i>Na</i>		
<i>N</i>		
<i>O</i>		
<i>C</i>		
<i>Cu</i>		

	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="text-align: center;"><i>P</i></td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;"><i>Ca</i></td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;"><i>K</i></td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;"><i>H</i></td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;"><i>B</i></td><td></td><td></td></tr> </table> <p><i>Пишите имена на английском и на английском</i> <i>Напишите имена на английском и английском языках.</i> Chemical bond can be classified in four groups: Chemical bond</p> <p style="text-align: center;">↙ ↘ ionsmetallic Covalent hydrogen bond</p> <p>Task 2. <i>Задание 2: заполнить таблицу и запомнить:</i> <i>Заполните и запомните таблицу:</i></p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr><th style="text-align: left;">Formula</th><th style="text-align: left;">Name</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>H₂O</td><td></td></tr> <tr><td>NaCl</td><td></td></tr> <tr><td>HCl</td><td></td></tr> <tr><td>CO₂</td><td></td></tr> <tr><td>CH₃COOH</td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>Task 3. Determine the chemical bonding of these compounds ZnS, CaO, Cl₂, FeCl₂, H₂, Fe, NaI, CO₂, Cu, O₃</p>	<i>P</i>			<i>Ca</i>			<i>K</i>			<i>H</i>			<i>B</i>			Formula	Name	H ₂ O		NaCl		HCl		CO ₂		CH ₃ COOH		
<i>P</i>																													
<i>Ca</i>																													
<i>K</i>																													
<i>H</i>																													
<i>B</i>																													
Formula	Name																												
H ₂ O																													
NaCl																													
HCl																													
CO ₂																													
CH ₃ COOH																													
Утверждение урокаAssigning a lesson	T:What is a compound? S: The compounds consist of two or more elements T:What compounds are ionic compounds? S: ionic compounds are the real metals and the actual nonmetallic compounds T:What compounds are covalent compounds? S: The compound made from two nonmetallic covals is called covalent T:What is the covalent polar bond? S: is a covalently bonded bond between the various atoms of the electronegativity	Терминологический словарьTerminological Dictionary																											
Домашнее задание Homework 1 мин	Понять правилаUnderstand definitions																												
Заключение Conclusion 5 минут	Отражение через «объективную» стратегиюReflection through the "Object" Strategy																												

Что нового вы узнали в классе?
 Что было тяжело?
 Как вы оцениваете свою команду?
 Записывать на наклейки свои пожелания и складывать их в «корзину идей». Учитель оценивает работу класса. Лучшие ответы определяют.
 What new things have you learned in class?
 What was hard?
 How do you value your team?
 Writing to the stickers his wishes and putting them in the "basket of ideas." The teacher evaluates the work of the class. The best answers determine.

№25 –урок Дата: Date: Класс: grade:		№25-lesson Мұғалімнің аты-жөні: Teacher's Name: Присутствующие: Attended:		Отсутствующие: Absent:	
Тема урока The theme of the lesson:		Combustion reactions (Реакция горения)			
Успех в конце урока (план урока) During the lesson, the goal to achieve		Предоставление общей информации о реакции сгорания			
Цель урока: Lesson objectives:		Создать условия для полного изучения реакции горения. Учите английские термины на условиях			
Критерии оценки Evaluation criteria:		<i>Участники предоставят примеры типов химических реакций и приведут примеры уравнений реакций и оценены соответственно; Он может различить каждый из этих примеров и может назвать их на английском</i>			

Языковые цели language objectives:	Курс лексики и терминологии: сгорание combustion сгорание burning топливо fuel жжение heat пастеризовать burning up жечь burn воспламеняющие вещества Combustible substans нелетучие вещества Incombustible substans уголь coal Энергия energy экзотермический exothermic Эндотермический endoterymic Полезные слова для диалога: Chemical reactions are shown There are two parts <i>Metals and nonmetals react</i> <i>Nonmetals react with each</i>
Образовательные ценности	<i>Дружественные отношения, Знай свой язык и уважай свой язык!</i>
Междисциплинарное общение Interdisciplinary communication	<i>Физика и английский</i>
Предыдущее образование Previous education	<i>Химическая формула, индекс, коэффициент, элементы, реакция</i>

План урока

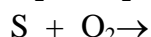
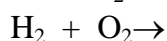
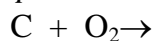
Этапы урока Move of the lesson:	Виды упражнений, запланированных на занятие: Tasks and exercises:	Ресурсы Resurse:
Оргмомент Organizational moment 5 минут	Приветствие . Good afternoon dear children! I'm very glad to see you! How are you today? What date is it today? Who is absent today? Перенос внимания учащихся на занятия. Группы: группа I; Группа II; III группа; Проверьте свои предыдущие знания: Активация предыдущих знаний: Распределение карт распределения с отдельными типами отдельных химических реакций. Distributing distribution cards for individual pupils of each type of reaction	Стикеры Each groups writes their names on the sticker
Основной раздел Main part 30 минут	Демонстрационная практика (мультимедиа) - Практическая демонстрация реакций горения древесины. Спросите ученика, что случилось; Combustion, a chemical reaction between substances, usually including oxygen and usually accompanied by the generation of heat and light in the form of flame.	Интерактивная доска Interactive board

карточк
и
cards

Task 1

Nonmetals react with each other to form covalent compounds.

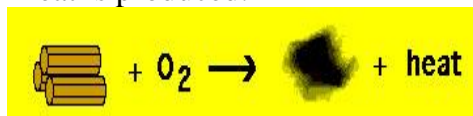
Түзілген қосылыстардың қазақша, орысша және ағылшынша атауларын атау

Name of Kazakh, Russian and English names of edited connections

Task 2. Написание справочника:

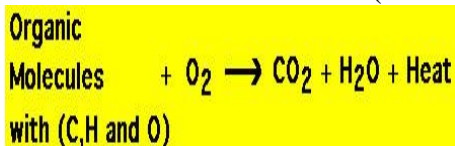
Writing reference book:

Combustion reactions always involve molecular oxygen O_2 . Anytime anything burns (in the usual sense), it is a combustion reaction. Combustion reactions are almost always exothermic (i.e., they give off heat). For example when wood burns, it must do so in the presence of O_2 and a lot of heat is produced:

Wood as well as many common items that combust are organic (i.e., they are made up of carbon, hydrogen and oxygen). When organic molecules combust the reaction products are carbon dioxide and water (as well as heat).

карточк
и
cards

For example consider the combustion of methanol (rubbing alcohol):

Of course, not all combustion reactions release CO_2 and water, e.g., the combustion of magnesium metal:

Task 3. Постройте реакцию горения, используя следующие элементы:

Build the combustion reaction using the given elements:
Ca, O, N, S, O, Na, C, Al

	2,3,4,5 +, -, → Example: $C+O_2 \rightarrow CO_2$ carbon dioxide...	
Утверждение урока Assigning a lesson	<p>T:What is combustion reactions ?</p> <p>S:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The combustion reaction is the distribution of light and heat when substances react with oxygen 2. Combination of any substance with oxygen results in combustion, leading to the burning of the compounds to its elementary products. 3. $C_4H_{10} + O_2 \rightarrow CO_2 + H_2O$ Butane, an organic compound, burns in the presence of oxygen to give carbon dioxide and water. <p>T:What is burn?</p> <p>S:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. burning down, 2. burning desire, 3. burning out, 4. wood burning stove, 5. keep the fire burning, 6. burning coal, 7. burning fire, 8. burning bush, 9. burning sun <p>T:What is <u>heat</u>?</p> <p>S:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In <u>thermodynamics</u>, heat is a type of <u>energy</u> transfer in which energy flows from a warmer substance or object to a colder one. 2. During the combustion heat is distributed 3. There is a lot of heat in the fuel burn <p>T:What is combustible substans?</p> <p>S:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. These are materials that can be burnt or can burn or that are flammable, especially when exposed to oxygen. 2. A perfect example would hydrocarbons(substances with Hydrogen and carbon) such as Petroleum and its derivatives or natural gas(methane) 	Терминологический словарь Terminological Dictionary
Домашнее задание Homework 1мин	Понять условия Understand terms	
Заключение Conclusion	Отражение через стратегию "Басбармак"	

5 минут	 <p> Что нового вы узнали в классе? Что было тяжело? Как вы оцениваете свою команду? Она пишет свои мысли и пишет учителю What new things have you learned in class? What was hard? How do you value your team? She writes her thoughts and writes to the teacher </p>	
---------	--	--

Physics

Grade 10 (*natural-mathematical direction*)

Summative assessment for the unit «Fundamental principles of molecular-kinetic theory and Gas laws »

- Learning objectives**
- 10.2.1.1 to describe the relation between temperature and average kinetic energy of translation motion of molecules
- 10.2.2.1 - apply the basic equation of state of an ideal gas and distinguish graphs of isoprocesses

Assessment criteria *A learner*

- Explains and calculates the average kinetic energy
- Applies basic equation of MKT in problem solving
- Applies gas laws when problems solving of isoprocesses
- Applies gas laws to determine macro parameter of the ideal gas

Level of thinking skills Application
Higher order thinking skills

Duration

25 minutes

Task 1

A fixed mass of gas expands to twice its original volume at a constant temperature.

a) The pressure of the gas [1]

- A) increases twice
- B) decreases twice
- C) goes up by 4 times
- D) goes down by 4 times

b) The average kinetic energy of its molecules will not change [1]

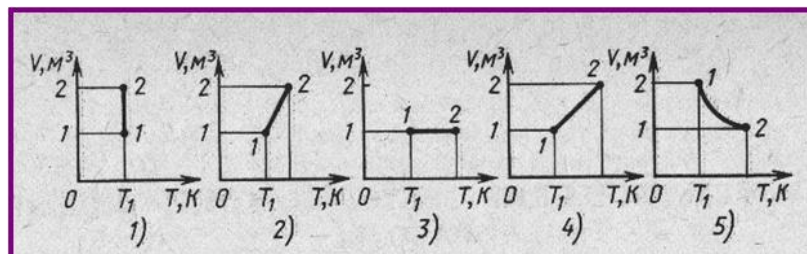
True False

Task 2

(a) What is the average kinetic energy of a gas molecule at 20.0°C (room temperature)?
($k = 1,38 \cdot 10^{-23} \text{ J/K}$) [2]

(b) Find the r.m.s. speed of a nitrogen molecule (N_2) at this temperature. ($R = 8,31 \text{ J/(mol} \cdot \text{K)}$) [2]

Task 3 Which of the graphs is the graph of the isochoric process? [1]

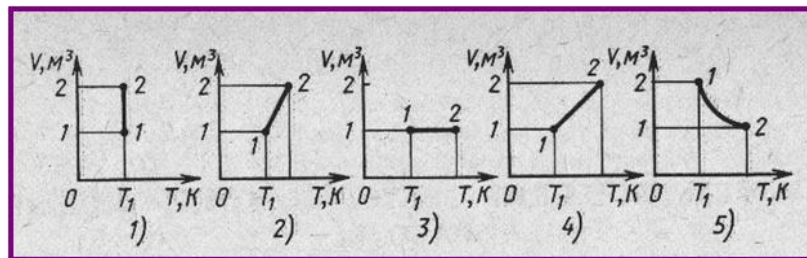
A)1

B)2

- C)3
- D)4
- E)5

Task 4

Which of the graphs is the graph of the isobaric process? [1]

- A)1
- B)2
- C)3
- D)4
- E)5

Task 5

The volume of a gas cylinder is $2.0 \times 10^{-2} \text{ m}^3$. An ideal gas pumped into the cylinder until the pressure becomes 20 MPa at a temperature of 17° C . ($R = 8,31 \text{ J}/(\text{mol} \cdot \text{K})$, $N_A \equiv 6,02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$.) Determine the:

- a) number of moles of gas in the cylinder. [3]
- b) number of gas molecules in the cylinder. [2]

Task 6

A sample of nitrogen occupies a volume of 250ml at 25° C . What volume will it occupy at 95° C ? [2]

Assessment criteria	Task №	Descriptor	Mark
		A learner	
Explains and calculates the average kinetic energy	1b)	states the relationship between average kinetic energy and temperature;	1
	2a)	uses the formula of average kinetic energy calculates the kinetic energy;	1 1
Apply basic equation of MKT in problem solving	2b)	uses the formula of the root-mean square speed finds the root-mean square speed of the molecules at given temperature;	1 1
	5b)	uses the formula of a number of gas molecules calculates the number of gas molecules	1 1
Applies gas laws when problems solving of isoprocesses	1a)	states the relationship between a pressure of the gas and temperature	1
	3	uses graph to determine the isochoric process	1
	4	uses graph to determine the isobaric process	1
	6	uses the formula of isobaric process calculates a volume	1 1
Applies gas laws to determine macro parameter of the ideal gas	5a)	uses the basic equation of state of an ideal gas	1
		finds a number of moles of gas	1
		calculates number of moles of gas in the cylinder	1
Total marks			15

Mark scheme

№	Answer	Marks	Comments
1	C++ : int fact(int n); Python: def fact (n):	2	1 mark – return data type / declaration keyword 1 mark – parameter of the function There may be any programming language
2	sum = add(a,b)	2	1 mark – variable assigning 1 mark – parameters of the function
3	n = str.find(" "); str.erase(n,1);	2	1 mark – find the first space 1 mark – delete the first space There may be any alternative answers
4	strncat (s1,“ “); strncat (s1, s2);	2	1 mark – add the space after first string 1 mark – combine two strings There may be any alternative answers
5	t=”Irina”; i=s.find(“ “); s.insert(i, t);	2	1 mark – name of the function 1 mark – arguments of the function There may be any alternative answers
6	<pre> #include <iostream> #include <fstream> #include <string> int main() { std::string line; std::ifstream in("D:\\hello.txt"); // <i>open file</i> <i>for reading</i> if (in.is_open()) // <i>the</i> <i>condition</i> { while (getline(in, line)) // <i>reading the line from file</i> { std::cout << line << std::endl; } } in.close(); std::cout << "End of program" </pre>	3	1 mark – open file for reading from file 1 mark – show the path of file 1 mark – reading a line from the file (with loop) There may be any alternative programming languages

	<pre><< std::endl; return 0;</pre>		
7	<pre>#include <iostream> #include <fstream> int main() { std::ofstream out; // <i>open file for record</i> out.open("D:\\hello.txt"); // <i>show the path of file</i> if (out.is_open()) { out << "Hello World!" <<std::endl; } //record to the file std::cout << "End of program" << std::endl; return 0; }</pre>	3	<p>1 mark – open file 1 mark – show the path of file 1 mark – record a string to the file There may be any alternative programming languages</p>
8	<p>Here if current item at array is bigger than the following, they swapped their places because the result of condition was true, swap procedure uses variable “t”.</p>	2	<p>1 mark – compare two values 1 mark – swap if condition equals true</p>
9	<p>(i) Second Pass: (1 4 2 5 8) -> (1 4 2 5 8) (1 4 2 5 8) -> (1 2 4 5 8), Swap since 4 > 2 (1 2 4 5 8) -> (1 2 4 5 8) (1 2 4 5 8) -> (1 2 4 5 8) (ii) bubble sort</p>	4 1	1 mark for each line
10	<pre>FUNCTION linearSearch(list, searchTerm): FOR index FROM 0 -> length(list): IF list[index] == searchTerm THEN RETURN index ENDIF ENDLOOP RETURN -1 END FUNCTION</pre>	2	<p>1 mark – list item 1 mark – compared variable</p>
Total		25	

Күні : Date: сынып: 8grade:	Мұғалімнің аты-жөні: Teacher's Name: Abilda Nurzat Қатысқандар: Attended:	Қатыспағандар: Absent:
Сабақ тақырыбы: The theme of the lesson:	CHEMICAL TERMS AND DEFINITIONS (Химиялық терминдер мен ұғымдар)	
Сабақ барысында мақсатқа жету (сабақ жоспарынан сілтеме) During the lesson, the goal to achieve	Химиялық терминдері мен ұғымдары туралы жалпы мәлімет беру	
Сабақтың мақсаты Lesson objectives:	Химиялық терминдер мен ұғымдар туралы толық білім алу үшін жағдай жасау. Химиялық терминдердің ағылшынша атауларын үйрету	
Бағалау критерийі Evaluation criteria	Қатысушылар химиялық терминдер мен ұғымдардың ағылшынша, орысша және қазақша атауларын жатқа айта білуіне байланысты бағаланады <i>Әрбір карточкада көрсетілген элементтердің атауларын ажырата біледі, оларды ағылшынша атай алады</i>	
Тілдік мақсаттар: Language objectives:	Пәндік лексика и терминология: Химия тарихы-history of chemistry, Химиялық реакция -chemical reaction Химиялық ыдыстар-chemical containers Химиялық құралдар-жабдықтар -chemical equipment Элементтер-elements Молекулалар - molecules Атомдар - atoms Қоспалар - mixtures Еру-melting Қату -freezing Булану-evaporations Конденсация - condensation Сублимация-sublimation Десублимация-desublimation Диалог үшін пайдалы сөз тіркестер: Name this chemical element.....	
Тәрбиелік құндылықтар р	<i>Халықаралық дәрежеге сай білім алу Әр ұлт өкілдерімен жақсы қарым-қатынас орната алатындай ұрпақ тәрбиелеу</i>	

Пәнаралық байланыс Interdisciplinary communication	<i>Физика және ағылшын</i>
--	----------------------------

Long-term plan section 8.1C Diversity of living organisms Date: 07.10.21 Class: 8A	School: Nurqyz BIL Teacher: Zhanassova Kuralay Number of attendees: 24 Absent students: 1
Name of the topic	Monocots and Dicots
Objective	8.1.1.3 differ monocots from dicots
Aim of the lesson	Students are able to: <ul style="list-style-type: none"> • Determine the signs of monocotyledonous and dicotyledonous plants according to herbarium specimens and living house plants; • Compare the classes of monocotyledonous and dicotyledonous plants.
Evaluation criteria	<ol style="list-style-type: none"> 1. Students can distinguish features of the classes of monocots and dicots plants. 2. Recognize by distinctive features of monocots and dicots plants. 3. Use scientific terminology. 4. Make conclusions based on the results of lab work.
Linguistic aims	Students can: Orally name the distinguishing features of the classes of monocotyledonous and dicotyledonous plants. Formulate by writing conclusions based on the results of laboratory work. Terminology Fibrous and tap root systems, cambium, one and two cotyledons, beet, venation, number of flower petals. Useful expressions for dialogue and writing: The types of root systems are in dicotyledons and fibrous in plants. Parallel venation is characteristic for
Instilling values	Respect and responsibility through group work. Lifelong learning through the development of plant traits.
Prior knowledge	Students are able to give definitions of classification from the 6-7 grades curriculum. They can classify organisms according to the kingdoms of wildlife, characterize unicellular and multicellular organisms, and explore the diversity of living organisms in local ecosystems. The activation of already existing knowledge is carried out

	through group work, in the process of which students answer high and low order questions.	
During the classes		
Planned stages of the lesson	Planned stages of the lesson	Sources
Beginning 0-6	<p>1. Repetition of material in order to update knowledge. <i>Assessment criteria for the assignment:</i> <i>Demonstrate knowledge of the classification of the plant kingdom.</i> Descriptors: 1. Can determine kingdoms? 2. The importance of plant classification is determined. 3. Various classes of plants have been identified among living objects.</p>	Presentation slide
6-8	<p>2. Driving question. Students are offered two drawings / living plants that relate to monocotyledonous and dicotyledonous plants. The teacher asks the students to compare these plants and suggest why they belong to different grades.</p>	Drawings or fresh indoor flowers
8-10	<p>3. Objective. Sharing lesson objectives with students: • to determine the signs of monocotyledonous and dicotyledonous plants according to herbarium specimens and living houseplants;</p>	Presentation (slide 4)
10-20	<p>4. . <i>Assessment criteria for the assignment:</i> <i>Students compare classes of monocotyledonous and dicotyledonous plants.</i> Descriptors: 1. Students name the distinguishing features of the classes of monocotyledonous and dicotyledonous plants. 2. Recognize by distinctive features of monocotyledonous and dicotyledonous plants. 3. Use scientific terminology. Discussion of the distinguishing features of monocotyledonous and dicotyledonous plants and the assignment is mutually evaluated.</p>	Biology book 8 th grade

<p>20-35</p>	<p>5. Laboratory work "Study of traits of classes of monocotyledonous and dicotyledonous plants." Students review the proposed plant samples, identify distinctive features.</p> <p>Pre lab questions are asked by T</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Lab work – grouping – divide into groups, half of the class apple groups, other Lilly groups(each group-4 members-prefered-examples →root-leaf-flower-name=1 team) 2) Teacher distributes paper to each students (root or leaf or flower or name), then 4 members come together and form Apple or Lilly groups, (if 24 students-6 groups = 3 Apple groups + 3 Lilly groups), let each Apple's sit near to Lilly's (cause they will then change pictures) 3) After this each group will fill lab paper (T gives) , then Apple's change apple picture to Lilly's lilly pictures, to fill other part.(Each group write info to both plants) 4) Checking time – All groups changes Apple lab reports(table) to Lilly's team, Lilly to Apple. T helps and asks is there mistakes? <p>Post lab questions are asked</p>	<p>Live indoor plants, seeds.</p> <p>Ready printed papers for Venn diagram and group works.</p>
<p>35-40</p>	<p><i>Criteria for evaluating laboratory work.</i> <i>The features of monocotyledonous and dicotyledonous plants have been investigated.</i></p> <p><i>Descriptors:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>The purpose of the work has been formulated.</i> • <i>Indicated what equipment is used during operation.</i> • <i>The name of the table is given.</i> • <i>Scientific terminology is applied correctly.</i> • <i>Correctly identified the belonging of the plant to the class.</i> • <i>The table is formatted correctly.</i> • <i>Conclusion on the work.</i> 	

	6. Discussion of the results. Mutual appreciation in pairs.	
End of the lesson 40-45	<p>Homework: To determine house plants at home whether they are monocots or dicots.</p> <p>Reflection</p> <ul style="list-style-type: none"> • I succeeded most of all ... • I can praise myself for ... • I can praise my classmates for ... • I was surprised ... • It was a discovery for me that ... • In my opinion, it was not possible ... because ... • For the future, I will take into account ... 	Green red color.
Differentiation - how do you plan to provide more support? What tasks do you plan to set for more capable students?	Assessment - how You are planning verify assimilation level material students?	Health and safety
At the repetition stage, the differentiated task "Bloom's Daisy" is proposed. As they work on the Carousel Technique, more capable students provide support to their classmates in a group. Students with high motivation define more plants (4), students with low motivation define 2 plants (one from each class).	At the stage of repetition, the teacher evaluates the task "Bloom's Daisy" according to the assessment criteria. At the stage of the challenge, the zone of proximal development of students is determined. Assessment of the concept map based on the results of the Carousel task is carried out in pairs. Laboratory work is assessed according to the assessment criteria in pairs.	Moving around in the classroom, working with living objects, herbarium material.

Дата:
Date:

ФИО учителя:
Teacher's Name:

Класс: 8 grade:	Присутствующие: Attended:	Отсутствующие: Absent:
Тема урока The theme of the lesson:	SALTS (соли)	
Успех в конце урока (план урока) During the lesson, the goal to achieve	Предоставить общую информацию о солях	
Цель урока Lesson objectives:	Создание условий для изучения солей. Учите английские термины на условиях. Научить составлять формулы кислот.	
Критерии оценки Evaluation criteria:	<i>Участники приведут примеры солей, приведут примеры уравнений реакций, построят формулу для солей и оценят их соответствующим образом; Он может различить каждый из этих примеров и может назвать их на английском</i>	
Языковые и Language objectives:	Курс лексики и терминологии: Полезные слова для диалога:	
Образовательные ценности	<i>Дружественные отношения, Знай свой язык и уважай свой язык!</i>	
Междисциплинарное общение Interdisciplinary communication	<i>Биология и английский</i>	
Предыдущее образование Previous education	<i>Оксиды, их классификация, кислоты и их классификация, основания и их классификация</i>	

План урока

Этапы урока Move of the lesson:	Виды упражнений, запланированных на занятие: Tasks and exercises:	Ресурсы Resource:
Организационный период. Organizational moment 5 минут	Приветствие. Good afternoon dear children! I'm very glad to see you! How are you today? What date is it today? Who is absent today? Перенос внимания учащихся на занятия.	Стикеры Each team writes their names on the sticker

	<p>Группы: группа I; Группа II; III группа; Проверьте свои предыдущие знания: Групповая работа: Метод вопросов и ответов состоит в том, чтобы проверить предыдущие знания учащихся и описать основы в каждой группе.</p>	
<p>Основной раздел Main part 30 минут</p>	<p>Определение и классификация солей; Definition and classification of salts;</p> <p style="text-align: center;">Соли</p> <p style="text-align: center;">Соли представляют собой комплексное соединение, состоящее из ионов металлов и кислотных остатков. Их водные растворы имеют отличный электрический ток. Соли подразделяются на 5 классификаций: солевые соли, кислые соли, основные соли, двойные соли и комплексные соли</p> <p style="text-align: center;">SALTS</p> <p>They are in general, ionic compounds. When they are dissolved in water, their solutions conduct electricity very well. Salts can be classified in five groups.</p> <p>1) Neutral salts: NaCl (table salt), KI, KNO₃, Na₂SO₄, BaCl₂, Na₂CO₃, K₃PO₄ and etc. are examples of neutral salts.</p> <p>2) Acidic salts: NaHCO₃: sodium hydrocarbonate or sodium bicarbonate (baking soda) K₂HPO₄: potassium hydrophosphate KH₂PO₄: potassium dihydrophosphate NaHS: sodium hydrosulphide or sodium bisulphide</p> <p>3) Basic salts: Basic salts contain hydroxide ion. Mg(OH)Cl: magnesium hydroxy chloride Ca(OH)NO₃: calcium hydroxy nitrate</p> <p>4) Double salts: They are the combination of two salts. We can have two different cations in double salts. KAl(SO₄)₂ : potassium aluminum sulphate K₂NaPO₄ : potassium sodium phosphate</p> <p>5) Complex salts: They contain a complex ion like Fe(CN)₆³⁻ and Ag(NH₃)₂⁺ K₃[Fe(CN)₆]: potassium ferricyanide, K₄[Fe(CN)₆]: potassium ferrocyanide</p>	<p>карточки cards</p>

	<p>Task №1 Введите соли: Type the salts: AgBr , BaSO4 , SiF4, AgCl, Co3O4, Co2O3, Na3PO4, Mg2P2O7, Bi2S3, Bi2O3, Hg2Cl2, Mn2O3.</p> <p>Task №2 Laboratory work №6 Найдите и классифицируйте следующие соли в данных реагентах: Найдите и сортируйте эти соли в данных реагентах и назовите их: K2SO4, K3PO4, K2CrO4, BaCO3, AgCl, (NH4)2SO4, NaNO3, NaBr, NaI, KH2PO4 , NaH2PO4, CaNaPO4, KNa2PO4 , CaCO3</p>																				
<p>Утверждение урока Assigning a lesson</p>	<p>T: S: T: S: T: S: T: S:</p>	<p>Терминологич еский словарь Terminological Dictionary</p>																			
<p>Домашнее задание Homework 1мин</p>	<p>Понять условия Understand terms</p>																				
<p>Заключение Conclusion 4 минут</p>	<p>Поворот через стратегию облегчения дорожного движения</p> <table border="1" data-bbox="483 1357 1070 1720"> <thead> <tr> <th data-bbox="483 1357 614 1406">Сіз тесті орындай аласыз ба?</th> <th colspan="3" data-bbox="786 1357 1070 1406">Оқушының аты:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="614 1406 778 1559"> <p>Қызыл Орындай алмаймын </p> </td> <td data-bbox="778 1406 938 1559"> <p>Сары Сенімді еместін </p> </td> <td data-bbox="938 1406 1070 1559"> <p>Жасыл Орындай аламын </p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="483 1559 614 1608">Тақырыптық</td> <td data-bbox="614 1559 778 1608"></td> <td data-bbox="778 1559 938 1608"></td> <td data-bbox="938 1559 1070 1608"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="483 1608 614 1657">Тараулық</td> <td data-bbox="614 1608 778 1657"></td> <td data-bbox="778 1608 938 1657"></td> <td data-bbox="938 1608 1070 1657"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="483 1657 614 1720">белім</td> <td data-bbox="614 1657 778 1720"></td> <td data-bbox="778 1657 938 1720"></td> <td data-bbox="938 1657 1070 1720"></td> </tr> </tbody> </table> <p>Что нового вы узнали в классе? Что было тяжело? Как вы оцениваете свою команду? Она пишет свои мысли и пишет учителю</p>	Сіз тесті орындай аласыз ба?	Оқушының аты:			<p>Қызыл Орындай алмаймын </p>	<p>Сары Сенімді еместін </p>	<p>Жасыл Орындай аламын </p>	Тақырыптық				Тараулық				белім				<p>листовки</p>
Сіз тесті орындай аласыз ба?	Оқушының аты:																				
<p>Қызыл Орындай алмаймын </p>	<p>Сары Сенімді еместін </p>	<p>Жасыл Орындай аламын </p>																			
Тақырыптық																					
Тараулық																					
белім																					

Дата: Date: Класс: 8 grade:	ФИО учителя: Teacher's Name: Присутствуют : Attended:	Отсутствуют : Absent:
План урока The theme of the lesson:	Test №4	
Успех в конце урока (план урока) During the lesson, the goal to achieve	Соберите и проанализируйте знания о соли, полученные на английском языке	
Цель урока Lesson objectives:	Создание условий для изучения солей. Учите английские термины на условиях. Научить составлять формулы кислот.	
Критерии оценки Evaluation criteria:	<i>Участники приведут примеры солей, приведут примеры уравнений реакций, построят формулу для солей и оценят их соответствующим образом; Он может различить каждый из этих примеров и может назвать их на английском</i>	
Языковые цели Language objectives:	Курс лексики и терминологии: Полезные слова для диалога:	
Образовательные ценности	<i>Дружественные отношения, Знай свой язык и уважай свой язык!</i>	
Междисциплинарное общение Interdisciplinary communication	<i>Биология и анлийский</i>	
Предыдущее образование Previous education	<i>Оксиды, их классификация, кислоты и их классификация, основания, соли и ее классификация</i>	

План урока

Этапы урока Move of the lesson:	Виды упражнений, запланированных на занятие: Tasks and exercises:	Ресурсы Resurse:
Организационный период. Organizational moment 5 минут	Приветстви. Good afternoon dear children! I'm very glad to see you! How are you today? What date is it today? Whoisabsenttoday? Перенос внимания учащихся на занятия.	Стикеры Each team writes their names on the sticker
Основной раздел Main part	Test is chemistry I-option(I-вариант)	Papers

30 минут

1. Compound aluminum sulfate is classified as:
A. neutral salt B. acidic salt C. basic salt
D. amphoteric hydroxide E. hydroxide
2. Compound sodium hydrogencarbonate is classified as:
A. acidic salt B. hydroxide C. basic salt
D. amphoteric hydroxide E. neutral salt
3. Compound aluminium hydroxide is classified as:
A. Hydroxide B. basic salt C. amphoteric hydroxide
D. middle salt E. acidic salt
4. Compound lithium hydroxide is classified as:
A. amphoteric hydroxide B. acidic salt C. basic salt D.
neutral salt E. hydroxide
5. Compound beryllium hydroxide is classified as:
A. amphoteric hydroxide B. acidic salt C. neutral salt
D. basic salt E. hydroxide
6. Compound potassium nitrate is classified as:
A. acidic salt B. amphoteric hydroxide C. neutral salt
D. basic salt E. hydroxide
7. Compound potassium hydrogencarbonate is classified as:
A. hydroxide B. neutral salt C. acidic salt D.
amphoteric hydroxide E. basic salt
8. Compound calcium phosphate is classified as:
A. basic salt B. amphoteric hydroxide C. acidic salt D.
hydroxide E. neutral salt
9. Compound strontium hydroxide is classified as:
A. acidic salt B. hydroxide C. neutral salt D. amphoteric
hydroxide E. basic salt
10. Compound potassium sulfide is classified as:
A. hydroxide B. amphoteric hydroxide C. neutral salt
D. acidic salt E. basic salt
11. Give the name of an ion Cl^- :
A. perchlorate B. hypochlorite C. chlorite D. chlorate E.
chloride
12. Give the name of an ion PO_4^{3-} :
A. Metaphosphate B. diphosphate C. phosphate D.
hypophosphite E. phosphite
13. Give the name of an ion S^{2-} :
A. sulfate B. thiosulphate C. sulfite D. sulphonate E.
sulfide
14. Give the name of an ion SO_4^{2-} :
A. sulfite B. thiosulphate C. sulfide D. sulphonate E.
sulfate
15. What is the oxidation number of a Nitrogen in the
compound NaNO_3 ?

	<p>A. -3 B. +5 C. +2 D. +3 E. +4</p> <p>16. What is the oxidation number of a Nitrogen in the compound HNO₂ ? A. +5 B. +3 C. -3 D. +2 E. +4</p> <p>17. What is the oxidation number of a Sulfur in the compound Na₂SO₄ ? A. -2 B. +6 C. +4 D. 0 E. +2</p> <p>18. A salt is: a. A compound that dissociates in water and releases hydrogen ions (H⁺). b. An atom that dissociates in water and forms cations and anions. c. A compound that dissociates in water and releases hydroxyl ions (OH⁻). d. A compound that dissociates in water and produces cations or anions other than H⁺ or OH⁻.</p> <p>19. What is the name of the compound Fe₂O₃? A. Oxide B. thiosulphate C. sulfide D. sulphonate E. sulfate</p> <p>20. What is the name of the compound Cr(OH)₃? A. Oxide B. thiosulphate C. chromium(III) hydroxide D. sulphonate E. sulfate</p> <p>21. What is the chemical formula for the compound copper(II) nitrate? A. Cu(NO₃)₂ B. Cr(OH)₃ C. Fe₂O₃ D. FeO E. CuNO₃</p> <p>22. Show strong acids A. HNO₃ B. H₂CO₃ C. Fe₂O₃ D. H₂Se. H₃PO₄</p> <p>23. Show weak acids A. HNO₃ B. H₂CO₃ C. HCl D. H₂SO₄ E. NaOH</p> <p>24. Show neutralization reaction A. 2CH₃COOH + CaCO₃ → (CH₃COO)₂Ca + CO₂↑ + H₂O B. 2HgO = 2Hg + O₂. C. Zn + H₂SO₄ = ZnSO₄ + H₂. D. BaCl₂ + H₂SO₄ = BaSO₄ + 2HCl. E. Ca(OH)₂ + H₂SO₄ = CaSO₄↓ + 2H₂O</p> <p>25. Show neutral salt: A. BaCl₂ B. BaOHCl C. NaHCO₃ D. NaKSO₄</p>	
<p>Домашнее задание Homework 1 мин</p>	<p>Повторение прошлого материала Repetition of past materials</p>	
<p>Заклучение Conclusion 4 минут</p>	<p>Поворот через стратегию облегчения дорожного движения</p>	<p>Листовк и Papers</p>

	Сіз тәсті орындай аласыз ба?		Оқушының аты:	
	Қызыл Орындай алмаймын		Сары Сенімді еместін	
			Жасыл Орындай аламын	
	Тақырыптық			
	Тараулық			
Белім				
<p>Что нового вы узнали в классе? Что было тяжело? Как вы оцениваете свою команду? Она пишет свои мысли и пишет учителю</p>				

Дата: Date:	ФИО учителя: Teacher's Name:		
класс: 8 grade:	Присутствующие: Attended:	Отсутствующие: Absent:	
Тема урока: The theme of the lesson:	BASES (основание)		
Успех в конце урока (план урока) During the lesson, the goal to achieve	Предоставление общей информации об основаниях		
Цель урока Lesson objectives:	Создание условий для изучения основ. Учите английские термины на условиях. Научить составлять формулы кислот.		
Критерии оценки Evaluation criteria:	<i>Участники приводят примеры оснований, приводят примеры уравнений реакций, формулируют формулы для оснований и оценивают ее соответствующим образом; Он может различить каждый из этих примеров и может назвать их на английском</i>		
Языковые цели Language objectives:	Курс лексики и терминологии: Base, lithiumhydroxide, potassiumhydroxide, sodiumhydroxide, neutralization reaction. Полезные слова для диалога: The compounds that produce OH ⁻ ... Soaps, toothpaste, antacid tablets are... Bases turn litmus paper...		
Образовательные ценности	<i>Дружественные отношения, Знай свой язык и уважай свой язык!</i>		

Междисциплинарное общение Interdisciplinary communication	<i>Биология и английский</i>	
Предыдущее образование Previous education	<i>Оксиды, их классификация, кислоты и их классификация</i>	
План урока		
Этапы урока Move of the lesson:	Виды упражнений, запланированных на занятие: Tasks and exercises:	Ресурсы Resurse:
Организационный период. Organizational moment 5 минут	Приветствие . Good afternoon dear children! I'm very glad to see you! How are you today? What date is it today? Who is absent today? Перенос внимания учащихся на занятия. Группы: группа I; Группа II; III группа; Проверьте свои предыдущие знания: Групповая работа. Метод вопросов и ответов заключается в проверке предыдущих знаний учащихся и предоставлении каждой группе уникального набора кислот. .	Стикеры Each team writes their names on the sticker
Основной раздел Main part 30 минут	Определение и классификация оснований; The compounds that produce OH ⁻ in water are called bases. Soaps, toothpaste, antacid tablets are some basic substances that are used in everyday life. Сильные основания Strong bases: LiOH: lithium hydroxide NaOH: sodium hydroxide (in soap KOH: potassium hydroxide Ba(OH) ₂ : barium hydroxide Слабые основания: Weak bases: NH ₃ : ammonia or NH ₄ OH: ammonium hydroxide Cu(OH) ₂ : copper (II) hydroxide Mg(OH) ₂ : magnesium hydroxide (antacid Свойства оснований: The properties of bases: 1) They produce OH ⁻ in water. $\text{NaOH}_{(s)} \Rightarrow \text{Na}^+_{(aq)} + \text{OH}^-_{(aq)} \quad \text{NH}_{3(g)} +$	карточки cards

	<p>$\text{H}_2\text{O}_{(l)} \rightleftharpoons \text{NH}_4^+_{(aq)} + \text{OH}^-_{(aq)}$</p> <p>2) Bases turn litmus paper into blue color. They change methyl orange into yellow. And, the color of phenolphthalein becomes violet in basic medium.</p> <p>3) Their solutions conduct electricity. Strong bases conduct better than weak ones.</p> <p>4) Bases have a bitter taste.</p> <p>5) Bases give a slippery feeling for example; soap.</p> <p>6) Bases can react with only amphoteric metals to form salt and hydrogen gas. Amphoteric metals are Zn, and Al. They do not react with other metals. (<i>Amphoteric substances can react with both acids and bases.</i>)</p> $\text{Zn} + 2\text{NaOH} \Rightarrow \text{Na}_2\text{ZnO}_2 + \text{H}_2$ $2\text{Al} + 2\text{NaOH} + 2\text{H}_2\text{O} \Rightarrow 2\text{NaAlO}_2 + 3\text{H}_2$ <p>7) Bases can react with acids to form salt and water. This type of reaction is called <i>neutralization</i> reaction. No reaction occurs between two acids or two bases.</p> $\text{NaOH} + \text{HCl} \Rightarrow \text{NaCl} + \text{H}_2\text{O}$ $2\text{KOH} + \text{H}_2\text{SO}_4 \Rightarrow \text{K}_2\text{SO}_4 + 2\text{H}_2\text{O}$ <p>Task №1</p> $\text{Ba}(\text{OH})_2 + \text{HCl} \Rightarrow$ $\text{LiOH} + \text{HNO}_3 \Rightarrow$ $\text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{H}_2\text{SO}_4 \Rightarrow$ $\text{NH}_4\text{OH} + \text{HNO}_3 \Rightarrow$ $\text{NH}_3 + \text{HCl} \Rightarrow$ <p>Task №2 Проверьте металлический натрий водой и докажите, что это основная среда Test the sodium metal with water, and prove that it is a basic medium</p>	Карточки cards
Утверждение урока Assigning a lesson		Терминологический словарь Terminological Dictionary
Домашнее задание Homework 1 мин	Понять правила Understand definitions	
Заключение Conclusion	Поворот через стратегию облегчения дорожного движения	

5 минут	 <p> Что нового вы узнали в классе? Что было тяжело? Как вы оцениваете свою команду? Она пишет свои мысли и пишет учителю What new things have you learned in class? What was hard? How do you value your team? She writes her thoughts to the stickers and hands it over to the teacher </p>	
---------	--	--

Lesson plan Long-term plan unit: Coordination and regulation	School: Aisha bibi BIL	
Date:	Teacher name: Ondassynova Dana	
Grade: 11A	Number present:	absent:
Theme of the lesson	The concept of 'management system' in biology.	
Learning objectives that are achieved at this lesson (Subject Program reference)	11.1.7.1 describe biological management systems	
Lesson objectives	describe biological management systems compares positive and negative feedbacks. Describe water regulation in body	
Assessments criteria	Students can: 1. describe the main components of the control system; 2. describe the feedback mechanism (negative and positive); 3. investigate the regulation of temperature, 4. investigate the regulation of level of carbon dioxide 5. investigate the regulation of glucose.	

Language objectives	<p>Explain in writing components of the control system</p> <p>Vocabulary and terminology specific to the subject: homeostasis, negative feedback, regulatory mechanisms, specific path, return, vary, deviation, positive feedback, stimulus, regulator, detector, effector.</p> <p>Useful sets of phrases for dialogue and writing: A control system consists of four components:.. Negative feedback prevents... Positive feedback is...</p>	
Cross-curricular links	Chemistry: chemical processes of the formation of metabolites, hormones. Physics: regulatory systems	
Previous learning	The location of the endocrine glands (Grade 8). The concept of homeostasis (Grade 8). Examples of hormones involved in homeostasis (Grade 8)	
Course of the lesson		
Planned stages of the lesson	Planned activities at the lesson	Resources
Beginning 0-3	<p>1.Actualization of previous knowledge Discussion of the question: How our body maintain balance? Discussion should lead to learning objective and assessment criteria Terms and definitions provided and discussed</p> <p>2. Starter activity Terminology. Students read terms and label the diagram based on their definitions</p> <p style="text-align: center;">Homeostasis Stimulus Detector Regulator Effector.</p> <p>Self assessment with teacher’s help if necessary</p>	Power Point Presentation
3-7		Worksheet 1
Middle 8 -14 15-23	<p>3. Short introduction of the teacher. Acquaintance with terminology. The teacher provides students with assignments: Students watch the video about neural and humoral regulation and fill in the table For some students it might be necessary to turn on subtitles</p> <p>Peer-assessment and discussion of the distinct features of endocrine and nerve systems</p> <p style="text-align: center;">4.Group work.</p> <p>Students investigate and prepare presentations about the feedback principle based on the regulation of temperature, level of carbon dioxide and glucose.</p>	Power Point Presentation https://www.youtube.com/watch?v=b6m35PIH7t8
23-32 32-37		laptops Worksheet 2

	<p>Informational sheets should be provided</p> <p><i>Assessment criteria:</i> <i>Identify feedback type</i> <i>Describe the process</i> <i>Follow time management (8min for preparation, 2 min for presentation)</i> Presenting their investigations Time for feedback and questions</p> <p>5 Individual work. Formative assessment Assessment by mark scheme</p>	<p>Worksheet 3 Worksheet 4</p>
37-40	<p>Reflection <i>"I learnt..."</i> <i>'I did not understand...'</i> <i>I found interesting...</i></p>	<p>Practice copybooks stickers</p>
Differentiation – how do you plan to give more support? How do you plan to challenge the more able learners?	Assessment – how are you planning to check students' learning?	Health and safety regulations
<p><i>At the stage of studying and consolidating the material, students are divided at their discretion, choosing the level of reproduction of educational information suitable for him: knowledge, understanding and application, analysis. At the stage of consolidation, less capable students are offered various stages.</i></p>	<p>Diagnostic assessment at the call stage with the determination of the zone of proximal development. Verification work based on assessment criteria.</p>	<p>Health promoting techniques Breaks and physical activities used. Points from Safety rules used at this lesson during practice work.</p>
<p>Reflection</p> <p>Were the lesson objectives/learning objectives realistic? Did all learners achieve the LO? If not, why? Did my planned differentiation work well? Did I stick to timings? What changes did I make from my plan and why?</p>	<p>Use the space below to reflect on your lesson. Answer the most relevant questions from the box on the left about your lesson.</p>	
<p>Summary evaluation What two things went really well (consider both teaching and learning)? 1:</p>		

2:

What two things would have improved the lesson (consider both teaching and learning)?

1:

2:

What have I learned from this lesson about the class or achievements/difficulties of individuals that will inform my next lesson?

Орта білімде көптілді білім берудің дамуына жүргізілген мониторинг қорытындысы бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу

Басуға 9.12.2021 қол қойылды. Пішімі 60×841/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «TimesNewRoman». Шартты баспа табағы 65,5

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
«Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы»
ШЖҚ РМК. 010000, Нұр-Сұлтан қ., Мәңгілік ел көшесі 8,
«Алтын Орда» БО,14-қабат